

BASILICA:

SIVE

CHRONICI CATHOLICI

PARS TERTIA.

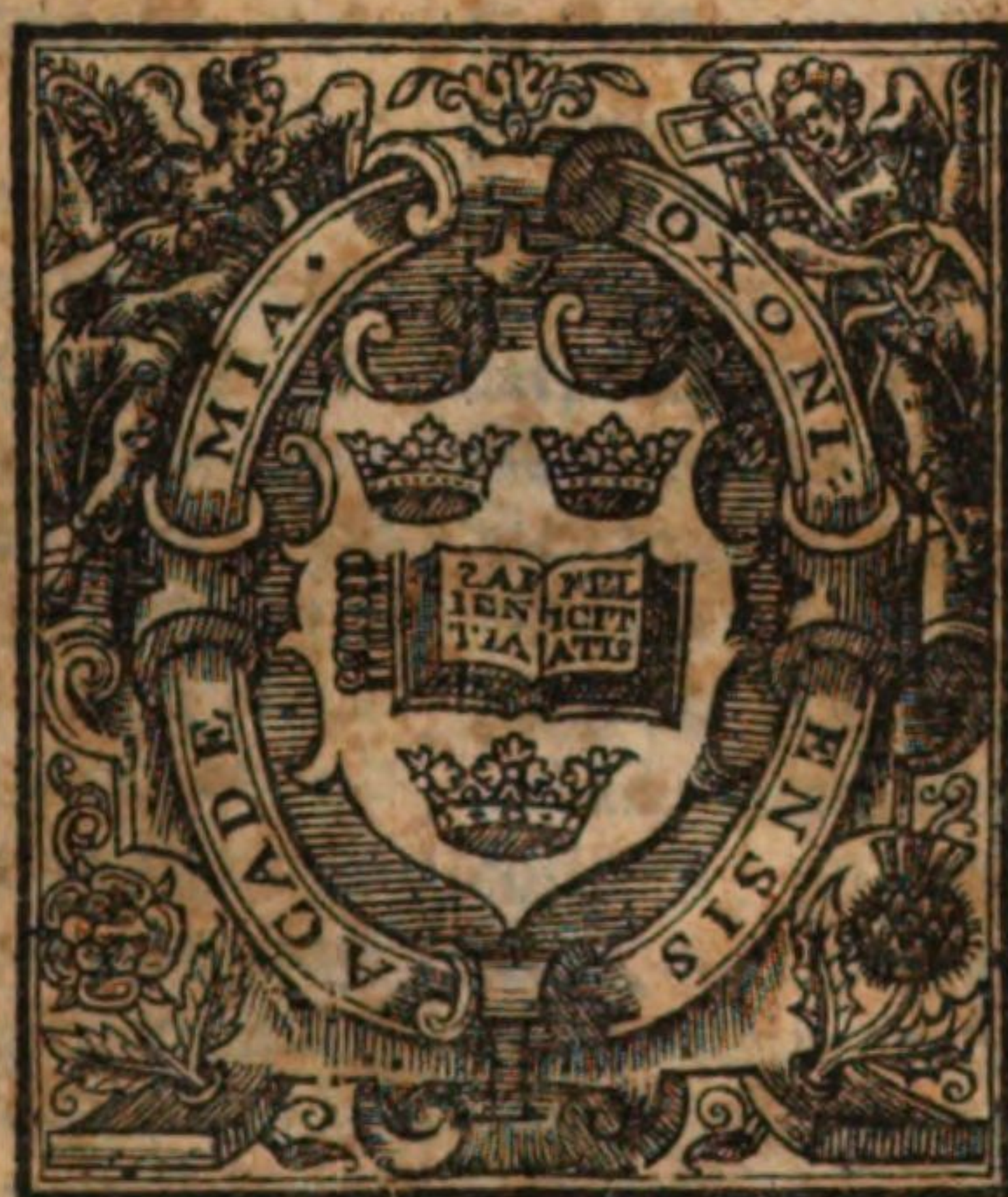
In qua

Regum,
Archontum,
Dynastarum,

Qui à nativitate Davidis usque ad Cyri Monarchiam in
diversis Orbis terrarum partibus populos rexerunt, Colonias de-
duxerunt, urbes condiderunt, & bella administrarunt,

Successiones & Acta καὶ χρονολογίαν recensentur.

Auctore EDVARDO SIMSON S. T. D.

OXONIÆ,

Excudebat HEN: HALL Academiae Typographus,
M. DC. LI.

BASILICA,
SIVE
CHRONICI CATHOLICI
PARS TERTIA.

MUNDI 2914.
ANNUS ANTE CHRISTUM 1089.
SAMUELIS XI.

ASCITUR hoc anno David Jesse Filius, Obedi Nepos, Booz & Rutha Pronepos, Salmonis & Rachabæ Abnepos. Post captam urbem Jericho, Salmon Naassonis F. uxorem duxit Rachabam; quæ illo tempore viginti circiter annos nata fuerit. Booz autem Salmonis Filius ex Rachabæ nasci potuit quinquagenariâ. Ponamus igitur, Salmonem non statim post ingressum in Terram Chananæam duxisse Rachabam, vel non statim genuisse ex illa Booz, sed intercessisse annos circiter triginta: ac consequens erit, treis illos, Booz, Obed, Jesse, filios suos generasse circa annum ætatis centesimum, quod fieri illis temporibus potuit. Hæc est *Martini Chemnitii* sententia, *Harmon: Evang. lib. 1. cap. 3.* Nonnulli verò existimant, Booz genuisse filium sibi cognominem, qui Rutha maritus fuerit. Consulas *Liranium*.

ALETES HERACLIDA, qui ab Antiocho Herculis F. descendit, Regnum Corinthiacum, quod Sisyphidæ hætenus tenuerant, circa hoc tempus occupavit. Antiochus, quem Midæa Phylantis filia Herculi peperit, unus est ex iis, qui apud Athenienses Heroum Eponymorum nomine celebrantur, ut docet *Pausanias*. Antiochi Filius Phylas (ut indicat *vetustus Auctor*, qui scripsit *Magnas Eæas*) uxorem duxit Lipephilen, Iolai filiam, ex qua Hippotem, qui Aletæ pater est, genuit. Hippotes Phylantis F. qui, ut in Heroicis dictum est, ob Carni vatis cædem decennium exulare iussus fuit, an ab exilio in Peloponnesum redierit, non legimus. Hippotæ autem filium Aletem Corinthiaco regno potitum esse, ex *Pausania* cognoscimus. Sic enim ille, *Corinthiacis: Thoas Ornytionis F. (Sisyphi Nepos) Corinthi mansit. Is Demophontem genuit, Demophon Propodam, Propodas Doridam & Hyanthidam. his regnantibus, Dorientes exercitum Duce Alete Hippotæ Filio contra Corinthum duxerunt. Ibi Doridas & Hyanthidas regno Alete tradito, ipsi Corinthi manserunt: at plebs prælio victa, sedibus suis pulsa est. Historiam plenius narrant Pindari Interpretes ad Nem. 7. in hanc ferè sententiam: Eo tempore quo Heraclidæ Peloponnesum, & reliquas di-*

ciones avitas reperebant, Aletes Hippotæ Filius, unus ex Heraclidis, Oraculum Dodonæum consuluit de Corinthiaco Regno, accepitq; responsum: CORINTHO IPSUM POTITURUM, SI QVIS EI GLEBAM TERRE DEDERIT, & quidem die polystephana, id est, quo multa corona gestarentur. Profectus ergo Corinthum Aletes, à rustico quodam panem petiit, qui glebam ei porrexit. Fiebatq; eo die sacrificium mortuis, ideòq; Dies ille erat πολυστέφανος, & pleraq; Civitas in loco sepultura commorabatur. Sentiens itaque Aletes Oraculum sic impletum, ingreditur Corinthum, invenitq; Regis nuper demortui (Propodæ scilicet) Filias de regno transgentes cum inter se, tum etiam cum Fratribus. harum natu minima, si se in Regno occupando adjutarer, matrimonium promisit. Illa persuasa Civitatem ei prodidit. Victor itaque Aletes Διὸς Κόρινθον urbem appellavit, quod ex Jovis Dodonæi oraculo sibi obtigisset. Zenobius Explicatione Paramiæ Δέχεται καὶ βῶλον ἀλήτης, id est, Accipit & glebam Erro, hanc attigit historiam: Aletem, inquit, cum ab exilio Corinthum redire vellet, ab occurrente bubulco cibum postulasse, aiunt: qui, cum habere negaret, & glebam ei porrigeret; hunc accipientem dixisse—Δέχεται καὶ βῶλον ἀλήτης. Hoc nomen Ἀλήτης, quod Erronem significat, Hippotæ Filio inditum videtur, ob patris exilium. Hanc nominis Rationem tradit *Conon, Narratione xxvi: Ὅδ' Ἰππίπης ἀλάουθ, πίπτεται παῖδα, ἐκ τῆς περὶ γυατὸς ἀλήτην καλέσας, &c.* id est, Hippotes oberrans, filium genuit, quem ex re Aletem appellavit, quasi Erronem dixeris. Hic ubi ad ætatem virilem pervenit, Dorici exercitus parte collectâ, pulsissq; Sisyphidis, qui tum Corinthi Reges erant, cum ipsorum Sociis Ionibus, urbem illam denuò incolis replevit. Heraclidas, huic viro in Peloponnesum revocato Regionem Corinthiam assignasse, scripsit *Diodorus Siculus*: Cujus verba *Georgius Monachus* exscripta conservavit, in hanc sententiam: *Universe propemodum gentes Peloponnesi, demtis Arcadibus, in Heraclidarum Reditu, sedibus pristinis emota sunt. Heraclide igitur in divisione exemptam cum fecissent Corinthiam regionem, & finitimam, missis ad Aletem nunciis, memoratam jam provinciam illi tradebant. Hic vir illustris evasit, & Corintho amplificata, ἐλάσιδων ἐτη λη, annos 38. regnavit. Hæc ex Diodoro. Alii annos 35. huic Regi tribuunt. Appa-*

ret, eum regnare cœpisse paulo post Descensum Heraclidarum. Magni apud posteros nominis fuisse, constat. Hinc Corinthii πῦδες Ἀχάη Pindaro vocantur. Aletæ hujus posteritas apud Corinthios principatum obtinuit, usque ad Cypseli Tyrannidem, quæ cœpit circa Annum Mundi 3350.

ALETEN Corinthi Conditorem fuisse, notat Paterculus, his verbis: *Aletes, quintus ab Hercule, Hippotis Filius, Corinthum (quæ antea fuerat Ephyre) claustra Peloponnesi continentem, in Isthmo condidit. Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum. nam ex persona Poëtæ, & hanc urbem & quasdam Ionum Colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur atate ejus, multo post Ilium captum condita. Hæc ille. Homerus quidem in Navium Catalogo, inter illas urbes, quarum incolæ Agamemnonem ad bellum Trojanum sequuti sunt, opulentam Corinthum nominat, Ἀργείων ἔ Κόρινθον. Unde & aliqui arbitrati sunt, urbi nomen hoc ante Troïca tempora fuisse impositum à Corintho quodam, qui ibidem regnaverit. Quis autem ille fuerit, non plane constat. Apollodorus quidem Corinthum quendam commemorat, cujus ex filia nepos fuit Sinnis ὁ πύργου κτλ. Eumelus (si is Auctor est Historiæ Corinthiæ) Corinthum, qui urbi ac Regioni nomen indiderit, Marathonis filium fuisse tradit. Duos enim Marathonis filios nominat, Sicyonem, à quo Sicyonia dicta, & Corinthum, à quo Regio Corinthia sit denominata. Sicyon autem (quem Corinthi Fratrem facit) non Marathonis, sed Metionis filius fuisse existimatur, adeoque Erechthei Atheniensium Regis nepos, ut in Heroicis ostendimus. Quanquam verò ante Aletæ tempora urbs Κόρινθος à Corintho quodam fuit appellata, tamen ipse Aletes hanc urbem primus nuncupavit Διὸς Κόρινθον, id est, Jovis Corinthum, propterea quòd Jovis Dodonæi, ut diximus, beneficio Regnum hoc sibi obtigisse agnosceret. Postea autem Cives, cum ignorarent, quo consilio nomen Διὸς urbi adderetur, Corinthum illum, à quo civitas denominata fuisset, Jovis Filium crediderunt. Itaque in Scholiis ad *Ranas Aristophanis*, sic scriptum est: Ὁ δὲ Διὸς Κόρινθον, πῦς Διὸς, βασιλεὺς Κόρινθον, id est, Jovis Corinthus, Filius Jovis, Rex Corinthi. Tamen Corinthum illum, qui Urbi nomen dedit, Jovis filium fuisse, nemo veterum Scriptorum prodidit. Διὸς δὲ Κόρινθον (inquit Pausanias) οὐδὲ τὰ δὲ Διὸς οὐδὲ τὰ πῦς οὐδὲ τὰ Κόρινθον, id est, Jovis filium fuisse Corinthum, nondum inveni qui serio tradiderit, præter Corinthiorum multitudinem. Vulgus sanè τὸν Διὸς Κόρινθον frequenter in ore habuisse, & usque ad nauseam videntur inculcasse, adeò ut à cæteris Græcis ipsi Corinthii riderentur, & in proverbium cesserit Διὸς Κόρινθος. Vide Pindari Interpretes in Nem. oden septimam.*

MELAS Antassi Filius (cujus ἄνδρα fuit Cypselus Corinthiorum tyrannus) ab Alete in civitatis communionem receptus est. Sic enim scribit Pausanias, Corinthiacis: *Melana, qui ex urbe Gonussâ Dorienſes ad oppugnandam Corinthum sequutus fuit, Aletes primum ex quodam oraculo in aliam Græciæ partem dimisit: postea verò mutatâ sententiâ & oraculo neglecto, eum sibi contubernalem (συνεταίρον) adſcivit. Idem, libro priore Eliacôn: Melana Antassi F. cum agmine suo recipere in civitatis ejusdem communionem recusabat Aletes, quòd ex Delphici Apollinis quodam responſo fidem ei minus habebat. At enim cum ille omnibus Aleten modis sibi conciliare studisset, & rejectus multis cum precibus redire non dubitasset, ab invito quidem receptus tamen est.*

A.M. 2915. ante Christum 1088.

SAMUELIS XII.

HYRNETHO Temeni Filia ante aliquot annos Deiphonti nupserat, & post patris mortem Argis in terram Epidauriam cum viro discesserat. Temenidæ autem, qui Deiphontem odio ac invidiâ proſequiebantur, ab eo sororem suam abducere cupiebant. Pausanias rem narrat, Argolicis: *Cisus & reliqui Temenidæ intelligebant, non mediocri dolore Deiphontem affectum iri, si quo modo posſent ab ipſo Hyrnethonem abducere. Venerunt itaque Epidaurum Cerynes & Phalces, atque ante muros curru conſtiterunt, evocatâ ad colloquium sorore. quæ cum venisset, primum omnium Adolescentes Deiphontem criminari, deinde illam obnixè orare, ut Argos redire vellet, pollicentes se eam meliori marito collocaturos. Hæc audiens Hyrnetho indigniſſimè tulit, ac respondit: Deiphontem sibi merito placere plurimum, fuiſſeq; cum Temeno generum minimè poenitendum; at illos Temeni percussores potius, quàm filios appellari poſſe. Ad hæc illi nihil respondentes, Fæminam comprehenſam, atque in Currum impositam, abduxere. Deiphontes, re auditâ, statim homines aſſectus, Cerynem jaculo tranſfixit: at Phalcen, cum is Hyrnethonem arctè complexus teneret, jaculari veritus, ne illam, si forte aberaſſet, interimeret, cominus cum eo congressus, abſtrahere à muliere conabatur. Phalces verò pertinaciùs & violentiùs retinens ac trahens, facillè mulierem, cum gravida eſſet, exanimavit.*

A.M. 2917. ante Christum 1086.

SAMUELIS XIV.

COLONIAS, quas vocant Æolicas, ante aliquot annos Orestes & ejus Filii (ut in Heroicis ad A. M. 2881, & 2903. notavimus) in Aſiam è Græciâ deducere cœperant. Hoc autem anno aliquos ex Orestæ filiis aut nepotibus ad loca Lesbo vicina colonos duxiſſe, Velleius Paterculus indicat, lib. primo: *Excluſi ab Heraclidis (inquit) Orestis liberi, jactatiq; cum variis caſibus, tum ſævitia maris, quinto decimo anno ſedem cepere circa Leſbum inſulam. De Colonia, quam Græcis Penthili Nepos deduxit, Pausanias ſic ſcribit, Laconicis: Lacedæmonii ſe ſocios junxere Grædi Echelati filio, Penthili nepoti, Orestis pronepoti, in coloniam claſſe tranſmittenti: & ille quidem regionem eam quæ inter Ioniam & Myſos eſt, cui nunc Æolidi nomen, occupavit, cum ejus avus Penthilus antea cepiſſet Leſbon Inſulam huic continenti adjacentem. Penthilum Orestæ F. in Thraciam progreſſum eſſe, ait Strabo: deinde Archelaum (Echelatum vocat Pausanias) Penthili Filium traduxiſſe Æolicam Claſſem in Cyzicenam circa Daſcylum: porro, Græcin (male γράει legitur) ejus filium natu minimum, uſque ad Granicum proceſſiſſe; cumq; ſe melius inſtruxiſſet, majorem exercitûs partem in Leſbum traduxiſſe. Cæterum, Clevam & Malaum, ipſos quoque de ſtirpe Agamemnonis, eodem quo Penthilus tempore exercitum collegiſſe: ſed Penthili copias prius è Thracia in Aſiam tranſiſſe; alteros in Locride & apud Phricium montem multum temporis traxiſſe: poſtmodò trajeciſſe in Aſiam, & Cumam condidiſſe, quæ Κευνὸς ab illo Locridis monte Phricio, appellata eſt. Hæc ex Strabonis libro XIII. Ibi- dem legimus, Æolicas in Aſia urbes numero triginta fuiſſe:*

fuisse: reliquarum verò matres esse, Lesbum & Cumam. Duas Cumas memorat *Stephanus*, in Æolide sitas; Unam, quæ *Ἀναζώνια* vocabatur: alteram, quæ *Περωνίς* dicta est. Strabo autem, unicam videtur Cumam Æolicam agnoscere, quam dicit omnium urbium Æolicarum maximam esse, & præstantissimam. Non quidem negat, urbem nomine *Κύμην* ibi olim ab Amazonibus fuisse conditam; sed hanc ipsam ab Æolensibus existimat esse instauratam.

A. M. 2920. ante Christum 1083.

SAMUELIS XVII.

Cum Israëlita REGEM peterent, Samuel primò resistit, deinde annuit, sed in aliud tempus res differtur. Interim Philistini civitates aliquot (ut colligitur ex *1 Sam. 10. 5. & 14. 1.*) occupant; ibique milites stationarios collocant: Dant insuper operam, ne deinceps ullus faber inter Israëlitas inveniatur, *1 Sam. 13. 19.* Hæc acciderunt, cum jam Samuel senuisset, nec amplius urbes obire posset, ut populum officii sui admoneret.

A. M. 2923. ante Christum 1080.

SAMUELIS XX.

Cum non modò Philistini, sed etiam Ammonitæ (ut colligere est ex *1 Sam. 12. 12.*) Israëlitas infestare cœpissent, Deus Samuelem jubet auscultare populo, & regem iis constituere. Is erat Saul Kisi Filius, ex Tribu Benjamin. Arca Dei è Cariath-jarim hoc tempore Maspham apportata est, ut innuitur *1 Sam. 10. 17.* Ad magnos enim & solennes conventus Arca per Sacerdotes adduci solebat. Regnat Saul annos circiter viginti.

REGES ISRAELITARVM.

A. M. 2924. ante Christum 1079.

SAULIS I.

NACHAS Ammonitarum Rex urbem Jabes in Galaaditide, obsidet. Pacem poscunt Galaaditæ. Hostis eâ lege pacem donaturus erat, si prius singulis dextrum oculum suffoderit. Oppidani induciis septem dierum ab hoste impetratis, ad Saulem nuncios mittunt. E vestigio Saul Israëlitas convocat: septimo die in Ammonitas magno impetu fertur: plerosque eorum cædit, reliquos profligat. Inde Gilgalem deducit exercitum, & denuò ibi coram Domino consecratur. Ibi enim tum fuit Sacrum Tabernaculum, & Arca Domini. Vide *1 Sam. 11. 15.*

A. M. 2925. ante Christum 1078.

SAULIS II.

SAUL Israëlitarum Rex selegit sibi tria hominum millia, ut essent duo millia penes se, mille autem penes

filium suum. Jonathan Saulis Filius percussit stationem Philistinorum. Id audientes Philistini, congregantur ad proelium. Saul igitur Israëlitas tubâ convocat. Cum verò multos ex suis videret indres diffugientes, Samuelis, quem exspectabat, moras pertæsus, sacrificat ipse. Vix dum peregerat sacrificium, cum advenit Samuel, qui Regem increpuit, quòd tempus sibi præstitutum non expectasset, vel etiam quòd officium sibi non licitum usurpasset. Supererant Sauli sexcenti tantum viri, iique inermes. tamen virtute Jonathanis & insigni Dei miraculo præclara victoria reportatur de hostibus. Vide *1 Sam. 13. & 14.*

A. M. 2928. ante Christum 1075.

SAULIS V.

ÆNEÆ Sylvio defuncto succedit Latinus Sylvius, regnatq; annos quinquaginta. *Euseb.* Decem Colonias regnante Latino Sylvio deductas fuisse, scribit *Aurelius Victor*: quarum præcipuæ sunt Præneste, Tibur, Gabii, Tusculum.

A. M. 2930. ante Christum 1073.

SAULIS VII.

ÆPYTUS Cresphontis & Meropes Filius, qui in Arcadia apud Cypselum avum maternum fuit educatus, occiso Polyphonte, qui matrem ejus invitam duxerat, regnum paternum recuperavit. *Apollodori* verba, *Bibliotheca lib. 2.* Τέτον ἔχουσα πύδα Μερόπη καλούμενον Ἀπύτον, ἔδωκε τῷ ἑαυτῆς πατρὶ τρέφειν. ὅτῃ ἀνδρωδεῖς, καὶ κρύφα κατὰ δῶν, ἔκτεινε Πολυφόντην, καὶ πύδῃ πατρὸς αὐτῆς βασιλείαν ἀνέλαβεν. id est: *Merope tertium filium suum Æpytum patri suo ipsius alendum dedit: qui, cum adolevisset, clam reversus, Polyphontem peremit, & paternum regnum recepit. Pausanias, Missenicis: Æpytum jam adultum Arcades & Dorienstem Reges, Aristodemide videlicet & Cifus Temeni F. in Messeniorum regnum restituerunt. Idem, Arcadicis: Laias Cypseli (Arcadum Regis) Filius, Æpytum sororis filium, ope Heraclidarum qui Lacedæmone & Argis venerant, Messenen reduxit. Euripides Cresphontem Tragædiam scripsit: in qua Merope filium suum securi percussura, quem hostem esse judicabat, agnovit, ut docet Aristoteles in Poëtica, & Ethicorum, lib. 3. cap. 1. Ab hoc Æpyto Cresphontæ Filio Reges Messeniorum Ἀιπυτίδαι sunt appellati; quod in Missenicis Pausania notatum, his verbis: Περγαρόνδῃ & τῷ μὲν ἐν τέλει τῆς Μεσσηνίαν διαγαίειν, ὅσοι δὲ ἦσαν τὸ δῆμιον δουραῖς, ἐς τοσοῦτον ἐπεβέβη πύδης, ὥς καὶ τὸν Σπαργόνος Ἀιπυτίδης ἀπὸν Ἡρακλείδων κληθῆναι. id est: Æpytus conciliatâ sibi obsequiis nobilitate, plebe largitionibus delinitâ, eo pervenit honoris, ut omnes posterî pro Heraclidis Æpytida dicerentur. Post hunc continuâ serie regnarunt Glaucus, Isthmius, Dotadas, Sybotas, Phintas, Antiochus, & Euphaës.*

A. M. 2932. ante Christum 1071.

SAULIS IX.

ANTE hoc tempus accidit Amalekitarum Strages, *1 Sam. 15.* & Unctio prima Davidis, cap. 16. & Monomachia

ret, eum regnare cœpisse paulo post Descensum Heraclidarum. Magni apud posteros nominis fuisse, constat. Hinc Corinthii πῶδες Ἀλέτα Pindaro vocantur. Aletæ hujus posteritas apud Corinthios principatum obtinuit, usque ad Cypseli Tyrannidem, quæ cœpit circa Annum Mundi 3350.

ALETEN Corinthi Condito rem fuisse, notat Paterculus, his verbis: *Aletes, quintus ab Hercule, Hippotis Filius, Corinthum (quæ antea fuerat Ephyre) claustra Peloponnesi continentem, in Isthmo condidit. Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum. nam ex persona Poëtæ, & hanc urbem & quasdam Ionum Colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur ætate ejus, multo post Ilium captum conditæ. Hæc ille. Homerus quidem in Navium Catalogo, inter illas urbes, quarum incolæ Agamemnonem ad bellum Trojanum sequuti sunt, opulentam Corinthum nominat, Ἀφνειὴν ἢ Κόρινθον. Unde & aliqui arbitrati sunt, urbi nomen hoc ante Troïca tempora fuisse impositum à Corintho quodam, qui ibidem regnaverit. Quis autem ille fuerit, non planè constat. Apollodorus quidem Corinthum quendam commemorat, cujus ex filia nepos fuit Sinnis ὁ πτωχολογιστής. Eumelus (si is Auctor est Historiæ Corinthiacæ) Corinthum, qui urbi ac Regioni nomen indiderit, Marathonis filium fuisse tradit. Duos enim Marathonis filios nominat, Sicyonem, à quo Sicyonia dicta, & Corinthum, à quo Regio Corinthia sit denominata. Sicyon autem (quem Corinthi Fratrem facit) non Marathonis, sed Metionis filius fuisse existimatur, adeoque Erechthei Atheniensium Regis nepos, ut in Heroicis ostendimus. Quanquam verò ante Aletæ tempora urbs Κόρινθος à Corintho quodam fuit appellata, tamen ipse Aletes hanc urbem primus nuncupavit Διὸς Κόρινθον, id est, Jovis Corinthum, propterea quòd Jovis Dodonæi, ut diximus, beneficio Regnum hoc sibi obtigisse agnosceret. Postea autem Cives, cum ignorarent, quo consilio nomen Διὸς urbi adderetur, Corinthum illum, à quo civitas denominata fuisset, Jovis Filium crediderunt. Itaque in Scholiis ad *Ranas Aristophanis*, sic scriptum est: Ὁ δὲ Διὸς Κόρινθον, πῶς Διὸς, βασιλῆος Κόρινθον, id est, Jovis Corinthus, Filius Jovis, Rex Corinthi. Tamen Corinthum illum, qui Urbi nomen dedit, Jovis filium fuisse, nemo veterum Scriptorum prodidit. Διὸς δὲ Κόρινθον (inquit Pausanias) οὐδὲ τὰ ἄλλα εἰποῦντα πῶς αὐτοῦ Διὸς Κόρινθον ἦν πῶς αὐτοῦ, id est, Jovis filium fuisse Corinthum, nondum inveni qui seriò tradiderit, præter Corinthiorum multitudinem. Vulgus sanè τὸν Διὸς Κόρινθον frequenter in ore habuisse, & usque ad nauseam videntur inculcasse, adeò ut à cæteris Græcis ipsi Corinthii riderentur, & in proverbium cesserit Διὸς Κόρινθος. Vide Pindari Interpretes in *Nem. oden septimam*.*

MELAS Antassi Filius (cujus πατὴρ fuit Cypselus Corinthiorum tyrannus) ab Alete in civitatis communionem receptus est. Sic enim scribit Pausanias, *Corinthiacis*: *Melana, qui ex urbe Gonussà Dorienses ad oppugnandam Corinthum sequutus fuit, Aletes primum ex quodam oraculo in aliam Græciæ partem dimisit: postea verò mutatâ sententiâ & oraculo neglecto, eum sibi contubernalem (σύνονον) adscivit. Idem, libro priore *Eliacon*: Melana Antassi F. cum agmine suo recipere in civitatis ejusdem communionem recusabat Aletes, quòd ex Delphici Apollinis quodam responso fidem ei minus habebat. At enim cum ille omnibus Aleten modis sibi conciliare studuisset, & rejectus multis cum precibus redire non dubitasset, ab invito quidem receptus tamen est.*

A.M. 2915. ante Christum 1088.

SAMUELIS XII.

HYRNETHO Temeni Filia ante aliquot annos Deiphonti nupserat, & post patris mortem Argis in terram Epidauriam cum viro discesserat. Temenidæ autem, qui Deiphontem odio ac invidiâ prosequiebantur, ab eo sororem suam abducere cupiebant. Pausanias rem narrat, *Argolicis*: Cifus & reliqui Temenidæ intelligebant, non mediocri dolore Deiphontem affectum iri, si quo modo possent ab ipso Hyrnethonem abducere. Venerunt itaque Epidaurum Cerynes & Phalces, atque ante muros curru constituerunt, evocatâ ad colloquium sorore. quæ cum venisset, primum omnium Adolescentes Deiphontem criminari, deinde illam obnixè orare, ut Argos redire vellet, pollicentes se eam meliori marito collocaturos. Hæc audiens Hyrnetho indignissimè tulit, ac respondit: Deiphontem sibi merito placere plurimum, fuisseque eum Temeno generum minimè poenitendum; at illos Temeni percussores potius, quàm filios appellari posse. Ad hæc illi nihil respondentes, Fœminam comprehensam, atque in Currum impositam, abduxere. Deiphontes, re auditâ, statim homines assecutus, Cerynem jaculo transfixit: at Phalcen, cum is Hyrnethonem arctè complexus teneret, jaculari veritus, ne illam, si fortè aberasset, interimeret, cominus cum eo congressus, abstrahere à muliere conabatur. Phalces verò pertinaciùs & violentiùs retinens ac trahens, facillè mulierem, cum gravida esset, exanimavit.

A.M. 2917. ante Christum 1086.

SAMUELIS XIV.

COLONIAS, quas vocant Æolicas, ante aliquot annos Orestes & ejus Filii (ut in Heroicis ad A. M. 2881, & 2903. notavimus) in Asiam è Græcia deducere cœperant. Hoc autem anno aliquos ex Orestæ filiis aut nepotibus ad loca Lesbo vicina colonos duxisse, Velleius Paterculus indicat, lib. primo: *Exclusi ab Heraclidis (inquit) Orestis liberi, jactatiq; cum variis casibus, tum servitia maris, quinto decimo anno sedem cepere circa Lesbum insulam. De Colonia, quam Graïs Penthili Nepos deduxit, Pausanias sic scribit, Laconicis: Lacedæmonii se socios junxere Graïdi Echelati filio, Penthili nepoti, Orestis pronepoti, in coloniam classe transmittenti: & ille quidem regionem eam quæ inter Ioniam & Mysos est, cui nunc Æolidi nomen, occupavit, cum ejus avus Penthilus antea cepisset Lesbion Insulam huic continenti adjacentem. Penthilum Orestæ F. in Thraciam progressum esse, ait Strabo: deinde Archelaum (Echelatum vocat Pausanias) Penthili Filium traduxisse Æolicam Classem in Cyzicenam circa Dascylum: porro, Graïn (male γράϊν legitur) ejus filium natu minimum, usque ad Granicum processisse; cumq; se melius instruxisset, majorem exercitus partem in Lesbum traduxisse. Cæterum, Clevam & Malaum, ipsos quoque de stirpe Agamemnonis, eodem quo Penthilus tempore exercitum collegisse: sed Penthili copias prius è Thracia in Asiam transisse; alteros in Locride & apud Phricium montem multum temporis traxisse: postmodò trajecisse in Asiam, & Cumam condidisse, quæ Κεμωρίς ab illo Locridis monte Phricio, appellata est. Hæc ex Strabonis libro XIII. Ibidem legimus, Æolicas in Asia urbes numero triginta fuisse:*

fuisse: reliquarum verò matres esse, Lesbum & Cumam. Duas Cumas memorat *Stephanus*, in Æolide sitas; Unam, quæ *Ἀναζών* vocabatur: alteram, quæ *Κυανίτις* dicta est. Strabo autem, unicam videtur Cumam Æolicam agnoscere, quam dicit omnium urbium Æolicarum maximam esse, & præstantissimam. Non quidem negat, urbem nomine *Κύανη* ibi olim ab Amazonibus fuisse conditam; sed hanc ipsam ab Æolensibus existimat esse instauratam.

A. M. 2920. ante Christum 1083.

SAMUELIS XVII.

Cum Israëlitarum REGEM peterent, Samuel primò resistit, deinde annuit, sed in aliud tempus res differtur. Interim Philistini civitates aliquot (ut colligitur ex *1 Sam. 10. 5. & 14. 1.*) occupant; ibique milites stationarios collocant: Dant insuper operam, ne deinceps ullus faber inter Israëlitas inveniatur, *1 Sam. 13. 19.* Hæc acciderunt, cum jam Samuel senuisset, nec amplius urbes obire posset, ut populum officii sui admoneret.

A. M. 2923. ante Christum 1080.

SAMUELIS XX.

Cum non modò Philistini, sed etiam Ammonitæ (ut colligere est ex *1 Sam. 12. 12.*) Israëlitas infestare cœpissent, Deus Samuelem jubet auscultare populo, & regem iis constituere. Is erat Saul Kisi Filius, ex Tribu Benjamin. Arca Dei è Cariath-jarim hoc tempore Maspham apportata est, ut innuitur *1 Sam. 10. 17.* Ad magnos enim & solennes conventus Arca per Sacerdotes adduci solebat. Regnat Saul annos circiter viginti.

REGES ISRAELITARVM.

A. M. 2924. ante Christum 1079.

SAULIS I.

NACHAS Ammonitarum Rex urbem Jabes in Galaaditide, obsidet. Pacem poscunt Galaaditæ. Hostis eâ lege pacem donaturus erat, si prius singulis dextrum oculum suffoderit. Oppidani induciis septem dierum ab hoste impetratis, ad Saulem nuncios mittunt. E vestigio Saul Israëlitas convocat: septimo die in Ammonitas magno impetu fertur: plerosque eorum cedit, reliquos profligat. Inde Gilgalem deducit exercitum, & denuò ibi coram Domino consecratur. Ibi enim tum fuit Sacrum Tabernaculum, & Arca Domini. Vide *1 Sam. 11. 15.*

A. M. 2925. ante Christum 1078.

SAULIS II.

SAUL Israëlitarum Rex selegit sibi tria hominum millia, ut essent duo millia penes se, mille autem penes

filium suum. Jonathan Saulis Filius percussit stationem Philistinorum. Id audientes Philistini, congregantur ad prælium. Saul igitur Israëlitas tubâ convocat. Cum verò multos ex suis videret indies diffugientes, Samuelis, quem exspectabat, moras pertæsus, sacrificat ipse. Vix dum peregerat sacrificium, cum advenit Samuel, qui Regem increpuit, quòd tempus sibi præstitutum non expectasset, vel etiam quòd officium sibi non licitum usurpasset. Supererant Sauli sexcenti tantum viri, iique inermes. tamen virtute Jonathanis & insigni Dei miraculo præclara victoria reportatur de hostibus. Vide *1 Sam. 13, & 14.*

A. M. 2928. ante Christum 1075.

SAULIS V.

ÆNEÆ Sylvio defuncto succedit Latinus Sylvius, regnatq; annos quinquaginta. *Euseb.* Decem Colonias regnante Latino Sylvio deductas fuisse, scribit *Aurelius Victor*: quarum præcipuæ sunt Præneste, Tibur, Gabii, Tusculum.

A. M. 2930. ante Christum 1073.

SAULIS VII.

ÆPYTUS Cresphontis & Meropes Filius, qui in Arcadia apud Cypselum avum maternum fuit educatus, occiso Polyphonte, qui matrem ejus invitam duxerat, regnum paternum recuperavit. *Apollodori verba*, *Bibliotheca lib. 2.* Τεῖτον ἔχουσα παῖδα Μερόπῃ καλοῦσθον Ἀιπυτον, ἔδωκε τῷ ἑαυτῆς πατρὶ τρέφειν. ὅτῃ αὐδρωθείς, καὶ κρύφα κατελθὼν, ἔκτεινε Πολυφόντην, καὶ τὴν πατρίαν βασιλείαν ἀνέλασεν. id est: *Merope tertium filium suum Æpytum patri suo ipsius alendum dedit: qui, cum adolevisset, clam reversus, Polyphontem peremit, & paternum regnum recepit. Pausanias, Missenicis: Æpytum jam adultum Arcades & Doriensium Reges, Aristodemida videlicet & Cifus Temeni F. in Messeniorum regnum restituerunt. Idem, Arcadicis: Laias Cypseli (Arcadum Regis) Filius, Æpytum sororis filium, ope Heraclidarum qui Lacedæmone & Argis venerant, Messenen reduxit. Euripides Cresphontem Tragædiam scripsit: in qua Merope filium suum securi percussura, quem hostem esse judicabat, agnovit, ut docet Aristoteles in Poëtica, & Ethicorum, lib. 3. cap. 1. Ab hoc Æpyto Cresphontæ Filio Reges Messeniorum Ἀιπυτίδαι sunt appellati; quod in Missenicis Pausaniæ notatum, his verbis: Περγαρόων & τῶν μὲν ἐν τῇ τῆς Μεσσηνίας διαγραφείσας, ὅσοι δὲ ἦσαν τὰ δῆμους διαρραῖς, ἐς τοσοῦτον ἐπεβέβη πλῆθος, ὥς καὶ τὸν ἀπορόντων Ἀιπυτίδων ἀπὸν Ἡρακλειδῶν κληθῆναι. id est: Æpytus conciliatâ sibi obsequiis nobilitate, plebe largitionibus delinitâ, eo pervenit honoris, ut omnes posteri pro Heraclidis Æpytida dicerentur. Post hunc continuâ serie regnarunt Glaucus, Isthmius, Dotadas, Sybotas, Phintas, Antiochus, & Euphaës.*

A. M. 2932. ante Christum 1071.

SAULIS IX.

ANTE hoc tempus accidit Amalekitarum Strages, *1 Sam. 15.* & Unctio prima Davidis, cap. 16. & Monomachia

machia Davidis & Goliathi, cap. 17. item alia quædam Saulis & Davidis res gestæ, quarum singulas suis annis assignare non possumus. Eiusdem Libri capp. 18, & 19, & 20, Jonathanis erga Davidem singularis ac fida Amicitia describitur. Hoc autem anno Fuga Davidis ad Achimelechum Sacerdotem (qui alio nomine Achias dictus est 1 Sam. 14. 3.) videtur contigisse. Erat Achimelech Achitobi Filius, Phineesi Nepos, Eli Pronepos; qui hoc tempore ministrabat Domino in civitate Nob, ut patet ex cap. 21. Nam Arca Dei, quæ initio regni Saulis Gilgalem fuit deducta, inde Nobam videtur translata; ubi & Tabernaculum Fœderis hoc tempore fuit, ut ex Chronologia Judæorum majore (cap. 13:) colligi potest. Postea, cum Noba diruta esset, in Cariath-jarim reducta fuit Arca, ibique mansit annos viginti, usque ad octavum annum Regis Davidis. Tabernaculum vero Gabaonem videtur translatum, ubi & mansit usque dum conderetur Templum Salomonis.

A. M. 2934. ante Christum 1069.

SAULIS XI.

URBS Keila obsessa fuit à Philistinis, quo tempore David è Maspha Moabitarum se receperat in Saltum Hareth, 1 Sam. 22. 5. Erant in comitatu Davidis homines circiter quadringenti. Abiathar etiam Achimelechi Sacerdotis Filius, post patris cadem ad Davidem confugerat. David igitur consulto per Sacerdotem Deo, Philistinos adoritur, & Keilam ab obsidione liberat. In ea urbe commorantem Davidem Rex Saul aggredi cogitabat. Rursus igitur David Deum rogat: Si hic maneam, numquid incolæ me Sauli tradituri sunt? Respondet Deus: Tradituri sunt. Idcirco David relictâ Keilâ alio se recipere cogitur, 1 Sam. 23.

A. M. 2935. ante Christum 1068.

SAULIS XII.

Codrus Melanthi F. (qui hoc tempore Athenis regnavit) cum Peloponnesii bellum Atheniensibus inferrent, pro patriâ se morti obtulit. Hujus belli causam tradit Strabo, libro nono: Cum Attica, propter Exsulum frequentiam, copiâ virorum floreret, inquit, Heraclida sibi metuentes, bellum Atticâ intulerunt, instigantibus eos maximè Corinthiis ob vicinitatem, & Misseniis, eo quod Melanthi filius Codrus regnum in Attica tum teneret. Suidas, ubi explicat Paramiam Ευθυτέρας Κόδρου, ait, Dorienses bellum Atheniensibus intulisse, quod οὐράδης sive Exsules Peloponnesiorum, atque inter alios Melanthum suscepissent. Ibidem verò & altera hujus Expeditionis causa traditur: Cum enim Codro Athenis regnante Lacedæmon sterilitate laboraret, inquit, visum est Lacedæmoniis, Athenas expugnandas esse, ut pulsas Atticâ incolis, ipsi agros inter se partirentur. Addit, Oraculum datum esse Lacedæmoniis, Eos urbe Athenarum non potituros, si Codrum Atheniensium Regem interficiant: Apud Cononem Narratione 26, legimus, Aletam Heraclidam huic bello interfuisse: Επήει καὶ τὸ Ἀττικὸς (ὁ Ἀλῆτις) ὅτι καὶ χερσὶν λαμβάνει Νικήσιν, εἰ σπώρειντο πῶς βασιλεύει Ἀθηναίων. id est: Pergebat (Aletes) adversus Atticam, cum Oraculi responsum accepisset, VICTORES FORE PELOPONNESIOS, SI AB ATHENIENSIVM

REGE ABSTINERENT. Athenienses autem, ut ibi narrat Conon, cum Apollinis responsum rescivissent, Codro septuagenario persuadent, ἡδὺν εἰσὶν ἑσθλὰ ὁ πατριὰς, ut libens devoveat se pro patria.

Hanc historiam multi tum Græci tum Latini Scriptores memoriæ prodiderunt. Lycurgus Orator Atheniensis, rem totam eleganter persecutus est Oratione in Leocratem. Eandem Trogu Historiis suis diligenter inferuerat: cujus verba hæc leguntur apud Justinum libro secundo: Erant inter Athenienses & Dorienses similitatum veteres offensa: quas vindicaturi Dorienses, de eventu prælii Oracula consuluerunt. Responsum superiores fore, si Regem Atheniensium occidissent. Cum ventum esset in bellum, militibus ante omnia, custodia Regis præcipitur. Atheniensium eo tempore rex Codrus erat: qui & responso Dei & præceptis hostium cognitis, permutato Regis habitu, pannosus, sarmenâ collo gerens, castra hostium ingreditur. Ibi in turba obfistentium, à milite, quem falce astu convulneraverat, interficitur. Velleius, libro primo: Ultimus (Atheniensium) rex fuit Codrus Melanthi filius, vir non prætereundus. Quippe, cum Lacedæmonii gravi bello Atticos premerent, respondiissetque Pythius, QUORUM DUX AB HOSTE ESSET OCCISUS, EOS FUTUROS SUPERIORES; depositâ veste regiâ, pastorem cultum induit; immistisq; castris hostium, de industria rixam ciens, imprudenter interemptus est. Cicero Tuscul. quæst. lib. primo, Codrum se in medios ait immisisse hostes famulari veste, ne posset agnosci. Virgilius in Bucolicis, jurgia Codri memorat, innuens, eum in sui cadem milites rixâ & jurgio instigare. Suidas sic narrat: Ἀναλαβὼν ὕλοισιν ἐδύνει, &c. id est: Habitu lignatoris sumpto, excubias Doriensium adortus (Codrus) unum ex militibus occidit: reliqui igitur irati, comprehensum eum interfecerunt. Apud Polyanum Strateg. lib. 1. Codrus οὐραρίσθη, id est, sacramentarii habitum summissee dicitur, & ligna falce secasse, vesperi progressus extra vallum; quinetiam cum Peloponnesiis quibusdam, qui lignatum venerant, pugnam incepisse, ita ut extentâ falce vulneribus eos afficeret. Postquàm verò lignatores Codrum superassent, & falcibus confecissent, Athenienses majori animo in prælium progressi sunt; & ante pugnam misso præcone, corpus Regis ad sepeliendum repetebant, ut refert ibidem Polyannus.

Perempto Codro, Dorienses de victoria desperantes, pacis fœdera cum Atheniensibus inierunt. Cognito enim Regis corpore, ut ex Trogo scribit Justinus, Dorienses sine prælio discedunt: atque ita Athenienses virtute Ducis, pro salute patriâ morti se offerentis, bello liberantur. Imò Regis interitu effectum est, ne Athenæ occiderent, ut dicit Valerius Maximus, lib. 5. cap. 6. Rectè igitur Aristoteles Codrum ponit in numero eorum regum, qui bello servitutem cervicibus suorum depulerunt, Politic. lib. 5. cap. 10. Quanto periculo Athenæ sint ereptæ, vel ex eo conjecturam facere possumus, quod Lacedæmonii aliquot in urbem jam elapsi fuerant: quos tamen postea, cum ad Eumenidum Aras confugissent, ab Atheniensibus dimissos fuisse, legimus. Pausanias (Achaïcis) ubi agit de Numinis ira ob violatos Supplices implacabili, profert Dodonæi Jovis oraculum, Atheniensibus regnante Aphidante redditum: quod non solum monuit, Supplices (ἱκέτας) sacrosanctos esse, sed & prædixit, Lacedæmonios ad Areopagum & Aras Eumenidum suppliciter venturos. Ejus Oraculi verba, inquit, Græcis in memoriam redierunt, cum Peloponnesii (regnante Codro) Athenas adorti essent. tunc enim

enim ex Attica reliqua Peloponnesiorum copia retrocesserunt, auditâ Codri morte, cognitioq; mortis genere. neque enim ulla fuit victoria reliqua spes, juxta Delphici Apollinis oraculum. E Spartanis autem ii qui jam intra portas penetrarant, ubi se destitutos animadverterunt à suis, nocte eâ delituerunt: cum verò illuxisset, & jam in eos Atheniensium concursus fieret, ad Aras Dearum, quæ Σεμνὰι appellantur, se receperunt: & tunc quidem incolumes dimissi sunt.

Ex Attica retrò cedentes Peloponnesii, Megaridem sibi vindicant, coloniâ illuc deductâ. Hujus Coloniz meminit Herodotus, libro quinto: Sub Codro Atheniensium Rege (inquit) prima Dorienſium Expeditio in Atticam facta est, ὅτε γὰρ Μέγαρα κτήνισαν. Plenius rem narrat Pausanias, Atticis: Regnante Codro, cum Peloponnesii bellum Atheniensibus intulissent, ac nihil omnino insigne ad gloriam in eo aliud fecissent, dum se domum reciperent, Megara Atheniensibus ademerunt, Corinthiosq; ac ceteros auxiliares qui nomina dedissent, illuc deduxerunt: quare effecit, ut Megarenses linguâ cum moribus mutata, ex Atticis Dorienſes fierent. Hanc Coloniam memorat etiam Velleius Paterculus: Peloponnesii (inquit) digredientes finibus Atticis, Megara, mediam Corintho Athenisq; urbem, condidit. Strabo, libro nono: Heraclida ex Attica quidem recesserunt, Megaricam tamen occupaverunt & Megara condidit, ita ut incolæ ex Ionibus facti sint Dorienſes. aboleverunt etiam Stelen, quæ Ionas à Peloponneso distinguebat. Illam σιάνην à Theseo positam ait Plutarchus. Cum enim Theseus agro Attico Megaricum firmiter adjunxisset, celebrem illam collocavit in Isthmo stelam sive pilam, in cujus parte Peloponnesum spectante inscripsit hoc trimetrum, Τὰ δ' ὅτι Πελοπόννησος, ἐκ Ἰωνία: in parte autem Megaris obversa, Τὰ δ' ἐκ Πελοπόννησος, ἀπὸ Ἰωνία.

A.M. 2936. ante Christum 1067.

SAULIS XIII.

ATHENIENSES post Codri mortem sublato regio nomine Prætores perpetuos sive Archontas ἀρχόντες, creant: quorū primus fuit Medon Codri filius. hic Athenis præfuit annos viginti, ut notat Eusebius. Medonta claudum fuisse, Pausanias indicat, Achaicis: Cum de regno dissiderent Medon & Nilus ἀρχόντες οὗ Κόδρου παῖς δὲ Νίλος, negaretq; Nilus regnum Medontis, qui pede altero claudicaret, se ferre posse; rei cognitione Delphico Oraculo permissâ, respondit Pythia, DEBERI MEDONTI ATHENIENSIVM REGNUM. Verumtamen non rex appellatus est Medon, sed Archon, ut docet Paterculus: Codri filius Medon (inquit) primus archon Athenis fuit. ab hoc posteri apud Atticos dicti Medontidæ. Regium nomen illis Medontidis ademptum esse, scribit Pausanias, Missenicis: Melanthi posteros, qui Medontidæ sunt appellati, primum quidem Athenienses in ordinem redegere, & pro regno magistratum reddendæ rationi rerum gestarum obnoxium (ἀρχὴν ἐκ δ' ὀνόμας) gerere jussere. quem tamen honorem & ipse Medon, & duodecim insequentis Archontes per totum vitæ tempus usurpabant. Postea populus Atheniensis cavit, ne ultra annos decem imperium Archontum continuaretur. Tandem verò Olympiade 23. Annui Prætores constituti sunt.

A.M. 2939. ante Christum 1064.

SAULIS XVI.

POST ALETÆ obitum usque ad Cypseli tyrannidem, perpetuò ὁ ἀρχὸν βασιλεὺς sive natu maximus posterorum Regni Corinthiaci gubernacula tenuit: primus autem post Aletam regnum excepit Ixion, ut ex Diodoro Siculo notavit Georgius Monachus. Huic Ixioni Corinthiorum Regi Secundo Diodorus annos 38, Eusebius vero 37, tribuit.

A. M. 2940. ante Christum 1063.

SAULIS XVII.

EURYSTHENES & Procles Fratres, qui primi Heraclidarum Lacedæmone regnarunt, circa hoc tempus videntur decessisse. Proclæ verò paulo ante fratrem obiisse, tradunt Veteres. Sic enim scribit Cicero lib. 2. de Divinatione: Proclus & Eurysthenes Lacedæmoniorum reges, gemini fratres fuerunt: at hi nec totidem annos vixerunt: anno enim Procli vita brevior fuit, multumq; is fratri rerum gestarum gloriâ præstitit. Procli Sous filius in regno successit: Eurysthenes autem Agin filium reliquit successorem; à quo Agidæ appellati sunt, qui ab Eurysthene genus duxerunt, ut ait Pausanias Laconicis.

A.M. 2941. ante Christum 1062.

SAULIS XVIII.

SAMUEL moritur biennio ante mortem Saulis, ut notat Clemens Alexandrinus Strom. lib. primo. Vide 1 Sam. 25. & Sirachidem Ecclesiastici cap. 46. ubi Samuelis elogium exstat. Paulo post Samuelis obitum David propè abfuit à cæde Nabalis.

A. M. 2942. ante Christum 1061.

SAULIS XIX.

DAVIDEM profugum jam per decem ferè annos Saul persecutus est. Ille tot errorū pertæsus, ad Achisum Gathi regem se confert cum sexcentis viris, qui eum sequebantur, & duabus uxoribus ipsius, quarum nomina sunt, Achinoam & Abigail. Achis benignè Davidem excipit, eique urbem Siceleg donat, sub finem hujus anni, vel initio sequentis: atque inibi David annum & quatuor menses habitavit. Vide 1 Sam. 27.

A. M. 2943. ante Christum 1060.

SAULIS XX.

GRAIS Echelati F. Penthili N. Orestis Pronepos, circa hæc tempora illam Asiæ Regionem, quam Ἀιολὶς vocat, occupavit. De hac Graidis Expeditione (quæ facta est Agide regnante, ut notat Pausanias) suprâ mentionem fecimus, ad A.M. 2917. Patreus Preugenis F. in Achaia urbem condidit, quam Patras vocavit. Paus. Lacon.

A. M. 2944.

A. M. 2944. ante Christum 1059.

DAVIDIS I.

ANNOS quadraginta populum Israëliticum rexerunt Samuel & Saul. Id sibi volunt verba B. Pauli Apostoli Act. 13. 21. Dedit (Deus Israëlitis) *Judices*, usque ad Samuel Prophetam: Et exinde postulaverunt regem, & dedit illis Saul filium Kis, virum de tribu Benjamin, ANNIS QUADRAGINTA. In hoc numero, ut annotat Nicolaus Brabantinus, includitur tempus quo Samuel populum judicavit: quia Saul tantum annis viginti regnavit. Non aliter Veteres illum locum intellexerunt. Eusebius, in Chronico: Ebraeorum primus Rex Saul, & Samuel, annos 40. Sulpicius Sacra Historia libro primo: Ego arbitror, inquit, etiam Samuelis annos sub Regis istius aetate numeratos. Idem, paulo post: Nos Chronicorum Annotationem secuti, quia eam ex Apostolorum Actibus profectam arbitramur, Samuelem & Saulem XL annos principatum egisse referimus. De morte Saulis legas 1 Sam. 31. Sauli succedit filius Isboseth annos quadraginta natus. Verum tamen Tribus Juda regem DAVIDEM fuscipit, quem jam antea Samuel ex Dei mandato unxerat. Hoc igitur anno iterum unctus Hebrone regnat David annos septem, & sex menses. Vide 2 Sam. 2, & 5.

A. M. 2945. ante Christum 1058.

DAVIDIS II.

HELOTÆ in servitutem redacti sunt à Lacedæmoniis, regnante Soo, ut in Vita Lycurgi scribit Plutarchus. Quoniam verò Sous Proclis F. unā cum Agide Eurysthenis filio regnum Spartanum administrabat, idcirco aliqui Scriptores tradunt, Helotas ab Agide Rege debellatos fuisse, & in servitutis statum redactos. De isto enim Rege loquitur Strabo, libro octavo: Is, inquit, accolis vicinis, qui in societatem Reipublicæ admissi fuerant, id juris ademit, & Lacedæmoniis tributum pendere jussit. Cum reliqui parerent, Helei soli qui urbem Helos tenebant, descivere: quos Lacedæmonii bello devictos servituti addixerunt. Ibidem hæc addit: Τὴν εἰλωτείαν οἱ περὶ Ἀγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντες, id est, Agis instituit primus, ut Helotæ redigerentur in servitutem. Igitur Helotæ sive Hilotæ, qui Græcis dicuntur εἰλωτές & εἰλωται, olim cives erant illius urbis Laconicæ, quæ Helos appellata est, & Homero memoratur, in Catalogo: "Οἱ τ' ἄρ' Ἀμύκλαι εἶχον, ἑλῶτ' ἑσφαλὸν πολίεδρον. Ab Helio Persei F. conditam fuisse, legimus apud Strabonem. Quod & Pausanias tradit, Laconicis: Τὸ τοῦ περὶ ἑλῶτ' ἑσφαλὸν περὶ Περσέως παίδων. id est: Huc deduxit coloniam Helius Persei liberum natu minimus. Ibidem docet, Ex hoc oppido primum publicos extitisse Lacedæmoniorum servos, qui dicebantur εἰλωτές, sicut etiam erant. Postea autem, quicquid servorum à Doriensibus acquisitum est, etiam si essent Messenii, usus obtinuit ut & ipsi nominarentur Helotæ.

A. M. 2946. ante Christum 1057.

DAVIDIS III.

PRÆLIUM cruentum inter Abnerem & Joabum accidit, ubi Isboseth Saulis F. annos jam duos regnaverat,

ut notatur 2 Sam. 2. 10. Asaël Joabi frater interficitur ab ipso Abnere, quem pervicaciter insecutus est. Postea Joab perfidē ac dolosē Abnerem confodit, 2 Sam. 3. 27. Fuit Abner Saulis archistrategus. Joab, Abisai, & Asaël, tres fratres, Sarviā Davidis sorore nati sunt, 1 Paralip. 2. 16.

Chemmis Ægypti rex, à Proteo octavus, extruxit Pyramidem; cujus molem prodigiosam Diodorus lib. 1. & Plinius lib. 36. describunt.

A. M. 2947. ante Christum 1056.

DAVIDIS IV.

AGIDI Lacedæmoniorum Regi defuncto succedit Echestratus filius, qui regnavit annos 35, ut notavit Eusebius. Soo, alteri Lacedæmoniorum Regi, post aliquot (ut videtur) annos defuncto successit filius Eurypont; à quo Eurypontidæ appellati sunt, qui à Procle descenderunt. Qui autem Eurυπών Pausania, idem Herodoto Eurυπών, Plutarcho Eurυπίων dicitur.

Dorienses, qui post mortem Codri Megaridem occuparunt, non omnes ibi permansere, sed partim cum Althamene Argivo socios se deducendæ in Cretam Coloniam adjunxerunt, & pars eorum in Rhodum, Halicarnassum, Cnidum, & Cō, dispersa est, ut scribit Strabo lib. 14. Decem in Creta urbes à Doriensibus, qui Althamenem Cisi F. Temeni Nepotem eo secuti sunt, conditas fuisse, ex Ephoro historico tradit idem Geographus, libro decimo.

A. M. 2948. ante Christum 1055.

DAVIDIS V.

NILEUS Codri Filius, & fratres ejus, qui Medonti Regi debili ac claudo parere, indecorum sibi & indignum judicabant, circa hoc tempus Ionibus migrationum auctores fuerunt. Nam ab Illi Excidio ad Ionicam migrationem annos centum viginti septem numerat Philostratus, in Euphorbo. Coloniarum Ionicarum Duces fuisse Codridas, docet Pausanias Achaicis: "Ο Νειλὸς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ Κόδρου παίδων ἐς Ἰωνίαν ἀπεστάλονται, &c. Nileus & reliqui Codridæ, inquit, in coloniam dimissi, tum ex Atheniensibus quicunque nomina dedissent, tum multo maximam Ionum manum abduxerunt. Ibidem: "Οι Κόδρου παῖδες ἐπὶ τὰς Ἰωνὰς ἄρχοντες. Ait, Codri filios constitutos esse Ionum Duces, etsi nulla esset illis cum Ionibus generis propinquitas. Velleii Paterculi verba, mendo non carent, qui de Colonia Ionica loquens, hæc habet: Magna vis Græcæ juventutis, abundantia virinum sedes queritans, in Asiam se effudit. nam & Iones, duce Ione (Fortè legendum, duce non uno) profecti Athenis, nobilissimam partem Regionis maritima occupavere, quæ hodièq; appellatur Ionia. Non unum sed plures Ionum Duces fuisse, clarè testantur Strabo lib. 14. & Pausanias lib. 7. ubi urbium Ionicarum Conditores recensentur. Cum Ionibus verò multi alii in Asiam navigarunt, ut ex Pausania cognoscimus: Namq; in Coloniam contribuerunt se Ionibus hi Græciæ populi: 1 Thebani, qui Philotam sequuti sunt, Penelei Nepotem: 2 Orchomenii sive Minyæ, quibus erat cognatio vel συγγένεια cum Codri Filiis: 3 Eubæenses sive Abantes: 4 Phocenses, exceptis Delphis. Phocenibus naves ad transmittendum

transmittendum dederunt Philogenes & Damon, Euctemonis FF. Athenienses, & ipsi Classis Duces extiterunt.

Duodecim Vrbes, quas in Asiæ oris maritimis Iones condiderunt.

Urbes:	Conditores:
1 <i>Miletus</i> :	Nileus.
2 <i>Ephesus</i> :	Androclus.
3 <i>Myus</i> :	Cudrelus.
4 <i>Priene</i> :	Æpytus; Philotas.
5 <i>Colophon</i> :	Damalicthon & Promotheus.
6 <i>Lebedus</i> :	Andræmon.
7 <i>Teos</i> :	Naoclus, { Apœcus.
8 <i>Erythræ</i> :	Damasus, { Cnopus.
9 <i>Clazomenæ</i> :	Parphorus.
10 <i>Phocæa</i> :	Philogenes.
11 <i>Chius</i> :	Egertilus.
12 <i>Samos</i> :	Procles.

1. Mileti urbis conditor est Nileus: De quo *Ælian. Var. Hist. lib. 8. cap. 5.* Nileus Codri F. regni exfors, quod nimirum Pythia Medonti fratri adjudicavit, Athenas reliquit, in coloniam dimissus. Cum verò ad Naxum tempestate delatus appulisset, inde solvere volentem, contrarii venti exorti prohibuerunt. Ambigenti autem quid facto opus esset, vates responderunt, Oportere purgare exercitum, tanquam multi simul navigarent, qui pollutis essent manibus. Simulavit igitur & ipse, se quendam puerum occidisse, & purgationis indigere. Quamobrem secessit, & aliis, qui sibi conscii essent, persuasit. Quod cum factum esset, patefactis jam qui se contaminassent, eos reliquit, illi igitur Naxum inhabitaverunt. Nileus autem pervenit in Ioniam, & Mileti confedit, ejectis Caribus, Mygdonibus, Lelegibus, aliisque Barbaris. Eam enim Asiæ partem, ut apud *Pausaniam* quoque legimus, Cares incolebant: ab iis Cretenses in domiciliis societatem fuerant recepti. Occupatâ verò ab Ionibus Mileto, mares omnes interfecti sunt, præter eos, qui captâ urbe fugâ sibi salutem quaerere: illorum conjuges & filias, victores sibi uxores duxerunt. Mileti Conditor (qui Straboni Νίλεος non rectè nominatur) apud *Herodotum* Νίλεος, Æolicè Νείλος, & κοινῶς Νείλος appellatur: quod nomen, à νέος novus, & λαός populus, factum esse notat Suidas. Apud Milesios ante Ionum adventum fuit Didymæi Apollinis Oraculum, τὸ ἐν Βεαλχίδεω. Branchidæ (qui Sacerdotes erant Apollinis) à Branchio nomen acceperunt. Branchus ille, qui Templo Apollinis in Didymis præfuit, natus fuit de stirpe Machareï Delphi, qui Neoptolemum Achillis F. occidit, ut ait *Strabo lib. 9.* Eum Apollinis filium facit *Papinius, Thebaidos tertio*: — patrioque æqualis honori Branchus. *Conon Narratione 33.* Branchum Smicri filium, Democli Delphi nepotem fuisse, dicit: eumque, Apollinis donovatem factum, Didymis oracula reddidisse: illud autem Branchidarum Oraculum, post Delphicum, haberi celeberrimum.

2. Ephesus ab Ionibus duce Androclo Codri filio occupata est. Ibi jam antea erat Dianæ Templum, quod ab Amazonibus primò fuisse conditum, *Pindarus* & alii Scriptores tradiderunt. Apud *Callimachum Hymno in Dianam*, Amazones Deæ Simulacrum ἐν γῶ καὶ ὀρέων (id est, sub fagi trunco) posuisse dicuntur: deinde circa illam statuam templum exstructum fuisse. Ejus autem operis (ut scribit *Pausanias*) Amazones auctores neuti-

quam fuere. Cresus enim homo indigena, & Ephesus Caystri F. Templum erexerunt. Apud Strabonem, primus Templi architectus Chersiphron nominatur. Ait verò, illud ab alio fuisse amplificatum: cumque Herostatus ipsum combussisset, aliud templum præstantius exstructum esse ab Ephesiis. Eam Asiæ oram Leleges & Cares & Lydi tunc incolebant, quo tempore Iones illuc appulere. habitabant autem circum Templum tum alii, tum & Amazonici generis mulieres. Androclus quidem Barbaros in superiore urbis parte habitantes, ejecit: qui verò sacra tenebant aream, fœdere cum Ionibus icto, omni belli metu caruerunt. Vide *Achaïca Pausania*. Urbi nomen impositum putat ab Epheso illo, qui Dianæ fanum primus ibi condiderit: Partem autem urbis Κόρησιν appellari notat, libro priore *Eliacôn*: à Coreso forsitan, vel Creso, qui fuit Ephesi Socius in exstrukione Templi. Loca monti Coreso adjacentia, ab Androclo Ionum Duce occupata esse, scribit Strabo.

3. Myuntem condidit Cudrelus Codri filius nothus, ut ex *Strabone* discimus. Apud *Pausaniam* Cyaretus Codri F. Ionum dux, exactis Caribus, Myuntem occupasse memoratur. Illud nomen Κυδρήσις, corruptum videtur. Κυδρήσις, vel Κυδρίσις, ut opinor, hypocoristicum est à Κύδρις, quod καὶ διαλεκτικῶς effertur Κόδρις. Hoc autem Melanthus nomen imposuit filio, quem illustrem fore sperabat. Linguâ enim Græcorum Κόδρις, est, illustris, gloriosus.

4. Priene, duos habuit Conditores: alterum Atheniensem, Æpytum Nilei filium; alterum Thebanum, Philotan Penelai Nepotem. Huic enim Ionica Colonia permisti erant Thebani. Male *Ἀριστοφάνης* in *Pausania* legunt, pro *Ἀιγυπτιῶν*.

5. Colophon, ante Ionum adventum habitata Græcis hominibus fuit. Hanc enim urbem, Apollinis Clarii Oraculo nobilitatam, Mopsus Rhacii & Mantonis F. condidit, ejectis Caribus. Igitur Iones icto cum Græcis qui Colophone confederant fœdere, æquabili cum illis jure civitate eadem fruebantur. Regnum Ionum penes Damalicthonem & Promethum Codri filios fuit, ut scribit *Pausanias*.

6. Lebedum initio Cares tenuerunt: quos Andræmon Codri F. Ionum Dux, expulit, ut apud *Pausaniam* legimus. Hæc Ionica civitas Herodoto, Straboni, Plinio, & Velleio memoratur. Apud Suidam, Λέβεδος, πῶλις. Vitiose autem Λέβος legitur, pro Λέβεδος, cum alibi, tum apud *Ælianum Var. Hist. lib. 8. cap. 5.*

7. Teos, jam antè fuerat à Græcis occupata. Illuc enim coloniam deduxerunt Orchomenii duce Athamante, qui Ἀθήριος fuit illius Athamantis, quem Æolus genuit. In hac autem urbe permisti Græcis Cares consistere. Iones verò Apœcus Melanthi abnepos Teon deduxit in coloniam. Non multis post annis eodem Coloni ex Bœotia, & Athenis deducti sunt. Attica Colonia Naoclus & Damasus, Codridæ; Bœotica, Geres Bœotius duces fuere. Utriusque gentis Coloniam Apœcus & Teii in domiciliis societatem receperunt. *Pausan.*

8. Erythras olim condidit Erythrus Rhadamanthi F. qui è Creta homines eò deduxit. Cum Cretensibus verò Lycii, Cares, & Pamphylii eam urbem tenebant. Hoc autem tempore Iones cum Erythraeis mœnium communione conjuncti sunt, duce Cnopo Codri filio. Hic Ionica colonia dux, apud *Pausaniam* Κλέος vocatur: rectius autem, ut putat *Casaubonus*, apud *Strabonem* & *Athenæum* hoc nomen scribitur, Κνώπις.

Sibylla Erythræa, hinc oriunda, post annos 300. vixit.

9. Clazomenæ, ab Ionibus duce Parphoro condita fuit. Ante Ionum in Asiam adventum, hæc urbs non existit. Magna autem Clazomeniorum pars non Iones, sed Cleonæi & Phliasii fuerunt; qui nimirum, postquam Dorienfes Peloponnesum occuparant, ultro solum vertere.

10. Phocæam non Iones, sed Phocenses Duce Philogene Atheniensi, condiderunt. *Pausanias Achaïcis: Phocæenses (ὡς Φωκείς) ab ea Phocide, quæ ad Parnassum montem est, genus ducunt.* Vult, primos Phocæa incolas sive *οὐκίτας* Phocenses fuisse: Eos, cum Philogenem & Damonem sequuti in Asiam trajecissent, agro, non armis sed Cumæorum concessu, potitos esse, dicit: Postea verò, cum sibi Reges à Codri genere creassent, in Concilii Ionici communionem, admissos. De Situ hujus urbis, *Strabo lib. 13.* Ἀρχὴ μὲν τῆς Ἰωνίας ἐστίν, inquit, πέρας δὲ τῆς Ἀεολίδος, *Phocæa initium est Ionie, finis Æolidis.* Ex verbis autem *Pausaniae* colligas, Phocæam Cumæ Æolicâ esse paulo recentiore. Non enim hoc anno omnes Ionicae urbes condita fuere, sed Ionum in Asiam migrationes hoc tempore coepta sunt.

11. Chius, insula, & urbs *οὐώνυμος* est, ab Egertilo Ionum Duce condita, ut ex *Strabone* discimus. Cum enim ante Ionum adventum Pelasgi à Thessalia profecti hæc Insulam tenuissent, Egertilus promiscuam multitudinem (*σύνμικτον πῦρ*) eò adduxit. Macareus, qui Lesbum sibi ad inhabitandum olim delegit, uni ex filiis suis coloniam in Chium ducendi curam delegavit, ut scribit *Diodorus Bibliotheca lib. quinto.* Ibidem legimus, Rhadamanthum Minois fratrem Chium possidendam tradidisse Oenopioni ex Ariadna Minois filiâ genito. Ion poëta, teste *Pausania*, tradidit, Oenopionem à Creta in Chium appulisse: eo regnante, Caras eodem venisse, & Abantas ex Eubœa: eos verò post Insulâ ejectos fuisse ab Hectore quodam, quem Iones ob virtutem tripode donarunt.

12. Samos, insula Ionica, è regione Ephesi, Junoni sacra fuit. Eam Procles Pityrei filius (qui ab Ione inclyto Xuthi filio genus ducebat) occupasse dicitur: ita ut qui prius Insulam incolebant, vi coacti, in penatium suorum societatem Ionas reciperent. Erat autem Procles Epidaurius, & magnū Epidauriorum numerum secum adduxit, qui nempe sedibus suis ejecti fuerant à Daiphonte Temeni genero, ut scribit *Pausanias.* Hæc insula olim dicta fuit Parthenia, Caribus eam tenentibus; deinde Anthemoussa, post Melamphyllus, tandem Samos, postquam Colonia eò traducta fuit à Cephallenia, quæ *Σάμος* & *Σάμω* olim dicebatur, ut ex *Strabone* discimus. Natam in Samo Junonem Samii ipsi tradunt, ad flumen Imbrasum sive Parthenium. Vide *Lactantium lib. 1. cap. 17.* & *Pausaniam Achaïcis.*

A. M. 2949. ante Christum 1054.

DAVIDIS VI.

MAGNESIA civitas in Asia conditur, ut notat *Eusebius.* Putat autem Scaliger eam intelligi Magnesium, quam Pactolus alluit, ad radices Sipyli montis sitam, cum altera sit ad Mæandrum fluvium. Magnetes,

qui à Magnetæ Æoli filio denominati sunt, & Magnesium sub Pelio monte olim habitabant, & ad Troiam Prothoo duce profecti erant, post bellum Troianum in Asiam à Creta migrasse, & Magnesium, quæ ad Mæandrum sita est, condidisse existimantur. Eam enim Magnetum Thessalicorum & Cretenesium Coloniam esse, docet *Strabo lib. 14.* De Magnetum migrationibus, quædam leguntur apud *Photium*, Excerptis ex *Cononis Narratione vicesimâ nonâ*, in hanc ferè sententiam: Prothous Magnetum, quos à Troia reduxerat, partem decimam Delphis ex voto collocavit: Qui tamen post relicto templo Delphico, navibusque conscensis, in Cretam transmiserunt: Cumq; Cretam deserere cogerentur, in Asiam navigantes, malis afflictam nuper conditam Ioniam atque Æolidem eruebant à malis, pugnando adversus eos, qui mala illa inferebant. Inde ad eum, ubi & nunc habitant, locum pervenere, urbemq; de antiquæ patriæ nomine Magnesium nuncupatam condiderunt.

A. M. 2950. ante Christum 1053.

DAVIDIS VII.

ABI BAAL, Hiram pater, in Phœnicia regnat: qui Josepho *Ἀβίβαλ*, Eusebio *Ἀβέλβαλ* appellatur. Hujus filius Hiram, sive Hiram, Davidis amicus, post annos 26 regnare coepit, ut infra videbimus.

Sanchoniathon circa hoc tempus Historiam de Rebus Phœnicum linguâ Phœniciâ conscripsit: quam Græcè interpretatus est Philo Byblius. Hic sub Romanis vixit Imperatoribus, qui Neroni successerunt, usque ad Adrianum. Illius vetusti Scriptoris meminit *Porphyrus*, Περὶ Ἀπορίας, lib. 2. Πλήρης δὲ ἡ Φοινικικὴ ἱστορία τῶν ἀντικειμένων: ἢ Σαγχωνιάδων μὲν τῇ Φοινίκῳ γλώττῃ συνέγραψεν, φίλων δὲ ὁ Βύβλιος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν διόκτῳ βιβλίων ἡρμήνευεν. id est: *Eorum, qui (homines) sacrificarint, plena est Phœnicia Historia; quam Phœnicum lingua Sanchoniathon scripsit, at Philo Byblius octo libris in Græcam linguam transtulit.* Eiusdem Porphyrii verba, quibus Sanchoniathon collaudatur, citavit *Eusebius Præp. Evang. lib. decimo.* Ibi ait, Sanchoniathonem ab Hierombalo Sacerdote Dei *ἰδὼ* accepisse hypomnemata, & studiosè omnem vetustam Historiam ex singularum civitatum commentariis & Sacris scriptis collegisse, atque illud opus à se confectum Abelbalo Berytiorum Regi dedicasse. Ibidem addit, Hunc historicum tempore Semiramidis Assyriorum Regina floruisse. Nam Semiramis paulo ante Bellum Troianum fuisse putavit *Porphyrus.* Quam opinionem secutus *Suidas*, ipsum Sanchoniathonem circa Troiana tempora vixisse tradit: Σαγχωνιάδων, Τύεος φιλόσοφου, ὃς γέγονε καὶ τὰ Τρωϊκά. Eum verò Berytium fuisse, dicit *Porphyrus.* Berytus, ut notat *Ethnicographus*, Phœniciæ urbs, fuit *κτίσμα Κεφνὸς*, à Saturno condita; & hoc nomen fortita est, ob commoditatem puteorum, qui Beeruth linguâ Phœnicum appellantur: Βῆρ γὰρ τὸ φρεῖαρ (inquit) παρ' αὐτοῖς.

A. M. 2951.

A. M. 2951. ante Christum 1052.
DAVIDIS VIII.

ISBOSETH Saulis Filius per fraudem occiditur: par-
ricidas David capite plectit, ac deinceps solus toti Re-
gno Israëlítico præest annos treis & triginta, 2 Sam. 4.

In Lesbo urbes ab Æolenſibus conditæ sunt anno post
captam Troiam centesimo trigesimo, ut in Vita Homeri
Herodotus annotavit.

A. M. 2952. ante Christum 1051.
DAVIDIS IX.

ARX Hierosolymorum, quæ Sion dicta est, à Davide
obsidetur. Murum primus conscendit Joabus: quem
ob id David Summum militiæ Ducem sibi constituit,
1 Paralip. 11. 6. Mons, in cuius vertice Arx erat, Sion
dicebatur, quod esset locus præcellus. Zijon enim, spe-
culam significat, Hoc loco David postea, acceptis ab
Hiramo lignis cedrinis & artificibus, palatium sibi ædi-
ficavit. Exinde appellata est Civitas Davidis, & ἡ ἀνω
πόλις, Civitas Superior. Arca Dei, quæ in urbe Kariath-
jarim hætenus manserat, inde abducitur, & ob mor-
tem Oza relinquitur in ædibus Obed-edom: post treis
autem menses Sionem transfertur. Vide 2 Sam. 6. &
1 Par. 13.

Myrina, urbs Æolidis maritima, hoc tempore con-
dita est. Euseb.

A. M. 2953. ante Christum 1050.
DAVIDIS X.

PHILISTINOS & Moabitas hoc, ut videtur, anno
Rex David debellavit. Vide 2 Sam. 8. & 1 Paralip.
18.

A. M. 2954. ante Christum 1049.
DAVIDIS XI.

SYROS, Edomæos, & Ammonitas David præliis
aliquot feliciter superat. Vide 2 Sam. 8, & 10. Item
Reg. 11. 15, 16. Et 1 Par. 18, & 19.

Cumam sive Cumas Italiæ urbem hoc tempore Hip-
pocles & Megasthenes condiderunt, ut notat Eusebius.
Hæc urbs, ut Strabo observat libro quinto, omnium Si-
cularum & Italicarum à Græcis deductarum Colonia-
rum antiquissima est. Classis Ductores, Hippocles Cu-
maus, & Megasthenes Chalcidensis inter se pepigerant,
ut alterius Colonia esset, alter nomen imponeret. itaq;
urbs Κῦμα dicta est, & à Chalcidensibus condita fertur.
Chalcis, unde Megasthenes profectus est, Eubœæ civitas
fuit: & Hippoclem è Cuma Euboica oriundum censet
Casaubonus. (Cuma sanè Æolica nondum erat condi-
ta.) Utrumque Chalcidensem fuisse, innuit Paterculus:
Chalcidenses, ait, Hippocle & Megasthene ducibus, Cu-
mas in Italia condiderunt. Dionysius Halicarnassens Cumas à Chalcidensibus & Eretriensibus conditas, refert.
Utraque urbs ante Troiana tempora, ut dicit Strabo,

ab Atheniensibus fuit condita, Chalcis & Eretria. So-
linus Cumas ab Eubœensibus ait Constitutas. Et Vir-
gilius Cumas Eubœensium indicat esse Coloniam, Æneï-
dos sexto:

Et tandem Euboicis Cumarum allabitur oris.

Nam in Eubœa insula, ut ibidem Servius annotat, Chal-
cis civitas est; de qua venerunt qui Cumas in Cam-
pania condidère. Idcirco etiam idem Poëta Cumarum
Arcem Chalcidicam dixit.

A. M. 2955. ante Christum 1048.
DAVIDIS XII.

DAVID ineunte Vere metropolin Filiorum Am-
mon, quæ Rabba vocabatur, obsidet: Neque multo
post violat Bethsabeam. 2 Sam. 11, & 12. Quæ Josepho
Βεθσαβη appellatur, eam Βηροβεε vocant Græci Biblio-
rum Interpretes. Error natus, ut aliqui putant, ex affi-
nitate literarum θ & ς.

A. M. 2956. ante Christum 1047.
DAVIDIS XII.

NASCITUR primus Davidis ex Bethsabe filius, &
non multo post moritur, sicut & Nathan Propheta præ-
dixit, 2 Sam. 12.

Medonti defuncto successit Acastus, secundus Athe-
niensium Archon perpetuus, qui principatum tenuit an-
nos sex & triginta. Euseb.

A. M. 2957. ante Christum 1046.
DAVIDIS XIV.

NASCITUR Salomon, alter Davidis ex Bethsabe fi-
lius, 2 Sam. 12. 24. Ante hoc tempus David ex diversis
uxoribus liberos susceperat, qui recensentur 2 Sam. 3. &
1 Par. 3. Thamar Davidis Filia hoc circiter anno vi com-
primitur à fratre Amnone. 2 Sam. 13. Amnon erat Davi-
dis F. primogenitus: mater autem ejus fuit Achinoama.

A. M. 2959. ante Christum 1044.
DAVIDIS XVI.

AMNON biennio post compressam Thamaram, in
convivio occiditur à fratre Absalomo. Thamar & Ab-
salom ex Maacha Davidis uxore geniti sunt, quæ Filia
fuit Regis Gessur. Post eadem patratam Absalom ad
Regem Gessur, avum suum maternum, fugit, 2 Sam. 13.
Hic Græcis Ἀβισαλωμ, Latinis autem scriptoribus Ab-
salon appellatur.

A. M. 2962. ante Christum 1041.
DAVIDIS XIX.

ABSALOM Davidis F. post triennale exsilium, Joabi
beneficio reditum in patriam impetrat, 2 Sam. 14.

A. M. 2964.

A.M. 2964. ante Christum 1039.

DAVIDIS XXI.

ABSALOMI Conjunctio contra Davidem patrem, in hunc annum incidit, qui est quadragesimus à Coronatione Saulis. Vide 2 Sam. 15. 7. Non multo post, Israëlita auctore Seba iterum à Davide deficiunt: & Joabus Amasam proditoriè interficit. 2 Sam. 20.

A. M. 2965. ante Christum 1038.

DAVIDIS XXII.

INCIPIUNT fames, qua per triennium Israëlita pressi sunt, idque propter caecos à Saule Gabaonitas, contra jusjurandum olim illis praestitum. 2 Sam. 21.

A. M. 2966. ante Christum 1037.

DAVIDIS XXIII.

CARTHAGINEM hoc tempore conditam aliqui tradunt, teste Eusebio, annis 143 post illi Excidium. Cum autem tres fuerint partes Carthagini; antiquissima condita fuit A.M. 2772. Altera, quae Karthada, id est *Civitas Nova*, dicta est, circa hoc tempus exstructa videtur. Tertia Pars, quae Byrsa vocatur, à Didone post condita est, ut ostendimus ad Annum 3132. Julius Solinus cap. 30. ait, Carthaginem prius dictam fuisse *Karthadam*, quod Phœnicum ore exprimit *civitatem novam*. Rectè. Nam *Kartha* (ab Ebraico קרתא) *civitas*; *hada*, *nova*. Itaque *Karthada* est *Kartha hada*. Est autem *Hada*, pro *Hadath*. Moris enim est apud Syros abjicere Thau syllabam ultimam. Græcis Καρχηδών hac urbs appellatur: quod nomen ab Ethnographo exponitur *καρχηδονία πόλις*, & ab aliis *νεάπολις*, *nova civitas*. Nam *Καρχηδών* per syncopen dicitur, pro *Κάρθα χηδών*, sicut Romanis *Karthago* per apocopen pro *Kartha chada*, mutatione Ch, in G, ut docet *Drusus observationum lib. 7. cap. 8.*

A.M. 2968. ante Christum 1035.

DAVIDIS XXV.

FILIOS aliquot Saulis David tradit Gabaonitis suspendendos: quorum cadavera sub dio relictæ sunt, donec pluviam Deus immitteret, 2 Sam. 21. Paulo post contigisse putatur illa populi Numeratio, quam insecta pestis absumsit septuaginta virorum millia, 2 Sam. 24.

A.M. 2972. ante Christum 1031.

DAVIDIS XXIX.

CUMA, urbs Æolica, circa hoc tempus condita est, annis viginti post Lesbium habitatam. *Herodotus*, libro *De Vita Homeri*: Annis centum & triginta post Græcorum Expeditionem in Troiam, Lesbos oppidatim habitari cœpit: annis autem viginti post Lesbium habita-

tam Κύμῳ ἢ Ἀιολικῶς καὶ Φεικῶς καλεομένη πόλιν, id est, *Cuma Æolica* quæ & *Phricotis* appellatur, condita fuit. Apud eundem *Historiarum lib. primo* hac urbs *Φεικῶς* nuncupatur. Ratio nominis tradita est à *Strabone libro decimo tertio*: Apud *Phricium montem* (qui in *Locride* supra *Thermopylas* est) multum temporis traxere Græci, qui post in *Asiam* navigantes, in iis locis, ubi *Cuma* est, non longè à *Larissa* urbe *Pelasgorum*, confedere: itaque ab illo monte *Locrico* & *Cumam* & *Larissam* *Phriconidem* vocant.

A.M. 2976. ante Christum 1027.

DAVIDIS XXXIII.

IXIONI Corinthiorum Regi defuncto succedit *Agelaus*, regnatq; annos triginta septem. *Diod. & Euseb.*

A.M. 2977. ante Christum 1026.

DAVIDIS XXXIV.

HIRAMUS Tyrionum rex (cujus Legatos ad Davidem missos legimus 2 Sam. 51. & 1 Par. 14.) regnare incipit annis undecim solidis sive anno duodecimo ante conditum Templum Salomonis. *Menander Ephesius*: Τελειώθη ἡ Ἀβιβάλη, διετέτατο ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῆς υἱὸς Ἑρωμῶς, ὃς βιῶντος ἐπὶ πεντήκοντα ἔτια, ἐβασίλευσε ἑτάκοντα καὶ τέσσαρα. id est, *Defuncto Abibalo*, successit in Regnum filius *Iromus*, qui vixit annos 53, & regnavit 34. De rebus ab hoc Rege gestis, consulas *Josephum Antiquit. libro octavo*. Appellatur Ebraeis *Hiram*, & *Huram*; Græcis autem Ἑρωμῶς, & Σέρων, in *Eupolemi* verbis apud *Eusebium Præp. libro nono*. Effertur autem Σέρων, pro Ἑρωμῶς.

A. M. 2978. ante Christum 1025.

DAVIDIS XXXV.

LATINO Sylvio defuncto succedit filius *Alba Sylvius*, sextus Latinorum rex, regnatq; annos novem & triginta. *Euseb.*

A.M. 2982. ante Christum 1021.

DAVIDIS XXXIX.

LABOTAS Echestrati F. Lacedæmone regnat septem & triginta annos. *Euseb.* Hoc regnante, Lacedæmonii primum Argivis bellum indicunt, ut ait *Pausanias*. *Labotæ* Λύγρον est *Prytanis Eurypontis* F. alter *Spartanorum* Rex. Eo enim regnante, ortæ sunt inimicitia inter *Lacedæmonios* & *Argivos*, ut ex eodem *Pausania* discimus.

A.M. 2984. ante Christum 1019.

SALOMONIS I.

DAVID Rex Israëlitarum cum regnasset annos quadraginta, moritur. Succedit ei filius *Salomon*, regnatq; annos

annos itidem quadraginta. Caterum Anni Davidis à mense Nisan ducunt initium; Anni Salomonis, à mense Tisri. David enim primò regnavit in Hebron, annos septem & menses sex: deinde in Jerusalem annos triginta treis. Vixit autem annos septuaginta. Vide 2 Sam. 5. & 1 Par. 29.

Salomon sub initium regni sui profectus est Gabao-nem: urbs hæc, in Tribu Benjamin, ubi adhuc erat Tabernaculum quod Moses fecit, & æneum Altare holocaustorum. Ibi postquam mille holocausta Salomon obtulisset, Deus illi apparuit. 1 Reg. 3. & 2 Par. 1.

A. M. 2988. ante Christum 1015.

SALOMONIS V.

HIEROSOLYMIS in monte Moria (in loco scilicet quem Rex David præparaverat, ubi antea fuit Area Ornanis Jebusæi) Salomon Davidis F. fundamenta Templi jact, secundo die Secundi mensis qui Zif dicitur, annis 480 post Israëlitarum Exodum ab Ægypto. Vide 1 Reg. 6. 1. & 2 Par. 3. Dicitur autem hoc factum anno quarto regni Salomonis. Jam enim à morte Davidis præterierant anni tres, & menses circiter septem. nondum igitur Salomon annos quatuor integros regnaverat. Ad Templi ædificationem Vafres Ægypti rex Salomoni misit octoginta millia virorum Ægyptiorum: totidem & Hiram Rex Tyri misit cum architecto Tyrio, qui Hypero vocabatur, cujus mater Judæa, hoc est, ex Tribu Juda fuit; ut ex Alexandro Polyhistore Clemens refert Strom. a. Apud Josephum insignis artifex, quem rex Salomon è Tyro accivit, χηρεμὸν nominatur. Ejus fit mentio 1 Reg. 7. 13. & 2 Par. 2. 13. Epistolas quasdam Salomonis ad memoratos reges, & eorum ad ipsum Salomonem scriptas, prodidit Eupolemus apud Eusebium Præpar. Evang. lib. nono. Exstant Epistolæ Salomonis & Hiram, 1 Reg. 5. & 2 Par. 2. Initium fabricandi Templi, in undecimum Regni Hiram annu incidit, ut ait Josephus.

A. M. 2990. ante Christum 1013.

SALOMONIS VII.

SMYRNA urbs condita est annis octodecim post Cumam Æolicam. Herodotus, in Vita Homeri: Μετὰ δὲ Κούμην, ὁπτανγίδερα ἔτιεν ὕστερον Σμύρνα ὑπὸ Κυμαίων κατοικήθη. id est: Anno duodevicesimo postquam Cuma fuit habitata, Cumæi coloniam in Smyrnam deduxerunt. Ibidem: Cumæi (inquit) in Hermei Sinus recessu urbem ædificabant, cui nomen imposuit Smyrnam Theseus, ab uxoris sue nomine, cujus μνημεῖον sive monumentum relinquere volebat. Hic Theseus è primariis Thessalorum fuit, qui Cumam condiderant, ab Eumelo Admeti filio oriundus. Alii tradunt, locum quendam urbis Ephesi Σμύρναν dictum fuisse. Eustathius, Commentariis in Dionysii Periegesin: Ἡ Σμύρνα δὲ, Ἀμαζόνων δύο καὶ αὐτὴ, καταχρεῖν ἔφασκεν λέγεται, ἀφ' ἧς καὶ Σμύρνα τόπος ἑστῶτος. i. Smyrna, una ex Amazonibus, Ephesum tenuisse memoratur: à qua locus Ephesi Σμύρνα dicitur. Strabo lib. 14. Ephesios & Smyrναeos ait unà habitavisse antiquitus, ita ut Ephesus etiam Smyrnæ nomen gesserit, & ipsos Ephesios Callinus Poëta Σμυρναῖος appellaverit. Smyrnam autem fuisse Amazonem, quæ Ephesum tenuit: & ab ea nomen καὶ

τοῖς ἀνδράσι καὶ τῇ πόλει factum esse. Locum verò quendam Ephesi Σμύρναν vocatum fuisse docet, cujus mentionem fecerit Hipponax. Deinde, sic narrat: Discessione ab Ephesiis factâ, Smyrναῖοι εὖ προφῆται sunt, ubi nunc Smyrna est, quem tum Leleges tenebant locum: quibus e-jectis, veterem condiderunt Smyrnam, ab ea qua nunc est stadiis circiter viginti distitam. Postea verò ab Æolensibus expulsi, Colophonem fugerunt.

Postquam Cumæi Smyrnam occupassent, deinceps inter Æolicas urbes Smyrna ad tempus aliquod censebatur: tandem verò Iones eam (ut apud Herodotum legimus) recuperarunt. Cum enim duodecim essent Æolica civitates, videlicet, Cuma (quæ & Τευκωνίς) Larissa, Νέον τῆρος sive Νόβιος μύριος, Tenos, Cilla, Notium, Αἰγιοῦσσα, Pitana, Αἰγῶν, Myrina, Grynæa, & Smyrna; Æolenses Smyrnam post amiserunt; idque hac occasione, quod Colophonios per seditionem è sedibus submotos recepissent: qui observato tempore, dum Smyrναῖοι extra urbem Bacchi Sacra celebrarent, occlusis portis urbem occuparunt. Ita Herodotus, libro primo. Narrat autem Strabo, Smyrναeos illos, qui ab Æolensibus fuerant expulsi, & Colophonem fugerant, καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν πόλιν, cum Colophonios reversos, suam urbem recuperasse. Pausanias Achaïcis: Smyrnam veterem, cum una esset de duodecim Æolensium urbibus, & regio non minus quàm nunc frequentes haberet incolas, Iones è Colophone eruptione factâ, Æolensibus ademtam occuparunt. Insequentibus deinde temporibus, Iones concilii sui in Panionio jus cum Smyrναῖς communicarunt. Idem Auctor libro quinto, notat, urbem Smyrnam ad Ionum Concilium accessisse, paulo ante vicesimam tertiam Olympiadem. Cujus rei meminit & Strabo, libro 14. Duodecim sunt urbes Ionica: postea verò Smyrna in Conventum Ionum adsumpta est, auctoribus Ephesiis; inter quos Smyrναῖοι olim habitaverant.

Homerus nascitur, quo tempore Æolenses (Cumæi) Smyrnam occuparunt. Herodotus, De Vita Homeri: Σμύρνα ὑπὸ Κυμαίων κατοικήθη: καὶ ἐν τούτῳ γίνεταί Οὐμῆρος. Addit: ὅτι δὲ Τρωϊκῶν ὕστερον γέγονεν Οὐμῆρος ἔτιεν ἑξατὼν ἐξήκοντα ὁκτώ, id est, Natus fuit Homerus centum sexaginta octo annis post Trojæ eversionem. Aliorum chronographorum varias de tempore, quo vixit Homerus, sententias legere est apud Clementem Alexandrinum Stromatum primo, A. Gellium lib. 17. cap. 21. & alios. Hunc mater prope Meletem fluvium, qui juxta Smyrnæ muros labitur, peperisse fertur, unde Μελησιγενὴς dictus est. Non mirum igitur, si Homerum Smyrναῖοι acriter sibi vindicent. Ipse tamen Smyrnæ nusquam meminit, ut observat Strabo, neque Meleta τὸν ποταμὸν τῆς Σμύρνης ῥέοντα ποταμῶν nominavit. Hujus fluvii mentionem facit Pausanias, Achaïcis: Apud Smyrναeos, inquit, pulcherrimus est amnis Meles: ad ejus caput antrum ostenditur, in quo Homerum tradunt carmina sua fecisse. Homeri mater Κελάνη Herodoto nominatur, quam Melanopi Magnesi filiam fuisse dicit. Hæc, cum aliis mulierculis ad festum quoddam egressa, juxta fluvium Meletem, cum partui jam vicina esset, Homerum peperit ἐν τοῖς πόσιν, ἀλλὰ δειδρυκότα, non cacum sed videntem. Cyprii verò (nam & hi sibi Homerum vindicant) Themisto indigenam faminam Homeri fuisse matrem contendunt, ut scribit Pausanias, Phocicis. Ibidem exstat Eucli Cyprii vaticinium, de ortu Homeri.

A. M. 2992.

A. M. 2992. ante Christum 1011.

SALOMONIS IX.

ARCHIPPUS (qui & Arxippus) tertius Atheniensium Prætor perpetuus, Acasto defuncto succedit, & præest annos undeviginti. *Enseb.*

A. M. 2994. ante Christum 1009.

SALOMONIS XI.

TEMPLI ædificatio absolvitur à Salomone, intra septennium. Die octavo Mensis Ethanim (qui est Tisri) Encœnia Templi celebrantur, usque ad ejus mensis diem decimum quintum; quo die inceptit Festum Tabernaculorum, perduravitque usque Tisri diem vigesimum secundum. Ita totos quindecim dies Solennia celebravit populus, & dimissus est die vigesimo tertio (hoc est, ut putat *Cappellus*, Octobris decimo sexto) cum jam instaret Mensis Bul, qui & Marchesvan vocatur. quam ob causam totum Opus mense Bul absolutum dicitur. Vide 1. Reg. 6. 37, 38. & cap. 8. 2, 65, 66. & 2 Paralip. 7. 8, 9, 10.

A. M. 2995. ante Christum 1008.

SALOMONIS XII.

ABSOLUTO templo rex Salomon regis suæ struaturam aggressus est; quam decimo tertio post anno demum consummavit. Neque enim tantam curam huic Operi, quantam ædificando Templo impendit, ut ait *Josephus*. Vide 1 Reg. 7. 1.

A. M. 3007. ante Christum 996.

SALOMONIS XXIV.

SALOMONI, postquam Templum & Domum suam viginti annis absolvisset, iterum apparuit Deus, 1 Reg. 9. 10. & 2 Paralip. 8. 1. Classem navium circa hoc tempus paravit Salomon; quam Sacra Scriptura commemorat 1 Reg. 9. 26. his verbis: *Classem quoque fecit Rex Salomon in Esion-gaber, quæ est juxta Ailath, in littore maris Rubri, in terra Edom. Misitq; Hiram in Classe illa servos suos, viros nauticos & gnaros maris, cum servis Salomonis. Qui cum venissent in Ophir, sumtum inde aurum quadringentorum viginti talentorum, detulerunt ad regem Salomonem.* Hinc *Josephus*, antiquitatum libro octavo: *Ἐναυπηγήσατο, inquit, ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ κολωνίᾳ καὶ πολλὰ, τὰ ἑρυστὰς θαλάσσης ἐν πρὶν τῷ λεγόμενῳ Αἰσιωγὰβερος. αὐτῇ νῦν Βερενίκῃ καλεῖται, ὅν πορρω Ἐιλανίης πόλεως, ἢ χῶρα τὸ πλεῖν Ἰουδαίων ἦν.* id est: *Classem Rex in Egyptiaco Sinu ædificavit, in quodam loco ad mare Rubrum, qui vocatur Esion-gaber. hæc nunc Berenice dicitur, non procul ab Eilana urbe; quæ regio tum in Judæorum potestate erat.* Addit; *Hiramum viros rei nauticæ peritos misisse, ad Salomonem, qui navigarent in regionem India, olim Sophiram, post Auream terram (χρυσὴν γῆν) nominatam.* Ex *Josephi* verbis quidam colligunt, Regionem illam auriferam, quæ in Sacris Bibliis

Ophir dicta est, Auream esse (cujus meminit *Ptolemaeus*) Chersonesum.

OPHIR, ut legimus, *Gen. capite decimo, commate 29*, fuit unus filiorum Jectan, ex posteris Sem: unde regio India auro abundans (ut notat *Schindlerus*) nomen accepit: & Aurum, quod inde affertur, Obrizum dici putatur, quasi Ophirizum. Eadem ferè legas, apud *Mercerum Commentariis in Job 22. 24.* Sicut autem *Σωφεία* Josepho illa India regio vocatur, ita & Græcis Bibliorum Interpretibus. *Σουφείρ*. Hinc apud *Hesychium*: *Σουφείρ, χῶρα, ἐν ἣ ὁι πλούτιοι λίθοι καὶ χρυσός, ἐν Ἰνδία.* Respexit ad locum *Esaiæ, cap. 13. 12.* ubi habentur hæc verba, ὁ λίθος ὃ ἐκ Σουφείρ. legendum verò, ἐξ Ὀυφείρ, ut monet *Drusius*. Eadem vox depravata in Eupolemi verbis apud *Ensebiu Præpar. libro nono*, ubi ait, τὸν Δαδίδ πλοῖα ναυπηγήσατο ἐν Ἀχάνοις πρὸς τὴν Ἀραβίαν, καὶ πρὸς αὐτὰς εἰς τὴν Ὀυφείρ νῆπον κειμένῳ ἐν τῇ ἑρυστῇ θαλάσῃ, μέταλλα χρυσὴ ἔχουσι, id est, *Davidem navigia in Achaniis urbe Arabia præparasse, & metallorum effossore misisse in Ourphe insulam, in Rubro mari sitam, auri metalla habentem.* Scripserat Eupolemus, ἐν Αἰλάνοις, & εἰς τὴν Ὀυφείρ. *Ælana*, sive *Ælanum* (pro quo *Josephus* Ἐιλανὴν habet) est illa celebris urbs in Sinu Arabico, quæ in Sacris literis *Ælath* & *Æloth* nuncupatur. Ab hac urbe pars Sinus Arabici *Diodoro* & *Straboni* Κόλπος Αἰλανίτης sive Ἐιλανίτης, *Plinio* *Ælaniticus Sinus* dicitur, qui *Josepho* est Αἰγυπτιακός. *Ælana* vicinus erat *Asion-gaber* (quem locum *Josephus* cum *Berenices Portu* videtur confundere) in ora maritima Terræ Edom. Idumæa enim jam pridem jure belli in Israëlitarum potestatem venerat: quod illa *Josephi* verba indicant, ἢ χῶρα τὸ πλεῖν Ἰουδαίων ἦν. Ante annos enim quinquaginta Rex *David* potentissimam Edomæorum gentem debellaverat, & penè ad internecionem ceciderat, ut legimus 2 Sam. 8. 14. & 1 Reg. 11. 16.

SALOMON igitur in ora maritima Terræ Edom propter mare Rubrum, navalia ædificandis inibi navibus apta, & Indicarum mercium Emporium constituere voluit; cum nimirum intellexisset, commodam ibi navium stationem fore, unde in Indiam solventes, ex ea merces pretiosissimas peterent, quas antea terrestri itinere, sumtu immenso advehere consueverant. Quocirca missis ad *Hiramum* literis, Tyrios actutum evocat, eorumque coloniam, quos navigationis & mercaturæ studiosos usque peritissimos esse sciebat, in Edomæam deducit. *Aila* urbs, quæ & Αἰλάνον, & *Elana* dicta est, huic Indicæ navigationi emporium fuit destinatum: *Esion-gaber* verò, ναυπηγίον fuit, sive locus compingendis navibus constitutus. Iter *Salomonis* in Edomæam narratur 2 Paralip. 8. 17. his verbis: *Tunc abiit Salomon in Esion-gaber, & in Ailath ad oram maris Rubri, quæ est in Terra Edom.* Primum contendit in *Esion-gaber*, nempe, ut Classem suam, quæ ibi fabricabatur & apparabatur, inspiceret. Urbem *Ailan* in Arabici Sinus recessu sitam commemorat *Strabo, libro decimo sexto*. Eandem paulo post *Elana* vocat: *Diebus septuaginta* (inquit) *mercatores ex Elanis Minæam veniunt: est autem Elana urbs in altero recessu Arabici Sinus, ἐν θατέρῳ μυχῷ τῆς Ἀραβίης κολωνίᾳ τῇ Ἐιλανίτι καλεομένη.* Addit, *Maranitis* vicinum esse *Elaniticum Sinum* & *Nabataeam*. *Diodorus Siculus libro tertio*, Sinum *Ælaniticum* multis pagis *Arabum*, qui *Nabataei* appellantur, circumhabitatum fuisse dicit. Urbem *Ælan*, ut videtur, alio nomine *Album Pagum* dixerunt. Id ex verbis *Strabonis*, ubi *Arabiam* *Ælii Galli* expeditionem exponit, colligitur: ἦκεν εἰς Λαδνικὴν καὶ νῦν τὴν Ναβαταίων γῆν, ἐμπορεῖον μίχα. In *Album*

Album pagum pervenit, maximum Nabataeorum emporium. Mox subdit: *Ex Albo Pago in Petram, ex Petra Rhinocoluram, quæ in ipsa Phœnicia est prope Egyptum, merces portari solent.* Dum Edomæi in ditione Regum Juda erant, mercatores Indici ex urbe Ælath Petram petere, atque inde Hierosolymam & Tyrum merces pervehere solebant. Postquam verò Edomæi defecissent à Regibus Juda (quod post mortem Josaphati accidit, 2 Reg: 8. 20.) immutatus est mos antiquus. Mercatores enim, etsi ex Albo Pago merces suas more solito Petram deportarent, inde tamen novo jam itinere Rhinocoluram divertere cœperunt. Qui mos diu mansisse videtur, usque dum Ptolemæi, Ægypti Reges, Indicam & Arabicam negotiationem Alexandriam pertrahere summo conatu studuerunt. quod effectum est, immani sumtu apertis ac munitis in littore Ægyptio, portibus duobus, quorum alterum *Μυδς* *Ἰσχυρ*, alterum Berenices Portum, nominarunt. Hi celebres admodum, & mercatoribus frequentes facti sunt; unde Josephus Afiongaber esse Berenices Portum existimavit, cum tamen ille portus procul ab Afiongaber & ab Elana sive Albo Pago, distet; ut *Arrianus in Periplo Maris Erythræi* indicat.

Navigatio in Ophir, quem Rex Salomon primus instituit, & magnis impensis adornavit, non solum Phœnicum nomen apud alias gentes inclytum atque illustre reddidit, sed & Rubrum Mare simul nobilitavit. Ex hoc enim tempore Tyrii, in utroque mari, Edomæo scilicet sive Rubro, & Mediterraneo, mercaturas amplissimas fecisse existimantur, & tam Continentis oram maritimam, quàm loca Insularum opportuna, coloniis missis occupasse. *Herodotus libro secundo* scribit, Arabiæ oram maritimam à Syris (hoc est, Phœnicibus) fuisse habitatam: Et, Sidonios Erythræi Maris accolæ fuisse, notavit *Hesychius*: Quos propterea *Ἐρυθραῖες*, quasi Edomæos, peculiariter nuncupat *Dionysius in Periegesi*. Quin etiam ex Arabico Sinu (quem propriè Erythræum sive Edomæum mare, vocari apparet) ulterius progressi Phœnices, in Sinu Persico insulas quasdam occuparunt, & illuc deduxere colonias. Hi Phœnices, quorum operâ Salomon usus est, cum ex Erythræa, hoc est Edomæa, navigationis cursum exorsi, Persicum Mare permeassent, Maris quoque Erythræi amplitudinem eò usque extendisse videntur, ut eruditè observat *Nicolaus Fullerus*. Quanquam enim Maris Erythræi sive Rubri nomen magis propriè de Arabico Sinu, quem Edomæi accolebant, usurpetur; tamen ex quo nomen illud ab Arabico ad Persicum emanavit, minimè negandum est, hoc nomine apud veteres Scriptores utrumque Sinum comprehendì. Itaque *Pomponius Mela lib. 3. cap. 7.* Mare Rubrum ait in duos Sinus dividi, Arabicum scilicet & Persicum. *Julius Solinus, cap. 58:* Rubrum mare, inquit, in duos Sinus scinditur: quorum qui ab Oriente est, Persicus appellatur, quandoquidem oram illam habitavere Persidis populi: — ex adverso, unde Arabia est, alter Arabicus vocatur. *Strabo, de Arabia Felice loquens, lib. 16.* Hujus Septentrionale latus (inquit) terminatur Arabiâ Desertâ, Orientale Persico Sinu, Occidentale Sinu Arabico, Meridionale mari magno, quod extra utrumque Sinum est: idque totum MARE RUBRUM nuncupatur. In hoc Mari Rubro Phœnices seu Tyrii omnium primi Classem Regalem singulari artificio ædificatam, instructam & gubernatam exhibuerunt, eamq;

salvam & incolumem, non modò in Arabiæ & Ægypti vicina loca, sed in Indiæ Æthiopiæque (ut probabile est) remotissimas regiones, per immensum Oceanum & duxerunt, & reduxerunt. Quamobrem celeberrimum illud Erythræi sive Rubri maris nomen tum demum cœptum est usurpari, postquam classe in littore Maris Edom paratâ Salomon rex sapientissimus negotiationem Arabicam, Indicam, ac fortasse Æthiopicam instituisset. Etenim unâ cum pretiosis illis mercibus, quas à mari Rubro mercatores Gazam, aut Rhinocoluram potissimum deportare, & inde in diversissimas, præsertim Maris Mediterranei, regiones distrabere consueverunt, paulatim ipsum quoque nomen *MARIS EDM*, unde advectæ fuerant, in dies magis magisque divulgari, & per ora hominum passim volitare cœpit. Attamen non tam nomen ipsum proprium per se, scilicet Edom, enunciatur videtur à mercatoribus, quàm nominis interpretamentum, suo cujusque gentis idiomate expressum. Consulas hac de re *Fulleri Miscellanea*.

Auream Chersonesum, quæ putatur esse Ophir, in India Orientali extra Gangem (sive ultra Gangem) ponunt Geographi. *Marcianus, in Periplo*: *Ἐν τῇ ἐκτῇ Γάγγου Ἰνδικῇ, χρυσὴ καὶ λευκὴ χρυσοφόρος.* Quæ verba citantur apud *Stephanum, Eupolemus*, qui Ophir Rubri Maris insulam dixit, in India Orientali sitam non negat: siquidem Rubri Maris nomen ad Indiam usque pertingit. *Gaspar Varrerius*, qui *Commentarium De Ophira Regione* scripsit, eam vult esse Auream Chersonesum, aut potius omnem eam oram, quæ Pegusis, Malacâ, & Sumatrâ continetur. Aureæ Chersonesi urbs *Κόλις* *Ptolemæo* nominatur: unde *Colias* sive *Colis*, Indiæ regio orientalis, in latere ad Meridiem verso, videtur appellata. Eam regionem ultra Gangem flumen sitam esse, ex *Pomponii Mela* verbis colligas. Sic enim ille, *lib. 3. cap. 7.* *Oras tenent ab Indo ad Gangem Palibothri, à Gange ad Colida Nysii.—Ab Colide ad Cudum recta sunt littora, timidique populi, & marinis opibus affatim dites. Tamos promontorium est, quod Taurus attollit; Colis, alterius partis angulus, initiumque lateris ad meridiem versi.—Ad Tatum insula est Chryse, ad Gangem Argyre: altera aurei soli (ita Veteres tradidit) altera argentei.* *Colidis* fit mentio apud *Dionysium in Periegesi*, ubi ait, *Hypanin & Megarsum* (duos Indiæ fluvios) è monte Emodo ortos promanare in Gangeticam regionem, & meridiem versus fluere ad fines *Colidis* terræ in Oceanum prominentis, aurique materiam secum ferre: Verba *Dionysii* sunt:

χρυσὴ ἡ ὄρεθ' Ἰνδῶν
 Δαυδαλέην Ὑπανίς τ' ὄρεθ', δεῖός τ' Μέγαρος,
 Λαβρότατοι ποταμῶν: ἀπὸ δ' ἔρεθ' Ἡμερῶν
 Ὀρνυῖνδοι φερέουσιν ἐπὶ Γαγγήτιδα χερσὶν,
 Πρὸς νότον ἐλκόμενοι παρὰ τέματα Κολίδος αἰνός,
 Ἥδ' ἡ τοὶ φερένδον ἐπ' Ὀκεανὸν βαδύνειν.

Aliorum opiniones de aurifera Regione, quæ Ophir in Sacris literis appellatur, è *Thesauro Ortelii geographico* petas licet.

A. M. 3010. ante Christum 993.

SALOMONIS XXVII.

HOMERUS à Phemio Smyrnæo educatus, eruditionis famâ innotescit. Phemius ille, qui Homeri matrem Critheïda in uxorem duxerat, juventuti literas multâque tradebat. *Herodotus in Vita Homeri.*

A. M. 3011. ante Christum 992.

SALOMONIS XXVIII.

HIRAMO defuncto succedit filius Baleazarus, qui Tyriis imperavit annos septem, ut notavit *Josephus lib. I. contra Apionem.*

Archippo defuncto succedit Thersippus Atheniensium quartus Prætor perpetuus, & præest annos 41. *Euseb.*

A. M. 3013. ante Christum 990.

SALOMONIS XXX.

PRUMNIS Corinthiorum rex quartus Agelao defuncto succedit, regnâtq; annos triginta quinque. *Diod. Siculus, & Euseb.*

A. M. 3017. ante Christum 986.

SALOMONIS XXXIV.

APUD Latinos Albæ defuncto succedit Attius (five Egipus) Sylvius, rex septimus, regnâtq; annos viginti quatuor. *Euseb.*

A. M. 3018. ante Christum 985.

SALOMONIS XXXV.

BALEAZARO Tyrriorum Regi defuncto succedit filius Abdastartus, regnâtq; annos novem. *Joseph. contra Apion. lib. I.* Hoc nomen Servum Astartes denotât. Astartæ Deæ novum extruxerat templum Rex Hiramus. Sic enim scribit idem *Josephus Antiquit. libro octavo*: Κατελὼν τὴν ἀρχαῖαν ἱερεῖαν, καὶ ναὸν ὡκοδόμησεν τῇ Ἑκατέρῃ, καὶ τὴν ἑκατέρωθεν, id est, *Et demolitus antiqua templa, Herculi & Astartæ nova instauravit.* Salomon quoque Hiram amicus hanc Sidoniorum deam coluit, quæ Astoreth & Astaroth in Sacris Bibliis dicitur, *1 Reg. 11. 5, 33.* Astaroth Phœnicum linguâ sonat *Oves vel Pecora.* Quare *Jos. Scaliger* à victimarum multitudine Deam hoc nomine appellatam suspicatur. Sed & urbs Astaroth in Sacra Scriptura non semel memoratur, dicta forsân à pecoribus, quæ multa ibi pascebantur. Astarten, Venerem esse, docet *Suidas*: Ἀστάρτη, ἢ παρ' Ἑλλήνων Ἀρεσθίτη λεγόμενη. *Cicero, De Nat. Deorum libro tertio*: Quarta Venus Syria Tyrôque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse traditum est. Hujus autem deæ Simulacrum, assumpto taurino capite, fronte curvatos imitabatur ignes, ut notat *Johannes Sel-*

denus. Cum igitur fronte corniculato fuerit conspicua, nonnulli Lunam esse putarunt. Ita *Lucianus, libro De Syria Dea*: Ἀστάρτην δ' ἐγὼ δοκῶ σιληνίας εὑμεναί. Astartes multi auctores meminerunt; Varro, Tertullianus, Minutius, Eusebius, alii. Hanc *Herodianus* Astroarchen, quasi dicas Astrorum Reginam, videtur appellasse. Verba ejus, *libro quinto*: Λίβυες Οὐρανίῳ καλεῖσι Φοίνικες δ' Ἀστροάρχῳ ὀνομάζουσι, σιληνίῳ δὲ Δέλοντις. id est: *Hanc Afri Coelestem nominant; Phœnices verò Astroarchen, & Lunam esse volunt.* Non alia forsitan est illa Coeli Regina apud Prophetam Jeremiam, quæ & Βῦλης Μεγασθενί dicta est, teste Eusebio. De qua *Hesychius, in Lexico*: Βῦλης, ἢ Ἑκα, ἢ Ἀρεσθίτη. Deam Syriam οἱ δὲ Ἀρεσθίται, οἱ δὲ Ἑκα, οἱ δὲ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀπέρματα παλαιὰν ἐξ ἑρῶν παρὰ χεῖρας αἰτίαν καὶ φύσιν νομίζουσιν, ut in *Vita Crassi* scribit *Plutarchus*: hoc est: *Alii Venerem esse existimant, alii Junonem, alii Causam & Naturam, quæ ex humido principia & semina omnibus præbeat.*

A. M. 3019. ante Christum 984.

SALOMONIS XXXVI.

APUD Lacedæmonios Labotæ defuncto succedit filius Doryssus, regnâtq; annos viginti novem. *Euseb.* Eunomus Prytanidis F. quintus rex ex Proclidarum familia, Dorysso σύγγεγον & videtur.

A. M. 3022. ante Christum 981.

SALOMONIS XXXIX.

SALOMON paulo ante obitum resipiscens, Ecclesiasten suum scripsisse dicitur. Liber ille Salomonis disputationem continet de Summo Bono: quod Philosophi Ethnici vestigarunt studiosè, non tamen invenerunt. Definit autem Summum Bonum Salomon esse conjunctionem cum Deo, ac perpetuam Dei fruitionem. Resipiscentiam Salomonis apertè arguunt illa verba *Eccl. 2.* Cum me convertissem ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, & ad labores in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi. Quæ *B. Gregorius Thaumaturgus* sic μεταφράζει: Ἐπειτα ποτὲ ἀνανήψας ἐγὼ καὶ ἀναβλέψας, κατείδον ὅτι ἐν χερσὶν εἶχον, κοπῆς καὶ ἐν ὁμῇ, καὶ τὰς χεῖρας πᾶσι καὶ ἐν ἀγαθῇ πῆνυατα. id est: *Porro ut resipui, & apertis oculis vidi, quæ in manibus haberem, manifestè comperi, illa vana spiritus opera minus feliciter succedere, essèq; in eis difficultatis malitiæq; plurimum.* Illa autem, quæ ibidem addit Salomon, *vers. 17.* Tædavit me vita mea videntem mala universa esse sub Sole, &c. sic reddit idem *Metaphrastes*: Ἐμίσσηται πίνων καὶ τὸν σὺμπαντὰ με εἶον, τὸν ἐν τοῖς καταιόσις ἀναλαβέντα, ὃν δὴ μαζὸν τοῖς πᾶσι γὰρ ἐπορετικῶς. i. *Proinde exosam habeo omnem hanc vitam, quam terrestribus negociis totus intentus, in ejusmodi vanitates insumsi.*

A. M. 3024. ante Christum 979.

ROBOAMI I. JEROBOAMI I.

SALOMON, cum regnasset annos quadraginta, moritur: eique succedit filius Roboam sive Rehoboam, cujus mater fuit Naama Ammonitissa, quæ prima Salomoni

lomon nupserat. Ex Pharaonis autem filia Salomon nullos suscepit liberos. Roboamus quadragenarius erat, cum pater ipse moreretur: itaque regnare cepit anno ætatis suæ quadragesimo primo, ut legimus 1 Reg. 14. 21. & 2 Par. 12. 13. regnavit autem annos septemdecim.

Defuncto Rege Salomone, Israëlita statim tributorum immunitatem postulant. Roboamus spreto seniorum consilio superbè respondet, ac minas addit. Idcirco Israëlitarum Tribus decem indignatæ deficiunt, & Jeroboamum Nebati F. regem eligunt, Legatum verò Regis Roboami interficiunt, 1 Reg. 12. & 2 Par. 10. Mansere tamen cum Roboamo duæ Tribus, videlicet Juda & Benjamin, & maxima Levitarum pars, 2 Par. 11. 13. Benjaminis Tribum est ubi Scriptura complectitur uno Tribus Judæ vocabulo, ut 1 Reg. 11. 13, 32, 35. & 12. 20. Ibi enim una Tribus, Juda scilicet, nominatur. Namque hæ duæ Tribus, Juda & Benjamin, videntur tam arctâ inter se amicitia fuisse conjunctæ, ut tanquam una existimarentur. Sed & Simeonitæ Tribui Judæ accensiti sunt. Fuit enim hæreditas filiorum Simeon in medio possessionis filiorum Juda, Jos. 19. 1, 9. Quinetiam pars Danitarum intra Judæicos fines collocantur; ut ex eodem Capite Libri Josue constat, ubi legimus Danitas habuisse oppida, quæ antè fuerant Judæis adtributa. Etenim Tribui Juda tam ampla regio primum fuit assignata, magis ut in ipsorum tutela atque præsidio ea esset, quàm ut totam perpetuò haberent hæreditatis loco, ut observat Masius. Igitur Roboam obtinuit non solam Tribum Judæ, & Benjaminis, sed etiam Simeonitas plerosque & Danitas, & maximam partem Levitarum. Tamen decem Tribus Jeroboamo adhæsisse dicuntur. quod ita videtur intelligendum, ut ei Danis Tribus adscribatur, propter urbem Dan, quæ ad Regnum Jeroboami pertinuit; & Manassenses in duas parteis distributi sic numerentur, quasi duas Tribus efficerent.

Regno sic diviso, Jeroboam Septentrionales Regionis parteis, Roboam verò Meridionales obtinuit: & distinctionis causâ, Roboami successores dicuntur *REGES JUDA*, Jeroboami verò successores, *REGES ISRAEL*: quæ tamen distinctio non ubique observatur, ut videre est 2 Paralip. 21. 2. & 28. 19. Regnavit Jeroboam solus annos viginti & menses aliquot. Vide 1 Reg. 15. 9, 25. Cum filio annum unum videtur regnasse; unde anni viginti duo ei tribuuntur, 1 Reg. 14. 20.

A. M. 3027. ante Christum 976.

ROBOAMI IV. JEROBOAMI IV.

Post triennium Dei Cultus in Tribu Juda perverti cepit, 1 Reg. 14. 22. & 2 Par. 11. 17. & 12. 1. cum jam antea Jeroboam aureos Vitulos Israëlitis adornandos in Dan & Bethel posuisset, 1 Reg. 12. 28. Illos vitulos Græci Bibliorum Interpretes *δαμάλεις* vocant, hoc est, *juvenecas*. Ægyptii quidem, apud quos Jeroboamus diu vixerat, boves fæminas ante alia animalia colebant, Isidi dicatas. Josephus Antiquit. lib. 8. duo delubra commemorat, in quibus Jeroboamus Vitulos suos reposuerit: *Δύο πόλεις δαμάλεις χυσαῖς, καὶ οἰκοδομησας ναῖους πόλεις*, — *ἥ ἐστι τὰς δαμάλεις ἐν ἐκτέρῳ*. Vitulum illum, quem Israëlita olim in Deserto adoraverunt, non integrum, sed vituli tantum caput fuisse, tradit B. Hieronymus. Cum ergo ad illius imitationem Jeroboam vi-

tulos suos fabricaverit, ut adnotavit Franciscus Ribera; hinc colligi potest, non integros fuisse, sed tantum capita duo vitulina ex auro fabricata. De his idolis loquitur Hoseas; cap. 10. 5. *Vaccas Bethaven coluerunt habitatores Samarie*. Bethaven eam urbem dicit, quæ Bethel vocabatur; in qua nimirum erat altera vitularum quas erexit Jeroboam. Bethel, *Domum Dei* significat: Bethaven verò, *Domum iniquitatis*, vel *vanitatis*. Per irrisiōnem sic appellatur ea urbs, quæ facta est sedes idololatriæ. Similiter in Prophetia Amos, cap. 5. *Bethel erit in Aven*, id est, *in vanitatem*, vel *in nihilum*. B. Hieronymus, in illud Hof. 5. 8. *Ululate in Bethaven, post tergum tuum, Benjamin: Super Bethaven*, inquit, *quæ quondam vocabatur Bethel, & est in Tribu Ephraim, in qua Vitulus aureus erat, non clangore & sonitu, sed ululatu opus est, quia vicina captivitas est. Et pulchrè dixit, quòd Bethaven post tergum sit Benjamin. ubi enim Tribus finitur Benjamin, haud procul in tribu Ephraim hæc urbs condita est.* Hæc ille. Duplex autem fuit Bethel: altera, in Sorte Tribus Benjamin, de qua Jos. 18. 22. altera (quæ olim Luza dicebatur) in Sorte Ephraim, cujus fit mentio Jos. 18. 13. Attamen Andreas Masius unicam esse Bethel statuit; eamque modò diversam à Luza, modò eandem dici. Eum consulat ad Jos. 16. 2. De urbe Dan, in qua Jeroboamus alterum Vitulum aureum posuit, vide quæ suprà habes in Heroicis, ad Annum 2581.

In Abdastartum Regem Tyrriorum insurgunt *οἱ τε προσὺ αὐτὸν καὶ οἱ τεσσαρες*, quatuor nutricis ipsius filii: Horum veterimus Regnum occupat, tenetque annos duodecim. Josephus lib. 1. contra Apionem.

A. M. 3028. ante Christum 975.

ROBOAMI V. JEROBOAMI V.

SE SAC Ægypti rex (ad quem Jeroboamus metu Salomonis confugerat 1 Reg. 11. 40.) regnum Roboami hostiliter invadit, totamque Tribum Juda pervastat: Hierosolymis thesauros tum regio, tum sacros expilat: aurea Salomonis Scuta aufert; quorum loco anea substituit Rehoboam. Hujus cladis causam aperit Semaias propheta: unde Rex & Proceres spondent pœnitentiam, 1 Reg. cap. 14. 25. & 2 Paralip. 12. 2. Hunc Ægypti regem Josephus Σέσακον appellat Antiquitatum libro octavo, ubi ait, Herodotum hujus Susaci res gestas per errorem Sefostri adscripsisse: *Ἐμβαλὼν (ὁ Σέσακος) εἰς τὴν χώραν τῆς Ἑβραίων, inquit, καταλαμβάνεται τὰς ὀχυρωτάτας τῆς Ῥοβοάμης βασιλείας ἀμαχίῃ, Irrumpens (Susacus) in Hebræorum regionem, robustissimas Roboami urbes absque pugna cepit. Ibidem hæc addit: μνησθῆναι τῆς πατρὸς καὶ τῆς ἀφαιρίας καὶ τῆς Ἀλικαρνασσῆς Ἡερίδου, καὶ μόνον τὸ τῆς βασιλείας πλεονεξίας ὄνομα*, &c. id est: *Meminit autem hujus expeditionis etiam Herodotus Halicarnassensis, in nomine tantum errans, & pervasis multis aliis gentibus Palestinam quoque Syriam ab eo Rege subjugatam refert, hominibus non expectatâ vi deditiōnem facientibus. Apparet autem satis, quòd nostram gentem dicere velit ab Ægyptio subactam. narrat enim, hunc columnas reliquisse apud eos, qui priusquam Martem experirentur deditiōnem fecissent, in quibus pudenda muliebria insculpta fuerint. Sic ille. Herodotus quidem in Euterpe ex Sacerdotum Ægyptiorum relationibus narrat, Primum omnium regum Sefostrin longis navibus ex*

Arabico Sinu provectum, Rubri maris accolae in potestatem suam redegeſſe, indeque reſerſum cum ingenti exercitu per Continentem perrexiſſe, omneſque nationes, ut in quamque incidebat, ſubegiſſe. quaeſcunque autem erat naſtus gentes ſtrenuas, in earum regionibus ſtelas ſive cippos lapideos ſtatuiffe, literis ſignificantes ipſius Regis (victoris) nomen, & ut copius eos propriis ac viribus ſubegerat: Quorum verò urbes nullo negotio (ἀμαρτὴ καὶ εὐπειρία) cepiſſet, apud hoſ itidem ſtelas ſtatuiffe, atque eo amplius muliebria genitalia adſculpiſſe, ut ſignificaret eos ignavos extiſſe. Titulorum verò, quos Seſoſtris per ſingulas regiones erexit, pleròſque ait Herodotus ſuà aetate non exſtare; ſe autem in Syria Palaeſtina tales quaſdam viſiſſe. Haſ igitur Seſaci res geſtas, Seſoſtri falſò adſcriptas ab Herodoto, putat Joſephus. Quo autem tempore vixerit inclytus ille Seſoſtris, non conſtat. Ex ipſo Herodoto & Diodoro Siculo quidam colligunt, eum Troianis temporibus antiquiorem fuiſſe. Apud Diodorum verò Σεσώστis, apud Scholiaſten Apollonii Rhodii Σεπτόχρωσις nominatur. idem Jornandi Veſoſis ſive Veſoces, Paulo Oroſio Veſoges & in aliquibus codd. Veſores, Juſtino denique Vexoris appellatur. Scythiſ bellum indixiſſe fertur anno ante Romam Conditam quadringenteſimo octogeſimo. Unde colligas, Seſoſtrin ante annos ducentos floruiſſe. Eusebius notat, Pſeuſennem circa hoc tempus apud Aegyptios regnaſſe: qui videtur non alius eſſe, quàm Seſac. Igitur viri docti apud Eusebium depravatè hoc nomen Pſeuſennes ſcriptum opinantur, pro Seſecnes.

A. M. 3030. ante Chriſtum 973.
ROBOAMI VII. JEROBOAMI VII.

MELESIGENES (qui poſt Homerus dictus eſt) cum adhuc juvenis eſſet, relictà Smyrnà, ubi ludo literario erat praefectus, ut peregrinas regiones ac urbes viſeret, cum Mente nauclero in Graciam diſceſſit: inde in Italiam atque Hispaniam navigavit; & quocunque locorum appuliſſet, ſtudioſè univerſa rimans contemplantatur, ſiquid eſſet ἐμπρόσθεν memoratu dignum. Rerum quoque memorabilium commentarios confeceſſe eum, verifiſimile eſt, ut qui poëſin aggredi jam tum cogitabat. Poſt navigationem, contigit eum oculis jam antè parum valentem, extremè laborare, ita ut Mentes eum in Ithaca apud Mentorem reliquerit. ibique accidit, ut de Ulyſſe multa Meleſigenes percontando cognoſceret. Interim, cum aegrotantem Mentor ſedulo curaret, ubi convaluit, Mentes è Leucade Ithacam reſerſus, eum recepit, ac diu variæ navigationis ſocium habuit, donec Colophonem appellenti eveniret, ut in priſtinum morbum recideret. quem cum effugere non daretur, ibi viſu privatus fuiſſe putatur. E Colophone autem jam cæcus Smyrnæ remeans, ad poëmata conſcribenda animum convertit, ut in Vita ejus tradit Herodotus. Homeri cæcitatem, & in eo malo tolerantiam laudabilem Pausanias memorat, Meſſeniciſ: Διοθάρη δὲ ὁ Θάμυρις (ἐμὸι δοκεῖν) ὑπὸ νόσῳ καὶ ὀφθαλμοῖς. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Ὀμήρῳ συνέπεσεν ὕστερον. ἀλλ' ὁ μὲν καὶ ἐς ἅπαν διατέλει πικρὸν: ὁ δὲ πρὸς τῇ συμφορᾷ. Θάμυρις δὲ καὶ τὴν ὥδην ὑπὸ κακῇ τῇ παρὰ τοῦτο ἐξέλειπεν. id eſt: Ego ex morbo luminibus captum Thamyrim crediderim, cum idem etiam poſt Homero acciderit; qui tamen infortunio non ſuccubuit, neque idcirco quæ inſtituerat non perfecit.

at malo victus Thamyris, prorsus deſiit carmina facere. A cæcitæte Ὀμνεσν appellatum eſſe, docet Herodotus. Cum enim Cumani Senatores Meleſigenem publicè alendum cenſuiſſent, unus eorum repugnavit, hiſ verbis uſus: Ἐὶ τὸν Ὀμήρῳ δόξει πᾶσαι εἶναι, Ὀμῆλον πολλὸν ἔχει καὶ ὀχρεῖον ἔχει, Quodſi ſemel homeros, hoc eſt cacos, alendos ſuſceperitis, continuo turbam & multam & inutilē habituri eſtis. Ibi ergo primùm Homeri nomen Meleſigeni inditum eſt, à cæcitatis videlicet calamitate: οὐ γὰρ Κυμαῖοι τὸν πηλὸν Ὀμήρῳ λέγουσι, nam Cumani cacos Ὀμήρῳ appellant. In Heſychii Lexico reperiſ, Ὀμνεσν dici & cecum, & obſidem: Ὀμνεσν, ὁ πηλὸς, καὶ ὁ ἐνεχρῆσθαι. Homeri encomium habes apud Velleium Paternulum, libro primo. Vide & quæ ad illum Velleii locum notavit Lipſius.

A. M. 3039. ante Chriſtum 964.
ROBOAMI XVI. JEROBOAMI XVI.

ASTARTUS Baleazari F. regnum apud Tyrios obtinet annos duodecim, ut notat Flavius Joſephus libro priore contra Apionem.

A. M. 3041. ante Chriſtum 962.
ABIA I. JEROBOAMI XVIII.

ABIA ſive Abiam Roboami F. Salomonis N. Davidis pronepos, rex quartus Juda, regnat annos treis. Mater ejus Maacha 1 Reg. 15. 2. & 2 Par. 11. 20. Abſalonis filia dicitur: Eadem tamen 2 Par. 13. 2. vocatur Micaia filia Urielis de Gibeā. Sunt qui illam Thamar, quæ Urieli nupſerit, legitimam fuiſſe volunt, & Abſalonis adoptivam filiam. Videtur ſanè Abſalon ſive Abiſalom Davidis F. non reliquiſſe liberos ſuperſtites. Id colligi poteſt ex 2 Sam. 18. 18. ubi Abſalon dicitur filium non habuiſſe. Rex Abia Roboami patris impietatem imitatus eſt: tamen Deus fœderis cum Davide initi memor & populi ſui miſertus, hunc Davidis pronepotem ad meliorem frugem caſtigatione paternâ reduxit.

Capys Latinorum rex octavus Attio deſuncto ſuccedit, regnâque annos triginta octo. Euseb.

A. M. 3042. ante Chriſtum 961.
ABIA II. JEROBOAMI XIX.

JEROBOAMUS adverſus Abiam bellum geſturus, octingenta Iſraëlitarum millia armat: Abia quadringenta colligit millia. Itaque cum Jeroboamus duplo majorem exercitum habuerit, Rex Abia precibus Deum, monitis Iſraëlitas flectere conatur. Jeroboam viribus dolum adjicit, & dum concionatur Abia, copias ejus indagine cingit. Deus autem ſuorum preces exaudit, & Iſraëlitas fraudibus ac viribus ſuis confidentes adeò proſtigat, ut eorum quingenta millia perierint, 2 Par. 13.

A. M. 3043.

A.M. 3043. ante Christum 960.

ASÆ I. JEROBOAMI XX.

ASA Abiæ F. Roboami N. Salomonis pronepos, rex quintus Juda, regnat annos unum & quadraginta. Hic idola sustulit, & Simulacrum, quod mater ipsius Maacha fecerat, combussit: ipsam denique matrem (sic appellatur, cum revera fuerit avia ejus) dignitate privavit. Illud Maachæ idolum quondam fuerit, quaeritur. Apud Latinum Interpretem 1 Reg. 15. 13. de Rege Asa scriptum est: *Insuper & Maacham matrem suam amovit, ne esset Princeps in Sacris Priapi & in Luco ejus, quem consecraverat: subvertitque specum ejus, & confregit Simulacrum turpissimum.* Et 2 Par. 15. 16. legimus. Maacham ex angusto depositam imperio, eo quod fecisset in luco simulacrum Priapi. Græci Interpretes habent: ἐποίησεν σύνθεον ἐν τῷ ἄλσει. Et, τὴν μητέρα αὐτῆς μετέστησεν, τὴν μὴ εἶναι τῇ Ἀσάρι λειπυργεῖσαν. Ebraica vox Miphlezeth, horrorem vel terrorem denotat: quo nomine illud Maachæ idolum vocatur, quasi dicas inane terculamentum. Alterum vocabulum Laosherah (quod vulgo vertitur, in luco) Græci reddunt, τῇ Ἀσάρι. Non igitur de Luco propriè dicto intelligunt, sed de lignea statua Astartæ Deæ, quam sibi colendam Maacha fecerat.

De significatione vocis ASHEROTH.

OMNE lignum quod colitur, Ebræis Asherah dici, scribit Camius. Ita sumitur Judic. 6. ubi Gedeon dicitur destruxisse Altare Baal, & succidisse Lucum (Asherah) qui erat. ἐπὶ αὐτῷ super illud. Intelligi videtur Simulacrum Beli ligneum, super aram ejus collocatum. Sæpe tamen Ashera lucum propriè dictum significat, vel omnem Arborem quæ in honorem alicujus Numinis plantatur, juxta altare aut delubrum: ut Deut. 16. 21. *Non plantabis tibi Asherah, id est ἄλσος, ut ibi redditur.* Et ejusdem libri cap. 7. 5. *Aras eorum subvertite, & confringite statuas, locosq; (Asherim, τὰ ἄλση) succidite, & sculptilia comburite.* Ibi Lucos ab ipsis Statuis & Simulacris apertè Scriptura distinguit. Apud Scriptores Ethnicos, Lucorum sacrorum frequens fit mentio. Neptuni Onchestii Lucum commemorat Homerus, Iliados secundo: Ὀγκυρόν δ' ἱερὸν Ποσειδῶνος ἀγλαὸν ἄλσος. Scholiastes: Πᾶς τόπος σύνδεστος, ὅπου ἔχον, καὶ θεοῖς ἀοισωμένον, ἄλσος καλεῖται. id est: *Omnis locus arboribus condensus, aquis irriguus, & diis consecratus, ἄλσος vocatur.* Minervæ lucum populeum juxta Hortum Alcinoi apud Phæacas describit Poëta Odyssea sexto. Apud Pausaniam Lucus Eumenidum ilicibus condensus, Lucus Apollinis, Lucus Dianæ, Lucus Dioscurorum lauris confitus, & (ut alios omittam) Lucus Jovis Olympii sive Ἀλφει, in quo statua Olympionicarum dicata fuerunt, commemorantur. Lucum nunquam sine religione à Virgilio positum esse, Servius annotavit. Istos Gentilium lucos in Sacris Bibliis Asherim & Asheroth dici, manifestum est. Verum tamen in aliquot Scripturæ locis, non lucos propriè dictos, sed lignea potius Astartæ simulacra hisce nominibus denotari, jam pridem viri docti observarunt. Illud enim Sidoniorum Numen, quod Israëlita post mortem Josuæ colere cœperunt, Asheroth alicubi videtur appellari, alludendo scilicet ad nomen Astaroth, per contemptum. In libro Judicum cap. 2. 13. Israëlita Dominum deseruisse dicuntur, & servisse Baal & Astaroth, τῇ Βαῖαλ, καὶ ταῖς Ἀσάρτις. Mox, cap. 3. 7.

dicuntur coluisse Baalim, & Lucos. Ibi Græca Versio habet, ἐλάτρευσαν τῇ Βαῖαλ καὶ ταῖς Ἀλσίσσι. Sed Ebraicam vocem Asheroth (quæ ibi usurpatur) Latinus Interpres Astaroth reddidit. Post 1 Sam. 7. 4. ubi filii Israël dicuntur abstulisse Baalim & Astaroth, Septuaginta habent, τὰ ἄλση Ἀσάρτις, id est, *Lucos Astaroth: Aquila autem, τὰ Βααλίμ, καὶ τὰ Ἀσάρτις ἀγάλματα, id est, Astartæ simulacra.* De Astarte plura diximus ad A. M. 3018. Pluraliter Astaroth & Ἀσάρτις dicebantur. Ut enim plures Junones, ob simulacrorum multitudinem erant, ita & Astartæ plures: unde & Aræ JUNONIBUS dicata, & DEABUS MATRIBUS insculptæ fuerunt. Consulas Seldenum Syntagmate De Diis Syrorum.

DE BAMOTH sive Excelsis.

EXCELSA, quæ Rex Asa non sustulit, putantur ea fuisse, in quibus ante exstructum Templum populus sacrificare Domino consueverat. Primus locus divino cultui destinatus, postquam Israëlita debellatâ Chananaea è Galgalis migrassent, fuit in monte Silo. Illic enim Tabernaculum & Arcam & Altare (quæ Moses in Deserto fecerat) Imperator Josua collocavit, ut legimus Jos. 18. Silo est nomen & montis & urbis in Tribu Ephraim. Postea cum Arca Domini Silunte abducta & à Philistæis capta esset, Tabernaculum ibi fuit desolatum, ut canit divinus Vates, Psalmo 78. 60. *Dereliquit (Dominus) Tabernaculum Silo, tentorium quod collocaverat inter homines. Versu 67, Et repulit Tabernaculum Joseph, & Tribum Ephraim non elegit.* Quam diu mansit Arca Dei, & Tabernaculum in Silo, Israëlitis non licuit alibi exstruere Excelsa, vel altaria ad sacrificandum, ut discas ex Deut. 12. & Jos. 22. Postquam vero Arca (quæ diu stabilem mansionem in Silo habuerat) à Philistinis capta & de loco ad locum fuit transportata; ab illo inquam tempore, usque dum in Templo stabilem nacta sit requiem, sacrificia votiva poterant alibi offerri secundum voluntatem & devotionem offerentis, uti annotavit Nicolaus de Lira, in 1 Sam. 7. ult. Vocabulum Bamoth in Sacris literis quid significet, optimè docebit Valentinus Schindlerus in suo Lexico: *BAMA, excelsum; aedificium quodcumque à terra exaltatum: cujusmodi sunt, Primo Βαμὸς, id est Ara aut altare, in quo sacrificabatur, & quod Gentes solebant exstruere in collibus, & sub arboribus viridibus, sicut describitur Ezechielis cap. 20. 28, 29. Secundò, Sacellum, Delubrum, seu domus diis consecrata, & in edito monte aut colle exstructa, ubi sacri conventus fiebant. 1 Sam. 9. 12. Sacrificium est hodie populo in Bama, id est, in Excelsis: quod Targum exponit, in domo convivii. Ex sacrificiorum enim pacificorum, postquam adipem adoleverant & sanguinem sparserant, carne parabant convivium in domo excelsa ad id constructa. Fuerunt autem & Aræ, & his adjuncta Sacella in locis editioribus, vetita quidem in Lege, sed concessa toto illo tempore, quod inter Tabernaculum Siloh destructum, & Templum Salomonis exstructum intercessit; ut quicumque vellet, ædificaret aram, & sacrificia pacificorum offerret, atque ex his epulas cum suis institueret. Ita legitur Samuel ædificasse altare in Ramatha, ubi domicilium habebat. Postquam vero exstructum fuit Templum à Salomone, aræ & sacella ista fuerunt prohibita, & paulatim à piis Regibus everfa, ac sublata.*

A. M. 3044. ante Christum 959.

A.M. 3044.

A.M. 3044. ante Christum 959.

ASÆ II. NADABI I.

NADAB Jeroboami filius vivente patre rex Israëlitarum inauguratus, regnavit annos duos, 1 Reg. 15. 25.

A.M. 3045. ante Christum 958.

ASÆ III. BAASÆ I.

Dum Nadab Gibbethonem oppugnat, in eum conjurat Baasa Achia filius Issacharita. Is Nadabo occiso & totâ Jeroboami stirpe funditus deletâ regnum occupat, 1 Reg. 15. 27. Ita impletum est, quod Abias Siluntinus Propheta prædixerat, 1 Reg. 14. Regnat Baasa annos viginti quatuor, 1 Reg. 15. 33. Erat Gibbethon oppidum Danitis adtributum, quod hoc tempore à Philistinis tenebatur.

A. M. 3048. ante Christum 955.

ASÆ VI. BAASÆ IV.

BACCHIS Corinthiorum rex quintus Prumnidi suc-
cedit; regnatq; annos triginta quinque. *Enseb. Dio-*
dori Siculi herba, apud Georgium Monachum; Pseu-
doch. lib. 1. c. 1. καὶ Βάκχης ὁ υἱὸς αὐτῆς τῆς ἰσθμίας χερσὶν ὑποτάσσας
ἡρώδης. Οὐ βασιλεύσας. Ἡ δὲ περὶ αὐτῆς: διὸ καὶ συνέθεν τὸς ἑ-
ταῖς βασιλεύσας, καὶ ἐν Ἡρακλίδαι ἀλλὰ Βακχιάδαι προσ-
τιθέμενοι. iii. Prumnis regnavit annos 35, & Bacchis ejus
filius temporis tantundem; qui nobilitate cunctos majores
supereminuit: ideoque evenit, ut qui deinceps regno præ-
rant, non Heraclidae, sed Bacchiade appellarentur. Innu-
it, Aletæ posteros hactenus Heraclidas dictos fuisse.
Idque voluit Pansanias, qui sic scribit Corinthiacis:
Ἀλέτης ὁ αὐτῆς καὶ οἱ ὑπογονοὶ βασιλεύοντες ἐς αὐτὴν Βάκχιν
τὴν Πρῦμνιδος ἐπὶ ἡρώδης πάντα ἀπὸ αὐτῆς ὅ οἱ Βακχιάδαι
Ἡρακλίδου πάντα ἀλλὰ ἡρώδης. id est: Aletes ipse, & ejus
posteritas, etates quinque usque ad Bacchin Prumnidis fi-
lium, regnum tenuit: etates totidem, qui ab eo Bacchiade
appellantur.

Apud Lacedæmonios Agesilaus Doryssi F. ex Eurythenidarum familia, regnat annos quadraginta quatuor. *Enseb.* Huic Regi Spartano οὐ γερων fuit Ennomus ex familia Proclidarum, Prytanidis filius. Ennomus ex priorē uxore Polydesten, ex posteriore Lycurgum genuit, ut in *Vita Lycurgi* docet *Plutarchus*. Lycurgus post annos demum triginta natus est, regnante Agesilao. Id forsā dicere volebat *Pausanias*, *Laconicis*: Εὐνοῦ δὲ καὶ Λυκούργου Λακεδαιμονίωντος τοῦ νόμου, οὐ γερὸν Ἀγιστιάδου βασιλέως (γερονός.) In libris editis deest vox γερονός. Unde falsō putabant, Lycurgum regnante Agesilao leges tulisse.

A.M. 3051. ante Christum 952.

ASÆ IX. BAASÆ VII.

ASTARTO Tyri regi defuncto succedit frater A-
ferum, regnatq; annos novem, ut notat *Iosephus lib. I.*
contra Apionem.

A.M. 3052. ante Christum 951.

ASÆ X. BAASÆ VIII.

THERSIPPO defuncto succedit Phorbas, quintus Atheniensium Prætor perpetuus, regnâtq; annos unum & triginta. *Euseb.*

A. M. 3053. ante Christum 950.

ASÆ XI. BASÆ IX.

ZERACH Æthiopum rex numerosissimum in Judæam ducit exercitum. Habuisse eum decies centena millia armatorum & currus trecentos, multosque Lubim (hoc est Libyas) in exercitu ejus fuisse, legimus. Vide 2 Par. 14. 9. & 16. 8. Hujus Æthiopum expeditionis meminit Josephus Antiquit. libro octavo: Cum Asa jam decem annos regnasset, Zarus Æthiopie Rex cum maximo exercitu contra eum venit, ducens peditum non-genta millia, & equitum centum millia, adjunctis trecentis curribus. Huic progressu usque Maresam, quæ urbs est in finibus Judæ, occurrit rex Asa; & divino auxilio fretus, cum hostibus in valle Saphatha configit. Æthiopes consternati & attoniti profligantur: quos usque in agrum Gerarenum Asa persecutus, oppida omnia in circuitu diripit, & prædam multam abducit.

A. M. 3057. ante Christum 946.

ASÆ XV. BA ASÆ XIII.

POST victoriam de Æthiopibus reportatam, propheta Azarias Hodedi filius Regem Asam & populum hortatur, ut Deo constanter adhæreant. Asa veræ Religionis instaurationem persequitur: Ex spoliis boves septingentos & ovium septem millia immolat, fœdusq; cum Domino renovat. Obsequuntur alacres non solum Subditi ipsius, sed & qui ex aliis Tribubus ad eum profugerant. Multos enim Israëlitarum ad Asam defecisse legimus, 2. Par. 15. 9.

A. M. 2058. ante Christum 945.

ASÆ XVI. BAASÆ XIV.

BAASA cum Religionem abAsa instauratam videret, multosq; suorum subditorum ad Asam profugisse, deinceps omnibus regni sui diebus Asam bello infestat, 1 Reg. 15. 16. Legimus quidem 2 Paralip. 15. 19. bellum non fuisse usque ad trigessimum quintum annum regni Asæ: hos autem 35 annos à Schismate inchoandos monent viri docti, *Lavaterus*, *Torniellus*, & alii. Observat *Franciscus Junius*, Regnum Asæ dici, quod tunc obtinebat Asa; videlicet Regnum Juda, quod steterat annis 35 à diviso populo. Commodius ergo verti poterit, *Bellum non fuit regno Asæ usque ad annum trigessimum quintum.*

A M. 3059.

A.M. 3059. ante Christum 944.

ASÆ XVII. BAASÆ XV.

BAASA rex Israëlitis adversus Judam ascendit, ædificaturus Ramam, ne quisquam egredi ad Asam aut regredi posset, 2 Par. 16. Hunc annum trigessimum sextum esse à morte Salomonis, notant *Ebraei* in sua *Chronologia Majore*, cap. 16. Quo autem sensu dici possit annus trigessimus sextus Regni Asæ, colligas ex iis quæ modò diximus.

Asa ad impediendos Baasæ conatus, opem Syrorum adhibendam ratus, munera ad Regem Syriæ mittit, quibus eum permoveat ad bellum Baasæ inferendum. Benhadad Tabrimonis F. Hezionis N. Damasci Rex, rupto fœdere quod cum Baasæ inierat, Tribum Nephthali incursat, & urbes aliquot diripit. Quare Baasæ, ut suis succurrat, inchoatam Ramæ munitionem deserit. Lapides & ligna aliò transfert Asa, ad muniendam Gabaa, & Maspham. 1 Reg. 15. 2 Par. 16.

A.M. 3060. ante Christum 943.

ASÆ XVIII. BAASÆ XVI.

ASERUMUS Tyri rex à Phelete fratre occiditur: Regnat Pheles menses octo. *Joseph. contra Apion. lib. 1.*

A.M. 3061. ante Christum 942.

ASÆ XIX. BAASÆ XVII.

ASAM reprehendit Hanani propheta, quòd Syrorum potius quàm Dei auxilium implorârît. Rex Asa excaudescens, prophetam tradit in carcerem, & non paucos è populo vexat. 2 Par. 16. Hujus Hanani filius Jehu contra Baasam vaticinatus est, 1 Reg. 16.

Ithobalus Dæ Astartæ sacerdos, postquàm Phelem (qui regnum invaserat) occidisset, Tyriis imperat annos triginta duos, ut scribit *Josephus*. Hic Ithobalus sive Eth-baal, est Jezabelis pater, Achabi socer. Vide 1 Reg. 16. 31.

A.M. 3068. ante Christum 935.

ASÆ XXVI. ELÆ I.

BAASÆ defuncto succedit filius Ela, quartus rex Israëlitarum, regnatque annos duos: hoc est, secundo sui regno anno perit. Eum namque Zimri sive Zambri servus ejus, qui dimidiæ parti curruum præerat, in Therfa (quæ regia tunc fuit) bibentem percussit, anno vigesimo septimo Asæ Regis Juda, 1 Reg. 16. Hanc historiam *Josephus Antiq. lib. 8. cap. 6.* sic refert: *Elanus altero regni sui anno (αἰξὺς ἐπ' ἐπὶ δύο) perit per insidias casus à Zamare sui equitatus dimidiæ partis magistro. epulantem enim apud Oram (sive Orsam) suum procuratorem immissa equitum turma facile oppressit, per absentiam tam præfectorum quàm militum, qui tum omnes in obsidione Gabathonis Palestinorum urbis occupati fuere.*

A.M. 3069. ante Christum 934.

ASÆ XXVII. THEBNI I.

ZAMBRI, qui Josepho Σαμαίωνς ὁ ὑπάρχων dicitur, Israëlitarum rex quintus, occiso Ela Baasæ filio totaque ejus familiâ excisâ, regnat dies septem. Ubi enim exercitus, qui Gabathonem obsidebat, Regis casum audisset, in castris eodem die militiæ principem Omri, quem Josephus Amarinum vocat, sibi regem constituit. Is solutâ Gabathonis obsidione ad Therfam regiam properat, eaque expugnatâ potitur. Zambri in intimam Regiam se recipit, subjectoque igne simul cum ea se quoque exurit. Quo facto, confestim populus in diversa studia scissus est, aliis Omri, aliis Thebni regnare volentibus. 1 Reg. 16. Itaque Thebni Ginathi F. & ipse regnum occupat: duravitque contentio annis quatuor, ut in *Seder Olam* notatur.

Carpentus sive Capetus Sylvius, nonus rex Latino-rum, regnat annos duodecim. *Enseb.*

A.M. 3073. ante Christum 930.

ASÆ XXXI. OMRI I.

CONTENTIO inter Thebni & Omri quatuor annis duravit, usque ad trigessimum primum Asæ annum. tunc demum solus regnare cœpit Omri, prævaluitque populus, qui ipsius parteis sequebatur. Omri ergo, postquàm cum Rege Asa contraxisset affinitatem (ejus enim filiam Josaphatus Asæ F. uxorem accepit) competitorem è medio sustulit, regnavitque in solidum annis duodecim, connumeratis annis discordiæ, usque ad Asæ annum trigessimum octavum. Hæc Judæi annotant in *Seder Olam Rabba*, cap. 17. Vide 1 Reg. 16. 32.

Thebni igitur mortuo, Omri annos octo regnat solus, cum tamen ejus imperium annis duodecim duraverit. Postquàm in Therfa (quæ hætenus fuerat Sedes Regum Israëlitis post secessionem) annos sex regnasset, emit Montem Semeris, urbemque inibi extruxit, quam de nomine Semeris Samariam appellavit, 1 Reg. 16. 24. Ea deinceps fuit Regum Israëlitis Sedes, & urbs regia: Cujus nomen corruptum legitur apud *Josephum*, lib. 8. Ἡρξεν ὁ Αμαεινὸς ἐπὶ Σάμα: τῶν τὰ μὲν ἐξ, ἐν Θάρση πάλαι, τὰ δὲ λοιπὰ, ἐν Μαρώνι, ὡς ἡ Ἑλλήνων Σαμαρεία καλεῖται. id est: Regnavit Amarinus annis duodecim, sex Tharsæ, reliquos sex Mareone, quæ à Græcis Samaria dicitur. Innuit, hanc urbem Ebrais Mareonem fuisse appellatam. Rectius Semaronem dixisset, vel Somaronem. Mox ipse ibidem addit, Samaraum vocari, à Samaro montis possessore. Aliam ejusdem nominis urbem memoratam habes *Jos. 11. 1. & 19. 15.*

A.M. 3079. ante Christum 924.

ASÆ XXXVII. OMRI VII.

LYCURGUS Lacedæmonius nascitur ᾠρὶ καὶ Ὀλυμπιάδων ἑταίρῳ ἐκατὶν πεντήκοντο, annis centum quinquaginta ante primam Olympiadem, ut docet *Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo*. Lycurgum Eunomi Spartanorum Regis ex Dianassa uxore posteriore filium fuisse, tradit *Plutarchus*.

A.M. 3080.

A. M. 3080. ante Christum 923.

ASÆ XXXVIII. ACHABI I.

ACHAB Omri F. Israëuitarum rex octavus, regnat annos viginti duos. 1 Reg. 16. 29. In *Judeorum Chronologia* legimus, filiam Omri (Achabi sororem) Josaphato Asæ filio nupsisse. Josaphatum affinitate junctum fuisse Achabo, testatur Sacra Scriptura 2 Paralip. 18. 1. Achab cunctos decessores Idolorum cultu superavit. *Asbera* sive *Lucus*, quem ab hoc Rege sacratum legimus 1 Reg. 16. 33. idolum *Astartæ* fuisse putatur. Significatio vocis *Asbera*, suprà traditur ad Annum 3043.

A. M. 3081. ante Christum 922.

ASÆ XXXIX. ACHABI II.

ASA rex anno regni trigesimo nono ægrotavit pedibus suis, podagrâ (ut quidam opinantur) correptus: & ingravescente morbo, non quæsit *Dominum*, sed *medicos*. 2 Par. 16. 12.

Carpento defuncto succedit filius Tiberinus Sylvius, decimus rex Latinorum, regnatque annos octo. *Enseb.*

A. M. 3083. ante Christum 920.

JOSAPHATI I. ACHABI IV.

ASÆ defuncto succedit filius Josaphat, sextus rex Tribus Juda, cum annos triginta quinque jam natus esset, regnatque annos viginti quinque. Hic pia secutus exempla Davidis atavi, & Asæ patris, cinados, qui remanserant, è terrâ sustulit. 1 Reg. 22. 41. & 2 Paralip. 17.

Megacles Atheniensium sextus Prætor perpetuus, Phorbanti succedit, regnatque annos triginta. *Enseb.*

Agelas Corinthiorum rex sextus, Bacchidi defuncto succedit, & regnat annos triginta. *Diod. & Enseb.*

A. M. 3085. ante Christum 918.

JOSAPHATI III. ACHABI VI.

DOCTORES in universas Regni civitates Rex Josaphat emittit, qui populum Legem Dei edoceant, ac Fœdus renovent. Erant Josaphato undecies centena & sexaginta armatorum millia. 2 Paralip. 17.

A. M. 3089. ante Christum 914.

JOSAPHATI VII. ACHABI X.

AGRIPPA Sylvius Tiberini F. undecimus rex Latinorum, regnat annos quadraginta. *Enseb.*

A. M. 3092. ante Christum 911.

JOSAPHATI X. ACHABI XIII.

ELIAS Propheta prænunciat siccitatem annorum trium, & sex mensium; cujus fit mentio in *B. Jacobi Epistola*, cap. 5. 17. Istius triennii initium in Achabi Regis annum decimum tertium confertur, in *Judeorum Chronologia*. Durante fame, pascitur Elias à corvis annum unum, 1 Reg. 17. Elias, Thesbites vocatur in Sacris literis, & Nonno Poëtæ—Θεσβίτης αἰὲς ἀγρούνης, *Thesbitidis incola terra*. Nam patria ejus fuit Thesbis sive Thesbe, oppidum terræ Gileaditicæ, quod & Θεσβίων Josepho dicitur, *Antiquit. lib. 8. cap. 7.* Θεσβίτης τὰ μέγιστα Θεῶν, ἐκ πόλεως Θεσβώνης τῆ Γαλααδίης τοῦ χείρας, *Propheta Dei maximi, è Thesbone urbe Galaaditica oriundus*. Regionem Gileaditicam maximâ sui parte ad Tribum Gad spectasse, constat ex *Jos. 13. 25.* Quapropter Eliam Gaditam fuisse, nonnulli ratiocinantur; suamq; opinionem confirmant ex *Deut. 33. 21.* ubi Moses de Elia vaticinatus est, his verbis: *Vidit (Gad) principatum suum, quod in parte suâ Doctor esset repositus, vel opertus.* Is Doctor (ut ibi *Lutherus* annotavit) est Elias Propheta, tandem in cœlum receptus, ibique probè occultatus. Aliter tamen illa Mosis verba exponi possunt.

Archelaus Agefilai F. ex Eurysthenidarum familia apud Lacedæmonios regnat annos sexaginta. *Enseb.* Huic Archelao σύγχρονος fuere duo Reges ex Proclidarum familia, nempe Polydectes Eunomi F. & Charilaus Polydectæ Filius posthumus, cujus tutor erat Lycurgus.

A. M. 3093. ante Christum 910.

JOSAPHATI XI. ACHABI XIV.

ELIAS apud viduam Sareptanam commoratur annum unum, antequàm moreretur filius ejus: interea non deficit hydria farina; nec lecythus olei minuitur. Viduæ filius mortuus ab Elia resuscitatur. 1 Reg. 17. In hujus miraculi memoriam, postea turricula exstructa est, cujus meminit *B. Hieronymus* epistola ad *Eustochium*, de obitu Paulæ matris: *Paula, Sidone derelictâ, in Sarepta littore, Elia est ingressa turriculam.* Exstat *Nazianzeni Epigramma* εἰς τὸ μαρτύριον Ἡλίας, τὸ καλέωμεν χηρεῶν, quod Latine *Joachimus Zehnerus* expressit. Illud est hujusmodi:

Ἄντ', ἔνε, Σαρεπθὰ τὴ Σιδωνίᾳ:
 Οὐπὲς ὃ χείρας πύργος, ἢ φιλοξένος
 Θεῶν ἀεθρήτην Ἡλίαν τὴν Θεσβίην
 Λιμὴ κακοῦπὲς τὰς πόλεις, ἐδέξατο.
 Ἦ καὶ μικρὸν ἔλαμον ἐν τῷ καφάρῳ,
 Καὶ δρᾶξ ἀλδύρων ὑδρία καρυμυγίων.
 Τέτων ἀφειδῶς μεταδιδύσας πρὸ ξένῳ,
 Πιγὴν, πρέφταν δίκον, εὔρε τὴ δόσιν.
 Ταύτης τὸν υἱὸν Ἡλίας ζῶντα πρέφταν,
 Θανόντα νεκρὸν ἐξανέστη ζῶντα.
 Μήτηρ ὃ πρὶν κλαίετα πῶ ἀπαίδαν,
 Ἐχέσπε μήτηρ αἰδῆς, ὠδίνων δίχα.

Epigramma,

Epigramma, in Martyrum ædem, Eliæ nuncupatam, quæ Viduæ Domus dicitur.

Hæc, hospes, est Sarepta agri Sidonii :
Hæc turris viduæ, quæ perhospitaliter
Dei Prophetam, Eliam illum Thesbiten,
Fame premente urbes, hospitio exceperat :
Cui paululum olei in lecytho, & farine item
Levis pugillus in cado reconditus :
Quæ liberaliter hospiti communicans,
Ab hoc, reciproci loco donarii,
Fontem, domus altorem, reperit uberem.
Gnatum huius, ut vivum Elias nutriverat,
Sic rursum è tenebris excitavit mortuum :
Matérque, quæ prius orbitatem fleverat,
Citra dolorem, denuò mater reddita est.

Ithobalo Tyrriorum Regi defuncto succedit filius Badezorus, Jezabelis frater, regnâtque annos sex, ut notat Josephus.

HOMERUS post Illi Excidium anno ducentesimo septuagesimo secundo moritur, Agrippâ Sylvio Tiberini F. Albæ regnante, anno ante Romam Conditam centesimo sexagesimo, ut docet Julius Solinus cap. 43. De morte Homeri sic scribit Herodotus : Ineunte vere, Homerus è Samo Athenas navigaturus, unâ cum popularibus quibusdam solvit, & ἀπνέχθη eis τὴν Ἰόν, ad Ion (insulam in mari Cretico) appulit : ibique contigit eum graviter agrotare : Et ex hac egritudine supremum ibi diem clausit, non, ut arbitrantur aliqui, enigmatis perplexitate eneētus, sed morbo. Exstinctus in Io Homerus, in littore ibidem honorificè sepultus est. Sepulcro ejus Ienses (Ἰόνται) postquam Poësis ejus jam publicata ab omnibus celebraretur, hujusmodi carmen distichon inciderunt :

Ἐνθάδε τ' ἱερὴν κεφαλὴν κτ' ἔχουσιν ἡρώων,
Ἀνδρῶν ἠρώων κοσμήτορα θεῶν Ὀμηρον. id est :
Condidit humus caput hæc sacrum, qui versibus arma
Fortia divinis Heroum ornavit, HOMERUM.

Homeri Sepulcrum commemorat Pausanias, Phocicis : Δεικνύουσι δ' οἱ Ἰόνται καὶ Ὀμήρου μνημεῖον ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἐτέρῳ δὲ Κλυμένης : τ' Κλυμένην ὑπέρκει τὴν Ὀμήρου λέγοντες. hoc est : Monstrant Ietæ in Insula (Io) Homeri sepulcrum, & seorsum Clymenes ; Homeri matrem eam fuisse dicentibus. Idem Pausanias aream Homeri statuat Delphis fuisse testatur, columnæ superimpositam ; & in eadem Columna legi illud Apollinis responsum, quod ipsi Poëta de patria sua seiscitanti editum memorant :

Ὀλβιε καὶ δούδαμον (ἔφους γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι)
Πατρίδα διζῆσαι : ὑπέρκει γὰρ πᾶσι, οὐ πατρίς ἐστίν.
Ἐστὶν Ἰος νῆσος μνηστὴς πατρίδος, ἢ ἢ δὲ θανάτῳ
Δέχεται : ἀλλὰ νέων παίδων ἀνιγνῆς φύλαξαι.
Felix atque miser (nam fors te ad utrumque creavit)
De patria queris : tibi patria, non patria illa est.
Insula Ios matris patria est, quæ colliget ossa
Defuncti : sed enim puerorum enigma caveto.

Enigma seu griphum à piscatoribus propositum memorat Herodotus,

Ὅσ' ἔλθουσιν, λιπόμεθα : πᾶσι δ' ἔχουσιν, φερόμεθα.

Fecit autem nominis Homeri claritas, ut quem vivum pauci agnoverint, eum post mortem multæ urbes certatim sibi vindicarent. Cicero, Oratione pro Archia Poëta : Homerum, inquit, Colophonii civem esse dicunt suum ; Chii suum vindicant, Salaminii repetunt : Smyrnei verò suum esse confirmant : itaque etiam delubrum ejus in oppido dedicaverunt. multi alii præterea pugnant inter se, atque contendunt. Distichon hac de re extat apud A. Gellium lib. 3. cap. 11.

Ἐπὶ πόλεις διερίζουσιν οὐδὲν Ὀμήρου,
Σμύρνα, Ρόδος, Κολοφών, Σαλαμίν, Χίος, Ἄργος, Ἀθήναι.

Sed Anthologia libro quarto, sic legitur Epigramma :

Ἐπὶ εἰς μαίνουσι πόλεις διὰ μέγα Ὀμήρου,
Κύμη, Σμύρνα, Χίος, Κολοφών, Πύλος, Ἄργος, Ἀθήναι.

Rex Ptolemæus Philopator exstruxit Homero templum, in quo ipsum decore sedentem collocavit ; circum circa verò juxta Simulacrum eas civitates posuit, quæ Homerum sibi vindicant, ut scribit Elianus Var. Hist. lib. 13. cap. 22.

Halicarnassus, Caria urbs, etsi jam antehac fuit à Caribus habitata, tamen hoc demum seculo Doriensium accepit coloniam, ut ex Strabonis libro 14. colligas. ait enim, Halicarnassum & Cnidum Homeri ætate nondum extitisse. Halicarnassus, Regia Dominorum Caria, τὸ βασιλείου τῆς Καραίας διασώων ibidem dicitur : Conditores urbis fuere cum alii, tum Anthes cum Træzeniis. Anthes ille, qui Dymanas Træzene illuc deduxit, Stephano Ethnographo memoratur. Δωριᾶνες, Doriensium tribus est. Hujus Coloniae meminit Pausanias, libro secundo : Qui ab Aëtio Anthæ filio originem ducebant, Træzene in coloniam missi, Halicarnassum in Caria, & Myndum condiderunt. Halicarnassum Argivorum coloniam esse, apud Pomponiam Melam legimus, ubi Aryanda Caria urbs nominatur, lib. 1. cap. 16. De eadem Colonia loqui videtur Vitruvius libro secundo, cap. 8. Cum Melas & Arenanias ab Argis & Træzene coloniam communem eò loci deduxerunt, barbaros Caras & Lelegas ejecerunt. Herodoto Ἀλικαρνησός appellatur urbs ista, & nonnullis hoc nomine dicta putatur, quod in Carico Isthmo sit condita, & ἀπὸ veluti Καραίων νήσος εἰνγатур. Alii Ἀλικαρνησός dici volunt, quia πρὸς τὴν Κάρην ἐνδοκίμοι, Caras ibi juxta mare habitabant.

A. M. 3094. ante Christum 909.

JOSAPHATI XII. ACHABI XV.

ELIAS apud viduam Sareptanam commoratur annum alterum, postquam à mortuis filium ejus excitasset. 1 Reg. 17.

A. M. 3095. ante Christum 908.

JOSAPHATI XIII. ACHABI XVI.

ELIAS tertio suæ commorationis apud viduam Sareptanam anno, redit ad Achabum ; experimento certo demonstrat יהוה esse verum Deum : Baalis Sacerdotes quadringentos & quinquaginta jugulari jubet ; pluviâque tandem à Deo impetrat. 1 Reg. 18. Hujus magni

magni Prophetæ plusquam imperatoriam potestatem in plaviis tam inhihendis, quam procurandis, videre est 1 Reg. 17. 1. & 18. 41, 45. Quò spectant verba *Siracide* cap. 48. 3. Ἐν λόγῳ Κυρίου ἀνέχετο ἑαυτὸν, Verbo Domini continuuit cœlum. Eleganter *Sanctus Athanasius* *Oratione in Ascensionem* sive *Assumptionem* D. N. JESU Christi: Ἡλία νικητὴς τῆ θανάτου καλέσθαι, φωνὴ τῆς νεφέλης ὑποδράμων, ἕρπων ὡς αἰετὸς ἡ πείλησι, καὶ ῥήματι δύναιτο κτείναν, ἡνίοχος τῶν χειρῶν ἐξυῖστο, γλώτῃ μακρᾷ τῆς κτίσεως συστῆλαι τὸ οὐρανόν. 1. *Elias victor mortis nominatus, voce nubes concussit, & cœlo interminatus est, ne plueret, & postquam creaturam verbo ligavit, auriga elementorum factus, ingenti linguâ creatura gubernaculum moderatus est.* Nihilominus idem Prophetæ Jezebelis minis territus fugit in Eremum ad montem Horeb. Ibi à Deo jubetur ad Israëlitas reverti, & Elisæum in prophetam ungere, 1 Reg. 19. Quod autem ibidem additur de ungendo Hazaël & Jehu, factum id quidem Eliæ mandato, sed post ejus in cœlum ascensum.

A. M. 3096. ante Christum 907.

JOSAPHATI XIV. ACHABI XVII.

BENHADAD Rex Syriæ, obsessurus Samariam, triginta duos reges secum adducit, ut Israëlitas triennali fame debilitatos opprimant. Achabo vix septem millia hominum aderant. Deus jubet dominos quiescere, & famulos ducentos triginta duos armari. Ab his inchoatur prælium. Syri tanto terrore confunduntur, ut protinus in fugam se dederint, ac plerique perierint. 1 Reg. 20.

A. M. 3097. ante Christum 906.

JOSAPHATI XV. ACHABI XVIII.

BENHADAD triginta duos regulos ignaviæ damnat; eorum loco totidem alios Duces substituit, exercitum reparat. Syri Israëlitarum deos, montium tantum deos esse dicunt; propterea optimum visum est, ut in planicie pugnam capeffant. Deus verò blasphemias eorum majore, quam prius, strage castigat. In prælio ceciderunt centum Syrorum millia. Qui in Aphec fugerant, horum viginti septem millia murus subito corruens obruit. Rex Benhadad bello fractus, Achabum rogat supplex, vitæ suæ parcat. Achab annuens, eum dimittit, ideoque à propheta reprehenditur. 1 Reg. 20. 23.

A. M. 3098. ante Christum 905.

JOSAPHATI XVI. ACHABI XIX.

JEZABEL Achabi Regis uxor (quæ Ithobali Tyriorum Regis filia erat) Nabothum calumniis opprimit, ut vineam ejus, quam concupierat Achab, jure fisci occuper; idque triennio ante Achabi mortem. Vide 1 Reg. 21.

A. M. 3100. ante Christum 903.

JOSAPHATI XVIII. OCHOZIAE I.

PACEM triennalem inter Syros & Israëlitas fuisse legimus. 1 Reg. 22. 1. Exeunte triennio, Achabus instaurat bellum Syriacum. Benhadad enim, qui pollicitus fuerat se redditurum civitates Israëlitis ereptas, non adhuc restituebat Ramoth urbem Gileaditarum. hanc igitur armis repetitum it Achabus, suadentibus quadringentis pseudopphetis, uno Micaia dissuadente. Ad id bellum Josaphatus rex Juda pertrahitur, quippe qui affinitatem novam cum Achabo contraxerat, ut indicatur 2 Par. 18. 1. Nam Josaphati filius Joramus Athalias Achabi filiam in matrimonio habuit, 2 Par. 21. 6. Ea quidem Omri filia dicitur 2 Reg. 8. 26. & 2 Par. 22. 2. cum tamen Omri Athaliae avus paternus fuerit. Itaque Achabus & Josaphatus junctis copiis contra Syros bellum gesturi, in Ramoth ascendunt. Ibi in prælio Achabus letaliter vulneratus moritur anno regni sui vigesimo secundo 1 Reg. 16. 29. Achabo succedit filius Ahazias sive Ochozias: qui regnare coepit anno decimo septimo Regis Josaphati, ut scriptum est 1 Reg. 22. 52. unde apparet, Ochoziam aliquot menses unâ cum patre regnasse. Sed & Joramus Josaphati F. hoc anno & deinceps ut prorex videtur regnum patris administrasse: quod colligi potest ex 2 Reg. 1. 17.

Josaphatum è prælio reversum increpat Jehu propheta, Hanani F. quod cum impio Achabo societatem iniisset. His monitis excitatus Josaphat resipiscit, suos ad Deum revocat, Judices probos constituit, & ad officium hortatur, 2 Par. 19. Moabitæ & Ammonitæ cum aliis Judæam infestaturi, interea dum rex abfuit, numerosum exercitum collegerant. Contra quos Josaphat divinam opem implorans, victoriam divinitus obtinet. Hostes enim spiritu vertiginis correpti, rixâ derepente obortâ, mutuo se jugularunt. Locus, ubi Deum laudabant ob hanc victoriam, *Vallis Beracha*, id est *Benedictionis*, appellata est, 2 Par. 20. Postea, cum Rex Josaphat naves Ophiram destinaret auri causâ, Ochoziæ petenti ut servi sui unâ irent, Josaphat aliquandiu noluit annuere, sed tandem persuasus est, & male cessit. Illam enim societatem sibi displicere testatus est Deus her Eliezerem prophetam. Itaque naves confractæ sunt, & irrita facta est expeditio. Vide 1 Reg. 22. 50. & 2 Par. 20. 37.

Badezoro Tyri regi defuncto succedit filius Mattenus, regnâtque annos novem. *Joseph. contra Apion. lib. 1.*

Eunomus Lacedæmoniorum rex, qui fuit ex Proclidarum familia, circa hoc tempus videtur obiisse: cui successit major filius Polydectes. *Plutarchus, in Vita Lycurgi*, de Eunomo loquens: Διερχόμενος γὰρ ἀφ' ἡμαρτῶν πνέων, μαγευτικῇ κοπίδι πληγὰς ἀπέδανε, τὰς πρὸς αὐτὸν παύσας Πολυδέκτην καταλιπὼν τὴν βασιλείαν, id est: *Eunomus cum manum conferentes dirimeret, cultro coquinario ictus obiit, regnumque majori filio Polydectæ reliquit.*

A. M. 3101. ante Christum 902.

JOSAPHATI XIX. JORAMI I.

OCHOZIAS Achabi F. in domus tecto deambulans decidit per clathrum seu fenestram, qua lumen immittebatur in cœnaculum. Ex hoc casu ægrotus, nuncios Accaronem

caronem misit ad Belzeub de salute sciscitatuos. Elias Dei jussu nunciis occurrit: jubet eos reverti, & certam Regi mortem denunciare. Ochozias iratus mittit ter quinquagenos milites armatos, qui Eliam apprehendant, & ad se perducant. Ubi verò dux πεντηκοντάδης igne cælitis delapso consumta sunt, tertiæ Dux flexis genibus veniam impetrat. Mox ultrò Elias ad Regem pergit, eadēmq; præsens denunciat, quæ absens dixerat. Rex Ochozias non multo post moritur; &, quia liberos non reliquit, frater Joram ei succedit, decimus Rex Israëlitarum, anno Josaphati decimo octavo, regnatque annos duodecim, 2 Reg. 3. 1. Elias κατὰ γὰρ τοῦ πνεύματος, ut ait *Siracides* cap. 48. 3. hoc est, Ignem ter vel tribus vicibus cælo deduxit. Semel enim id factum legimus in historia solennis illius Sacrificii, 1 Reg. 18. 38. & bis hoc tempore, quando uterque Dux cum militibus suis igne cælitis delapso consumebantur, 2 Reg. 1. 10, 12. Quò spectant ea verba *Luc.* 9. 54. quæ à filiis tonitruui prolata sunt.

Elias, antequàm in cælum raperetur, scripto consignatam reliquerat illam interminationem propheticam, quam postea Joram Regi Josaphati filio traditam legimus 2 Par. 21. 12. Historiam de admiranda Eliæ assumptione habemus in Sacris literis, 2 Reg. cap. 2. De qua & *Siracides* cap. 48. 9. Ὁ, ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς, ἐν ἄρματι ἵππων πυρὸν, Qui assumptus es in turbine ignis, curru igneorum equorum. Et vers. 14. ἐν λαίλαπι ἐκτεταμένῃ, Turbine obtektus fuit. Eandem attingit *Sanctus Athanasius* Oratione in Ἀνάληψιν Christi: Πυρὸς ὁχήματι ἐπιβὰς ὡς δόξω πῆσαι καὶ δρόμῳ, καὶ πῶ καταλιμῶναι τὸ θάνατον, καὶ ἀλλάσσει τὸ νόμον τὸ φύσις ἢ ἀξία τὸ χάρις. i. Ignitum currum conscendens inaudito volatu & cursu, inferiùs relinquit mortem, & mutat Legem Nature, dignitas Gratia. Hanc etiam Poëtæ Christiani celebrant, *Sedulius Pasch.* Carm. lib. 1. Prudentius *Cuthemerinôn.* Hymno 7. & alii. In *Judeorum Chronologia* *Majore*, hæc habentur: Anno (Ochozia) secundo reconditus est Elias, neque comparebit donec veniat Christus. tum enim apparebit, & recondetur secundo, donec prodeat Gog & Magog. nunc interim singularum ætatum res & acta conscribit. *Judæi* ex *Malachia* loco cap. 4. hanc opinionem hausere. Sic enim ibi scriptum est: Ecce ego mittam vobis Eliam Prophetam, antequàm veniat dies Domini magnus & horribilis: &c. Ad quem locum *B. Hieronymus*: *Judæi* (inquit) & *Judæizantes* Heretici ante ἡμεῶν suum Eliam putant esse venturum, & restitutum omnia. Illam verò *Malachia* prophetiam *Gabriel Archangelus* non obscurè innuit de *Johanne Baptista* intelligendam, qui veram religionem eodem spiritu ac zelo, quo Elias, instauraturus, atque hac ratione multos ad fidem Christi conversurus esset, *Luc.* 1. 17. Quinetiam Christus Ipse, promissionem illam accipiendam esse de *Johanne Baptista*, expressè testatur *Mat.* 11. 14. Ἐὰν θέλετε δεξέσθαι, αὐτὸς (Ἰωάννης) ὁ ἐστὶν Ἠλίας ὁ ἐρχόμενος, Si vultis recipere, ipse (Johannes scilicet) est Elias qui venturus est. Quæ verba *B. Hieronymus* sic exposuit: Elias ergo Joannes dicitur, non secundum stultos philosophos, & quosdam hereticos, qui μετεμψύχωσιν introducunt; sed quòd venerit in spiritu & virtute Eliæ, &c. Mox tamen hæc subdit: Sunt qui propterea Joannem Eliam vocari putant, quòd quomodo in secundo Salvatoris adventu juxta *Malachiam* præcessurus est Elias, & venturum judicium nuntiaturus, sic Joannes in primo adventu fecerit: & uterque sit nuncius, vel primi Adventus Domini, vel secundi. Idem Pa-

ter, ad illud *Mat.* 17. 10. Quid ergo Scribe dicunt, Quòd Eliam oporteat primum venire? Traditio Phariseorum est, inquit, juxta *Malachiam* prophetam, quòd Elias veniat ante adventum Salvatoris. Deinde, verba Christi, Ἠλίας ὁ ἐρχόμενος μετ' ἐμὸν, &c. sic explicat: Ipse (Elias) qui venturus est in secundo Salvatoris adventu, juxta corporis fidem; nunc per Joannem venit in virtute & spiritu. Similiter *B. Chrysostomus* in *Matthæi* cap. 17. monet ὁ δὲ Χρὶς παροῖα, duos Adventus Christi esse distinguendos: prioris enim παροῖα Joannem præcursorem esse, sed τὸ δευτέρως παροῖα τὸν Ἠλίαν εἶναι, Secundi adventus prodromum futurum ipsum Eliam. *Cyrillus Alexandrinus*, *Commentario in Malachiam*: Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς Ἰωάννης ἐγγήλασεν ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίας. ἀλλ' ὡς αὐτὸς δεύσει λέγων, Ἐπιμύσατε τὸ ὄδον Κυρίου: ἔγω καὶ ὁ δευτέρως Ἠλίας ἐγγὺς ὄντα διακηρύξει τότε, καὶ ὅσον ἐδέχτο παροῖα. id est: Prius quidem venit Beatus Baptista Joannes in spiritu & virtute Eliæ: Sed quemadmodum ipse predicabat, dicens, Parate viam Domini, &c. ita & divinus Elias vicinum jam tunc predicabit, & jamjam affuturum, ut judicet orbem in justitia. Illud igitur *Malachia* vaticinium ex parte tantum in *Johanne* completum esse opinati sunt Antiqui Scriptores Christiani, qui tenent, venturum adhuc Eliam in propria persona sub adventum Domini alterum, hoc est, ante extremum judicium. Hanc sententiam à primis Christianismi temporibus receptam fuisse patet ex iis, quæ scripsit *Justinus Martyr*, *Dialogo* cum *Tryphone* *Judæo*. Neque aliter sensisse videtur *Tertullianus*, *Libro* tertio adversus *Marcionem*:

Nobilis Elias, qui nondum debita mortis
Gustavit, quoniam rursus venturus in orbem est.

Idem Auctor, *Libro De Anima*: Helias autem non ex decessione vite, sed ex translatione venturus est, nec corpori restituendus, de quo non est exemptus, sed mundo reddendus, de quo est translatus; non ex postliminio vite, sed ex supplemento Prophetia, idem & ipse & sui nominis & sui hominis. Sed quomodo Helias Johannes? habes Angeli vocem: Et ipse (inquit) præcedet coram populo in virtute & in spiritu Eliæ, non in anima ejus, nec in carne. *Libro* eodem: Translatus est Enoch & Helias, nec mors eorum reperta est, dilata scilicet. ceterum morituri reseruantur, ut Antichristum sanguine suo exstinguant. Putat *Tertullianus*, Henochum & Eliam esse duos testes illos, quorum fit mentio capite undecimo *Apocalypseos*.

Elifæus propheta, Eliæ successor, *Jordanem* fluvium dividit; *Jerichuntis* aquas sanat: inde *Bethelē* ascendens, pueros calviciem ei contumeliosè exprobanter execratur; quorum impietatem duæ ursæ statim ulciscuntur, 2 Reg. 2. Pueros illos, à parentibus suis, qui Prophetas odio habebant, ita edoctos, contumeliâ affecisse *Elifæum*, scribit *Justinus Respons.* ad *Orthodox.* quest. 80. τὸ γὰρ, ἀνάβαινε φάλαγγες, πρὸς διασυρμὸν ἐλεγον τὸν Ἠλίαν ἀναλήψας, ὡς αὐτὸς τὰ τοιαῦτα λέγοντες, λαμβανέτω καὶ σε παῖμα, καὶ ῥιπάτω εἰς ὄρεα ἀβυσσόν, ὡς κακῶν ἐρρίψεν, ἢ ἀπαλαγῶν καὶ σε, ὡς κακῶν ἀπιδάγνων. id est: Illud enim, Ascende calve, ad obrectationem Assumptionis Eliæ proferebant, quasi dicerent: Abripiat te quoque Spiritus, sicut & illum abripuit, ut itidem abs te liberemur, sicut ab illo liberati sumus. Idcirco puerorum clade parentes castigatos existimat,

existimat, ut discerent non amplius contumeliosè insectari Prophetas, & in eis ipsum etiam Deum. Ob idololatricum Vitulorum cultum, pueris Bethelæis pœnas imprecatur Elifæus, dicit *Augustinus, De Mirabilibus Scripturae libro secundo, cap. 23.* Non propter proprium convicium Propheta in iracundiam commotus pueris maledixit, sed adversatorum à Domino & Lege patrum filios, qui in Bethel idolis immolabant, cum fortasse & ipsi parvi pueri, ut moris tunc erat, idolis sunt consecrati, justâ vindictâ plexit.

A.M. 3102. ante Christum 901.

JOSAPHATI XX. JORAMI II.

Post Achabi mortem, cum Moabitæ (quos Rex David domuerat) tributum debitum pendere detrectarent, Joramus Israëlitarum rex Josaphatum rogat, ut sibi adversus communem hostem bellum gesturo adsit. Josaphat non recusat: adsumit verò etiam Idumæorum regem (sive proregem potius) beneficiarium suum; atque adeo per Idumæam iter suscipitur. Ibi aquæ penuriâ laboranti exercitui subvenit Elifæus Propheta. Fossas passim fieri jubet, aquis replendas, etiam si non ibi plueret. quinetiam victoriam eis promittit. Sub Solis exortum Moabitæ rubicundas aquas ex adverso decurrere videntes, (aqua enim radiis icta rutilabat) cruorem hostium esse putant. itaque non jam ad prælium se componunt, sed ad spolia diripienda cæco impetu feruntur: Sed, ubi se deceptos viderunt, attoniti, magnâ strage profligantur, & in terram suam agrè se recipiunt. Israëlita agros eorum ingressi, dirutis oppidis totam regionem populantur. Ipse Moabitarum rex Mescha in urbe quadam obsessus, rem extremæ necessitatis ac desperationis aggreditur. Filium enim primogenitum, qui regni successor destinatus erat, productum in mœnia, toto hostili exercitu inspectante, holocausta Diis suis *ἑρῶσαι τοῖς θεοῖς* sacrificat. Hoc spectaculum omnibus tam horribile visum fuit, ut quasi re confectâ, ad sua quisque discesserit, 2 Reg. 3. Nam, ut ait *Josephus, κατὰ κτερεῖν τὸ ἀναστῆναι, καὶ παύοντες ἀνδραγαθῶν πρὸς τὴν ἐκκέντησιν, διέλυσαν πολλοὺς ἄνθρωπους, tantam necessitatem miserati, & humanarum vicissitudinum memores, obsidionem solverunt.*

Elifæus Propheta circa hoc tempus oleum apud viduam auxit, 2 Reg. 4. Mulierem illam Abdiæ sive Obadiæ, qui fuerat Achabi Regis Dispensator, uxorem fuisse tradit *Josephus libro nono*: Obadiam enim æs alienum contraxisse, ut prophetas clam aleret, quo tempore Regina Jezabela in eos saeviebat. Confusas *Liranum*. Obadiæ pietatem & benignitatem commemorat Sacra pagina 1 Reg. 18. 13.

A. M. 3103. ante Christum 900.

JOSAPHATI XXI. JORAMI III.

ELIFÆUS Propheta hoc, ut videtur, anno Sunem venit. ibi apud honestum quendam civem divertit; qui piæ uxoris rogatu cœnaculum exstruit consulto ad Prophetam excipiendum, quoties in urbem veniret. Anno sequente Sunamitidi hætenus sterili nasci potuit filius juxta verbum Elifæi, 2 Reg. 4. 8. Erat urbs Sunem in Sorte Issacharis: unde oriunda fuit Abisag for-

mosissima puella, quæ Davidis olim senectutem fovisse dicitur, 1 Reg. 1. 3.

A.M. 3106. ante Christum 897.

JORAMI I. JORAMI V.

JOSAPHATO, cum annos viginti quinque (imperfectos) regnasset, defuncto succedit filius Joramus anno ætatis suæ 32, qui solus jam regnare incipit, anno scilicet quinto Jorami Achabi filii, regnatque annos octo. Vide 2 Reg. 8. 16, 17. & 2 Par. 21. 5.

Idumæi hætenus obsequuti Regibus Juda, jugum excutunt. Defecit quoque urbs Libna. 2 Reg. 8. 20. & 2 Par. 21. 8. In hac defectione filiorum Edom impletum est Isaaci vaticinium, quod habetur *Geneseos cap. 27. 40.* ubi Patriarcha ille sic filium Esau alloquitur: *Fratri tuo servies: tempusque veniet, cum excutias & solvas jugum ejus de cervicibus tuis.* Ante annos centum quinquaginta regnante Davide, Edomæi subiecti fuerunt imperio Israëlitarum. In ea servitute cum hætenus permansissent, hoc anno à Judæis descivere, & proprium sibi regem constituerunt. David eos tributarios fecerat: itaque Præfecti illis dabantur, vel ex ipsis, vel ex Judæis. unde scriptum legimus 1 Reg. 22. 47. *Rex nullus erat in Edom, præfectus erat Rex.* Is autem, qui 2 Reg. 3. 8. Rex Edom appellatur, Josaphati erat beneficiarius. Mortuo demum Josaphato, hæc gens servitutis pertæsa, Joramo Josaphati filio obedire noluit. Cum igitur regem declarassent, jamque palàm rebelles facti essent, Joramus in eos expeditionem suscipit. Eum verò, ubi in Zeira pervenit, Idumæi circumdederunt, & concluderunt. Is, noctu eruptione factâ, etsi multos ex eis interfecisse dicatur, tamen ad officium eos reducere non potuit, sed re infectâ domum rediit. Justo Dei judicio hanc Defectionem accidisse legimus 2 Par. 21. 10. quod Joram dereliquisset DOMINUM Deum patrum suorum. Peccato respondet supplicium. nam quoniam rex Deo rebellis erat, factum est ut subditi ejus rebellarent. Libna sive Lebna, Sacerdotum civitas fuit, cujus mentio *Jos. 21. 13.*

Septem annos steriles fore, prædixit Elifæus: Quamobrem Sunamitis cum familia sua in terram Philistinorum secessit, septimo demum post anno in patriam reversura ante Jorami Israëlitarum Regis obitum. Intra illud famis septennium contigerunt ea, quæ narrantur à 2 Reg. 4. 38. usque ad 2 Reg. 8. 3. videlicet, Pultis, quam colocynthides infecerant, sanatio: Naamanis Syri curatio: Syrorum qui ad capiendum Elifæum venerant, delusio; & alia quædam.

Matteno Tyriorum Regi defuncto succedit Pygmalion, regnatque annos quadraginta septem. *Joseph. lib. 1. contra Apionem.*

A. M. 3107. ante Christum 896.

JORAMI II. JORAMI VI.

APUD Lacedæmonios Polydectæ Eunomi filio sine liberis defuncto succedit Lycurgus frater, quem ex Dianassa uxore posteriore Eunomus rex genuerat. Aliquanto post Polydectæ vidua Lycurgum monet, se quidem gravidam esse, sed fœtum oppressuram, modo

modò ipsi nubat. Lycurgus scelus averfatus, sed dissimulandum ratus, Imò (inquit) si mihi nubere cupis, factum diligenter asserva, ne tibi potius quàm factui noceas. Si mas nascatur, ego videro. Ubi puerperii tempus venit, mittit satellites, qui observarent, mas an foemina nasceretur. Foeminam matri dari, marem ad se afferri jubet. Cum proceribus Civitatis epulanti Lycurgo affertur recens natus Polydectæ filius. Hunc infantem Lycurgus in folio regio reponens, Hodie, inquit, vobis natus est rex: ego regnum abdicò: mihi tutoris munus sufficit, donec Rex adoleverit. Vos autem cavete, ne mater parricidium meditata, sit infantis nutrix. Exultantibus Spartanis, & Lycurgi pietatem laudantibus, infans Charilaus appellatur, à populi gaudio, διὰ τὸ τὸν πάντα εἶναι χαίρειν, quòd omnes ingenti lætitiâ perfusi essent, ut in Vita Lycurgi scribit Plutarchus. Pausanias & χαίλαον vocat, & χαίλλον. Apud Herodotum Charillus iste Eunomi filius, Polydectæ Nepos fuisse traditur, qui tamen Polydectæ filius est, & Eunomi Nepos. Igitur Genealogia illa (quæ habetur in Urania sub finem) sic corrigenda est: ὁ χαίλλης, ὁ Πολυδέκτης, ὁ Εὐνόμης, ὁ Πρυτανίτης, &c. Polydectæ nomen depravatè legitur apud Justinum Trogi Breviatorem, libro tertio: Lycurgus cum fratri suo Polybitæ Spartanorum regi successisset, regnūque vindicare potuisset, Charillo filio ejus, qui natus posthumus fuerat, cum ad etatem adultam pervenisset, regnum summā fide restituit. Pro Polybitæ, quædam Editiones (rectius) habent, Polydectæ. Historiam breviter attigit Strabo, libro decimo: Ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος ὁ Λυκῦργος Πολυδέκτης: ὅτε τελευτῶν ἔκρινεν κατέλιπε τὴν γυναικα. τέως μὲν οὐκ ἐβασιλεύεν ὁ Λυκῦργος ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς: γυναικὸς δὲ παύσης, ἐπεβύβανεν ἐκείνην, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθήκετα ἐτύχενεν. hoc est: Lycurgi frater, natu major, Polydectes fuit. hic moriens uxorem reliquit pregnantem. aliquandiu igitur fratris loco regnum gessit Lycurgus: nato autem fratris filio, tutor ejus fuit, ad quem regnum pertinebat. Regnavit Lycurgus menses octo, ut apud Plutarchum legimus: Ἐβασίλευσε δὲ μῆνας ὀκτώ τὸ σύμπαν. Postea regnum, ὡς ἐπιβύβανεν, administravit. Hanc verò ἐπιβύβανεν sive tutelam (primam) non diu gessit, ut infrā ostendimus, ad Annum 3110.

A. M. 3109. ante Christum 894.

JORAMI IV. JORAMI VIII.

JORAM Josaphati filius sex fratres suos, quos pater urbibus aliquot præfidiariis præfecerat, occidit, 2 Par. 21.

A. M. 3110. ante Christum 893.

JORAMI V. JORAMI IX.

JORAMO Josaphati filio, postquam fratres suos occidisset, offertur illa Prophetia, quam Elias, dum in terris ageret, videtur conscripsisse. Vide 2 Par. 21. 12. In eo Scripto sive Epistola Eliæ, Joramo prædicatur quòd propter idololatriam & scelera, pœnis gravissimis afficiendus sit. Judæi in Seder Olam, cœlitus ad Regem missam volunt eam epistolam, in qua res ipsi eventuræ

scribebantur. Sunt, qui alium putant fuisse prophetam Eliæ cognominem. Sed maximè probabilis est illorum sententia, qui existimant Eliam prævidisse, qualis Joram futurus esset, ideòque Epistolam suis discipulis reliquisse, ut eam suo tempore ad Regem mitterent. Hanc sententiam probat Fr. Junius: Elias, inquit, antequàm assumeretur, scripserat de futuro regno Jorami, ut Esaias de futuro regno Cyri. Sic oportuit impium regem ab absentibus reprehendi, qui presentes non fuisset passus.

Philistini & Arabes Judæam depopulantur, totamque Jorami Regis familiam ac opes in captivitatem asportant; filios etiam illius omnes, excepto uno Ochozia, trucidant. 2 Par. 21. 16.

Lycurgus Lacedæmonius, susceptā Charilai tutelā, etsi fideliter munus βασιλέως obiret, tamen multum invidiæ sibi conflavit apud Regis infantis matrem, & avunculum Leonidam, ac reliquos Charilai cognatos. Quare, calumniarum pertæsus, abdicatā Tutela in Insulam Cretam primò, deinde in Ioniam navigavit. Peregrinationis hanc Lycurgo causam fuisse refert Strabo, libro decimo: Cum enim quidam ipsi (Lycurgo) conviciandi causā objecisset, certò se scire eum regem fore: sentiens ille calumniam sibi intentari de insidiis puero à se structis, ac veritus ne si quid huic humanitatis accideret, culpa in ipsum conferretur, in Cretam abiit. Plutarchus Lycurgo invidisse ait maximè τὸ συγγενεῖς καὶ ὁμοίους ὁ βασιλέως μὲν οὐκ ἐβείδαι δοκέων, propinquos & necessarios Matris Regis, quæ ludibrio habita videbatur: cujus frater Leonidas procacius aliquando incessens Lycurgum convicio, dixit, Se certò scire eum regnaturum. His permotus, statuit suspicionem peregrinando declinare. Hujus ἀποδημίας meminit Aristoteles Politicorum libro secundo, cap. 8. φασὶ γὰρ τὸν Λυκῦργον, ὅτε τὸ ἐπιβύβανεν τὴν χαίλλη τὴν βασιλέως καταλιπὼν ἀπεδημῆσεν, τότε τὸν μέγιστον διατίθειν χρόνον πρὸς τὴν Κρήτην διὰ τὴν συγγένειαν. ἀποικοὶ γὰρ οἱ Λύκτιοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν. id est: Ferunt enim Lycurgum, postquam tutelā Charilli Regis omisā peregrinari cœpit, maximam temporis partem tum in Creta versatum esse, propter cognationem. nam Lyctii erant Lacedæmoniorum coloni. Circa hoc tempus inclaruit nomen Lycurgi; quem idcirco circa ducentesium nonagesimum annum ab Illi Excidio floruisse, scripsit vetustus Auctor Dienchidas libro quarto Rerum Megaricarum, teste Clemente Strom. 1. Apud Plutarchum citatur Eutychedas, qui tradiderit, Lycurgum ἐνδύκατον ἀπὸ Ἡρακλέους ab Hercule undecimum fuisse. Ibi autem pro Ἐτυχίδας, reponendum Διδυχίδας.

Thaletas Cretensis Poëta, hoc tempore innotuit; cujus nimirum consuetudine usus est Lycurgus Lacedæmonius, ubi in Cretam venit. Scribit Strabo libro decimo, Lycurgum, quando in Creta versabatur, πολλοὺς αἰσίου θαλήτη, μελοποιῶν ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῶν, adjunxisse se ad Thaletam, qui lyrica carmina & leges condebat. Ibidem ait, Thaletam invenisse Rhythmos Creticos; eidemque adscribi Pæanas, aliàsque cantilenas Cretensibus usitatas. Hunc Lyricum Homero antiquiorem fuisse, notavit Suidas: qui & alterum Thaletam, rhapsodum, memorat.

A. M. 3111.

A. M. 3111. ante Christum 892.

JORAMI VI. JORAMI X.

SAMARIAM urbem obsidet Benhadad Syrorum Rex: jamque post quinquennalem famem, ad *ἀνδραποδείαν* deventum est, cum Syri Panico terrore perculsi, de repente omnes in fugam se conjiciunt, castris relictis, & abjectis passim in ipsa fuga impedimentis. Hinc tanta rerum mutatio facta est, ut cum pridie columbini stercoreis sextarius sive quarta Kabi pars siclis quinque fuisset venundata, postridie tritici Satum siclo comparari posset, sicut Eliseus prädixerat. Tribunus regius, qui id fieri posse negaverat, dum stupens spectat, à populi concursantis turba proculcatur. 2 Reg. 6, & 7. Rem totam accuratè persequitur *Josephus*, *Antiquitatum lib. 9. cap. 2.* Hoc fuit primum septennalis sterilitatis levamen. Igitur anno sequente, sterilitatis septimo, Sunamitis in patriam redit, 2 Reg. 8. 3.

A. M. 3113. ante Christum 890.

OCHOZIAE I. JORAMI XII.

JORAMO Regi Juda miserè mortuo cum regnasset annos octo, succedit minimus natus filius Ochozias, duodecimo Jorami Israëlitarum Regis anno, regnatque annum unum. Erat autem viginti duos annos natus, quando regnare cœpit, ut 2 Reg. 8. 26. apertè scriptum est. Neque aliter habet *Græca versio 2 Par. 22. 2.* ubi Ochozias Jorami & Athaliae filius, *ὡς ἐπὶ τὸν εἰρησὶ καὶ δὴο*, regnasse dicitur. Ibi tamen in Ebraïcis libris vulgatis, Ochoziam istum initio regni sui, quadraginta duorum annorum fuisse legimus. Scaliger, & alii viri docti reponendum censent, XXII. Error unde fluxerit, nequeo conjectare, nisi forsitan ortus fuerit ex simili ductu numeralium literarum, videlicet כב & כז. *Capellus* putat, Ochoziam dici potuisse filium 42 annorum, quia regnare cœpit ineunte quadagesimo secundo anno *Æræ Samaritanæ*. Tale quiddam *Tremellius* & *Junius* commenti sunt. Videtur autem hic Ochozias sive Ahazias *τεῶν υἱὸν* fuisse, quippe qui & Joachaz appelletur, & Azarias, 2 Par. 21. 17. & 22. 6.

Eliseus Propheta Damascum, quæ Syriæ metropolis est, venit, ut exequatur mandatum, quod Deus Eliae dederat ante annos septemdecim, 1 Reg. 19. 15. Benhadad Rex in lecto decubuit, senio (jam enim annos quinquaginta treis regnaverat) & nuperæ cladis suæ dolore fractus. Audit, advenisse Prophetam. itaque ad eum mittit Hazaëlem cum muneribus, super valetudine sciscitaturum. Respondet Eliseus Hazaëli: *Dic ei, omnino vives: at ostendit mihi Dominus, quod certissime morietur.* Quorum verborum sententiam *Josephus* exprimit hoc modo: *Ὁ δὲ εὐεργήτης, τὸν μὲν Ἀζάριον ἐκέλευσεν, ὡς δὲ ἀπαγγέλλειν κακόν: ἔλεγε δὲ, ὅτι τεθνήσκειται.* Quidam sic exponunt: Dic ei, omnino revalescere potes; ex morbo scilicet, qui non erat letalis. Alii verò, sic: Dic ei, id est, dices ei. videbat enim Propheta, quod Hazaël hoc dicturus erat Benhadado. In Ebraico Textu particula *Lo*, potest significare vel *Ei*, vel *Non*. Si significet *Non*, vertendum erit: *Dic, non revalesces; ostendit enim mihi Dominus, eum omnino moriturum esse.* Sed Masoritæ observant, hunc esse unum ex illis locis, ubi scriptum est in Textu *וְ*, & legitur *וְ*. Respondit

porrò Eliseus Hazaëli: Deus ostendit mihi, te loco Benhadadi regnaturum, & Israëlitas plurimis ac horrendis malis affecturum. Reversus Hazaël ad dominum suum, sanitatem quidem ei pollicetur; postridie verò, injectâ veste stragulâ, quam aquâ madefecerat, Senis spiritum opprimit, ejusq; Regnum occupat, 2 Reg. 8. 7.

A. M. 3114. ante Christum 889.

ATHALIAE I. JEHU I.

JORAM Achabi F. adscito Ochozia Rege Juda copias conscripsit, sive ad invadendam urbem Ramoth-Galaad, sive ad eam propugnandam adversus Hazaëlis incursiones. Et tum quidem illud oppidum Hazaël recuperare non potuit: sed magnâ tamen strage Israëlitas adfecit, & ipsum regem Joramum faucivavit. Joram cum Jezreelem redisset ad curanda vulnera, quæ à Syris acceperat, eodem venit etiam Ochozias, ut Joramum inviseret. Interim ad tutandam urbem Ramoth cum alii Duces, tum Jehu vir fortissimus cum exercitu relinquitur. Eò mittit Eliseus unum ex filiis prophetarum, ut nomine Dei ungat Jehu in Israëlitarum regem. Is, ubi accepit hoc nuncium, conscendit currum, ceteris Ducibus approbantibus, & citato gradu Jezreelem petit. Occurrunt ei duo Reges, Joram & Ochozias. Ambos ille citò interficit; & Ochoziam quidem sepeliri patitur, Joramum verò in Nabothi Vineam abjici jubet, ut impleretur Eliae vaticinium 1 Reg. 21. 19. quod in ipso Achabo Jorami patre partim jam antea impletum fuerat, ut videre est 1 Reg. 22. 38. Deinde Jehu ingressus Jezreelem, Achabi viduam Jezabel de fenestra in plateam dejici imperat, eamque ipse equorum pedibus proculcat. Ibi cadaver ejus à canibus laceratum est. Samaritani paulo post, acceptis à Jehu literis, Achabi filios septuaginta obtruncant, & capita eorum Jezreelem mittunt. Postea dum Jehu Samariam contendit, obviam ei facti sunt quadraginta duo Ochoziae fratres (filios fratrum ejus intelligo, ut 2 Par. 22. 8. & agnatos) qui rogati, quò pergant, profitentur se hoc iter instituisse ut Joramum & Jezabelam visitent. Hos omnes Jehu comprehensos jugulari jussit. Tum obvium sibi Jonadabum Rechabi filium, pietate notissimum, adsociavit. Samariam delatus, Baalis Sacerdotes & cultores convocat, Sacrificium longè maximum adornat: Dum sacris operantur, ad unum omneis confodi curat: Denique ipsam Baalis ædem incendit, idolum proterit. Regnat Jehu annos duodetriginta. Vide 2 Reg. 8. 28, 29. & 9. & 10. Item 2 Par. 22. 5. Athalia, mater Ochoziae Regis Juda (quæ Achabi filia, Omri Neptis fuit, ut legere est 2 Par. 21. 6. & 22. 2.) ubi filium suum occisum esse vidit, protinus Regnum arripit, & regiam Davidis stirpem extinguere nititur: Regnat annos sex. Consulas 2 Reg. 11. 1, & 2 Par. 22. 10.

Charilaus (qui & Charillus) Lacedæmoniorum rex, octavum ætatis annum agit: cui quidem nascenti Regnum debebatur; ideoque hunc annum Charilli Regis octavum dixit *Sofibius Lacon* vetustus Chronographus, qui & Homerum usque ad hunc annum vitam produxisse tradidit. Sed Charillus reverà non ante vicesimum quintum ætatis annu regnare cœpit; itaq; octavus hujus Regis annus incidit in Annum Mundi 3139.

Diognetus Atheniensium septimus Archon perpetuus, Reipublicæ præest annos duodetriginta. *Euseb.*

Ageila

Ageila Corinthiorum Regi defuncto succedit Eudamus sive Eudemus rex septimus, regnatque annos XXV. *Euseb. Diod.*

A. M. 3115. ante Christum 888.

ATHALIAE II. JEHU II.

HAZAE I Syria Rex, qui Benhadado nuper successerat, urbem Ramoth-Galaad recuperat, & non modo Galaaditas, sed etiam quicquid. Israëlitæ possederant trans Jordanem, sibi subicit, horrendaque immanitate in viros, pueros, ac feminas grassatur, 2 Reg. 10. 32. Hanc calamitatem Elifæus prædixerat 2 Reg. 8. 12.

A. M. 3120. ante Christum 883.

JOASI I. JEHU VII.

JOAS decimus rex Juda, Ochozia Filius, Jorami Ne-
pos, Josaphati pronepos, regnat annos quadraginta. Servaverat hunc Josabetha amita, Ochozia soror, Joiadæ summi Sacerdotis uxor: ipsa, inquam, hunc anniculum, & adhuc à nutricis ubere pendentem furtim subduxerat, & in Domo Domini abdiderat per sex annos integros, regnante interea temporis Athalia, Jorami viduâ. Septimo autem anno, Joiada Pontifex Levitas omneis ex toto regno invitat Hierosolymam, & quidem, ut verisimile est, ad solenne Festum Tabernaculorum. Festi solennitas minus suspectum reddebat Levitarum & populi concursum. Postquam satis instructi erant, qui Regem stiparent, Joas in medium producit; diadema capiti ejus imponitur; Fœdus cum Deo, & cum Rege ac Salomonis stirpe renovatur: Populus rem applausu confirmat. Quo applausu & acclamatione populi excitata Athalia eo accurrit, proditores inclamat: tum Joiadæ jussu educitur extra septum Templi, & morte multatur. Inde populus omnis templum Baal ingreditur: ara ejus destruitur, Idolum ipsum conteritur; denique Sacerdos Baalis, cui nomen erat Matthan, coram altari occiditur, 2 Reg. 11. & 2 Par. 22. & 23. Anno septimo Jehu, regnare cœpit Joas, & quadraginta annis regnavit in Jerusalem, 2 Reg. 12. 1. & 2 Par. 24. 1. Videtur autem poni numerus rotundus pro decurtato, ut *Capellus* monet; siquidem Joas mortuus est anno Regni sui trigésimo octavo.

A. M. 3121. ante Christum 882.

JOASI II. JEHU VIII.

LYCURGUS Lacedæmonius non solum in Cretam & Ioniam, sed in Ægyptum quoque navigasse existimatur, ut mores hominum, populorumque leges, ritus, & sacra pernosceret. In hac peregrinatione suâ cum in Homeri Versus (qui apud Creophyli posteros asservabantur) incidisset, studiosè descripsit eos & confarcinavit, ut secum domum deferret. Jam enim obscura quædam Homerici Carminis fama apud Græcos erat, ejusque Fragmenta sparsim & inconditè circumferebantur: Primus autem omnium vulgavit eam Poësin Lycurgus, ut in ejus Vita scribit *Plutarchus*. *Æliani* locus est hac de re, *Var. Hist. lib. 13. cap. 14.* Λυκοῦργος

ὁ Λακεδαιμόνιος ἀπὸ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκέρχεται. Οὐκ οὐκ ποιεῖται. τὸ δ' ἀγῶνιστον τὸ ἐξ Ἰωνίας ἡνίκά ἀπὸ τῶν ἰωνίων, ἤγαγεν. id est: Lycurgus Lacedæmonius universam Homeri poësin simul in Græciam importavit, has sarcinas secum ex Ionia, cum eò peregrinationem suscepisset, deferens. Idcirco nonnulli Lycurgum in Chio insula cum Homero congressum tradiderunt. Unde apud *Ciceronem Tuscul. 5.* Lycurgi temporibus Homerum fuisse traditur. Et *Strabo libro decimo*, ex *Ephori Historia* refert, Lycurgum domum rediisse cum in Ægypto fuisset, ejusque gentis instituta didicisset, & cum Homero, ut quidam autumant, in Chio degente collocutus esset. Obierat autem ipse Homerus ante septennium, vel potius ante annos 28, ut supra notavimus. Rectè itaque *Plutarchus* ait Lycurgum, cum in Asia esset, non Homero ἐπιτρέχειν, sed τοῖς Ὀμήρου ποιήμασι. Creophylus ille, qui suis filiis asservanda Homeri Poëmata reliquit, quis fuerit, docebit *Suidas*: Κρεώφυλος Ἀστυκλῆος, Χίῳ, ἢ Σάμῳ, ἐποποιός. τινὲς δ' αὐτὸν ἰσχυροῦν Ὀμήρου γαμβρὸν ὄντι θυγατρὶ: οἱ δ' ἐφίλον μόνον γαμβρὸν αὐτὸν Ὀμήρου λέγουσι, καὶ ὑποδείκνυσθαι Ὀμήρου, λαβεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ Ὀρχαλίας Ἀλωσιν. id est: Creophylus Astyclis filius, Chius, vel Samius, poëta Epicus: quem quidam Homeri filiam duxisse tradunt; alii verò, non generum, sed solum amicum Homeri fuisse dicunt; qui, cum Homero hospitio accepisset, poemate, quod Oechalia Captivitas inscribitur, ab ipso donatus fuerit. Hujus mentio fit apud *Strabonem*, lib. 14. Σάμῳ δ' ἢ ἢν καὶ Κρεώφυλος, δὲ παρὰ δεξιῶν ἐξενία ποτὲ Ὀμήρου, λαβεῖν δῶρον πρὸς ἐπιγραφὴν τῶ ποιήματι, ὃ καλεῖται Ὀρχαλίας Ἀλωσιν. hoc est: Samius fuit etiam Creophylus; quem aiunt Homero hospitium aliquando præbuisse, donoque accepisse Poëma, quod inscribitur De capta Oechalia. Historiam de Oechalia ab Hercule capta & funditus everfâ, nos supra attigimus in Heroicis. Cujus εἰλώσιος multi Scriptores meminere. *Virgilius Aeneid. lib. 8.*

Ut bello egregias idem disjecerit urbes,
Troiamque, Oechaliamque.-----

Servius grammaticus, ad illum locum: Oechalia civitas in Eubœa insula fuit. Eurytus rex Oechalia, Iolen filiam Herculi denegavit, victori certamine sagittarum ante promissam.—unde iratus Hercules propter nuptias sibi denegatas, everfâ civitate interemit Eurytum, & Iolen sustulit. Sunt qui ab ipso Creophylo Oechalia Halôsini scriptam volunt, sed Homero adtributam, διὰ τὸ λεγομένην ἐξενία, ob hospitium scilicet. Id indicat *Callimachus Epigrammate octavo*.

Τὴ Σάμῳ πόνθ' εἰμι, δῶμα ποτὲ θεῶν Ὀμήρου
Δεξιῶν. κλαίω δ' Εὐρυτόν, ὃν ἔπαθεν,
καὶ ξανθὴν Ἰόλειαν. Ὀμήρου νῦν δ' καλεῖται
Γεφύριον. Κρεώφυλος, εἰς εἶλε, τὸ πρῶτον μέγα. id est:
Me Samius, diu hospitio qui excepit Homerum,
Composuit. Casus Euryte ploro tuos,
Formosamque Iolen. nunc scriptum dicor Homeri.
Nōne Creophylo, Jupiter, hoc decori est?

Creophyli Heracléan commemorat *Pausanias in Messenicis*.

Post decem annorum peregrinationem Lycurgus in Græciam remeavit. Reversus, secundam Regis Charilai Tutelam cœpit administrare, annis centum & octo ante Primam Olympiadem, ut notavit *Eratosthenes* teste *Clemente Alexandrino*. De Reditu Lycurgi in patriam, *Plutarchus*

Plutarchus sic scribit: Lacedemonii absentem desideraverunt Lycurgum, ac crebro domum arcessiverunt. — nec verò Reges reditum ejus gravabantur, quòd sperarent ejus presentia impotentiam plebis repressum iri. Ergo regressus ad ita animatos, εὐδὸς ἐπεχείρει τὰ παρὲντα κινεῖν, καὶ αὐτοκρατορίας καὶ πολιτείας, illico aggressus est res novas moliri, & mutare Rempubicam.

A.M. 3122 ante Christum 881.

JOASI III. JEHU IX.

SPARTANAM Rempubicam ante Lycurgum pessimè administratam fuisse, constat ex Antiquorum ἱστορῶν testimonis. Ita enim scripsit Thucydides libro primo: ἡ Λακεδαιμόνιος μὲν καὶ πρὶν οὗτο ἑνοικίωσαν Δακείων, ἐπὶ πλείστον δὲ ἱσχυρὸν χρόνον καταστάσαντες, Lacedæmon, ex quo primum Dorienfes eam inhabitare cœperant, diutissime seditionibus agitata fuit. Regem Eurytionem Soi F. Proclis N. ambitione & populari aurâ ductum τὸ ἀγαθὸν μοναρχικὸν ἀντὶ τῆς βασιλείας, nimium dominatum regni relaxasse, docet Plutarchus; unde populus ferocire cœperit, & Reges suos contemnere, ac illi vicissim violentius agendo populum offendere, adeo ut Legibus tandem proculcatis confusio Reipub. extiterit, in qua & pater Lycurgi interfectus sit. Neque mirum, si sæpe motus & seditiones fuerunt excitatæ, cum Regum arbitria pro legibus essent: unde apud Trogum historicum Lycurgus non habentibus Spartanis leges instituisse dicitur: & apud Herodotum Lacedæmonii omnium Græcorum κακονομίᾳ τότε tunc temporis fuisse memorantur. Cum igitur in tali statu fluctuarent, Lycurgus ex peregrinatione arcessitus est, ut Rempub. capefferet, Regibus ipsis minimè adversantibus. Permagnam enim sapientiæ gloriam Lycurgus jam acquisierat, ita ut etiam Delphici Oraculi testimonio Ζηνὶ οἶλθ' esset declaratus, ut ex ipso Herodoto cognoscimus. Sic enim ille, libro primo: Antea ferè ex omnibus Græcis pessimè morari fuerant Lacedæmonii, nullo neque inter se neque cum peregrinis commercio: Sed ἐς εὐνομίαν, hoc est, ad equam & honestis legibus institutam gubernationem sic transierunt, Lycurgo, viro inter Spartiatis probato, Delphos ad oraculum profecto; quem, simulatque in Ædem ingressus est, Pythia sic alloquuta est:

Ἦκεῖς ὦ Λυκούργε ἐμὸν ποτὶ πῖνα νῦν
Ζηνὶ οἶλθ' καὶ πᾶσιν Ολύμπιαι δαίμασι ἔχουσιν. &c. id est:
Ad mea venisti præpinguia templa Lycurge
Grate Jovi, & cunctis qui tecta tuentur Olympi.

Ibidem hæc addit Herodotus: Nonnulli aiunt Pythiam (Lycurgo) exposuisse ea instituta, quæ à Spartiatis nunc servantur: Ipsi tamen Lacedæmonii volunt, Lycurgum, cum esset tutor & patruus Leobote Spartiatarum Regis, à Creta hæc attulisse; siquidem cum tutelam gereret, statim μεταστήσει τὰ νόμιμα πάντα, omnia jura immutavit. Fallitur autem Herodotus, si putavit Lycurgi pupillum fuisse Labotan Echestrati filium; cum ceteri Scriptores Charilaum sive Charillum in Lycurgi tutela fuisse tradant.

De Lycurgi profectione ad Oraculum Delphicum sic scribit Plutarchus: Ἀπεδημύσεν εἰς Δελφὸς, καὶ τῷ Θεῷ χρονοῦσθαι καὶ δύναι, ἐπανήλθε, τὸν διαβόντων ἐκείνων χρονοῦν κομίζων, &c. id est: Lycurgus Delphos est profectus, consultoque Deo & sacris peractis, regressus do-

mus est cum celebratissimo illo Oraculo; postquam scilicet Pythia illum θεοῖσι, diis carum, & deum potius quam hominem appellasset, necnon ἐνομίαν petenti respondisset, Deum illi annuere & concedere eam Reip. institutionem, quæ longè omnium esset futura excellentissima. Hoc ornatus elogio & quasi Lacedæmonis commendatus Lycurgus, ad Rempub. accessit.

DE LYCURGI LEGIBUS.

In Creta Lycurgus cum ad Thaletam se applicuisset, ex eo didicit modum, quem Rhadamanthus & Minos usurpaverunt, ut Leges se à Jove acceptas promulgare dicerent. Post, ubi domum rediit, ad condendum Leges se contulit, & ad Deum Delphicum commeavit, indeq; mandata apportavit, sicut Minos ex antro Jovis se adferre prætendit, ut ex Ephori scriptis refert Strabo libro decimo. Quocirca Leges eum nonnulli ab Oraculo accepisse, alii autem Cretensium scita usurpasse tradiderunt, ut ait Pausanias, Laconicis. Fuit hæc plerorumq; sententia, Cretensium Remp. proximè accedere legum & institutorum similitudine, ad Remp. Lacedæmoniorum. Plato cum alibi, tum libro tertio De Legibus, dicit, Cretam & Lacedæmonem uti νόμοις ἀδελφοῖς. Et Aristoteles Politic. lib. 2. cap. 8. postquam de Spartana Republica egit, hæc subdit: Ἡ δὲ Κρητικὴ πολιτεία πάρεργος μὲν ὅτι πάντας, καὶ γὰρ εἶκοις, καὶ λέγεται δὲ, τὰ πλεῖστα μιμημένη δὲ Κρητικὴν πολιτείαν ἢ οὗ Λακωνίαν. hoc est: Cretensis Respublica huic est finitima. etenim videtur, & verò dicitur magnâ parte Laconica Cretensem imitata. Polybius fateor, aliter sensit: tamen haud est negandum, multa in utraque Rep. fuisse ὁμοία, & ejusmodi, ut ab altera earum ad alteram manasse dici possent. Ab Ægyptiis verò etiam multa habuit Lycurgus, ut docet Isocrates Encomio Busiridis. Sed & in Ioniam transit ille, ut Creticam austeritatem cum Ionico luxu & affluentia componeret, uti scribit Plutarchus. Id quoque apud omnes in confesso est, Oraculum Delphicum plurimum ad hanc νομοθεσίαν contulisse, sive Pythia Lycurgo exposuerit instituta, quæ Spartanis ille tradidit, sive etiam constitutio illa Reipublicæ, quam ipse mente agitabat, Oraculo probata, inde confirmationem quandam acceperit. Cicero, libro primo Divinationis: Lycurgus quidem, inquit, qui Lacedæmoniorum Remp. temperavit, leges suas auctoritate Apollinis Delphici confirmavit. Strategema Lycurgi notat Polyænus libro primo: Lacedæmonios (inquit) divino quodam metu Lycurgus cœgit, ut suis legibus obtemperarent. Si quam legem excogitasset, eâ Delphos perlatâ consulebat oraculum, an esset utilis. Sacerdos verò pecuniis corrupta, semper utilem esse respondebat. Lacones metu Dei, legibus tanquam oraculis obedientiam præstiterunt. Justinus historicus sive Trogus, libro tertio: Lycurgus, quoniam (instituta sua) primò, solutis antea moribus, dura videbat esse, auctorem eorum Apollinem Delphicum fingit, & inde se ea ex præcepto Numinis detulisse, ut consuescendi tadum metus religionis vincat. Hac de causa Rhetra appellata sunt illa Leges, quòd à Deo sancita crederentur, & quasi Oracula essent. Porro, has Lycurgi Leges non scriptas fuisse, traditum est. Una enim ex Rhetris hæc erat, Μὴ χρονοῦν νόμοις ἑγγράφοις, ut prodidit Plutarchus, Ne scriptis legibus uterentur. Postea tamen Trepander illa decreta ἀγραφα versibus complexus est, ut docet Clemens Alexandrinus Stromateon libro primo.

A.M. 3129.

A.M. 3129. ante Christum 874.
JOASI X. JEHU XVI.

AGRIPPÆ Sylvio defuncto succedit Aremulus Sylvius Latinorum Rex duodecimus, regnatque annos viginti. Euseb. Appellatur autem hic Livio Romulus Sylvius, Dionysio Halicarnassensi Ἀννός sive Ἀννός : Quem, cum tonitrua imitari conaretur, cum toto palatio hiatu terræ absorptum fuisse scribit idem Dionysius, & suo adhuc tempore vestigia ædium in lacu pellucente apparuisse. Hujus impii Regis supplicium Orosius memorat, libro primo, cap. 20. Fuerat apud Latinos (inquit) rex Aremulus, qui per annos octodecim flagitiis impietatibusque crescens, ad postremum divino iudicio fulmine interceptus, matura supplicia immaturâ aetate exsolvit. Eandem historiam sic narrat Aurelius Victor: Aremulus Sylvius tanta superbiæ non adversum homines modo sed etiam deos fuisse traditur, ut predicaret se superiorem esse ipso Jove, ac tonante cœlo militibus imperaret, ut telis clypeos quaterent, dictaretque, clariorem sonum se facere. Qui tamen presenti affectus est pœna. nam fulmine ictus, raptusque turbine in Albanum lacum precipitatus est. Alii autem (ut ibidem addit Victor) non ictum fulmine, sed terramotu prolapsam simul cum eo Regiam, in Albanum lacum, tradiderunt.

A.M. 3132. ante Christum 871.
JOASI XIII. JEHU XIX.

DIDO, quæ & Elissa, Pygmalionis Tyrionum Regis soror, in Africa civitatem Carthaginem condit anno centesimo quadragesimo quarto post conditum à Salomone Templum. Sic enim scribit Josephus libro priore contra Apionem: Ἐν τῇ πόλει αὐτῆς (Πυγμαλίωνος) ἐβδόμῳ ἔτει, ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς φυγῶσα, ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ἀποδοῦναι Καρχηδονά. &c. Hujus Pygmalionis regni anno septimo (legendum censeo κ', vicesimo septimo) soror ejus Dido fugiens, in Africa civitatem edificavit Carthaginem. itaque à Regno Hiram usque ad adificationem Carthaginis, colligitur tempus annorum centum quinquaginta quinque, & mensium octo. Cum verò Templum Hierosolymis edificatum sit anno Hiram duodecimo, ab adificatione Templi usque ad constructionem Carthaginis sit tempus annorum centum quadraginta trium, & mensium octo. Hæc ille, ex Menandro Ephesio, qui de Regibus Tyrionum scripsit historiam.

De tempore condita primùm Carthaginis jam supra diximus, partim ad A.M. 2772, partim ad Annum 2966. Novam Coloniam eò nunc demum à Didone deductam esse intelligimus; cujus mentionem facit Strabo, libro ultimo: Κτίσις δὲ τῆς Διδῆς ἀπὸ γένους ἐκ Τύρου λαόν. id est: Eam urbem Dido condidit, Tyro colonis eò deductis. In media quidem urbe Arx à Didone exstructa est, quam Græci Scriptores Βύραον appellitant. Ejus meminit Geographus, libro citato: Κατὰ μέσον δὲ τῶν πόλεων ἡ ἀκρόπολις, ἣν ἐκάλεσαν Βύραον. Illam verò Acropolin Dido linguâ suâ Bosran dixit. Bosra enim Orientalibus locum munitum seu arcem denotat. unde Idumæorum metropolis hoc nomine dicta est Esaie cap. 63. cujus etymon respexit David Psalmo sexagesimo, vers. 9. Hoc autem nomen apud Græcos transpositis literis Βύραον effertur, pro Βύρα. Cum verò Βύρα pellem sive corium

significet, hinc enata est Fabula de corio bubulo, quam tetigit Poëta Aeneidos primo, ubi & Historiam de Pygmalionis crudelitate & Didonis fuga, retulit. Servius Grammaticus Commentariis in illum Poëtæ locum,

Μερατὶque solum, facti de nomine Byrsam,
Taurino quantum possent circumdare tergo:

Dido appulsa ad Libyam, inquit, cum ab Hiarba pelleretur, petiit callide ut emeret tantum terra, quantum posset corium bovis tegere: tum corium in fila propemodum sectum tetendit, occupavitque stadia viginti duo. Dionysius in Periegesi:

Καρχηδὼν, ἣν μὲντος ὑπαὶ βοὶ μετρηθῆναι.

Dicit, urbis locum bove mensuratum, hoc est Βύραον, ut Eustathius exponit, qui pluribus hanc historiam sive fabulam persequitur. Vide & Appianum initio libri De Bellis Punicis. Didonis maritus Sicharbas, à Pygmalione tyranno interfectus traditur. Is Virgilio Sichæus vocatur, Eustathio Σίχαιος. Apud Justinum lib. 18. Acerbas corruptè legitur. Dido, καὶ ἑταίρον est Dilecta, vel Amabilis: fit enim à Dod, unde & nomen David. Elissa autem, si velis interpretari, est Virago, vel Divina fœmina. Fallitur ergo Servius, qui hujus nominis interpretamentum alteri nomini affingit: Dido (inquit ille) vero nomine Elissa antè dicta est, sed post interitum à Pœnis Dido appellata, id est, virago Punicâ linguâ, quod cum à suis civibus cogeretur cuidam de Afris regibus nubere, & prioris mariti amore teneretur, forti se animo & interfecerit, & in pyram injecerit, quam se ad expiandos prioris mariti manes exstruxisse fingeat.

Ab hoc anno ad Excidium Carthaginis numerantur anni 727. Ita enim corrigendus est numerus apud Solinum cap. 30. ubi sic scribit: Carthago post annos septingentos triginta septem exciditur, quàm fuerat exstructa. Lego, septingentos viginti septem. Rotundato numero contentus Paulus Orosius lib. 4. cap. ult. Carthaginem dirutam ait, septingentesimo post anno quàm condita erat.

Charilaus (qui & Charillus) Lacedæmonius, Lycurgi Legislatoris pupillus, ubi attigit annum ætatis vigesimum quintum, suo nomine regnare incipit, regnatque annos sexaginta quatuor, ut testatur vetus Chronologus Sosibius Lacon, apud Clementem Alexandrinum Strom. primo.

Lycurgus, postquàm suis civibus leges tulisset, expertus est quorundam hominum ingratitude. Id notavit Valerius Maximus lib. 5. cap. 3. Neminem Lycurgo aut majorem aut utiliore virum Lacedæmon genuit: — Huic tamen neque vitæ summa sinceritas, neque constantissimus erga patriam amor, neque leges salutariter excogitate auxilio esse potuerunt, quo minus infestos cives experiretur. Sæpe enim lapidibus petitus, aliquando furore publico ejectus, etiam privatus oculo; ad ultimum ipsâ patriâ pulsus est. Ælianus Var. Hist. lib. 13. cap. 23. hæc habet: Lycurgus Lacedæmonius Eunomi F. volens justiciâ Lacedæmonios imbui, non dignum neque decorum præmium abstulit. erutus est enim illi oculus ab Alcandro ex insidiis, & lapidis, vel (ut quidam aiunt) ictu baculi. Pausanias Laconicis: Eunomus propè ad Alpiem, Minervæ est Ophthalmidis Ædes, quam dedicatam à Lycurgo ferunt. Nam cum alterum ei oculum excussisset Alcander, cui Leges ab illo late minimè placebant, in hunc vicum confugit: ubi Lacedæmoniorum concursu

concurſu ſervatus, quo minus & alterum oculum perderet, Ophthalmitidi Minervæ templum fecit. Rem totam plenius narratam habes apud Plutarchum in Vita Lycurgi: Hac (inquit) de cauſa (nempe quòd auri argentiſque poſſeſſionem omnemque luxum ſeverè prohibuiſſet) in Lycurgum exarſere pecunioſi quidam (οἱ εὐποροὶ) & coitione facta ei obſtreperunt. Itaque is poſtremò lapidibus petitus, proripuit ſe foro: aliis autem elapſus, ad ſacram e- dem confugit. unus fuit adoleſcens, ingenio alioqui non malo, ſed acris & ardentior, Alcander. Hic fugientis tergo inhaerens, percuffit reſpicientem baculo, oculumque excuſſit. Huius caſus monumentum Lycurgus, e- dem Minervæ fecit, quam Optiletin denominavit, quòd Dorienses ſuà lingua ὀπίλινος vocent oculos.

A.M. 3139. ante Chriſtum 864.

JOASI XX. JEHU XXVI.

ARISTOMEDES Corinthiorum rex octavus Eudamo defuncto ſuccedit, regnatq; annos triginta quinque. Diod. & Euseb.

A.M. 3142. ante Chriſtum 861.

JOASI XXIII. JOACHAZI I.

JOACHAZ Jehu F. duodecimus rex Iſraëlitarum regnat annos ſeptemdecim, 2 Reg. 13. Videtur autem cum filio ſuo regnaſſe annos duos: itaque ſolus regnaverit annis tantum quindecim, ut annotarunt viri docti ad 2 Reg. 13. 10.

Templum Salomonis multis locis collabens inſtauratur, 2 Reg. 12. & 2 Par. 24. Hoc fiebat currente viceſimo tertio Joaſi anno, qui eſt centeſimus quinquageſimus quintus à jactis Templi fundamentis, ut notant Judæi in Seder Olam, cap. 18.

Phereclus Athenienſium octavus Archon perpetuus, Diogneto defuncto ſuccedit, regnatque annos undeviginti. Euseb.

A.M. 3149. ante Chriſtum 854.

JOASI XXX. JOACHAZI VIII.

AVENTINUS Sylvius Latinorum rex decimus tertius Aremulo perempto ſuccedit, regnatque annos triginta ſeptem. Euseb.

Legiſſator Lacedæmoniorum Lycurgus paulo ante hoc tempus videtur Spartā exceſſiſſe, ſive patriā pulſus fuerit, ſive potius vir patriæ amantiſſimus certo quodam conſilio extra patriam mori elegerit. Nam, ut in ejus Vita Plutarchus ſcribit, poſtquam præcepta moribus jam fuerunt expreſſa, accitis in concionem omnibus civibus, demonſtravit, Rempublicam Spartanam cæteris partibus ſatis rectè comparatam eſſe; potiſſimum verò & omnium maximum Caput (τὸ κεφάλαιον) ſe iis non editurum, priuſquam Oraculum conſuluiſſet: darent itaque operam, ut præſentibus legibus conſtanter inhaerant, neque varient aut inſectant quidquam, donec ipſe Delphis eſſet reſgreſſus: recepitque, ſe fideliter id, quod Deus juſſiſſet, acturum. Spondentibus cunctis, ubi jurejurando adegit Reges & Se-

natum, reliquosque cives, illam Reipublicæ formam ſe obſervaturos dum Lycurgus Spartam remeaſſet, ita demum Delphos contendit. Ne autem cives hoc ſacramento ſolverentur, ſtatuit nunquam redire in patriam. Itaque mortem inedia ſibi conciliavit: & hoc pacto Leges ſuas ratas atque immobiles effecit.

Lycurgum in inſula Creta vitam finiſſe, ex Trogi Hiſtorius ſcribit Juſtinus, libro tertio: Lycurgus, inquit, ut æternitatem legibus ſuis daret, jurejurando obligat civitatem, nihil eos de ejus legibus mutatu- ros, priuſquam reverteretur; & ſimulat ſe ad Oraculum Delphicum proficiſci, conſulturum, quid addendum mutandumque legibus videretur. proficiſcitur autem Cretam, ibique perpetuum exilium egit; abjicique in mare oſſa ſua moriens juſſit, ne relatis Lacedæmonem, ſolutos ſe Spartani religione juriſjurandi in diſſolvendis legibus arbitrarentur. Divinos honores huic viro poſt obitum habitos fuiſſe ait Herodotus, exſtructo in ejus memoriam delubro. Ephorus hiſtoricus apud Strabonem, Λυκέρῳ ἱερὸν ἰδρύ- δου, καὶ δίδου καὶ ἑτέροις, Lycurgo templum dicatum eſſe, & ſacra quotannis fieri ſolita, prodidit. Ariſtoteles negavit, Lycurgum ſatis amplis pro merito honores habere Lacedæmone, quamvis haberet ampliſſimos: ἱερὸν τε γὰρ ἔστιν αὐτῷ, inquit, καὶ δούσι καὶ ἑτέροις ἐν- αὐτὸν αἱ θεῶν, Exſtat enim ibi templum ejus, & ſacra ei, ut deo, anniverſaria faciunt. Plura legas apud Plutarchum.

Regnante apud Lacedæmonios Archelao (qui Charilai collega fuit) Ægys Laconicæ oppidum exciſum eſt, cum ſuſpicio eſſet, αἱ οἱ Ἀργεῖοι φερόντο τὰ Ἀργεῖον, quòd Ægypta in Arcadas magis animis inclinarent. In ea urbe evertenda opem tulit Archelao Charilaus ex altera familia Rex, ut ſcribit Pausanias Laconicis.

A.M. 3152. ante Chriſtum 851.

JOASI XXXIII. JOACHAZI XI.

TELECLUS Archelai filius, ex ſtirpe Eurysthenis, patri defuncto ſuccedens, Lacedæmone regnat annos quadraginta. Euseb. Annus hic eſt Charilai viceſimus, ſiquidem is regnare cœpit A. M. 3132.

A. M. 3153. ante Chriſtum 850.

JOASI XXXIV. JOACHAZI XII.

JEHOIADA Summus in populo Dei Sacerdos, qui vixit uſque ad annum ætatis centeſimum trigetiſimum, ut legimus 2 Par. 24. 15. hoc circiter anno videtur ſupremum diem obuiſſe; ſi quidem verum eſt illud Judæorum ſcitum: Quo anno mortuus eſt adificator Templi, eodem inſtaurator natus eſt. Etenim hic annus eſt centeſimus trigetiſimus à morte Salomonis. Poſt obitum Jehoiadæ, ruſſum erupit impietas & idololatria, connivente Joaſo. Prophetæ contra inclamant, intonant, maxime Zacharias Jehoiadæ filius. Huius piam libertatem tam impatienter tulit rex Joas, ut lapidibus obrui juſſerit eum, cujus patri vitam ipſe debebat: idque, ne quid ſcleri deeſſet, in ipſo Templi atrio. 2 Par. 24. 21.

A.M. 3154.

A.M. 3154. ante Christum 849.

JOASI XXXV. JOACHAZI XIII.

EXACTO post Zachariæ eadem anno, Hazaël Syria Rex cum parvis copiis in Judæam venit, & ingentem Judæorum exercitum profligat. Joas regis Urbis, ac Templi thesauros exhaustire cogitur, ut pacem redimat. 2 Reg. 12. 17, 18. & 2 Par. 24. 23. Joachaz etiam infestatur ab Hazaële: & quidem ita accisæ sunt res Israëlitarum, ut superessent Regi Joachazo tantum equites quinquaginta, currus decem, & pedum decem millia. Ultimis Joachazi temporibus videtur Hazaël obiisse, cui successit filius Benhadad. 2 Reg. 13. 7, 24.

A.M. 3156. ante Christum 847.

JOASI XXXVII. JOACHAZI XV.

JOAS rex Juda exhaustus à Syris, ac sauciatus, odium suorum & contemptum incurrit, adeo ut domestici ejus conjurationem in ipsum moliri ausi sint, quæ tamen sequente demum anno erupit. Vide 2 Reg. 12. 20. & 2 Par. 24. 25, 26.

JOAS Israëlitarum rex, Joachazi filius, patre adhuc vivente cœpit regnare trigesimo septimo anno Joasi Regis Juda, regnatque annos sexdecim, 2 Reg. 13. 10. Joachaz attritus ab hostibus, deprecatus est faciem Domini; deditque Dominus salvatorem Israël, & liberatus est de manu Regis Syriæ, 2 Reg. 13. 4. Salvator iste, ut arbitrantur Ebræi, fuit Joas Joachazi F. qui hoc anno à patre in regnum cooptatus, & paulo post per Elifæum prophetam confirmatus, ter Syros vicit, atque ita res amissas recuperavit, 2 Reg. 13. 25.

A.M. 3157. ante Christum 846.

AMAZIÆ I. JOASI II.

AMAZIAS Joasi F. undecimus rex Tribus Juda, annos viginti quinque natus regnare cœpit, & regnum tenuit annis undetriginta. Firmatis regni rebus, Amazias in conjuratos, qui patrem ejus occiderant, animadvertit, ultionem tamen in conjuratorum filios non extendit, præcepto Legis Mosæicæ Dent. 24. 16. obsecutus. Vide 2 Reg. 14. & 2 Par. 25.

A.M. 3160. ante Christum 843.

AMAZIÆ IV. JOASI V.

ARIPHRON nonus Atheniensium Prator perpetuus, Phereclo defuncto succedit, regnatque annos viginti. Sub hoc Atheniensium Archonte solum Assyriorum Imperium omnes consentunt, teste Eusebio. Tamen Sardanapali mortem Eusebius refert aliquot annis post mortem Ariphronis. Hoc igitur volebant; Sardanapalum & Ariphrona συγχρόνως fuisse. Et sanè quatuordecim annis simul regnasse reperiuntur.

A.M. 3165. ante Christum 838.

AMAZIÆ IX. JOASI X.

JOAS Israëlitarum rex Elifæum agrotantem invisit, jubeturque terram sagittis percutere. id cum ter fecisset, trinam de Syris victoriam ei Propheta pollicetur. Itaque ter Syros bello superavit Joas, & eas urbes recuperavit, quas Hazaël occupaverat. 2 Reg. 13. Elifæus propheta obit (ut notat Clemens Alexandrinus) anno centesimo octogesimo primo ἀπὸ βασιλείας τοῦ Σολομῶντος, ab ineunte Salomonis Regno, cum annos sexaginta quatuor prophetasset. Rectè igitur Judæi in sua Chronologia Majore, cap. 19. tradunt, Elifæum agrotasse infirmitate, qua & mortuus est, anno Regni Joas regis Israëlitarum decimo, cum prophetasset à decimo nono Josaphati anno ad hoc usque tempus per annos plus sexaginta.

De Elifæo elogium exstat honorificum, apud Josephum Antiquitatum libro nono: Fuit, inquit, Elifæus vir inclite justicie, & citra controversiam Deo longè carissimus. multa enim, & miranda exhibuit divine mentis argumenta, quorum memoria apud Ebræos durat clarissima. Sepulcro etiam honoratus est magnifico, quale decuit hominem Deo acceptissimum. Contigit autem, ut latrones quidam occisi à se viatoris cadaver in Elifæi monumentum abderent, quod mox à Propheta corporis contactu revixit. Historia de mortuo in Sepulcrum Elifæi projecto, habetur in Sacris literis 2 Reg. 13. Notus est locus Sirachidæ, de hoc eximio Propheta, Eccl. cap. 48.

A.M. 3166. ante Christum 837.

AMAZIÆ X. JOASI XI.

SARDANAPALUS, Assyriorum Rex trigessimus sextus, regnare cœpit annis circiter ducentis octoginta ante Cyrum Persarum monarcham, & regnavit annos viginti, ut notavit Eusebius. Nomen hujus Regis si conflatum est ex Sar & Dan & Pala, significabit Principem & Judicem Mirabilem sive occultum. Nonnullis duplicatâ literâ Sardanapallus scribitur, ac sic à phallo nomen habuerit homo turpis & effeminatus. Quò spectare credas illa verba Ciceronis De Repub. 3. Sardanapallus ille vitiis multo, quàm nomine ipso deformior. Alio tamen nomine dictus est, ut legimus in Suida Collectaneis: Κονοσκογχόλορος, ὁ Ἑλληνιστὶ ὀνομαζόμενος Σαρδανάπαλος, Conosconcoloros, ait, Græcè nominatur Sardanapalus. In Eusebii Chronico: Σαρδανάπαλος, ὁ ὡς τις Κονοσκογχόλος ὀνομάζετο, Sardanapalus, qui aliquibus nominabatur Thonos Concoloros. Litera K perperam in Θ mutata est. Græcorum linguâ Σαρδανάπαλος appellatum esse forsitan Grammatici putabant, quòδ ἀπαλὸς, hoc est, mollis & delicatus fuerit. Hujus quidem Regis mollicies Græcis olim innotuit: unde & Proverbiam apud Suidam, Σαρδανάπαλος περὶ πλοῦτος, Sardanapalo mollior. Quod & Adagiorum Appendix Vaticana explicat, his verbis: Σαρδανάπαλος Ἀσσυρίων βασιλεὺς ὃς ἐπ' ἀκολασία καὶ περὶ κατέλευσε τὴν ἰδίαν ἀρχήν. ἢ ὡς ἔπος Ἀνακωνδαρέζης βασιλέως Νίνης χώρας Περσικῆς, καλεσσομένου αἰχρῶς, E

αἰγῶν, καὶ τῆς δυνάμεως καὶ ὁμοιωθῆναι, οἱ μὲν ἐνέχουσιν καὶ νό-
 πας. id est: *Sardanapalus Assyriorum rex, qui luxu &
 deliciis suum amisit regnum, filius erat Anacyndaraxi
 Regis Nini in regione Persica; mollitur effœminatœque
 se ornans, nec domesticis conspicuus, nisi eunuchis & pu-
 ellis. Ninus autem regia fuit ipsius Sardanapali. Apud
 Diodorum Bibliotheca libro secundo, Sardanapalus di-
 citur τῷ αἰῶνι τῷ Νίνῳ, τριγέσμιος ἀ Νίνῳ Monarchia
 auctore, & postremus Assyriorum rex, omneis suos ma-
 jores luxuriâ atque ignaviâ supergressus. Plura ibidem.
 Vide & Suidam in Σαρδανάπαλῳ.*

A.M. 3168. ante Christum 835.

AMAZIA XII. JOASI XIII.

AMAZIAS duodecimo sui regni anno, ut *Judai* in
Seder Olam tradunt, expeditionem suscipit in Idumæos.
 Conscripterat centum millia mercenariorum Israëlita-
 rum, in eamque rem impenderat centum argenti ta-
 lenta: Sed à propheta quodam admonitus, ne fideli-
 bus idololatrias admisceat, Israëlitas dimittit, & victo-
 riam de Idumæis consequitur. Reversus autem, victos
 Idumæorum deos adorât. 2 Par. 25.

A.M. 3169. ante Christum 834.

AMAZIA XIII. JOASI XIV.

CENTUM illa Israëlitarum millia, quæ anno su-
 periore ab Amazia conscripta, & mox dimissa fuerant,
 hostiliter Amazia regnum deprædantur. Ipse rebus in
 Idumæa feliciter gestis, ultionem adversus Joasum Re-
 gem Israëlitarum spirans, ad prælium provocat, frustra,
 ut saperet, monente Joaso. Ita victus captusque Ama-
 zias suæ temeritatis & idololatriæ poenas dedit. Urbem
 Hierosolymam capit Joas. Nam, ut *Josephus* scribit,
 mortem Amazia minatus est, nisi persuaderet Hiero-
 solymitanis, ut apertis portis eum cum exercitu intra
 urbem reciperent. Urbis mœnia dejecit ad quadrin-
 gentos cubitos: denique Regis ac Templi thesauros di-
 ripit, & obsides secum abducit Samariam. 2 Reg. 14. 8.
 & 2 Par. 25. 13.

A.M. 3171. ante Christum 832.

AMAZIA XV. JEROBOAMI I.

JEROBOAM secundus, Joasi F. Joachazi N. Jehu
 pronepos, Israëlitarum rex decimus quartus, regnat an-
 nos unum & quadraginta. 2 Reg. 14. 23. Hic Amazi-
 am à Joaso patre captum videtur dimisisse. Certè Ama-
 zias quindecim annis Joaso superstes fuit. 2 Par. 25. 25.
 Jeroboam ea, quæ majoribus ipsius ademerant Syri, re-
 cuperat, ab ingressu Hamath usque ad Lacum Asphal-
 titem, prout prædixerat *Jonas* Propheta Amithai F. qui
 fuit de Gath-Hepher oppido in Tribu Zabulon. 2 Reg.
 14. 25.

Jonas, qui unus est ex duodecim Prophetis minori-
 bus, non solum Israëlitis, sed & Ninivitis prophetavit.

Cum enim apud Israëlitas nihil proficerent Propheta,
 ad Ninivitas Gentiles missus fuit Jonas, qui Israëlitas
 condemnarent. Igitur hic Propheta, postquam in
 ventre Ceti fuisset triduo, Ninivitis excidium denun-
 ciavit, & eos adduxit ad resipiscentiam. Quo autem
 tempore hæc gesta sint, etsi præcisè à nobis definiri ne-
 quit, tamen non dubitamus, quin hæc aut ante Jero-
 boami Secundi tempora, aut sub ipsum principium regni
 illius acciderint. *Torniellus* quidem vult Sardanapalum
 esse regem illum, quem *Jona* comminatio ad pœnitent-
 tiam commovit. Id verò *Cappellus* antecessori potius
 Sardanapali convenire existimat, cujus regnum diu-
 turnius fuit, & fama minus infamis. In illa *Jonæ* Com-
 minatione Prophetica, *Adhuc quadraginta dies, &
 Ninive subvertetur*, latebat subintellecta condicio, nisi
 pœnitentiam egerint. Conversis ad Deum Ninivitis, va-
 ticipinium illud non impletum est, quantum ad tempus
 attinet, quia temporalis *μετανοίας* impedimentum obje-
 ctum est: mansit tamen quantum ad substantiam, ut
 notant doctissimi Interpretes. idcirco cessante in eis
 pœnitentiâ, exitum post sortita est eadem *Jonæ* pro-
 phetia. Etenim civitas Ninive ad impietatem relapsa,
 non modo graviter afflicta est in exitio Regis Sar-
 danapali, sed & tandem subversa, ut infra videbimus.

A.M. 3173. ante Christum 830.

AMAZIA XVII. JEROBOAMI III.

ARISTOMEDI Corinthiorum regi defuncto suc-
 cedit Agemon, regnatque annos sexdecim. *Euseb. Dio-
 dori Siculi verba, apud Georgium Monachum: Οὗτος ὁ
 Ἀριστομένης τελευτήσας ἀπέλειπε υἱὸν Τελέστην, παῖδα δὲ ἡλι-
 κίαν. ὃν καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπέλειπε θνήσκων ὡς ἔστιν ἐν τῷ
 Ἀγίου. id est: Aristomedes defunctus reliquit filium
 Telesten, puerilis adhuc ætatis; cui gentile regnum pa-
 tris & curator Agemon abstulit.*

A.M. 3179. ante Christum 824.

AMAZIA XXIII. JEROBOAMI IX.

ARIPHRONI defuncto succedit Thespheus, decimus
 Archon perpetuus Atheniensium, regnatque annos vi-
 ginti septem. *Euseb.*

A.M. 3183. ante Christum 820.

AMAZIA XXVII. JEROBOAMI XIII.

CONTRA Sardanapalum Assyriorum Regem Ar-
 baces Media Præfectus & Belesis Chaldaus conspirant.
 Historiam narrat *Diodorus* libro secundo: Cum tam cor-
 ruptis (inquit) moribus esset Sardanapalus, non tantum
 ipse fœdum nactus est vite exitum: sed Assyriorum
 quoque Imperium, quod præ ceteris, quæ memorantur,
 floruit diutissime, funditus evertit. Arbaces enim qui-
 dam natione Medus, qui copiarum, quæ singulis annis ex
 Media Ninum mittebantur, præfectus erat, ab abro-
 gandum Assyriis Imperium instigatur à Babyloniorum
 Duce,

Duce, cum quo familiaritatem in commilitio contraxerat. Belesis erat viro nomen, inter Sacerdotes Babyloniorum, quos Chaldaeos vocant, nobilissimo. Hic, cum astrologia & divinationis peritiâ excelleret, multis futuros eventus divinos prædicendo, magnam sibi auctoritatem comparaverat. Ideo Medorum quoque Duci, amico suo, vaticinatur, omnino futurum, ut totâ Sardanapali ditione ille potiatur. Arbaces, laudato viri consilio, Babylonia Satrapiam, si res felicem habuerit exitum, ei pollicetur. Et statim cœu Dei oraculo in spem elatus, cum ceterarum quoque nationum Ducibus familiaritatem iniiit, conviviisque & colloquiis omneis prolixè demerendo, singulorum benevolentiam & amorem sibi conciliavit. Operam quoque dedit Arbaces, ut in conspectum Regis veniret, totamque vitæ illius rationem contemplaretur. Auream igitur phialam cuidam Eunuchorum donat: à quo ad Regem intrò ductus, molliciem hominis, & studia adfeminarum imitationem conformata, penitus & liquido cognovit. Despecto igitur illo, ut homine nullius pretii, multo magis ad spes à Chaldaeo monstratas enitendum sibi duxit. Tandem cum Belesi ita conjurat, ut ipse Medos atque Persas ad defectionem sollicitet, is verò Babylonios ad hujus rei societatem pertrahat, & cum Arabum insuper Præfecto, jam sibi amico, totius negotii consilia communice. Et jam annuo militia tempore transacto, novæ succedebant copiae, prioribus in suas huc illuc patrias dimissis. Arbaces ergo Medis (novis scilicet Medorum copiis, quæ ad Urbem ducendæ erant) persuasit, ut regnum Assyriorum invaderent, necnon Persas libertatis spe ad societatem allecavit. Sic Belesis quoque Babylonios in libertatem sese vindicandi auctor fuit: & missis in Arabiam nunciis, terræ Principem, quicum necessitudo ipsi ac jus hospitii intercedebat, participem consiliorum fecit. Annua igitur vice circumactâ, hi omnes cum magnis militum copiis frequentes Ninum convenère, verbo tenuis, ut vicarias pro more copias adducerent; re autem ipsâ, ut Assyriis imperium adimerent. Totus numerus militum ex quatuor illis nationibus collectorum, erat quadringentorum millium.

A. M. 3184. ante Christum 819.

AMAZIE XXVIII. JEROBOAMI XV.

ASSYRIORUM Rex, ut firmitus & securius regnaret, quotannis certum singulis nationibus suo imperio subditis militum numerum imperavit, exercitumque inde coactum in urbe Nino continens, cuique genti Ducem aliquem sibi addictissimum præfecit. anno circumacto, totidem alios è provinciis arcessivit, priores in patriam dimittens. Quo fiebat, ut subditi magnas perpetuò copias ad Urbem regiam castrametari videntes, metu in officio containerentur. Annua verò copiarum mutatio ad hoc excogitata erat, ut prius quàm Duces & milites inter se noticiam perfectè contraxissent, in suam quique patriam avellerentur, ut notat Diodorus. Hoc anno, qui est Sardanapali decimus octavus, cum Arbaces & Belesis ad defectionem quatuor potentes nationes sollicitassent, Babylonios videlicet, Medos, Persas, & Arabas; hi omnes Niniven convenerunt, ut diximus, verbo quidem, ut prioribus de more succederent, reipsâ verò, ut Assyriorum Imperium everterent; & castris adunatis, quid in rem esset, inter se consultabant.

Hujus Defectionis accepto nuncio, Sardanapalus statim ceterarum nationum copias, quæ ibi præstò erant,

educit. Commissâ in campis pugna, succumbunt defectores, & ad montes compelluntur. Cùmque denuò fortunam belli experturi in plana descendissent, Sardanapalus acie contra illos instructâ, per præcones edixit, ducenta auri talenta se daturum ei, qui Arbacem Medum interfecerit; duplum verò, cum Mediæ principatu illi, qui vivum tradiderit. Tantundem quoque pollicetur eis, qui Belesim Babylonium vel peremissent, vel vivum cepissent. At cùm nemo his edictis moveretur, prælio iterum conferto, multos rebellium cædit, reliquâque turbam ad castra montana fugat. Tum Arbaces, coacto amicorum Senatu, quid deinceps agendum sit, deliberat. Major pars in patriam revertendum censuit, & locis munitioribus occupatis, ea quæ ad bellum conducere, præparanda esse. At cùm Belesis ille Babyloniis portentis Deorum confirmaret, cum laboribus & ærumnis consilia eos ad finem perducturos, ad pericula etiam deinceps fortiter subeunda omneis induxit. Collatis denuò signis, tertiâ Rex victoriâ potitur, & victos ad Babyloniæ usque montes persequitur. Post tot clades, tandem spe victoriæ abjecta, rebellium Ductores suam quisque domum abire constituunt.

At Belesis, qui noctem sub dio insomnem exegit, siderum observationi intentus, ultrò venturum esse auxilium asseverabat, & magnam rerum in contrarium mutationem fore, si quinque tantum dies perseverarent: hoc enim se videre per Astrorum Scientiam, à Diis ita portendi. Ad tot igitur dies ut maneant, & tum suæ artis tum Deorum benevolentiae periculum faciant, exhortatur. Revocatis ita cunctis, & definitum expectantibus tempus, subito magnas è Bactriana copias Regi missas accelerare, jamque esse in propinquo, nunciatur. Visum est igitur Arbaci, assumtis militum fortissimis & maximè expeditis, quamprimum ductoribus illis obviam ire, ut, si verbis defectionem persuadere Bactrianis non posset, armis illos ad ejusdem spei communionem adigeret. Cùmque Bactriani libertatis studio promptæ morem gererent, omnes castra in eodem loco conjunxerunt. Rex Assyriorum ignorans Bactrianorum Defectionem, priorisque fortunæ benignitate elatus, ad ocium sese ignavum convertit. Toto igitur exercitu conviviis indulgente, Arbaces per transfugas de negligentia & ebrietate hostium edoctus, noctu ex improvviso illos opprimit. Et quoniam compositi in-compositos, parati imparatos invadebant, facile & castra expugnant, & magnâ hostium strage editâ reliquos in Urbem Ninum compellunt. Exinde Rex Sardanapalus Salæmeni uxoris fratri imperium castrense tradidit, & Urbis defendendæ curam sibi delegit. Sed Rebelles, instructâ in campis ante Urbem acie, bis regiones fundunt, & interfecto Salæmene totum exercitum hostilem, paucis exceptis, internecone delent. Multi enim in fuga occisi; reliqui verò, ab ingressu Urbis exclusi in Flumen præcipientes acti sunt. Ac tantus tum erat occisorum numerus, ut amnis cruore fœdatus, longinquo spatio colorem mutatum retineret. Rege in Urbe Nino circumfesso, multæ nationes, quas amor libertatis instigabat, ad hostes deficiunt. Sardanapalus ergo cùm regnum suum in maximo versari discrimine videret, treis filios, natâsque duas magna cum gaza in Paphlagoniam ad Cottam Præfectum, mittit; & tabellariis per Regni provincias dimissis, militum delectus agit, atque ad tolerandam obsidionem necessaria comparat. Hæc ferè ex Diodoro.

A. M. 3185. ante Christum 818.

INTERREGNI I. JEROBOAMI XV.

Ex quo Amazias rex Juda à Deo descivit, in eum conjuratio fieri cœpit. Id ubi rescivit, Lachisum fugit, atque inibi occiditur. 2 Reg. 14. 19. & 2 Par. 25. 27. Ei post undecim annorum interregnum, filius Ozias successit, qui alio nomine Azarias appellatur, 2 Reg. 15. 2 Par. 26. Annorum circiter quinque fuisse videtur Ozias, cum patrem amisit: quæ justa esse potuit Interregni causa.

Sardanapalum in Nino conclusum obsidet Arbaces Medus, & urbis mœnia per biennium frustra oppugnat. Quanquam enim αὐτὸς ποταμὸν secundis præliis animosiores facti, obsidionem acriter urgerent, tamen propter murorum firmitatem, nihil obsessis nocementi adferre poterant. Præterea Regis providâ curâ oppidanis rerum omnium copia affatim suppetebat. Urbis Nini murus ad centum pedum altitudinem exsurgebat, & ad latitudinem trium curruum junctim agitandorum porrectus erat. Turres autem mille quingentæ, ducenos pedes altæ, in muro per circuitum erant exstructæ. Diod. lib. 2.

A. M. 3186. ante Christum 817.

INTERREGNI II. JEROBOAMI XVI.

BELLUM, quod Arbaces & Socii Sardanapalo intulerunt, biennale fuit. tamdiu enim Obsidio Ninives duravit. Tertio demum anno Urbs capta est, cum Fluvius partem muri dejecisset. Historiam narrat Diodorus Siculus, Bibliotheca libro Secundo: Vaticinium Rex à majoribus traditum habebat, ὅτι πῶς Νίνον ἐσθὲς ἔλθῃ καὶ κρατῇ, ἐὰν μὴ περὶ τὴν ὁ ποταμὸς τῇ πόλει γένηται πολέμῳ, Niniven à nullo capi posse, nisi Fluvius Urbi prius hostis evaderet. Id Sardanapalus nunquam eventurum ratus, spem resistendi conceperat: ideoque obsidionem tolerare, dum auxiliares provinciarum copia adventarent, cogitabat. tertio autem anno accidit, ut Euphrates continuus imbribus excrecens, urbis partem inundaret, & murum ad stadia viginti dejiceret. Tum vero Rex finem habere Oraculum, amnemque manifestè urbi hostem esse judicans, spem salutis abiecit. Itaque ne in manus hostium perveniret, rogam in regia ingentem construxit; quod aurum argentumque omne, & quicquid erat regii vestimenti, congeffit. Tum concubinis & eunuchis in domunculam, quam in medio pyre exstruxerat, conclusis, se regiâque cum illis omnibus incendio absumpsit. Cujus interitum cum audissent, qui à Rege defece- rant, per collapsam muri partem ingressi, urbem ceperunt, & Arbaces regiâ indutum veste Regem appellarunt. Is Sociis pro cuiusque dignitate premia distribuit, & suos provinciis Satrapas designat. Hoc modo ἡ Ἀσσυρίων ἡγεμονία ἀπὸ Νίνου διαμείνασα μὲν περὶ ἀκόνη ἡμεῖς, ἐπὶ δὲ πλείω ἔτι χιλίων καὶ πεντακοσίων, ἀπὸ Μήδων κατελύθη, Assyriorum Imperium, quod à Nino ad trigessimam usque progeniem mille quadringentos plus annos steterat, à Medis eversum est. Hæc Diodorus. De Sardanapali interitu, Suidas in Κοροσκαγκόλορ, hæc habet: Τὰ γυναικεῖα φερονῶν, καὶ περὶ πύρας ἀρχαῖα, κατελύθη ἀπὸ Ἀρβάκε τῶ ἰδίου στρατῷ ἀναγκαθεὶς εἰς ἐκείσιν θάνατον, καὶ σὺν τοῖς βασιλείοις κατακαύσας ἐκείνους. id est: Muliebri

vir animo, & deliciis deditus, ab Arbace Præfecto suo est eversum, utroque sibi necem consciscere coactus, Regiâ unâ secum crematâ.

Hanc Regni Assyriaci κατάληξιν Herodotus commemorat, libro primo: Cùm Assyrii annis viginti & quingentis superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere cœperunt; qui pro libertate cum Assyriis præliati, strenuè se gesserunt, excussaque servitutis iugo, in libertatem sese asseruerunt: post quos & alia nationes idem fecerunt. Strabo, libro decimo sexto: Qui de Syrorum Imperio scribunt, inquit, quando Medos à Persis everfos dicunt, Syros autem à Medis; non alios Syros intelligunt, quàm eos, quorum regia urbs fuit Babylon, & Ninus: quarum alteram, Ninum scilicet, Rex Ninus in Aturia condidit: ejus uxor (quæ in regnum successit) Semiramis, Babylonem. Atque hi Asiam occupaverunt: posteris verò suis Imperium reliquerunt, usque ad regnum Sardanapali. Sequentia Strabonis verba sic restituo: ἡ Ἀρβάκε δὲ μετὲν εἰς Μήδους ὑπερῶν. id est: Sub Arbace verò ad Medos fuit translatum postea. Unde apud Suidam loco proximè citato: Ὁ δὲ Ἀρβάκης ἐστὶ καὶ τὸ βασιλείαν μετέθηκεν εἰς Μήδους, Hic Arabaces regnum ad Medos transtulit.

De duratione Imperii Assyriorum variant Scriptores antiqui. Diodorus Siculus, ut modò vidimus, illud Imperium annos MCCCC stetitisse dicit: Ctesias verò, annos mille trecentos sexaginta. Sic enim apud eundem Diodorum legimus: Ninyas in urbe Nino vitam transiegit: similiter & ceteri Reges, qui per successionem ad triginta ἡμεῖς paternum imperium administrarunt, ad Sardanapalum usque: cujus tempore Regnum Assyriorum ad Medos devolutum est, postquam annos M CCC LX duravisset, ut Ctesias libro secundo tradit. Castor chronographus apud Eusebium Assyriis tribuit annos mille trecentos. Ita & Trogus historicus, ut ex epitoma, quam compilavit Justinus, cognoscimus: Imperium (inquit) Assyrii, qui postea Syri dicti sunt, mille trecentis annis tenuere. Velleius autem Paterculus sic scribit, libro primo: Imperium Asiaticum ab Assyriis, qui id obtinuerant annis mille trecentis septuaginta, translatum est ad Medos: quippe Sardanapalum, eorum Regem, mollicis fluentem & nimium felicem malo suo, tertio & tricesimo loco ab Nino & Semiramide (qui Babylonem condiderant) natum, ita ut semper successor regni paterni foret filius, Arbaces Medus imperio vitæque privavit. Ibi vulgò editi libri annos CCC malè omittunt: sicut & in Herodoti editionibus, quæ huic Imperio tantum quingentos viginti annos tribuunt; omnino prætermissa est numeri millenarii nota. Unde autem orta fuerit hac Chronologiæ discrepantia, suprà in Mosâicis indicavimus.

Arbaces Medorum Rex primus, post mortem Sardanapali regnat annos duodetriginta. Euseb.

Procas Sylvius Latinorum rex decimus quartus Aventino defuncto succedit, regnatque annos viginti treis. Euseb.

A. M. 3187. ante Christum 816.

INTERREGNI III. JEROBOAMI XVII.

NINUM Urbem ab Arbace Medo destructam fuisse ait Diodorus Siculus, libro secundo: Arbaces, inquit, erga Nini cives lenitate usus, eos quidem distrahebat in pagos, suas tamen singulis possessiones restituit, & δὲ πόλιν

ἐκείνην κατέσκαψεν, ipsam autem urbem solo æquavit. Idem affirmat Strabo, libro decimo sexto, his verbis: ἡ μὲν δὲ Νίνος πόλις ἡρακλίδου παρὰ χερσὶν αὐτοῦ κατελύσθη, Ninus urbs post everfos Assyrios, ex templo deleta fuit. Dubitant tamen viri docti, an ab Arbace Ninus urbs solo æquata sit, vel diruta. Acropolin fortè seu Arcem solo æquavit Arbaces: urbs ipsa non multo post si non prioribus æquales, certè magnos & potentes Reges habuit, ut notat Cappellus.

Magnitudo Ninives quanta fuerit, docemur ex historia Diodori: Rex Ninus, inquit, præterquàm quòd rerum gestarum claritudine omneis ante se præcessit, urbem quoque tantæ molis condere statuit, ut non modò omnium maxima existeret, quæ tunc in orbe terrarum erant, sed etiam ut nemo post genitorum tale quid aggressus ipsum facile superaret. Contractis igitur undique copiis & omnium facultatum suarum apparatu, ad Euphratem fluvium Urbem præclare munitam, figurâ ἑρεγώνων posuit. Duo illa latera, quæ erant longiora, stadiis centenis quinquagenis constabant: quæ breviora, stadiis nonagenis. Itaque totus circuitus sive περιβολή, erat stadiorum quadringentorum & octuaginta. Nec conditorem spes fefellit. A nullo enim postmodum urbs tanto ambitus spatio, tantæque magnificentia mœnium (quæ ad centum pedum altitudinem exsurgebant) extructa fuit. Ex hac Descriptione apparet, Niniven longè amplissimam & stupendi ambitus fuisse Urbem: siquidem CCCCLXXX stadia efficiunt milliaria sexaginta. Hinc igitur in Prophetia Jonæ scriptum est, Niniven esse civitatem longè maximam, trium dierum itinere, hoc est, in circuitum patere itinere tridui. Iter enim unius diei, viginti ferè milliariis æstimari solet.

De Situ Ninives hîc adtexenda sunt, quæ observavit Nicolaus Fullerus Miscellaneorum lib. 3. cap. 6. Satis verè ostendit Diodorus, quanta fuerit Ninive: ubi autem sita, non item. Fabulatur enim eam ἐν τῷ Εὐφράτι ποταμῷ, ad Euphratem fluvium fuisse conditam. Plinius Tigri impostam refert, ad Solis occasum spectantem, hoc est, in Occidentali Tigridis margine. Utrumque à verò est alienum. Herodotus eodem loci eam statuere videtur, ubi Tigris & Euphrates conjunguntur, & confluant. Idem lib. 2. asserit, flumen Tigrim, Ninum Assyriorum urbem præterfluere. Ptolemæus Ninum statuit in Tigridis quidem ripa Orientali, sed ad Septentrionem, supra confluentem antè dictum, longius promover. Uterque egregiè fallitur. Nec enim ad Tigrim extructa erat Ninus seu Ninive, sed ad Lycum amnem, qui ex Armenia fertur, tandemque in Tigrim cadit. Neque verò cis Lycum ad Occasum, sed in regione ulteriore Ortum versus, ut est apud Strabonem lib. 16. Ἐν δὲ τῇ μεγάλῃ ᾧ Δούκῃ, τὰ δὲ Ἀτταλίας, μέλαι τῇ Νίνω ἀεὶ αὐταί, Trans Lycum, inquit, Aturia campi Ninum circumjacent. Ubi Aturia pro Assuria, vel Assyria, dicitur. Atque hunc verissimum esse Nini situm, cognitum & compertum habemus ex recentiorum quoque testimonio, qui oculis suis loca ipsa lustrarunt. Paulus Diaconus Heraclii Imperatoris res adversus Persas præclare gestas exponens, refert, eum in Orientem proficiscentem venisse ad fluvium magnum Zabam; & cum hunc transisset, castrametatum esse juxta Niniven. Zaba verò Ebraicè Lupum sonat, qui Græcè λύκος nominatur. Hîc igitur Lycum Strabonis videmus, ultra quem condita est Ninus. Hactenus ille.

Hæc Strabonis sententia porrò confirmari potest testimonio Dionis lib. 68. ubi de Traiani rebus gestis agit: Romani, inquit, flumen (Tigrim) transeunt, Adiabenenque omnem, quæ pars est Assyriæ ad Ninum perti-

nentis, in suam potestatem redigunt: itémque Arbela, & Gaugamela, ubi Alexander Darium superavit. Sunt autem hæc Assyriæ oppida, quæ more barbarorum dicta fuit Attyria. Adiabenen ante Assyriam dictam fuisse, auctor est etiam Plinius; καὶ ἑξ ὧν nimirum: quoniam Assyriæ pars erat primaria, ambitu suo metropolin Ninum complexa. Cui regioni fluvius Adiabas nomen dedit, ut docet Ammianus. Nam Zabas, mutato Zain in Daleth, Diabas, & εὐφρατικός Adiabas, Addiavas, & Anzabas efferebatur: quo nomine Zabas major, quem Λύκος Græci vocant, denotatur. alter verò amnis, quem Diaconus Zabam minorem, Ammianus absque emphasi Diabam sive Diavam appellat, Græcis Κάδωβος dicitur. His addi potest testimonium Cornelii Taciti, qui Ninum urbem non procul Gaugamelis fuisse, judicavit. Verba ejus, Annal. 12. Transmissòque amne Tigri, permeant Adiabenos. sed capta in transitu urbs Ninus, vetustissima Sedes Assyriæ, castellum insigne famâ, quòd postremo inter Darium atque Alexandrum prælio, Persarum illic opes conciderant. Istis omnibus efficitur, Longè remotam à Tigri fuisse Urbem Niniven, & ultra Lycum amnem propius Gaugamela fluviumque Κάδωβον fuisse collocatam.

Belesis Babylonius, cui Arbaces post Sardanapali mortem, sicuti pollicitus fuerat, Babyloniam Præfecturam concessit, callidè petiit ab Arbace cineres Regiæ, quam Sardanapalus congestis ibi thesauris & extructâ pyram secum combusserat. Votum à se factum inter media belli pericula dicebat, se è cineribus illis Babylonem translatis educturum χῶμα, sive aggerem, qui immortale de illo monumentum præberet, qui Regnum Assyriorum destruxit. Hoc ideò petebat, quòd ex eunucho transfuga, quem apud se occultarat, de auro & argento in pyram congesto fuerat edoctus. Arbaces igitur rei ignarus, cineres auferendos ei concessit. Ille navigiis adhibitis, unâ cum cinere maximam auri argentique partem Babylonem devexit. Sed ubi furtum id manifestè deprehensum innotuit, Arbaces judicium de hoc facinore committit Ducibus, quorum auxilio Sardanapalum debellaverat. Hi reo peccatum confesso capitale supplicium irrogant. At Rex, principatum ab humanitate & clementia auspicari volens, non modò Belesin à capitis periculo absolvit, sed etiam quicquid auri & argenti transportatum erat, id omne habendum ei permisit. Postea ipse Arbaces, quicquid argenti aurique ex Pyra restabat (multa certè talenta erant) in Ecbatana Medorum regiam transtulit. Hæc Diodorus libro secundo.

Ecbatana Medorum fuisse metropolin, docet Strabo libro undecimo: Media (inquit) in duas dividitur partes: quarum una Magna Media dicitur, cujus primaria urbs Ecbatana, magna Urbs, & Medorum regia. Sub Deioce Phraortæ F. Ecbatana demum condita memorat Herodotus. Idem aliam ejusdem nominis urbem in Syria fuisse scribit. Utriusque urbis fit mentio apud Stephanum; qui à Veteribus Ἀγβάτανα vocari testatur. illud autem Syriæ oppidum recentiores, inquit, Βατανέαν dixere. Nomen Ecbatana vel Agbatana, compositum esse, notat Josephus Scaliger. Prius membrum Ἐκ vel Ἀγ, nomen fortasse proprium est: alterum, Bethan aut Baithan, palatiam sive regiam significat: unde & illa Syriæ urbs sine priore membro Βατανέαν dicitur. Apud Isidorum Characenum Βάτανα bis legitur.

Sardanapalus duas in Cilicia urbes, Tarsum & Anchialam, unâ die condidisse fertur, ut notat Ethnographus

A. M. 3185. ante Christum 818.

INTERREGNI I. JEROBOAMI XV.

Ex quo Amazias rex Juda à Deo descivit, in eum conjuratio fieri cœpit. Id ubi rescivit, Lachisum fugit, atque inibi occiditur. 2 Reg. 14. 19. & 2 Par. 25. 27. Ei post undecim annorum interregnum, filius Ozias successit, qui alio nomine Azarias appellatur, 2 Reg. 15. 2 Par. 26. Annorum circiter quinque fuisse videtur Ozias, cum patrem amisit: quæ justa esse potuit Interregni causa.

Sardanapalum in Nino conclusum obsidet Arbaces Medus, & urbis mœnia per biennium frustra oppugnat. Quanquam enim à secundis præliis animosiores facti, obsidionem acriter urgerent, tamen propter murorum firmitatem, nihil obsessis nocementi adferre poterant. Præterea Regis providâ curâ oppidanis rerum omnium copia affatim suppetebat. Urbis Nini murus ad centum pedum altitudinem exsurgebat, & ad latitudinem trium curruum junctim agitandorum porrectus erat. Turres autem mille quingentæ, ducenos pedes altæ, in muro per circuitum erant exstructæ. Diod. lib. 2.

A. M. 3186. ante Christum 817.

INTERREGNI II. JEROBOAMI XVI.

BELLUM, quod Arbaces & Socii Sardanapalo intulerunt, biennale fuit. tamdiu enim Obsidio Ninives duravit. Tertio demum anno Urbs capta est, cum Fluvius partem muri dejecisset. Historiam narrat Diodorus Siculus, Bibliotheca libro Secundo: Vaticinium Rex à majoribus traditum habebat, ὅτι πῶς Νίνον ἔσειε ἔλθῃ καὶ κρατῇ, εἰ μὴ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει γένηται πολέμῳ, Niniven à nullo capi posse, nisi Fluvius Urbi prius hostis evaderet. Id Sardanapalus nunquam eventurum ratus, spem resistendi conceperat: ideoque obsidionem tolerare, dum auxiliares provinciarum copiae adventarent, cogitabat. tertio autem anno accidit, ut Euphrates continuus imbris excrescens, urbis partem inundaret, & murum ad stadia viginti dejiceret. Tum verò Rex finem habere Oraculum, omnemque manifestè urbi hostem esse judicans, spem salutis abiecit. Itaque ne in manus hostium perveniret, rogam in regia ingentem construxit; quod aurum argentumque omne, & quicquid erat regii vestimenti, congeffit. Tum concubinis & eunuchis in domunculam, quam in medio pyra exstruxerat, conclusis, se regiâque cum illis omnibus incendio absumpsit. Cujus interitum cum audissent, qui à Rege defecerant, per collapsam muri partem ingressi, urbem ceperunt, & Arbacem regiâ indutum veste Regem appellarunt. Is Sociis pro cuiusque dignitate præmia distribuit, & suos provinciis Satrapas designat. Hoc modo ἡ πόλις Ἀσσυρίων ἡγεμονία ἀπὸ Νίνου διαμείνασα μὴ τεράκοντα ἔτη, ἐπὶ τῇ πλείῳ τῶν ἡλίων καὶ περὶ αὐτοῦ, ἀπὸ Μήδων κατελύθη, Assyriorum Imperium, quod à Nino ad trigessimam usque progeniem mille quadringentos plus annos steterat, à Medis eversum est. Hæc Diodorus. De Sardanapali interitu, Suidas in Κοροσκηγόλορ, hæc habet: Τὰ γυναικεία φερῶν, καὶ αὐτὸς περὶ αὐτῶν ἀρχαίως, κατελύθη ἀπὸ Ἀρβάκου τῆς ἰδίας στρατῶν ἀναγκαθεὶς εἰς ἐκείσιν θάνατον, καὶ οὐν τοῖς βασιλείοις κατακαύτας ἐκτόν. id est: Muliebri

vir animo, & deliciis deditus, ab Arbace Præfecto suo est eversus, ultroque sibi necem consciscere coactus, Regiâ unâ secum crematâ.

Hanc Regni Assyriaci κατάλυσιν Herodotus commemorat, libro primo: Cùm Assyrii annis viginti & quingentis superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere cœperunt; qui pro libertate cum Assyriis præliati, strenuè se gesserunt, excussisque servitutis iugo, in libertatem sese asseruerunt: post quos & alie nationes idem fecerunt. Strabo, libro decimo sexto: Qui de Syrorum Imperio scribunt, inquit, quando Medos à Persis eversos dicunt, Syros autem à Medis; non alios Syros intelligunt, quàm eos, quorum regia urbs fuit Babylon, & Ninus: quarum alteram, Ninum scilicet, Rex Ninus in Aturia condidit: ejus uxor (qua in regnum successit) Semiramis, Babylonem. Atque hi Asiam occupaverunt: posteris verò suis Imperium reliquerunt, usque ad regnum Sardanapali. Sequentia Strabonis verba sic restituo: ἡ πόλις Ἀρβάκου ἡ κατὰ τὴν εἰς Μήδους ὁδὸν. id est: Sub Arbace verò ad Medos fuit translatus postea. Unde apud Suidam loco proximè citato: Ὁ δὲ Ἀρβάκος ἐστὶ καὶ ὁ βασιλεὺς κατελύθη εἰς Μήδους, Hic Arabaces regnum ad Medos transtulit.

De duratione Imperii Assyriorum variant Scriptores antiqui. Diodorus Siculus, ut modò vidimus, illud Imperium annos MCCCC stetisse dicit: Ctesias verò, annos mille trecentos sexaginta. Sic enim apud eundem Diodorum legimus: Ninyas in urbe Nino vitam transegit: similiter & ceteri Reges, qui per successionem ad triginta ἔτη paternum imperium administrarunt, ad Sardanapalum usque: cujus tempore Regnum Assyriorum ad Medos devolutum est, postquam annos M CCC LX duravisset, ut Ctesias libro secundo tradit. Castor chronographus apud Eusebium Assyriis tribuit annos mille trecentos. Ita & Trogus historicus, ut ex epitoma, quam compilavit Justinus, cognoscimus: Imperium (inquit) Assyrii, qui postea Syri dicti sunt, mille trecentis annis tenuere. Velleius autem Paterculus sic scribit, libro primo: Imperium Asiaticum ab Assyriis, qui id obtinuerant annis mille trecentis septuaginta, translatus est ad Medos: quippe Sardanapalum, eorum Regem, mollicis fluentem & nimium felicem malo suo, tertio & tricesimo loco ab Nino & Semiramide (qui Babylonem condiderant) natum, ita ut semper successor regni paterni foret filius, Arbaces Medus imperio vitæque privavit. Ibi vulgò editi libri annos CCC malè omittunt: sicut & in Herodoti editionibus, quæ huic Imperio tantum quingentos viginti annos tribuunt, omnino prætermissa est numeri millenarii nota. Unde autem orta fuerit hæc Chronologia discrepantia, suprâ in Mosâicis indicavimus.

Arbaces Medorum Rex primus, post mortem Sardanapali regnat annos duodetriginta. Euseb.

Procas Sylvius Latinorum rex decimus quartus Aventino defuncto succedit, regnatque annos viginti treis. Euseb.

A. M. 3187. ante Christum 816.

INTERREGNI III. JEROBOAMI XVII.

NINUM Urbem ab Arbace Medo destructam fuisse ait Diodorus Siculus, libro secundo: Arbaces, inquit, erga Nini cives lenitate usus, eos quidem distrahebat in pagos, suas tamen singulis possessiones restituit, & πόλιν

ἐἰς ἑαυτὴν κατέσκαψεν, ipsam autem urbem solo aequavit. Idem affirmat Strabo, libro decimo sexto, his verbis: ἡ μὲν οὖν Νίνος πόλις ἡρῶνιδι παρὰ χεῖμα μὲν τὴν τοῦ Σούρων κατέλυτον, Ninus urbs post everfos Assyrios, ex templo deleta fuit. Dubitant tamen viri docti, an ab Arbace Ninus urbs solo aequata sit, vel diruta. Acropolin fortè seu Arcem solo aequavit Arbaces: urbs ipsa non multo post si non prioribus aequales, certè magnos & potentes Reges habuit, ut notat Cappellus.

Magnitudo Ninives quanta fuerit, docemur ex historia Diodori: Rex Ninus, inquit, præterquam quòd rerum gestarum claritudine omneis ante se præcessit, urbem quoque tanta molis condere statuit, ut non modò omnium maxima existeret, quæ tunc in orbe terrarum erant, sed etiam ut nemo post genitorum tale quid aggressus ipsum facile superaret. Contractis igitur undique copiis & omnium facultatum suarum apparatu, ad Euphratem fluvium Urbem præclare munitam, figurâ ἑτερομήκην posuit. Duo illa latera, quæ erant longiora, stadiis centenis quinquagenis constabant: quæ breviora, stadiis nonagenis. Itaque totus circuitus sive περιβολή, erat stadiorum quadringentorum & octuaginta. Nec conditorem spes fefellit. A nullo enim postmodum urbs tanto ambitus spatio, tantæque magnificentia mœnium (quæ ad centum pedum altitudinem exsurgebant) extructa fuit. Ex hac Descriptione apparet, Niniven longè amplissimam & stupendi ambitus fuisse Urbem: siquidem CCCCLXXX stadia efficiunt milliaria sexaginta. Hinc igitur in Prophetia Jonæ scriptum est, Niniven esse civitatem longè maximam, trium dierum itinere, hoc est, in circuitum patere itinere tridui. Iter enim unius diei, viginti ferè milliariis æstimari solet.

De Situ Ninives hîc adtexenda sunt, quæ observavit Nicolaus Fullerus Miscellaneorum lib. 3. cap. 6. Satis verè ostendit Diodorus, quanta fuerit Ninive: ubi autem sita, non item. Fabulatur enim, eam ἐν τῇ Εὐφράτι ποταμῶν, ad Euphratem fluvium fuisse conditam. Plinius Tigri impositam refert, ad Solis occasum spectantem, hoc est, in Occidentali Tigridis margine. Utrumque à verò est alienum. Herodotus eodem loci eam statuere videtur, ubi Tigris & Euphrates conjunguntur, & confluant. Idem lib. 2. asserit, flumen Tigrim, Ninum Assyriorum urbem præterfluere. Ptolemæus Ninum statuit in Tigridis quidam ripa Orientali, sed ad Septentrionem, supra confluentem antè dictum, longius promover. Uterque egregie fallitur. Nec enim ad Tigrim extructa erat Ninus seu Ninive, sed ad Lycum amnem, qui ex Armenia fertur, tandemque in Tigrim cadit. Neque verò cis Lycum ad Occasum, sed in regione ulteriore Ortum versus, ut est apud Strabonem lib. 16. Ἐν δὲ τῇ μεγάλῃ τῇ Λύκῃ, τὰ τῇ Ἀτταρίας πεδία τῇ Νίνῳ περιέχεται, Trans Lycum, inquit, Atturia campi Ninum circumjacent. Ubi Atturia pro Assyria, vel Assyria, dicitur. Atque hunc verissimum esse Ninitum, cognitum & compertum habemus ex recentiorum quoque testimonio, qui oculis suis loca ipsa lustrarunt. Paulus Diaconus Heraclii Imperatoris res adversus Persas præclare gestas exponens, refert, eum in Orientem proficiscentem venisse ad fluvium magnum Zabam; & cum hunc transisset, castrametatum esse juxta Niniven. Zaba verò Ebraicè Lupum sonat, qui Græcè λύκος nominatur. Hîc igitur Lycum Strabonis videmus, ultra quem condita est Ninus. Hactenus ille.

Hæc Strabonis sententia porrò confirmari potest testimonio Dionis lib. 68. ubi de Traiani rebus gestis agit: Romani, inquit, flumen (Tigrim) transierunt, Adiabenenque omnem, quæ pars est Assyriæ ad Ninum perti-

nentis, in suam potestatem redigunt: itémque Arbela, & Gaugamela, ubi Alexander Darium superavit. Sunt autem hæc Assyriæ oppida, quæ more barbarorum dicta fuit Attyria. Adiabenen ante Assyriam dictam fuisse, auctor est etiam Plinius; καὶ ἑξ ὧν nimirum: quoniam Assyriæ pars erat primaria, ambitu suo metropolin Ninum complexa. Cui regioni fluvius Adiabas nomen dedit, ut docet Ammianus. Nam Zabas, mutato Zain in Daleth, Diabas, & εὐκαταῖος Adiabas, Addiavas, & Anzabas efferebatur: quo nomine Zabas major, quem Λύκος Græci vocant, denotatur. alter verò amnis, quem Diaconus Zabam minorem, Ammianus absque emphasi Diabam sive Diavam appellat, Græcis Καταρὲς dicitur. His addi potest testimonium Cornelii Taciti, qui Ninum urbem non procul Gaugamelis fuisse, judicavit. Verba ejus, Annal. 12. Transmissòque amne Tigri, permeant Adiabenos. sed capta in transitu urbs Ninus, vetustissima Sedes Assyriæ, castellum insigne famâ, quòd postremo inter Darium atque Alexandrum pralio, Persarum illic opes conciderant. Istis omnibus efficitur, Longè remotam à Tigri fuisse Urbem Niniven, & ultra Lycum amnem propius Gaugamela fluviumque Καταρὲς fuisse collocatam.

Belesis Babylonius, cui Arbaces post Sardanapali mortem, sicuti pollicitus fuerat, Babyloniam Præfecturam concessit, callidè petiit ab Arbace cineres Regiæ, quam Sardanapalus congestis ibi thesauris & extructâ pyrâ secum combusserat. Votum à se factum inter media belli pericula dicebat, se è cineribus illis Babylonem translatis educturum χῶμα, sive aggerem, qui immortale de illo monumentum præberet, qui Regnum Assyriorum destruxit. Hoc idè petebat, quòd ex eunucho transfuga, quem apud se occultarat, de auro & argento in pyram congesto fuerat edoctus. Arbaces igitur rei ignarus, cineres auferendos ei concessit. Ille navigiis adhibitis, unâ cum cinere maximam auri argentique partem Babylonem devexit. Sed ubi furtum id manifestè deprehensum innotuit, Arbaces judicium de hoc facinore committit Ducibus, quorum auxilio Sardanapalum debellaverat. Hi reo peccatum confesso capitale supplicium irrogant. At Rex, principatum ab humanitate & clementia auspicari volens, non modò Belesin à capitis periculo absolvit, sed etiam quicquid auri & argenti transportatum erat, id omne habendum ei permisit. Postea ipse Arbaces, quicquid argenti aurique ex Pyra restabat (multa certè talenta erant) in Ecbatana Medorum regiam transtulit. Hæc Diodorus libro secundo.

Ecbatana Medorum fuisse metropolin, docet Strabo libro undecimo: Media (inquit) in duas dividitur partes: quarum una Magna Media dicitur, cujus primaria urbs Ecbatana, magna Urbs, & Medorum regia. Sub Deioce Phraorta F. Ecbatana demum condita memorat Herodotus. Idem aliam ejusdem nominis urbem in Syria fuisse scribit. Utriusque urbis sit mentio apud Stephanum; qui à Veteribus Ἀγβάτανα vocari testatur. illud autem Syriæ oppidum recentiores, inquit, Βατανέαν dixere. Nomen Ecbatana vel Agbatana, compositum esse, notat Josephus Scaliger. Prius membrum Ἐκ vel Ἀγ, nomen fortasse proprium est: alterum, Bethan aut Baithan, palatiam sive regiam significat: unde & illa Syriæ urbs sine priore membro Βατάνεια dicitur. Apud Isidorum Characenum Βάτανα bis legitur.

Sardanapalus duas in Cilicia urbes, Tarsum & Anchialam, unâ die condidisse fertur, ut notat Ethnographus

graphus in Ἀρχαίῃ. Aristobulus (apud Strabonem lib. 14.) prodit, Anchialen κτίσμα Σαρδαναπάλλε esse, ibique Sardanapali monumentum fuisse, & lapideam imaginem hominis conferentis dextræ manûs digitos, ac si crepitum digitis editurus esset. Literis Assyriis, ut ibidem addit Strabo, hæc Monumento Sardanapali inscripta sunt: Σαρδανάπαλλος ὁ Ἀνακυνδαράξας πῦρ Ἀρχαίῃν καὶ Τάρσον ἐδείκνυεν ἐν ἡμέρῃ μιᾷ. Σὺ δ' ὦ ξένε ἐδίπτε, πίνε, πῶζε· ὥς ἴ' ἄλλα τέτρε ἐκ ἀξία, ἢ σποροτύμαλτος. id est: Sardanapalus Anacyndaraxæ F. Anchialen & Tarsum unâ die edificavit. Tu autem, hospes, ede, bibe, lude: cetera enim ne hujus sunt digna. Crepitationem intelligit digitorum. Postrema Inscriptionis verba apud Suidam explicantur, hoc modo: ὥς τὰ γὰρ ἄλλα τὰ ἀνθρώπειά ἐκ ὄντα τέτρε ἀξία, τρεῖσι, ἢ ἢ δακτύλων σποροτύμαλτος, Nam cetera humana ne hujus quidem (digitorum videlicet crepitationis) sunt digna. Insistebat enim, ut ibi notat Suidas, monumento simulacrum, manibus supra caput tensis, ὥς ἂν σποληκοῦ πῖς δακτύλοις, velut concrepitantibus digitis. Ita intelligi debet hic gestus tendentis manus supra caput, non ut fieret manuum complosio, sed ut tribus digitis erectis crepitatione ederetur, medio in pollicem incumbente ac feriente indicem exstantem, ad significandum contemptum, ut monet Andreas Schottus.

Hoc Epicedium Sardanapalus ipse sibi composuit, ut ait Diodorus, & successoribus sepulcro suo post mortem inscribendum mandavit: quod ē lingua Barbarica Græcus aliquis transtulit. Athenæus lib. 12. hanc Epigrammen ex Clitarcho refert. Exstat & apud Arrianum De Gestis Alexandri lib. 2. Charilus Poëta (ut ex Strabone colligas) Sardanapali Epitaphium versibus expressit. Apud eundem Geographum hi versus hodie leguntur, quos ex Chrysippo protulit:

Εὖ εἰδὼς ὅτι θνήσκεις ἔρως, σὸν θυμὸν ἀέξε
Τερπύδην· δαλίητι δαίνοντι τοι ἔστις ὄνησις.
Καὶ γὰρ ἐγὼ πωδὸς εἰμὶ, Νίνε μεγάλης βασιλίδος.
Ταῦτ' ἔχω, ὅσ' ἐφαρον καὶ ἐρύβρισα καὶ μετ' ἐρώτων
Τερπὶ ἔπαθον· τὰ δ' πολλὰ καὶ ὀλβία κείνα λείπειται. id est:
Cum te mortalem nôris, presentibus exple
Deliciis animum: post mortem nulla voluptas.
Namque & ego, cinis ecce, Nini rex maximus olim;
Hæc habeo, quæ edi, quæque exsaturata libido
Hæsit: at illa jacent multa, & præclara relicta.

Illa Epitaphii verba, Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἐφαρον, Philosophi tum Stoici, tum ὅι ἐκ φιλοσόφου, deriserunt. Cicero lib. 2. De Finibus: Corporis autem voluptas, inquit, si etiam præterita delectat, non intelligo cur Aristoteles Sardanapali Epigramma tantopere derideat, in quo ille Rex Assyriæ gloriatur, se omneis secum libidinum voluptates abstulisse. Idem, Tuscul. Quæst. lib. 5. Sardanapali opulentissimi Assyriæ Regis error agnoscitur, qui incidi jussit in busto, Hæc habeo, quæ edi, &c. Quid aliud, inquit Aristoteles, in bovis, non in Regis sepulcro inscriberes? hæc habere se mortuum dicit, quæ ne vivus quidem diutius habebat, quàm fruebatur.

A. M. 3190 ante Christum 813.

INTERREGNI VI. JEROBOAMI XX.

ALEXANDER Corinthiorum Rex decimus Agemoni defuncto succedit, regnatque annos viginti quinque. Euseb. & Diod.

A. M. 3192. ante Christum 811.

INTERREGNI VIII. JEROBOAMI XXII.

CARANUS Macedonum rex primus, regnat annos duodetriginta. Euseb. Hujus meminit Paternulus, libro primo: Caranus (inquit) sextus decimus ab Hercule, profectus Argis, regnum Macedonia occupavit: à quo Magnus Alexander cum fuerit septimus decimus, jure materni generis Achille auctore, paterni Hercule gloriatus est. Suidas: Κάρανος, εἰς τὴν Ἡρακλειδῶν, στρατογῆρας ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦλθεν εἰς Μακεδονίαν ἐνδοξὸν ἔσαν τότε, καὶ ἐβασίλευσε, καὶ διαδοχὴν κίχην· μίχην Φιλίππου. id est: Caranus, unus ex Herculis posteris, collecto exercitu à Græcia venit in Macedoniam, regionem jam tum celebrem, ibique regnavit, & regni successores habuit usque ad Philippum. Julius Solinus cap. 15. Caranus, dux Peloponnesiaca multitudinis, qui juxta responsum datum à Deo, ubi caprarium pecus resedisse adverterat, urbem condidit, quam dixit αἶρας, in qua sepeliri Reges mos erat. Julianus Imp. Encomio Eusebiæ Imperatricis: Μακεδόνων γὰρ οἰκῆσαι φασὶ τὸν Κάρανον τῶν Ἡρακλέους ἐκγόνων Τιμῆς πῦδας, οἱ δ' Ἀρσείαν λῆξιν νεμόμενοι, καὶ σαχιάζοντες, τέλῃ ἐποιήσαντο τὸ ἀποικίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐκείνην καὶ φιλοτιμίαν. id est: In Macedonia habitasse ferunt Herculis nepotes Temeni filios, qui Argivorum regionem, quam hereditate acceperant, inter se partientes, atque invicem dissidentes, coloniâ missa contentionem omnem ac controversiam sustulerunt. Plura de Carano legas apud Trogi Breviatorem Justinum, libro septimo. Refert Pausanias, Caranum regem Macedonum victo in pugna Cisseo, qui finitimis imperabat, Argivorum ritu tropæum constituisse; quod Leo ex Olympo erumpens, subvertit, ita ut prorsus fuerit obolitum. inde intellexisse Caranum, non sat consulto à se actum, quippe qui hoc facto perpetuas nullaque reconciliatione sanabiles inimicitias cum finitimis suscepisset. Reliquo dehinc tempore, neque Caranum, neque quenquam successorum tropæum ullum excitasse, ut finitimos aliquando ad benevolentiam adducerent, nempe, ut moderato victoriæ usu, finitimorum animos sibi progressu temporis conciliarent, eosque ita in parteis suas pertraherent. Paulinus, citante Ausonio: Et Caranus, Pellea dedit qui nomina regum. Apud Xenophontem καραὸς, Dominum vel Præfectum significat: Grammatici à καρα deducunt; quod Caput denotat, & Ebraicæ originis esse videtur.

Charilaus (qui & Charillus) Lacedæmoniorum rex, agrum Argivorum igne ferroque vastavit: eodémque duce post contra Tegeatas exiit Spartani, cum ambigui & perplexi oraculi auctoritatem sequuti, in spem venerunt capturos se Tegeatas, Tegeatūque campos Arcadibus adempturos, ut scribit in Laconicis Pausanias. Illo tempore rex Arcadiæ fuit Polymestor Æginetæ filius, Pompei nepos, Simi pronepos, Phiali abnepos, Bucolionis adnepos, Laïæ trinepos. Laïas autem patre genitus est Cypselo illo, cujus filiam Meropen Cresphontes uxorem duxit. Regnante igitur Polymestore, Lacedæmonii primū Charilli ductu Tegeatarum fines cum exercitu adorti sunt. Eos non viri solum, sed famina etiam sumtis armis prælio fuderunt, & ipsum Charillum vivum cepere. Sic enim scribit idem Pausanias, in Arcadicis: Laconico bello, cum primum Charillus in Arcadium fines invasisset, famina arreptis armis sub collem subsederunt, quem Phylactrida vocant. Congressis verò

ad

ad pugnam exercitiis, cum viri utrinque præclara edere facinora, postremo fœmine subitâ eruptione ex insidiis factâ, in fugam Lacedæmonios ipsæ verterunt. Ibi virtute fœminas antehisse ceteras prædicant Marpessam viduam. Captum in pugna ipsum Charillum ferunt, & dimissum deinde gratis, cum se jurejurando obligasset, bellum nunquam amplius Tegeatibus illaturum: attamen postea minime, quod juraverat, servasse. Tegeatarum de Lacedæmoniorum manubiis dona Delphos ad Apollinem missa commemorat idem Auctor, Phocicis. Huc spectant, quæ Herodotus memoriæ prodidit, libro primo, de fallaci Apollinis responso Spartanis dato, & insigni Tegeatarum victoria. Lacedæmonii (inquit ille) non contenti ocio frui, cum se Arcadibus præstantiores esse arbitrarentur, de omni illorum terra occupanda Oraculum Delphicum consuluerunt. quibus Pythia sic respondit:

Ἀρκάδιον μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς: ἔπ' γὰρ δώσω.

Πολλοὶ ἐν Ἀρκადίᾳ βαλάντιοι ἀνδρες ἔσιν,

οἱ δ' ἐπακαλύπτειν. ἐγὼ δ' τοῖς ἔπ' ὑμῶν.

Δώσω τι Τεγέῳ προῖκρον ὀρχήσαντι,

καὶ καλὸν πῖλον χόινω διαμαρτυρήσαντι. id est:

Me petis Arcadiam? multum petis: haud tibi tradam.

Multi apud Arcadiam vescentes glande viri sunt,

Qui te rejicient. tibi ego haud invidero quicquam,

Saltandam Tegeam plantâ plaudente daturus;

Utque queas campum metiri fune feracem.

Hæc responsa ubi accepere Lacedæmonii, à cæteris Arcadibus abstinentes, bellum intulere Tegeatibus, ferentes secum compedes; videlicet captioso freti oraculo (ἡγοῦντο καὶ δόλῳ πῖλον) tanquam essent ipsi redacturi Tegeatas in captivitatem. Verum congressi pralio, ac fugati, quicunque eorum vivi sunt capti, eisdem, quas ipsi attulerunt, compedibus induti sunt, & Tegeatium campum funiculo meriti (χόινω διαμαρτυρήσαντες) coluerunt.

Teleclus Lacedæmoniorum rex, Charilli collega aliquandiu erat. Hujus temporibus, uti narrat Pausanias, Lacedæmonii finitimas urbes, Amyclas, Pharin, Geronthras, quas Achæi occuparant, bello captas everterunt. Ex his Pharitæ & Geronthræ, Dorienſium adventu territi, certis condicionibus à Peloponneso decesserant; Amyclaenses verò non sunt primò impetu ejecti, sed belli diuturnitate superati, cum multo prius virtutis documenta dedissent. Non ita multo post occiditur Rex Teleclus à Messeniis in Dianæ templo, quod inter Læconici & Messeniaci agri fines fuit, in vico quæ Λίμνη sunt appellatæ. De hac Telecli cæde sic scribit idem Pausanias, Messenicis: In Messeniorum sinibus Dianæ Limnatidis templum fuit, commune solis Dorienſium Messeniis & Lacedæmoniis. Ad illud templum missas à se de more virgines, violatas à Messeniis Lacedæmonii commemorant, ac Regem etiam suum Teleclum, injuriam propulsare conantem, interemtum; & ipsas quidem virgines dedecus voluntariâ morte redemisse. At Messenii narrant, ad templum venientibus primoribus suis insidias à Teleclo factas; ut qui disposuerit imberbes juvenes in morem virginum ornatos, cum pugionibus, qui Messeniorum primores illos sedentes ex improvviso adorirentur. ibi Messenios ad vim arcendam accurrisse, & cum Teleclum ipsum, tum verò illos imberbes juvenes omneis interfecisse. Messeniorum Rex hoc tempore fuit Phintas Sybotæ filius, Dotadæ nepos, Isthmii pronepos, Glauci abnepos, Æpyti adnepos, Cresphontis trinepos. Quam genealogiam prodidit Pausanias, in Messenicis. Ibidem hæc habentur: Regnante Phinta Sybota filio, Messenii primùm Apollini

Suavi cum virorum choro Delon miserunt. iis ᾠγρόδιον sive canticum, quo Deum salutarant, fecit Eumelus. Eiusdem Phinta temporibus, inter Messenios & Lacedæmonios discordiarum semina exstiterunt. Ab Æpyto Cresphontis F. Messeniorum Reges Æpytidæ dicti sunt. Vide A. M. 2930.

Alcamenes Telecli F. ex Euryſthenidarum Familia, Lacedæmone regnat annos triginta septem, ut vult Eusebius. Videtur tamen Alcamenes annos potius quinquaginta septem regnasse; liquidem is nonæ Olympiadis anno secundo Bellum Messeniacum inchoavit, ut apud Pausaniam legimus. Idem Scriptor refert, Teleclum Alcamenis patrem post Charilli mortem occisum fuisse à Messeniis.

A. M. 3196. ante Christum 807.

OZIAE I. JEROBOAMI XXVI.

OZIAS sive Huzzias (qui alio nomine dictus est Azarias) Amazia F. duodecimus Rex Juda, sexdecim annos natus regnare cœpit, regnavitque annos duos & quinquaginta, 2 Reg. 15. & 2 Par. 26. Tamen primus Ozia annus in vicesimum septimum annum Jeroboami dicitur incidisse. Coronatus itaque videtur Ozias circa mensem Nisan, cum decurreret ad medium vicesimus sextus Jeroboami annus. Prosperè pugnavit Ozias contra Philistinos & Arabas, & habitantes in Gur-baal, & Minæos. Sed & Ammonitæ munera Ozia obtulerunt, 2 Par. 26. 7, 8. Ibi autem in Græca & Latina Versione, duæ voces confunduntur, quæ distinguendæ erant. Latinus enim Interpres utrobique Ammonitas, & Septuaginta utrobique Minæos intelligunt. Minai (Ebræis Meunim) sunt populi in Arabia Felici juxta Rubrum mare; quorum Strabo, Stephanus, & alii meminerunt.

Nicander Charilai F. ex Proclidarum Familia, Lacedæmone regnat annos undequadragesima, quorum tricesimus quartus incidit in primam Olympiadem, ut notavit Sossibius Lacon, teste Clemente Alexandrino Strom. I.

A. M. 3199. ante Christum 804.

OZIAE IV. JEROBOAMI XXIX.

HESTIODUM hoc tempore vixisse, notat Eusebius. Hesiodi pater Dius Cumæus fuit, qui Cumâ relictâ in Bœotiam commigravit. Strabo, libro decimo tertio: Ἡσίοδος δ' οὐρανὸς εἰρηκὼν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Δῖος ἀπὸ Κούμης εἰς Βοιωτὴν, Κούμης Ἀιολίδου ἀφελὼν. id est: Hesiodus Poëta narrat, Diūm patrem suū Cumâ Æolicâ relictâ in Bœotos commigrasse. Igitur apud Bœotos educatus est Hesiodus, in pago, cui Ascra nomen. Iterum Strabo, libro nono: In agro Theſpiensi (inquit) est Ascra, Hesiodi patria, ad dextram Heliconis, loco sublimi & aspero sita: quam ipse Poëta traducit, de patre suo, qui Cumâ Æolicâ profectus fuerat, sic scribens:

Νέωτο δ' ἄλχ' Ἑλικῶν, οἷζυρ' ἐν κοίμῃ

Ἄσκρα, χεῖμα κακὴν, δέρεϊ ἀργαλέῃ, ἠδ' ἐπὶ ἐσθλῇ. hoc est:

In misero pago confedit, pone Heliconem,

Ascra: non ullo qua tempore commoda præbet,

Tempore non minus hiberno, quàm æstate molesta.

Ascrām

Ascræ ab Oto & Ephialte (qui montem Heliconem Musis consecrassè dicuntur) conditam tradit *Pansanias*, *Bæoticis*. *Ibidem* citatur *Hegesinon* poëta, qui ejusdem urbis conditorem *Oeocum* nominat, *Neptuni* & *Ascræ* filium.

Hesiodum & *Homerum* iisdem ferè temporibus ætatem egisse, multi *Scriptores* putabant, ut apud *A. Gellium lib. 17. cap. 21.* legimus. *Clemens* quoque *Alexandrinus* ait, *Euthymenem* chronographum in hac fuisse sententia, *Homerum* & *Hesiodum* *ὁμοῦ χρόνῳ*, hoc est, simul floruisse. Hinc igitur nonnulli *Veterum* crediderunt, *Hesiodum* aliquando cum *Homero* carminibus certasse. quem *Agonem* *Plutarchus* memorat in quinto *Symposiæcon*. Eadem sanè in utroque Poëta vis, eadem puritas, eodem modo uterque sine affectatione, supra omnem hominum affectationem est; ut non immerito credula *Antiquitas*, cum *Homero* quod opponeret in *Rerum natura* non haberet, solum cum eo *Hesiodum* commiserit, inquit *Heinsius*. Verum tamen *Hesiodo* *Homerum* multo antiquiorem judicat *Cicero*, libro *De Senectute*. *Velleius* quoque *Paterculus*, *Carano* æqualem facit *Hesiodum*: Hujus temporis, inquit, æqualis *Hesiodus* fuit, circa centum viginti annos distinctus ab *Homero* ætate: vir perelegantis ingenii, & molliissimâ dulcedine carminum memorabilis, oculi quietisque cupidissimus, ut tempore tanto viro, ita operis auctoritate, proximus. qui vitavit, ne in id, quod *Homerus*, incideret; patriamque, & parentes testatus est: sed patriam, quia multatus ab ea erat, contumeliosissime. *Suidas*: *Ἡσίοδος*, *Κυμαῖος*, *νῆος* ἡ καμιάδης ἡδὲ τοῦ πατρὸς Δία καὶ ἀντὶς Πυκινάδης, ἐν Ἀστυν ἢ Βολωνίας. ἦν δὲ καὶ Οὐρίης καὶ πρὸς ἀρετὴν περὶ τῶν καλῶν, καὶ ἄλλος, οὐ γὰρ ὅτι. — Πορφυρίου καὶ ἄλλοι πλεῖστοι, νεώτερον ἐξατὸν ἐμαυτοῖς δεῖξουσιν. id est: *Hesiodus* *Cuma* natus est, & cum adhuc puer esset, à patre *Dio* & matre *Pycimede* in *Ascræ* *Bæotie* (pagum) deductus. Fuit autem, ut quidam volunt, *Homero* antiquior; ut alii putant, coætaneus: sed *Porphyrius* & plerique *Scriptores*, *Hesiodum* centum annis post *Homerum* fuisse, statuunt. *Julius Solinus*, cap. 43. Inter *Homerum*, inquit, & *Hesiodum*, qui in auspiciis *Olympiadis Primæ* obiit, centum triginta octo anni interfuerunt.

A. M. 3205. ante Christum 798.

OZIÆ X. JEROBOAMI XXXV.

PHEIDON Argivorum rex, *Carani* frater, primus *mensuras* & *pondera* apud *Græcos* instituit, ut notat *Eusebius*. Hujus meminit *Strabo*, libro octavo: *Pheidon* *Argivus*, decimus à *Temeno*, omnibus suæ tempestatis principibus potentiâ præstans, totam *Temeni* successionem (ἡ δὲ ἀπὸ τῆς δυνάμεως ἡ τῆς τιμῆς) in plures divisam partem, ad se recepit: καὶ μέτρα ἐξέδωκε τὰ *Pheidonεία* καλεῖσθαι, καὶ σάββα, καὶ νόμισμα κεχρημένον, τὸ, πρὸς ἄλλο, καὶ τὸ ἀργυρεῖον. id est: Et *mensuras* invenit, quæ *Phidoneæ* dicuntur, atque *pondera*, & monetam cum aliam, tum argenteam procudit. *Ephorus* historicus (apud eundem *Strabonem*) in *Ægina* primò argentum à *Phidone* cusum fuisse scribit, cum ea *Insula* esset facta emporium, insulani ob terræ sterilitatem in mari negotiantibus. Hinc monetam primò ab *Æginetis* cusam refert *Ælianus* (*Var. hist. lib. 12. cap. 10.*) quod idcirco *Ægina* nomisma vocaretur. *Phidonem*, qui *mensuras* instituit apud *Peloponnesios*, *Argivorum* tyrannum fuisse dicit *Herodotus*, libro sexto. *Pindari Scholiastes* *Phidonem* istum, qui μέτρα & σάββα invenit,

Corinthium dixit, non quia *Corinthus* natus esset, sed quod ibi maneret, ut putat *Casaubonus*. De hoc *Phidone* plura infra ad Annum 3257.

A. M. 3207. ante Christum 796.

OZIÆ XII. JEROBOAMI XXXVII.

OSEAS prophetavit diebus *Oziæ*, *Jothami*, *Achazi*, *Ezekiæ* regum *Juda*, & diebus *Jeroboami* Regis *Israël*. Si autem demus, hunc Prophetam cœpisse biennio tantum ante *Jeroboami* obitum, tamen apparet, ipsum ministerio suo functum esse annis circiter septuaginta.

Agamestor *Atheniensium* undecimus prætor perpetuus, *Thespio* defuncto succedit, regnatque annos viginti. *Euseb.*

A. M. 3209. ante Christum 794.

OZIÆ XIV. JEROBOAMI XXXIX.

AMULIUS *Latinorum* rex decimus quintus, patri defuncto succedit, regnatque annos quadraginta quatuor. *Euseb.* *Procas* *Sylvius* duos procreavit filios, *Numitorem* & *Amulium*. *Amulius* autem, qui natu minor erat, fratrem regno spoliassè dicitur. *Historiam* breviter attigit *Servius Grammaticus*, ad *Primum* librum *Æneidos*: *Amulius* fratrem pepulit regno, inquit, & filium ejus necavit: filiam quoque ejus *Ilia*, *Vesta* sacerdotem fecit, ut spem sobolis auferret, à qua se puniri posse cognoverat. *Livius* historicus, libro primo: Plus vis potuit, quam voluntas patris, aut verecundia ætatis. pulso fratre *Amulius* regnat. addit sceleri scelus: stirpem fratris virilem interimat: fratris filia *Rhea* *Sylvia* per speciem honoris, cum *Vestalem* eam legisset, perpetuâ virginitate spem partus adimit. *Strabo*, libro quinto: ὅτερον δὲ περὶ ἀποστολῆς ἐστὶν ἱστορεῖται τὰ ἐκ τῆς Ἀκαδίας &c. *Quadringentis* post *Albam* conditam annis, inquit, *Amulii* & *Numitoris* fratrum res gesta est. — Ad hos ambos *Regnum* à posteris *Ascanii* per successionem devenit. sed junior fratrum *Amulius* altero detruso regnum obtinuit; *Numitoris* filium in venatione per dolum occidit, & filiam (*Rheam* *Sylviam*) ut perpetuò constodiendâ virginitate spem prolis ei adimeret, *Sacerdotem* *Vesta* fecit. Paulo aliter ex *Valerio Antiatis* rem narrat *Aurelius Victor*: *Sylvius* *Procas* rex *Albanorum*, duos filios *Numitorem* & *Amulium* æquis partibus heredes instituit. Tum *Amulius* in una parte regnum tantummodo, in altera totius patrimonii summam atque omnem paternorum bonorum substantiam posuit, fratrique *Numitori*, qui major natu erat, optionem dedit, ut ex his, utrum mallet, eligeret. *Numitor* cum privatum omne cum facultatibus regno pratulisset, *Amulius* regnum obtinuit. Quod ut firmissimè possideret, *Numitoris* fratris sui filium in venando interimendum curavit: tum etiam *Rheam* *Sylviam* ejus sororem *Sacerdotem* *Vesta* fieri iussit, simulato somnio quo admonitus ab eadem *Dea* esset, ut id fieret; cum reverà ita faciendum sibi existimaret, periculosum ducens, ne quis ex ea nasceretur, qui a vitas persequeretur injurias. Idem *Aurelius*, libro *De Viris Illustribus*: *Procas* rex *Albanorum*, *Amulium* & *Numitorem* filios habuit, quibus *Regnum* annuis vicibus habendum reliquit, & ut alternis imperarent: sed *Amulius* fratri imperium non dedit, &c. Mihi autem vero simillima videtur *Vallerii Antiatis* narratio. Ab *Alba* condita ad

ad hunc annum, quo Amulius regnare cœpit, numerantur anni 357, ad Romam verò conditam, quadringenti; quod forsitan voluit *Strabo*.

A. M. 3211. ante Christum 792.

OZIÆ XVI. INTERREGNI I.

JEROBOAMO defuncto, Israëlitarum procures Zachariæ filii ejus infantiam spernentes, ipsi per se Regni negocia administrant: atque ita monarchia in oligarchiam aut potius in *ἀναρχίαν* degenerat per duos & viginti annos, sicut in Juda paulo antè fuerat Interregnum annorum undecim. Hujus anarchiæ vestigia exstare videntur apud *Oséam prophetam*, qui Israëlitarum Procures sic loquentes inducit cap. 10. 3. *Nunc certè Rex non est nobis.*

Ardys, primus Lydorum rex, annos sex & triginta regnasse traditur, apud *Eusebium*. Aequalis hic fuit Telesti regi Corinthiorum. Lydorum, quos Meonas appellat *Homerus*, originem jam suprà retulimus in Heroicis. ibidem ostendimus, Lydorum nomen Troicis temporibus parum celebre fuisse.

A. M. 3214. ante Christum 789.

OZIÆ XIX. INTERREGNI IV.

TELESTES Aristomedis F. Corinthiorum rex undecimus, Alexandro succedit, regnatque annos duodecim. *Euseb. Diodori Siculi verba, apud Georgium monachum:* Τέτον (Ἀλέξανδρον) ἀνελών Τελέστης, ὁ σέ-
ρηθεὶς τῇ πατρὶος ἀρχῇ, ἠρξεν ἐπὶ αὐτῷ. id est: *Sustulit Alexandrum Telestes, qui paterno regno elisus fuerat, & annis 12. regnavit.*

Arbaci defuncto succedit secundus Medorum rex *Sofarmus*, regnatque annos triginta. *Euseb. Cresias* autem, teste *Diodoro Siculo*, Arbaci successisse ait filium *Madaucem*, sive *Mandaucem*.

A. M. 3218. ante Christum 785.

OZIÆ XXIII. INTERREGNI VIII.

NAVES triremes primi Græcorum Corinthii adificiant: sive illi invenerunt, sive exemplum peregrinæ cujuscumque, puta Phœniciæ vel Ægyptiæ navis Corinthum delatæ, secuti sunt. *Euseb.* Hanc inventionem Triremium memorat gravissimus Scriptor *Thucydides*, libro primo: Πρῶτοι δὲ Κορινθιοὶ λέγονται ἐγγύαται τὰ νῆα ὅτε μεταχειρίσασθαι τὰ πλεῖστα τὰς ναῦς, καὶ τεύχεα ἐν Κορίνθῳ πλεόντων τῇ Ἑλλάδι ναυπηγῆθαι. id est: *Corinthii primi naves ad eam, quæ nunc est, formam fabricasse perhibentur; & triremes apud Græcos, Corinthii primò sunt compactæ. Triremis (Græcè Τετάρη) dicta est à numero remigum, qui singulis remis adhibebantur, ut nuper nos docuit Clarissimus Vir, Thomas Rivius Historiæ Navalis lib. 3. capp. 38, 39. Naves, quæ prius apud Græcos in usu fuerant, etsi aliæ paucioribus, aliæ pluribus uterentur remis (nam quædam εἰκοσῶρες, quædam τετρακόντορες erant, & πεντακόντορες, & παντηκόντορες, & nonnullæ fortassis ἑξήκοντορες, ut illa Jasonia, quæ prima longa navis fuisse dicitur,) omnes tamen μονήρεις dici potue-*

runt, quòd unus in illis simplèxque remorum ordo esset, & singuli remiges suum in illis remum versarent. In *Julii Pollucis Onomastico*, inter alia Navium nomina recensentur ἀμώρης ναῦς, μονήρης, δίηρης, τετρήρης, ἐπτήρης, ἐννήρης: apud alios auctores leguntur πτεγήρης, πρυμνήρης, ἑξήρης, δεκτρήρης, δεκκήρης, &c. Similiter apud Latīnos Biremis, Triremis, Quadriremis, Quinqueremis sive Penteremis, & alia quædam, ut notavit *Lilius Gyraldus* libro *Dere nautica*, cap. 18. Minimum navigium videtur esse ἀμώρης πλοῖον quod *Thucydidi* ἀκρόν αὐτοκράτον dictum est. *Scholias* *Thucydidis*, hujusce nominis rationem affert, quòd quilibet remigum duos remos sive remorum par, alterum dexterâ, sinistra alterum tractat. Huic proximum genus erant *μονήρεις*, in quibus, ut modò diximus, unus tantum ordo remorum erat, & singuli remiges suum remum versabant. *Biremis* verò sive *δίηρης*, duorum hominum vires ad singulos remos versandos postulabat, etsi simplicem remorum ordinem haberet. *Triremis* quoque hac ratione dici potest, in qua terni remiges singulis remis moliendis adhibeantur, etsi ipsa navis unico remorum ordine sit contenta. Tales sunt, quæ hodie vulgo Galeæ appellantur, in quibus tamen non terni tantum remiges, sed plures etiam singulis remis alligantur. Olim verò naves bellicæ duos, vel treis remorum ordines habuerunt. Id docemur ex *Leonis Imperatoris Tacticis*: *Unaquæque navis bellica, inquit, juxta longitudinis sit oportet, duos in se habens remorum ordines, alium superiorem, alium inferiorem.* Apparet igitur, in omni majore navigio bellico, plureis remorum ordines in altum surgentes fuisse. Duorum ordinum navis *τετρήρης* dicta fuit, à ternis remigibus, qui singulis remis in superiore ordine abhibebantur. Sed & *Triremes* trium ordinum, vel quæ treis remorum versus haberent, apud Græcos ab *Aminocle Corinthio* extractæ putantur, ut infra notamus ad A. M. 3243.

A. M. 3220. ante Christum 783.

OZIÆ XXV. INTERREGNI X.

CARANUS pulsus regibus, qui in Macedonia partibus regnabant, in locum omnium solus successit; primusque adunatis gentibus variorum populorum, veluti unum corpus Macedonia fecit, crescentiq; regno valida incrementorum fundamenta constituit, ut ex *Trogo Justinus* scribit libro septimo. Post Caranum Cœnus Macedonum rex secundus, regnat annos duodecim. *Euseb.*

A. M. 3223. ante Christum 780.

OZIÆ XXVIII. INTERREGNI XIII.

OZIÆ demum hoc anno filius Jotham nascitur; qui postquam annos viginti quinque natus esset, patri in regnum successit, ut legimus 2 Reg. 15. 32.

Esaïas prophetare cœpit ducentesimo post Salomonem anno, ut notat *Clemens Alexandrinus Stromatum* libro primo. Itaque videtur *Esaïas* prophetasse annos circiter sex & octoginta, vel (ut in *Fastis Siculis* legitur) nonaginta.

A. M. 2226.

A.M. 3226. ante Christum 777.

OZIÆ XXXI. INTERREGNI XVI.

TELESTE defuncto, Automenes Corinthiorum rex duodecimus annum unum regnavit. Postea *Πρωταγένης* eligi cœperunt annui, ut notavit *Eusebius*. *Diodori Siculi* hac de re verba exstant, à *Georgio Monacho* citata: Τέτερον δὲ (Τελίστα) ἰσχυρὸν συγγενὸν ἀναβρεθέντος, Ἀυτομάτης μὲν ἦρξεν ἐνιαυτὸν. οὗ δὲ ἀπὸ *Ἡρακλέους Βακχιάδα* πλείους ὄντες διακοσίαν κατέχον τὴν ἀρχὴν, καὶ κοινὴ μὲν συνέσεικται τὴν πόλιν, ἐξ αὐτῶν δὲ ἕνα κατ' ἐνιαυτὸν ἡγεῖσθαι Πρωταγῆν, ὃς δὲ βασιλείαν εἶχε τήνδε, ἐπὶ ἑτὶ ἐννεμήκοντα; μέχρι Κυψέλου τὸν βασιλέα: ὃς δὲ κατελύθησαν. id est: Teleste à gentilibus interemto, Automenes annum regnavit. Tum ab Hercule orti Bacchiadae plures ducentis, regnum occuparunt, omnesque communi potestate Rempub. administrarunt: sed quotannis Prytanum ex se creant, qui Regis loco esset, idque per annos nonaginta, usque ad Cypseli tyrannidem; à quo in ordinem redacti sunt. *Pausanias*, Corinthiacis: Bacchiadae regnum etates quinque tenuerunt, usque ad Telesten Aristodemi (legendum, Aristomedis) filium: quem cum Ariens & Perantas de medio sustulissent, regno finis est impositus. deinceps enim *Πρωταγένης* ex Bacchiadarum gente annum tennere imperium: quos Cypselus Ectionis F. tyrannide occupatâ, expulit.

A.M. 3228. ante Christum 775.

OZIÆ XXXIII. INTERREGNI XVIII.

ÆSCHYLUS Atheniensium duodecimus Archon perpetuus, Agamestori defuncto succedit, regnatque annos duodeviginti, ut notat *Cappellus*, etsi huic viginti duos annos tribuat *Eusebius*.

Hesiodus Poëta obit in auspiciis Primæ Olympiadis, ut observat *Solinus* cap. 43. De morte Hesiodi *Plutarchus* hac refert, in *Symposio*: Milesius quidam, cum quo hospitii ac convictus usus Hesiodo intercedebat, apud Locros hospitii filiam clam vitiârat. re compertâ, Hesiodum conjucium flagitii fuisse, in eoque occultando operam navasse, creditum est; cum quidem hic insons, nullâ suâ culpâ in iram hominum per calumniam & sinistras suspiciones incidisset. Nihilominus eum puellæ fratres apud Locrense Nemeium trucidarunt. Cadaver ejus in mare devolutum grex delphinorum excipiens, ad Rhium & Molycriam deportavit. Locri, qui tum fortè sacris apud Rhium publicis operabantur, ad littus accurrentes, & cadaver recens interfecti Hesiodi agnoscentes, nihil antiquius habuerunt quàm cadis auctores querere. Inventos percussores vivos in mare precipitaverunt, & eorum domum diruerunt. Nomina percussorum prodidit *Pausanias*, Bœoticis: Ctimenus & Antiphus Ganyetoris FF. ob Hesiodi necem ex Naupacti Molycriam confugerunt, ibique ob violatum Neptuni numen pœnas dederunt. Nonnulli Ganyetoris Naupactii filios, à quibus Hesiodus interfectus fuit, ab Hesiodi cane proditos narrant, uti refert *Plutarchus* libro De Solertia Animalium.

OLYMPIADVM Initium.

A.M. 3229. ante Christum 774.

OZIÆ XXXIV. INTERREGNI XIX.

PRIMA Olympias, qua Stadium vicit Corœbus, hoc anno celebrata est. Meminit ejus *Pausanias*, libro priore *Eliacôn*: Ἐξ ἧς τὸ *Λυμπεῖς* τὸ μῦθος ἐπὶ τῇ Ὀλυμπίᾳ ὅτι, δρόμου μὲν ἀδελφὰ ἐτέθη τῷ τῷ, καὶ Ἡλῆθ Κόρεθ ἐνίκα, Ex eo, inquit, tempore quo continuata est Olympiadum memoria, Cursus primùm proposita sunt premia, qua Corœbus Eléus obtinuit. *Strabo*, libro octavo: Ἀπὸ τῆς πόλεως (Ὀλυμπίας) ἐν τῇ Κόρεθ ἐνίκα τῷ τῷ Ἡλῆθ, A prima Olympiade, in qua Cursu vicit Corœbus Eléus. Hunc Olympionicem cocum fuisse, tradit *Arheneus*, libro nono: Ὁ τῷ τῷ τῷ τῷ Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνα ἀναδομαίνων Κόρεθ δὲ Ἡλῆθ, μάχεθ ἦν, Corœbus Eléus qui primâ Olympiade victor coronatus est, coquus fuit.

Ludos Olympicos primùm ab Hercule Idæo fuisse celebratos, in Heroicis ostendimus, ad Annum Mundi 2565. Deinde Clymenus Cretensis ab Hercule Idæo oriundus, ludos in Olympia fecit, ut diximus ad Annum 2602. Postea Endymion suis filiis in Olympia Cursus certamen proposuit. Pelops autem, unâ atate minor Endymione, maximè memorabiles ludos Jovi Olympio fecit Anno 2684. Eisdem Ludos alii multi innovasse dicuntur, Amythaon, Neleus, Pelias; Atreus quoque, & Augeas, & post hunc Hercules Amphitryonis F. Post Reditum Heraclidarum, Oxylyus, cum ex Ætolia venisset in Peloponnesum, & ab Heraclidis Elidem accepisset, ludos ipse quoque Olympicos fecit, circa Annum 2902. Iphitus denique Praxonidæ filius, Hamonis Nepos, ab Oxylo genus ducens, ludos diu intermissos instauravit. Sic enim scribit *Pausanias*, *Eliacis*: Post Oxylyum (nam & hic ludos fecit) Olympia intermissa sunt, usque ad Iphitum. Ibidem: Iphitus ab Oxylo quidem oriundus, equalis verò Lycurgi, à quo scriptæ Lacedæmoniis leges, ludos in Olympia ordinavit, nundinas Olympiacas (πατήριον Ὀλυμπιακῶν) denuò indixit, & Ludorum causa inducias (ἐκχειρίαν) instituit, cum hæc omnia intermissa fuissent aliquandiu. Etenim Graciâ jam propè deletâ intestinis seditionibus & pestilentia, Delphicum Apollinem de remedio earum calamitatum Iphitus consulendum censuit. respondit Deus, Expedire ut Iphitus & Eléi instaurarent ludos Olympicos. Suasit præterea Eléis Iphitus, ut Herculi, quem hætenus hostem judicarent, deinceps tanquam propitio numini immolarent. Inscriptio, quæ in Olympia est, Iphitum testatur Hamonis filium fuisse: Græcorum plerique, non Hamonis eum, sed Praxonidæ filium dixere. Hætenus *Pausanias*. Fallebantur autem Veteres, qui hunc Iphitum Lycurgo Legislatore aequalem putarunt, cum Lycurgus ille haud paucis annis primam Iphiti Olympiadem præcesserit. *Plutarchus*, in *Vita Lycurgi*: Quidam Lycurgum ἰσχυρὸν *Λυμπεῖς* καὶ *Λυμπεῖς* τῷ τῷ Ὀλυμπίᾳ ἐκχειρίαν λέγουσιν, Iphiti aequalem & socium in digerendis festis Olympiacis fuisse perhibent; ex quibus *Aristoteles* est Philosophus, argumento usus Disci Olympiaci, qui nominis Lycurgi præfert inscriptionem: alii verò, supputantes tempora ex successione eorum qui Lacedæmone regnarunt, ut *Eratosthenes* & *Apollodorus*, non paucis annis Lycurgum affirmant primam Olympiadem antecessisse. *Cappellus* ex *Eusebii Chronico* observat, Olympicum Agōna ante annos centum & octo Elide celebratum fuisse;

in quod tempus Secunda Lycurgi Tutela videtur incidisse. Ei igitur Ludicro ipsum Lycurgum interfuisse atque adeo præfuisse existimat: unde factum sit, ut Discus Olympicus Lycurgi nomen præferret.

Primam Olympiadem incidisse in annum secundum Æschyli Prætoris Atheniensium, & in Nicandri Lacedæmoniorum regis annum tricesimum quartum, notat Auctor anonymus, qui Olympiadum ἀναξαρχὴν composuit. Clemens Strom. primo: Τὸ τετὶς (Νικάνδρου) καὶ τὸ τετρακοστὸν πέταρον ἔτος τεταύται ἐστὶ (Σωσίβιου) ἢ ἀεὶ τὴν Ὀλυμπιάδα. id est: Hujus (Nicandri) anno trigesimo quarto primam Olympiadem institutam esse, ait Sossibius. Quadringentos & octo annos ab Ilii Excidio ad Primam Iphiti Olympiadem numerandos censet Julius Solinus, capite secundo: Certamen (inquit) Olympicum, quod Hercules in honorem abavi materni Pelopis ediderat, intermissum, Iphitus instauravit, post Excidium Troie anno quadringentesimo octavo.

Ad celebritatem Olympicam convenere non solum Græci, sed & cæteræ nationes, quæ tamen non admittebantur ad deliberationes de Græciæ rebus, sed tantum ad certamina. Quarto quoque anno exacto fiebat iste Conventus, in plenilunio ejus Mensis, cujus novilunium proximè ad Solstitium æstivum accedebat, quem Hecatombæonem vocabant, ad Olympiam oppidum Elidis, juxta Alphæum fluvium, non procul à Pisa. Erat Olympia templo Jovis Olympii clara. itaque Solennitati huic partim à loco, partim à Jove Olympio nomen inditum est. Habebantur ibi comitia & deliberationes de rebus ad totius Græciæ commodum spectantibus: simul agebatur, & ad vulgus referebatur, de Anni forma & intercalationis ratione; ut nimirum quarto quoque anno Dies ille, qui ex quatuor quadrantibus, singulis quadrienniis conflabatur, interponeretur. Porro, id negocium Sacerdotibus Olympicis datum erat, ut Novilunia, maximè verò illud, quod Hecatombæonis erat initium, accuratè observarent & publicè proclamarent: unde & hi κέρυκες ἀεὶ, Præcones temporum, Πισάρο dicuntur. Denique spectacula exhibebantur, & certamina instituebantur varii generis, præmiisque victoribus, qui Ὀλυμπονίκαι dicti sunt, tribuebantur.

Ipsa Solennitas vocatur τὰ Ὀλύμπια, & ἡ Ὀλυμπιάς, tametsi hoc etiam nomine totum quadriennium sæpe nominetur. Olympiadas enim appellabant ipsas quadriennes periodos; quarum singulas in quatuor annos Solennitatem Olympicam sequentes distinguebant, & ab ordine denominabant, ita ut res quælibet facta dicerentur primo, secundo, tertio, vel quarto anno hujus vel illius Olympiadis. Ab hoc annorum quatuor completorum circuitu, Olympias πενταετής dicitur, & πενταετηρὸς ἀγὼν, ut apud Suidam, & ὁ καὶ πένταετος ἀγὼν, ut apud B. Cyrillum Catechesi 12. Quanquam verò Agón Olympicus post quadriennium recurrebat, tamen quia post quatuor annos completos in initio quinti ageretur, aliquando etiam πενταετής nominatur: Et Ovidio quinquennis Olympias dicta est, quod quinto quoque anno (non finito sed inchoato) redeat. Ita intelligenda sunt Senecæ verba, Hercule Fur-

Quantus incedit populus per urbes
Ad novi ludos avidus theatri:
Quantus Eléum ruit ad Tonantem,
Quinta cum Sacrum revocavit æstas.

Olympiadas Latinis Scriptoribus Lustra interdum nuncupari, fateor. Sic enim loquitur Ovidius lib. 4. de Ponto, Elegiâ sextâ:

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est:
Jam tempus lustris transit in ulterius.

Stattius Papinius, Thebaïdos libro primo:

Non aliter quàm Pifæo sua lustra Tonanti
Cum redeunt, crudisq; virum sudoribus ardet Pulvis.-

Lustrum Julianum fortasse intelligit Poëta, non Lustrum Romanum vetus. Nam vetus illud Lustrum, plenum quinquennium est, sive solida & absoluta πενταετηρίς, ut alibi ostendimus. Sed Julianum Lustrum est systema quatuor annorum Julianorum, ut observat Jos. Scaliger. itaque hoc quadriennale Lustrum, est Olympiadi fermè ἰσόχρονον.

Olympiadem non post quinquennium, sed post quadriennium completum seu quinto quoque anno redeunte fuisse celebratam, indicat gravissimus Auctor Dionysius Halicarnassensis, libro primo, his verbis: τὸ τοῦ διὰσημα (ἐκ πενταετηρῶν καὶ εἰκοσι καὶ ἑκατὸν ἔτων) τεταύται Ὀλυμπιάδων ἐνείκοστα χρόνον. id est: Intervallum temporis 120 annorum completorum, triginta Olympiadas facere, compertum est. Quibus addi potest B. Cyrilli Hierosolymitani Antistitis testimonium, Catechesi modò citatâ: Συναρῶνται, inquit, καὶ ἑκατὸν εἰκοσι Ὀλυμπιάδων ἔτη πεντακόσια ὀγδοήκοντα, Colliguntur Olympiadam centenū vicenū anni quadringenti octogeni. Solinus hoc confirmat, cap. 2. ubi sic scribit: Quater multiplicatis sex & ducentis Olympiadibus, erunt anni octingenti viginti quatuor. Ibidem: Singulis Olympiadibus anni quaterni imputantur. Igitur Olympias, est πενταετής. tamen, quoniam quintum annum libabat, hoc est, desinebat in anni quinti principio, in quo Agônes commitebantur, eo factum, ut & ipsi Agônes sive Ludi Olympici πενταετηρικοὶ dicantur 2 Maccab. 4. 18. & ipsa Olympias Pentaëteris, hoc est, quinque annorum spatium, aliquando vocetur: ut apud Censorinum, cap. 18. Pentaëteridas maximè notandis temporibus Græci observant, id est, quaternū annorum circuitus, quas vocant Olympiadas. Ibidem hæc habet: Tetraëterida fecerunt, sed eam, quod quinto quoque anno redibat, Pentaëterida nominabant: qui Annus magnus ex quadriennio commodior visus est; ut Annus Solis constaret ex diebus trecentis sexaginta quinque & diei parte circiter quartâ, quæ unum in quadriennio Diem conficeret.

Alcamene Telecli filio regnante, Lacedæmonii maritimum oppidum quod ab Achæis tenebatur, Helos nomine, everterunt, & Hilotis auxilia ferentes Argivos prælio vicerunt, ut scribit Pausanias Laconicis.

A. M. 3232. ante Christum 771.
OZIÆ XXXVII. INTERREGNI XXII.

THURIMAS (sive Tyrimas) Macedonum rex tertius Cæno defuncto succedit, regnatq; annos triginta octo. Euseb.

A. M. 3233. ante Christum 770.
OZIÆ XXXVIII. ZACHARIÆ I.

ZACHARIAS Jeroboami F. Israëlitarum rex decimus quintus, post Interregnum annorum circiter duorum &

& viginti tandem paternum regnum obtinet menses sex. Conjuravit autem Contra Zachariam Sellum Jabesi F. eoque interfecto, regnum occupavit. 2 Reg. 15. 8, 10.

OLYMPIAS SECUNDA.

Secundâ Olympiade Stadium vicit Antimachus E-léus, ut notat *Anonymus in ἀναγραφῇ Ολυμπιάδων*. Hac eâdem Olympiade Plutarchus pugil concertavit cum Hermia Ægyptio, eumque vicit, ut legimus in *Philostrati Heroicis*, ubi de Protefilao agit.

Romulum Romæ Urbis Condito rem, ex Tarrutii mathematici sententia conceptum hoc anno fuisse, prodidit Romanorum doctissimus Varro, ut docet *Plutarchus in Vita Romuli*: Fidenter admodum atque intrepide pronunciavit Tarrutius, factam esse in utero matris Romuli Conceptionem primo anno Secundæ Olympiadis, vicesimo tertio die mensis Ægyptiorum Chœac, horâ diei tertiâ, καὶ ἥν ὁ ἡλίου ἐξέλιπε παντελῶς, cum Sol penitus defecit: ejusdem verò Natalem in vicesimum primum diem mensis Thoth incidisse. Joannes Rualdus *Animadversionibus ad Plutarchi ᾠκάλματα*, Tarrutium peccasse unius anni περὶ ἑξοντισμῶ, contendit.

A. M. 3234. ante Christum 769.

OZIE XXXIX. MENACHEMI I.

SELLUM (sive Sallum) Jabesi F. Israëuitarum rex decimus sextus, occiso Zacharia, regnat mensem. Menachem (sive Manahem) Gadi filius, Israëuitarum rex decimus septimus, occiso Sellumo, regnat annos decem, & aliquot menses. 2 Reg. 15.

Theopompus Nicandri F. Charilai N. ex familia Proclidarum, patri defuncto succedit, & hoc, ut videtur, anno Lacedamone regnare incipit. Lacedæmonii, regnante Nicandro, Argivorum fines hostiliter ingressi, multis illos & magnis affecere calamitatibus. Ejus facinoris cum participes fuissent Asinæi, graves Argivis poenas paulo post deletâ patriâ profugi dederunt, ut in *Laconicis* scribit *Pausanias*. Idem, *Argolicis*: *Asine, Argivorum fuit oppidum, cujus nunc ruine ad mare jacent. Nam quo tempore Lacedæmonii cum Rege Nicandro Charilli F. in Argolidem hostiliter invaserunt, Asinæi suas cum illis copias conjunxere, ac simul Argivorum agrum populati sunt. Ubi verò Lacedæmonii domum exercitum suum reportarunt, Argivi Eratum Regem secuti, obsessum venere Asinen. Asinæi aliquandiu de muris hostis impetum sustinuerunt. — occupatâ tandem muri parte, uxoribus ac liberis clam in naves impositis, urbe & agro cessere. Argivi oppidum solo aquarum, agrum finibus suis addidere.*

In Romuli Conceptione Solem defecisse (παντελῶς ἐκλιπεῖν) Veteribus observatum fuit, ut ex *Plutarcho* discimus. Illam Solis Eclipsin hoc anno contigisse putat *Rualdus*: quippe negat Romulum conceptum esse ante annum secundum Secundæ Olympiadis. *Illum enim Annum*, inquit, *illa ingens Solis Defectio, XI Athyr, hoc est, Novembris Juliani die septimo, clarum fecit. Prima hæc Eclipsis est, ab auctoribus annotata: cujus præter Plutarchum Dionysius Halicarnassensis fecit mentionem. Multi tamen Scriptores Natalem Romuli & Remi in hunc annum contulerunt: quod & adnotavit anonymus*

Auctor Descriptionis Olympiadum: Ρομύλου καὶ Ρήμου ἐξ ἡνικήθησαν. Consentit Auctor Chronici Alexandrini.

A. M. 3235. ante Christum 768.

OZIE XL. MENACHEMI II.

ROMULI Nativitas in hunc annum, qui tertius est Secundæ Olympiadis, videtur incidisse; siquidem verum est, quod tradunt Veteres, Eum Urbis jecisse fundamenta anno ætatis suæ duodevicesimo, nempe Septimæ Olympiadis anno primo. Hanc sententiam probat *Rualdus ex Dionysio Halicarnasseo, Solino, & Eusebio*. Vide A. M. 3253.

OLYMPIAS III. Androclus Messenius.

A. M. 3237. ante Christum 766.

OZIE XLII. MENACHEMI IV.

Bocchoris Saites, Ægyptiorum rex, hoc tempore regnasse existimatur. De quo *Diodorus Bibliotheca libro primo*, hæc refert: *Διεξέτατο δ' ἀρχὴν Βόκχους, πρὸ μὲρ σάωσιν παντελῶς ἐκαταφρονήθη, ἀσχυροῖα δ' καὶ φρονήσει πολὺ διαφέρειν ἢ περὶ βασιλευσάντων. id est: Regnum suscepit Bocchoris, corpore exili & despecto, sed ingenio & prudentiâ ante se regibus præcellens. Plutarchus in Vita Demetrii, judicium Bocchoris (Βοκχέως κρίσιν) commemorat. Cum enim quidam adolescens meretricem Ægyptiam Thonidem amaret, poposcit illa ingentem pecuniæ summam. adolescens inde cum in somnis sibi visus esset cum illa concumbere, liberatus est libidine. ob id mercedem ab illo institit Thonis judicio exigere. Cognitâ causâ, Bocchoris jussit, ut argentum, quantum Thonis postulaverat, in vase numeratum huic atque illuc manu jactaretur, & meretrix umbrâ frueretur: quod veritatis opinio umbra sit. *Alianus, De Animalibus libro undecimo*: *Βόκχους ὁ ἦν Ἀργυπῶν βασιλεὺς, καὶ κλέσθ' ἰδούσης καὶ φήσαν ἔδεν λέγουσιν ὅτις, ἐκ διδου ὅπως ἀρρώστους, δίκην δ' ἐν τῇ κρίσει ἐδόκει. id est: Bocchoris Ægyptiorum rex, nescio quo modo falsam hanc gloriam & ficticiam famam adeptus, justus in judiciis & causis decernendis existimabatur. Idem, lib. 12. cap. 3. Ægyptii, inquit, ferunt, ἀγρὰ καὶ οὐκ ἔσταιν καὶ δίκην καὶ τὸ Βόκχους τὸ ἀδιδικον ἐκείνου ἡνέσταν, καὶ ῥήξαν φωνῶν, ἄγνυον pedibus octo & caudâ geminâ esse natum, ac eundem humanâ voce locutum, quo tempore decantatus ille Bocchoris regnavit. Alius fuit Bocchoris, cujus fit mentio apud *Orosium lib. 1. cap. 10.* ubi historiam affert ex *Cornelii Taciti Historiarum libro quinto*. Ibi tamen melioris notæ Codices habent, *Occhorim*. Apud *Eusebium* quidem *Achoris* circa Mosis tempora in Ægypto regnavit.**

Abaris ex Hyperboreis legatus in Græciam venit hoc anno, ut in *Eusebiano Chronico* notatum est: & *Hippostratus* vetustus Auctor, quem *Harpocration* initio sui *Lexici seu Dictionarii* citavit, Abarin Olympiade tertiâ advenisse, prodidit: *Ἰπποστράτης μὲν γὰρ καὶ πρὶν τῆς αὐτῶν ολυμπιάδα λέγει περὶ ἡνέσταν. Quod & auctor Ἀναγραφῆς Ολυμπιάδων ad hunc annum annotavit: Ἀβάρης ἐξ ὑπερβορέων ἐπεστέλλετο εἰς τὴν ἑλλάδα ἡλθε. Hujus Legationis causam sic aperit *Suidas*: Λοιμὴ καὶ σάωσιν πρὸ οὐκ ἐμνήσθη μνηστῶν, ἀνείλεν δ' Ἀπὸ τῶν μνηστῶν ἑλλήσι καὶ*

καὶ βαρβάρους, καὶ Ἀθηναίων ἴμεν ὡς πάντων ἐν ἡμέρᾳ παύσειν. προσβόλῳ δὲ πολλῶν ἐθνῶν ὡς αὐτῆς, καὶ Ἀβα-
 ειρ ἐξ ὑπερβορέων προσβόλῳ ἀοικίᾳ λέγουσι καὶ τὴν
 Ὀλυμπιάδα. id est: Cum pestis per totum orbem terra-
 rum grassaretur, Græcis & Barbaris oraculum consulen-
 tibus Apollo respondit, Atheniensium populum pro omnibus
 deprecaturum. Athenas ergo cum multa gentes mitterent
 legatos, Abaris quoque ab Hyperboreis tempore Olympiadis
 tertie venisse dicitur. Rem totam paulo plenius narra-
 tam habes in Scholiis ad Aristophanis Equites, in hanc
 ferè sententiam: Fame & pestilentia per orbem gras-
 sante, Apollo Pythius oraculum consulentibus respon-
 dit, Cessaturum malum, si Athenienses ante arationem
 sacra (προεργασίαν) pro omnibus facerent. Atheniensibus
 igitur sacrificantibus, cum malum cessaret, illis gentes
 undique primitias frugum miserunt, ut gratias referrent:
 quo tempore & Abarin Hyperboreum in Græciam
 δεικνύν venisse aiunt Apollini famulatum, atque ita con-
 scripsisse illa Oracula, quæ etiam nunc Abarides vo-
 cantur.

Hyperboreos ex antiquis inde temporibus fuisse Græ-
 cis benevolos, maximè verò addictos esse Athenien-
 sibus & Deliis, docet Diodorus Siculus libro secundo;
 itaque Abarin ex Hyperboreis profectum esse in Græ-
 ciam, ut pristina cum Deliis amicitia necessitudinem
 renovaret. Hunc Scytharum vatem fuisse, & scripta
 quædam reliquisse, in Suida Collectaneis legimus: Ἀβαρις
 Σκυθῆς, Σκυθῆς ἦν. συνερχάμενος δὲ χρηματῶν καὶ καλυμνῶν
 Σκυθῆς: &c. Abaris Scythia, Senti F. scripsit Vati-
 cinia, quæ Scythica dicta sunt, & Hebræi Nuptias, & A-
 pollinis Iter ad Hyperboreos, & alia quædam, carmine;
 soluta verò oratione, Theogoniam. Sagittam hic ab A-
 polline accepisse dicitur, quam jaculans simul ipse cum
 ea ferebatur, & velocissimè populos transmeabat. Sic
 enim de eo loquitur Herodotus lib. 4. Τὸν οὖν μελέερε
 καὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐδὲν ἰταροῦτο, Sagittam per uni-
 versam terram circumtulit, nihil comedens. Abaridis Sa-
 gittam non semel memorat B. Gregorius Nazianzenus.
 Fingit Iamblichus, Pythagoram philosophum (qui na-
 tus fuit circa A. M. 3438.) cum Abaride congressum
 esse, ejusque sagittam abstulisse. Obiter ejusdem Iam-
 blichi locum emendabimus, libro De Vita Pythagoræ,
 cap. 19. Ἡ δὲ γὰρ, inquit, Ἀβαρις ἀπὸ ὑπερβορέων,
 ἱερὰς τῆς ἐκείνου ἀποδιδόντο, προσβόλῳ καὶ δίκῃ, Venit ex
 Hyperboreis Abaris, Apollinis Hyperborei Sacerdos, in
 Græciam legatus. Ibi, in libris editis male legitur
 προσβόλῳ.

Arctinus Milesius, poëta, circa hoc tempus claruit.
 Hujus meminit Dionysius Halicarnassensis, libro primo:
 παλαιότατος δὲ, ὃν ἡμεῖς ἴσμεν, ποιητὴς Ἀρκτῖνος. Ait,
 Arctinum esse unum ex Antiquissimis Poëtis. Com-
 posuit hic Ἀιδιόμειδα, & Ἰλίου περίων, hoc est, Ilii
 Excidium. Lesches poëta concertasse dicitur cum Ar-
 ctino, & vicisse, ut tradit Phanius apud Clementem
 Strom. primo.

Lesches sive Lescheos poëta, Arctino ἀγχιονοῦτο fuit.
 Hic quoque Ἰλίου περίων composuisse dicitur. Citatur
 enim in Pausania Phocicis Λέσχης ὁ Ἀιολικὸς, Πυρραῖος,
 ἐν Ἰλίου περίῳ, Lescheus Pyrrhæus, Æschyleni F. in Ver-
 sibus, quos de Ilii Excidio fecit. Mendosè autem Περὶ Ἰλίου
 legitur. Apud Aristotelem libro De Arte poetica Ἰλίου περί-
 ος recensetur inter Fabulas ἐ Parva Iliade desumptas.
 Athenæo citatur Ἰλίου περίων, Acati Argivi poëma. Pyrrha,
 Lesbi urbs fuit.

Eumelus Corinthus ex Bacchiadarum genere, hi-
 storicus poëta, scripsit carmine Historiam Corinthia-

cam. Pausanias tamen ambigere videtur, utrum ea Eu-
 meli Historia foret. Alia quoque poemata scripsisse di-
 citur Eumelus, Bugoniam (cujus meminit Varro lib. 2.
 De re Rustica) Europiam, & Profodium in Delum.

OLYMPIAS IV. Polychares.

A. M. 3241. ante Christum 762.

OZIA XLVI. MENACHEMI VIII.

POLYCHARES, qui hoc anno est Olympionices,
 Messenius fuit, cum cætera minimè obscurus, tum verò
 palmâ hac Olympicâ nobilitatus. De eo Pausanias,
 Messenicis: Τετάρτην Ὀλυμπιάδα ἦν ἡ ἡλικία, καὶ ἀγῶ-
 νισμα ἦν αὐτῆς μόνον, ὅτε ὁ Πολυχάρης ἐνίκησεν. id est:
 Quartâ Olympiade cum unicum esset de Stadio certamen,
 victor Polychares est renunciatus. Ibidem addit, Inter
 hunc Polycharem & Euæphnum Lacedæmonium gra-
 ves inimicitias intercessisse, quæ ansam dederunt Bello
 Messeniaco.

ASSYRIORUM REGNUM NOVUM.

Exstincto Assyriorum Rege Sardanapalo, Arbaces
 quidem Mediam sibi vindicaverat: sed in Regionibus
 circa Euphratem potuit esse interregnum aliquod, quasi
 Arbace iis libertatem, quam eripere non poterat, lar-
 gente. Jam verò post annos circiter quinquaginta,
 Assyrii passi sunt Phulem nomen & auctoritatem regis
 usurpare. Sed quia Phul nec à Belo ortus, nec cum Be-
 lidarum potentia comparandus erat, ideò Græci Scri-
 ptores Sardanapalum ultimum Assyriorum regem fa-
 ciunt. Quod enim unus Sardanapalus tenuit, id vix ob-
 tinebant Arbacidæ in Media, Phulidæ in Assyria, Nabo-
 nassaridæ post annos septemdecim orti in Babylonia, ut
 rectè monet Cappellus. Quo tempore Phul regnare
 cœperit, non legimus. Circa hoc autem tempus videtur
 incurfasse agrum Israëliticum. Menachem rex Israëlita-
 rum cum viribus hostem amoliri non posset, muneribus
 placandum putavit. Itaque novum Tributum po-
 pulo imponit, quinquagenorum in singulos divites Si-
 clorum: atque ita mille talenta argenti confecit; qui-
 bus donatis, Phul recessit in Assyriam. Vide 2 Reg. 15.
 19, 20.

A. M. 3242. ante Christum 761.

OZIA XLVII. MENACHEMI IX.

ACHAZ Jothami F. Ozia Nepos, hoc circiter anno
 natus est, ut colligi potest ex 2 Reg. 16. 2. Per hoc ip-
 sum tempus Rex Ozias opibus, victoriis, robore elatus,
 sibi ipse magni mali auctor exstitit. Templum enim in-
 gressus est, ut thymiam Deo offerret. Illam verò Tem-
 pli partem, in qua Aureum altare suffimenti positum
 erat, nemo ingredi debuit, nemo odores accendere, nisi
 Sacerdotes, idque per vices, ut apparet ex Evangelio,
 Luc. 1. 8, 9. Igitur Azarias Pontifex & alii Sacerdotes
 Regem statim sequuti sunt, eique restiterunt. Ille iratus
 perrexit in proposito, & manibus thuribulum ferens,
 suffire voluit. Cum Sacerdotes ipsum non possent à
 proposito revocare, Deus leprâ eum percussit. Sacer-
 dotes videntes ortam in fronte ejus lepram, mox illum è
 Templo

Templo propellunt. nam leprosi ne in Atrium quidem populi admittebantur. Ipse Rex sibi male conscius, cum Dei manum sentiret, ocyus inde se proripuit. Inhaesit autem ei Lepra, usque ad obitum. 2 Paralip. 26.

Ozias leprosus regni administratione dejectus est, ac reliquum vitae tempus privatus & solitarius egit, filio ejus Jothamo jam ad eam aetatem provento, ut Regni gubernaculis admoveri posset. Ab hoc igitur tempore Jotham Ozia F. populum rexit. Vide 2 Reg. 15. 5. & 2 Par. 26. 21. Terramotum accidisse eo anno, quo Rex Ozias lepra percussus est, tradit Josephus Antiqu. lib. 9. In diebus quidem Ozia accidit Terramotus, cuius meminit propheta Zacharias, cap. 14. 5. Cum autem Amos biennio ante Terramotum prophetare coeperit, regnante Jeroboamo Joasi filio; hinc colligas, Terramotum illum paulo post obitum ejusdem Jeroboami, circa annum decimum sextum Regis Ozia, contigisse, cum inciperent omnia in Regno Israelitico fervere conspirationibus & cruentis cadibus, quae ab Osea passim exprobrantur.

A. M. 3243. ante Christum 760.

OZIAE XLVIII. MENACHEMI X.

NAVES triremes Athenis fabricat Aminocles Corinthius. Sic enim Eusebius, in Chronico: Ἀθήνησι πρῶτη ἐκστρωγὴν τριῆρης ἐπὶ Ἀμεινοκλέους. Corinthiorum inventum fuit Triremis, ut diximus ad Annum 3218. Hae plures remorum ordines habuit in altum surgentes, & à ternis remigibus, qui singulis supremi ordinis remis adhibebantur, nomen obtinuit.

Naves μονήρεις, quibus antea Graci utebantur (quarum aliae εἰκόσρητοι, aliae τετρακόντορητοι, πεντηκόντορητοι, à Remorum numero dictae sunt) unum simplicemque remorum ordinem habebant, & singulis remis singuli remiges admovebantur. At verò τεῖρης navis erat quae tribus remorum ordinibus agebatur; quarum qui infimos versabant, Thalamitae; qui medios, Zugitae, & Mesozugitae; qui summos, Thranitae dicebantur. Aristophanis Scholiastes, ad Ranas: ἦσαν δὲ τρεῖς τάξεις τῶν ἐρετμῶν: ἡ ἡ μὲν κατω, θαλαμίται: ἡ δὲ μέση, ζυγῖται: ἡ δὲ ἄνω, θρανῖται. Atque hi remigum ordines, stipendiis inter se differebant. Thalamitae enim, qui brevissimos remos tractabant, minimam mercede merebant: Thranitae, qui longissimos versabant remos, amplissima stipendia capiebant. Idem Scholiastes, hanc mercedis differentiam indicat: Ὅτι δὲ θαλάμιας ὀλίγον ἐλάβανον μισθόν, διὰ τὸ κολοβαῖς χεῖρὸς καὶ πᾶσι πρὸς τὰς ἄλλας τάξεις τῶν ἐρετμῶν, ὅπ μᾶλλον ἐγγὺς εἶσι τῷ ὕδατι. Thalamitae sive θαλάμιας minus stipendium percipiebant, inquit: erant enim eorum remi κολοβοί, id est breviores, quia propiores aquae. Contrà, Thranitarum remos omnium longissimos fuisse, necesse est. de quibus Lucanus, in Descriptione Hexeris:—summis longè petit aequora remis. Apud Maronem ἀναχρονισμὸς est, quando Triremis temporibus Troianis fuisse fingitur, Aeneidos quinto:

—triplici pubes quam Dardana versu
Impellit, triplici consurgunt ordine remi.

Triplex versus, est triplex ordo remorum. Et vel hinc colligimus, in triremibus Antiquorum fuisse treis remorum σῖχους, non κατὰ τὸ μῆκος, id est in porrectum

exstructos, sed κατὰ τὸ ὕψος ἐπὶ ἀλλήλοις, secundum altitudinem, ut ex Veteri Tacticōn auctore observavit Josephus Scaliger, qui & ab hoc trium tabulatorum numero τριῆρη dictam censuit. Verum tamen nominis hujusce rationem, à remigum potius numero, qui singulis summorum Jugorum remis inter navigandum adhibebantur, petitam esse putat Clarissimus vir, qui Historiam Navalem nuper edidit. Sunt autem in Navi Juga, transtra sive Sedilia remigum; quae Gracis Ζυγά & Σέλαματα appellantur, ut docet Hesychius. Itaque Triremis dicta fuit navis, in qua singulis summorum ζυγῶν remi terni remiges (θρανῖται) admoti erant. Triremes, quibus hodie utuntur, esse longas naves μονήρεις, hoc est, unico remorum versu agi, omnes norunt. Id genus Galeas vocari, & hoc nomen pridem obtinuisse vigente adhuc Imperio Constantinopolitano, in Scaligeri Eusebianis notatum est. In Tacticis enim legimus, Γαλαῖαι μονήρεις. Quanquam verò Maris Mediterranei accolae in suis Galeis simplici remorum ordine contenti sint, tamen in his ipsis binos, ternosve, imò quaternos etiam & quinos, interdumque senos remiges singulis remis alligare solent, ut pro numero remigum biremes, triremes, quadriremes, quinquereμες possint nuncupari.

Galea nomen hac significatione Latinis scriptoribus non usurpatur. Nonnulli tamen hoc navigiorum genus à Galea, hoc est, casside nominatum opinantur. Id colligunt ex Ovidio, qui sic cecinit, Tristium libro primo, Elegia nona:

Est mihi, sitq; precor, flava tutela Minerva
Navis, & à picta casside nomen habet.

Yvo Villiomarus, in Locos controversos Tirii, lib. 7. cap. 7. sic scribit: Apud Ovidium Navis à picta Minerva casside nomen habet, ut Galea vocaretur; quo nomine hodie omnes vocantur Liburnicae. Ibidem haec addit: In navi Ovidiana tutelare numen fuit Minerva, eaque imposita puppi, ex consuetudine: Galea autem Minervae fuit insigne navis, idque ex ipso prore ligno sculptum. Hoc ecy-mon quàm verum sit, alii judicent. Apud Plantum in Rudente Gaulus exponitur, vasculum in formam cymbii. Festo Gaulus est genus navigii. Qua notione Aristophanes illud nomen usurpavit, Avibus: Γαῦλον κτῶμα, καὶ ναυκληρῶ. Ibi interpretes, φοινικικὸν κράθῃ esse, annotavit. Et in Hesychio legimus: Γαῦλοι, τὰ φοινικικὰ πλοῖα. Callimachus:—Σιδόνι με κατήγαγεν ἐνθάδε γαῦλῳ. Unde quidam conjectant, vocem esse Phœniciam, & à Gulla derivari, quod lenticulam significat. Inter voces Græco-barbaras à Meursio recensetur, Γαλαῖα, sive Γαλέα, triremis, ex Italico, Galéa. Utitur Gotfridus Viterbiensis in Chronico: Dum petit Italiam celeri vectante galéa. Phœnicum linguâ, Gal, undam seu fluctum denotat. Hac obiter.

Post Triremem aliae navium species inventae sunt, quadriremis, Quinquereμες, &c. Quadriremem (τετραῖρη) Carthaginenses, ut ait Clemens, primi construxerunt. In hac quatuor ordines remigum Lucanus agnoscit, libro tertio:

Quosque quater surgens exstructi remigis ordo.

Flavius Vegetius De Re Militari lib. 4. cap. 37. Quod ad magnitudinem pertinet, inquit, minima Liburna remorum habent singulos ordines; paulo majores, binos; idonea mensura, ternos vel quaternos, interdum quinos sortiuntur remigum gradus. nec hoc cuiquam enorme videatur, cum in Actiaco pralio longe majora referantur concurrisse

concurrisse navigia, ut senorum etiam vel ultra ordinum fuerint. Hæc ille. Illos remigum ordines, non in altitudinem, sed in latitudinem considerandos esse, affirmat Stewechius Notis in Vegetium, Bayfii opinionem secutus. Budens quid hac de re senserit, ipse sic explicat, libro quinto De Asse: Legimus, inquit, apud antiquos fuisse non modo trium ordinum naves, quas Triremes nostri, Græci τριῆρης appellant, (in quibus per singula transtra terni remiges sedent, suum quisque remum ducentes, ita ut qui navi intimus est, is maximum remum tractet) sed etiam Quadrirèmes, & Quinquerèmes, & sex ordinum naves: quin & à Græcis Hepteres & Enneres & Décères vocabula inventa sunt, quæ naves septenarium, novenarium, denariumque ordinum significant. Auctor Historiæ Navalis fatetur, in omni majore navi treis fuisse remigum ordines in altum surgentes, videlicet, Thalamitas, Mesozugitas, & Thranitas: alios verò negat unquam in ulla navi ordines fando auditos esse.

Bayfii opinio confutari videtur ex his Julii Pollucis verbis, Lib. I. cap. 9. Θάλαμος, ἔστι δὲ θαλάμοιο ἐρήνησι: τὰ δὲ μίση καὶ νεῶς, ζυγὰ, ἔστι δὲ ζυγοὶ καὶ δυνάμεις. τὸ δὲ δεινὸν κατὰ πρῶτον, θρᾶν, ἔστι δὲ θρᾶνιτι. i. Ea pars navis, θαλάμος dicitur, ubi Thalamii remigant: media pars, ζυγὰ, ubi Zygi sedent: & superius tabulatum, θρᾶν, ubi Thranitæ. Ibidem indicat, infimam navis partem sive τὸ ἐσθρῶν, θαλάμιον appellari.

A. M. 3244. ante Christum 759.

OZIE XLIX. PEKACHIE I.

PEKACHIAS sive Phaceias Menachemi F. patri defuncto succedit, & regnum Israëlitarum obtinet annos duos. 2 Reg. 15. 23. Vide quæ infra notamus ad Annum 3246.

Medidus, Medorum rex tertius, Sosarmo defuncto succedit, regnatque annos quadraginta. Euseb.

OLYMPIAS V. Æschines.

A. M. 3245. ante Christum 758.

OZIE L. PEKACHIE II.

EPHOROS in Spartanam Rempublicam hoc anno introductos arbitratur Cappellus. Nos paulo serius id factum putamus. Vide, quæ infra habes ad A. M. 3251.

A. M. 3246. ante Christum 757.

OZIE LI. PEKACHI I.

PEKACH sive Phacee, Romeliæ F. Israëlitarum rex decimus octavus, occiso Pekachia, regnat annos viginti. Regnare cepit, Ozia anno quinquagesimo primo ad medium currente, vel ineunte quinquagesimo secundo. 2 Reg. 15. 27. Nam Pekachias regnare coeperat, cum decurreret ad medium undequingagesimus Ozia annus, vel initium duceret quinquagesimus, ut notat Cappellus. Primum Pekachi annum cum quinquagesimo primo Ozia anno comparat Eusebius.

Alcmaon Æschyli F. Atheniensium decimus tertius & ultimus Archon perpetuus, hoc anno videtur patri successisse, licet Eusebius id quadriennio serius referat.

Hujus Alcmaonis meminit Paterculus, libro primo: Athenis (inquit) perpetui Archontes esse desierunt, cum fuisset ultimus Alcmaon.

A. M. 3247. ante Christum 756.

JOTHAMI I. PEKACHI II.

OZIAS (qui & Azarias dictus est) tandem leprosus obit anno regni sui quinquagesimo secundo. Huic succedit filius Jotham, decimus tertius Rex Juda, annos viginti quinque natus, regnatque annos sexdecim. 2 Reg. 15. 32. & 2 Par. 27. 1, 8.

Alyattes I. Lydorum rex secundus, regnat annos quatuordecim, ut notat Eusebius.

A. M. 3248. ante Christum 755.

JOTHAMI II. PEKACHI III.

ATHENIENSES, post Codri Regis mortem, ejus posteros (qui à Codri filio Medonte appellantur Medontidae) Archontas sive Pratores perpetuos esse passi sunt. Ea potestas Athenis annos trecentos & duodecim duravit: deinceps verò Magistratus suos Populus Atheniensis decenniali potestate contentos esse voluit, ut Pausanias scribit, Messenicis: ὅτερον δὲ, inquit, καὶ περὶ δεκάτην ἐτῶν δὴ καὶ ἐπὶ πέντε αὐτοῖς τὸ ἀρχεῖν, id est, Postea tantum est, ne ultra annos decem continuarent imperium. Fuere autem Archontes decennales septem.

Charops Æschyli F. Atheniensium primus Archon decennis sive decennalis factus est: sub quo Roma condita est, ut ait Dionysius Halicarnassensis. Charops Paterculo etiam memoratur.

Cinathon, poëta Lacedæmonius, qui Genealogias scripsit, hoc tempore vixisse traditur. Euseb. Hujus Cinathonis non semel meminit Pausanias.

OLYMPIAS VI. Oebotas.

A. M. 3249. ante Christum 754.

JOTHAMI III. PEKACHI IV.

OEBOTAS Olympionices, Achæus fuit, ut indicat Pausanias Achæicis: Οὐβώτα ἀνδρὶ Δυμαῖο, πατρὶς αὐτοῦ ἀελομεδίων νίκῃς Ὀλυμπιάδι ἐκτῇ, &c. Oebota Dymæo (inquit) palma de Stadio data est Olympiade sexta, statua verò in Olympia fuit erecta demum Olympiade octogesimâ, ex responso quodam Delphico. Ibidem adtexitur hæc historia. In Dymæorum finibus Oebota Cursori victoriæ positum exstat monumentum: qui, cum primus ex Achæis Olympia coronam inervisset, & nullum apud cives suos eo nomine honorem esset adeptus, Achæis imprecatus est, ne quis ipsorum unquam palmam Olympicam ferret. Deo alicui curæ fuit, ratam facere eam Oebota execrationem. Id tum demum resciverunt Achæi, cum se mirantes Olympicarum palmarum compotes fieri nunquam amplius potuisse, Delphos ad Oraculum miserunt. Et tunc quidem, postquam & alia in Oebota honorem instituisent, & viri Statuam in Olympiam misissent, mox Sostratus Pellenæus in stadio pueros vicit. Post Achæis athletis fuit solenne, ut descendentes in Olympicum certamen, Oebota parentarent,

parentarent, ejusque Statue, si vicissent, coronam im-
ponerent.

Iphitus Eléus, Olympiadum instaurator, hac sextâ Olympiade de coronandis victoribus Apollinem consuluit, ut ex hoc Phlegontis Fragmento docemur: Καὶ ἐστὲρτο μὲν ἐκεῖς ἐπὶ πάντεσσι Ὀλυμπιάδῃς. τῇ δ' ἑκτῇ ἐδόξεν αὐτοῖς μαντεύσασθαι, εἰ θεύματα δεῖδωσι τοῖς νικῶσι: καὶ πέμψουσι τὴν βασιλέα Ἰφίτου εἰς Θεῶν. id est: Cum hæcenus victores coronati nulli essent, placuit consulere Oraculum, annon coronandi essent deinceps. Super hac re Iphitus (Eleorum) rex Olympiade sextâ ad Deum mittitur.

A. M. 3251. ante Christum 752.

JOTHAMI V. PEKACHI VI.

ACHAZ Jothami F. Ozia Nepos, hoc circiter anno videtur Ezekiam genuisse, siquidem Anno Mundi 3274 ipse Ezekias viginti quinque annorum esset. Itaque Achaz antequam annum ætatis undecimum attigisset, operam liberis dare cœpit.

ROMAM hoc anno conditam esse, putat Velleius Paterculus: Sextâ Olympiade, inquit, post duo & viginti annos quàm Primâ constituta fuerat, Romulus Martis F. ultus injurias avi, Romam Urbem Parilibus in Palatio condidit. Addit, Id ætatum post Troiam captam annis quadringentis triginta. Ibi autem in libris editis, adjicitur huic calculo nota Septenaria, quam recidentem esse rectè censet Lipsius. Ego pro Septem, Sedenim, reponi mavelim; quæ vox ad sequentia pertinet. Sic nempe scripsisse Velleium arbitror: Sed enim id gessit Romulus, adjutus legionibus, &c.

A. M. 3252. ante Christum 751.

JOTHAMI VI. PEKACHI VII.

ROMAM hoc anno conditam ex Tarutii sententia statuit Varro. Hinc ergo inchoatur Æra Urbis Conditiæ Varroniana, quam sequuti sunt Augustus, Claudius, alique Imperatores in suis Secularibus Ludis; item Plutarchus, Corn. Tacitus, Dion, A. Gellius, Censorinus: nostro verò tempore Josephus Scaliger, Casar Baronius, & alii. Sed Cicero, Livius, Plinius, Paterculus, variant, & modò ab hujus, modò ab antecessoris, modò ab insequentis anni Kalendis Januariis Æram Urbis inchoant, ut observat Cappellus. Parilibus autem Romam conditam esse, scripsit Varro, De Re Rustica lib. 2. cap. 1. Idem testatur Ovidius libro quarto Fastorum. Notat Servius Virgilii Interpres, Palem Romanis dictam esse Deam pabuli, cui Sacra solvuntur undecimo Kalendas Maias die, quæ Palilia vocantur. Ab hac igitur dea pastoralis, Palilia dici putantur; Parilia autem, à pariendo, ut & Festus indicat. Sic Sidus, in cujus ortum Palilia incidebant, Palilicium & Parilicium dictum est. Græcis Ὠάδες, Latinis Sucule (vel potius Succule) appellantur istæ Stellæ, in Capite Tauri: de quibus consulas Theonem Arati Scholiasten, & Hugonem Grotium in Arateis. Hic igitur est Dies Natalis Romæ, videlicet undecimus Kalendas Maias. Temporibus enim Julianis Hyadum ortus in vigesimum primum Aprilis diem incidebat. Urbis Natalem sæpe commemorant Romani Scriptores. Plutarchus, in Vita Romuli: Ὅτι μὲν δὴ αὖτε ἡ πόλις ἦν κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ τῇ δ' ἑκτῇ Ὀλυμπιάδῃ

Μαρίων, ὁμολογεῖται, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐσπρίζουσι Ῥωμαῖοι, ἡμέραν τὴν πατρίδος ὀνομάζοντες. id est: Conditam Urbem in confesso est, undecimo Kalendas Maias, quem Diem Romani Patriæ Natalem appellant, habentque festum. Julius Solinus, capite secundo: Romulus auspiciatò fundamenta murorum jecit, duodeviginti annos natus, undecimo Kalendas Maias, horâ post secundam, ante tertiam, sicut Lucius Taruntius prodidit, mathematicorum nobilissimus, sole in Tauro, lunâ in Libra, constitutis. Cappellus autem monet, Solinum scripsisse: Sole in Libra, Lunâ in Jugo constitutis. Dicebatur (inquit) Romulus Romam condidisse, cum Sol in Libra, Luna in Jugo esset, auspiciatò videlicet & certo consilio, ut Urbs illa Orbis æquilibrium obtineret, & gentibus jugum imponeret. Itaque ex Tarutii sententia sic scribit Marilius, libro quarto:

Hesperiam sua Libra tenet, qua condita Roma
Et propriis frenat pendentem nutibus Orbem,
Orbis & imperium retinet; discrimina rerum
Lancibus, & positas gentes tollitq; premitq;
Qua genitus cum fratre Remus hanc condidit urbem.

Tarutii sententiam Cicero De Divinatione lib. 2. sic explicat: Lucius Tarutius Firmanus, familiaris noster, in primis Chaldaicis rationibus eruditus, Urbis etiam nostræ natalem repetebat ab iis Parilibus, quibus eam à Romulo conditam accepimus; Romamque, cum in jugo esset Luna, natam esse dicebat. Tarutii mentem fuisse, putat Cappellus, ut primus Urbis Conditiæ annus inchoaretur à Januarii & Capricorni primo, Novilunio, tribus mensibus post jacta ejus fundamenta.

OLYMPIAS VII. Daicles.

A. M. 3253. ante Christum 750.

JOTHAMI VII. PEKACHI VIII.

URBIS CONDITÆ II.

DAICLES Messenius Ὀλυμπονίκης primus coronatus est, postquam Iphitus super ea re Oraculum consulisset. Hoc memoriæ prodidit Phlegon Trallianus: Πρῶτος δ' ἐστεφανώθη Δαῖκλῆς Μεσσηνίτης, ὃς τῇ ἐβδόμῃ Ὀλυμπιάδῃ σάβιον ἐποίησε, Primus coronatus est Daicles Messenius, qui septimâ Olympiade Stadium vicit. Obiter corrigendus est locus Strabonis, libro octavo; ubi Agon Olympicus σπάρτις fuisse dicitur καὶ τὴν Ὀλυμπιάδην, post vigesimam sextam Olympiadem. Legendum, καὶ τὴν ἑκτὴν, post sextam.

Æram Urbis Conditiæ M. Porcius Cato inchoavit à Kalendis Januariis, quæ Septimæ Olympiadis celebrationem proximè antecesserunt. Hanc Æram U. C. Catonianam secuti sunt Dionysius Halicarnasseus, Solinus, Eusebius, & alii. Collatis, inquit Solinus, nostris & Græcorum temporibus invenimus, incipiente Olympiade septimâ Romam conditam, anno post Ilium captum quadringentesimo trigesimo tertio. Addit: Par est, Romam septimæ Olympiadis anno primo credi conditam. A Troiæ Excidio ad hunc annum quadringentos triginta duos annos (exactos scilicet) numerat Dionysius, libro secundo: Ἐκπύδη μὲν δὴ αὖτε, αἰτ', ἡ πόλις ἔτι δευτέρῃ καὶ τριτακσίῃ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ ἰατρὸς ἀλλοτρίῃ, ἐπὶ τῇ ἐβδόμῃ Ὀλυμπιάδῃ. id est: Urbs (Roma) condita est annis post Ilii Excidium 432, septimâ Olympiade ineunte. Idcirco Auctor Anagraphes

Anagraphes Olympiadum, ad hunc annum, adnotat: *Ῥώμην ἐπὶ δὴ τῷ Ῥώμῳ καὶ Ῥωμύλῳ*. Remus *Ῥώμῳ* ibi dicitur, sicut & apud Plutarchum, & Strabonem. Aliis tamen Romus primò appellatus traditur, qui post Romulus. Sic enim scribit *Servius*, ad *Primum Aeneidos*: Captatis auguriis Urbem condiderunt: sed Remus prior sex vultures vidit, Romus postea duodecim: quæ res bellum creavit, in quo extinctus est Remus: & à Romi nomine Romani appellati. ut autem pro Romo, Romulus diceretur, blandimenti genere factum est, quod gaudet diminutione. Sibyllæ verba, citante *Servio*: *Ῥωμαῖοι Ῥώμῳ παῖδες*. Romanos à Romo sive Romulo denominatos, ait Poëta, his verbis:

*Romulus excipiet gentem, & Mavortia condet
Mcænia, Romanosque suo de nomine dicet.*

Historiam Romuli & Remi scripsere *Livius*, *Plutarchus*, *Strabo*, *Aurelius Victor*, & alii.

A. M. 3256. ante Christum 747.
U. C. V. JOTHAMI X. PEKACHI XI.

EPHORI hoc circiter anno Lacedæmone creati sunt, in hunc finem, ut instar fræni potentiam Regum luxuriantem inhiherent. *Platonis* eâ de re verba adduxit *Plutarchus*, in *Vita Lycurgi*: Qui *Lycurgo* successerunt, ἀκρατον ἐπὶ τῷ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἰσχυρῶν ὁρῶντες ἀπαρῶσαν καὶ θυμολυγίαν, οἷον φάλιον ἐμβάλλουσιν αὐτῇ τῷ ὅτ' Ἐφόρων δυνάμειν, Cùm adhuc nimiam & validam paucorum potentiam animadverterent luxuriari, & ferocire, tanquam frænum iniecerunt ei Ephorum auctoritatem. *Aristoteli* placet, hunc magistratum, quasi nervum fuisse Reipublicæ partes inter se conjungentem, acquiescente nimirum plebe, quod & illa hujus magistratus communicatione particeps esset publici imperii. Σωέχει μὲν δὴ (inquit ille *Polit. lib. 2. cap. 7.*) τὴν πολιτείαν τὸ ἀρχεῖον τῶν: ἡποχάζει γὰρ ὁ δῆμος, διὰ τὸ μετέχειν μερίσσης ἀρχῆς. id est: Continet rempublicam hæc Ephorum Curia. quiescit enim populus, quod particeps sit imperii. Igitur in hujus Magistratus institutione, populi ratio potissimum habita est. popularis enim prorsus hic magistratus, sicut & ex populo plerunque. Disputat *Cleomenes* Lacedæmoniorum Rex apud *Plutarchum*, Ephoros circa tempus Belli Messeniaci primùm à Regibus ipsis fuisse constitutos, qui essent tanquam vicarii Regum absentium; postea verò summam sibi usurpasse potestatem.

Lacedæmoniorum Reges hoc tempore erant *Alcæmenes* & *Theopompus*. Et à *Theopompo* quidem Ephoros primum in Remp. introductos testatur *Plutarchus* in *Vita Lycurgi*, ἐπεὶ πῶς μάλιστα πελάκοντα καὶ ἑκατὸν μὲν Ἀποκρίων, Annis centum triginta post *Lycurgum*. *Aristoteles* *Politicorum* libro quinto scribit, *Theopompum* & aliis in rebus fuisse moderatorem, & Ephoros instituisse. Nam regnum potestate minuit, tempore auxit: ut quodammodo id non minus, sed majus effecerit. Quod idem & uxori ipsum respondisse ferunt: quæ cùm ex eo quæreret, an ipsum non pudeat liberis suis Regnum minus, quàm à patre acceperit, tradere; *Minimè* verò, inquit, πλεονέξωμι γὰρ πολυχρονιωτέραν (ἀρχὴν) Trado enim

diuturnius. Hanc historiam legas etiam apud *Plutarchum* libello *Ad Principem indoctum*, & apud *Valerium Maximum* lib. 4. cap. 2. ubi Ephoros Lacedæmone Regiæ potestati oppositos dicit, sicut Romæ Consulari imperio Tribuni plebis sunt objecti. Ita sensit *Cicero*, libro tertio *De Legibus*: Quare nec Ephori Lacedæmone sine causa à *Theopompo* oppositi Regibus, nec apud nos Consulibus Tribuni.

Ephoros quinque numero quotannis electos fuisse, legimus. Erat enim annuus hic magistratus. Ephori (inquit *Aristoteles* *Polit. lib. 2. cap. 8.*) eandem habent potestatem, quam qui in Creta dicuntur *Cosmi*; præter quod Ephori quidem sint numero quinque, *Cosmi* verò decem. *Bidæos* & Ephoros, quinos numero ἀρχοντας fuisse, notat in *Laconicis* *Pausanias*. Quinque Ephorum primarius Annum signabat, adeo ut diceretur ἐφορεύοντες τὴν δαίνα: eamque ob causam Ephorus ille ἐπώνυμος dictus est. Sic enim *Pausanias*, libro eodem: Præsumt Ephori gravioribus negociis, καὶ παρέρχονται ἢ Ἐπώνυμον, & de suo numero Eponymum designant; quemadmodum Athenis quoque inter eos qui novem dicuntur, unus est *Archon* eponymus. Appellatur ἀρχων ἐπώνυμος, quia de horum nomine anni in Fastis atque annalibus inscribebantur, sicut apud Romanos anni non modò ab Urbe Condita numerantur, sed etiam Consulium nominibus insigniuntur. Annum suum Lacedæmonii, Ephoris magistratum ineuntibus, inchoabant, tempore scilicet brumali, ut ex *Thucydide* colligitur. Primus autem Ephorus fuit *Elatius*: cujus fit mentio apud *Plutarchum*, in *Vita Lycurgi*.

OLYMPIAS VIII. Anticles.

A. M. 3257. ante Christum 746.
U. C. VI. JOTHAMI XI. PEKACHI XII.

HANC Olympiadem *Elæi* suis Fastis non inseruerunt, ἀπολυμπιάδα vocantes, quasi dicas irritam Olympiadam, quod à *Pisæis* sit administrata. *Pisæi* enim (in quorum agro Olympiam *Strabo* collocat) *Elæis* invidentes, *Agonothetæ* esse cupiebant, & adjuvante *Phidone* Argivo, honorem istum hoc anno *Elæis* præripiunt. *Phidonis* Argivorum tyranni, qui longè omnium fuit Græcorum insolentissimus, mentionem facit *Herodotus*, libro sexto: ὅς ἐξ ἀναστάσεως τῶν Ἠλείων ἀγωνοθέτας, αὐτὸς ἢ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγωνία ἐδρα, Qui summotis *Eleorum* agonothetis, ipse Agonem posuit in Olympia. Id hoc tempore factum indicat *Pausanias* lib. 2. *Eliacorum*: *Pisæi*, inquit, inimicitiam cum *Elæis* exercentes, dum sibi Olympicorum ludorum administrationem cupidius vindicare student, calamitatem sibi attraxerunt. Olympiade enim octavâ *Phidonem* Argivum impotentem tyrannum, & cunctæ Græciæ invidiâ laborantem, advocarunt, ejusque maxime præsidio subnisi, ludos posuerunt. Addit, *Elæos* idcirco hanc & alias nonnullas ἀπολυμπιάδας vocatas, suos non retulisse.

De *Phidone* Argivorum tyranno (eujus & supra ad Annum 3205. mentio facta est) sic scribit *Strabo*, libro octavo: *Phidon* adortus est etiam eas urbes, quas quondam *Hercules* ceperat, sibi que hoc vindicavit, ut ea ipse Certamina procuraret, quæ

ab Hercule fuerant instituta; de quorum numero fuit Agon Olympicus. Itaque in Olympiam profectus, obtinuit Phidon, ut ipse Certamini isti praeffet, cum neque Eleis ad propulsandum arma essent in diuturna versatis pace, neque aliis, quos ille sua potentia oppresserat. Elei autem non retulerunt in Tabulas illam Olympiadem. Casaubonus, ad eum locum Strabonis: Elei solebant in commentarios diligenter referre, quae singulis Olympiadibus gesta fuissent, hoc est, qui, quo certamine superassent. sed cum alii per vim Ludis praefuerant, Elei gesta illis annis non scribebant, sed eas Olympiadas vocabant Anolympiadas; prorsus simili ratione ac Athenienses annum quo fuisset aliquis non legitimus Archon, ἀρχὴν nuncupabant.

Romam octavam Olympiade conditam tradidit Fabius Pictor, vetustus historicus, ut testatur Solinus. Videtur ille annos numerasse ab Urbis Encaniis.

Nabonazar sive Nabonassar regnum Babylone occupat. Hinc Epochā illa Astronomica, quae dicitur *Ara Nabonassari*, initium ducit, annis nempe 424 ante mortem Alexandri Magni, ut scripsit Princeps mathematicorum Ptolemaeus Μεγάλης Συντάξεως lib. 3. cap. 8. Hujus Epochae meminit Censorinus, De Die Natali Cap. 21. Ut a nostris, inquit, ita ab Aegyptiis quidam Anni in literas relati sunt, ut quos Nabonazari nominant, quod a primo imperii ejus anno consurgunt. Regnum Nabonassar Babylone arripuit anno vicesimo Bocchoridis Regis Aegyptiorum, ut notat Jos. Scaliger. Nabonassarum aliqui opinantur esse Baladanem sive Beladanem Merodaci patrem, cujus fit mentio in Sacris literis, *Esaia cap. 39.* & 2 Reg. 20. 12. Hae opinio placet Torniello. Sed & Scaliger libro quinto De Emendatione Temporum, Beladanem eundem esse cum Nabonassaro suspicatus est; etsi hanc opinionem ipse post retractavit in Canonibus. Plura de hoc Nabonazaro legas apud Lidyatum Tractatu De variis Annorum formis, cap. 9. Nabonassari Ara, ut putat Cappellus, initium ducit annis Julianis 746, diebus 310, ante Aera Christi.

A.M. 3258. ante Christum 745.

U.C.VII. JOTHAMI XII. PEKACHI XIII.

APUD Athenienses Charopi succedit Aesimides (qui & ipse filius Aeschyli) Praetor secundus decennalis. Hujus meminit Pausanias Messenicus.

OLYMPIAS IX. Xenocles.

A.M. 3261. ante Christum 742.

U.C.X. JOTHAMI XV. PEKACHI XVI.

OLYMPICUM Agona Elei deinceps, postquam Phidonem Argivum ope Lacedaemoniorum submoverunt, administrant. Cum enim Pisxi, adjuvante Phidone, octavam Olympiadem procurassent, Elei armis paratis defendere sese coeperunt. quibus etiam Lacedaemonii auxilia miserunt, ut legimus apud Strabonem libro octavo. Qui Olympionices hoc anno fuit, Pausania Xenodocus appellatur, Eusebio autem Xenocles Messenius.

Meles, tertius Lydorum rex Alyattæ succedit, regnatque Annos duodecim. Euseb.

A.M. 3262. ante Christum 741.

U.C.XI. JOTHAMI XVI. PEKACHI XVII.

ACHAZI I.

ACHAZ Jothami F. rex Juda decimus quartus, annos viginti natus coronatur, regnatque annos sexdecim. 2 Reg. 16. & 2 Par. 28. Jothamum quatuor adhuc annos superstitem facit Cappellus. Sed verisimilius est, Jothamum hoc anno obiisse: qui, si in vivis fuisset, filii Achazi idolomaniam cohibuisset. Achaz enim, etiam Cananæorum abominationes superare conatus est. Quamobrem Deus immittit Pekachum regem Israëlitarum & Rezinem Syriæ regem, qui Judæam devastent. Rezin urbem Elath Achazo eripit: Pekach centum viginti millia Judæorum uno die jugulat; & ducenta insuper hominum millia capit, quos tamen jubente Odedo prophetâ gratis dimittit. 2 Reg. 15. 37. & 16. 2. Vide & 2 Par. 28. Res hoc ordine gesta videntur. Primum, Rezin rex Syrorum Judæam ingressus Achazum prælio vicit, & ingentem prædam abduxit: deinde, cum Syri Hierosolymam obsiderent, Pekach se illis conjunxit. Cum traheretur obsidio, (Urbem enim non potuerunt expugnare) Rezin ne frustra expeditionem suscepisse videretur, cepit Eloth ad Mare Erythræum, & præsidia Judæorum inde expulit. Illo recedente, speravit Achaz se posse vincere Pekachum, sed egressus ad pugnam, ab eo maximo prælio superatus est. Hinc sibi metuens, suppetias petit à Rege Assyriorum (2 Reg. 16. 7.) dissuadente Esaia Propheta, ut colligere est ex septimo Capite Libri Esaie. Ibi enim Achazo de conspiratione Syrorum & Israëlitarum consternato liberationem denunciat Propheta, & diffidenti dat optionem signi, quodcunque voluerit.

Esaia Propheta multa de Christo præclare vaticinatur. Cœperat is prophetare diebus Ozia Regis, ut dictum est ad A. M. 3223. Sed quinque tantum ejus Prophetiæ Capita ad Oziam, sextum ad Jothamum, reliqua ad Achazi & Ezekia tempora pertinent. Capite septimo prædixit Esaia, atterendum Ephraim intra sexaginta duos annos, ut non esset populus. Quam prophetiâ doctissimi Interpretes impletam censent tempore Manassis, cum Assyriorum Rex Esarchaddon reliquias Israëlitis deportavit, ut infra videbimus.

BELLUM MESSENIACUM.

De Spartanis virginibus, quas Messenii dicuntur violasse, & Telecli Regis caede, quam Belli Messeniaci causam fuisse dicebant Lacedaemonii, jam supra ex Pausania quædam protulimus, ad Annum 3192. Virginum à Messeniis violatarum meminit & Strabo libro octavo: In consinio Laconica & Messenia, inquit, est fanum Diana, quod Limnaeum dicitur, à loco scilicet, qui Λίμναϊς vocabatur. Ibi uterque populus solebat solennem conventum ac sacrificium frequentare. In eo fano Messenii putantur violasse virgines, quæ ad sacrificium eo se contulerant: cumque de illata injuria Messenii Lacedaemoniis

non satisfacerent, inde bellum aiunt coortum. Telecli necem commemorat Ephorus historicus apud Strabonem, libro sexto: Ἐπὶ Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίους, ἀποκτείναντες τὴν βασιλείαν τῆς Τηλεκλίου εἰς Μεσσηνίαν ἀφικόμενοι ἐπὶ δουρίαν id est: Lacedæmonii bellum intulere Messeniis, quod hi illorum Regem Teleclum Messenam sacrificandi causâ profectum occidissent. Trogus, sive Justinus, libro tertio: Spartani, cū Messeniis propter stupratas virgines in solenni Messeniorum sacrificio, bellum intulissent. Orofii locum lib. 1. cap. 21. ubi legitur, propter spre-tas virgines, ex Justino corrigendum, monet Bongar-sius.

Bello causam præbuit & aliud facinus, quod exposuit Pausanias Messenicis, in hanc ferè sententiam: Polychares Messenius, qui Olympiade quartâ Stadium vicerat, Euæphno Lacedæmonio boves aliquot locavit pascendas, eâ mercede, ut fructus qui è bobus perciperetur, esset particeps. Euæphnus autem pecus mercatoribus venumdedit, & quasi inopinata rei nuncius ultrò ad Polycharem venit, prædones excursionem in agrum factâ, Boves & simul bubulcos abegisse. Interea dum is fallaciter commentum Polychari persuadet, de Bubalcis unus à mercatoribus aufugit. Qui reversus, Euæphnum ibi apud dominum deprehendit, & coram Polychare redarguit. Convictus is, cū pernegare non posset, supplex id sibi ut ignosceret cum Polycharem ipsum, tum ejus filium rogabat. Indicavit, quanti Boves venditæ essent, ac se pretium repositurum, si Polycharis filius secum isset, repromisit. Cum eo itaque à patre juvenis missus est. In Laconiam ubi ventum est, Euæphnus adolescentem interficit. Hujus sceleris immanitate graviter commotus Polychares, Lacedæmonem ventitans, apud Reges & Ephoros de filii cæde assidue multisque cum lacrymis querebatur. Verum cū nihil profecisset querendo, jam mentis parum compos, in quemcunque incidisset Lacedæmoniorum, eum tanquam hostem morte multabat.

Utrinque hoc modo cū factæ essent injuriæ, venere tunc ad Messenios Lacedæmoniorum legati, qui dedi sibi Polycharem postularunt. At Messeniorum Reges, ad populum ea de re se relatu-ros responderunt. Con-cione vocatâ, sententiæ dictæ sunt valde diversæ. Androcles & Antiochus, Phintæ FF. hoc tempore in Messeniis imperabant. Androcles Polycharem dedendum omninò censebat. Antiochus verò, ὀκνησόν, hoc est, miserrimum fore dixit, si Polychares ante oculos Euæphni pœnas penderet. Postremò acris eò usque exarsit contentio, ut à sua alterutrius factione arma caperentur. Verum brevi finem habuit ea dimicatio. nam qui cum Antiocho erant, multo superiores numero cū essent, & Androclē ipsum, & earum partium optimum quemque interemerunt. Antiochus, cū solus regnum occupasset, per literas Spartanis denunci-at, Se vel Argivis, qui utriusque civitatis essent consanguinei, vel Amphictyonum concilio, vel etiam Areo-pagitarum judicio causam cognoscendam commissu-rum. At illi nihil omninò tabellariis respondisse dicuntur.

Paucis post mensibus, cū in demortui Antiochi locum filius ejus Euphaës successisset, Lacedæmonii non quidem per faciale bellum indixere Messeniis, neque omninò apertè eorum amicitia renunciarunt, verum clandestinis consiliis bello apparato, sese juramento obstringunt, quamvis bellum atrox & diuturnum foret, tamen se pedem non relatu-ros, priusquàm armis sibi Messeniam compararint. Hæc antè jurati, provinciam

Alcameni Telecli filio decernunt, & noctu copias Amphëiam versus educunt. Fuit Amphëa oppidum in Messenia, Laconia finitimum, in præcelso colle situm, circumfluens aquarum perennium copiâ. Opportunus maximè visus est locus, unde omnis se belli apparatus effunderet. Oppidum capiunt patentibus portis, nec ullo obstante præsidio. Qui intus sunt deprehensi Messenii, alii in ipsis cubilibus interfecti, alii verò cū ad templa & aras deorum confugissent, pauci omninò periculum effugerunt. Hæc prima fuere Belli Messeniaci exordia, ἔπειτα δὲ τὸν ἐννάτην Ολυμπιάδα, ἣν Ξενοδοκὸς Μεσσηνίος ἐνίκα σάδιον, anno secundo nonæ Olympiadis, qua Xenodocus Messenius de Stadio victor renunciatus est. Τότε δὲ (ipsius Pausania verba sunt) ὡς τὸ κατὰ λήξιν τὴν Ἀμφείας Ἀσιμίδης Ἀθλωνεῖται ἤρχεν ὁ Ἀισχύλος πρῶτον ἐστίν. id est: Quo tempore Amphëa capta est, Asimedes Atheniensis Æschyli F. quintum jam annum Reipublica præerat. Alcamenem Telecli F. ad hunc usque annum Lacedæmone regnasse, ex verbis Pausania, constat. Itaque Alcamenis filius Polydorus demum post hunc annum regnare cœpit. Idem auctor, Laconicis: Τελδοθήσωντος δὲ Ἀλκαμίδους, Πολυδῶρος τὴν βασιλείαν παρέλαβεν ὁ Ἀλκαμίδης, Alcamenē mortuo, ejus filius Polydorus regnum suscepit. Ibidem: Ὁ πόλεμος ὁ καλέσεται Μεσσηνιακός, Πολυδῶρος βασιλεύοντος μάλιστα ἐς ἀκὴν διετέλεσε, Regnante Polydoro bellum Messeniacum exarsit. Alcidas Messenius hoc tempore migravit in Italiam, ejusque posterī Rhegium tenuerunt. Vide A.M. 3339.

Capitolium proditione Tarpeia virginis, capitur à Sabinis. Tarpeia erat virgo Vestalis: quæ postquam Capitolinam Arcem, patris sui Tarpeii custodia commissam, Sabinis prodidisset, illorum scutis obruta est, cū proditionis mercedem ab illis peteret. Poposcerat enim pro præmio, quicquid in sinistris brachiis gestarent, armillas intelligens, quas illi aureas in lævo brachio habebant. Tatiū autem scutis eam obrui præcepit; nam & ea in lævis gestabant brachiis. Vide Liv. lib. 1. Varronem lib. 4. de Lingua Latina, Servium in Æneid. 8. Florum, & Aurelium Victorem.

A. M. 3263. ante Christum 740.

U.C.XII. ACHAZI II. PEKACHI XVIII.

ESAÏÆ Propheta filius hoc anno natus videtur, cui Deus nomen fecit Mahersalal-hasbaz. Vide Esaia Cap. 8. Vaticinium est de clade, quam Syri & Israëlita biennio post senserunt.

Titus Tatiū Sabinorum rex cum Romulo regnat. Postquàm enim pax facta est cum Tatio, qui ob virgines raptas bellum Romanis intulerat, Romulus cum Sabinis fœdus percussit, eosque in Urbem recepit. Liv. lib. 1.

A. M. 3264. ante Christum 739.

U.C.XIII. ACHAZI III. PEKACHI XIX.

ACHAZ missa ad Regem Assyria legatione, ut supra diximus, auxilia petiit adversus Rezinem & Pekachum, à quibus bis victus, & magnis cladibus affectus fuerat. Quam occasionem nacti Idumæi & Philistini, etiam ipsi Judæam invadunt. Ante annos 96 Rex Amazias magno prælio vicerat Idumæos, & crudeles pœnas de

de captivis sumserat, ne deinceps rebellarent, 2 Par. 25. 11, 12. Philistinos autem Ozias ante annos ferè sexaginta debellarat, moenia urbium dejecerat, Arces sibi exstruxerat, praesidiisque firmarat, 2 Par. 26. 6. Jam verò hi hostes, cum res Judaeorum laborarent, urbes Juda campestris capiunt, 2 Par. 28.

Sibyllam Erythræam hoc tempore fuisse, notat Eusebius. Unde apparet, hanc Esaia Prophetæ ὁ Ἰεροσόλυμοις ἑστὶν ἔσσης, ἔνδ' αὐτῆς καὶ τὴν ἑαυτῆς γυναικὴν καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ Ἰεροσολύμωνος ἑστῆναι. id est: Erythris nata fuit priscis temporibus Sibylla, mulier fatidica & divino furore incitata: Alexandri etiam tempore alia fuit ibidem orta, & itidem vates. Sed & Herophylæ Sibyllæ ortam sibi vindicabant Erythraei, ut docet Pausanias, quæ tamen ante Bellum Troianum vixisse traditur. Sibyllæ Erythrææ meminit Aristoteles libro De mirabilibus narrationibus: quam à quibusdam Italiæ incolis Cumæam dicit vocatam. Exstat Acrostichis de Adventu & Morte Christi Redemptoris nostri, quam Sibyllæ Erythrææ adscriptam fuisse ait Eusebius Libro De Vita Constantini. Cicero lib. 2. de Divinatione, Carmen quoddam Sibyllinum commemorat, quæ ἀποσπῆσθαι dicitur, quod ex primis versuum literis aliquid connectitur. Attamen vulgatam illam Acrostichidem, quæ JESU Christi nomen præfert, visam Ciceroni fuisse, vix est credibile. Vide quæ hac de re differit Isaacus Casaubonus Exercitatione Primâ.

OLYMPIAS X. Dotades Messenius.

A.M. 3265. ante Christum 738.
U.C. XIV. ACHAZI IV. PEKACHI XX.

THEGLATH-PHALASAR sive Tiglath-pilefar Assyriæ Rex (qui & Tilgath-pilneser 2 Par. 28. nominatur) Damascum obsidet, capit: Rezinem Syriæ regem interficit: tum armis in Pekachum Israëlitarum Regem conversis, terram Gilead & Nephtali, & Galilæam pervastans, incolas in Assyriam abducit, 2 Reg. 15. 29. & 16. 9. Ita impletum est vaticinium Esaie cap. 8. 4. Achaz rex Juda obviam Regi Assyrio progressus est Damascum usque, ut de recenti victoria ei gratularetur: cumque Damasci altare vidisset, statim exemplar ejus Uriæ Sacerdoti misit, ut simile in templo Hierosolymitano exstrueret. Itaque Dei Altare loco movit, & alterum Damasceno simile substituit, 2 Reg. 16. 10. Quamvis autem rex Assyrius rogatu Achazi venerit, & Rezinem occiderit, tamen Achaz non adjutus est ab illo, sed exhaustus. Vide 2 Reg. 16. 8. & 2 Par. 28. 20, 21. Postea Achaz vasa Templi comminuit, fores Templi clausit, passim in Urbe altaria sibi erexit, & Excelsa in singulis Judææ civitatibus fecit, ad adolendum diis alienis, 2 Reg. 16. 17. & 2 Par. 28. 24, 25.

Incolas Damasci in Kir abductos legimus 2 Reg. 16. 9. Quam Syrorum captivitatem prædixit Amos cap. 1. 5. Latinus Interpres pro Kir, vertit, Cyrenem. Regionem Asiæ fuisse, non est dubium. Josephus Antiquit. lib. 9. Damascenos ait translatos esse in superiorem Mediam. Et Ptolemæus Cyrenem, quæ & Curna dicitur, in Media ponit. Hæc videtur esse Kir, præsertim cum locus iste Chaldaeo Interpreti etiam Kirne appelletur. Ab hac deportatione Syrorum ea Medorum regio Syromedia dicta

putatur. Nominatur autem Kir, hoc est Murus, quod monte Zagro veluti muro cingatur.

Aureus Vitulus, qui fuit in Dan, ablati sunt à Rege Assyriæ hoc circiter anno, ut tradunt Judæi in Seder Olam, cap. 22. Anno (inquiunt) vicesimo Pekachi Regis Israël, venit Teglat-phalasar rex Assyriæ, abstulitq; Vitulum aureum in Dan, atque ita discessit. Alterum Vitulum, qui in Bethel fuit, Salmanassar post abstulit, anno Achazi duodecimo, ut ibidem traditur.

A.M. 3266. ante Christum 737.
U.C. XV. ACHAZI V. OSEÆ I.

PEKACH (qui & Phacee) per annos viginti regno potitus, ab Osea Elæ filio trucidatus est anno Jothami vicesimo, 2 Reg. 15. 27, 30. Itaque videtur Jotham hoc demum anno obiisse, adeoque simul cum filio Achazo quatuor annos regnasse. Junius verò annum vicesimū à regno cœpto Jothami intelligi putat, etsi Jothamus ante annos quatuor regnare desit. nam quia nullam adhuc Achazi mentionem fecit Scriptura, tempus describit à superiore Rege. Quamquam verò Osea, qui Rex decimus nonus est Israëlitarum, hoc anno regnare cœpit, tamen iterum post coronatus fuit anno Achazi duodecimo, ut infra ostendimus.

Amphæam à Lacedæmoniis captam ubi Messenii cognoverunt, ex omnibus civitatibus in unum convenere ad Stenyclerum. Ibi Rex Euphaës postquam exterritos hominum animos confirmasset, Messenios omnes in armis habuit. Interea Lacedæmonii incursiones quidem faciebant in agrum hostilem: in quo tamen, quia suum jam esse interpretarentur, neque arbores succidebant, neque villas demoliebantur. Rursus Messenii populabantur maritimos Laconia fines, & quæ circa Taygetum erant arva omnia. Quarto post captam Amphæam anno, Euphaës educturum se exercitum edixit, servisque, ut se sequerentur cum materia & omni jaciendi valli instrumento, imperavit. Id cum Lacedæmonii rescissent, & ipsi copias eduxerunt suas. Erat in Messeniorum finibus campus ad signa conferenda idoneus, nisi quod eum profundior Alveus (ῥαγάδα βαθεῖα) dividebat. Ibi suam Euphaës instruxit aciem: Cleonin Imperatorem declaravit equitum, & ἑὸν ἰππῶν, id est velitum: Eos, pauciores utrinque quingenis, Pytharatus & Antander ducebant. Jamque acies concurrere & utrinque impressionem facere ardebant, cum gravem armaturam (τοὺς ὀμῆτους) media charadra cohibuit. equites verò, & levis armaturæ milites, qui numero & virtute utrinque pares fuere, supra charadræ intervallum præhum inierunt. Anceps diu certamen fuit. Interea jubet Euphaës servos jacto vallo tergum & latera sui agminis munire. Cum verò nox ingrueret, & pugna esset soluta, tunc & frontem castrorum circa charadram muniri jussit. Lacedæmonii, animadverso Euphaïs consilio, cum intellexerunt neque sibi pugnandi facultatem fore cum Messeniis, qui jam à castris non prodirent, & ad castra obsidenda, cum imparati ad id venissent, nullam in promptu esse potestatem, domum reverterunt. Pausanias Messenicis.

A.M. 3267.

A.M. 3267. ante Christum 736.
U.C.XVI. ACHAZI VI. OSEÆ II.

Cum Spartanae juventuti Seniores ignaviam & juramenti contemptum exprobrarent, altera in Messenios expeditio, anno post captam Amphéam quinto, aperte suscepta est. Rex uterque, Theopompus Nicandri F. & Polydorus Alcamenis F. (decesserat enim Alcamenes ipse.) exercitum eduxerunt. His cum agmine suo occurrerunt Messenii. Lævo Lacedæmoniorum cornu Polydorus, dextero Theopompus præfuit: mediam aciem ducebat Euryleon Thebis oriundus, ut qui Ægei filius, Oeolyci nepos, Therae pronepos, Autefionis abnepos esset. Contra dextrum Lacedæmoniorum cornu Euphaës & Antander, contra sinistrum stetit Pytharatus; in media acie Cleonnis. Cum ad manus ventum esset, bellandi quidem arte atque exercitatione superiores erant Lacedæmonii, quinetiam numero. In eorum enim potestate jam erant finitimi propè omnes, iidemque hujus belli Socii: Aiginæ quoque, ac Dryopes arma conjunxerant. contra levem verò Messeniorum armaturam, Cretenses sagittarii, mercede conducti venerant. Messenios cum desperatio, tum pariter mortis contemptus incitabat: Et eorum fanè multi extra agmen suum exsistentes, præclara edebant summæ virtutis facinora. At Lacedæmonii à pueris bellicas artes edocti, se intra densam phalangem continebant. Fuit & regum ipsorum illustis dimicatio. Theopompus intemperantius se in Euphaëm infesto telo intulit. Ibi prælium acius exarsit. Postremo Euphaïs globus, qui ex lectissimis viris constabat, in adversum hostem impetu facto, Theopompum ipsum loco deturbant, & Lacedæmonios sibi oppositos in fugam vertunt. Sed alterum coepit Messeniorum cornu graviter laborare. Cum enim Pytharatus cecidisset, qui in ea agminis parte steterant, Duce jam amisso, ordines deseruerunt. Non tamen aut fugientes Messenios Polydorus, aut Lacedæmonios est Euphaës insecutus. Satius enim Euphaës esse putavit, laborantibus suis opem ferre. Ipsos etiam Lacedæmonios, quominus fugientem hostem insequerentur, plurimum quidem locorum ignoratio deterruit. retardavit eos etiam patria disciplina. traditum enim à majoribus morem religiosè tuentes, in fugam versos hostes non urgebant cupidius. Media acies, hinc Euryleonte, illinc Cleonni duce, æquo Marte pugnavit. Nox superveniens certamen diremit. Postero die, neutri pugnam aggredi, aut erigere trophæum occuparunt. Ubi dies jam processit, de cadaveribus tollendis per caduceatores pactis induciis, ad suos humandos uterque exercitus se convertit. *Pausanias Messenicis.*

A.M. 3268. ante Christum 735.
U.C.XVII. ACHAZI VII. OSEÆ III.

ATHENIS Æsimedi succedit Clidicus, tertius Archon decennalis Clidicum hunc Æsimedis filium fuisse, discas ex *Pausania Atticis*: 'Εἰς μοι (inquit) γενεαλογεῖν ἤθελε, καὶ πρὸς τὸν Μελάνθου βασιλεύσαντος, ἐς Κλείδικον ἢ Αἰσιμίδην, καὶ τὰς αὖν ἀπεικονισμένω. id est: Si mihi genealogia texendæ essent, etiam hos qui à Melantho ad Clidicum usque Æsimida filium, regnassent, enumerassent. Qui Αἰσιμίδης vocatur, idem Αἰσιμίδης

apud ipsum *Pausaniam in Messenicis* est appellatus. Messenii cum in urbium præsidia immodicam erogassent pecuniam, jam unde exercitum alerent non habebant. deinde & servitia ad Lacedæmonios perferre. postremo morbus quidam pesti assimilis, etsi ad universos non pervasit, magnam cunctis rebus perturbationem attulit. De summa rerum consulentibus placuit, pleaque oppida deferere, & in Ithomen secedere. Erat hoc oppidum loci naturâ egregiè munitum; unde & Homerus in Catalogo Ἰθάκην κλειμένην dixit, hoc est, arduam sive acclivem Ithomam. Nam Ithome mons est nulli eorum, qui intra Isthmum sunt; magnitudine inferior, & propterea διόβατος μάλα, aditu difficillimus. Huc facta secessione, Messenii vetus urbis pomerium, quatenus sat esset toti quæ convenerat multitudini tuendæ, ampliarunt. *Paus. Messenicis.*

OLYMPIAS XI. Leochares Messenius.

A.M. 3269. ante Christum 734.
U.C.XVIII. ACHAZI VIII. OSEÆ IV.

ASSYRIÆ Reges, Phulis Successores, quot annos regnaverint, incertum est. Ipse Phul regnare coepit, ut videtur, circa quartam, Sargon circa undecimam Olympiada. Sargonis mentio habetur Capite *Esaie vicesimo*. Ibi enim Tartan ab eo missus dicitur contra Philistinos. Tartan etiam inter Senacheribi Duces recensetur 2 *Reg.* 18. & propterea Sargon nonnullis putatur esse ipse Senacherib. Aliter verò censet *Cappellus*. Vide Annum 3273.

Messenii, postquam in monte Ithome confedissent, Delphos miserunt Tisim Alcidis filium, virum divinandi solertiae maximè deditum, qui de Belli exitu Oraculum consuleret. Hunc Delphis redeuntem, Lacedæmonii aliquot adorti vulnerant, & non prius dimittunt, quam vox audita est, à quo missa incertum, ἢ χερσπορόειν μέδεις, Oraculi nuncium dimitte. Ac Tisis quidem ad suos reversus, Regi responsum exponit, neque ita multo post ex illis vulneribus mortuus est. Convocatis in concionem Messeniis Rex Euphaës oraculum recitat, quod fuit hujusmodi:

Κέρην ἄχραντον νεπτέροισι δαίμοσι,
κλήρω λαχῶσαν Αἰπυτιδῶν ἀφ' αἰνῆς
Θυπολεῖτε νεπτέροισιν ἐν Κορυθαῖς. id est:
Nescia viri puella genis inferis,
Æpytidum ab alto sorte ductâ sanguine,
Det colla nocturnis secanda cadibus.

Apud *Eusebium Preparationis Evangelicae libro quinto*, idem Oraculi responsum duobus hexametris comprehensum legitur:

Παρθέρον Αἰπυτίδα κλήρος καλῆς ἦν πρὸς δαίμονας
δαίμοσι νεπτέροισι, καὶ καὶ σπασίας Ἰθάκην.

Auditâ voce Oraculi, statim virgines omnes ex Æpytidarum familia, forti sunt commissa. cumque Lycisci filia ducta esset; eam Epebolus vates sacrari vetuit: non enim esse è Lycisco genitam; verum Lycisci uxorem (cum sterilis ipsa esset) sibi eam supposuisse. Interea dum Vates hæc ad populum agit, Lyciscus assumptâ puellâ Spartam profugit. Quæ res cum hominum

num mentes vehementer commovisset, Aristodemus, & ipse ex gente Æpytidarum, ultrò filiam suam obtulit immolandam. Messenius quidam civis, qui forte Aristodemi filiam amabat, ac propediem erat uxorem ducturus, acriter negare, in patris eam amplius esse potestate, quæ sibi desponsa esset. Cum parum proficeret, vitiatam à se puellam & gravidam jam esse, affirmat. Qua pertinaciâ eò furoris Aristodemum impulit, ut filiam statim suis manibus occiderit, & ejus utero exciso planè omnibus ostenderit, non fuisse prægnantem. Ibi Epebolus vates jussit, ab alio aliquo filiam devoveri: nam Aristodemi filia cædem nihil ipsis prodesse, ut quæ à patre interfecta, sed non diis illis, quibus Pythia iusserat, mactata fuerit. Euphaës autem populo persuasit, consummatum esse Oraculum puellæ cæde; quæque ab Aristodemo patrata sunt, sufficere ipsis debere. *Paus. Messenicis.*

A.M. 3270. ante Christum 733.

U.C.XIX. ACHAZI IX. OSEÆ V.

BELLUM Thyreaticum, quod Lacedæmonii adversus Argivos gessere, hoc anno videtur contigisse; quod videlicet *Solinus* ad decimum septimum annum Romuli retulit. Ejus hæc sunt verba, cap. 13. *Sparta, insignis cum Pollucis & Castoris templo, tum etiam Othryadis illustris viri titulis.* Ibidem: *Cardamyle, ubi quondam fuit Thyrea, nunc Locus dicitur: in quo, anno decimo septimo regni Romuli, inter Laconas & Argivos memorabile fuit bellum.* Hujus belli meminit *Pausanias*, *Laconicis*: *Regnante (inquit) Theopompo, inter Argivos & Lacedæmonios de Thyreatum quoque finibus dimicatum est. Ei negotio ipse Theopompus non interfuit, senio & animi aegritudine implicatus: nam eo vivente Archidamus filius mortuus est.* Idem *Argolicis*: *Qua parte in continentem terram à littore ascenditur, ibi Thyrea vicus est: quo in loco de agri finibus lectissimi viri ex Argivis trecenti, totidemq; itidem lecti ex Lacedæmoniis, inter se pugnarunt: cumq; omnes præter Spartanum unum & Argivos duos occidissent, eodem quo occubuerunt loco tumuli sunt illis congesti.* Idem *Auctor, Phocicis*: *Ejus prælii, quod super Thyrea inter Lacedæmonios & Argivos commissum est, ancipitem eventum fore, Sibylla prædixerat. Sed Argivi secum præclariùs quam cum hostibus actum rati, aeneum equum ad effigiem Durii, Delphos miserunt.* *Plutarchus* ex *Chrysermo* historiam sic refert, in *Parallelis*: *Argivis & Lacedæmoniis de agro Thyreatico altercantibus, Amphictyones rem pugnam utrinque lectorum hominum decernendam, victoriquæ agrum adjudicandum censuerunt. Lacedæmonii Othryadem ducem constituerunt, Argivi autem, Thersandrum. Prælio superstitēs duo ex Argivis, Alcenor & Chromius, de victoria civibus nuntium attulerunt. Facta autem quiete, Othryades etiamnum vivens, fultusque hastilibus semifractis, mortuorum (hostium) scuta abstulit, tropæum erexit, suoque sanguine id fovi & παύσας inscripsit. Cum duo illi superstitēs litem integrarent, Amphictyones in rem presentem venerunt, litemque secundum Lacedæmonios dederunt. Eodem ferè modo res gesta narratur apud *Stobæum*, *Sermone De Fortitudine*: *Cum Lacedæmonii & Argivi super agro Thyreatico certarent, visum est eligere trecentos utrinque; & qui ex iis victores fuissent, habere agrum. Quo facto, Othryades Lacedæmonius, multis interfectis, & ipse saucius, inter mortuos Lacedæmonios**

jacuit. duo autem Argivorum, Alcenor & Chromius superfuere: Quibus digressis Argos, ut victoriam nuntiarent, Othryades spoliatis pluribus hostium, tropæum erexit, & usus vulnere suorum sanguine, inscripsit, ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ ΚΑΤ' ΑΡΓΕΙΩΝ, id est, LACEDÆMONII DE ARGIVIS: & hoc facto obiit. Othryadem pudore Spartam revertendi ob socios interfectos, illic apud Thyreas mortem sibi conscivisse, quidam tradidere, ut ait *Herodotus libro primo*, ubi hæc narratur Historia. Breviter eam attigit *Strabo*: Περὶ ὧν (Θυρεῶν) Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέβη ἀγὼν, τετακτοῖς ὡς τετακτοῖς: ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι, πρῶτος γὰρ τις Ὀθρυάδης. id est: De Thyreis trecenti Argivi cum totidem Lacedæmoniis pugnarunt, & vicerunt Lacedæmonii, duce Othryade. Quavis autem Amphictyones viso tropæo, quod Othryades erexerat, Lacedæmonios superiores judicassent, tamen cum ex Argivis duo superstitēs prælio essent, hi victoriam videbantur sibi jure arrogasse. Idcirco certamen hac de re post aliquot annos redintegratum est. Id indicant hæc *Suidæ* verba: Ὀθρυάδης ἀπὸ ἐχρύετο Λακεδαιμονίοις, τὸ πάλιν ἀμφισβητῆσαι πρὸς Θυρεάς, καὶ ἀγωνισαμένους νικῆσαι, Othryades in causa fuit, ut Lacedæmonii iterum de Thyrea certamen susciperent, ac prælio commisso victoriam reportarent. Hoc verò bellum, quod Spartani rursus Argivis moverunt, cum pugna trecentorum confundere videtur *Herodotus*.

Othryadis nomen multis Scriptoribus est celebratum. De quo *Valerius Maximus lib. 3. cap. 2.* hæc habet: *Othryada quoque pugnam pariter ac morte speciosam, Thyreatium, laude quam spatio latius solum cernitur: Qui sanguine suo scriptis literis, direptam hostibus victoriam tantum-non post fata sua in sinum patriæ cruento tropæi titulo retulit. Seneca, Suasoriâ secundâ: Othryades penè à sepulcro victor, digitis vulnera gessit, ut tropæa Laconum inscriberet. dignum Spartano sacramento virum! cujus ne literæ quidem fuere sine sanguine. Florus historicus id Leonidæ adtribuit, quod Othryadæ proprium erat. Sic enim scribit lib. 2. cap. 2. ubi de Calpurnio Flamma tribuno Romano loquitur: Leonidæ famam adæquavit: hoc illustrior noster, quod expeditioni tantæ superfuit, & supervixit, licet nihil scripserit sanguine. Leonidas sanè nihil sanguine inscripsisse legitur: sed ab omnibus id de Othryade proditum. Exstat hac de re epigramma, *Anthologia libro tertio*:*

Ἀργεῖοι δὲ Ὀθρυάδῃ φόνος καὶ γλυκερὸν ὄπλον
Καύσαντες, Θυρεά Ζεῦ Λακεδαιμονίων.

Huc respexit *Statius Papinius*, *Thebaidos libro quarto*:

Et Lacedæmonium Thyree lectura cruorem.

Eleganter *Ovidius*, Deum Terminum alloquens, *Fastorum secundo*:

Si tu signasses olim Thyreatida terram,
Corpora non leto missa trecenta forent:
Nec foret Othryades congestis tectus in armis:
O quantum patriæ sanguinis ille dedit!

A.M. 3271. ante Christum 732.

U.C.XX. ACHAZI X. OSEÆ VI.

PERDICCAS Macedonum rex quartus, regnat annos unum & quinquaginta. *Enseb.* Hunc unum ex Temeni

Temeni posteris fuisse, docet Herodotus, libro octavo: *Gauanes, Aeropus, & Perdiccas*, tres fratres ex Temeni posteris, *Argis profugerunt in Illyrios; & inde in superiorem Macedoniam transgressi, se ad mercenariam operam Regi locaverunt, unus quidem equis, alter verò bo- bus, minimus autem natu, minutis pecoribus pascendis.* Plura ibidem legas, de Panibus Perdiccae in duplam molem, dum coquebantur, excrescentibus. Solinus ait, Perdiccam primum Macedoniae Regem fuisse nominatum. Et Herodoto Περδικκας ὁ κτιστὸς αὐτῆς ἀρχὴν dicitur. Ejus fit mentio apud Thucydidem lib. 2.

Naxum Siciliae urbem hoc circiter anno conditam notavit Eusebius. Naxi conditor, Theocles sive Θεοκλῆς, Chalcidensium ex Euboea ductor, ipse Atheniensis fuit. Apud Strabonem lib. 6. legimus, Theoclem Atheniensem ab instituto cursu ventis in Siciliam delatum, cum hominum ibi degentium vilitatem, tum Insulae praestantiam explorasse: cumque domum reversus, Atheniensibus ut coloniam eò deducerent non persuaderet, adscito magno Chalcidensium numero, ac Ionum, Dorien- siumque (quorum major pars Megaren- ses erant) in Siciliam navigasse: Ac Chalcidenses quidem Naxum, Dorien- ses Megara (cui loco prius nomen fuit Hybla) condidisse. Naxus est illa urbs, quae post Taurominium vocabatur, teste Plinio. Naxon & Megara collocat Strabo inter Catanam & Syracusas.

A.M. 3272. ante Christum 731.

U.C.XXI. ACHAZI XI. OSEAE VII.

SYRACUSAS, nobilem Siciliae civitatem, condidit Archias Corinthius, Heraclidarum genere ortus, idque triennio post Naxon conditam, ut vult Eusebius. Inter utriusque urbis natales Thucydides anni spatium interponit, lib. 6. dum ait: Συρακούσας δὲ τὴν ἐρχομένην ἔτος Ἀρχίας ἢ Ἡρακλείδων ἐκ Κορίνθου ὦντο, Σικελίᾳς ἐξελέουσιν. id est: Anno proximè sequente, Archias Corinthius, Heraclidarum unus Syracusas, pulsus Siculis, condidit. Strabo, libro sexto: Τὰς δὲ Συρακούσας Ἀρχίας μὲν ἐκποῖν ἐκ Κορίνθου παλαιοῦς καὶ τὸς αὐτὸς χρόνος, δις ὡκίδηται καὶ ἡ Νάξος, καὶ τὰ Μέγαρα, Syracusas (inquit) condidit Archias navibus à Corintho in Siciliam advectus sub idem tempus, quo Naxus & Megara sunt conditae. Idem Geographus lib. 8. ait, Teneatas (qui Teneam incolebant, Corinthii agri pagum) Archia comites fuisse, cum Syracusas ille coloniam deduceret.

Hanc Coloniam jussu Apollinis deductam fuisse, docet Pausanias libro quinto: Archiam Corinthium, inquit, ad Syracusas condendas proficisci jubens Apollo, his usus est versibus:

Ὀρτυγίῃ περ καὶ τῇ ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ,
Θειανὴν καὶ Διὸς παρθεύῃ, ἢ Ἀλφειὸν ποταμὸν βλάζῃ
Μυρτιάδων πηγαῖσιν εὐρρείῃσι Ἀρεθίους. id est:
Trinacriam supra medio jacet insula ponto,
Ortygiam dixere: ubi cana fluentia refundit
Alphæus, pulchra sese immiscens Arethuse.

Historia de Archia & Myscello super colonia deducenda Oraculum sciscitantibus, apud Strabonem legitur: Ferunt, simul Delphos advenisse Myscellum & Archiam, consulendi Oraculi causa: interrogatósque à Deo, divitiásne mallent, an sanitatem; Archiam divitias sibi optasse: Deumque illi, ut Syracusas conderet, mandasse.

De Myscello, qui sanitatem optavit, infra dicemus, ad Annum 3302. Addit Strabo, Archiam, cum in Siciliam navigasset, incidisse in Dorien- sium quosdam, qui digressi erant ab iis qui Megara condiderant, eosque sibi adjunxisse, & communi operâ condidisse Syracusas. Hanc civitatem, quae Pindaro μεγαλοπόλις Συρακούσαι appellatur, ex pluribus urbibus coaluisse, tradit ejus Scholiastes ad Pyth. 2. Ἀρχίας τέσσαρες πόλεις καταστρέφει, εἰς μίαν συνήγαγεν, inquit: Archaias quatuor urbes everfas in unam coegit. Earum nomina sunt, Achradine, Neapolis, Epipolæ, Tyche. Addit, Ortygiam (prius insulam) Syracusis adjunctam esse. Cicero libro quarto in Verrem, quatuor urbes, ex quibus Syracusæ sunt coalitæ, commemorat: Ea tanta est urbs, ait, ut ex quatuor urbibus maximis constare dicatur. quarum una est ea, quae appellatur Insula. Hac mari disjuncta angusto, ponte rursus conjungitur, & continetur. In hac Insula extrema est fons aquae dulcis, cui nomen Arethusa. Altera autem est urbs, cui nomen Achradina est: in qua Forum maximum, &c. Tertia est urbs, quae quod in ea parte Fortuna sanum antiquum fuit, Tyche nominata est. Quarta autem est, quae, quia postrema edificata est, Neapolis nominatur. Hæc ille. Strabo Syracusas ex quinque urbibus coalitas dicit (pentapolin enim fuisse) & muro centum octoginta stadiis longo inclusas. Quintam partem, Ἐπιπολάς scilicet, Cicero pratermisit: Frequens tamen fit mentio Epipolarum apud Livium, Diodorum Siculum, & alios. Erant Epipolæ lapicidinæ nobiles. Vide *Ælianum Var. Hist. lib. 12. cap. 44.* Ea pars, quae Ciceroni Insula, & incolis Νάξος Doricè dicta est, Straboni Ὀρτυγία nuncupatur. Olim quidem insula fuit parva, à coturnicibus (καὶ τῷ ὀρτυγίων) denominata, post agro Syracusano annexa.

Nomen hujus inclytæ urbis (quam Græcarum urbium maximam esse, pulcherrimamque omnium, ait M. Tullius) ut variè scriptum, ita & vario accentu notatum reperias. Apud Ptolemaum duplici p scribitur Συρράκουσαι, ut observat Ortelius. Apud Suidam Συράκουσαι, apud Stephanum Συρακούσαι, ἀειπαμένης effertur: Pindaro Συράκουσαι, plerisque verò Συρακῆσαι nominatur: Epicharmo per apocopen Συρακῶ, ut notat Strabo libro octavo. Nominis etymon nemo Veterum, quod sciam, aperte prodidit. Duris tamen apud Stephanum in Ἀκρί- γατις, ait hanc & alias plerasque Siciliae urbes à fluminibus esse denominatas. Fuerit ergo Syrax vel Syraco, fluvii nomen. Certe λίμνις, ἢ ποταμὸς καλεῖται Συρακῶ, Stephanus memoratur in Συρακούσαι. Aliud etymon affert Fullerus *Miscellaneorum lib. 4. cap. 10.* Opinatur ille, Tyrios mercatores hanc urbem suâ linguâ Tsur-cusa dixisse, hoc est, Tyrium occultam. Sed vero similis est, ab iis nomen urbi impositum fuisse, qui ipsam condiderunt. Constat autem, hujus urbis conditores esse Græcos, Archiam scilicet, ejusque Socios. Itaque Theocritus Syracusas Ἐουερίον ἄνδρα dixit, propter Archiam, & colonos indidem Corinthios.

OLYMPIAS XII. Oxythemis.

A. M. 3273. ante Christum 730.

U.C.XXII. ACHAZI XII. OSEAE I.

OSEAS Israëlitarum Rex hætenus suo nomine regnaverat. Hoc autem anno Salmanasar Assyriorum Rex Oseam sibi subjugavit, & tributa pendere coegit.

Igitur

Igitur Oseas dehinc annos novem regnat ut tributarius Regis Assyriorum. 2 Reg. 17.

Salmanasar apud Assyrios Sargoni successerat. Sargon Tartanem strategum suum miserat, qui Azotum urbem Philistarum obsideret: neque multo post Sargone defuncto, obsidio ea soluta est, ut putat Cappellus. Monet Deus Philistas, ne morti Sargonis insultent; quippe è radice Serpentis orituram viperam, Salmanasarem; & fructum ejus futurum Draconem volantem, Senacheribum. Ita ille Esaia locum (qui habetur cap. 14. 29.) interpretandum censuit.

Aureus Vitulus qui erat reliquus in Bethel, à Rege Assyriae ablatum est anno Achazi duodecimo, ut Judaei tradunt in sua Chronologia Majore, cap. 22. Ita impletam esse putant Osee prophetiam Cap. 10. 6. Etiam ipse in Assyriam deportabitur. Aliis placet, Vitulum captum demum Samariam delatum fuisse ad Regem Assyriae, tanquam primum donum. Id colligunt ex Osee Cap. 8. 5. Projectus est vitulus tuus, O Samaria.

Candaules Lydorum rex quartus, regnat annos septemdecim, ut notat Eusebius. Hic Herodoto dicitur Κανδαύλης, ὁ δὲ Ἕλληες Μυρσίλον καλεῖσι, πύρανθ' Σαρδίων, Candaules Sardium rex, quem Graeci Myrsilum nominant: Item, Κανδαύλης ὁ Μύρσε, Candaules Myrsi filius. Historiam de hoc Rege, qui uxorem suam Gygi nudam ostendit, legas apud Herodotum libro primo. Breviter eandem ex Trogo refert Justinus. Meminit etiam Cicero De Offic. lib. 3. Plutarchus Sympos. lib. 1. & alii.

A. M. 3274. ante Christum 729.

U. C. XXIII. ACHAZI XIII. OSEAE II.

LACEDÆMONII anno post Lycisci fugam sexto (ἐτεῖ ἑκτῷ ὧς ἔξ' Ἰσωνίης Λυκίσκου δρασμῶν, ut notat Pausanias) copias suas contra Messenios Ithomam duxerunt. Commisso praelio, fortissimi quique in medium se agmen ab utraque parte receperunt: ibique multo acerrimum extitit certamen. Ipse enim Euphaes audacius quam regem decebat, & intemperantius in Theopompi Cohortem invehens, vulnera multa, & ea lethalia accepit. Humi stratum Lacedæmonii ad se rapere conati sunt. Restitit Antander dux fortissimus, ibique occubuit σπένων δυνάμειον Εὐφάης, morte pro Rege appetita. Relatus in castra Euphaes, ac paululum recreatus, suos ex eo certamine sensit non inferiores discessisse. Paucis vero post diebus è vita excessit, cum annos regnasset tredecim, ac totum regni tempus cum Lacedæmoniis bellando consumsisset. Paus. Messenicis.

A. M. 3275. ante Christum 728.

U. C. XXIV. ACHAZI XIV. OSEAE III.

EZECHIAE I.

EZECHIAS sive Hezekias decimus quintus rex Juda, Achazi F. annum ætatis suæ vicesimum quintum agens, patre adhuc vivente coronatur, regnatque annos undetriginta. 2 Reg. 18. & 2 Par. 29. Hic veri Dei cultum instaurat mense primo, qui vocatur Nisan; & quidem die Mensis primo Templi valvas recludit, Sacerdotes & Levitas convocat, operi manum adhibere

jubet. Septem diebus Atrium expurgatur; octo sequentibus diebus, interiora Templi: postea die Mensis decimo sexto Encania Templi celebrantur. Ad Israëlitas etiam mittuntur legati, patiente id Osea, qui omnes invitent ad Pascha immolandum. Die decimo quarto Mensis secundi Pascha immolatur: Festum duas per hebdomadas celebratur. Vide 2 Par. 29, & 30. Peractis Encaniorum & Azymorum Solennibus, non modo Judæi, sed & Israëlita domum reversi idola confringunt, idola destruunt. 2 Par. 31. Aeneum Serpentem confregit Rex Ezechias, propterea quod divinam quandam virtutem superstitione plebs Aeneo illi simulacro affingeret, divinumque cultum præstare solet. 2 Reg. 18. 4.

De Osea Rege scriptum est: Fecit malum coram Domino, sed non sicut Reges Israël, qui ante eum fuerunt, 2 Reg. 17. 2. Ne Israëlita prætexerent, se metu Regis ad idololatriam compulsos, Deus ultimum illis Regem non pessimum dedit, ut per eum liceret ipsis ad Templum adorationis causam itare. Præsidia enim (quæ Jeroboamus Nebati F. posuerat in Terræ suæ limitibus, ne quis Hierosolymam ascenderet) ab hoc rege Osea sublata sunt, ut tradunt Judaei in Seder Olam, cap. 22.

Micheas Propheta Elaiæ σὺ γὰρ γονῶν, sub Rege Ezechia vaticinatur, ut legimus Mic. 1. 1. & Jerem. 26. 18.

Messeniorum rex Euphaes orbus decellit: Quamobrem Regis electio permessa est populi arbitrio. Regnum ambiebant Damis, Cleonnis, & Aristodemus ille qui filiam pro populi salute immolaverat. Duo vates, Epebolus, & Ophioneus (quem ortum cæcum fuisse aiunt) negabant imperium homini filia cæde polluto decernendum. Attamen ipse Aristodemus Apytidarum genere ortus, populi suffragio regnum obrinet. Is igitur imperium adeptus, per legatos munera misit primoribus Arcadum, Argivorum, & Sicyoniorum. Suspecti pridem Lacedæmonii cum aliis Poloponnesiis erant, tum Arcadibus, & maxime Argivis. Et ab Arcadibus quidem missi milites, unâ cum Messeniis in Laconicum agrum excurrere. Argivi interea, etsi non ex professo Lacedæmonios laceßere ausi sunt, tamen ita comparati erant, ut contra eos, si pugna commissa foret, omnino praelium inituros esse, appareret. Paus. Messenicis.

A. M. 3276. ante Christum 727.

U. C. XXV. ACHAZI XV. OSEAE IV.

EZECHIAE II.

EZECHIAS Sacerdotum & Levitarum classes ac ordines restituit: quæ ad jube Sacrificium necessaria erant, ea Rex ipse ex suis opibus suppeditat: populum verò, ut Primitias saltem Decimasque Sacerdotibus & Levitis ex Legis præscripto darent, cohortatur. Populus omnia cum alacritate peragit. Vide 2 Par. 31.

OLYMPIAS XIII. Diocles Corinthius.

A. M. 3277. ante Christum 726.

U. C. XXVI. EZECHIAE III. OSEAE V.

ACHAZ Ezechia pater decimo sexto sui regni anno moritur. Annos enim sexdecim ei tribuit Scriptura 2 Reg. 16. 2. & 2 Par. 28. quorum annorum tres postremi

postremi sunt ei cum filio communes. Ipse Achaz vivente pio patre Jothamo cultum Dei perverterat. eodem Achazo adhuc vivente, filius Ezechias Dei cultum instauravit.

Catana Siciliæ urbs ad radices Ætnæ montis conditur. Theocles enim, & Chalcidenses qui Naxum condiderunt, Naxo profecti anno quinto post conditas Syracusas (ἔτει πέμπτῳ μὲν Συρακούσας οἰκισθεῖσιν, ut notat Thucydides) superatis pulsisque Leontinis, post illos Catanam condunt. Hac de causa Straboni Catana Naxiorum κτίσμα seu Colonia dicitur. Hac Charondæ Legislatoris patria est, ut docet Ethnicographus.

A. M. 3278. ante Christum 725.

U. C. XXVII. EZECHIE IV. OSEÆ VI.

ATHENIS Clidico succedit Hippomenes, quartus Prætorum decennialium. Euseb. Hippomenis meminit Pausanias in Messenicis. Apud Suidam legimus, hunc Hippomenem ultimum fuisse Codridarum, & principatu dejectum ob crudelitatem in filiam. Verba ejus adponam: Ἰππομένης, Ἀθηναίων ἀρχὼν, ὃς ἐξέπεσε τῇ ἀρχῇ, δι' αἰτίαν τοιαύτην: ἦν αὐτῷ θυγάτηρ, ἡνίκα ἦν ἀσπὼν πρὸς αἰχλὺν αὐτῆς λατρεῖα, καὶ ὁργῇς καθεστῆεν εἰς οἰκίαν διότις. Καὶ Ἰππῳ, καὶ Ἑρῶν ἡδετέρῳ ἐσέπειπεν. πεθερὶς δὲ αὐτῶν οὐκ ἔστιν, ἐρομένης τῇ παιδί, ἀνήλωσεν τὴν αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ὤρεον ἀπέθανεν. id est: Hippomenes, Atheniensium Archon fuit, qui principatu excidit, propter causam hujusmodi: Erat ei filia, quam cum quidam ex civibus clam violasset, pater irâ commotus in cellam cum equo conclusit. cum neutri alimentum daretur, equus fame pressus, in puellam irruit, eamque absumpsit, & ipse post fame extinctus est. Addit: Illam domum postea fuisse subversam, & loco nomen factum Ἰππῳ καὶ Κόρης. Alibi hæc leguntur apud eundem Suidam: Παρ' Ἰππον καὶ κόρης, τόπος Ἀθηνῶν ἐπὶ καλέωμεν, ἐπειδὴ περὶ τῆς γῆρας ἦν Κωριδῶν, Ἰππομένης παῖς, ὃς καὶ τελευτᾷ ἐβασιλεύει, πρὸ θυγατρὸς καθεστῆεν ἐν χειρὶ πρὶν αὐτῇ Ἰππον καὶ κόρης. id est: Ad Equum & Puellam, Locus Athenis ita dictus, propterea quod Hippomenes quidam ex genere Codridarum, qui postremus principatum obtinuit, filiam eo in loco conclusit cum equo furente. Illa Hippomenis filia Λευῶν nominatur apud Heraclidem De Politia Atheniensium. Eandem Naso intelligit, poematio in Ibin:

Utq; novum passâ genus Hippomeneïde pœna,

Tractus in Actæa fertur adulter humo.

Innuat, eum, qui Limonen vitiat, curru alligatum fuisse, & raptatum ab Hippomene. Tale quid scripsit Heraclides; cujus verba hodie corruptè leguntur.

Messeniorum Rex Aristodemus hoc anno adversus Lacedamonios prosperè pugnavit. Sic enim scribit Pausanias: Quintum jam annum regnabat Aristodemus, cum ad conditum pralii diem sui utrisque Socii præstò fuere. Lacedamonios soli ex omnibus Peloponnesiis Corinthii juvère. At Messeniis in auxilium venère cum universo exercitu Arcades, & Argivorum ac Sicyoniorum lectissimi quique. In Lacedamoniorum acie media Hilote & finitimi steterunt: cornibus duo Reges Polydorus & Theopompus imperabant. Aristodemus phalangem suam laxatis longissimè ordinibus explicat, ne posset ab hoste circumdari: atque his quidem

gravis armatura militibus Cleonmin præfecit: ipse vero & Damis inter levem armaturam substituerunt; in qua funditores & sagittarii pauci erant, reliqua turba ad excursus faciendos idonei fuere, thorace aut scuto duntaxat armati. quibus autem ea defuit armatura, ii caprarum & ovium, nonnulli ferarum pellibus, maximeque Arcades montani luporum & ursorum exuviis tegebantur. jacula singuli plura, lanceas etiam nonnulli præferebant. sebsederunt eâ Ithomes parte, qua minimè possent ab hostibus conspici. Et gravis quidem Messeniorum ac Sociorum armatura primam Lacedamoniorum impressionem fortiter sustinuit. quamvis enim numero essent hostibus inferiores, tamen alacritate & pugnandi usu facile restiterunt, cum hac phalanx ex Argivis, Sicyoniis, & Messeniorum Arcadumque valentissimis atque lectissimis quibusque constaret. Expeditæ etiam cohortes signo dato in hostem cursim impressionem fecerunt, jaculis eminus latera petentes; nec defuerunt, qui cum hoste cominus manum conferere ausi sint. Lacedamonii ancipiti periculo circumventi, non tamen aciem turbant, verum contra levem armaturam conversi, magno conatu eam ut funderent, adnitebantur. sed cum velites facile subterfugerent, Lacedamonios præea primum, tum ira vehemens incessit, adeo ut qui vulnera jam acceperant, & velutum impressioni primi erant expositi, excurrerent, & illos recedentes insequerentur longius. Velites citò elapsi, rursus hostem, dum se reciperet, à tergo urgebant. Interea gravis Messeniorum & Sociorum armatura audaciùs se inferebat. Postremò Lacedamonii praliandi morâ & vulneribus fatigati, & à velitibus novo quodam more disturbati, solverunt ordines. Terga jam vertentibus iidem velites graviora incommoda intulère. In ea enim fuga permultos casos fuisse, credibile est.

Lacedamonii hujus cladis occasione consilium videntur iniisse de prostituendis uxoribus ad sufficiendam maturè sobolem; unde nati Parthenie dicti. Veteres tamen historici, de iis Spuriis non consentiunt: De quibus plura dicturi sumus, ad Annum 3298.

SAMARIA obsidetur.

A. M. 3279. ante Christum 724.

U. C. XXVIII. EZECHIE V. OSEÆ VII.

ISRAELITARUM rex Oseas cum aliquot annos Regi Assyriorum Tributa solvisset, servitutis pertæsus occulta cum So Egypti Rege init consilia. Nec latuit Assyrium hæc conspiratio. Igitur exeunte quarto Ezechia anno Salmanasar in Oseam annum jam septimum suo beneficio regnantem arma capit, & Samariam in rebellionem perstantem obsidet. 2 Reg. 17. 4, 5. & 18. 9. Egypti Rex, qui So appellatur sive Sva, & Josepho Σάα, putatur esse Bocchoris Saites, à patria So vel Sa, Egypti provinciâ, dictus. Is apud Egyptios regnare cœpit ante annos quadraginta, ut supra ostendimus.

A. M. 3280.

A.M. 3280. ante Christum 723.
U.C. XXIX. EZECHIAE VI. OSEAE VIII.

MESSENI & Lacedaemonii circa hoc tempus de Belli eventu Oraculum Delphicum consuluerunt, ut docet *Pausanias*. Messeniis obscure Pythia respondit, adeo ut quid sibi vellet Oraculum, conjiciendo assequi Messeniorum Vates nequirent. Lacedaemoniis vero hoc responsum datum est:

Οὐ σε μάχης μόνον ἔργ' ἐρέπειν χεὶ Φοῖβος αἰώη, Ἀλλ' ἀπάτη μὲν ἔχει λείαν Μεσσηνίδα λαός. Ταῖς δ' αὐταῖς τέχαισιν ἀλώσται αἰσώρη ἔσθ' ἔσθ' ἔσθ'. id est: Non pugnare manu tantum tibi suadet Apollo, Sed praedam populus Messenida fraude reportat. Artibus haec quae parta fuit, capietur eisdem.

Apud *Eusebium* *Preparationis Evangelicae* libro quinto, pro λείαν, legitur γαῖαν. Terram Messenida quondam a Cresphonte astu occupatam supra ostendimus: Et quidem ob commissam in Sortitione fraudem, similitates aiunt habuisse Lacedaemonios cum Messeniis susceptas.

Lacedaemoniis post acceptum hoc responsum ad astum conversis, cum aliud nihil in mentem venisset, quod Ulysses ad Ilium fecit, placuit imitari. Homines enim centum, qui se perfugas esse simularent, ad Ithomen speculatum hostium consilia, emiserunt: atque ut planè perfugisse viderentur, publico decreto damnati sunt. Eos Messeniorum rex Aristodemus statim his verbis dimisit; Λακεδαιμονίων τὰ ἀδικήματα ἔγαν' ἔδ', τὰ ὀφίματα, ἀρχαῖα. Novas esse Lacedaemoniorum injurias, dolos vero, antiquos. Id commentum cum non, uti volebant, cecidisset, conati deinde sunt focios a Messeniis abducere. Verum ab Arcadibus rejecti (ad eos enim primum legati venere) quo minus ad Argivos proficiscerentur, deterriti sunt. *Pausan.* *Messenicis.*

OLYMPIAS XIV. Dasmon Corinthius.

A. M. 3281. ante Christum 722.
U.C. XXX. EZECHIAE VII. OSEAE IX.

CAPTIVITAS DECEM TRIBUUM.

SAMARIA Israëliitarum metropolis ab Assyriorum Rege Salmanasaro capitur ineunte nono Oseae anno, exeunte vero Ezechiae sexto. Ita capio verbo Sacra Scriptura 2 Reg. 17. 6. & 18. 10, 11. Ascendit Salmanasar rex Assyriorum in Samariam, & oppugnavit eam, & cepit. nam post annos tres, anno sexto Ezechiae, id est, nono anno Osee Regis Israël, capta est Samaria. Et transtulit rex Assyriorum Israël in Assyrios, collocavitque eos in Hala & in Habor juxta fluvium Gozan, in civitatibus Medorum. Sensus est: Traductas fuisse Decem Tribus in Assyriam, ut partim in Praefecturis remotioribus Assyriae, partim in regionibus ac civitatibus Mediae, ab Assyria non admodum distantibus, deinceps collocarentur. Hala sive Chalach, quae Straboni Καλαχινί, Ptolemæo Calacine dicta, Assyriae pars est Septentrionalis, ad Occidentem aliquantum declinans. Chabor (ut Junius arbitratur) montana regio fuit Assyriae & Mediae contermina. Chaboras mons

apud *Ptolemaum* reperitur lib. 6. cap. 1. Gozan, Mediae fluvius est, qui post Persico nomine Cyrus appellatus, ut putat *Fullerus*. Vetusti nominis vestigia cernuntur in *Gauzania*, quae Mediae urbs est *Ptolemaeo*. Ante aliquot annos Tilgath-pilnesar Reubenitas, & Gaditas, & dimidiam Tribum Manassis in Hala & Habor & Hara, & ad fluvium Gozan abduxerat, ut legimus 1 Par. 5. 26. Ibi Hara, montosam superioris Mediae regionem denotat. Mediterraneus Mediae tractus, Ecbatana & ulterius tendens, amaris montibus molliter asurgebat. Haec regio, quae cultior erat quam in *Πείραρος* Gozanis, & frequentioribus vicis urbibusque habitata, civitates Medorum, vocatur.

Decem Tribus sic in captivitatem redactas, & partim in Assyria, partim in Media collocatas, ibi mansisse usque in hunc diem, testatur Sacra Scriptura. Ita Deus comminatus fuerat *Levit.* 26. 33, 38. Vos autem ventilans dispergam in Gentes: & Peribitis in ipsis Gentibus, & absument vos terra inimicorum vestrorum. Israëliitarum Regnum hoc tempore abolitum esse, scribit *Flavius Josephus* libro nono *Antiquitatum*, sub finem: *Salmanassar*, inquit, funditus extinxit imperium Israëliitarum, totumque populum traduxit in Mediam & in Persidem; cum quo etiam *Oseas* rex vivus captus est. Tamen quasdam Decem Tribuum reliquias post annos viginti ab Esarchaddone deportatas, viri docti arbitrantur, & tum demum prophetiam *Esaie* cap. 7. vers. 8. impletam. Tobit ait se abductum fuisse in diebus *Enemessari* Regis Assyriorum. *Enemessarum* corruptè dici pro *Salmanassare*, nonnulli opinantur: alii Regem hunc fuisse *Σάωνμον*, existimant.

Bellum Messeniacum, quod vicennale fuit, hoc anno finitum esse, docet *Pausanias*: Aderat jam vicessimus belli annus, inquit, cum ad Oraculum rursus de eventu mittere placuit. Consultoribus ad hunc modum respondit Pythia:

Τὸς ἑξήκοντες οὐδὲ βαρὺν Ἴθωμάτα Διὶ περὶ τὰς Στήσαςι δακρύων ἀειθρὸν δὲ πᾶντε, δίδωσι. Σὺν κούρεϊ πολέμῳ γαῖαν Μεσσηνίδα δαίμων. id est: Primus Ithomaei tripodas circum Jovis aram Qui decies denos statuet, cum laude tenebit.

Messenien, id enim Jovis immutabile numen Decrevit. Hoc oraculo promitti sibi victoriam Messenii interpretabantur, eo maxime, quod cum ipsi Aedem Jovis Ithomatae intra muros haberent, nullo pacto viderentur Lacedaemonii priores tripodas dedicare posse. Ligneos certè tripodas faciendos curarunt, quod ad aneos pecunia non suppetebat. Exceptam hanc Oraculi vocem aliquis Delphorum pertulit Lacedaemonem. Ibi cum nihil omnino publico consilio excogitari posset, Spartanus quidam Oebalus nomine, homo callidus, tripodas centum properè, ut res tulit, è luto finxit, & assumtis retibus cum venatoris ornatu Ithomen ignotus introiit; ibique, cum primum nox supervenit, tripodas illos fictiles (quos in peram abditos secum attulerat) dicavit: atque inde ad suos reversus, quod actum fuerat, exposuit. Re compertâ, Messenii vehementer commoti sunt: & facile quidem Lacedaemoniorum se astu delusos conjecerunt. Aristodemum Regem prodigia quaedam (quae commemorat *Pausanias*) exterruerunt. Inter alia, visus est per quietem videre filiam in pulla veste adstantem, quae pectus ac ventrem perfectum ostentaret, eique arma detraheret, & alba vestimenta cum corona aurea donaret. Aristodemus mortem sibi haud dubiè somnio illo

illo portendi interpretabatur. quippe optimates coronati & candidâ veste velati ad sepulturam efferrî solebant. Itaque partim domesticam calamitatem reputans, quod sine ullo profectu filiam occidisset, partim patriâ nullam spem salutis reliquam esse videns, ad filia sepulcrum sese jugulavit. Regnavit annos sex, & aliquot amplius menses.

Messenios Aristodemi casu perculsos, tanta rerum omnium cepit desperatio, ut de mittendis ad Lacedæmonios deprecatoribus cogitarent: verum quo minus id facerent, obstitit pertinax in hostem animus. Urgebat jam obsidio, & ex obsidione victus inopia ejusmodi, ut nihil esset magis metuendum, quàm ne mox fame conficerentur. Postremo, Ducibus & optimis quibusque civibus amissis, cum menses propè quinque perdurassent, Belli ejus anno vicesimo jam penè exacto, Ithomen deseruere. Quod ipsum *Tyrtæus* poeta versibus testatus est:

Εἰκοστῷ δὲ οἱ μὲν καὶ πέντε ἔργα ληπόντες
Φερόντων Ἰθωμῶν ἐν μεγάλῳ ὄρει. id est:

Anno bis decimo linquentes pingua culta,

Montis Ithomæ deseruere juga.

Idem Poëta Theopompum Lacedæmoniorum Regem huic Bello finem imposuisse canit:

Ἡστέρω βασιλῆϊ θεοῖσι φίλῳ Θεοπόμπῳ,

Ὅν διὰ Μεσσηνίῳ εἰλουδρὸν ἐνυχοῦσιν.

Finem igitur habuit Bellum hoc, ut notat *Pausanias*, anno primo decimæ quartæ Olympiadis, qua Dasmon Corinthius in Stadio vicit, cum apud Athenienses Medontidæ decennale adhuc imperium obtinerent, & Hippomeni quidem quartus jam exactus esset imperii annus.

Olympica certamina olim varia fuerunt: sed quia jam diu ante Iphitum intermissa fuerant, veterum ludorum penè obsoleverat memoria: Ideoque postquam Iphitus Olympia instaurasset, singula ut in memoriam fortè redissent, addebantur. Ac initio quidem, tantum *Δρόμος*, hoc est, *Stadii* seu *Curriculi* certamen fuit. Post Olympiade decimâ quartâ additus est *Δίωλος*, id est, *duplicati stadii cursus*: in quo genere tum vicit Hypenus Pifæus, ut tradit *Pausanias Eliacis*.

A. M. 3282. ante Christum 721.

U. C. XXXI. EZECHIE VIII.

SALMANASAR Assyriorum Rex postquam expugnatâ Samariâ Israëlitarum Regem Oseam cum populo ejus in captivitatem abduxisset, alias conterminas Regionēs videtur debellasse, prout ab *Esaia Propheta* prædictum fuit capp. 14, & 16, & 20. Totam quidem Syriam & Phœnicen sub hoc tempus arma ejus sensisse, scribit *Josephus Antiq. lib. 9. cap. ultimo*: Ὁ δὲ Ασσυρίων βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πολεμὸν πῶς τὴν Συρίαν καὶ Φοινίκην, id est: Hic Assyriorum rex cum armis totam Syriam & Phœnicen peragravit. Ibidem ait, in Tyriorum Annalibus nomen hujus Regis scriptum inveniri. Bellavit enim (inquit) contra Tyrum regnante ibi Elulæo, ut attestatur *Menander*, qui in suis *Chronicis*, ex Tyriorum Archivis hæc prodidit: Elulæus regnavit annos triginta sex. hic deficientes Gittaos cum classe eò profectus sub imperium suum retraxit. contra quos misso exercitu Rex Assy-

riorum Phœnicen totam invasit. factâ deinde pace, cum copiis domum reversus est. non multo post Sidon & Arce & Palatyrus multaque alia oppida à Tyriis fecerunt ad Regem Assyriorum: cumque soli Tyrii facere ejus imperata detrectarent, reversus est contra eos cum sexaginta navibus, quas Phœnices instruxerunt, impositis etiam octingentis remigibus. Quibus occurrentes Tyrii cum duodecim navibus, disjecere Classē hostilem, & quingentos ex ea captivos abduxerunt. Revertens autem Rex Assyrius, custodes ad fluvium & aqueductus disposuit, qui aquari Tyrios prohiberent. Quod cum per continuos quinque annos fieret, coacti sunt effossis puteis inde se sustentare. Hactenus *Menander*.

Decem Tribubus in Assyriam & Mediam deportatis, Salmanasar traduxit homines de Babylone, de Chutha, de Ava, de Hemath, & de Sepharvaim, eosque in Samaria & in aliis Israëlitarum urbibus collocavit, 2 Reg. 17. 24. *Josephus* hac de re verba sub finem libri noni habentur: Σαλμανασάρις μεταστήσας (ἐκ Περούθου) ἀλλὰ ἔδωκεν ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Περσίας, ἐστὶ γὰρ ἐκ Περούθου ποταμὸς τὰ τ' ἔχον πῦρ, κατ' ὅκισιν εἰς τὴν Σαμαρείαν, καὶ τὰ Ἰσραηλιτῶν χεῖρας. id est: Salmanasar migrare jussâ quadam Persicâ gente ex eo tractu qui ab amne Chutho denominatur, sedes ei designavit in agro Samaria, ceteraque Israëlitarum regione. Addit, Novos istos colonos appellari Chuthæos, quod de illa Persidis regione Chutha traducti erant. *Josephus Scaliger Notis ad Propertium*, eam Persidis regionem (quæ *Josephus* historico Chutha vocatur) confundere videtur cum urbe Cholchidis, quæ Κύτα & Κυταία dicta fuit: Est autem Κυταία urbs, inquit, in quam deportata Decem Tribus à Salmanasser Assyrio: unde Samaritani hæctenus à Judæis Κυταῖοι dicti, Cuthæi. Imò verò Chuthæi (Χυθῆοι) dicti Samaritani, non Κυταῖοι. Neque enim Decem Tribus in Colchidem & Iberiam abductæ videntur (quanquam id Cappelus & alii affirmant) neque è Colchide coloni illi in Samariam migrarunt. *Nicolaus Fullerus* refellit opinionem quorundam, qui Tataros sive Totaros (qui vulgo Tartari nominantur) pro Decem Tribuum reliquiis habendos temerè statuunt. Idem negat, decem illas Tribus, quæ in captivitatem redactæ sunt, ad Colchos vel Iberos unquam pervenisse. Concedit tamen, deportatos illos Israëlitas, à Gozane flumine ad extremos Mediæ fines Septentrionem versus proximè Araxem fluvium, disseminatos postmodum fuisse. Cujus rei indicium fortassis censeatur *Arsarata* urbs, ibidem posita, apud *Ptolemaum*. Vox enim Ebraica videtur עִיר-שָׂאֲרָיָה, hoc est, *Civitas Reliquiarum*: quod satis magna illic Israëlitarum manus unâ cum Medis indigenis conjuncta habitaret. Atque hinc forsan originem duxit fabulosa illa narratio apud *Esdram* ἀπὸ κρυφόν, de mirabili quadam Israëlitarum profectione in regionem Arsaratenam, 4 Esdr. 13. 41. Arsaratenus quidem ager paulum ultra Caspios montes, sed tamen in ipsa Media est situs. etenim Atropatenes pars est: Quippe cis Araxem amnem jacet Mediam versus: Quamvis tempore *Ptolemæi Geographi*, in illos Mediæ fines Armenii invasisse videantur. Hæc ille, *Miscellaneous libro secundo, cap. 5*.

Messenii Ithome relictâ, in Argivorum, Sicyoniorum & Arcadum urbes sunt dilapfi. Quotquot verò è sacris familiis oriundi essent, & Magnarum Dearum initiis præessent, Eleusinem demigrarunt. Multitudo reliqua in suam quisque patriam se receperunt. At Lacedæmonii

cedamonii primum Ithomen solo æquarunt : urbes deinde cæteras adorti, facile expugnant. Agri Messenici partem Asinais, quos Argivi antè ejecerant, ad mare assignant. Androclis etiam posteris regionem donant, quæ Hyamia nuncupatur. Androcles Phintæ Messeniorum Regis filius, in dissensione sub initium Belli fuit interfectus. Ejus filia adhuc superstes erat, & ex ea nepotes, qui Androcle mortuo se Spartam contulerant.

Lacedæmonii Messeniis illis, qui in patria remansere, grave jugum imponunt: Primum enim, jurejurando eos adigunt, nunquam à Lacedæmoniis defecturos. Deinde, ut ex omnibus arationibus dimidiam frugum partem Spartam deportarent, edixerunt: Præterea, ut viri pariter & mulieres sumtâ veste pulla, optimatum funera prosequerentur. Hinc igitur *Tyrtaeus*, de Messeniis:

Ὡς περ ὄνοι μεγάλοις ἄχθεσι τειρόμενοι,
Δεσποσύνουσι φέροντες ἀναγκῆς ὑπὸ λυγρῆς
Ἡμῖν παῖθ' ὅσων κερπὸν ἄρρεα φέροι.
Δεσπότης οἰμῶζοντες ὁμῶς, ἀλοχοὶ τε καὶ αὐτοὶ,
Ἐυτέ πν' ἐλομένη μοῖρα κίχῃ θανάτῳ. id est:

Ut sub non æquo pondere pressi asini,
Coguntur dominis miseri deferre superbis
Dimidium frugum quas pia rura ferunt.

Ipsi, atque uxores, dominos plorare jubentur,
Si quem horum è vita mors rapuisset atrox.

Finito bello Messeniaco, Theopompus Lacedæmoniorum rex obit. Ejus filius Archidamus, qui ante patrem mortuus est, filium reliquit Zeuxidamum, qui avo Theopompo successit. Alter rex Lacedæmoniorum Polydorus, sub idem tempus à Polemarcho Spartano occiditur. Polydoro successit filius Eurycrates: quo regnante, Messenii Lacedæmoniis æquo satis animo paruerunt. *Paus. Messenicis.*

A.M. 3284. ante Christum 719.

U.C. XXXIII. EZECHIE X.

MARDOKEMPADUS Chaldaeorum sive Babyloniorum rex quo anno regnare cœperit, ex *Ptolemaeo* discimus. Sic enim ille, libro quarto, cap. 6. *Prima trium antiquissimarum Eclipsium apud Babylonios observatarum, primo anno Mardokempadi, Thoth vicesimo nono die, facta conscribitur, cum Sol circa finem Piscium esset, &c. anno Nabonassari vicesimo septimo.* Scaliger *Mardokempadum* putat eum esse Regem, qui in sacris Bibliis nominatur *Merodac-baladan*, filius *Baladan*, 2 Reg. 20. 12. Suspiciatur autem *Cappellus*, duos fuisse *Merodacos*, *Baladanis* filios, *Nabonassari* nepotes, quorum prior *Merodac-kenpad*, alter *Merodac-baladan* dictus sit. Ad hunc annum notavit *Anonymus*, in Descriptione Olympiadum: *Μαρδοκემπάδης τῷ Χηδδαίων βασιλέως ἔτος ὡς πέν.*

Apud Medos defuncto Medido succedit quartus Princeps, qui *Eusebio* Cardiceas appellatur, regnatque annos tredecim.

OLYMPIAS XV. Orsippus.

A. M. 3285. ante Christum 718.

U.C. XXXIV. EZECHIE XI.

ORSIPPUS Megarenfis hac Olympiade Stadio vicit; primusque tunc nudus currere cœpit *Acanthus*, ut notat *Eusebius*. Nam cum antea præcincti currerent, in Orsippo istud desitum, qui cum præcinctus currere incepisset, cingulum decidere sivit, ut expeditius curreret. Cujus rei *Pausanias* meminit, *Atticis*: *In Olympico*, inquit, curriculo *Orsippus nudus vicit*, cum antea athleta veteri more subligaculis præcincti certare consuevissent. *Ibidem* addit: *Non invito (Orsippo) perizōma in Olympia delapsum crediderim, nempe qui nosset, sine eo quemvis multo esse expeditiorem.* *Homeri Scholiastes ad Iliados librum penultimum*, annotat, *Orsippum*, cum impediretur à perizomate, victum fuisse, & inde postea nudos currere cœpisse. *Eustathius, ibidem*: Μετὰ τὴν Ὀλυμπιάδα ζωέβη Ὀρσιππὸν νῆα, ἐμποδισθέντα ὑπὸ τοῦ περιζώματος καὶ τελευτῆσαι, ἢ καὶ νῆας, νικηθῆναι: ὅθεν ἐδειπνῶν, γυνὴς τοιάτης ἀγωνίζεσθαι. id est: Post decimam quartam Olympiadem accidit, ut *Orsippus* quidam à cingulo impeditus caderet, & victoriam (vel, ut quidam tradunt, etiam vitam) amitteret. unde sancita est lex, ut deinceps nudi currerent. Ab Orsippo igitur primus *Acanthus* nudus cucurrit. *Thucydidis Interpres, ad librum primum*: Ἀπὸ Ὀρσίππου Μεγαρέως ἐγυμνάσθων ἐν τοῖς ἀγῶσι, *Post Orsippum nudi in Ludis Olympicis certabant.* *Dionysius Halicarnasseus, libro septimo*: Ὁ δὲ περιζῶμα ἐπιχειρήσας ἀποδυσθῆναι τὸ σῶμα (legendum τὸ ζῶμα) καὶ γυνὴς Ὀλυμπιάσιν δρᾶμα ἐπὶ τῇ πεντακονταετηρίῃ Ὀλυμπιάδῃ, Ἀργείος ὁ Λακεδαιμόνιος ἦν. id est: Primus omnium *Acanthus* Lacedæmonius cinctum deposuit, & nudus cucurrit Olympiade decima quintâ. Hunc *Acanthum* diavlo victorem fuisse ait *Pausanias*. Erat autem διαύλος δρόμος *Cursus reciprocus*, quo scilicet ubi ad metam perventum esset, ad Carceres revertendum erat. Institutus est etiam hoc anno *Cursus*, δολιχὸς appellatus, ut docet *Eusebius*.

Altera Lunæ Eclipsis (ut ait *Ptolemaeus lib. 4. cap. 6.*) contigit secundo Mardokempadi anno, mensis Thoth die 18. Tertia quoque Eclipsis eodem anno fuisse scribitur, mensis Phamenoth die 15.

Thasum circa decimam quintam Olympiada fuisse conditam, ex *Dionysio* notat *Clemens Alexandrinus Strom. primo.*

A.M. 3286. ante Christum 717.

U.C. XXXV. EZECHIE XII.

REGI Assyriorum se tributarium fecerat *Achaz* *Ezechia* pater, ut legimus 2 *Par. 28.* Illud Fœdus rescindendum ratus *Ezechias*, tributum negat Assyrio, 2 *Reg. 18. 7.* Quam ob causam *Senacherib* anno sequente bellum *Ægyptiis* illaturus, partem exercitus sui duxit in *Judæam*.

A.M. 3287.

A.M. 3287. ante Christum 716.

U. C. XXXVI. EZECHIAE XIII.

SENACHERIB Assyriorum Rex hoc, ut videtur, anno suam in Aegyptios & Judæos expeditionem inchoavit. *Multum temporis contrivit* (ut ait Josephus) *in apparanda oppugnatione Pelusii, jamque aggerem penè mœnibus equaverat, & videbatur assultum propediem facturus, cum audiuit adventare Regem Aethiopum Tharsicem, Aegyptiis laturum suppetias, & per Desertum copias ducere, ut improvisus adoriatur Assyrios. Territus igitur hoc rumore Senacherib, properè inde cum suis abiit. Hac ille, Antiquitatum libro decimo, cap. primo. Ibidem adtexit vulgatam ex Herodoto fabulam de muribus Aegyptiis, qui unâ nocte arcus & reliqua arma hostium ita corroserint, ut exarmatus Rex à Pelusio suum exercitum abducere cogeretur. In Euterpe habetur ea narratio. Ibi enim scribit Herodotus, In Aegypto regnasse Sacerdotem Vulcani, nomine Sethon: eo regnante, Sanacharibum Assyriorum Arabumque Regem magnas copias in Aegyptum duxisse: Cumque Sethos in Pelusio castra posuisset, noctu effusam magnam vim agrestium murium, qui hostium pharetras & arcus & scutorum habenas abederunt, ita ut postera die armis exuti fugam fecerint. Idem Historicus ait, Sanacharibi statuam in Templo Vulcani lapideam stetitisse, quæ muris effigiem manu teneret, cum hac inscriptione, 'Εἰς ἐμέ πρὸς ὀφείων, εὐσεβὴς ἔστω, In me quis intuens, pius esto. Partem exercitus sui in Judæam duxit Senacherib, ut civitates Juda oppugnaret. Sed ante adventum ejus, Rex Ezechias aquas fontium, qui extra Hierosolymam erant, obturandas, & dirutas tures instaurandas curaverat, 2 Par. 32. 5.*

Sybaris urbs in Italia hoc anno (ut putat Cappellus) conditur. Conditoris nomen prodidit Strabo, libro sexto: Ἀχαιοὶν κτίσμα ἡ Σύβαρις: οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσχυρίδης. id est: Achæi, quorum dux fuit Iselicens, Sybarin condiderunt. Apud Aristotelem Politicorum quinto, Træzenii & Achæi simul Sybarin condidisse dicuntur. Urbs loco fertilissimo & opportuniissimo sita fuit inter duos amnes, Crathim, & Sybarim: à quo & nomen accepit. Hominum multitudine post exuberavit adeo, ut trecenta armatorum millia in aciem eduxerint Sybaritæ, teste Diodoro Siculo lib. 12.

A.M. 3288. ante Christum 715.

U. C. XXXVII. EZECHIAE XIV.

DUM Assyriorum Exercitus Lachisum oppidum in Judæa oppugnat, Rex Ezechias pretio paciscitur cum Senacheribo, ut discederet. Ille autem acceptâ pecuniâ, non stat promissis, sed per Legatos Ezechiam contumeliis afficit, & populum ejus ad defectionem sollicitat, 2 Reg. 18. 14, 17. Senacheribi minis & Rabfakis blasphemias Ezechias Scutum Fidei opponit; Esaïas Propheta Ezechia Fidem confirmat. Rabfakes Senacheribi Legatus re infectâ revertitur ad Regem suum, qui jam Lachiso discesserat, & Libnam oppugnabat, 2 Reg. 19. 8. Libna sive Lobna est urbs munitissima, pertinens ad Tribum Juda, cujus fit mentio 2 Reg. 8. 22. & 2 Par. 21. 10. Nempe, ut quæ suis Legatis Senacherib mandata ad Ezechiam dederat, ipse persequi videretur,

sensim versus Hierosolyma promovebat suas copias, ut observat Masius. Nondum enim nuncium de Regis Aethiopum adversus se expeditione, acceperat.

Tirhaca sive Tharaca (qui Josepho Θαρπῆς appellatur) Aethiopia rex, videtur fœdus iniisse cum Rege Aegypti, contra Assyrios. Eo adventante, Senacherib solutâ obsidione Libnæ, literas ad Ezechiam, mittit blasphemias plenas, 2 Reg. 19. 8, 9, 14. Quidam existimant, Senacheribum cum Rege Aethiopum conflixisse. Sed probabilius est, eo rumore territum recessisse. Quamvis autem difficili bello implicitus esset Assyrius, tamen cogitat de subigenda Judæa: à qua cum jam recedere coactus esset, instabat (per literas) blasphemiam eructans; & non multo post ulticem Dei manum sensit.

Angelus Domini (uti scriptum est 2 Reg. 19. 35.) unâ nocte percussit in Castris Assyriorum centum octoginta quinque hominum millia. Berossus Historicus, Chaldaicarum rerum scriptor, insignem hanc Cladem memoria prodidit. Is enim (teste Josepho Antiquit. lib. 10. cap. 2.) Senacheribi exercitum peste absumtum scripsit, his verbis: Ὁ πᾶσις τῶν καὶ Σεναχέρηβος ἀπὸ τοῦ Ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα, καταλαβὼν ἐκείνους ἀπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν βασιλέων τῶν ἀσσυρίων, τὸ θεῶν λοιμικὸν ἐπέκλυσεν αὐτοὺς τὸν στρατὸν ὅσον, καὶ τὸ πᾶν τὸν πολιορκίαν εὐνῆν, διαφείοντα μυριάδας ἑκατομμύρια καὶ πεντακίχλιοι (quod ἡμεῖς καὶ ταξίμας). id est: Senacheribus autem cum ab Aegyptiaco bello Hierosolymam revertens recepisset exercitum, quem sub Rabfakis imperio reliquerat, primâ nocte post quàm oppugnare cepisset urbem, peste divinitus immisâ absumti sunt octodecim myriades & quinque millia militum cum Ducibus & Tribunis. Hac recepta vulgo opinio est, eam stragem in Obsidione urbis Hierosolymæ accidisse: Sed potuit in itinere etiam accidere, hoc est, cum Senacherib ad obsidendam Urbem veniret. Certè ex Sacra Scriptura colligere possumus, non tam propè accessisse tyrannum, ut telum mittere in Urbem potuerit. Vide Esa. 37. 33. Hac clade percussus Senacherib, & de reliquis copiis sollicitus, in regnum suum aufugit, scilicet in urbem Niniven, ubi regia ipsius erat; atque inibi à filiis suis in templo occiditur. Et illi quidem parricidæ duo in Armeniam effugiunt, succedit verò tertius filius Esarchaddon, ut legimus 2 Reg. 19. Eadem ferè narrat Berossus apud Josephum loco citato.

Ezechia paulo post letaliter ægrotanti & ad Deum suspiranti Esaïas Propheta sanationem morbi, & quindecim annorum accessionem pollicetur. Confirmandæ fidei signum adhibet miraculosum: Solarem umbram decem gradibus retrocedere jubet, pariter scilicet retrocedente Sole. Sic enim disertè scriptum est Esaie Cap. 38. 8. Et reversus est Sol decem gradibus, quibus jam descenderat. Gradus intelligit Tremellius, qui descripti erant in Solario Achazi. huic itaque diei decem horas additas esse putat, ita ut Dies, qui duodecim horarum esse debuit, viginti duarum effectus fuerit. Pro Gradibus καυμάδες (hoc est, Lineas) reddidit Symmachus, Græcus Interpres, ut notavit B. Hieronymus: Datur (inquit) signum, ut Sol decem gradibus revertatur: quos nos juxta Symmachum, in lineas & horologium vertimus.—Sive ita exstructi erant gradus arte mechanicâ, ut per singulos umbra descendens, horarum spatia terminaret. Hac ille. Septuaginta Seniores videntur fanè Gradus ædium Achaz intellexisse. Sic enim vertunt: Ἴδὲ ἐγὼ ἐπέσω τὸν Σημὸν τοῦ ἀναβαθμῶν, ὡς κατέβη καὶ τὸ ἀναβαθμῶν τὸ ὅλον τὸ πᾶν τοῦ Σημὸν τοῦ ἀναβαθμῶν. id est: Ecce ego reverti faciam umbram graduum, quibus Sol descendit, secundum

secundum gradus edium patris tui. Appellant Ebraei Ascensiones seu Gradus Achaz; Jonathan autem Interpretes Chaldaei, Figuram Lapidis horarum. Patet, inquit Liranius, quod illud Horologium erat ad Solem, ad cognoscendum horas Diei per ejus umbram. Lidyatus Solarium fuisse opinatur, in semihoras distinctum. Verba ejus, Tractatu de Annorum formis, cap. 8. hæc sunt: Diei noctisque partitionem in horas, easque inaequales, secundum tempestatum Anni diversitatem, nempe duodenas partes Diei naturalis Noctisque modo longiorum modo breviorum, haud inutili sane ipsas commento videtur excogitasse primus Nabonazarus Babylonia rex, pater Mardocempadi, auctor ethnicae astronomiae. Quocirca secundum Nabonazari doctrinam, videtur Abaz rex Judae construxisse Solarium illud, in semihoras distinctum, de quo fit mentio in Historia agrotationis Ezekiae.

De Divisione Diei in horas, & inventione horologiorum.

Vocabulum *ωρα* apud Septuaginta Interpretes Bibliorum aliquoties legitur, quod idcirco Latine *Hora* redditur. In illis tamen Scripturae locis Ebraicae voces *Rega*, *Shaa*, &c. breve temporis spatium indefinite significant, & aliquando *ῥοπήν* *ῥόνυ* sive momentum. In veterum Graecorum scriptis *ωρα* pro stata diei parte an reperiatur, merito dubitat Ulpianus apud Athenaeum. Certum enim est, neque Platonis, Aristotelis & aequalium seculo, neque aliquanto post tempore has Diei partes, quas Horas vocamus, fuisse in usu, ut notavit pridem Casaubonus. Nam Veteres *σημεῖον* dixere, & *σημεῖον*, quod posterioribus *ωρα* & *ἡμιώρα*, hoc est, *Hora* & *Semihora*, appellatur.

Ante inventionem Gnomonum, cum nondum extaret ulla alia observatio, ex qua sciri posset ad quot horas Sol esset progressus, pedibus umbras dimetiebantur, atque ex iis tempus cognoscebant. Vide Hesychium in *Ἑσυχίου στίχῳ*, & Suidam in *Δελφίῳ*. Julii Pollucis verba huc spectant, lib. 6. cap. 8. *καὶ ἔστι σημεῖον, εἰ δὲ καὶ πρὸς τὸ σημεῖον εἴη. id est: Et festinare (ad coenam) oportebat, si decem pedum signum esset. Veteribus Graecis *ωρα* quartam Anni partem denotabat, ut ex Suida constat: *Ἔστιν ὥρα, τὸ ἑαρ, τὸ δέσος, καὶ αἱ λοιπαί*. Idcirco autem quatuor Anni tempora, Ver, Aestas, &c. quæ Sol circuitione suâ moderatur, *ωραὶ* dicebantur, quod ipse Sol, Lucis fons, *ωρα* fuit appellatus. Antiquissimâ sanè linguâ *Or*, lucem significat. Hinc igitur Homerus Iliados octavo, *Ὠρεὶ* facit Cœli janitricem. Itaque Janus apud Nasonem hæc loquitur: *Præsideo foribus cœli cum mitibus Horis*. Deinde, tempus actuum quotidianorum sive *ἡμέρας ὁρίωνται*, illo verbo (*ωρα*) notabatur; ut, cum Tempus cœnandi *ὦρα δελφίῳ* dicebant: quo modo loquitur B. Lucas Evangelista cap. 14. *comitate* 17. Præterea, *ἡ ἀκμή* apud Græcos non ineptè *ωρα* γάμων dicebatur: & quia quodque in ἀκμῇ maximè floret, idè vox *ωρα* pro *εὐμορφία* seu pulchritudine alicubi usurpatur.*

Ad Diei divisionem quod attinet; Græcis quidem vetustissimis Dies in treis tantum partibus, opinor, fuit olim distincta. Apud Homerum certè tres partes Diei nominantur, videlicet, *ἡώς*, & *μέσση* *ἡμέρη*, & *δελφίῳ*. Sic etiam veteres Ebraei non alias videntur observasse Diei partes, præterquam *Mane*, *Meridiem*, & *Vesperam*. Id colligi potest ex verbis Davidis Psal. 55. 18. Sed & Noctem Ebraei in treis partibus videntur divisisse, quarum

quælibet (ut putat Schindlerus) quatuor horis æqualibus constaret. Hæ Noctis partes dicebantur *Custodia*, seu *Vigilia*; quia nimirum in exercitibus sive in Castris, alii milites primâ, alii secundâ, alii tertiâ noctis parte vigilabant. Primam vigiliam nominat Jeremias Thren. 2. 19. Secundæ seu Mediæ Custodiæ fit mentio Judic. 7. 19. Tertia sive Matutina Custodia non solum Psalmo 130 memoratur, sed & in scriptis Mosâicis, videlicet Exod. 14. 24. Similiter in treis partibus dividitur Nox apud Homerum Iliados decimo:

Ἄσπερ δὲ δὴ πρὸς βέλῃ, παρῳήκεν δὲ πλεὺν νύξ

Τῶν δὲ μοιγῶν, τετάρτῃ δ' ἐπὶ μοιγῇ λέλειπται.

Ibi Scholiastes: *Ὡς περὶ τὴν ἡμέραν εἰς τρία μέρη διείλεν, ἐν δὲ τῇ φησὶν, Ἐσπερ ἡ ἡώς, ἡ δελφίῳ, ἡ μέσση ἡμέρη, οὕτως καὶ τὴν νύκτα εἰς τρία διείλεν. i. Sicut Diem Poëta in tres partes divisit, Auroram, Vesperam, & Meridiem; ita & Noctem in tres portiones dividit. Ibidem: *τετάρτῃ δ' ἐπὶ μοιγῇ λέλειπται*, Vult enim Noctem trium esse excubiarum sive custodiarum. Hinc colligimus, singulas Custodias sive Vigilias ex Homeri sententia quatuor circiter horarum spatio fuisse supputatas: idque apud Veteres Ebraeos, ut dixi, observatum. Verumtamen in Novo Testamento quatuor sunt Noctis Partes seu Vigiliæ, à Romanis forsan introductæ: quarum singulæ ternas horas continebant. Itaque apud Suidam *φουλακίῳ* exponitur τὸ τέταρτον μέρος τῆς νυκτός, quarta pars Noctis. Hæ quatuor Noctis partes in Evangelio nominantur, *Ὁλέ*, *μισσορύπον*, *ἀλεκτεροφάνια*, *ωρεῖ*, *Vesper*, *Media nox*, *Gallicinium*, *Mane*. Vide Marc. 13. 35. Quarta vigilia (*τετάρτης φουλακίῳ*) mentionem facit B. Matthæus, cap. 14. 25.*

Romani Diem Noctemque in plures partes olim (ante Horarum observationem) diviserunt. Qua de re sic scribit Censorinus: *Naturalis Dies est tempus ab oriente Sole ad Solis occasum: cujus contrarium tempus est Nox, ab occasu Solis usque ad exortum. Civiliter autem Dies vocatur tempus, quod sit uno cœli circumactu, quo dies verus & nox continetur. Hujusmodi Dies ab astrologis & civitatibus quatuor modis definitur. Babylonii quidem à Solis exortu ad exortum ejusdem astri Diem statuerunt: At in Umbria plerique à meridie ad meridiem: Athenienses autem, ab occasu Solis ad occasum. Cæterum Romani à media nocte ad mediam noctem Diem esse existimaverunt. In horas duodecim divisum esse Diem, Noctemque in totidem, vulgo notum est. Sed hoc, credo, Romæ post reperta Solaria observatum. Horarum nomen non minus annos trecentos Romæ ignoratum esse, credibile est. nam Duodecim Tabulis nusquam nominatas horas invenies, ut in aliis postea Legibus, sed ANTE MERIDIEM: eo videlicet quod Partibus Diei bifariam tum divisi Meridies discernebat, Alii Diem quadripartito, sed & Noctem similiter dividebant. idque similitudo testatur militaris; ubi dicitur, *Vigilia Prima*, item *Secunda*, & *Tertia*, & *Quarta*. Sunt etiam plura Noctis & Diei tempora, aliis subnotata propriisque discreta nominibus. Incipiam à nocte media, quod tempus principium & postremum est Diei Romani. Tempus, quod hinc proximum est, vocatur De media nocte: sequitur Gallicinium, cum galli canere incipiunt: dein Conticinium, cum conticuerunt: tunc Ante lucem, & sic Diluculum, cum Sole nondum orto jam lucet: secundum Diluculum, vocatur Mane, cum lux videtur Solis: post hoc, Ad meridiem: tunc Meridies, quod est medii diei nomen: inde De meridie: hinc Suprema: quamvis plurimi Supremam post Occasum Solis esse existimant; quia in XII Tabulis scriptum sic, *Sol occasus suprema tempestas esto. Post Supremam**

Supremam sequitur Vespera, ante ortum scilicet ejus stella, quam Plantus Vesperuginem, Ennius Vesperum, Virgilius Hesperon appellant. Inde porro Crepusculum, sic fortasse appellatum, quod res incertae creperae dicuntur, idque tempus Noctis sit an Diei, incertum est. Post id, sequitur tempus, quod dicimus Luminibus accensis, antiqui Primam face dicebant: deinde Concubium, cum itum est cubitum: exinde Intempesta, id est, multa nox, qua nihil agi tempestivum est: tunc Ad mediam noctem dicitur; & sic, Media nox. Haecenus ille, libro De Die natali, capp. 23, & 24. Eadem ferè Macrobius tradit, libro primo Saturnaliorum, cap. 3. Populum Romanum dies singulos annumerare à media nocte usque ad mediam proximam, testis est Varro apud A. Gellium lib. 3. cap. 2.

Diem Civilem, qui τὸ Νυκτὶνῆσιν & ἡμερῶν ὅκνον dicitur, in 24 Horas partiri, Græcorum est commentum (ut scribit Josephus Scaliger libro secundo De Emendatione Temporis) & longè post tempora Solonis in heliotropiis Græcorum notatum; ac tandem sub Romanorum Imperio ad Judæos à Romanis translatus. Hinc igitur in Novo Testamento ὥρα pro stata Diei parte ponitur: ut Joh. 11. 9. Οὐχὶ δίδασκαί εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; Nonne duodecim sunt horæ diei? Ibi intelliguntur ὥραι καὶ καιροί, Horæ temporales, quæ inæquales erant, æstate longiores, breviores hyeme. Itaque Hora sexta Mat. 20. 5. est tempus meridianum. Est enim Hora alia ἰσημερινή, id est Equinoctialis, alia καὶ καιρὸς seu temporalis. Hora æquinoctialis, est pars Diei Civilis vigesima quarta: & hæc horæ ubique gentium æquales sunt: Hora καὶ καιρὸς est duodecima pars Diei Naturalis: & quoniam Naturalis Dies non semper æqualis est, sed quotidie aut crescit, aut decrescit; hinc sequitur, hujusmodi Horas pro locorum situ & temporis ratione vel longiores fieri, vel breviores. Joannes à Sacro Bosco Angelus, qui de Sphæra scripsit ante annos trecentos octoginta, Diem Naturalem dixit, qui Censorino Civilis vocatur: eidemque Scriptori Artificialis Dies dicitur, quem rectè Censorinus Naturalem appellavit.

Græci, spatium τὸ νυκτὶνῆσιν viginti quatuor horis videntur definivisse demum post inventa horologia sciotherica. Ejusmodi autem Horologia & heliotropia, quibus distingueretur Dies per lineas & intervalla umbrarum, veteribus Græcis ignorata fuisse, constat. Veteres enim, cum horologiorum usum ignorarent, Diei tempus ex umbra in foro aut alio patente loco conjiciebant, ut docet Casaubonus. Quare illuc semper eundem erat, ut scires πῶς καὶ ὅτε ἡμέρας. Propterea in beatiorum adibus, unius servorum cura fuit, horas observare & nunciare. Hinc apud Athenæum Dipnosophist. lib. 9. λαβάρησιν & ἀγγελῶντις, id est, mercenarius horarum nunciator. Ibidem, Parasitus qui horam Cœnæ observabat & nunciabat, ἀγγελῶντις ἀγγελῶντις eleganter dicitur.

Apud Græcos gnomon sciothericus primùm inventus fuit ab Anaximandro Milesio Thaletis discipulo, ut in ejus Vita scribit ex Phavorino Diogenes Laërtius: Εὐρεῖ δὲ καὶ γνῶμονα καὶ ὥρας, καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τῆς Κνωσίδος ἐν Λακωνικῇ ἐπαύρις τῆς καὶ ἰσημερινῆς συναινόντα: καὶ ἀπὸ Κνωσίδος κατεσκεύασεν. Anaximander (inquit) primus Gnomonem invenit, & Lacedæmone statuit in loco captandæ umbræ idoneo, qui & Solis conversiones & Equinoctia notaret: horoscopia quoque fabricatus est, instrumenta scilicet, quæ Horarum rationem aspicientibus commonstrarent. Hoc inventum Anaximeni philosopho (qui & ipse Milesius fuit, Anaximandri auditor) tribuit Plinius Naturalis Historia libro secundo, cap. 72. Umbrarum hanc

rationem, inquit, & quam vocant Gnomonem, invenit Anaximenes, primusque horologium quod appellant sciothericon, Lacedæmoniis ostendit. Quod Græcis Κνωσίδος, & Κνωσίδος, id Romanis Solarium appellatur. Locis est, in quo Horæ ad Solem denotantur, veruto umbram faciente, vel pinnulâ. Antiquissimum verò Solarium apud Romanos quod fuerit, inventu difficile est, ut ait Censorinus. Anno Urbis Condite quadragesimo sexagesimo primo, Lucius Papyrius Cursor princeps Romanis Solarium horologium statuisse dicitur, ad Ædem Quirini, cum eam dedicaret, ut scribit Plinius libro septimo, cap. 60. Solarium mentionem fecit Plautus in Bæotia (Comœdia) ut legimus apud A. Gellium lib. 3. cap. 3. Ibi Parasitus hæc loquitur:

Ut illum Dii perdant, qui primus horas repperit,
Quique adeo primus statuit hic solarium,
Qui mihi comminuit misero articulatum diem.

Sicut autem Romani à Græcis, ita Græci ab Ægyptiis vel à Babyloniis partitionem Diei sive τὸ νυκτὶνῆσιν in bis duodecim horas, & horologiorum rationem hausisse existimantur. Ab Ægyptiis sanè Græcos didicisse Geometriam, à Babyloniis autem Astrologiam & Gnomonem, clarè testatur Herodotus libro secundo: Δοκίμῃ μοι ἐστὶν ἔργον γαστήρ ἐν ἐργασίᾳ, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγεσθῆναι. πᾶσαν γὰρ καὶ γνῶμονα, καὶ τὰ δώδεκα μέρη τῆς ἡμέρας ἀπὸ Βαβυλωνίων ἐμάθον Ἕλληνες. id est: Hinc (ex Ægypto videlicet) Geometria orta videtur in Græciam transcendisse: nam Polum, & Gnomonem, & duodecim Diei partes à Babyloniis Græci didicerunt. Horas ab Ægyptiis inventas, alii prodiderunt. Marius Victorinus, qui sub Constantio Imperatore floruit, & in libros rhetoricos Ciceronis edidit Commentaria, de duodecim Horarum origine sic scribit: Quodam tempore Trismegistus, cum in Ægypto esset sacrum quoddam animal Serapidi dedicatum, quod in toto die duodecies urinam fecisset, pari semper interposito tempore, per duodecim horas Diem dimensum esse conjecit; & exinde hic Horarum numerus custoditur. Quòdnam illud Animal fuerit, indicat Horapollus, libro primo Hieroglyphicôn, cap. 16. Ægyptii (inquit) æquinoctia significantes, Cynocephalum sedentem pingunt. illud enim animal duobus Equinoctiis duodecies in die (per singulas nimirum horas) urinam reddit, idemque & noctu facit. Unde non immerito suis hydrologiis Ægyptii cynocephalum sedentem insculpunt, & ejus membro aqua defluit: idque propterea, quod Duodecim horas significat, in quas Equinoctii tempore Dies ac Noctes ex aquo dividuntur.

Horologiorum ratio Achazi & Ezechiae temporibus apud Ebræos planè incognita fuisse putatur, cum Diei in xii Horas divisionem vulgus ignoraret: Attamen fieri potuit, ut Solarium sive Horarium ab artifice aliquo peregrino fabrefactum Rex Achaz sibi comparaverit: Quem profecto novarum inventionum curiosum percontatorem & nimium admiratorem fuisse, apparet è profectioe in Damascum & transmissa inde Hierosolymas novi Altaris descriptione. Illos igitur Gradus Achazi, quorum fit mentio in libro Esaiæ Prophetæ, de Solario quopiam seu Horologio, quod Rex ille juxta ædes suas poni curaverat, intelligendos haud negaverim; five illud in horas, five etiam in semihoras distinctum fuerit.

De

De Retrocessione Solis.

Ad miraculosam illam (quæ hoc anno contigit) retrocessionem Solis quod attinet, Ecclesiastici Scriptores diligenter inquirunt, quomodo corpus Solare reverterit decem gradibus, & quot horarum accessio huic mirabili diei facta sit. Retrocedente Sole, cætera quoque corpora cœlestia motu retrogrado simul reversa esse, nonnulli arbitrantur; decem verò horarum spatio factam esse illam retrocessionem; ita ut dies iste mirabilis triginta duas horas duraverit, ab ortu nempe Solis, ad ejus occasum. Sanctus Dionysius Areopagita contra Apolophanem Sophistam disputans, ait eum induci debuisse in admirationem divinæ potentiae, tum ex mirabili statione Solis tempore Josuæ, tum ex hac Solis retrocessione tempore Ezechiae; ὅτι αὐτὸς ἡμεῖς καὶ συνέχεται ἡ ἡμέρα τετρασπλάγνται, cum dies continuatione ferè triplo longior effectus est. Quem Dionysii locum Sanctus Maximus sic explicat: Addidit vocem ἡμέραν, inquit, quia Dies ille non plenariè fuit triplicatus. nam duarum & triginta fuit horarum. Ab Oriente enim ad eum locum, in quo Sol tum inventus est quando edebatur Signum, decem illius Diei exierant horæ. rursus altera decem facta sunt, dum illinc Sol iter reflectit ad Orientem. deinde verò ab Oriente ad occidentum usque limitem perlatus est horis duodecim. Hanc Dionysii opinionem commemorat Nicolaus Lirani. Habetur autem locus Dionysii Epistolâ septimâ, quam scripsit ad Polycarpum. Andreæ Masii verba hac de re apponam, ex Commentariis in Josuæ Caput decimum: Ille Ezechiae agrotantis dies, inquit, plerisq; omnibus Interpretibus videtur horas triginta duas habuisse. Si enim Sol ad decimam lineam jam tum pervenerat, hoc est, horas decem diei confecerat cum inde reciprocaretur, ac totidem horis sensim primam repetivit lineam; à qua deinde rursus ad decimam, in partem anticam, & tandem ab hac ad duodecimam, hoc est, ad ultimam, atque ad Occasum progressus est, planè horas XXXII ultrò citròque commeando consumpsit. Verùm ego certè non video, cur dare illis debeamus, quod à se ipsi sumunt, illâ Solis reciprocatione, qua ab linea decima ad primam revocabatur, decem solidas horas esse consumptas. Potuit enim, ita jubente architecto Deo, temporis minimo (aut etiam nullo) momento transilire, ac deinde à prima linea sensim ad duodecimam alias horas XII conficere: Sicque totus ille dies horis viginti duabus fuerit absolutus. Hæc ille. Auctor librorum De Miraculis Sacra Scriptura, aliam affert sententiam, eorum scilicet, qui diem illam duplicatam esse putarunt; quippe Solem non momento, sed duarum horarum spatio ad primam lineam retrocessisse. Sic enim scribit ille, lib. 2. cap. 28. Ut Rex (Ezechias) quod dicebatur indubitanter crederet, Solis in Ortum ab Occasu per decem horas cursum recidivo Deus tramite retorquet, quatenus inde veluti mane iterum festinare inciperet, qui diei totius (exceptis duabus horis) spatium consummasset: Per quas duas horas, ut multi aestimant, Cœli cursu de Occasu in Ortum revertitur, ut dies integra rursus sine interveniente nocte in Ortum innovaretur.

Retrocessionem Solis duobus modis fieri potuisse, notat Sanctus Dionysius; si vel tota Cœlorum fabrica & ἡ οὐρανὸς ἀντιστραφῆς, mirabilibus contrariis conversionibus reversa est, vel Sol in proprio cursu quintuplicem suam motionem in horas decem contrahens, eandem totam rursus in aliis decem retexendo, novam quandam terens viam repedavit. Quintuplex illa Solis motio (ἡ πένταπλος ἡλίου κίνησις) de qua loquitur Dio-

nysius, in S. Maximi Scholiis & in Paraphrasi Georgii Pachymerii prolixè explicatur. Persæ, qui Solem Mithran vocant, mirabilem illius Diei extensionem per ritus, quos propter memoriam triplicati Solis observabant, significasse videntur. Id ex ipsius Dionysii verbis colligitur: Μάλιστα μὲν οὖν τὸν τῆς Περσῶν ἱεροπρεπὲς εὐφραίνεται φήμας, καὶ εἰσὶν ἄλλοι τὰ μυθώδη τὰ τετρασπλάγναι Μίθρη λέγουσιν. id est: Maxime quidem hoc in sacerdotalibus Persarum historiis continetur, & nunc usque Magi memoriam triplicis Mithra celebrant.

Athenis Hippomeni succedit Leocrates quintus Prætorum decennialium. Euseb.

OLYMPIAS XVI. Pythagoras.

A. M. 3289. ante Christum 714.

U. C. XXXVIII. EZECHIE XV.

MERODAC-BALADAN, filius Baladanis, Babylonix rex, ad Ezechiam literas mittit cum munere. audierat enim agrotasse eum, & convaluisse, 2 Reg. 20. 12. Esa. 39. 1. Hæc una causa fuit, cur Rex ille suos legatos miserit; nempe, ut Ezechiae gratularentur, quod à lethali morbo convaluisset. Alteram verò causam reddit Sacra Historia 2 Par. 32. 31. quod Babylonix Rex prodigio fuit incitatus. Non dubium est, famam portentis illius longè pervagatam esse, cum Sol retrò cessit, & dies duplo longior factus est: nec fieri potuit, quin ea res populos multos, maximè autem Chaldaeos seu Babylonios, astrologia deditissimos, permoveret. Hi igitur, astrorum observationi assidue vacantes, cum in ipsa Cœli conversione animadverterent rem planè novam, atque in rerum natura inusitatam, viros de illo ostento, quod acciderat, interrogatum allegarunt. Sed & amicitiam Ezechiae, cui Deus tantopere faveret, Babylonius sibi utilem fore existimavit: & fortasse hac occasione Ezechiam sibi ad jungere voluit, ut ejus operâ adversus Assyrios post uteretur. Nam verisimile est, Babylonios æmulatione quadam Assyriis fuisse infensos. unde & nonnulli opinantur, Merodacum non tam Ezechiae gratulari, quàm Senacheribi claudibus insultare voluisse.

Ezechias comiter acceptis Babyloniorum Legatis omneis thesauros suos ostendit. unde Deus per Esaiam denunciat, Ea omnia, quæ parum prudenter & non absque superbia Rex Ezechias Babylonis ostentavit, olim Babylonem transportanda. Esa. 39.

Pythagoras Lacon, qui hoc anno fuit Olympionices, Numæ Pompilio Romuli successoris consilia quadam de regno subministrasse dicitur. Sic enim scribit Plutarchus in Numa: Πυθαγόραν δὲ τῆς Σπαρτιάτης, Ὀλύμπια νενικηκότα στίβον ἐπὶ τῇ ἐκκυσσάτῃς Ὀλυμπιάδι, ἧς ἔτι πρὶν Νουμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν κατέβη, πλανήδην πρὸς τὴν Ἰταλίαν, Συρρενέδην τὴν Νουμᾶ, καὶ Λωδιακομένην τὴν βασιλείαν. id est: Pythagoram Lacedæmonium, qui Olympiis cursu victor fuit decimâ sextâ Olympiade (cujus anno tertio Numæ regnum adeptus est) cum peragraret Italiam, consuetudinem habuisse aiunt cum Numa, atque in constituendo regno consiliorum ei fuisse adiutorem.

A. M. 3290.

A.M. 3290. ante Christum 713.

U. C. XXXIX. EZECHIAE XVI.

GYGES, Lydorum rex quintus, occiso Candaule, regnat annos duodequadragesima, *δύω δέκα τετρακύντα*, ut ait Herodotus. Clemens Alexandrinus ex Euphorione notat, Gygem Olympiade duovicesimâ regno potitum. Tum demum in regno fuerit ille confirmatus: tamen Candaules interiit eodem anno, quo Romulus, ut quidam tradunt, teste Plinio. Gygi nupsit formosa Candaule uxore, quam ille Gygi nudam ostenderat. Apud Herodotum (qui hanc historiam plenius narrat libro primo) Gyges Dascyli filius, unus ex Candaule satellitibus fuisse dicitur: qui post mortem Candaule regnum obtinuit, & in eo fuit confirmatus, ex oraculo Delphico. Nam cum Regis casum indignanter ferrent Lydi, atque in armis essent, tandem convenit inter hos ac factionem Gygianam, ut, si oraculum respondisset, Gygem esse Lydorum Regem, ipse regnaret; sin minus, principatum Heraclidis restitueret. Accepto igitur oraculo, Gyges in regno stabilitus, ut Apollini gratiam referret, Delphos ea misit donaria, quorum meminit idem Historicus: *ὁ γύγης ἀπέστειλε βαρβάρων ἑπτὰ ἡμέρας ἰδὼν, ἐς Δελφὸς ἀνέθηκεν ἀνδράματα, καὶ Μίδων καὶ Γορδῖον, καὶ Φρυγίης βασιλῆα. ἰ. Gyges Barbarorum, quos ipsi novimus, primus (post Midam Gordii F. Phrygia Regem) apud Delphos posuit anathemata. Innuit, Midam paulo antiquiorem Gyge regem fuisse. De quo infra dicturi sumus, ad Annum 3308.*

Romulus, postquam annos septem & triginta completos regnasset, hoc anno (qui est Urbis Condita tricesimus octavus, juxta supputationem Catonianam) decessit, nullis ex se relictis liberis, annum a suis natalibus quinquagesimum quintum agens, ut scribit Dionysius Halicarnassensis, libro secundo. Plutarchi verba in Vita Numa, ubi agit de morte Romuli, hæc sunt: *Ἐξ ὧν ἐπαινεῖται ἡ πόλις καὶ τελευτῶν ἡ δὲ Ρωμύλης βασιλείᾳ ὡκεῖτο. id est: Annus à condita Roma septimus & trigesimus, regnante Romulo, complebatur. Hæc facile conciliare possumus cum iis, quæ scripsit idem Auctor, in Romulo: λέγεται καὶ Ρωμύλης τελευτῆς ὡς ἐπὶ καὶ πεντήκοντα γεγονῆαι, ὅγῃσιν καὶ βασιλείᾳ ἐκείνου καὶ τελευτῇ, ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι. id est: Romulus anno ætatis quarto & quinquagesimo exacto, regni sui trigesimo octavo (inchoato scilicet) ab hominibus dicitur demigravisse.*

Qualem vitæ exitum Romulus habuerit, refert Livius, libro primo: *Cum ad exercitum recensendum Romulus concionem in campo ad Capræ paludem haberet, subito coorta tempestas cum magno fragore tonitribusque, tam denso Regem operuit nimbo, ut conspectum ejus concioni abstulerit: nec deinde in terris Romulus fuit. Addit, Fuisse aliquos, qui discriptum Regem Patrum manibus taciti arguerent: etsi Julius Proculus plebi persuasit, Romulum ad superos raptum esse. Plutarchus, in Vita ejus, hæc habet: Romuli, cum subito decessisset, nulla pars comparuit aut corporis, aut vestium. unde aliqui suspicati sunt, in Templo Vulcani Senatum illi manus attulisse, dissectoque interfecti corpore partem quemque in sinu extulisse. Idem in Numa principio, sic scribit: Cum extra Urbem ad Capræ*

paludem Romulus sacrificium faceret publicum, quinto die mensis, quem nunc Nonas Capratinas vocant, aderant Senatus & frequens Populus. Ibi coorta subito tempestas cateram turbam disjecit; Romulus autem est ex oculis elapsus, nec deinceps vel ipse vel corpus est defuncti visum.—Proclus autem, nobilis vir, vidisse sublimem se cum armis raptum Romulum adjuravit, vocemque audivisse, Quirinum appellari se jubentis.

Nomen hoc Quirinus (quod Plutarchus est *Κυρίων*) Romulo post mortem tributum videtur, quod esset Martis filius bellicosus, & hastam ferè semper gestaret. Linguâ Sabinorum, ut ex Festo cognoscimus, Quiris hastam denotabat. Itaque Enyalius, Latine Quirinus est appellatus. Sic enim in veteri Glossario: Quirinus, *Ἐνυάλιος*. Apud Homerum Odyssea quinto, ubi *ἔκωδς Ἐνυάλιος* dicitur, id est Communis Enyalius, Deus certè bellicus intelligitur. Apud Aristophanem in *Ἐπίων*, aperte *Ἀπὸς* (Mars) ab Enyalio distinguitur, sicut & apud Sophoclem, *Aiace*. Enyalium enim *Ἀπὸς καὶ Ἐνυός*, Martis & Bellona filium esse, aliqui volunt, ut notat Comici Interpres. Tamen recentiores ipsum Martem proprio epitheto *Ἐνυάλιον* dici existimant, ut docet Homeri Scholiastes, ad quintum Iliados: *ἢ Ἐνυός, δαίμων ἐστὶ πολέμικος, ἢς ὁ νεώτερος πεινταὶ καὶ ὅν ἔστι ὁ ἀπὸς ἢ Ἀρεῶν, καὶ διὰ τὸ τοῦ καλεῖσθαι Ἐνυάλιον ὑπονοούμενος. id est: Enyo, dea bellica est, cujus filium Martem esse aiunt Poeta recentiores, ideoque eum Enyalium de nomine Matris vocari.*

Quare autem *Ἐνυάλιος* Latinis Quirinus sit appellatus, indicat Plutarchus *Quæstionibus Romanis*: *Funoni sacra habetur Hasta, inquit, & pleraque ejus statuæ hastâ nituntur: καὶ Κυρίως ἢ θεὸς ἐπινοήσας: τὸ γὰρ ἄρσεν, καὶ ἐν ἐκείνῳ οἱ παλαιοὶ: διὸ καὶ φασὶ Κυρίων ὀνομασθῆναι Ἐνυάλιον. id est: Ipsa Funo Quiritis dicitur: hasta enim antiquis nominabatur Quiris: unde & Enyalium Quirinum appellatum tradunt. His addi possunt, quæ scribit Dionysius Halicarnassensis: Enyalium (inquit) Sabini, & ab eis descendentes Romani, Quirinum vocant; nequaquam certum habentes, Mars ne sit ille, an alius quidam, similes cum Marte honores habens. alii enim de uno Deo bellicorum certaminum Duce, utraque dici putant nomina: alii autem, duobus ea Divis bellicis imposita esse opinantur. Ovidius de nominis etymo agens, Romulum Quirinum ideo cognominatum ait, quod quiris hastam significet. Fastorum libro secundo:*

Sive quod hasta quiris priscis est dicta Sabinis:

Bellicus à telo venit in astra deus.

Servius Virgilii Interpres, ad verba illa, *Aeneidos primo*,—*Remo cum fratre Quirinus Jura dabunt: Romulus, inquit, Quirinus ideo dictus, vel quod hastâ utebatur, quæ Sabinorum linguâ Curis dicitur, (hasta enim, id est Curis, telum est cum longiore ferro: unde & securis, quasi semicuris:) vel à Κείρων, qui Græcè Rex dicitur: vel propter generis nobilitatem: Mars enim, cum sævit, Gradivus dicitur; cum tranquillus est, Quirinus. itaque in Urbe duo ejus templa sunt; unum, Quirini, intra Urbem, quasi Custodis, & tranquillæ: aliud in Appia via extra Urbem prope portam, quasi Bellatoris, vel Gradivi.*

A.M. 2291. ante Christum 712.

U. C. XL. EZECHIAE XVII.

ROMULO Romæ Urbis Conditore defuncto, Senatores annum integrum alternis imperabant. De hoc interregno consulas *Livium lib. 1. & Plutarchum in Vita Numæ*. Non potuerunt autem Patres obrectationem & murmur civium vitare, tanquam summam rerum ad Oligarchiam trahentes. Populus, nondum satis coalitis Sabinorum & Romanorum animis, inter se graviter æstuabat. Esse regem, omnibus placebat; sed contendeatur, non de viro tantum, sed & utra gens Principem darent. Romani, qui Urbem cum Romulo condiderant, non concedebant, ut recepti in civitatem Sabini receptoribus imperare molirentur. Contrà Sabinorum plena æquitatis erat ratio: quia extincto rege suo Tatio non insurrexissent adversus Romulum, sed regnare unum permisissent, nunc vicissim Regem ex corpore suo postulabant creari. Convenit tandem inter utramque factionem, ut altera Regem ex alterius corpore legeret. Cùmque Sabini permitterent Romanis electionem, maluerunt hi regnum Sabino deferre, quàm accipere regem ex illorum suffragiis Romanum. Ita re inter se deliberatâ, ex Sabinis creant NUMAM POMPILIUM, virum qui Romam non commigraverat: verum adeo erat inclyta apud omnes illius virtus, ut audito ejus nomine, majore plausu eum Sabini quàm illi qui detulerant regnum, acciperent.

Numa Curibus celebri Sabinorum urbe habitabat: unde se Romani unâ cum receptis Sabinis *Quirites* nominaverunt. Filius fuit Pomponii, illustris viri, ex quatuor fratribus minimus, eâdem genitus die qua Romam condiderat Romulus, videlicet undecimo Calendas Maias. Hic temperatum ad omnem virtutem animum magis etiam doctrinâ & sapientiæ studio excoluerat: tantaque fuit gloriâ, ut Tatio, quem confortem regni habebat Romulus, unicam filiam ei Tatiam nuptum daret: quam decessisse ferunt, postquàm in Numæ matrimonio tredecim annos fuisset. Hinc Numæ relictâ urbanâ vitâ, plerumque rusticari & errare solus voluit, egitque in Deorum lucis sacrisque pratis ac solitudinibus. unde potissimum nata est fama de dea Egeria sive Ægeria, quæ cum Numæ congressa sit.

Numam ætatis annum quadragesimum jam agentem Legati Romani acciverunt ad accipiendum regnum. Is regno potitus, Urbem novam, vi & armis conditam, legibus moribusque de integro condere parat. Protinus enim Cohortem trecentorum Celerum, quibus stipatus Romulus semper fuerat, exauctoravit: deinde ferocem populum armorum desuetudine mitigandum ratus, Janum pacis bellique indicem esse voluit; ut templum Jani apertum, in armis esse civitatem; clausum verò, pacatos circa omnes populos, significaret. Clauso Jano, cùm finitimorum animos societate ac fœderibus junxisset; positus externorum periculis curis, ne luxuriarent ocio animi, quos metus hostium disciplinæque militaris continuerat, deorum metum injiciendum ratus est. Quo circa simulat sibi nocturnos congressus cum Dea Ægeria esse: ejus se monitu, quæ acceptissima Diis essent, Sacra instituere. Atque omnium primum, ad cursum Lunæ in duodecim menses describit *Annum*: Quem per intercalationem quandam corrigere conatus est, ut

Solis rationibus quadraret. Idem nefastos dies fastosque fecit: quia aliquando nihil cum populo agi, utile futurum erat. Tum Sacerdotibus creandis animum adjecit: *Flaminem Dialem, Martialemque, & Quirinalem* creavit: *Vestæ* quoque *virgines*, venerabiles ac sanctas fecit; eisque stipendium de publico statuit. *Salios* item duodecim Marti Gradivo legit; cœlestiaque arma, quæ *Ancilia* appellantur, ferre jussit. Denique Pontificem Numa Marcium Marci filium ex Patribus legit. Plura de Numæ regno legantur apud *Livium*, & apud *Plutarchum in Vita* ejus. Dictus est proprio nomine *Pompilius*, cognominatus verò Numa *Ἰσὶς ὁ νόμος*, ab inventionem & constitutionem *Legum*, ut ait *Servius*. Pro *ῥόμῳ* enim, *ῥόμῳ* Doricè, ut pro *μύθος*, *μύθος*. Hinc *Νεμῶς*, *Numas*, qui & *Νομῶς* interdum Græcis scriptoribus nominatur. Ab prima ætate hunc canum fuisse, quidam tradidère. quò alluisse putant *Maronem Aneidos sexto*:

*Quis procul ille autem ramis insignis olivæ,
Sacra ferens? nosco crines incanag, menta
Regis Romani: primus qui legibus Urbem
Fundabit, Curibus parvis & paupere terrâ
Missus in imperium magnum.---*

Regnasse dicitur annos treis & quadraginta. Ineunte autem anno regni quadragesimo tertio putatur decessisse.

Numam Regem cum Pythagora Lacedæmonio consuetudinem aliquam habuisse, suprà ex *Plutarcho* docuimus. Hæc causa esse potuit, cur ipse Pythagoræ dictus sit. Quod cùm posteri non rectè caperent, Numam Pythagoræ Philosophi auditorem fuisse, temerè opinati sunt. Pythagoræ habitum esse, notavit *Clemens Strom. 1.* *Νεμῶς ὁ ὁ Ποσειδῶν βασιλεὺς Πυθαγόρῃ* & *iv. Cicero Tuscul. lib. 4.* Arbitror, inquit, propter Pythagoræ admirationem, Numam quoque Regem Pythagoræ à posterioribus existimatum. nam cùm Pythagoræ disciplinam & instituta cognoscerent, regisque ejus æquitatem & sapientiam à majoribus suis accepissent, ætates autem & tempora ignorarent propter vetustatem, cum, qui sapientiâ excelleret, Pythagoræ auditorem fuisse crediderunt. Idem lib. 2. de Oratore: Referta quondam Italia Pythagoreorum fuit, tum cùm erat in hac gente Magna illa Græcia: ex quo etiam quidam Numam Pompilium illum regem nostrum Pythagoræ ferunt, qui permultis annis antè fuit, quàm ipse Pythagoras: Quo etiam major vir habendus est, cùm illam sapientiam constituenda civitatis duobus prope seculis antè cognovit, quàm eam Græci natam esse senserunt. Titus Livius libro primo: Curibus Sabinis habitabat Numa Pompilius, consultissimus vir, ut in illa quisquam ætate esse poterat, omnis divini atque humani juris. auctorem doctrinæ ejus falsò Samium Pythagoram edunt: quem Servio Tullo regnante Romæ, centum post annos & amplius, in ultima Italiæ ora circa Metapontum Heracleamque & Crotonem juvenum (emulantium studia) catus habuisse constat. His adtexenda sunt, quæ in ipsius Numæ Vita scripsit super hac re *Plutarchus*: Cùm fama obtineat, inquit, Pythagoræ Numam auditorem fuisse, aliqui planè negant eum Græcas literas attigisse: alii ostendunt, Pythagoram multo recentiore fuisse, atque ab Numæ seculo quinque ferme remotum ætatibus. Ibidem argumenta quadam profert, quibus nonnulli urgebant Numæ & Pythagoræ contubernium. Pythagoras (inquiunt) Deum non sensui aut passioni expositum, sed invisibilem, incorruptum, & solâ mente apprehensibilem esse existimavit: Et Numa *δευκάλυσον ἀνδραπέδῃν καὶ ζῴων*

μορφοῦ εἰκόνα θεῷ Ῥωμαίοις νομίζεν, Romanos vetuit Deo formam hominis vel animalis tribuere: Neque fuit ulla apud eos picta aut ficta imago Dei per primos centum sexaginta annos. templa quidem & cellas exstruxerunt diis, simulacrum verò per id temporis nullum habuerunt. Addunt; hostias Numæ Pythagoricis victimis planè respondisse. incruentæ enim erant, ac ferè farinā, libaminibus ex vino, & rebus simplicissimis parabantur.

Pontifex apud Romanos primùm à Rege Numa institutus est, ut modò diximus. Pontificem ἱεραγῶντην esse voluit Numa, seu sacrorum antistitem, qui non tantum publicarum Ceremoniarum ageret curam, & Virginum Vestalium custos esset, verum etiam sacrificia privata observaret, docerètque quibus hostiis, quibus diebus, & ad quæ templa Sacra fieri deberent. Unde autem Pontifex dictus fuerit, parum constat, ut colligas ex verbis Varronis De Lingua Latina lib. 4. Pontifices, ut Q. Scævola Pontifex Maximus dicebat, à posse & facere. (Intelligit ita dictos, quibus suprema potestas faciendi, hoc est Sacra faciendi, commissa sit.) Pontifices ego à ponte arbitror. nam ab iis Pons publicus est factus primum & restitutus sæpe, quòd eo sacra & uls & cis Tiberim non mediocri ritu fiant. Varro adsentit Dionysius Halicarnassensis: Ἐπικνωζόντες τὸν ξυλίνον γέφυραν ποταμὸν ποταμὸν οὐκ ἔχοντες. id est: Pontifices dicti sunt, qui pontem ligneum faciebant. Historiam ea de re affert Suidas: Ποντίφιξ ὁ μέγας θεῷ Ῥωμαίοις ἱερεὺς, ὃν Νόμης ὁ Ῥωμαίων νομοθέτης κατέστησεν, ἡνίκα βεβαίω πύλαι ποταμὸν οὐκ ἔχοντες τὸν ποταμὸν ζεύγματος ἐλάμβανεν. εὐχὰς δὲ μελιχμείας ποταμὸν ποταμὸν ποταμὸν μὴ διαξήναι & γέφυραν ἔπεισε & ποταμὸν ἡνίκα & εὐχὰς ἀναγέειν τὸ ζεύγμα. id est: Pontifex apud Romanos magnus sacerdos, quem Numa Romanorum Legislator constituit, cùm Tiberis violento fluxu delatus, antiquissimum pontem invasit: hic votis placatoriis ad Fluvium factis ne pontem dirumperet, Fluvio persuasit, ut quietè & placidè fluens pontem toleraret.

A. M. 3292. ante Christum 711.

U. C. XLI. EZECHIE XVIII.

ANNI formam apud Romanos à Numa Pompilio fuisse correctam, Veteres Scriptores testantur. Cùm decimestris esset Romuleus Annus, duos menses addidit Numa, & δωδεκάμηνον constituit. Sic enim scribit Livius: Omnium primum ad cursum Lune in Duodecim menses Numa describit Annum. Ovidius, initio Fastorum:

Tempora digereret cùm Conditor Urbis, in anno
Constituit menses quinque bis esse suo.—

At Numa nec Janum, nec avitas preterit umbras,
Mensibus antiquis preposuitque duos.

Idem Poëta, ejusdem Operis libro tertio:

Annus erat, decimum cùm Luna receperat orbem,

Hic numerus magno tunc in honore fuit.—

Primus oliviferis Romam deductus ab arvis

Pompilius menses sensit abesse duos.

Romani quidem (ut ait Solinus cap. 3.) in initio Annum decem mensibus computabant, à Martio auspiciantes, Maxime hunc mensem principem testantur fuisse,

quòd qui ab hoc quintus erat, Quintilis dictus est: deinde numero decurrente, December solennem circum finiebat, intra diem trecentessimum quartum. Tunc enim iste numerus explebat Annum: ita ut sex Menses tricentum Dierum essent, quatuor reliqui tricenis & singulis expedirentur. Sed cùm ratio illa ante Numam à Luna cursu discreparet, Lunari computatione Annum peræquarunt, quinquaginta & uno die adjectis. Ut ergo perficerent XII menses, de sex mensibus superioribus detraxerunt dies singulos, eosque quinquaginta istis & uni adjunxerunt: factique quinquaginta septem, divisi sunt in duos menses, quorum alter 29, alter 28 dies continebat. Sic Annus habere 355 dies cœpit. Hæc ille. Paulo copiosius differit hac de re Macrobius libro primo Saturnaliorum, capp. 12 & 13. Non omittenda sunt, quæ scripsit Censorinus, doctissimus temporum & antiquitatis vindex, De die Natali, cap. 20. In his quoque Annis (inquit) qui sunt recentioris memorie, & ad cursum Lune vel Solis instituti, quanta sit varietas facile est cognoscere, si quis vel in unius Italia gentibus, ne dicam peregrinis, velit anquirere. Nam ut alium Ferentini, alium Lavinii, itemque Albani vel Romani habuerunt Annum, ita & alie gentes. Omnibus tamen fuit propositum, suos Civiles annos variè intercalandis mensibus ad unum verum illum naturalemque corrigere.—Annum Vertentem Romæ Licinius quidem Macer & postea Fenestella statim ab initio duodecim mensium fuisse, scripserunt: Sed magis Junio Gracchano, & Fulvio, & Varroni, & Suetonio aliisque credendum, qui decem mensium putaverunt fuisse, ut tunc Albanis erat; unde orti Romani. Hi decem Menses, dies trecentos quatuor hoc modo habebant: Martius XXXI, Aprilis XXX, Maius XXXI, Junius XXX, Quintilis XXXI, Sextilis XXX, September XXX, October XXXI, November XXX, December XXX. quorum quatuor majores pleni, ceteri sex cavi vocabantur. Postea sive à Numa, ut ait Fulvius, sive, ut Junius, à Tarquinio duodecim facti sunt Menses, & Dies 355; quamvis Luna duodecim suis mensibus 354 dies videbatur explere. Sed & unus dies abundaret, aut per imprudentiam accidit, aut, quod magis credo, eà superstitione qua impar numerus plenus & magis faustus habebatur. Certè ad Annum priorem unus & quinquaginta dies accesserunt: qui, quia menses duos non implerent, sex illis cavis mensibus dies sunt singuli detracti, & ad eos additi, factique sunt dies 57: & ex his duo menses, Januarius undetriginta dierum, Februarius duodeviginti: Atque ita omnes Menses pleni, & impari dierum numero esse cœperunt, excepto Februario, qui solus cavius & ob hoc ceteris infastior est habitus. Hactenus Verba Censorini.

Quoniam verò duo vetusti Annalium Scriptores, Licinius Macer & Lucius Fenestella, ut ex citato Censorini testimonio discimus, Annum Romanum statim initio Urbis duodecim mensium fuisse tradiderunt, horum sententiam secutus fortasse Plutarchus, in Vita Numæ sic scribit: Ῥομύλος βασιλεύσας, ἐν μὲν φυλάσσοντες (ἡσυχίαν) μόρον, ὅπως ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίων ἡμερῶν ὁ ἐνιαυτὸς ἔσται, &c. id est: Regnante Romulo, hoc unum Romani in Anno servaverunt, ut trecentorum & sexaginta dierum esset:—Numa autem Mensium ordinem transposuit: Martium enim, qui erat primus, tertium fecit: at Januario primum locum dedit, qui sub Romulo fuerat undecimus: duodecimus & postremus erat Februarius, quo nunc secundo utuntur.

Illum Romuli Annum duodecim mensium fuisse probat Scaliger libro secundo De Emendatione Temporis: eandemque

eandemque opinionem tuetur *Lydyatus Tractatu de variis Annorum formis, cap. 17.* Affirmat enim, illos duos menses neutiquam adiectos Anno Romano, sed tantum primos factos, qui antea postremi erant. Ibidem ostendere conatur, illos qui Annum priscorum Romanorum decemestrem fuisse opinati sunt, neutiquam breviorum statuisse ipsum quam illi statuerint, qui duodecim mensium fuisse dixerunt; nec tam numero quam dispositione dierum illum à duodecimestri distinxisse: Romanos enim regnante Romulo anni vertentis spatium complevisse, aut assignando quibusdam Mensium plures quam triginta dies, aut adijciendo in fine Anni cumulum dierum, quot ei complendo deesse viderentur. Huic opinioni favere videntur verba *Servii ad lib. 1. Georgicorum: Hierant tantum decem menses: duo verò, propter rationem Signorum Anni, intercalabantur, qui postea à Jano & à Februo nominati sunt.* *Plutarchus* dicit, Numam non modò retexuisse Mensium ordinem, sed & mensem ἐμβόλιμον sive intercalarem viginti duorum dierum (quem Mercedinum vocant Romani) mensi Februario altero quoque anno inseruisse. Intercalabant autem, post Terminalia, hoc est, post 23 diem Februarii. Dictus est Mercedinus, quod eo mense olim mercedes exsolvi solita, ut putat *Scaliger*. Postea Dies quosdam Mercedinos sive Mercedonios observarunt Romani, quibus scilicet mercedes exigebantur & luebantur.

Nummos areos Romæ regnante Numa signatos fuisse, aliqui Veterum facile ut crederent adducebantur, eo quod nummum sive numum à Rege Numa dictum existimarent. *Epiphanius, sub finem libri De ponderibus & mensuris: Τὸ δὲ νόμιον τετύπωται ἀπὸ τοῦ Νουμά τοῦ βασιλέως τοῦ Ῥωμαίου.* id est: Numus à Numa rege Romanorum fuit signatus. *Isidorus Originum lib. 16. cap. 17.* Numi, inquit, à Numa Romanorum rege vocati sunt, qui eos primum apud Latinos in taginibus notavit, & titulo nominis sui præscripsit. *Suetonius* quoque *Tranquillus* à Numa nummos appellari scripsit. Hæc enim ex eo recitat *Suidas: ἀσπίδα Νουμάς ὁ πρῶτος βασιλεὺς τοῦ Ῥομήλων Ῥωμαίων γένους, ἀπὸ σιδήρου καὶ χαλκοῦ πεποιημένη ἐκασίτατο Ῥωμαίοις, ἧς πρὸς αὐτὴν πάντων διὰ σκυλίων καὶ ὀφθαλμίων ἡ χρεὶαν πληροῦσθαι: ὥστερ ὠνόμασεν ἐκ τῆς ἰδέας ὀνόμασθαι νομίσμα, ὡς φησὶ Τερτυλλίαν.* id est: *Asses* Numa rex Romanorum post Romulum primus ex ferro & are cufos Romanis largitus est, cum omnes ante illum scorteis seu coriaceis & figlinis uterentur; quos de suo nomine nummos appellavit, ut ait *Tranquillus*. Nummum ex Græco νόμισμα dictum alii existimant, ut notat *Festus*. Sanè *Nomisma* sive *Numisma*, & *Numus*, ejusdem esse videntur originis. *Lex*, Græcis est νόμος: unde & ipse Numa putatur nomen habuisse, ut diximus: & νομίζειν est, lege sancire. hinc νόμισμα, numisma, ut docet *Aristoteles libro quinto Ethicorum, cap. 5.* Διὰ τὸ τοῦ νόμου εἶναι νόμισμα, ὅτι & φύσει, ἀλλὰ νόμος ὁρί. id est: *Nomisma* ex eo nomen habet, quia non naturā, sed lege est. Ibi *Paraphrastes* vetus: Νόμος δὲ καὶ κατὰ συνθήκην τὸ νόμισμα: διὰ τὸ καὶ νόμισμα καλεῖται, ὅτι ἐκ ἐστὶ φύσει, ἀλλὰ παρ' ἡμῶν ἐστὶν, καὶ ἐφ' ἡμῶν ὅτι μεταβαλεῖν αὐτὸ καὶ πεινῆσαι ἀχρεῖον. i. Ex lege verò & instituto est nummus: ideòque etiam νόμισμα vocatur: quia nempe per se non est tale, sed ex constitutione nostra: ideòque in potestate quoque nostra est, mutare eum & inutilem efficere. Hoc etymon plerisque probatur. Cum enim initio rerum mortales in mutuis commerciis permutatione mercium uterentur, magnæque ex ea re difficultates existerent, quia non semper eveniret, ut quo tu abundares, eo ego egerem, lege pro-

visum est, ut nummus, tanquam νόμισμα quoddam cuderetur, quod rerum pretium esset legitimum & publicum. Pro νόμῳ, νόμῳ efferebatur lingua Doriensum, ut docet *Julius Pollux libro nono: Ὁ δὲ νόμος, inquit, δὴ καὶ ἐν Ῥωμαίων τοῦτομα τὸ νόμισμα, ἐστὶ δὲ Ἑλληνικὸν ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Δωρείων.* id est: Nummus videtur esse Romanorum vocabulum, quo νόμισμα appellant; est autem vox Græca Doriensum in Italia & Sicilia habitantium. Ibidem affert verba *Epicharmi, Poætæ Siculi*, qui non semel hoc vocabulo utitur. Deinde hæc addit: Καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταρεντίνων πολιτείᾳ φησὶ καλεῖσθαι νόμισμα παρ' αὐτοῖς νόμιμον, ἐφ' ᾧ ἐστὶ τυπωμένον τὰ ἐργα τῆς Ποσειδῶντος θεοφῶντος ἐποχέουσαν. i. *Aristoteles, ubi agit de Republica Tarentinorum, ait, nomisma apud eos νόμιμον vocari, in quo fuit impressa effigies Tarantis Neptuni F. delphino insidentis.* Tarentum à Græcis in Italia conditam regnante Numa, infra ad Annum 3298 ostendimus.

OLYMPIAS XVII. *Polus Epidaurius.*

A. M. 3293. ante Christum 710.
U. C. XLII. EZECHIE XIX.

IN Bithynia conditur Astacus urbs, Megarensium colonia. Hæc post Nicomedia dicta est. Astacon ab Astaco conditore appellatam, docet *Stephanus*. Nicomedia autem denominata est à Nicomede Rege, Prusiæ patre. Ita *Ammianus*, & *Trebellius*. Sed *Strabo* duas urbes vicinas in eodem Sinu collocat, Astacum & Nicomediam. Adeò vicinas fuisse, apparet, ut amplitudo Nicomediæ offecerit alteri urbi minoris famæ. Apertè *Memnon historicus* Astacon à Nicomedia distinguit: Τὴν Ἀσάκην δὲ Μεγαρέων ὠνόμαζαν ἄποικοι, Ὀλυμπιάδης ἰσαμένης 17, Astacum Megarensium colonia frequentavit sub initium Olympiadis 17. Ὁ δὲ Νικομήδης, inquit, πόλιν ἐαυτοῦ ὁμόνυμον ἀνέγειρεν ἀντικρὺ Ἀσάκῃ, Nicomedes. a. de nomine suo extruxit urbem è regione Astaci. Ibidem, *Zipoetes* Nicomedis pater urbem sui nominis condidisse dicitur. Apud *Pausaniam* *Zypoetes* Astaci conditor, Thrax fuisse notatur; qui Ζιποίτης ὁ Βιθυνὸς *Memnoni* vocatur. Bithyni sive Thyni, Thraces origine fuerunt. Sic enim *Claudianus Poëta*:

Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur.

A. M. 3296. ante Christum 707.
U. C. XLV. EZECHIE XXII.

DEIOCES Medorum rex Cardicæ defuncto succedit, regnatque annos quinquaginta quatuor, ut notat *Eusebius*. Ante Deiocis principatum Medos αὐτονόμους fuisse, propriis nimirum legibus usos, tradit *Herodotus libro primo*. Unde colligi potest, Arbacem cateròsque Principes, qui hætenus Medos rexerunt, αὐτοδύνας fuisse. Deioces verò Phraortæ F. cum ad tyrannidem aspiraret, à Medis Rex electus est, uti narrat idem *Historicus*, & post eum *Polyænus Stratagematum libro septimo*. Apud *Diodorum Siculum* pro Deioce perperam nominatur nepos ejus Cyaxares. *Bibliotheca libro secundo: Κατὰ τὸ δεύτερον ἐτὺς, ait, ἡ ἐπαρχία τῆς Ὀλυμπιάδος ἡρῶν βασιλεὺς ἐπὶ Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδοτον.* id est: Olympiadis 17^æ anno secundo, Rex a Medis

Cyaxares

Cyaxares electus est, ut Herodotus tradit. Imò Deïoces hic primus Medorum rex Herodoto vocatur: quod nomen mendose, opinor, in Polyani libris editum Δηϊοκλῆς, pro Δηϊόκην. Hunc annos 53 regnasse ait Herodotus.

Ecbatana Medorum urbem regiam initio regni Deïocis conditam scribit Herodotus: Imperio (inquit) potius Deïoces, Medos compulit unum oppidum condere; ut hoc uno communito, aliorum non ita magnam curam haberent. Hac in re obsequentibus Medis, mœnia Deïoces constituit ampla simul & valida, quæ nunc Ecbatana appellantur. De Ecbatanis quædam suprâ notavimus ad A. M. 3187.

OLYMPIAS XVIII. Tellis.

A. M. 3297. ante Christum 706.

U. C. XLVI. EZECHIE XXIII.

TELLIS Sicyonius qui hoc anno fuit δαρυπιοῦνης, Cappello appellatur Hyellis. Legerat enim Τέλλης, pro Τέλλης. Hac Olympiade πάλιν & pentathlon Ludis Olympicis addita fuisse, notavit Eusebius, & ante eum Pausanias libro priore Eliacôn: Ἐπὶ δὲ τῷ ὄρχοντι καὶ ἀγῶνι τῷ Ὀλυμπιάδῳ, πεντάθλου καὶ πάλιν ἀρίστον ἐς μῦθον: καὶ τῷ δὲ δάμπτῳ ὡς ἔστιν, Εὐρυβάτῳ δὲ ἢ νικῶν τῷ πάλιν, Λακεδαιμονίῳ καὶ τέτοις: Olympiade decimâ octavâ, inquit, quinquertii certamen & Lucta venit eis in mentem: quinquertio Lampis, luctâ seu palæstra Eurybatus vicit, uterque Lacedæmonius.

Quinquertium, quod Græcis πένταθλον, quinque continebat certamina conjuncta, πυγμῆν, δρόμον, ἀλμὰ, δίσκον & πάλιν: quibus omnibus conjunctis qui vicerat, is πένταθλος dicebatur. Latini scriptores Quinquertionem vocant. Festus: Pentathlon antiqui Quinquertium dixerunt. id autem genus exercitationis ex his quinque artibus constat, jactu disci, cursu, saltu, jaculatione, luctatione. Pro πυγμῇ sive Pugilatu posuit Jaculationem. Sic etiam Pindari Scholiastes ad Isthmionicas Od. I. ἀκόντιον pro πυγμῇ ponit. Distinguitur Pentathlon à Pancratio: quæ duo tamen nonnulli malè confundunt. Docet Plutarchus Sympos. lib. 2. quæst. 4. παγκράτιον fuisse certamen ex pugilatu & palæstra (ἐκ πυγμῆς καὶ πάλιν) compositum. Consulas Aristotelem libro primo Rhetoricæ ad Theodectem, cap. 5. ubi παγκράτιον à Pentathlo discernit. Certamen πυγμῆς Olympiade XXIII, Pancratium verò demum Olympiade 33 additum, infrâ reperies.

A. M. 3298. ante Christum 705.

U. C. XLVII. EZECHIE XXIV.

PARTHENIÆ, spurii Lacedæmone nati durante bello Messeniaco (quorum suprâ ad Annum 3278 facta est mentio) Tarentum in Italia condunt, ut notat Eusebius. De Partheniarum procreatione historiam narrat Ephorus apud Strabonem libro sexto: Lacedæmonii, inquit, bellum intulerunt Messeniis, quod hi illorum regem Teleclum occidissent; ac juramento se obligarunt, non prius se domum reversuros quàm Messenam cepissent, aut universos ibi occubituos. Itaque ad bellum profecti, urbis suæ custodes relinquunt ex civibus natu minimos, & natu

maximos. Post anno Belli decimo uxores Lacedæmoniorum factâ coitione, quasdam suarum ad maritos miserunt, quæ eos reprehenderent, ut non æquis erga se condicionibus bellum Messeniis facientes: quippe hos interim sobolem procreare, ipsos domi relictis viduis uxoribus in hostico castra habere: itaque periculum esse, ne patria viris vacua reddatur. Tum Lacedæmonii & sui juramenti memores, & uxorum habentes rationem, robustissimos & ætate minimos ex castris mittunt, quos noverant sacramenti religione non teneri, quod pueri cum adultis quondam domo profecti fuerant. Iis precipiunt, ut cum omnibus virginibus omnes rem haberent: ita enim copiosorem sobolem existuram existimabant. Hoc autem modo generati, Παρθέναι, hoc est Virginum filii, patribus incertis, appellati sunt. Eandem, sed in aliquibus discrepantem, historiam refert ex Trogo Justinus: Legunt juvenes (inquit) ex eo genere militum, qui post iurandum in supplementum venerant: Quibus Spartam remissis promiscuos omnium foeminarum (non virginum solummodo) concubitus permiscere; maturiorem futuram conceptionem rati; si eam singula per plures viros experirentur. Ex his nati, ob notam materni pudoris, Partheniæ vocati. Lactantius autem Firmianus lib. 1. cap. 20. de Partheniis sic scribit: Cum Messenios obsiderent Lacedæmonii, & illi furtim deceptis obsessoribus egressi, ad diripiendam Lacedæmonem cucurrissent, à Spartanis mulieribus fusi, fugatique sunt. Cognitis autem hostium dolis, Lacedæmonii sequebantur. His armatæ mulieres obviam longius exierunt: quæ, cum viros suos cernerent parare se ad pugnam, quod putarent Messenios esse, corpora sua nudaverunt. At illi uxoribus cognitis, & aspectu in libidinem concitati, sicut erant, armati permisti sunt utique promiscue: nec enim vocabat discernere: Sic juvenes, ab iisdem antea missi, cum virginibus. Ex quibus sunt Parthenii nati. Duas hîc attigit historias Lactantius. Postquàm enim exposuit, quo modo Lacedæmonii cum uxoribus, quæ armatæ prodierant, promiscue permisti essent; innuit, idem quoque in Urbe accidisse Virginibus, ad quas Juvenes antea domum missi, promiscue accesserant, ex quo congressu natos, Parthenios vocatos dicit, quasi ex virginibus ortos. Illos Juvenes quos Lacedæmonii è castris in Urbem miserunt, numero quinquaginta fuisse, notavit Eustathius Commentarius in Dionysii Periegesin. Hi autem spurii non παρθένοι, sed Παρθένοι appellantur apud Aristotelem, & Strabonem. Ita igitur scripsisse videntur Suidas & Hesychius: apud quos tamen in libris editis Παρθένοι legitur. Partheniatus vocatos ait Servius Virgilii Interpres ad lib. 3. Æneidos. Scripserat ille fortasse, Parthenias: quod sciolus quispiam in Partheniatus mutavit; sicut & Messeniorum nomen in Athenienses mutandum censuit. Sic enim hodie etiam in optima Petri Danielis Editione leguntur verba doctissimi illius Grammatici: Lacones & Athenienses diu inter se bella tractarunt: cum utraque pars affligeretur, Lacones, quibus juventus deerat, præceperunt ut virgines cum quibuscunque concumberent. Idem error irrepsit in ejusdem Servii verba ad lib. 4. Georgicorum. Apud Hesychium, pro παρθένων, mendose libri vulgati habent, δεραπαινών. Sic enim ibi legitur: Παρθένοι, οἱ καὶ τῷ Μεσσηνιακῷ αὐτοῖς πόλεμον γινώσκοντες ἐκ τῶν δεραπαινών. id est: Parthenii, qui ipsis (Lacedæmoniis) tempore Belli Messeniaci ex ancillis nati sunt. Legendum, γινώσκοντες ἐκ τῶν παρθένων. Hinc etenim Parthenias dictos indicare voluit Hesychius. Neque verò ex servis duntaxat vel ancillis παιδοποιήσαι iussi sunt robusti illi Juvenes, sed ex omnibus Spartanis virginibus.

Spurii illi, qui Partheniæ dicti sunt, ubi adoleverant,

cœperunt originem suam erubescere. Quamvis autem ignominia notati essent, tamen nihilo se reliquis inferiores existimabant, & propterea tumultuati sunt, ut *Aristoteles Politicorum* libro quinto, cap. 7. observat. In *Aristocratiis*, ait, necesse est oriri seditiones, ubi multi sint animo elati, ut virtute pares: quales *Lacedæmone*, qui dicebantur *Parthenia*. erant namque ex paribus: hoc est, pares se virtute reliquis existimabant. Hos itaque novarum rerum compertos *Lacedæmonii* ablegarunt. Qua de re scripsit *Ephorus historicus*, citante *Strabone*, in hanc fere sententiam: Spartani finito bello & diviso agro *Messenio* domum reversi, *Parthenias* non eo quo alios honore dignabantur, utpote non ex conjugio natos. Quamobrem illi, re cum *Helotibus* communicata, infidias struxere *Spartanis*, data tesserâ, ut impressio in cives fieret, simulac in foro pileus *Laconicus* elevaretur.

Phalanthum nobilem *Spartiatam*, *Partheniarum* Ducem fuisse, tradit *Antiochus Syracusanus*, antiquus historicus, apud eundem *Strabonem* libro sexto: Fuit inter conspiratos (inquit) *Phalanthus*, princeps reliquorum habitus. Compositum inter eos erat, ut ludis *Hyacinthinis* in *Amycleo* celebratis, simulac *Phalanthus* galerum capiti imponeret, ἡνίκα τὴν κοινὴν εὐδαίῃ ὁ Φάλανθος, imperus in populum fieret. Populus autem, hoc est, Cives *Spartani* facile ex coma (quam alere solebant) à *Partheniis* dignosci poterant. *Parthenias* enim attonfos fuisse notat *Eustathius*, ut qui non essent πρᾶφέντες γνοσιῶς καὶ εὐθυῶς. Hoc *Phalanthæ* Factionis consilium cum quidam occultè detexissent, certamine jam cœpto, in medium progressus præco edixit, ne *Phalanthus* galerum capiti imponeret. Ita *Parthenia* cum delatam indicio conspirationem sentirent, alii diffugiunt, alii veniam supplices precantur. *Ephorus* historiam hoc modo persequitur: Rei indicio ab *Helotibus* quibusdam delato, *Spartani*, etsi rem difficilem ducerent *Parthenias* adoriri, quod ii magno essent numero, & se mutuo pro fratribus haberent; tamen edixerunt, ut solum verterent qui *Tessaram* sive τὸ αὐτοῦ μὲν in foro daturi erant. Ita igitur cum patefactum suum consilium intelligerent, sese continuerunt: & *Spartani* illis operâ parentum persuasere, ut aliquò in coloniam abirent, eâ condicione, ut si regionem ipsis sufficientem nacti fuerint, illic manerent; sin verò, ut reversi quintam partem agri *Messenici* acciperent.

Phalanthi pater, prostitutionis *Lacænarum* auctor fuisse perhibetur. Sic enim scripsit *Trogus*, libro tertio: *Parthenia*, cum ad annos XXX (rectius opinor scripsisset XX) pervenissent, metu inopia (nulli enim pater existerat, cuius in patrimonium successio speraretur) ducem *Phalanthum* assumunt, filium *Araci*, qui auctor *Spartanis* fuerat, juventutis ad generandam sobolem domum remittendæ: ut, sicuti dudum patrem ejus nascendi auctorem habuissent, sic ipsum spei ac dignitatis suæ haberent. *Phalanthus* (ut apud *Strabonem* legimus) *Delphos* missus, ut *Oraculum* de colonia deducenda exquireret, hoc responsum accepisse fertur:

Σατύρεον τι δῶτα, Τάρεντα δὲ πῶτα δῆμον
Οὐκῆσαι, καὶ πῆμα ἱαπύρεσι χυέσθαι. id est:
Satyreum tibi do, pinguis pagosque Tarenti
Incolere, infestis & Iapygas opprimere armis.

Tarentum sive Tarentus, Magnæ Græciæ urbs, quam Græci Scriptores Τάρεντα vocant, ante *Phalanthi* *Partheniarum* Ducis adventum, in *Adriatici* Maris faucibus condita, à *Tarante* quodam, qui primus fuit urbis conditor, nomen accepisse dicitur. *Strabo*, libro sexto: Τάρεντα δὲ ἀνὸμασαν ἀπὸ ἡρώδου πινός τινος πόλιν, Urbem

Taranta denominarunt à *Tarante* heroë. Hujus *Tarantis* imaginem *Delphis* se vidisse testatur *Pausanias*. *Satyrium* sive Σατύρειον (cujus fit mentio in verbis *Oraculi*) locum fuisse *Tarento* vicinum, indicat *Stephanus*: Σατύρειον, χῶρον πρὸς τὸν Τάρεντα. Ipsum oppidum *Tarentum* nonnulli antè *Satyrium* dictum tradunt, ut ait *Servius* ad tertium *Æneidos*. Idem verò ad *Georg.* 2. notat, *Tarentum* & *Saturum* vicinas esse *Calabriæ* civitates. Ibidem citat *Horatii* verba (quæ habentur *Satyrâ* sextâ) Με Σατυρείῳ νεκτὰρι ρυτὰ κάβαλλο. Alii, ut *Junius Philargyrius* testatur, Agrum, in quo condita est *Tarentus*, *Saturum* vocari dicunt. *Iapygas* (in *Oraculo* *Delphico* memoratos) è *Creta* oriundos esse, in *Heroicis* ostendimus. Ii *Salentinum Promontorium* habitarunt.

Parthenia cum duce *Phalantho* in *Italia* oram delati, à *Barbaris* & *Cretensibus* qui ea loca occupaverant, recepti sunt, ut ex *Antiocho* historico refert *Strabo*. *Ephorus* autem, eos bellum *Barbaris* intulisse dicit: Οἱ δὲ σαλόντες, κατελάβοιτο τὸν Ἀχαιῶν πολεμουῦντα τοῖς βαρβάραις: μεταρρόντες δὲ τῶν κινδυνῶν, κήρυξι δὲ Τάρεντα. id est: Profecti (in *Italiam*) inciderunt in *Achivos*, qui bellum tunc gerebant contra *Barbaros*: cumque se illis (*Achivis* scilicet) periculorum socios junxissent, urbem *Tarentum* condidit. *Justinus*, ex *Trogo*: Din & per varios casus jactati *Parthenia*, tandem in *Italiam* deferuntur, & occupatâ *Arce* *Tarentinorum*, expugnatis veteribus incolis, sedes ibi constituunt. Copiosius hanc rem narrat *Pausanias*, *Phocicis*: *Tarentum* (inquit) coloniam *Lacedæmonii* deduxere, duce *Phalantho* *Spartano*. Huic coloniam deducturo *Delphis* oraculum redditum est, ὅτε αἰδοῦμενον ἀπὸ αἰσῶν πνιγῶντα καὶ χῶρον κτήσεως καὶ πάλιν, Se agri & urbis compotem tunc fore, cum pluviam senserit sub æthra. Quid innueret hoc responsum, cum neque per se satis considerasset, neque interpretem quenquam consulisset, classe in *Italiam* applicuit. Ibi cum *Barbaros* vicisset, neque tamen vel urbe vel agro potiri posset, *Oraculi* ei in mentem venit; ac planè sibi *Dei* voce significatum suspicatur, id fieri nullo modo posse: nunquam enim eventurum, ut puro serenòque cælo (quam αἰσῶν Græci vocant) plueret. Eum ibi uxor (consecuta enim domo fuerat) amanter multis modis solabatur: & dum ejus caput aliquando genibus suis sustentat, lacrymæ præ mariti amore, ob adversos ejus casus mulieri sunt abortæ: quare effusus flens, viri caput perfudit. Tunc primum evolutæ sunt *Oraculi* ambages. *Æthra* enim uxori nomen erat. Eâ itaque nocte qua diem illum consequuta est, *Tarentum* hostium urbem maritimam maximam & opulentissimam cepit. *Taranta* *Heroem* *Neptuni* & indigenæ *Nympha* filium fuisse dicunt: ab eo nomen impositum & urbi & flumini. eodem enim fluvius, quo urbs nomine vocatur, *Taras*. Imagines *Tarantis* simul & ipsius *Phalanthi* à *Tarentinis* post *Delphis* fuisse consecratas, ex eodem *Pausania* discimus. *Tarentini*, inquit, de *Peucetiis* à se victis, decimam *Delphos* miserunt. Equestres & pedestres sunt Imagines; *Opis* rex *Iapygum*, *Peucetis* auxilium ferens; atque hic quidem in pugna interemto persimilis: qui verò jacenti adstant, *Taras* heros est, & *Phalanthus* *Lacedæmonius*, & ab eo non longè *Delphinus*. Antè enim quam in *Italiam* perveniret, navi in *Crissæo* mari fractâ, ad littus *delphino* evehit *Phalanthum* tradunt. *Tarantis* *delphino* insidentis effigie signatos nummos *Tarentinorū*, prodidit *Aristoteles*, & ut supra & notavimus.

Phalanthum ab *Hercule* genus duxisse, docemur ex iis, quæ scripsit *Servius*, ad illum *Maronis* locum *Æneidos* tertio:

Hinc

Hinc Sinus Herculei (si vera est fama) Tarenti. Cum juvenus incertis parentibus nata, inquit, & patriam erubesceret, & sibi esset opprobrio (nam Partheniata dicebantur) accepto duce Phalantho octavo ab Hercule, profecti sunt; delatique ad breve oppidum Calabriae, quod Taras Neptuni F. fabricaverat, id auxerunt, & prisco nomine appellarunt Tarentum. In his Servii verbis numerus depravatus est. Pro XIII, ut puto, librarius imperitus VIII posuit. Phalanthi meminit Horatius Ode sexta libri secundi:

Dulce pellitis ovibus Galeſi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.

Ad hanc Lacedaemoniorum Coloniam Virgilius quoque respicit, ubi Arcem Tarentinam Oebalia Turres vocat: Georg. 4.

Namque sub Oebalia memini me turribus altis,
Qua niger humectat flaventia culta Galeſus, &c.
Galeſus fluvius est Calabriae, inquit Servius, qui juxta civitatem labitur Tarentinam. Oebalia autem turres dixit Poëta, quas condiderant hi, qui de Oebalia, hoc est, de Laconia venerant.

Corinthii in Corcyram circa hoc tempus coloniam deducunt, ut notat Eusebius. Cujus Coloniae mentionem fecit Thucydides libro primo. Strabo Corcyram à Corinthiis occupatam ait, quo tempore Archias Syracusarum Conditor in Siciliam cum classe profectus est: Cum in Siciliam, inquit, navigaret Archias, cum parte exercitus reliquit Chersicratem genus ab Herculis posteritate ducentem, ut Corcyram, quae antè Scheria fuit nominata, occuparet. Is igitur expulsis Liburnis, insulam obtinuit. In hac insula Maris Ionii, quae Græcis quidem Κέρκυρα & Κέρκυρα, olim verò Scheria & Phæacia dicta est, regnavit Alcinous Phæacum Rex ab Homero celebratus.

Athenis Leocrati succedit Apſander, sextus Prætorum sive Archontum decennialium. Euseb.

OLYMPIAS XIX. Menon.

A.M. 3301. ante Christum 702.

U.C. L. EZECHIAE XXVII.

ESARCHADDON sive Asarhaddon Assyriorum Rex, qui patri Senacheribo succederat, obiit anno regni sui decimo tertio, vel decimo quarto. Hunc à Merodaco Babyloniorum Rege interfectum fuisse, multi existimant. Merodacum quidem prius fiduciarium Assyrii Regis, tandem Assyriorum & Babyloniorum monarcham effectum esse putat Fr. Junius. Annot. in 2 Reg. 20. Imperium Assyriorum circa hoc tempus κατά Μήδων καταλύσας, a Medis eversum fuisse scribit Josephus Antiq. lib. 10. cap. 3. At antiqui Imperii Assyriaci per Medos solutio ante annos centum contigit. Forſan apud Josephum Μήδων irrepsit, pro καταλύσας, quod festinans librarius scripserit χαλδων: nisi Esarchaddon Josepho sit idem rex, qui Græcis Sardanapalus appellatur. Ea quidem fuit Genebrardi opinio; quam defendere conatur Lydyatus. Sed non necesse est nos Genebrardi conjecturis fidem adhibere, inquit Cappellus. A Chaldaeis, non à Medis, novum Assyriorum Regnum hoc tempore eversum affirmat Johannes Calvinus Commentariis in Prophetiam Esaia, ad cap. 37. Ninive (inquit) caput & sedes regni fuit, postea cum Assyrii à Chaldaeis victi

sunt, Sedes hac mutata est. Assyriorum enim Regnum decem tantum annos duravit post mortem Sennacherib, quibus Esarhaddon regno praeerat. Nam Merodach invasit Assyrios, atque in potestatem suam redegit. Paulo post: Cum Merodachus duodecim annos regnasset, Assyrios subegit, atque effecit ut Chaldaeis parerent. Philippus Melanchthon in Chronico: Vidit Ezechias interitum Regni Assyriaci post necem Sennacherib, & filii ejus Asarhaddon, qui à Merodach interfectus est. Advertit Christophorus Helvicus, plures in hac Dynastia Reges non inveniri: neque dubium esse, quin hac Assyriorum ab altera Babyloniorum absorpta fuerit. Unde quidam huc referunt locum Ezechielis, Cap. 31. 11. Observat etiam Jacobus Cappellus, Phulidas à Nabonassaridis regno spoliatus esse, & Esarchaddonem ultimum esse Regem non quidem Assyriae, sed Ninives: regibus enim Assyriae deinceps non Niniven, sed Babylonem Sedem Regni fuisse.

Asarhaddon putatur esse rex ille Assyrius, qui post deportationem Decem Tribuum Israël, Chuthæos & alias gentes peregrinas collocavit in urbibus Samariae. Quanquam enim Salmanasar illam coloniam primus deduxerit, tamen cum plurimi incolarum à feris, & fortè pestilentia (sic enim ait Josephus libro nono) extincti essent, postea plures ab Asarhaddone illuc missos fuisse, verisimile est. Hic igitur est ille magnus & gloriosus Asnappar, qui illos populos in Samariam dicitur tranſtulisse, Esdrae Cap. 4. 10. Asnappar e. ut putant Junius & Lavaterus, non alius est, quàm Senacheribi filius; etsi alii ipsum Senacheribum intelligant. Nicolaus Brabantinus annotat, in quibusdam libris legi, Salmanasar, pro Asenaphar. male. nam iste fuit Asaraddon (inquit) filius Sennacherib. Leones enim vastaverunt magnam partem populi, quem Salmanasar miserat: propter quod iste Asaraddon misit alios loco ipsorum, & cum iis unum de Sacerdotibus captivis, qui doceret eos colere DOMINUM. Porro ab eodem Asarhaddone totas Israelitarum reliquias in exilium deportatas existimat Fr. Junius, ita ut tum demum Israelitæ nullam rempublicam haberent, sicut Esaias cap. 7. prædixit, Attritum fore Ephraim intra sexaginta quinque annos. Quæ prophetia circa principium regni Achaz facta videtur: etsi Judæi in Seder Olam cap. 28. hos sexaginta quinque annos supputandos esse notant à diebus Prophetæ Amos, qui migrationem Israël prædixit, biennio ante Terramotum.

Aminocles Samiis quatuor naves fecit annis trecentis antè finem Belli Peloponnesiaci, ut scribit Thucydides libro primo. Aminoclem Corinthium naves triremes Atheniensibus ædificasse, supra ad Annum 3243 notavimus.

A.M. 3302. ante Christum 701.

U.C. LI. EZECHIAE XXVIII.

CROTON urbs Italiae hoc circitur anno à Græcis condita fuit, ut notavit Eusebius. Urbis conditorem Myscelum Alemonis filium Ovidius commemorat, Metamorphoseôn libro decimo quinto:

Nam fuit Argolico generatus Alemon quidam Myscelus.

Ita legendum, non Mycilus, ut vulgo editur. Aliis tamen duplicatâ literâ Myscellus effertur. Hunc unâ cum Archia Corinthio Delphos advenisse aiunt, Oraculi consulendi causâ: Cùmque Pythia eos interrogaret, Sanitatem, an Divitias mallerent; Myscelum sibi sanitatem optasse:

optasse: Deumque huic mandasse, ut in Crotonem deduceret coloniam. *Antiochus historicus* scriptum reliquit, Cum Deus Achæis mandasset ut Crotona conderent, Myscellum eo venisse locum speculandi causâ; cumque Sybarin urbem videret, eam potiore iudicasse; & Delphos reversum quasivisse, concedereturne Sybarin potius, quam Crotona incolere; responsumque hoc tulisse:

Μύσκελλε βεβήκωτε, παρέκ θεὸν ἄλλο ματῶν
 Ὀυδῶλα θηρόεις. δῶρον δ' ὃ, π' δῶ πρ, ἐπαίνει. id est:
 Gibbose incassum Myscelle aliena requiris,
 Vanæque venaris. Quæ dantur dona, probato.

Erat autem *ῥοκνῶς*, aliquantulum gibbosus. Itaque rursus in Italiam navigans, condidit Crotonem, adjuvante etiam Archia, qui fortè eo appulit. Fuerat antea Croton ab Iapygibus habitata, ut ait *Ephorus apud Strabonem*. *Dionysius Halicarnassensis* non hoc anno, sed ante septennium à Myscelo conditam Crotona refert, libro secundo: Croton urbs (inquit) quo tempore Numa ad regnum suscipiendum accitus est à Romanis, nondum fuit condita. eam enim, postquam Numa quatuor integros annos regnasset, Myscelus condidit, Olympiadis XVII anno tertio.

Crotoniatarum urbem salubrem fuisse observant veteres Scriptores, eo quod robustos athletas ad Olympia emiserit. unâ enim Olympiade septem viri, qui in Stadio cæteros omnes cursores longè à tergo reliquerunt, Crotoniatae fuisse dicuntur: unde Proverbium, *Crotoniatarum postremus, reliquorum Græcorum primus est*. Item illud, *Κρότωνος υἱέστερος*, Salubrior Crotone: cuius Proverbii originem aliunde arcessit *Suidas*. Vide *Strabonem lib. 6*.

A.M. 3304. ante Christum 699.

U. C. LIII. MANASSIS I.

MANASSES Ezechia F. Achazi N. decimus sextus rex Juda, annos duodecim natus regnare cœpit, regnâtque annos quinquaginta quinque. 2 Reg. 21. & 2 Par. 33.

OLYMPIAS XX. *Atheradas Lacon.*

A.M. 3305. ante Christum 698.

U. C. LIV. MANASSIS II.

SALLUM summus Sacerdos Ebraeorum fuit Olympiade vicesimâ, ut in *Fastis Siculis* notatum est. Hic fuit Sadoki filius, Achitubi nepos, Amariæ pronepos, Azariæ illius, qui Regi Ozia restitit, abnepos. Hujus Sallumi filius est Hilkias, de quo infra.

Archilochus lyricus Poëta, Parius, circa vicesimam Olympiadem cœpit innotescere. Idcirco Tatianus eum constituit in Olympiade vicesima tertia. Regnante Romulo vixisse Archilochum, docet *Cicero Tuscul. 1*. Gygi Lydorum tyranno σύγχρονος fuit. Sic enim *Herodotus*: Τὸ (τύχῃ) καὶ Ἀρχιλόχῳ ὁ Πάριος, καὶ αὐτὸν χρόνον Ἰσχυίδῃ, ἐν ἱάμβῳ πεμίσθῳ ἐπιμνήσθῃ, Gygis, inquit, mentionem fecit Archilochus Parius, qui per idem tempus fuit, in Iambo trimetro.

Iambum, Archilochi inventum esse, ait *Clemens Alex-*

andrinus. Quod & *Horatius* innuere videtur, in *Arte Poëtica*:

Archilochum proprio rabies armavit iambo.

Aristoteles verò, libro De Poëtica, cap. 4. *Homerum* ipsum in Margite Iambis usum esse, testatur. Unde discas, Archilochum non Iambi simpliciter, sed pugnacis Iambi repertorem fuisse, ut & cecinit *Ovidius*. Archilochum *Horatius* in Epodis imitatus est. De Lycambe, quem Archilochus iamborum acerbitate ad laqueum compulit, nota est historia. Sed nec sibi quidem ipse pepercit Archilochus. Nisi enim ipse prodidisset, nunquam utique nos scire potuissemus, Eum matre Enipone servâ natum fuisse; neque eum relictâ Paro, paupertate coactum in Thasum venisse: neque tam malitioso eum fuisse ingenio, ut amicis pariter & inimicis malè loqueretur. Adhæc, neque eum luxuriosum, adulterum, injuriosumque fuisse, neque scutum abjecisse scivissemus, nisi ipse de se talem opinionem ac famam in Græciam intulisset. Quapropter illum reprehendit *Critias apud Ælianum Var. Hist. lib. 10. cap. 13*. Lacedæmonii etiam libros Archilochi è civitate sua exportari jusserunt, quod eorum parum verecundam ac pudicam lectionem arbitrabantur. Noluerunt enim eâ liberorum suorum animos imbui, ne plus moribus noceret, quam ingeniis prodesset. Itaque maximum Poëtam, aut certè summo proximum, quia domum sibi invisam obscænis maledictis laceraverat, carminum exilio multarunt, ut scribit *Valerius Maximus, libri sexti cap. tertio*. Neque solum carmina Archilochi, sed & ipsum Poëtam, cum is venisset Spartam, eadem horâ expulerunt, quod in carmine quodam eum scripsisse intellexissent, ὡς κρείττον ὂν ἀποβαλεῖν τὰ ὄπλα, ἢ ἀποθανεῖν, melius esse arma abjicere, quam mori, ut in *Laconicis Institutis* refert *Plutarchus*.

Archilochum tamen post mortem tota Græcia videtur honorasse. Composuerat ille quoddam ἐπνίκιον in Herculem & Iolaum; in quo vocem & gestus citharædi, ipsiusque citharæ sonum quodammodo voluit exprimere voce τήνελλα per ὀνομασπείαν effectâ, quæ subinde repetebatur. Ejus Hymni hoc fuit initium:

Τήνελλα καλλίνικε χαῖρ' ἀναξ' Ἡρόκλεις.

Hoc Archilochi melos *Pindaro Olymp. IX*. Καλλίνικος ὁ τεμπλόος dicitur, *Callinicus triplex*. Cum enim hymnus iste Laudes Herculis, qui peculiari auspicio Ludos Olympicos renovârat, ejusque aurigæ Iolai, qui primam tum Coronam reportaverat, contineret; institutum ab Hellanodicis fuit, ut victoribus singulis κομᾶζον idem Epinicion ter accineretur. Hinc *Comicus, in fine Acharnensium*: Ἐπεὶ νῦν φέροντες ὦ τήνελλα καλλίνικε, *Sequitur nunc cantantes, O Tenella Callinice*. Ibi *Scholias*tes annotat, Hanc vocem τήνελλα, esse αἰμυια ὀπισθόγυμνον αὐλῆς, imitamentum soni tibiâ editi. Lyrâ, dixisset rectius, vel citharâ. Veteres Critici, ut ex *Suida Collectaneis* discimus, de Archilochi scriptis sic judicarunt; Eum esse πενητὴν ἡγοῦν τ' ἄλλα, εἰς αὐτὸ τὸ αἰχροῦς καὶ τὸ κακοῦργον ἀφελῶς, Poëtam generosum & eximium, si excipias sermonis turpitudinem & maledicentiam. Imò *Velleius* negat quenquam alium, cujus operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter *Homerum* & Archilochum, reperiri.

A.M. 3308.

U. C. LVII. MANASSIS V.

Fabula de Asini auribus, quas Midæ affingunt Poëtæ, unde orta sit, indicat *Scholiastes Lycophronis*: Duos colles ait in Phrygia esse, qui Ὠτα ὄνυ (Asini aures) dicebantur. Eos cum rex Midas occupasset, & prædones, qui in illis grassari solebant, sustulisset, quidam fabulati sunt, ipsum aures asininas habuisse. Alii vicum in Phrygia ὄνυ ὦτα dictum fuisse aiunt. Vide quæ *Joannes Tzetzes* habet, *Chiliadis primæ Historiæ Secundæ*. Aliter verò *Conon* fabulam eam explicat: Μίδας ἔχων ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ τὰ ὅσα ἐλέγετο ἔτι καὶ ἐπετίθετο τοῖς ὠτινοῖς, — ναυρὰ ὅτα ἔχειν ἐλέγην. id est: Midas, quod multos haberet internuncios eorum quæ & dicerentur à subditis & gererentur, longas habere aures dictus est. Paræmiam igitur illam, Μίδας ὄνυ ὦτα ἔχων, utrovis modo posse explicari, notat *vetustus Interpres Aristophanis*, ad *Plutum*: ἦτοι ὅτι πολλὰς ὠτακευὰς εἶχαν, ἢ ὅτι κῶμῳν Φρυγίας κατέχον, ἢ πρὸς Ὠτα ὄνυ ἐλέγετο, Vel quia Phrygiæ vicum, qui Ὠτα ὄνυ vocabatur, occupavit Midas; vel, quod Rex ille multos otacustas habuerit.

Midæ divitias è metallis Bermii montis fuisse haustas, scripsit *Callisthenes*, & ex eo *Scepsius*, teste *Strabone*. Bermium montem (qui Cononi *Ῥέμιον* sive *Βέρμιον ὄρος* dicitur) *Herodotus* ait situm esse super Midæ Hortos, in quibus ille Silenum cepisse fertur. De Midæ voto stolido, qui petiit à diis immortalibus, ut quicquid summis digitis attingeret, in aurum protinus converteretur, con-
K sulendus

fulendus *Aristoteles Politicôn primo, cap. 6. & Ovidius Metamorph. libro undecimo.* Munus, quod Midas Apollini Delphico misit, ab *Herodoto* commemoratur, lib. 1. *Obtulit enim Midas, inquit, Sellam regiam, in qua ipse sedens jura dicere solitus erat.* Innuit, opinor, illum Thronum aureum fuisse, dum ait, rem spectaculo dignam (*ἀξιόθετον*) fuisse.

Midæ filium, in terrâ hiatum sese immisisse, aiunt. Ex *Callisthenis* *ὑπερβολῶν* libro secundo Historiam narrat *Plutarchus*: *Ad Celenas Phrygiæ urbem hiatu terre cum aqua illuvie orto, multa domus cum habitatoribus in profundum abrepta sunt. Midas autem rex oraculo accepto, si pretiosissimum injiceret, fore ut Hiatu coiret, auro argentoque injectis nihil profecit. Tum Anchurus Midæ filius cogitans, pretiosius animâ humanâ nihil in vita esse, amplexu dato genitori & uxori suæ Timotheæ, eques in chasma sese dejecit. Cum autem in se coisset terra, auream Midas eo in loco posuit aram, eamque Jovi Ideo consecravit.*

De Midæ Epitaphio.

Midæ Sepulcro incisum legitur Epitaphion, cujus initium est,

Χαλκῇ παρθένῳ εἰμὶ, Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.

Exstat apud *Platonem* in *Phædro*, & libro tertio *Anthologia*; ubi & *Homero* tribuitur. *Herodotus* quidem *Libro De Vita Homeri*, ex relatione Cumanorum narrat, *Homerum* epigramma illud scripsisse. Hinc autem sequetur, *Midam* esse *Homero* antiquiorem. Rectius alii *Homerum* illorum versuum auctorem fuisse, pernegant. *Cleobulum Lindium* illud carmen ἐπιτάφιον fecisse, probat *Diogenes Laërtius* testimonio *Simonidis*, qui *Cleobulum* reprehendit, quod Columnam æneam (Midæ Sepulcro impositam) perpetuò ibi mansuram temerè dixit,

Ἔως τ' αὖ ὕδαρ τ' ῥέη, ἃ δένδρεα μακρὰ τέθηλη,

Ἡελίος τ' αὐτὸν λάμπει, λαμπρὰ δ' αὖ σελήνη, id est,

Dum in sylvis arbor crescit, dum defluit unda,

Dum Sol exoriens, & splendida Luna relucet.

Scripsit *Cleobulus*, teste *Laërtio*, ᾠματα (carmina) & griphos, ad tria millia versuum: Sunt etiam, inquit, qui ab eo factum dicunt Epigramma *Midæ* sepulcro inscriptum. cujus rei testimonium afferunt carmen *Simonidis*, qui sic cecinit: Τίς καὶ αἰνέσει νῶ πῶσιν Δινδῶ ναίεται Κλεόβουλον, &c. id est: Quis sane mentis laudaverit *Lindi* incolam *Cleobulum*, qui columnæ robur cum perennibus fluviiis, & vernis floribus, & Solis aureâq; Lune flammis, & marinis undis comparavit? Addit ibidem *Diogenes*: Οὐ γὰρ εἶδ' οὐδέ τις ἐπὶ τῷ σήματι, πολλοῖς ἐποιοῦσι περὶ τῆς Μίδαν. id est: Negant enim Epigramma illud *Homeri* esse, qui multis annis *Midam* præcessit.

Athenis *Apsandro* succedit *Eryxias*, septimus (& ultimus) Archontum decennialium. *Euseb.*

OLYMPIAS XXI. Pantacles Atheniensis.

A. M. 3309. ante Christum 694.

U. C. LVIII. MANASSIS VI.

ESAÏAS propheta Regem *Manassem* idolis res facras inquinantem reprehendens occiditur, cum prophetasset per annos nonaginta, ut in *Fastis Siculis* legitur. Sed vero propius est, *Esaïam* tot annos vixisse.

Vide quæ suprà notavimus ad A. M. 3223. Hunc nobilissimum Prophetam non tantum è Tribu Juda, sed & è familia regia ortum, hujusque patrem *Amos* *Amazie* regis fratrem fuisse, asserunt *Judæi*. Aliqui etiam *Esaïam* Regis *Manassis* socerum fuisse tradiderunt, si rectè illorum sententiam retulit *B. Hieronymus* *Commentariis in Esaïa Caput vicesimum.* Verum *Joachimus Zehnerus* *σπάνια ὑπομνήματα* esse censet; quoniam idem *Hieronymus* *Questionibus seu Traditionibus Ebraicis in Paralipomena*, sic scribit: Tradunt *Ebraei*, eundem *Manassem* filium fuisse filie *Esaïæ*. Addit: Profanum Regem indignum fuisse tanto avo. Quibus verbis innuit, *Manassis* matrem *Hephisbam*, cujus fit mentio 2 *Reg. 21.* ex *Ebræorum* sententia filiam *Esaïæ* fuisse: ita ut hic illustris Propheta *Ezechie* optimi Regis socer fuerit, & *Manassis* avus maternus. Nominis *Hephzi-ba* significatio est, *Voluntas mea in ea.* Et hoc filie suæ nomen ipse *Esaïas* cap. 62.4. licet in allegoriam transformatum memorat.

In *Libro de Vitis Prophetarum*, qui *Epiphanius* tribuitur, scriptum est: *Esaïam* sub *Manasse* Rege Juda in duas partes dissectum, obiisse, ac sepultum esse sub *Quercu Rogel* prope transitum aquarum, quas *Ezechias* rex constructo aggere obturaverat. Serrâ ligneâ sectum fuisse, tradit *Justinus Martyr*, *Colloquio cum Tryphone* *Judæo*: ὃν ὁρίονι ἐξελίγω ἐπὶ σήματι. Idem legere est apud *Hieronymum*, in *Esaïa* Cap. 57. & *Tertullianum* *Carminum* libro tertio contra *Marcionem*. Quò spectat fortassis *Apostolus* *Ebr. 11. 37.* ubi habes verbum ἐπὶ σήματι, id est, Secti sunt, vel, ut ipse *Hieronymus* interpretatur, ferrati sunt. Id *Orientalibus* olim familiare fuit supplicium, ut colligas ex 2 *Sam. 12. 31.* Vide quæ annotavit *Casaubonus* ad *Suetonii* librum quartum, cap. 27.

Cimmerii *Phrygiam* incurfant paulo post *Midæ* Regis obitum. Id docemur ex *Strabonis* libro primo: *Cimmerii*, inquit, quos & *Treronas* appellant, aut quædam eorum natio, sæpe incursiones fecerunt in dextram *Ponti* partem & loca contigua, modò in *Paphlagoniam*, alias in *Phrygiam* irrupentes, ἵνα Μίδα αἰμὰ π ταύρῃ πόντα παρὶν ἀπὸ δεινῆς τοῦ χρόνου, quo tempore *Midas* tauri potu sanguine obiit.

OLYMPIAS XXII. Pantacles iterum.

A. M. 3313. ante Christum 690.

U. C. LXII. MANASSIS X.

ÆGYPTIORUM Dynastiam vicesimam sextam *Eusebius* ab hac Olympiade inchoat. Primus ejus dynastie Rex *Merres* regnat annos duodecim. Antecedentibus octo dynastiis annos mille triginta tribuit ex *Manethonis* sententia *Eusebius*. In eo epilogismo errorem leviculum, putâ unius decennii, *Cappellus* deprehendit.

OLYMPIAS XXIII. Icarus.

A. M. 3317. ante Christum 686.

U. C. LXVI. MANASSIS XIV.

ICARUS *Hypereſiensis* Olympico Stadio victor evasit hoc anno, ut testatur *Pausanias* *Messenicis*. Hac Olympiade castuum sive pugillatus Certamen institutum

institutum esse, notat idem. Auctor libro priore Eliacôn : Πυγμαῖς ἀδελὰ ἀπέδοσαν, ait, Ονομαστὸς δ' ἐνίκητος ἐν Σμύρνης, Pugilatús premia constituta sunt; vicit autem Onomastus Smyrneus. Ibidem observat, Smyrnam jam tum ad Iorum Concilium accessisse.

A.M. 3318. ante Christum 685.

U. C. LXVII. MANASSIS XV.

ANNUOS Athenis Magistratus novem constitutos, notat in Chronico Eusebius, ad hunc annum: Ἀρχόντες ἐνιαυτοῖσι ἡρέδουν ἐξ Ἑυπατειδῶν, ἐνέα δ' ἀρχόντων Ἀδινυσίων ἀρχὴ κατεστάθη. id est: Archontes annui ex Nobilibus electi sunt, & Novem Magistratum imperium Athenis constitutum est. Singulis igitur deinceps annis Athenienses Novem Archontas elegerunt; videlicet, Archonta eponymum, Thesmothetas sex, Regem, & Polemarchum. Primus horum, propriè & per excellentiam ὁ Ἀρχων dictus, dignitate ceteros anteibat, signatíque erant in Fastis Anni, ejus nomine: unde ὁ ἐπώνυμος dicebatur. Sicut enim apud Lacedæmonios Ephorus primarius (ut supra notatum est) Eponymus est appellatus; ita nunc apud Athenienses Archon, à cuius nomine Annus signabatur, ὁ τῷ ἐνιαυτῷ ἐπώνυμος dicitur. Pausanias, Laconicis: Ἀθωαῖοις δ' ἡλικυδῶν ἐνέα, ἐπώνυμός ἐστιν εἰς ἀρχῶν. id est: Athenis inter eos qui Novem dicuntur, unus est Archon Eponymus. Et primus quidem annuus Archon, hujus anni ἐπώνυμος fuit Creon.

Thesmothetarum, qui sex numero fuere, munus erat, τῶν νόμων δ' ἐπιμέλειαν ἔχειν, καὶ τῶν νόμων διορδοῦν κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον, Legum curam gerere, easque quotannis emendare, ut ex Æschine notavit Harpocratio. Rex sive βασιλεὺς apud Athenienses dicebatur is magistratus, qui mysteriorum curam gessit, ut docet Scholiastes Aristophanis, sub finem Acharnensium: Ὁ δ' βασιλεὺς, ἀρχὴ πρὸς ἐστίν: ἦν δ' ἡ μυστικῶν ἐπιμελητὴς: ἡ δ' ποιμπῶν καὶ ἡ δούσιων δ' ἡρχετο. id est: Basileus, magistratus quidam est, mysteriorum curator, qui pompis & Sacrificiis praeerat. Hesychius: βασιλεὺς, ἀρχὴ πρὸς Ἀθωῶσιν, μυστικῶν ἀρχιερεῶν, Rex. Athenis est magistratus quidam, qui curam gerit mysteriorum. Regis nomen Populus Atheniensis ita per ludibrium hoc tempore coepit usurpare, ut observat Synesius, libro De Regno: Ἀθωῶσι μὲν δὴ καὶ βασιλεὺς πρὸς καλεῖσθαι μικρὰ ἐπεσθῆκε, καὶ ὑπεύθυνος ἦν, εἰς πτωχὰ τὰ δῆμα δίδουσι παύζοντος: ἀπὸ οὗτος ἀκράτως ἐλευθέρηται. id est: Athenis Rex magistratus quidam tenuis erat, reddendisque rationibus obnoxius, populo (opinor) id nominis per ludibrium usurpante; utpote, qui impotenter ad libertatem ferebantur. Polemarchus iudicabat causas peregrinorum sive ἑξωτερικῶν, qui etsi inter Athenienses degerent, tamen jus civitatis non habebant. Sicut enim ὁ Ἀρχων, hoc est, qui propriè Archon vocabatur, civium causas & contraversias disceptabat, ita αἱ ξενικαὶ δίκαι ad Polemarchum deferbantur. Aristoteles, in Atheniensium Republica: Ὅσαι τῆς πολιτείας ὁ Ἀρχων, πάντα τοῖς μετοίκοις ὁ Πολέμαρχος διοικεῖ. Consul as Harpocratio, & Scholia in Vespas Aristophanis.

Hi Magistratus Atheniensium ante Solonis tempora seorsim suum munus exsequi & jus dicere solebant, ut docet Suidas, in Ἀρχων: Πρὸς μὲν ἡ δ' Σόλωνος νόμων, inquit, ἐκ ἐξήντων αὐτοῖς αἶμα διέλεον, Ante Leges Solonis non licebat iis simul jus dicere: sed Rex sedebat in

Bucoléo prope Prytanéum; Polemarchus, in Lycéo; Archon, in loco ubi posita erant statua Heroum Eponymorum; & Thesmothetas, in Thesmothesio. De istis Novem magistratibus consulendus Julius Pollux lib. 8. cap. 23, & 24. Apud Ælianum Var. Hist. lib. 5. cap. 13. pro Δέκα τῶν πολιτῶν, videtur legendum ἐνέα. Novem enim non Decem fuerunt hi annui Archontes, ut ex Lysia constat; qui non semel τῶν ἐνέα commemorat. Plura legas apud Meursium libro primo De Archontibus Atheniensium.

A.M. 3320. ante Christum 683.

U. C. LXIX. MANASSIS XVII.

ARGÆUS sive Argæus Perdicca F. Macedonum rex quintus regnat annos triginta octo. Euseb. Perdiccas moriens, ut ex Trogo scribit Justinus lib. 7. Argæo filio monstravit locum, quo condi vellet, ibique non sua tantum, sed & succedentium sibi regum ossa poni iussit, præfatus, quoad ibi condita posterorum reliquiae forent, regnum in familia mansurum. Hic Perdicca filius Herodoto Ἀργαῖος vocatur. Legendum, Ἀργαῖος, vel Ἀργαῖος. Ab Argæo sequentes Reges Argeada dicti. Sibylla:

Ἀρχοῦντες βασιλεῖσι Μακεδόνες Ἀργαδῶσι.

BELLUM ALTERUM MESSENIACUM.

MESSENIi ante annos ferè quadraginta debellati, à Lacedæmoniis hoc circiter anno, ut in Messenicis scribit Pausanias, deficiunt. Rerum novarum auctores erant juvenes quidam acerrimi, Andania educati; inter quos eminebat Aristomenes Nicomedis (ut aliqui volunt) filius. plerique autem Pyrrhum ei patrem fuisse dicunt. Ipsi verò Messenii, qui Aristomenem inter Heróas colunt, cum ejus matre Nicoteléa genium quendam sumtâ draconis formâ concubuisse crediderunt. Aristomenes igitur ætate atque animis vicens, & alii ex optimatibus, Messenios ad defectionem instigabant. Hæc autem non statim aperte agebantur: sed missis etiam ad Argivos & Arcadas certis hominibus, explorabant an sibi sine ulla tergiversatione auxilium laturi essent. Ac spe quidem paratiores socios animadvertere. Jam enim Arcades & Argivi apertissimas cum Lacedæmoniis inimicitias exercebant. Quare cum omnia ad bellum comparata essent subsidia, deficiunt Messenii undequadragesimo post Ithomes excidium anno, qui quartus fuit tertiæ & vicesimæ Olympiadis, qua vicit in stadio Icarus Hyperesensis: Atheniensium verò Respub. ab annuis magistratibus jam coepit gubernari, ac tunc quidem Tlesias Athenis Archon erat. Post Primum Bellum Messeniæ, quod undeviginti annos duravit, ætate demum tertiâ Messenios iterum arma cepisse, docet Tyrtæus:

Ἀπὸ αὐτῶν ἐμάχοντο ἐννεακρίδης ἐπὶ

Ναυακίῳς αἰεὶ ταρασσόμενα θυμὸν ἔχοντες

Ἀιχμητὰ, πατέρων ἡμετέρων πατέρες.

Declarat annorum series, Regem eo tempore Spartæ fuisse Anaxandrum Eurycratis filium, Polydori nepotem: ex altera verò familia Anaxidamum Zeuxidami filium, Archidami nepotem, Theopompi pronepotem. Theopompus enim, Archidamo filio mortuo, Zeuxidamum è filio nepotem, imperii sibi successorem reliquit. Emendabis obiter Justinum locum, de duratione servitutis Messeniorum, libro tertio: Messenii, inquit, cum per annos octoginta (imò quadraginta) gravia servitutis verbera plerumq;

& vincula, cateraque captivitatis mala perpeffi essent, post longam poenarum patientiam, bellum restaurant.

OLYMPIAS XXIV. Cleoptolemus Lacon.

A. M. 3321. ante Christum 682.

U. C. LXX. MANASSIS XVIII.

MESSENI anno post defectionem primo, ad Deras, qui vicus in Messenia est, cum Lacedaemoniis signa contulere, ut narrat Pausanias. Neutris venere à sociis auxilia: neque penes quos ejus fuerit certaminis victoria, perspicuum fuit. Aristomenem eo praelio tradunt facinora majora, quam pro unius viri captu, edidisse. quapropter statim post pugnam Rex fuit salutat. Erat enim ex Apytidarum genere. Verum cum regnum recusasset, Imperatorem live *σπάρτην αὐτοκράτορα* Eum elegerunt, hoc est, cum summa potestate praesse rebus bellicis jusserunt. Hic, ut initio Belli hostes perterrefaceret, noctu Lacedaemonem veniens, ad Chalciceci Minervæ templum affixit scutum, in quo inscriptum fuit, *Ἀεισιμένῳ ὑπὸ Σπαρτιατῶν δίδοναι τῇ θεῷ*, Aristomenem Dea de Spartanorum manubiis dicasse.

Lacedaemoniis Apollinem Delphicum de Belli exitu consulentibus, responsum est, *ὅτι Ἀθῶναιον ἐπαγῶς σύμβουλον*, Oportere, ut Atheniensem hominem adsciscerent sibi consiliarium. Quare cum per legatos Athenas missos Atheniensem sibi hominem depoposcissent, cujus consilio uterentur, ea res animi dubios tenuit Athenienses. Nam & divinis vocibus non parere, nefarium censebant: & rursus periculosum fore reipublicæ suæ judicabant, si Lacedaemonii parte Peloponnesi optimâ potirentur. Consilium ut in re dubia anceps capiunt. Erat Athenis Tyrtæus quidam ludimagister (*διδασκαλὸς γυμνασίου*) qui neque mente satis valere credebatur, & altero claudicabat pede. hunc ad Spartanos misere. Is ubi Spartam venit, modò Civitatis principes modò plebem, elegos & anapaesta carmina decantans, quid facto opus esset, edocebat. Hæc Pausanias. Apud Justinum quoque Tyrtæi fit mentio, libro tertio: Lacedaemonii de belli eventu Oraculo Delphis consulto, jubentur ducem belli ab Atheniensibus petere. Porro Athenienses cum responsum cognovissent, in contemptum Spartanorum Tyrtæum poetam claudum pede misere.

Tyrtæus relicto Erineo in Peloponnesum se venisse ait Elegis, quos citat Strabo lib. 8. cum tamen Athenis vel Aphidnis illum venisse, Philochorus & alii tradant. De eo Suidas: Tyrtæus Archembroti F. Lacon, vel Milesius, elegiarum poeta & tibicen: quem fama est, carminibus suis incitasse Lacedaemonios bello Messeniaco, eosque hostibus superiores in pugna reddidisse. Est autem antiquissimus, utpote aequalis Septem Sapientibus, vel etiam antiquior: siquidem floruit circa XXV Olympiadem. Numerus apud Suidam depravatè legitur λε, pro κε. Apparet, hunc poetam Mileto oriundum, in Atticam habitatum venisse, & inde missum ad Lacedaemonios, ibique civitate donatum; unde pro Lacone post fuerit habitus. Plutarchus in Apothegmatibus Laconicis: Quaerenti cuidam cur Spartani civitate donassent Tyrtæum Poetam, Pausanias Cleombroti F. respondit, *ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ὧν παύειν ἡμῶν ἡμῶν*, Ne unquam videremur peregrino usi Duce. Hujus meminit Horatius, De Arte Poetica:

Tyrtæusq; mares animos in Martia bella Versibus exacuit.

Exstat ejus Poëtæ luculentum Fragmentum in Lycurgi Rhetoris Oratione contra Leocratem.

Locri Epizephyrii circa hoc tempus, ut notat Eusebius, è Sinu Crissæo migrant in Italiam. Strabo, libro sexto: Locrorum promontorium Zephyrium dicitur, quod portum habeat ventis ab Occasu flantibus expositum: ibiq; urbs est, quæ vocatur Λοκροὶ οἱ Ἐπὶ Ζεφύραις. Sunt hi Locri colonia eorum Locrorum, qui in Crissæo Sinu habitant: Euanthes eam deduxit, non multo post Crotonem & Syracusas conditas. Fallitur autem Ephorus, qui eos Locrorum Opuntiorum facit colonos. Creditum est, Locros istos omnium primos νόμους ἐγγράφαις γένοασι, scriptis legibus usos fuisse. Eustathius Commentariis in Dionysii Periegesin, ait, Locros Epizephyrios olim servos fuisse Locrorum Ozolarum, qui in Sinu habitant Crissæo; & dominis belli causâ domo profectis, cum eorum uxoribus consuetudinem habuisse; inde in Italiam cum dominabus profugisse, metu supplicii. Unde Dionysius de iis ita cecinit.

Ἦλθον ἐπὶ Ἀυσονίην, Χοετίρης μυχθεύτες ἀνάσσειν.

A. M. 3322. ante Christum 681.

U. C. LXXI. MANASSIS XIX.

PRÆLIUM ad Apri Monimentum inter Messenios & Lacedaemonios commissum hoc anno videtur: Quod sic describit in Messenicis Pausanias: Anno uno post prælum ad Deras, cum sui jam utrisque Socii præsto essent, ad pugnandum parati convenere ἐπὶ τῷ καλεσμένῳ Κάρῳ σήματι, ad Apri Monimentum. Locus hic fuit in ea parte agri Messenici, qui Stenyclerus vocatur: ubi olim Hercules ἐπὶ τοῦτον κέτορε, id est, super apri exis foedus cum Nilei liberis icisse dicitur. Huc auxilia Messeniis Eléi, Arcades, Argivi, & Sicyonii miserant. Pisata quoque, quorum dux fuit Pantaleon Omphalionis filius, inter Socios Messeniorum recensentur apud Strabonem, libro octavo. Convolant etiam, qui sponte profugerant è Messenia; & ab Eleusine, quibus Magnarum dearum Initia fuerant à majoribus tradita. Lacedaemoniis præsto fuere Corinthii, & è Lepreatis nonnulli, Eléorum odio ducti. Sacra ritè à vatibus utrinque facta. Vates erat Lacedaemoniis Hecatus, ex posteris illius Hecati, qui Spartam cum Aristodemi filiis venerat: Messeniis autem Theoclus, ab Eumantide oriundus. Eumantin ipsum, Eléum hominem, quod esset de genere Iamidarum, Cresphontes Messenen adduxerat. Lacedaemoniorum rex Anaxander, omneis bellicæ gloriæ cupiditate superabat. In Messeniorum exercitu egregiè ad virtutis laudem adspirabant Androclis nepotes, Phintas & Androcles. Aristomenes ipse, quem stipabant octoginta è Messeniis lectissimi juvenes, in acie contra Anaxandri cohortem stetit. Is, cum modò in hanc modo in illam Spartani exercitus partem se inferret, terribilior multo quam ut hominis unius illa videre posset audacia, tandem totam Lacedaemoniorum aciem disturbatis ordinibus in fugam vertit. Jam verò, cum palanteis ageret, impetu raptus, scutum amisit. ibi dum in eo quaerendo cunctatur, Lacedaemoniis, qui se antè in fugam dederant, spatium elabendi datum est.

Aristomenes Andaniam reversus post victoriam, acceptus est à matronis gratulabundis; quæ tænias in eum injicientes, hoc carmen concinebant:

Ἔς τ' μέσον πείσον στεφυκλήριον, ἔς τ' ὄρεθ' ἄκρον

Ἔμπ' Ἀεισιμένῳ τοῖς Λακεδαίμονιόν.

Scutum

Scutum postea recepit Aristomenes, cum Delphos primum venisset, atque inde Pythiæ jussu in adytum Trophonii apud Lebadéam descendisset. Lebadéa, Bœotiae urbs fuit. Ibi positum illud Scutum se vidisse ait *Pausanias*; cujus *ἐπίσημα* sive *Insigne* erat Aquila, passis ad extremos Clypei margines alis. Trophonii Antrum & Oraculum fusè descriptum habes in ejusdem *Pausania Bœoticis*; qui in illud Antrum se descendisse dicit, oraculi consulendi causâ. Aristomenes è Bœotia rediens, collectis Messeniis, assumptaque lectissimorum Juvenum manu (quos circum se habere solebat) sub vesperam contendit ad Laconicum oppidum, quod Homerus Phari-
rin, alii Pharas nuncupant. Ibi occisis qui resistere conati fuerant, ac oppido direpto, dum in Messeniam cum luculenta præda redit, regem Anaxandrum (qui factâ eruptione cum armatorum globo tergum urgebat) in ipsa via iterum fudit. Postea cum Spartam ipsam adoriri in animo haberet, objectâ per visum Helenæ & Dioscurorum specie deterritus est. Plura legas apud *Pausaniam*.

Lacedæmonii nuperâ clade perculsi, ad belli finem spectabant. Sed eos Tyrtæus recitatis elegis erexit, simul persuadens, ut in locum interfectorum militum substituerent servos, quos Hilotas vocant.

A. M. 3323. ante Christum 680.
U. C. LXXII. MANASSIS XX.

TERTIO belli Messeniaci Secundi anno, cum propè esset ut ad *Magnam Fossam* (*ἐπὶ τῇ μεγάλῃ τάφρῳ*) prælium committeretur, & Messeniis Arcades ex omnibus urbibus auxilia attulissent, Aristocrates Hicetæ F. patriâ Trapezuntius, Arcadum rex & eorum tunc exercitûs Dux, à Lacedæmoniis pecuniâ corruptus, suis terrorem & trepidationem fecit, edixitque, ut signo à se dato, pro se quisque fugâ salutem suam consuleret. Quare cum jam prælium iniretur, & Aristocrates Arcadas abduxisset, Messeniis lævum Cornu & media acies nudata est: In utraque enim agminis parte constiterant Arcades, cum neque Eléi, neque Argivi, nec Sicyonii huic pugnae interessent. Itaque Spartani Messenios destitutos undique circumdato agmine cingunt, & minimo labore victoriam sibi vindicant. Aristomenes cum cohorte sua locum tenuit, & hostium impetum aliquandiu sustinuit. Reliqua Messeniorum multitudo propè omnis periit. occubere & principum nonnulli, interq; eos Androcles, Phintas, & Phanas Olympicâ de longiore curriculo victoriâ illustris, cujus etiam clarissimè in hoc prælio virtus eluxit. Post hanc cladem acceptam, Aristomenes prælii reliquias collegit: cumque Messeniis suavisset, ut Andaniâ & cæteris oppidis mediterraneis relictis, se in Eiran montem reciperent, eo in loco obsidionem hostium annos undecim sustinuit, ut ex *Rhiano* docet *Pausanias*.

OLYMPIAS XXV. *Thalpius Lacon.*

A. M. 3325. ante Christum 678.
U. C. LXXIV. MANASSIS XXII.

APUD Ægyptios post Merren Stephinates, secundus vicesimæ sextæ Dynastiæ rex, septem annos regnat, ut indicat *Ensebius*.

Hac Olympiadē introductum est currule Certamen adultorum equorum. *Pausanias, Eliacis*: Πέμπη δ' ἐπὶ τῇ εἰκοστῇ κατεδείξαντο ἱππῶν τελείων ὄρμον: καὶ ἀνιστρέφοντο ὁπλοῖς Παγώνδας κατὰ τὴν ἀγυῖαν. id est: Olympiadē quintâ supra vicesimam, justæ ætatis equorum cursus fuit introductus: curru vicit Pagondas Thebanus.

A. M. 3326. ante Christum 677.
U. C. LXXV. MANASSIS XXIII.

QUOD *Esaias* Propheta cap. 39. Regi Ezechia prædixit: Omnia, quæ in domo tua sunt, Babylonem auferentur; & filii tui erunt eunuchi in Palatio Regis Babyloniorum; hoc anno cœpit impleri. Nam postquam Manasses Ezechia F. in omne nefas effusus, prophetarum monitis aures occlusit, immisit Deus in illum Principes sive Ductores exercitûs Regis Assyriorum. hi Manassen in vepretis latitantem ceperunt, & aheneis compedibus vinctum deduxerunt Babylonem, ut legimus 2 *Par.* 33. Ex his colligas, hunc Assyriorum Regem non in urbe Ninive, sed Babylone Sedem regni habuisse. Itaque apud *Josephum* Rex Babyloniorum & Chaldæorum dicitur: Qui misso in Judæam exercitu, regionem totam depopulatus est, ipsumque Manassem dolo interceptum, abductumque in sua potestate habuit, cuilibet pœnæ obnoxium.

A. M. 3327. ante Christum 676.
U. C. LXXVI. MANASSIS XXIV.

MANASSES Judæorum rex in Babyloniam abductus tandem resipiscit, ad Deum confugit, suppliciter veniam peccatorum precatur, exauditur, liberatur. Vide 2 *Par.* 33. Post aliquantum enim temporis spatium Rex Babylonius Manassem domum remissum in pristinum principatum restituit, ut scribit *Josephus*. Remissus in patriam Manasses idola confringit, *εἰδωλεῖα* abolet, veram pietatem amplectitur. Factum hoc, ut in *Seder Olam* cap. 24. notant *Judei*, anno trigésimo tertio ante ipsius Manassis obitum.

De Gygis Lydorum tyranni Rebus gestis, apud *Herodotum* hæc habentur: Gyges imperio potitus, arma intulit Mileto & Smyrnæ, urbemque Colophonem vi cepit. Nec aliud ullum præclarum facinus ab eo gestum est, cum duodequadragesima annos regnaverit. Pugnam Smyrnæorum contra Gygen & Lydos conscripsit elegis Mimnermus poëta, ut docet *Pausanias Bœoticis*. Cum Smyrnæi Lydorum copias fortiter repulissent, ejus rei fama in Græciam advolavit, quo tempore Messenii in Eira obsidebantur à Lacedæmoniis, ut in *Messenicis* notavit idem *Scriptor*. Ibi enim Eirâ captâ Dux Messeniorum Aristomenes, ut suis audaciam adderet, & alia commemorat, & inprimis illud Smyrnæorum facinus, qui partem Ioniæ obtinentes, Gygen Dascyli F. qui urbem magnis Lydorum copiis oppressam tenebat, virtute & animi præsentia ejecerant. *Xanthus Lydus*, vetustus historicus, *Λυσανκῶν* libro secundo scriptum reliquit, ὅτι περὶ τῆς Γύγης ὁ Λυδῶν βασιλεὺς γυναῖκας ἐνέχεσεν, ὅπως αὐταῖς χεῖρο ἀεὶ νεώτερος, Gygen Lydorum regem fœminas castrasse, quo illis semper ætate florentibus uteretur. Hoc Xanthi testimonium profert *Hesychius Milesius*.

A. M. 3328.

A. M. 3328. ante Christum 675.
U. C. LXXVII. MANASSIS XXV.

GYGI defuncto Ardys secundus successit, Lydorum rex sextus, qui per annos quadraginta novem regnum tenuit, ut tradit *Herodotus libro primo*.

Gela Siciliae urbs, hoc anno conditur, ut notat *Eusebius*. Antiphemum Gela conditorem fuisse, docet *Pausanias Arcadicis*: Cum Dorienfes in Siciliam transfugerent, Antiphemus Gela conditor, Omphacen Sicanorum oppidum diripuit, & simulacrum à Dædalo fabricatum Gelan deportavit. In Scholiis ad Pindari Olymp. 2. Antiphemus Rhodius & Entimus Cretensis coloniam Gelam deduxisse dicuntur. Nomen urbi à fluvio datum indicat *Virgilius, Aeneidos libro tertio*:

Apparet Camarina procul, campique Geloi,
Immanisque Gela fluvii cognomine dicta.

Fluvium illud à gelu nomen habuisse, colligas ex verbis *Stephani Byzantini*: Καλεῖται ὁ ποταμὸς Γέλα: ὁ δὲ ποταμὸς, ὃν πολλὰ πάλαι γένεα. ταῦτ' αὖτ' ὅτι Ὀπικῶν φωνὴ ἢ Σικελῶν, γέλαν λέγουσιν. id est: A fluvio Gela (urbs) denominatur: fluvius autem sic appellatur, quia multam generat glaciem, quæ Opicorum & Siculorum linguâ, ut aiunt, gela vocatur.

Phaselidem Pamphyliae urbem hoc anno conditam esse, ex *Eusebio* discimus: quam *Herodotus lib. 2.* inter Doricas civitates recensuit. Phaselidis conditorem Lacium, Antiphemi illius, qui Gelam condidit, fratrem fuisse, notavit ex *Aristaneto Stephanus*, in Géla. *Philostephanus apud Athenæum*, eundem Lacium Lindium fuisse tradit. De Phaselide quædam habes apud *Ciceronem lib. 4. in Verrem*. Achilles hastam Phaselide in templo Minervæ positam ait *Pausanias*.

OLYMPIAS XXVI. Callisthenes Lacon.

A. M. 3329. ante Christum 674.
U. C. LXXVIII. MANASSIS XXVI.

CARNIORUM institutionem apud Lacedæmonios Olympiade vicesimâ sextâ factam ait *Sosimus chronographus apud Athenæum lib. 14.* Erat hoc Festum solenne in honorem Carnii Apollinis per novem dies celebratum. Certamina quadam huic Festo addita fuisse inde liquet, quia Terpandrum Barbiti inventorem, primum in Carniis vicisse prodidit *Hellanicus vetustus historiographus*, qui & omnes in Carniis victoriam consecutos recensuit. Totam hanc festivitatem apud Lacedæmonios, imitamentum quoddam militaris vitæ ac disciplinæ fuisse aiunt. Consulas *Athenæum Dipnosophist. lib. 4.* Carnii Apollinis cultum à Spartanis ad Theræos, & inde ad Cyrenæos propagatum innuit *Callimachus, Hymno in Apollinem*. Thebanis quoque Apollo Carnius colebatur. Sic enim canit *Pindarus Pyth. odâ quintâ*: Ἐρδεν ἀναξαρξάμοι, Ἀπολλων, τεὰ Κερνεία, ἐν δαυτὶ σβίζουδῳ Κυρένας ἀγαπηδίαν πόλιν: id est: Postquam inde (è Sparta scilicet) tua O Apollo Carneia accepimus, in conviviis celebramus Cyrenes pulchrè exstructam urbem. Inter Cyrenæos enim & Thebanos avita erat cognatio. Cur autem Apollo Κέρνειος cognominetur, diversæ afferuntur rationes, quas legere est apud *Pausaniam Laconicis*.

Terpander, poëta, & Musicæ artifex, qui in Carniis primus victoriæ palmam retulit, Antissaus fuit, ut docet *Stephanus*: Ἀντίσσα, πόλις Λέσβου, inquit, ἀφ' ἧς Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσῶν, διασημώτατος κιθαριστὸς. id est: Antissa, Lesbi urbs, è qua Terpander Antissaus, insignis citharædus. Lesbios citharædos primos advocabant Lacedæmonii, ut in *Suide Collectaneis* legimus: Cum enim civitas eorum inquieta esset, oraculo iussi sunt Lesbium cantorem arcessere. Itaque Terpandrum, qui ob eadem Antissâ tunc exulabat, acciverunt, quem in Syssitiis sive publicis convictibus cum audirent, quieverunt. Eadem ferè leguntur apud *Zenobium Paræmiographum*: Cum Lacedæmonii seditionibus agitantur, Terpander Musicus animos eorum composuit, tumultumque sedavit. Quamobrem si quando post hæc musicum quempiam audirent, acclamabant, ὦ Λέσβιον ᾠδὸν, Post Lesbium cantorem. factatur ergo hoc Proverbium in eos, qui secundas in re aliqua ferunt.

De Terpandro ab Ephoris multato, historiam narrat *Plutarchus libro De Laconicis Institutis*: Bellicæ exercitationi Lycurgus πρὸ φιλομουσίαν, hoc est, Musicæ studium adjunxerat. Itaque ante pugnam Rex Musis sacrificabat. Neminem verò patiebantur prisce Musicæ modum egredi. Sed & Terpandrum vetustum citharædum ac suâ etate fidicinum principem, heroicorumque facinorum laudatorem multaverunt Ephori, citharæmque ei ademptam in publico affixerunt, quod unâ chordâ amplius intendisset, vocis variandæ gratiâ. Ipse autem Terpander, ut refert *Strabo lib. 13.* Lyram ante quatuor chordis contentam, primus septem nervis instruxit, ἀντὶ τῆς τετραχόρδου λύρας, ἐπὶ τετραχόρδῳ ἡχοῦσιν. Idem & sua & Homeri carmina in certaminibus certo quodam modulo cecinit, & citharædicis νόμοις primus nomina imposuit, ut in *Plutarchi libro De Musica* legimus. Ibidem, Terpander quater Pythia vicisse memoratur. Porro, Leges Lacedæmoniorum ab eodem Terpandro versibus comprehensas ait *Clemens Alexandrinus Strom. primo*.

A. M. 3330. ante Christum 673.
U. C. LXXIX. MANASSIS XXVII.

CHALCEDON urbs in Bithynia conditur, ut notat *Eusebius*. Hujus urbis conditores fuisse Megarenfes, docet *Strabo, libro duodecimo*: In ore Ponti (inquit) Chalcedon sita est Bithynia civitas, à Megarensibus condita. Pomponius Mela, libro primo: Europam ab Asia stadiis quinque disternat Thracius Bosphorus. ipsis in faucibus oppidum, in ore templum est. Oppidi nomen Chalcedon, auctor Archias Megarensium princeps: templi numen, Jupiter, conditore Jafone. A Chalcedone Saturni filio fluvium in ea regione Chalcedonem dictum, scripsit *Arrianus*: unde & ipsa urbs, quam Dorienfes ibi post condiderunt, χαλκιδῶν appellata, ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ. *Arriani verba citat Eustathius Dionysii Interpres*. At verò fluvius ille Chalcis vocabatur, ut vult *Stephanus*: Ἐκλήθη δὲ ὑπὸ Χαλκιδῶν τὸ ὀρεγμαίνον ποταμὸν, ὃς οἱ ἰσραηλῖται πάντες φασιν. id est: A Chalcide amne propinquo (urbs Chalcedon) nomen accepit, ut omnes historici tradunt. Itaque apud *Dionysium* terra Chalcedoniorum χαλκιδεὶς ἄρεια, & incolæ χαλκιδεῖς appellantur: quos juxta Ponti os collocat, è regione Byzantii:

Χαλκιδεῖς μὲν παρὰ τὰ ὄρη εἰς τὴν γαῖαν ἔχουσιν,
ὅουδας ἐς ἀντιπέρην Βυζαντίον εἰσσεύοντες.

Coloniam

Coloniam è Megaris Chalcedonem Dineus deduxit, ut scribit *Hesychius*. Vide A. M. 3347.

OLYMPIAS XXVII. *Eurybates*.

A. M. 3333. ante Christum 670.

U. C. LXXXII. MANASSIS XXX.

APUD Ægyptios post Stephinatem regnat Necepsos annos sex, ut notavit *Eusebius*.

Romæ Tullus Hostilius, qui Numæ successit, Romanorum Rex tertius, regnat annos triginta duos. Numæ morte ad interregnum res rediit, ut ait *Livius*. Inde Tullum Hostilium (nepotem Hostilii, cujus clara pugna adversus Sabinos fuerat) Regem esse populus iussit: Patres auctores facti. Hic senescere civitatem ocio ratus, undique materiam excitandi belli quærebat. Id indicat *Virgilius*, *Aeneidos* sexto:

—cui deinde subibit,

Ocia qui rumpet patriæ, residensque movebit

Tullus in arma viros.—

Alcman Lyricus poëta, natione Lydus, patriâ Sardianus, floret hac Olympiade, regnante apud Lydos Ardyæ, Alyattæ patre, ut testatur *Crates apud Suidam*. In epigrammate quodam, quod affert *Plutarchus libro De Exilio*, Alcman ipse Sardeis patriam suam agnoscere videtur: addit verò, se Spartæ civem factum, & Græcis literis eruditum: Sic enim loquitur:

Καὶ μέγας ἐδάμω Ἑλληνίδας, αἱ μὲν τρεῖς ἔννεον

Θῆγον Δακρυλίδω κρείσσονα καὶ Γύγῳ. id est:

Græcæ, quas novi, Musæ fecere, tyranno

Ut sim Dascylidæ ditior ipse Gyge.

Vocem τρεῖς ἔννεον (quam ibi posuit, pro τρεῖς ἔννεον) imperitè in τρεῖς ἔννεον mutata reperies, in libris editis. Mox ineptè legitur Δακρυλίδω. Nomen Ἀλκμάν linguâ Doricâ contractum, pro Ἀλκμαίων, effertur. Eâdem ipse usus est dialecto, ut discas ex *Pausania*: *Almâni in canticis faciendis* (inquit) *nihil gratiæ detrivit Laconica lingua, cujus alioqui voces perexiguam auribus afferunt suavitatem*. In Græco Epigrammate De Poëtis Lyricis, γλυκὺς Ἀλκμάν peculiari epitheto appellatur. De quo *Statius*:—*tetricis Alcman cantatus Amyclis*. Hunc enim Lacones falsò sibi vindicabant, ut monet *Paterculus*. Ipsi quidem Lacedæmonii, quibus curæ erant exercitia corporis, & arma, liberalibus disciplinis nullam operam impendisse dicuntur, ut dicit *Ælianus Var. lib. 12. cap. 50*. Si quando verò doctrinarum auxilio opèque indigerent, viros peregrinos, tanquam medicos, arcescebant. Terpandrum igitur, & Thaletam (malè Θάλητα habent impressi codices,) & Tyrtæum, & Nymphæum Cydoniatem, & Alcmanem ad se acciverunt.

Thaletas musicus, *Suida* Κνώσιος ῥαψώδης dicitur. Eum verò non Gnosium, sed Gortynium fuisse, docet *Pausanias Atticis*: Θάλης γ' (lego Θαλήτας) ὁ Λακεδæμονίοις τὸ νόστον παύσας, ἔτε ἄλλως ἀποσκήκων, ἔτε πόλεως ἦν Ἐπιτανίδη τ' αὐτῆς: ἀλλ' ὁ μὲν Κνώσιος, Θαλήτας γ' ἔδ' οἱσι Γορτύνιον Πολύμνατος ὁ Κολοφώνιος. id est: *Thaletas, qui apud Lacedæmonios pestilentiam sedavit, neque propinquius Epimenidis erat, neque ex eadem civitate: nam ille Gnosius fuit, Thaletam verò Gortynium fuisse dicit Polymnestus Colophonius*. Hujus Thaletæ meminit *Plutarchus*, *Commentario De Musica*: *Primæ Musicæ constitutio*, ait, *Sparta facta est à Terpandro: Secundæ auctores hi potissimum memorantur: Thaletas Gortynius,*

Xenodamus Cytherius, Xenocritus Locrensis, Polymnestus Colophonius, Sacadas Argivus. Ibidem observat, *Thaletam Archilochi Odas imitatum, rhythmósque ex Olympi Tibicina musica depromsisse*.

A. M. 3334. ante Christum 669.

U. C. LXXXIII. MANASSIS XXXI.

Hoc demum anno apud Romanos Tullus Hostilius Regnum suscepit, ut accurate notavit *Dionysius Halicarnassensis lib. 2*. Οὗτος γ' ἦν, ἐν ᾧ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν, ὁ δεύτερος τ' ἐβδόμης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν εἰσαγαδίων Ἐυρυβάτης Ἀθηναῖος, ἀρχόντος Λεωστράτη. id est: *Hic annus, quo principatum (Tullus) accepit, secundus fuit vicesima septima Olympiadis, qua victoriam è Stadio reportavit Eurybates Atheniensis, Archonte (Athenis) Leostrato*.

Gymnopædiam Lacedæmone institutam notat *Eusebius*. Festum quoddam erat, & in eo Saltatio, in memoriam victoriæ, quam Lacedæmonii ad Thyream olim obtinuerunt, & in honorem trecentorum (quorum unus erat Othryades) qui ibi ceciderunt. Dicitur γυμνοπαῖδα, à Choro nudorum puerorum, qui in hoc festo laudes canebant eorum qui fortiter dimicando occubere bello Thyreatico. *Suidas*: Γυμνοπαῖδα, χορὴ ἐκ παίδων ἐν Σπάρτῃ τῇ Λακωνικῇ, εἰς θεὸν ὕμνος ᾄδοντες, εἰς τιμὴν δὲ ἐν Θυρεαῖς ἀποδιδόντων Σπαρτιατῶν: *Gymnopædia*, inquit, *chorus (erat) puerorum in Sparta Laconica, diis hymnos canentium, in honorem Spartiatarum qui in Thyreis mortem oppetierunt*. Procedebant verò Chori duo; unus, puerorum: alter, virorum. utrique saltabant nudi, & cantabant. *Athenæus Dipnosophistarum lib. 15*. Χορὸς δ' εἰς, τὸ μὲν παῖδων, τὸ δ' ἐξ ἡς ἀείδων ἀνδρῶν γυμνῶν ὀρχηστῶν, καὶ ἀδόντων θαλίτα καὶ Ἀλκμαῖος ᾄσματα, καὶ τὰ Διονυσιακά τε παλαιά. id est: *Chorus alter erat puerorum, alter fortissimorum virorum, qui saltabant nudi, Thaletæ & Alcmanis carmina recitantes, aut Dionysodoti païanas cantillantes*. Thaletas, & alii Secundæ Musicæ auctores, hanc Saltationem γυμνοπαίδικῶν dicuntur introduxisse. Alia fuit Gymnopædia, quam Lycurgus Lacedæmoniorum Legislator instituit: De qua *Suidas*: Γυμνοπαῖδα, ἢ παλαίστρα, ἢ τὰ ἐοίκους Λυκῶργος ἡγάγετο. Ex instituto enim Legislatoris, apud Spartanos pueri simul & puellæ, luctâ, cursu, disco, & jaculo concertabant: neque verebantur publicè saltare, tum virgines, tum pueri, stas quibusdam diebus & solenniibus, idque nudi, ut docet *Plutarchus*. Sed hæc Gymnopædia, de qua nunc agimus, differt ab illo palæstræ genere; licet speciem quandam palæstræ habuerit, ut ait *Athenæus*. *Hesychius* in γυμνοπαῖδα, erroris arguit eos, qui hanc putarunt esse ἐορτὴν Σπαρτιατικὴν, in qua soliti sint Ephebi circum Aram, quæ in Amyclæo est, cursitare, alii aliorum terga verberantes: In his enim Gymnopædiis non se invicem verberabant, sed choréas agebant nudi, & cantabant. Ad Aram quidem Dianæ Orthiæ sese invicem puberes stato tempore flagris cædebant. Postquam enim oraculum acceptum fuit, Aram eam humano sanguine aspergi oportere, olim ante Lycurgi νομοθεσίαν forte ducebatur immolandum: Sed Sacri ritum Legislator ad puberum plagas transtulit, ut in *Laconicis* scribit *Pausanias*: quanquam *Plutarchus in Vita Aristidis*, aliam multo recentiore hujus νομοθεσίας referat originem. Ad Gymnopædiam verò quod attinet, ea non in Amyclæi Apollinis fano, sed in Foro (ἐν ἀγορᾷ) celebratur;

celebrabatur, ut notat *Hesychius*. Idque clarè testatur *Pausanias*, *Laconicis*: *Spartanis in foro*, inquit, *sunt simulacra Apollinis, Dianæ, & Latonæ. tota ea fori pars xoeis dicitur, ob eam causam, quia in Gymnopadiis ephebi Apollini choros agitant.*

A.M. 3336. ante Christum 667.
U.C. LXXXV. MANASSIS XXXIII.

ARGIVI Lacedæmonios hoc anno vicerunt ad Hyfias. Sic enim in *Pausania Argolicis* legimus: *Cenchreis sunt busta Argivorum, qui Lacedæmonios ad Hyfias vicerunt. contigisse hoc prælium invenio, Pisistrato apud Athenienses magistratum gerente, anno quarto ejus Olympiadis, qua victor de curriculo renunciatus est Eurybotus Atheniensis.* Εὐρυβοτὸν vocat hunc Olympionicen, qui aliis Eurybates nominatur.

Messenii postquam se in Iran contulissent, prædas non jam magis ex Laconico, quam ex suo ipsorum agro agebant: fruges, vinum, pecus absumebant; mancipia verò, & supellectilem, dominis æstimata reddebant. Hæc agrorum direptio coëgit Lacedæmonios edicto cavere, ne colerentur, bello durante, Messenici & Laconici agri finitimæ partes. Ex eo frugum inopia, & inde seditio consecuta, quam Tyrtæus versibus suis repressit. Aristomenes Messeniorum Dux cum trecentis lectissimis viris noctu egressus, subito impetu Amyclas cepit, ac diripuit: atque inde ad suos se prius recepit, quam è Sparta subsidium mitteretur: neque destitit hostilem agrum excursionibus infestum reddere. Tandem verò imparibus copiis cum duobus Lacedæmoniorum Regibus congressus, in hostium potestatem venit, & condemnatus in profundissimum carcerem, quem Κανάδα vocant, abjectus est. Integer autem & incolumis hic ad imum Carceris pervenit, sociis supplicii peremtis. Ibi cum vulpeculam conspexisset gustantem cadavera mortuorum, illius vestigia consecutus, foramen, per quod vulpes irreperat, oculis notavit. Illam cavernulam, quæ angustior erat quam ut homini exitum præberet, manibus suis Aristomenes ita aperuit & patefacit, ut per eam elapsus præter omnium opinionem ad suos rediret. (Aliter hanc historiam narrat *Polyænus lib. 2.*) Reversus Aristomenes, cum dispersos sine excubiis vagari comperisset Corinthios, qui Lacedæmoniis in Eiræ obsidione præstò erant, noctu in eorum castra impressione factâ, duces trucidat, bona diripit, & Jovi Ithomata sacrum facit, ἐκτομόφονον dictum, quod patrio instituto ab iis fiebat, qui in pugna centum hostes occidissent. Paulo post Lacedæmonii ut Hyacinthia celebrarent, inducias dierum quadraginta pepigerunt cum Messeniis. Eo tempore aliquot ex Cretensibus sagittariis, qui ex Lacedæmoniorum exercitu in agrum faciebant excursions, Aristomenem liberiùs vagantem ex insidiis adorti sunt: captum loris pharetrarum vinciunt, & in quendam pagum abducunt, ubi habitabat virgo cum matre viduâ. Hæc virgo, cum à matre didicisset quantus vir esset Aristomenes, consilium capit, qua ratione illum liberare possit. Itaque potu largiore Cretensibus dato, uni ex dormientibus pugionem surripuit, eumque ad incidenda lora, quibus Aristomenes confectus tenebatur, adhibuit. Liberatus ille, pugionem arripit, Cretenses interficit, & virginem liberatricem suo filio Gorgo in matrimonium tradit. *Pausan. Messenicis.*

OLYMPIAS XXVIII. Chionis.

A.M. 3337. ante Christum 666.
U.C. LXXXVI. MANASSIS XXXIV.

IRAN undecimo obsidionis anno ceperunt Lacedæmonii. Qua de re sic scribit *Pausanias*: *Messenios, ut olim Troianos, diverso tamen modo, adulterium ad extremum exitum perpulit. Postquam in Iran confugissent, subiectos etiam monti campos usque ad Nedæ amnis ripas, tenebant: & extra portas habitabant nonnulli: neque ad eos quisquam è Laconia venit perfuga. Unus propius accessit, Emperami Spartani servus. Is cum domini pecus pasceret, quotidie ferè boves præ se ad Nedam agebat. Ibi Messenii hominis in suburbano habitantis uxorem aquatum venientem conspicatus, ejus amore captus est. fœminam primò ad colloquium, deinde donis ad stupri consuetudinem pellexit. Igitur quo tempore hujus vir, qui unus erat ex Arcis custodibus, domo aberat, bubulcus ad ejus uxorem ventitabat. Fortè ita accidit, ut milites, qui excubabant, per effusissimos imbres stationem deserere cogerentur. Ut enim in festinatis munitionibus, neque projectum neque turres habebat murus, ad effugienda cœli incommoda. Et eò securiùs abièrè Vigiles, quòd hybernâ nocte, silente Lunâ, negocium ne sibi Hostis faceretur, nihil verebantur. Præterea Aristomenes, accepto nuper vulnere, vigiliis pro more circumire non poterat. Imperatoris itaque metu soluti Vigiles, eò licentiùs præsidium deseruere: in quorum desertorum numero fuit vir ille, cujus uxorem pastor Spartanus, quem dixi, amabat. Domum itaque rediit ille, cum intus esset adulter. Id ubi sensit mulier, quàm celerrimè potuit, occultato amatore, virum benigniùs etiam multo quàm consueverat, accipit. Percontatur deinde, quàm ob rem celeriùs redisset. Hic ille, nihil suspicatus, veram exponit facti causam: tempestatis vi non se magis, quàm socios omnes è præsidio pulsos. Subauscultabat pastor simulac verò nudatam Arcem præsidio intellexit, ex amice adibus elapsus, quàm raptim potuit, in castra Lacedæmoniorum effugit. Rex uterque aberat; & Emperamus copiis, quæ Iran obsidebant, præfectus fuerat. Ad eum perductus bubulcus, primùm fugæ noxam deprecatur: deinde docet, appositum illud esse ad Iran capiendam tempus. Habita est ejus verbis fides: ac mox eundem servum suum itineris ducem secutus Emperamus, per densissimas tenebras, nihil imbre remittente, ad Arcem agmen deduxit. ibi scalis admotis, & quo quisque eniti valuit modo, munimenta transcenderunt. Primi hostem esse intra muros sensere, primique cum armis occurrerunt, Gorgus Aristomenis filius, & Aristomenes ipse; cùmque illis Theoclus vates, & Theocli filius Manticlus: præterea Energetidas, cum quo nupta erat Hagnagora Aristomenis soror. Post ingentes labores frustra susceptos, tandem Aristomenes Theocli vatis hortatu statuit afflictas Messeniorum reliquias servare, ac hostibus signum dedit, se discessionem petere, quam quidem faciliè impetravit.*

Eirâ captâ, finem habuit Messeniorum & Lacedæmoniorum Bellum secundum, Archonte Athenis Autosthene, anno primo octavæ & vicissimæ Olympiadis, qui stadium vicit Χίονος Λάκων, ut in *Pausania Messenicis* legitur. Eusebio tamen non Chionis, sed Charmis nominatur hujus anni Olympionices.

A.M. 3338.

A.M. 3338. ante Christum 665.

U. C. LXXXVII. MANASSIS XXXV.

NECEPSO Ægyptiorum regi defuncto succedit Ne-
chao primus hujus nominis, regnâque annos octo.
Euseb.

Arcades, posteaquàm de Eira capta certiores facti
sunt, ab Aristocrate rege suo postularunt, se ut edu-
ceret, quo vel servarent Messenios, vel cum illis pe-
rissent. At ille, quippe qui delinitus esset Lacedæmo-
niorum pecuniâ, planè recusavit, neminem superesse
dictitans Messeniorum, cui jam ferri auxilium posset.
Cum verò superstites esse Messenios liquidò constaret,
ultrò cum vestimentis & cibariis eos accepturi occur-
rere Arcades ad Lycæum montem, præmissis civita-
tum principibus, qui socios consolarentur. Cum salvi
jam ad Lycæum accessissent, hospitio comiter accepti
sunt, ac liberaliter invitati, ut per urbes divisi secum
manerent. Verùm Aristomenes odio Lacedæmonio-
rum instinctus, tale consilium init. Ex omni agminis
sui numero selegit homines quingentos, quos minimè
vitæ retinendæ cupidos nôrat. Ibi totâ Arcadum mul-
titudine, ipsòque Aristocrate audiente (ab eo enim,
quem nondum rescierat proditorem esse, sibi nihil ca-
vit Aristomenes) quærit de suis, numquid parati sint
secum mortem oppetere. Cum assensu essent omnes,
quid in animo haberet, aperuit, Quod scilicet incli-
nante jam die Spartam esset ducturus, cum magna
pars Lacedæmoniorum ad Iran esset, agendis & ra-
piendis Messeniorum rebus occupata. Nam si ita ceci-
derit, ut volumus, ait, & Spartâ fuerimus potiti,
licebit illis sua reddere, nostra recipere: sin aliter e-
venerit, unâ cademus omnes, illustrem conatûs nostri
memoriam posteris relinquentes. Hæc cum dixisset,
ex Arcadibus etiam circiter trecenti in societatem se fa-
cinoris obtulerunt. Verùm idcirco rem aggredi cun-
ctati sunt, quod litantibus exta minus læta fuere. At
postero die Lacedæmoniis consilia sua patefacta, seque
iterum ab Aristocrate proditos deprehenderunt. Nam
cum Aristocrates in codicillis perscripisset, quæ cogi-
taret Aristomenes, servum, quem maximè fidelem
existimabat, cum iis codicillis Spartam ad Anaxan-
dram misit. Eum servum, dum Lacedæmone rever-
teretur, Arcades quidam interceptum, in concilium
Arcadum producunt. Ibi quæ ad Aristocratis episto-
lam rescripta fuerant, frequenti conventu recitata. Me-
morabat Anaxander, fugam, quam fecisset Aristo-
crates ad Magnam Fossam; non parvo fuisse Lacedæ-
moniorum rebus auxilio: gratiam verò relatu-
ros ipsi Lacedæmonios, tum pro vetere merito, tum pro recenti
indicio. Re in publicum prolata, Arcades in Aristocratem
continuò lapides jecere; idemque ut facerent, Mes-
senios cohortabantur. At illi Aristomenem intuebantur:
Is verò humi defixis oculis collacrymabat.

Aristocratem lapidibus obrutum Arcades insepultum
extra fines abjicere: columellam autem in Lycæi Jovis
fano erexerunt, his versibus incisis:

Πάντως ὁ χρόνος εὖρε δίκην ἀδίκῳ βασιλῆϊ,

Εὖρε δὲ Μεσσηνίας σὺν Διὶ τὴν ποσειδῶντι

ἰνιδίως. χαλεπὸν δὲ λαθεῖν εἶδεν ἄνθρωπος ὀπίσθον.

Χαίρε Ζεὺ βασιλεῦ, καὶ σάκε' Ἀρκάδιαν. id est:

Ultra dies facile est, dextro fove, longa tyrannum,
Messenen qui olim prodiderat miseram.

Difficile est homini perjuro fallere divos.

Tu salve, & serva. Jupiter, Arcadium.

Messeniorum quotcunque aut ad Eiran aut quocunque
alio loco relictî sunt, eos Lacedæmonii in publicorum
servitiorum numerum conscripserunt. Pylii, & Mo-
thonæi, & ceteri è Messenico nomine, maris accolæ,
navibus se Cyllenen (quod Eleorum navale fuit) re-
ceperunt; atque inde ad eos, qui in Arcadium profu-
gerant, contendere, ut communi classe & consilio novas
sibi terras ac sedes quærent: coloniæ autem deducen-
dæ auctorem & ducem cuncti Aristomenem poscebant.
At ille, quàm diu vitæ compos esset, bellaturum se cum
Lacedæmoniis affirmavit: Gorgum verò, & Mantio-
clum illis duces dedit. Euergetidas, assumtis ad quin-
quaginta sociis, retrò ad Iran duxit: ubi quos prædæ
reliquias avidè persequentes offendit, male multavit:
cúmque latos ipsorum triumphos in flebilem luctum
convertisset, postremo super hostium strage occubuit.
Pausan. Messenicis.

A.M. 3339. ante Christum 664.

U. C. LXXXVIII. MANASSIS XXXVI.

MESSENI post Eiræ ἀλωσιν cum ad Cyllenen con-
venissent, hyeme jam imminente, hibernandum eo in
loco censuerunt. pecuniam & annonam Elæi præbuere.
Vere ineunte, quoniam dirigi cursum oporteret, consul-
tare cœperunt. Gorgus Aristomenis filius, qui alter Du-
cum erat, Zacynthum insulam occupandam censebat,
unde insulani facti, maritimis excursionibus oram om-
nem Laconicam infestam redderent. At Mantio Theocli
vatis filio placuit, neque Messenes, neque injuriarum,
quas à Spartanis acceperant, memoriam retinendam;
verùm primo quoque tempore in Sardiniam esse trans-
mittendum. Interea dum hæc consultant Messenii, Ana-
xilas ad ipsos misit, qui in Italiam eos deducerent. Rhe-
gii hic tyrannidem, quartus ab Alcidas, obtinebat.
Commigrarat verò à Messene Alcidas Rhesium,
post Aristodemi regis mortem, Ithome expugnata. Ad
Anaxilam itaque ejus arcessitu venere Messenii, ut do-
cet in *Messenicis Pausanias*.

Alcidas autem Messenius, non demum post Ari-
stodemi obitum, sed sub initium Primi Belli Messeniaci
videtur è Peloponneso discessisse, quo tempore Andro-
cles Phintæ F. fuit per seditionem interfectus, ut supra
diximus ad Annum 3262. Circa id tempus Rhesium in
Italia conditum est à Chalcidensibus, quos à Zancleis
evocatos scribit (apud Strabonem) *Antiochus historicus*.
Chalcidensibus verò se socios adjunxisse videntur Mes-
senii, qui duce Alcidas in Italiam venerant. Id col-
ligo ex verbis *Strabonis*, ubi agit de Rhegii conditoribus:
Ἦσαν δὲ τὴν ἀπικρίας καὶ οἱ Μεσσηνίων φυγάδες τὴν ἐν Πελοποννήσῳ,
καταλασσιάζοντες ὑπὸ τοῦ καὶ Βυλομύων δουλοῦ Σινά, καὶ τὴν
φθορᾶς τοῦ παρθέων τὴν ἐν Λίμνῃ Ἰνιδίως, &c. In hujus Co-
lonie societatem (inquit) venerunt etiam exules Messenii
Peloponnesii, qui ejecti erant factione suorum, recusantium
pœnas dare Spartanis, ob violatas in Limnis virgines. Ex-
ules isti cum Macistum recessissent, miserunt Delphos ex-
postulatū cum Apolline & Diana, quod eâ ipsos fortunâ mi-
sinerent, injuriâ Diane factam vindicare volentes. iussit eos
Apollo socios se adjungere Chalcidensibus Rhesium migran-
tibus, suæq; sorori gratias agere: non enim perisse ipsos, sed
exitium evitasse, alioquin unâ cum patria, quam excisuri
essent Spartani, perituros. Paruerunt oraculo Messenii.
ideoq; οἱ τὸν Πρωτὶον ἡγεμῶνες μέγιστος Ἀναξίλας τὸς Μεσσηνίων

ῥῆγες αὐτὸν καὶ δὴ τὸν, id est, Rheginorum Duces usque ad Anaxilam semper de genere Messenico fuerunt delecti. Haec Strabo.

Rhegium, Italiae promontorium, ῥῆγος τὸ πρὸν ῥῆγος nomen habere putatur, quod ibi Sicilia quondam à continente fuerit abrupta. Strabo, libro sexto: Ὁνομάσθη δὲ ῥῆγιον, ὡς οὖν ἂν Ἀιχὺλῶς, διὰ τὸ συμβῆναι πᾶσι τῇ χώρᾳ ταύτῃ: ἀπορρέειν γὰρ τὸν ποταμὸν τῆς ἡπείρου τῆς Σικελίας ἐκ τοῦ ῥῆγος, ἄλλοι δὲ καλεῖν τὸν εἰρηκεν, — ἀφ' οὗ δὲ τὸ ῥῆγιον καλεῖται. id est: Nomen Rhegiū esse ait Aeschylus, ab eo quod isti accidit regioni: terra enim motibus Siciliam à continente abruptam, cum alii, tum ille affirmat. Justinus, sive Trogus, lib. 4. Siciliam ferunt angustis quondam faucibus Italiae adhæsisse; disruptamque velut à corpore majore impetu Superi Maris, quod toto undarum onere illuc vehitur. — Proximum Italiae promontorium, Rhegium dicitur, idē quia Græcè abrupta hoc nomine pronunciantur. Sallustius, citante Servio: Italiae Siciliam conjunctam constat fuisse: sed medium spatiū, aut per humilitatem obrutum est, aut per angustiam scissum. Hanc pñziv Virgilius Aeneidos tertio, & Claudianus De Raptu Proserpine lib. 1. elegantissimis celebrant carminibus. Plura legas in Eustathii Commentariis ad Dionysii Periegesin. Antiochus historicus totam istam Italiae regionem priscis temporibus fuisse à Siculis & Morgetibus habitam, tradidit, teste Strabone: illos verò ab Oenotriis pulsos, in Siciliam trajecisse. Morges, à quo Morgetes dicti, Italo successisse dicitur. Morgetas autem & Siculos ex Italia commigrasse in Siciliam, etiam ex Thucydide & Diodoro notum est.

OLYMPIAS XXIX. Chionis iterum.

A. M. 3341. ante Christum 662.

U. C. XC. MANASSIS XXXVIII.

ANAXILAS Rhegii tyrannus Messenios ad se vocatos docuit, perpetuum sibi esse cum Zancleis bellum; possidere illos uberem ac luculentum agrum, & urbem valde opportuno Siciliae loco: hanc se Messeniis traditurum dixit, si secum hostem confecissent. Cum esset omnibus id consilium probatum, traduxit hospites & gentiles suos Anaxilas in Siciliam. Zanclem ab initio prædones tenuere. nam cum ea terræ pars deserta esset, muro incluserunt quicquid circa portum erat, inædificato castello, è quo in mare involare possent, & rursum è marinis excursionibus eò se recipere. Eorum duces fuere Cratæmenes Samius, & Perieres Chalcidensis: ii & alios post è Græcis adsciverant inquilinos. Ac tunc quidem Zancleos Anaxilas navali, terrestri prælio Messenii fudere: Qui, cum postea terrâ marique hinc à Rheginis, illinc à Messeniis obsiderentur, magnâ jam murorum parte dejectâ, ad aras ac deorum sedes confugere. Ibi mandabat Anaxilas, ut Supplices trucidarentur, reliqui cum uxoribus & liberis sub corona venirent. At Messeniorum Duces Gorgus & Manticlus Anaxilam rogarunt, ne adversus Græcos ea committere cogerentur, quæ per summum nefas ipsi à cognatis passi essent. Supplicibus igitur concessa est impunitas; fidēque ultro citroque datâ & acceptâ, domicilium cum victis Zancleis communicatum: urbem verò mutato nomine, Messenen pro Zancle placuit appellari. Hæc gesta sunt, ut notat Pausanias, undeciesimâ Olympiade, qua iterū vicit Chionis Lacon, Miltiade apud Athenienses gerente magistratum.

Aristomenes Messenius, postquam novæ Coloniae imperium sibi deferri passus non esset, sororem suam Hagnagoram Tharyci Phigaliensi, duas verò quas habebat nubiles filias, majorem natu Damathoidæ Lepreatæ, minorem Theopompo Heræensi, junxit matrimonio. Delphos deinde consulendi causâ profectus est: quid acceperit responsi, non traditur. Eodem verò tempore venerat ad Oraculum Damagetus Rhodius, Ialysi rex: cui sciscitanti, unde esset potissimum uxor ducenda, respondit Pythia, ut ejus, qui vir esset ἡ Εὐδώνων ὁ ἀεὶς, filiam duceret. Reliqua erat Aristomeni tertia filia, hanc legitimis nuptiis Damagetus sibi conjugem adscivit, patrem ipsius longè esse Græcorum ejus ætatis omnium optimum & fortissimum statuens. Et ipse quidem Aristomenes filiam Rhodum ad virum deduxit. Inde cum Sardeis ad Ardyn Gygæ filium, & Ecbatana ad Phraortem Medorum Regem transmittere cogitaret, morbo oppressus diem suum extremum obiit, ut in Messenicis scribit Pausanias.

OLYMPIAS XXX. Chionis III.

A. M. 3345. ante Christum 658.

U. C. XCIV. MANASSIS XLII.

CHIONIS Lacon hac tricesimâ Olympiade ἐνίκησε τὴν τρίτην, tertiam palmam tulit, ut notat Pausanias Arcadicis. Hujus Chionidis tanta fuit agilitas, ut dicatur ejus saltus fuisse pedum duorum & quinquaginta.

Zancle in Sicilia postquam à Messeniis occupata est, Messene sive Messana cœpit appellari. Strabonis verba apponam: Ἡ δὲ Μεσσηνία τῆς Πελοποννήσου ἐν κόλπῳ κεῖται, καμπυρομένη, ὅπου καὶ πρὸς τὸν ἑω, καὶ μαζὰν πρὸς τοὺς ποταμούς. — κτίσμα δὲ ἐστὶν Μεσσηνίων τῶν ἐκ Πελοποννήσου, πρὸς ὧν τοῦτοια μακρὰ ἔχει, Ζάγκλη πρὸς τὸν καλὸν ποταμὸν, διὰ τὴν σχολιότητα τῶν τόπων, &c. Messana (inquit) sita est in sinu Pelori (promontorii) valde versus Orientem inflexi, & anfractum quendam facientis, axilla similem. Condita est à Messeniis Peloponnesiis, à quibus nomen ejus mutatum est, cum prius Zancle diceretur, ob locorum obliquitatem: obliquum enim iis Ζάγκλιον appellabatur: condita autem prius fuerat à Naxiis, qui apud Catanam incolebant. Diodorus Siculus à Rege Zanclo nomen illud urbi impositum ait: alii ferè omnes, à loci figura δρεπανοειδῆ. Thucydides: Ὀνομα δὲ τὸ μὲν πρὸς τὸν Ζόγκλη ἦν τὸ πρὸς τῶν Σικελῶν καλεῖσθαι, ὅτι δρεπανοειδὲς τὸ χωρίον τὸ ἰδέαν ἐστὶν. τὸ δὲ δρεπανον οἱ Σικελοὶ Ζάγκλιον καλεῖσιν. i. Zancle primum à Siculis nominata fuit, quod locus falcis similitudinem habeat: Falcem enim Siculi Zancleon appellant. Idcirco Nicander Ζάγκλης δρεπανοειδὲς αἶσα dixit, ut apud Ethnicographum legimus.

A. M. 3346. ante Christum 657.

U. C. XCV. MANASSIS XLIII.

PSAMMITICHUS Egyptiorum rex Nechao defuncto succedit, regnatque annos quatuor & quadraginta, ut notavit Eusebius.

De Regum apud Egyptios successione Herodotus libro secundo, qui Enterpe inscribitur, hæc habet: Post Mycerinum Cheopis filium regnavit Atychis: post Atychin cecus quidam, nomine Anytis, regnum obtinuit: Quo regnante, Sabacos

Sabacos Æthiopum rex magna cum manu excurrit in Ægyptum; & cum cæcus ille in palustria se proripisset, Æthiops iste in Ægypto regnavit annos quinquaginta. post oblatâ sibi per quietem visione perturbatus Sabacos, ultrò ex Ægypto concessit. Eo profecto, rursus è palustribus egressus cæcus accepit imperium. Post cæcum illum Sacerdos Vulcani Sethos regno potitus est. Post Vulcani Sacerdotem, duodecim regulos sibi delegerunt Ægyptii, in totidem parteis omni Ægypto distinctâ. Hi Duodecim, pactiones arctas inierunt, nequis plus alio quippiam obtineret: oraculum autem acceperant, Qui in Templo Vulcani areâ phialâ libasset, eum totius Ægypti regno potiturum. Cum justè degerent, ac statò tempore in Vulcani templo sacrificassent, & ultimo die festo libaturi essent, porrexit eis pontifex aureas phialas, quibus libare consueverant, aberrans numero, duodecim videlicet viris undecim phialas. Ibi Psammitichus, qui postremus eorum stabat, cum non haberet phialam, detractam sibi aream galeam tenuit, libavitque. Nec tum quidem dolo malo Psammitichus id fecit. Ceteri tamen eum maximâ potentie sua parte exutum, in palustria relegandum censuerunt. Hic Psammitichus, cum Sabacos Æthiops olim patrem ejus Necôn interemisset, in Syriam profugerat; quem, postquam Æthiops ex insomni visione abiit, reduxerant Ægyptii qui sunt è præfectura Saitana. Deinde cum regnaret unâ cum undecim regibus, contigit ei ut fugeret iterum in paludes, propter illam è galea libationem. Igitur intelligens quam ignominiose tractatus ab illis esset, statuit ultum ire hanc injuriam. Super ea re cum Latona Oraculum consulisset, redditum est ei responsum, ὡς ποῖς ἦξει πρὸ θαλάσσης χαλκῶν ἀνδρῶν ἐμπαύοντων, Affuturam ultionem ei è mari, viris æreis in conspectum venientibus. Non longo tempore interjecto, Iones quidam & Cares, qui prædandi gratiâ navigabant, necessitate compulsi sunt applicare ad Ægyptum. Hi cum in terram exissent ære armati, Psammiticho nuncius affertur, Æreos viros è mari egressos campestris populari. Ille agnoscens, oraculum esse perfectum, amicitiam cum Ionibus & Caribus facit, eosque magnis pollicitationibus hortatur ut secum maneant. Ubi persuasit, ita demum unâ cum iis Ægyptiis qui ei favebant, cumque auxiliariis, Reges sustulit, & Ægypto potitus est. Huic autem annos quatuor & quinquaginta tribuit Herodotus. Hanc Regum apud Ægyptios successionem non multo aliter tradit Diodorus, Bibliotheca libro primo. Ibidem hæc habentur: Postquam Sabacos in Æthiopiam se recepit, plebe ad tumultus & cades conversâ, Duodecim præcipui duces inter se conjurant, senatûque Memphi habito, cum mutua concordia & fidei leges conscripissent, reges seipsos creant. Cum autem hi per quindecim annos Ægypto præfuissent, summa rerum ad unum hanc ob causam devoluta est. Psammitichus Saites, unus ex illis duodecim regibus, maritimis potitus oris, mercium copiam faciebat cunctis negociatoribus, maxime Phœnicibus & Græcis. Hoc itaque pacto non tantum magnas collegit opes, sed etiam gentium & Principum sibi amicitiam comparavit. Invidiâ igitur impulsus Reges ceteri, bellum viro inferunt. Psammitichus verò ex Arabia, Cariâque, & Ionia stipendio milites conduxit, collatâque acie apud urbem Momemphim victor evasit, & toto regno potitus est.

Tementhem Ægypti regem (unus hic fuerit ex Duodecim) à Psammiticho superatum commemorat Polyænus, libro septimo: Cum Deus Ammon Tementi oraculum consulenti de regno, respondisset, οὐλάειας τοῦ ἀλεκτρούρας, Caveret à gallis; Psammitichus Pigrete

Care familiariter utens, ab eo cognovit, primos Cares galeis cristas imposuisse. hinc intellectâ Oraculi mente, magnam Carum multitudinem conduxit, commissâque pugnâ, victoriam adeptus est.

Arcadas bello adorti Lacedæmonii, in Phigalensium fines exercitum duxere, & incolis prælio victis, urbem Phigaliam obsidione cinxerunt: cumque parum abesset quin muri expugnarentur, Phigalenses effugere, sub certis condicionibus dimissi, ut in Arcadicis scribit Pausanias: qui & adnotavit, Phigaliam à Lacedæmoniis captam αὐτῶν ἔτη τὴν τετρακοστὴν Ὀλυμπιάδῃ, ἢν χίονος Λάκων ἐνίκα τὸ τρίτον, Olympiadis tricesima, qua tertiam palmam tulit Chionis Lacon, anno secundo.

A. M. 3347. ante Christum 656.

U. C. XCVI. MANASSIS XLIV.

BYZANTIUM Thraciæ oppidum hoc anno conditum, notat Eusebius. Argivorum eam coloniam fuisse, dicit Hesychius; Ammianus verò, Atheniensium facit; Velleius, Milesiorum; Marcianus Periegetes, Megarensium. Byzantem (qui à se Byzantium dixit) Megarensium Ducem fuisse, ait Eustathius Commentariis in Dionysii Periegesin: Βύζας ἦν αὐτὸ τὸ ἐπὶ Μεγαρέων πόλις, ὅτι καὶ ἐκτίσθη τὸ Βυζάντιον. In Hesychii libro De rebus patriis Constantinopoleos legimus, Hæmum Thraciæ Regem à Byzante singulari certamine victum fuisse. Postea, cum Scytharum rex Byzantium obsideret, Phidaléa Byzantis uxor serpentes in vascula collectos sagittarum instar emisit in hostes, & plurimis hoc modo interfectis urbem absente marito servavit. Hanc historiam habes etiam apud Joannem Tzetzem Chil. 2. hist. 9. Stephanus Byzantinus in Γεωγραφικῇ, refert, Strombum Byzantis fratrem, cum contra Byzantem arma cepisset, ab eadem Phidaléa & mulieribus superatum. Apud Hesychium libro citato, Dineus, defuncto Byzante, Strombi copias repulisse traditur. Fuit autem Δινεὺς ille, Chalcedonis dominus, qui ductâ è Megaris coloniâ, Chalcedone sedem sibi elegerat, undeviginti ante Byzantis principatum annis. Chalcedonem quidem decem & septem annis ante Byzantium fuisse conditam, testatur Herodotus libro quarto.

Byzantium situm est è regione Chalcedonis, fertili solo. Idcirco enim cæci dicti sunt illius urbis Conditores, quod priores in ea loca delati, pejus solum elegerint. Strabo, libro septimo: Iis, qui (condita jam à Megarensibus Chalcedone) Byzantium condiderunt, Apollo mandasse dicitur, ποιήσαντες τὴν πόλιν, ἀπὸ τῶν ποταμῶν, id est, ut è regione cæcorum urbi locum caperent; cæcorum nomine denotans Megarenses; qui, cum priores ad ista loca navigassent, omisso ulteriore littore, in quo tanta esset commoditas, deterius solum occuparunt. Cornelius Tacitus, Annal. lib. 12. Ἀρτίσσιμῳ (inquit) inter Europam Asiâque divortio, Byzantium in extrema Europa posuere Græci. Quibus Pythium Apollinem consulentibus ubi conderent urbem, redditum oraculum est, Quererent sedem, cæcorum terris adversam. Eâ ambage Chalcedonii monstrabantur; quod priores illuc advecti, prævisâ locorum utilitate, pejora legissent. quippe Byzantium fertili solo, sæcundoque mari: quia vis piscium in Pontum erumpens, & obliquis subter undas saxi exterrita, omisso alterius littoris flexu hos

hos ad portus deferunt. Itaque omnis captura Byzantii est, magna Chalcedonis penuria, ut ait *Plinius*.

OLYMPIAS XXXI. Chionis IV.

A.M. 3349. ante Christum 654.
U. C. XCVIII. MANASSIS XLVI.

CHIONIS Lacedæmonius (qui & Anchionis appellatus) hac Olympiade quartam de curriculo palmam tulit, quod hactenus nemini observatum miror. In *Eusebii Chronico* Charmis primam Chionidis victoriam jam diu est cum sibi usurpavit: unde factum, ut tres duntaxat palmæ Chionidi adscriptæ hactenus fuerint. Apertè autem dicit *Pausanias*, Anchionin quater Stadio Olympico vicisse: easque victorias in stela fuisse inscriptas apud Lacedæmonios. Sed & Olympiæ alteram στήλην dedicatam ait, in qua Chionidis victoriæ incisæ sint. Tertiam Chionidis victoriam Chronologi *Eusebium* secuti in hunc annum referunt: quam Olympiade XXX partam esse, ex *Pausania* discas.

A.M. 3350. ante Christum 653.
U. C. XCIX. MANASSIS XLVII.

DEIOCI Medorum Regi defuncto succedit filius Phraortes, regnatque annos viginti duos, ut scribit *Herodotus lib. 1.*

Cypselus tyrannus apud Corinthios novam dynastiam inchoat, cum hactenus Bacchiadæ, στυγνέες annui, per centum & viginti circiter annos Corinthiorum Rempub. administrassent. Vide A. M. 3226. Bacchiadæ imperio dicuntur excidisse διὰ τὴν περὶ τοῦ βασιλέως. *Ælianus Var. Hist. lib. 1. cap. 19.* Bacchiadarum regnum apud Corinthios, inquit, cum ad summum potentie gradum pervenisset, per immoderatam luxuriam dissolutum est.

De Cypselo memorabilis exstat historia apud *Herodotum*, libro quinto: Talis erat Corinthiis urbis status, ut penes paucos imperium esset. Cum igitur ii, qui Bacchiadæ cognominabantur, civitatis gubernacula tenerent, & matrimonia inter se contraherent, contigit ut uni ex his, qui Amphion vocabatur, filia nasceretur, quæ clauda esset, nomine Labda. Eam quod nullus Bacchiadarum vellet ducere, duxit Eetion Echecratis F. à Petra quidem Tribu, sed à Caneo Lapitha oriundus. Qui cum neque ex hac muliere, neque ex alia liberos gigneret, missus est Delphos ad consulendum de prole. Introeuntem illum statim Pythia his versibus compellavit:

Ἡπίων, ἔγεις σὺ πῆρ πολύτιμον ἔσθλα.

Λάβδῃ κῆρ, τέξει δ' ὀλοῖσθον: ἐν δ' ποιεῖται

Ἀνδράσι μωυάρχοισι, διγνώσκει δ' Κόρινθον. id est:

Eetion, te nemo, licet sis tantus, honorat.

Conceptum pariet saxum grave Labda, monarchos

Quod cadet in cives, emendabitque Corinthum.

Hoc oraculum Delphicum eodem pertinebat, quod & alterum, quod olim Corinthiis editum fuerat, his verbis:

Ἀστὺς ἐν πέτρῃσι κῆρ: τέξει δ' ἄλκοντα

Καρτεῖν, αἰνῆσιν: πολλῶν δ' ἑὸν γένηται λόσι.

Concipit in petris aquila, enixura leonem

Robustum, sevirum, genna & qui multa resolvit.

Bacchiadæ, qui huius oraculi sibi prius redditi mentem

assequi non poterant, postquam ea, quæ Eetioni Deus responderat, audivissent, tunc illud etiam prius vaticinium intellexerunt. Igitur silentio rem supprimunt, nascituram Eetioni prolem interficere in animo habentes: Et ut primum mulier enixa est, miserunt e suo numero decem viros ad Tribum in qua habitabat Eetion, qui puerum exstinguere. Isti, ubi ad Petram pervenere, domum Eetionis ingressi, puerum petunt. Labda, cur venissent, ignara, & ad gratulandum patri venisse eos rata, affert filium, & in unius eorum manum porrigit. Erat autem inter eos constitutum, ut qui primus puerum cepisset, is humi illum alideret. Verum divinâ quadam fortunâ puer ei viro, cui à matre traditus erat, arrisit: cui hinc misratio subiit pueri occidendi. Sic misertus, alteri tradidit, & ille tertio, atque ita deinceps per manus omnium traditus infans, nemine interimere volente, rursus matri est redditus. Illi egressi, & ante januam stantes, alii alium incusabant, sed primum præcipue, quod ex convento non fecisset. tandem inter eos convenit, ut rursus introgressi omnes fierent participes cadis. Labda mater in foribus stans, hac omnia exaudiebat. Igitur metuens, ne mutatâ voluntate puerum interimerent, asportavit & in mensura frumentaria (ἐκ μέτρῳ) occuluit. Introgressis iterum & scrutantibus ubi non apparuit, visum est eis abire, & dicere, se ea, quæ in mandatis habuerunt, perpetrasse. Posthac Eetionis filio crescenti impositum est nomen Cypselo, ob periculum quod devitaverat in cypselâ absconditus. Ubi autem in virilem ætatem adolevit, Corinthum aggressus occupavit, oraculo fretus, quod ei redditum est, his verbis:

Ὀλβιὸς ἔσθ' ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἐγκαταβαίνει,

Κύψελος Ἡπίδης, βασιλῆς κλεινοῖο Κόρινθου,

Ἄυτος, καὶ παῖδες, παῖδων γὰρ μὴ ἔχεται παῖδες. id est:

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ades,

Cypselus Eetides, clara rex esto Corinthi

Ipse, & eo nati, sed nulli deinde nepotes.

Plutarchi locum in *Symposio*, ubi Cypselum mirabiliter servatum memorat, obiter à mendo liberabimus: Ὁν περιφρονέοντες ἀνελὼν νεογνὸν ὄντα, προσμελίσσαντα (in vulgatis libris perperam legitur προσμελίσσαντα) αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ἀπορίας: καὶ πάλιν μετανοήσαντες ἐξήλθον, καὶ ἐχ' εὖεν, εἰς κοψέλλῳ ἑστὸς τῷ υἱὸς ἀποτεδέντα. id est: Qui ad eum puerum recens natum occidendum missi fuerant, cum aridentem declinassent, & rursus pœnitentiâ ducti quaererent, non invenerunt, quod esset à matre in cypselam abditus.

Arcam sive cypselam, in qua Eetionis filius fuit servatus, emblematis cœlatam, Olympio Jovi post dedicatam esse, narrat *Pausanias* libro priore *Eliacôn*: Τῆς μὲν δὲ σωτηρίας εἵνεκα τῆς Κυψέλης, τὸ ἀπ' αὐτῆς καὶ οἱ ὀνομαζόμενοι Κυψελίδαι τὴν λάρνακα ἐς Ὀλυμπίαν ἀνέπεσαν, Arcam in Olympia dedicarunt ejus posterì, qui Cypselidæ sunt appellati, ob servatum gentis suæ principem & parentem.

De Cypseli tyrannide, apud *Strabonem* hæc habentur, libro octavo: Bacchiadæ, inquit, Corinthum tyrannide possidentes multi & locupletes & genere splendidi, ducentos ferè annos imperium obtinere, fructusque emporii tuto perceperunt. hos Cypselus dejecit, tyrannidemque occupatam ad tertium heredem propagavit. Apud *Herodotum* Cypselus principatu potitus, multos Corinthiorum vexasse, multosque pecuniâ, sed longè plurimos vitâ privasse dicitur. *Pausanias* Corinthiacis: Ὁ Κύψελος περγνηνῆσας ὁ Ἡπίωνος, ἐξέβαλε τὸν Βακχιάδην. ἀπόγονος δ' ἦν ὁ Κύψελος Μέλαντος τῆς Ἀντίσσης. i. Cypselus Eetionis filius, qui à Melane Antassi filio erat oriundus, tyrannide occupatâ, Bacchiadas expulit. De Melane, quem olim Aletes

Aletes Corinthi rex sibi socium adscivit, supra diximus Basilicorum initio. Stratagema, quo usus est Cypselus ad expellendos Corintho Bacchiadas, legere est apud *Polyanum libro quinto*. Regnavit autem Cypselus annos triginta, ut scribit *Herodotus*.

A. M. 3351. ante Christum 652.

U. C. C. MANASSIS XLVIII.

DAMARATUS Corinthius (qui unus fuit Bacchiadarum) Cypseli tyrannidem fugiens, in Italiam trajecit, & Tarquiniis Hetruriae urbe confedit: ubi duos genuit filios, Aruntem & Lucumonem. *Liv. lib. 1.* Hujus Damarati filius Lucumo, qui post dictus est Lucius Tarquinius, Romae regnavit. *Cicero Tuscul. Quæst. libro quinto: Demaratus Tarquini Regis nostri pater, tyrannum Cypselum quod ferre non poterat, fugit Tarquinius Corintho, & ibi suas fortunas constituit, ac liberos procreavit.* Strabo lib. 8. Δημάρετος εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεί τείσεις, τοσάτον ἠνέγκαστο πλείον οἰκοῦν εἰς τὴν Τυρρηνίαν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἦρχε τῆς δεξιᾶς αὐτὸν πόλεως: ὅς τ' ἦν αὐτῷ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεύς. id est: Demaratus, unus ex iis qui Corinthi sunt dominati, fugiens seditiones ibi ortas, tantum secum in Etruriam intulit divitiarum, ut & ipse dominus urbis, qua illum receperat, factus sit, & filius ejus Romae rex creatus.

Bellum inter Albanos & Romanos exortum, trigeminorum fratrum dimicatione finitur. Erant apud Romanos Horatii tres, totidem apud Albanos Curiatii. Cum istis agunt Reges, ut pro sua quisque patria dimicent ferro: ibi imperium fore, unde victoria fuerit. nihil recusatur: de tempore & loco convenit. Priusquam dimicarent, foedus ictum inter Romanos & Albanos est, his legibus, ut cujus populi cives eo certamine vicissent, is alteri populo cum bona pace imperitaret. Ternis concurrentibus, statim duo Romanorum ceciderunt; tres Albani vulnerati. Qui supererat Horatius, quamvis integer, quia tribus impar erat, fugam simulat, & singulos per intervalla, ut vulnere dolor patiebatur, insequenteis, interficit. *Liv. lib. 1.*

Metius Fufetius dux Albanorum, à Romanis in auxilium arcessitus contra Fidenates, aciem in collem subduxit, ut fortunam belli sequeretur. Tullus Romanorum Rex, victis Fidenatibus, ruptorem foederis Metium, inter duos currus religatum, equis in diversa concitatis, discerpit. Vide *Servium Virgilii Interpretem*, ad illa verba, *Aeneidos octavo, —cite Metium in diversa quadrigæ Distulerant.* —Albam Tullus Hostilius diruit, cum prius omneis opes urbis, ipsumque populum Romanam transtulisset. *Livius* Albam dirutam ait, cum stetit annis quadringentis. Rectius dixisset, quingentis. Alba enim ab Ascanio condita est quadringentis annis ante Romam conditam.

OLYMPIAS XXXII. Cratinus.

A. M. 3353. ante Christum 650.

U. C. CII. MANASSIS L.

TRES Prophetæ, Nahum, Abbakuk, & Sophonias

hoc tempore prophetasse existimantur, nempe Olympiade trigesima secunda, ut in *Fastis Siculis* notatum est.

Pittacus Mitylenæus hoc anno nascitur, ut notavit *Auctor Anagraphes Olympiadum*. *Suidas*, in Πιττακός: οὗτος γάρ ποτε καὶ τὰς λβ' Ὀλυμπιάδας. Hyrradium Pittaci patrem Thracem fuisse, prodidit *Duris historicus*, teste *Laërtio*.

OLYMPIAS XXXIII. Gyges Lacon.

A. M. 3357. ante Christum 646.

U. C. CVI. MANASSIS LIV.

PANCRATIASTAS & κέλντας, hoc est, equos desultorios Ludis Olympicis receptos hac demum Olympiade, docet *Pausanias libro priore Eliacōn*: Ἰαπεθὺς μὲν ἐν Κερωνίᾳ Κερυξίδα παρέσθην: τὸν δὲ ἐπαλόντα ἐπὶ τὸ πᾶγκράτιον, ὃ Λύγδαμος συγκατεργάσατο Συρακούσιος. id est: Equus Crauxida Cranonii, omneis antevertit: in pancratio evertit adversarios Lygdamis Syracusanus.

Lygdamis pancratiastes quantā corporis proceritate fuerit, colligas ex his, quæ leguntur in *Eusebii Chronico*, & apud *Anonymum in Descriptione Olympiadum*: Λύγδαμος Συρακούσιος σταδίων ἐξέμειψεν τοῖς ἐαυτοῦ ποσὶ, μόνος ἐξακοσίας παραδείσεις ποιοῦσάων. id est: Stadium (Olympicum) suis pedibus mensus est Lygdamis Syracusanus, cum sexcenta tantum vestigia posuisset. Idcirco à Syracusanis traditum est, ut scribit *Pausanias*, ὅτι Ἡρακλεῖ τὸ ἐνβαλὶν μέγεθος παρῆσθτο ὁ Λύγδαμος, Hunc Lygdamin corporis magnitudine parem Herculi Thebano fuisse. *Aulus Gellius initio Noctium Atticarum*, ex *Plutarcho* observat, Pythagoram philosophum scitè subtiliterque ratiocinatum esse, in reperienda corporis proceritate, qua fuit Hercules, cum vitam inter homines viveret. Nam cum ferè constaret, Curriculum Stadii, quod est Pisis apud Jovem Olympium, Herculem pedibus suis metatum; idque fecisse longum pedes sexcentos: cetera quoque Stadia in terris Græciæ ab aliis postea instituta, pedum quidem esse numero sexcentum, sed tamen esse aliquantulum breviora: facile intellexit, modum, spatiumque plantæ Herculis, ratione proportionis habitā, tanto fuisse quàm aliorum procerius, quanto Olympicum Stadium longius esset, quàm cetera. Comprehensā autem mensurā Herculanī pedis, secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam modificatus est, atque ita id collegit, quod erat consequens; tanto fuisse Herculem corpore excelsiorem quàm alios, quanto Olympicum Stadium ceteris pari numero factis, anteiret. Hac ille. Stadium quidem aiunt DC pedum Atticorum fuisse, sed Romanorum 625, seu passuum Geometricorum 125. Cum ergo pes soleat esse sextans proceritatis virilis, hinc colligi putant, ut Herculem, ita & Lygdamin illum pancratiastam fuisse sex pedes Atticos longum. Mirum quiddam de hoc viro refert *Sollinus*, cap. 4. Nonnullos (inquit) accepimus nasci concretis ossibus: eosque neque sudare, neque sitire consueisse: qualis Syracusanus fertur Lygdamis, qui tertiā & tricesimā Olympiade, primus ex Olympicis certamine pancrati coronam reportavit; cujus ossa deprehensa sunt medullam non habere.

A. M. 3359.

A.M. 3359. ante Christum 644.
U. C. CVIII. AMONIS I.

AMON Manassis F. decimus septimus rex Juda, regnare cœpit cum esset annos duos & viginti natus, regnavitque annos duos. 2 Reg. 21. 19. & 2 Paralip. 33. 21.

Philippus Macedonum rex annos regnat octo & triginta. Euseb.

OLYMPIAS XXXIV. Stomas.

A.M. 3361. ante Christum 642.
U. C. CX. JOSIÆ I.

JOSIAS Amonis F. decimus octavus rex Juda, octo annos natus patri ab Aulicis suis interfecto succedit, regnatque annos unum & triginta. 2 Reg. 22. & 2 Paralip. 34.

Pantaleon Omphalionis F. Pisæ rex, per vim hoc anno posuit Agônem Olympicum. Sic enim scribit Pausanias, Eliacorum libro secundo: Quartâ & tricesimâ Olympiade Pisæi comparatis undique finitimorum copiis, regem suum sequenti Pantaleontem Omphalionis filium, Olympicis ipsi Ludis præferre, submotis Elæis. Hanc igitur Olympiada, quemadmodum & olim octavam, in suos Fastos Elæi non retulerunt.

OLYMPIAS XXXV. Sphærus.

A.M. 3365. ante Christum 638.
U. C. CXIV. JOSIÆ V.

THALES Milesius nascitur καὶ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς αὐτοῦ Ὀλυμπιάδος, ut testatur Apollodorus apud Laërtium. Quod & observat Cyrillus Alexandrinus archiepiscopus, libro primo contra Julianum: Tricesimâ quintâ Olympiade Thales Examii F. Milesius, primus Physicus philosophus, natus fuisse dicitur. Fuit autem Thales indigena Milesius (ἰθαλλῆς Μιλήσιος) & claro genere natus, ut plerique tradunt: etsi quidam Scriptores Phœnicem fuisse affirmarunt. Sic enim legimus apud Clementem Strom. libro primo: Ἀλλὰ καὶ Θαλῆς, ὃς Λέωντος καὶ Ἡρόδοτος ἱστοροῦσι, φησὶν ἦν, Quinetiam Thales, ut referunt Leander & Herodotus, erat Phœnix. Verba Herodoti, habentur libro primo: Θάλεω αὐτὸς Μιλήσιος, ἀνέσχετο καὶ εἶναι φησὶν. Quibus indicat, Thalem Miletii quidem natum, sed è Phœnicia oriundum. Vixit Thales annos nonaginta.

Stadio Olimpico victor hoc anno Sphærus Lacedæmonius, diaulo Cylon Atheniensis, qui tyrannidem post affectavit, Archon verò Athenis Damasias fuit, ut in Anagraphe Olympiadum notatum est. Δαμασίας ἀρχωντὸς meminit & Diogenes Laërtius in Vita Thaletis.

Hostilius Romanorum rex fulmine cum domo sua conflagravit, ut ait Livius. Multis verò persuasum est, eum oppressum fuisse insidiis Anci Marcii, ut qui procelloso die, cum Rex domi sacra faceret, regiam ingressus sit, ibique Hostilio cum uxore ac liberis interfecto, Domum ipsam incenderit. Vide Dionysium Ha-

licarnassensem, lib. 3. Contemptæ religionis pœnam luisse, vulgo creditum fuit. Namque honesta facinora Numæ, pietatēque in deos, Tullus irrisuionibus & contumeliis insectari solitus erat, uti scribit Plutarchus.

A. M. 3366. ante Christum 637.
U. C. CXV. JOSIÆ VI.

ANCUS Marcius Romanorum rex quartus, post Tulli Hostilii mortem in Regni successionem venit, anno secundo Olympiadis XXXVæ, qua Stadio vicit Sphærus Lacedæmonius, cum Archon Athenis esset Damasias, ut scribit Dionysius Romanarum Antiquitatum libro tertio. Interregnum aliquod Livius agnoscit: additque, Ancum Marcium Numæ ex filia nepotem fuisse.

Pompiliam, quæ Anci mater est, Numæ Pompilii Regis filiam fuisse, constat; quam tamen ille non ex Tatia conjuge procreasse dicitur, sed ex Lucretia, quam uxorem duxit postea quàm Regnum adeptus esset. Marcio nupsisse Pompiliam, omnes consentiunt. Marcius hic filius est Marcii illius, qui Numæ propinquus fuit, eumque ad Regnum suscipiendum impulit, & simul cum ipso commigravit Romam, atque ibi honoris causâ allectus in Senatum fuit; post obitum verò Numæ, cum regni competitor fuisset, & repulsam tulisset, ipse sibi mortem conscivit. Cujus filius Marcius, qui in matrimonio Pompiliam habebat, hæsit Romæ, & Ancum Marcium genuit. Ancum nepotem Numa moriens quinque natum annos reliquit. Hæc Plutarchus, in Vita Numæ.

A.M. 3368. ante Christum 635.
U. C. CXVII. JOSIÆ VIII.

JOSIAS rex annos vix sexdecim natus, octavo regni sui anno Deum requirere, Dei cultui vacare incipit. 2 Par. 34. 3.

OLYMPIAS XXXVI. Phrynon.

A.M. 3369. ante Christum 634.
U. C. CXVIII. JOSIÆ IX.

PHRYNON Atheniensis, qui hac Olympiade fuit stadio victor, tricesimo post anno cum Pittacum lacecessisset, in duello perit, ut notat Eusebius, & Anonymus auctor Anagraphe Olympiadum. Plura de Phrynone, infra an Annum 3398.

A.M. 3372. ante Christum 631.
U. C. CXXI. JOSIÆ XII.

JOSIAS rex idola amovet, & urbem Hierosolymam repurgare incipit, ut legimus 2 Paralip. 34. 3.

Phraortes solo imperio Medorum non contentus, bellum ante omnes intulit Persis, eosque primos in potestatem Medorum redegit. His duabus nationibus, validâ utraque, potitus

potitus Phraortes, mox reliquam Asiam subegit, aliam deinceps atque aliam invadendo gentem, donec ad Assyrios oppugnandos pervenit; eos inquam Assyrios, qui Ninum incolebant, quondam omnium principes, sed tunc à Sociis desertos, alioqui per se bene habentes. Adversus hos expeditione suscepta Phraortes, cum plerâque exercitus sui parte periit, cum duos & viginti annos regnasset, ut scribit Herodotus libro primo. Phraorti defuncto succedit filius Cyaxares, qui dicitur fuisse αλκιμώτερος & μαχητικώτερος, multo fortior suis majoribus. Huic Eusebius annos duos & triginta tribuit, Herodotus autem quadraginta.

Solon circa hoc tempus nascitur, ut colligere possumus ex eo, quod post annos quadraginta Leges Atheniensibus ipse tulerit. Eum Execestidæ Salaminii filium fuisse, & usque ad annum ætatis octogesimum vitam produxisse, ait Laërtius.

OLYMPIAS XXXVII. Euryclides.

A.M. 3373. ante Christum 630.

U. C. CXXII. JOSIÆ XIII.

PUERORUM certamina, nullo veteris memoria exemplo, arbitrato suo instituerunt Elæi, ac primum quidem hac Olympiade Δεῦμος & Πάλλης ἐπέδωκαν πρῶτον ἀθλα, de Cursu & Lucta pueris proposita sunt premia. Lucta vicit Hippotheses Lacedæmonius, Cursu Polynices Elæus. Paus. Eliac. lib. 1.

Stesichorus poëta lyricus, & Mimnermus ἐλεγεῖος ποιῶν, nascuntur Olympiade tricesimâ septimâ, ut notat Suidas.

A.M. 3374. ante Christum 629.

U. C. CXXIII. JOSIÆ XIV.

JEREMIAS prophetare incipit, exeunte decimo tertio Josiæ anno. Vide Jerem. cap. 1. 2. & 25. 3. Prophetavit autem non solum Hierosolymis annos circiter quadraginta; sed & post Urbis Excidium in Ægypto aut alibi cum exilibus per annos quinque & viginti, ut infra videbimus.

Lydorum regia urbs diripitur à Cimmeriis, paulo ante obitum Ardyis. Illo enim adhuc Sardibus regnante, ut scribit Herodotus, Cimmerii à Scythis Nomadibus ejecti è sedibus suis, in Asiam transierunt, & Sardeis præter Arcem ceperunt. Sardeis à Cimmeriis captas memoravit Callinus poëta in Elegia quadam, unde affertur hic versus,

Νῦν δ' ἐπὶ Κιμμερίων στρατὸς ἔρχεται ὀμβριμώτερον, id est, At nunc Cimmeriorum exercitus imminet atrox.

Ibi enim πρὸ Σαρδίων ἀλωσιν δαλοί, de Sardibus captis agit Callinus, ut docet Strabo, libro 14. Huc etiam spectant, opinor, quæ tradit idem Geographus libro primo: Λύγδαμις δ' ἐπὶ αὐτῆς (Κιμμερίας) ἄγων, μέχρι Λυδίας & Ἰωνίας ἤλασεν, & Σάρδεας εἶλεν, ἐν Κιλικίᾳ δ' ἀπεθάρσεν. id est: Lygdamis Cimmerios ducens usque ad Lydiam & Ioniam est progressus, ac Sardeis cepit, periit in Cilicia. Videtur & Ephesinæ Dianæ Templum incendisse. Id subindicant Hesychii verba, in Λύγδαμις. Lygdamin Cimmeriorum Ducem, cum Dianæ Templum diripere

aggressus esset, cum exercitu periisse canit Callimachus, Hymno in Dianam:

Τῷ ῥα καὶ ἡλαίνων ἀλαπαζέειν ἠπείληπε
Λύγδαμις ὀβριμῆς: ἐπὶ δ' ἐπὶ τῶν ἱππιμολῶν
ἦγαγε Κιμμερίων, &c.

Cyaxares Medorum Rex adversus Assyrios copias duxit, simul & patris mortem ulturus, & Ninum urbem eversurus. Huic, Assyriis prælio superatis, Ninum obfidenti ingruit ingens Scytharum exercitus. Scythæ enim, Cimmeriis ejectis, dum illos fugientes insequuntur, in Mediam penetrarunt. Hic Medi cum Scythis congressi, prælioque fusi, Asiæ imperium amittunt. Porro Scythæ Asiā potiti, hinc recta in Ægyptum contendunt. Quibus jam Syriam Palæstinam ingressis Psammitichus Ægypti Rex occurrit, & muneribus precibusque effecit, ne ulterius progredierentur. Asiæ autem Imperium obtinere Scythæ annis octo & viginti, ut scribit Herodotus libro primo.

Sinopen urbem juxta Pontum Euxinum à Milesiis hoc tempore conditam, notat Eusebius. Urbis conditor fuit Critias Cōus, ut docet Stephanus: Σινώπη, πόλις διαφανέστατη τῷ Πόντῳ, inquit, κτίσμα Κριτίæ Κῶος, ὥς φησι Φλέγων. id est: Sinope civitas Ponti clarissima, à Critia Coo fuit condita, ut ait Phlegon. Herodotus libro quarto, Sinopicam Chersonesum à Cimmeriis conditam dicit, cum Scythas fugerent. In cervice ejus Peninsulæ urbs Sinope sita est, teste Strabone, ex utraque Isthmi parte commodos portus habens. Hinc rubrica illa omnium præstantissima Σινωπικὴ μάλιστα cognominata, quæ in Cappadocia quidem nascitur, sed defertur Sinopen, ut scribit Theophrastus: Sinopica ergo dicta est, quod eam mercatores eo devehere solerent. Sinopen Asopi filiam è patria sua abductam in hanc regionem venisse, & loco nomen dedisse, Dionysius poëta in Periegesi fabulatur. Nonnulli Autolycum quendam, Herculis socium, Sinopes primum conditorem fuisse, tradiderunt. Plutarchus, in Vita Luculli: Inter Herculis commilitones, qui ex Thessalia profecti, bellum Amazonibus intulerunt, fuit Autolycus, Deimachi filius. is verò dum inde cum Demoleonte & Phlogio revehitur, fregisse dicitur navem, quæ impegit in Chersonesi locum, πιδάλιον appellatum, atque ubi incolumis cum armis & Sociis est Sinopen delatus, Syris ademisse urbem: nam Syri tunc eam habebant. Fuit igitur Sinope Syrorum olim live Cappadocum urbs, ante Græcorum istorum adventum. Autolyci autem, qui primus Græcorum Sinopen condidisse fertur, meminit etiam Strabo, lib. 12. Ἀυτὸλυκὸν ἐκείνοι οἰκιστὴν ἐνόμιζον, καὶ ἐπὶ αὐτῶν ὡς θεὸν: ἦν δ' καὶ μαρτυρίαν αὐτοῦ. δοκεῖ δ' ἔτι τῷ Ἰάσονι συμπλοκάστων ἔτι καὶ καταχεῖν τῶν τῶν τόπων: εἴθ' ὅτε Μιλήσιοι ἐξιδιάσαντο, καὶ ἐπὶ αὐτοῖς ἐσεύλαν. i. Sinopenses Autolycum urbis Conditorem existimantes, divinis colebant honoribus: fuit etiam ibi oraculum ejus. videtur autem is unus eorum fuisse qui cum fασone navigaverunt, & locum istum occupasse. postea Milesii opportunitate loci animadversa, suum fecerunt, colonosque miserunt.

OLYMPIAS XXXVIII. Olyntheus.

A.M. 3377. ante Christum 626.

U. C. CXXVI. JOSIÆ XVII.

ARDYI defuncto succedit filius Sadyattes, septimus Lydorum rex, regnatq; annis duodecim, ut ait Herodotus. Puerorum

Puerorum πένταθλον, hac Olympiade receptum, notat *Eusebius*, ex *Eliacis Pausaniae*. Eutelidas Lacedaemonius de puerili palaestra unam, de Quinquertio palmam alteram tulit. Sed postea visum est, nullos admittere pueros quinquertiones.

Mimnermus Poëta hoc tempore nascitur, ut notat *Lilius Gyraldus*.

A. M. 3378. ante Christum 625.
U. C. CXXVII. JOSIAE XVIII.

Cum sacrarum Scripturarum Lectio apud Judæos diu omissa fuisset, casu repertus Liber Legis visus est illis novus, vel quasi è sepulcro erutus. Hinc illa verba *Hilkia Sacerdotis*, 2 Reg. 22. 8. *Librum Legis reperi in domo Domini*. Eo perlecto, *Josias Rex* (minis insuper *Hulda prophetissa* territus) impensius, quam antea, reformationi Ecclesiae manum admovent: Altare *Jeroboami* subvertit, quod ante annos 354 *Propheta* nominatim ab eo subvertendum prædixerat 1 Reg. 13. Etiam *Excelsa* subruit, quæ hæcenus steterant: Denique *Fœdus Dei* renovat, & omnia ad ritum pristinum revocat, ex præscripto Legis *Mosaicæ*. Vide 2 Reg. 23. & 2 Par. 34. 30. *Hilkias* live *Helcias*, summus Sacerdos, qui *Hierosolymis* hoc tempore vixit, est *Sallumi* filius. Vide, quæ suprà notavi ad A. M. 3305.

Epidamnus urbem *Illyridis*, hoc tempore conditam, indicat *Eusebius*. De qua *Thucydides*, libro primo: *Epidamnus*, est urbs ad dexteram sita navigantibus *Ionium Sinum* versus: quam *Corcyraei* condiderunt, missà eò colonia: Colonia autem dux fuit *Phalins Eratoclide F. Corinthius*, qui ab *Hercule* genus duxit, ex metropoli accessit, juxta vetus institutum. nam *Corcyra* est *Corinthiorum* colonia. *Epidamnus* quendam regem urbi olim hoc nomen dedisse aiunt; quæ & alio nomine *Dyrrachium* appellatur, quia *Peninsula* illa, in qua *Epidamnus* sita est, *Dyrrachii* nomen habuit. Sic enim scribit *Strabo*, libro septimo: *Ἐπίδωμος*, Κορυφαίων κτίσμα, ἢ νῦν Δυρράχιον, οὐκ ἀνυπόμνητον τῆς χερσονήσου λεγομένη, ἐξ ἧς ἴδεται. id est: *Epidamnus*, à *Corcyraeis* condita, quæ nunc à *Peninsula*, cui imposita est, nomen *Dyrrachii* tenet. Nomen urbis, à Romanis mutatum esse, docet *Pomponius Mela*: *Dyrrachium* (inquit) *Epidamnus* antè erat. *Romani* nomen mutavere, quia velut in *damnum* ituris, omen id visum est. Quò spectat *Comici* jocus, *Menachmis*:

Propterea huic urbi nomen *Epidamno* inditum est,
Quia nemo fermè huc sine *damno* divortitur.

Adtexam, quæ *Dion* *Historiæ Romanæ* scriptor, habet, lib. 41. In terra *Illyriorum Parthinorum*, inquit, *Dyrrachium* positum est, admodum opportuno situ: sive ea *Epidamnus*, urbsq; *Corcyrensis* sit, sive alia quadam. Qui enim hoc scripserunt, ii conditam esse, nomenque duxisse à *Dyrracho* quodam *Heroë*, asserunt. Alii auctores sunt, mutato nomine hanc urbem à Romanis *Dyrrachium* esse vocatam, quòd ibi difficilia sint littora, (id enim *παχία* Græcè denotat:) quia ipsis *Epidamni* vocabulum, cùm *damnum* sive detrimentum linguâ ipsorum significet, eò trajicientibus sinistro omini fore visum sit. Diversas urbes fuisse, *Epidamnus*, & *Dyrrachium*, adfirmat *Appianus*, De *Bellis Civilibus* libro secundo: *Dyrrachium*, inquit, quidam per errorem *Epidamnus* existimant. Nam *Epidamnus* *Barbarorum* has terras colentium Rex urbem prope mare condidit, appellavitque de suo nomine. Ejus ex filia *Nepos* *Dyrrachus*, *Neptuno* (ut fertur) prognatus,

navale condita urbi addidit, vocavitque *Dyrrachium*. Huic *Dyrracho*, cùm bello peteretur à suis fratribus, *Hercules* ex *Erythæa* revertens opem tulit: in qua pugna ferunt *Ionium Dyrrachi* filium ab *Hercule* occisum per ignorantiam, à quo *Mare Ionium* dictum, in quod *Hercules* funeratum corpus ejus projecerat.—Postea, *Dyrrachini* à *Liburnis* expulsi, adscitis *Corcyraeis*, qui tunc in mari plurimum poterant, vicissim eos ejecerunt. *Corcyraei* autem *Dyrrachinis* cùm admixti essent, adeò ut hoc navale Græcorum esse videretur, quia *Dyrrachii* nomen ominosum habebatur, maluerunt id *Epidamnus* nuncupare, nomine urbis à mari paulum remota; atque ita *Thucydides* quoque nominat. nunc tamen vicit vetus appellatio, & *Dyrrachium* dicitur. Hæc *Appianus*. Hæc autem appellatione, ut docet *Suidas* in *Δυρράχιον*, loci sive littoris asperitas denotatur. Procurrit enim ibi eminens promontorium, cui allisus fluctus dividitur, magnūque strepitum (*παχίαν μεγάλην*) edit. unde & locum illum *Δυρράχιον* vocarunt, διὰ τὴν παχίαν δύστρομον, quòd aspera & petrosa littoris crepido difficilem navibus stationem præberet. *Alexander Ephesius* *Δυστάχιον* dixit, ut monet *Ethnographus*.

A. M. 3379. ante Christum 624.
U. C. CXXVIII. JOSIAE XIX.

JOSIAS repurgato Dei Templo ac Regno suo toto, Pascha magnificentissimum celebrat, quale non fuerat antea celebratum inde à *Judicum* temporibus. Nam post *Samuelem* nemo tam sanctè, tam exquisitè omnia Paschatis solennia ad Legis divinæ normam exegit. 2 Reg. 23. & 2 Par. 35.

A. M. 3380. ante Christum 623.
U. C. CXXIX. JOSIAE XX.
NABOPOLASSARI I.

DE Serie Regum *Babyloniorum* à *Nabonassaro* ad *Nabopolassarum*, nihil ferè legimus hodie apud *Veteres Scriptores*. Nomina tantum quadam, eaque depravata, apud *Ptolemaum* reperias. Hoc autem anno (qui est centesimus vicesimus tertius ab *Æra Nabonassari* inchoata) regnare cœpit *Nabopolassar* *Nabuchodonosoris* pater, ut ex eodem *Ptolemaeo* constat, lib. 5. cap. 14. Apud *Josephum* iste Rex *Babylonius* *Ναβουπασσαρ* appellatur, libro primo contra *Apionem*, ubi testimonium *Berosi Chaldaei* profertur. Ejusdem *Berosi* de hoc Rege verba citavit etiam alibi *Josephus*, nempe libro decimo *Antiquitatum*. Ibi autem perperam in editis codicibus legitur *Ναβουχοδονοσσος*, pro *Ναβουπασσαρ*. Quæ viri docti, quid istis magnificis nominibus significetur. *Nabo*, unus est ex *Diis Babyloniorum*, *Esa.* 46. Fuit etiam nomen urbis, quasi huic Deo sacratæ, *Jerem.* cap. 48. Sicut *Apollo* Græcis, ita *Nabo* *Chaldaeis* vaticinia seu oracula edidit, ut aliqui conjiciunt: Certè nomen hoc vaticinandi vel divinandi habet significationem. *Phul* autem sive *Pul*, mirabilem & excelsum, denotat. *Asar*, est constringere, & potenter coercere: ut *Nabo-pul-asar* sit, *Divinus Excelsus Præpotens*. Alterum nomen *Nabuchodonosor* sive *Nabo-chad-nersar*, videtur *Divinum-armatum-protectorem* significare, vel *Divinum Subjugatorem & Conservatorem*. Nam *Chadan* habet

habet significationem armandi, & subjugandi: *Netsar*, est *protegere*, & *conservare*. Babylonii autem modo *Netsar*, modo *Retsar* efferebant, ut *Jerem.* 21. 2, 7. Et apud *Ezechielem* semper *Nabochadretsar* appellatur: unde & apud *Strabonem* *Ναβοκαδρεσσαρ*. Annos ferè 30 regnavit *Nabopolassar*. Quoniam verò hic aliquot sui regni annos cum *Nabuchodonosore* filio communicavit, ut infra apparebit; hinc factum, ut nonnulli Chronologi Patrem cum Filio confundant.

Cypselus Corinthiorum tyrannus moritur: cui successit filius *Periander*, ut discas ex *Herodoto*. De *Cypseli* divitiis, hæc leguntur apud *Strabonem*, lib. 8. τὸ δὲ δίκον τῶν πλὴν ὑπὲρ τῶν, τὸ Ὀλυμπίαν ἀνάθημα Κυψέλου, σφρηγιάσθαι χρυσῆς ἀνδρίας εὐμεγέθους, Hujus familie divitias, inquit, intelligere est ex eo, quod *Cypselus* *Olympia* donarium dedicavit, auream malleo ductam statuatam justæ magnitudinis. Jovis simulacrum illud fuisse, indicat idem, de Templo Jovis *Olympii* loquens: Ornatum fuit donariis, ait, ex universa *Græcia* ibi dedicatis: inter hæc erat etiam ὁ χρυσῆς σφρηγιάσθαι Ζῆς, Jupiter ex auro ductus, donum *Cypseli* Corinthiorum tyranni.

OLYMPIAS XXXIX. *Rhipsolcus*.

A. M. 3381. ante Christum 622.

U. C. CXXX. JOSIÆ XXI.

NABOPOLASSARI II.

PERIANDER *Cypseli* F. patri defuncto succedens πρὸ Κορινθίων ἀρχὴν διετέλειτο, ut ad hunc Annum notavit *Auctor Anagraphes Olympiadum*. *Herodotus*, libro quinto: *Cypselo* (inquit) cum annos triginta regnasset, bene vitâ defuncto successit in tyrannide filius *Periander*. Is uxorem duxit *Melissam* *Proclis* (sive *Patroclis*) *Epidauriorum* Regis filiam; ex qua duos suscepit filios, *Cypselum*, & *Lycophronem*. *Cypselus* autem, qui natu major, habeti ingenio erat. *Periander* quadraginta annos regnavit, ut ait *Laërtius*.

Thrasybulus *Milesiorum* tyrannus, *Periandro* σύγχρονος fuit. *Periander* enim, qui initio regni sui mitius agebat quàm pater, ubi per nuncios consuetudinem habuit cum *Thrasybulo* *Mileti* tyranno, multo magis, quàm pater, cruentus effectus est, ut apud *Herodotum* in *Terpsichore* legimus. Ibidem narratam habes historiam Περὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀσπάρχων ὑπερχόντων, De amputatione *Spicarum* inter alias exstantium: Quo facto, tacitè consilium *Thrasybulus* *Periandro* dedit, uti refert *Herodotus*. Alii tamen *Periandrum* *Thrasybulo* id consilii suggessisse tradunt. Sic enim *Aristoteles Politicôn* libro tertio, cap. 9. Qui tyrannidem reprehendunt, inquit, consilium *Periandri* *Thrasybulo* datum, vituperant: φασὶ γὰρ τὸ Περσέανδρον εἰπεῖν τῷ ὑδὲν πρὸς τὸν Περσέανδρον κήρυκα πρὸς τὴν συμβουλίαν, ἀφαιρῆναι τὸν τὸν ὑπερχόντων ἀσπάρχων, διαλυθῆναι τὸν ἀρχόν. Quem locum paraphrasticè sic interpretatur *Heinsius*: Cum *Thrasybulus*, apparitore ad *Periandrum* misso, quàm ratione regno suo maximè consuleret, non sine causa, quæsvisset: ille extra civitatem eum duxit, atque ibi, eminentes segetum aristas, illo aspectante, nihil elocutus, amputavit, donec omneis pariter æquasset.

Dracon, qui hoc anno (ut notat *Anonymus*) *Athenis* magistratum gessit, leges quasdam seu *θεσμὰς* conscripsit. De quo *Suidas*, in *Δράκων*: *Olympiade* tricesimâ nonâ, inquit, *Dracon* jam senex (γῆρας ὢν) *Athenien-*

sibus leges tulit. Quod & annotavit *Clemens Stromatum* libro primo. *Draconis* Leges severas admodum fuisse, multi Scriptores tradiderunt. *A. Gellius* libro undecimo, cap. 18. *Draco* leges quibus *Athenienses* uterentur, primus omnium tulit: in illis legibus furem cuiuscunque modi furti, supplicio capitis puniendum esse, & alia pleraque nimis severe censuit, sanxitque. Legem De Adulteris, memorat *Pausanias*, *Bæoticis*: *Draco*, cum leges *Athenis* in magistratu ferret, quibus de pœna & impunitate factorum cavet, de adulteris quoque libere pœnas sumi posse, promulgavit. Leges *Draconis*, præterquàm quæ de Cæde erant, omneis abrogandas curavit *Solon*, ut infra ostendimus ad Annum 3411. Ad Cædem sive Homicidium quod attinet, sicut *Lex Mosaica* bovem cornupetam, qui hominem occiderit, lapidationis supplicio adjudicat; ita & *Draco* hanc legem tulit, Ut animalia bruta etiam ipsa, quæ mortis fuissent cuiquam in causa, cædis tenerentur, ut animadvertit *Zeppernus* De Leg. Forens. *Mosaicis* libro primo. *Romæ* quidem XII Tabulis sancitum fuit: Si quadrupes pauperiem (hoc est, damnum) fecerit, tum dominus aut litis estimationem solvito, aut eam noxæ dedito. Quod è *Solonis* Legibus desumptum videtur. *Draco* autem de inanimatis legem tulisse traditur; cujus meminit *Pausanias*, *Eliacis*: Cum *Theagenis* statua aenea hominem subito casu oppressisset, ejus filii statuatam de cæde postularunt; & *Thasii* eam in mare abiecerunt, ex lege *Draconis*: qui, cum θεσμὸς ποινὰς scriberet, sanxit, Urbe agròque exterminanda etiam τὰ ἀψυχα, siquid fortè eorum corruens hominem peremisset.

Arion *Methymneus*, *Cyclonis* filius, postquàm à delphino servatus est, apud *Periandrum* vixit. Sic enim scribit *Herodotus* libro primo: *Periandro* *Corinthis* tyranno maximum miraculum fuisse oblatum, *Corinthis* prædicant, & his *Lesbii* assentiuntur: *Arionem* *Methymneum* delphino insidentem ad *Tanaron* fuisse evectum. Reliquam ibidem legas historiam: Quam ab *Herodoto* acceptam *Virgilius*, *Ovidius*, *Plinius*, *Plutarchus* in *Symposio*, aliique tum *Græci* tum *Latini* scriptores celebrem ac illustrem reddiderunt. *Arionis* meminit & *Cicero* *Tuscul.* lib. 2. Vide & quæ scripsit *A. Gellius* lib. 16. cap. 19. Rei verè gestæ testimonium habes apud ipsum *Herodotum*: Καὶ Ἀεῖονός ἐστι ἀνάθημα χάλκεον ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων, ἐπὶ δελφίνῳ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν. Ait, in rei memoriam simulacrum hominis delphino insidentis, in fano *Tanario* fuisse consecratum. *Solinus*, cap. 13. *Tanaron* (inquit) est promontorium adversum *Africa*, in quo sanum est *Methymnai* *Arionis*, quem delphine eò advectum imago testis est, ad effigiem casus & veri operis expressa ære: præterea tempus signatum: *Olympiade* enim undetricesimâ (legendum, undequadagesimâ) qua in certamine *Siculo* idem *Arion* victor scribitur, id ipsum gestum probatur. In *Suidæ* *Collectaneis*: Ἀεῖον, Μηθύμναιος, λυκαὸς, Κυκλάδος ἡδὲ, γέροντι καὶ τῷ ἀπὸ Ὀλυμπιάδα. Ait, *Arionem* *Olympiade* 38 γεγονέναι. Illo quidem tempore fuisse, constat: cum tamen ante annos triginta natus fuerit. Historiam de *Arione* refert *Alianus*, libro duodecimo De Animalibus, cap. 45. *Delphinorum* genus, inquit, quantopere cantu & tibiis delectetur, luculenter indicat *Arionis* *Methymnai* historia; quam & statua ejus in *Tanaro* representat, & statua subscriptum epigramma hoc distichon,

Ἀθανάτων πομπῶσιν Ἀεῖονα Κύκλον ἡδὲ,
Ἐκ Σικελῆς πλάγυς σῶσαν ὄχληα τόδε. id est:

E pelago servavit *Ariona* *Cyclone* natum

Delphinus vector, diis ducibus, *Siculo*.

Statuam illam commemorat *Pausanias*, *Laconicis*: In *Tenaro*, inquit, & alia sunt anathemata, & *Arion* citharædus delphino insidens. Apud *Ælianum* libro jam citato exstat ipsius *Arionis* hymnus, quo se gratum *Neptuno* declarare, & simul delphinorum φιλομεσίου testari voluit, tanquam ζώοντα illis persolvens. Erat autem *Arion* (ut ait *Herodotus*) citharædus nulli secundus, qui *Corinthis* primus dithyrambum & fecit, & docuit. Chorum ad dithyrambos saltantium, ab *Arione* *Corinthis* primò institutum fuisse, adnotant *Pindari Interpretes ad Olymp.* 13. ubi *Lyricus* ille *Dithyramborum* inventionem *Corinthis* tribuit. Primum verò, qui hoc Carmine cecinerit, *Aristoteles* *Arionem* fuisse prodidit, ὃς αὐτὸν ἔκινησεν ἡ γὰρ χεῖρ, qui primus cyclium chorum duxit, ut ex *Procli* apud *Photium Chrestomathia* cognoscimus.

A. M. 3382. ante Christum 621.

U. C. CXXXI. JOSIÆ XXII.

NABOPOLASSARI III.

ARGANTHONIUS rex *Tartessiorum* hoc circiter anno regnare cœpit, ut ex *Herodoto* colligimus, qui eum regnasse ait annos octoginta.

A. M. 3384. ante Christum 619.

U. C. CXXXIII. JOSIÆ XXIV.

NABOPOLASSARI V.

QUINTO anno *Nabopolassari*, qui est *Æræ Nabonassaræ* annus centesimus vigesimus septimus, *Athyr* Mensis *Ægyptiaci* die 27 Luna defecit, cum Sol esset in *Arietis* gradu 27, ut scribit *Ptolemæus lib. 5. cap. 14.*

Sadyattes *Lydorum* rex postquam sex annos regnasset, cum exercitu terram *Milesiam* invadit, & per sexennium cum *Milesiis* bellum gerit. In quo bello *Milesios* nulli ex *Ionibus* sublevavere, præter *Chios*, quibus antea *Milesii* adversus *Erythræos* auxilia tulerant. *Herodotus lib. 1.*

OLYMPIAS XL. *Olynthus* II.

A. M. 3385. ante Christum 618.

U. C. CXXXIV. JOSIÆ XXV.

NABOPOLASSARI VI.

XENOPHANES *Colophonius*, poëta & philosophus, hac Olympiade natus est, & pervenit usque ad *Cyri* tempora, ut testatur *Apollodorus* apud *Clementem Strom. primo.*

Ostiam, *Latii* oppidum maritimis commeatibus opportunum ad *Tiberis* ostia, sub *Anco Marcio* coloniam factam, ait *Dionysius Halicarnassensis, lib. 3.* Ἐν δὲ τῇ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς θαλάσσης ἀγῶνι πόλιν ὁ βασιλεὺς ἐστεργόμενος, ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος ὀνόματι ἀνέσχετο, ὥς δ' αὖ ἡμεῖς εἰποῦμεν, οὕτως. Dicit, Hanc urbem, quam *Ancus* in ipso *Maris Fluminis*que confinio sive in *Tiberis* ostio posuit, idcirco *Ostiam* esse nominatam. Vide *Festum*. *Strabo* tamen non ὀσίαν, sed τὰ ὀσία solet appellare. Verba ejus, libro quinto: τὰ δ' ὀσία ἐστὶν ἐπὶ τῇ θάλασσῃ, εἰς δ' αὖ Νεώπολιν ὁ Τίβερις ἀπὸ αὐτῆς ῥέει. id est: *Ostia* *Romanorum*

navale est juxta quod *Tiberis* in mare exit. Ibidem: Κτίσας δ' ὅτι τὰ ὀσία Ἀγῶν Μαρίας, *Ostia* *Ancus* *Marcus* condidit.

A. M. 3386. ante Christum 617.

U. C. CXXXV. JOSIÆ XXVI.

NABOPOLASSARI VII.

NINUM *Assyriorum* urbem à *Cyaxare* *Medorum* Rege hoc anno captam, notat ex *Ensebio Cappellus*. Ex *Herodoto* autem discas, *Cyaxarem* fugatis demum *Scythis* *Ninum* urbem cepisse: quod factum esse apparet post annos sexdecim.

OLYMPIAS XLI. *Cleondas*.

A. M. 3389. ante Christum 614.

U. C. CXXXVIII. JOSIÆ XXIX.

NABOPOLASSARI X.

CLEONDAS *stadiodromus*, qui hoc anno victor, *Dionysio Halicarnassensi* Κλεωνίδης ὁ Οὐβανθίδης dicitur. Idem historicus *Athenis* hoc anno *Archontem* fuisse ait *Heniochidem*, qui nonnullis depravato nomine *Enochilus* appellatur. Hac Olympiade pueros in cæstum pugna certasse, & victorem evasisse *Philetan Sybaritanum*, scribit *Pausanias Eliacis*.

Alyattes *Sadyattæ* *F. Lydorum* rex octavus, patri defuncto succedit, regnatque annos septem & quinquaginta, ut docet *Herodotus*. Bello contra *Milesios*, quod *Alyattes* à patre conflatum intentius administravit, segetes ab exercitu *Lydorum* incenderentur, *Minervæ Assesiæ* templum incendio deflagavit. *Herod. lib. 1.*

Anco Marcio defuncto successit *Lucius Tarquinius*, *Damarati Corinthii* filius, *Romanorum* rex quintus, qui octo & triginta annos regnavit. Hic prius *Lucumo* dicebatur: patre autem mortuo, relictis *Tarquiniis* *Etruriæ* oppido *Romam* se contulerat cum uxore *Tanquilide* *Tarquiniensium* nobilissimâ: ubi pro *Lucumone* *Tarquiniensi* dictus est *Lucius Tarquinius*. *Prisci* cognomen ei additum est, ut à *Tarquinio Superbo* distingueretur. *Demaratus*, qui *Bacchiadarum* unus fuit, cum *Cypseli tyrannidem* fugeret, hominum multitudinem secum *Corinthis* in *Tyrrheniam* adduxit, & à *Tarquiniensibus* receptus, è *Tarquiniensi* muliere genuit hunc *Lucumonem*, qui postquam factus esset *Anco Romanorum* regi familiaris, regnum consecutus est, ut scribit *Strabo lib. 5.* Quo autem modo *Tarquinius* sibi *Romanos* conciliaverit, fusiùs ostendit *Livius historicus*. Breviter rem narrat *Aurelius Victor*, his verbis: *Tarquinius* pecuniâ & industria dignitatem, atque etiam *Anci Regis* familiaritatem consecutus est; à quo tutor liberis relictus, regnum interceptit, & ita administravit, quasi jure adeptus fuisset. His adtexi possunt *Flori* verba: *Tarquinius Priscus*, quanvis transmarina originis, regnum ultrò petens, accepit, ob industriam atque elegantiam; quippe qui oriundus *Corinthis*, *Græcum* ingenium *Italicis* artibus miscuisset.

Cyrenas in *Libya* hoc anno conditas fuisse, docet *Julius Solinus, cap. 30.* *Major Syrtis*, inquit, ostentat oppidum (*Cyrenas* vocant) quod *Battus Lacedæmonius* Olympiade primâ & quadragesimâ, rege *Marcio* res *Romanas* tenente, anno post *Troiam* captam quingentesimo sexagesimo octavo condidit. *Lacedæmonium* vocat *Battum*,

Battum, qui aliis Theræus dicitur, quia Theram insulam habitavit antè quàm Cyrenas conderet, & è Theræ posteris fuit. Erat autem Theras ille Spartanus, de quo suprâ in Heroicis diximus. Thera *ἡ ἑσπέρη τῆς Κυρήνης* Straboni dicta est, propter Coloniam, quam Battus è Thera illuc deduxit. Sic etiam apud Callimachum in Epigrammate quodam, Thera seu Calliste insula mater Cyrenes dicitur:

*Καλλίστη περὶ ἀρετῆς, τὸ δ' ὕστερον ἔνομα Θήρη,
Μήτηρ εὐπρεπὲς πατρίδ' ἡμετέρης.* id est:

Calliste primùm dicta est, at postmodò Thera;

Quæ genitrix nostræ est ditis equum patriæ.

Theræorum coloniam Cyrenen esse, affirmat Sallustius, *Jugurth. cap. 19.* Strabo, libro ultimo, ait, Cyrenen jacere in campo mensæ formam referente: quam Theræi condiderunt, Spartanorum coloni. Mox addit: *λέγεται δ' ἡ Κυρήνη κτίσμα Βάττου, Cyrenen à Battò conditam tradunt.* Eustathius, ad Dionysii Periegesin: *Ἀποικία ὄντι ἡ Κυρήνη νησιωτῶν Θηραίων ἧς ἐκ Λακεδαιμονίων ἀνέκαθεν μετακινήσαντων. ὁ Θήραος γὰρ ἐκείνους ὁ σέλας εἰς αὐτὴν ἀποικίαν, Λακων ἀφώδεν ἦν: Cyrene, inquit, colonia est Theræorum, quorum majores Lacedæmone migrarant in Theran insulam: Nam Theræus ille (Battum intelligit) qui in ipsam Cyrenen deduxit coloniam, Lacon origine erat.*

Battus, Cyrenarum conditor, Polymnesti Theræi filius, ex Phronima-Etearchi filia genitus perhibetur. Etearchus, Cretensium toparcha, in urbe Oaxo habitavit. Is filiam suam, nomine Phronimam, impudiciæ à noverca insinuatam, Themisoni mercatori Theræo in mare demergendam tradiderat. Themison verò, cum in altum navigasset, demissam in mare puellam funiculis alligatam, statim extraxit, & in Theram perduxit. Eam Polymnestus, vir inter Theræos spectatus, in concubinatum accepit; ex qua natus est ei filius *ἰσχυρὸς καὶ περὶ αὐτῶν, voce exili præditus & balbus*, qui Battus fuit cognominatus. Historiam refert Herodotus libro quarto. Hujus Batti verum nomen erat, Aristoteles: itaque Callimacho appellatur *῾Ουλὸς Ἀριστοτέλης.* Heraclides, De Politiis: *Κυρήνῃσι ὥσπερ Βάττου, ὃς ἐκαλεῖτο περὶ τὸν Ἀριστοτέλην. τῆς δ' Πυθίας Βάττον αὐτὸν εἰσέτης, ὄνομα τῷτο ἔχων.* id est: Cyrenen Battus condidit, qui prius Aristoteles fuit appellatus. postquàm verò Pythia Battum cum nominasset, exinde id nominis retinuit. Herodotus etiam tum demum Βάττον appellatum existimat, ubi accepto oraculo in Libyam concessit. Libyes enim, inquit, regem Battum appellant. Apud eundem historicum Battus genere Euphemides fuisse dicitur, quod nimirum unus esset ex Euphemi Argonautæ posteris. Nam Autefion Thebanus ex Leucophanis filia, quæ Euphemi neptis est, Theram filium procreavit. Ab ipso autem Thera Autefionis filio genus ducebant Æsanius & Polymnestus. Hinc igitur constat, Grinum Æsanii F. & Battum Polymnesti F. *Εὐφημίδας, hoc est, Euphemi σπέρματος fuisse.*

Battum cum Grino Theræo, qui Insulæ rex erat, Delphos venisse, quidam tradunt, teste Herodoto: *Grinus Æsanii F. cum esset Theræ insulæ Rex, contulit se Delphos, afferens ex urbe Hecatombam, comitantibus eum tum aliis civibus, tum verò etiam Battò Polymnesti filio, qui genere Euphemides erat, ex Minyis.* Ita corrigendus est locus iste, ubi hodie mendosè *Εὐδυμῆδος* habent libri editi, pro *Εὐφημίδας*. Cum Grinus de aliis rebus Oraculum consuleret, Pythia eum *κῆρεν ἐν Λιβύῃ πάλιν*, urbem in Libya condere jussit. Grinus à senio se excusavit, alterique cuiquam hoc demandari petiit, &

simul Battum ostendit. Alii memorant, Battò, cum Delphos ipse profectus esset, ut linguæ & vocis vitio remedium quæreretur, Pythiam respondisse:

*Βάττ' ἐπὶ φωνῇ ἦλθες: ἀνάξ' ὃ σε φοῖβος Ἀπόλλων
Ἐς Λιβύῃ πέραιε κηλοῦρον οἰκιστῆρα.* id est:

*Batte, venis vocis causâ: sed Phœbus Apollo
Lanigeram in Libyen habitatum te jubet ire.*

Post aliquot annos, urgente iterum oraculo, Battus cum duabus biremibus versus Libyam navigavit, & initio in insula Platæa, quæ è regione littoris Cyrenæici est, habitavit. Post biennium in Continentem se contulit, & locum quendam amantissimis collibus conclusum, nomine Aziristum, occupavit. Inde Irasam, & in agrum Cyrenæicum commigravit, ibique demum sedem fixit. Simul etiam vocis medelam ibi ex insperato accepit. Nam occurrente in Libyæ Desertis leone territus, magnum & clarum fustulit clamorem, quo & leonem fugavit, & vocis vitium sanavit, ut scribit Pausanias, Phocicis. Quò respicit Pindarus Pyth. 5. ubi ait, Leones aufugisse, postquàm illis Battus attulit *γλῶσσαν ἑσπερινήν*, linguam transmarinam.

Cyrenarum origines tradidit Trogus Pompeius Historiarum libro 13, & in Epitome, quàm Justinus confecit, hæc leguntur: *Cyrene condita fuit ab Aristæo (legendum Aristotele) cui nomen Battus propter linguæ obligationem fuit. Hujus pater Cirrus (leg. Grinus, qui pater ejus non fuit, sed consanguineus) Rex Theræ insulæ, cum ad oraculum Delphos propter dedecus adolescentis filii nondum loquentis, Deum deprecaturus venisset, responsum accepit, quo jubebatur filius ejus Battus Africam petere, & urbem Cyrenen condere, usum linguæ ibi accepturus. Cum responsum ludibrio simile videretur, propter solitudinem Theræ insulæ, ex qua coloni ad urbem condendam in Africam tam vastæ regionis proficisci jubebantur, res omissa est. Interjecto deinde tempore, velut contumaces, pestilentia Deo parere compelluntur: quorum tam insignis paucitas fuit, ut vix unam navem complerent. Cum venissent in Africam, pulsus accolis, montem Ciran (leg. Azirin) propter amœnitatem loci, & (Irasam) propter fontis ubertatem, occupavere. Ibi Battus, dux eorum, linguæ nodis solutis, loqui primùm cœpit: Quæ res animos eorum, ex promissis Dei jam parte perceptâ, in reliquam spem condenda urbis accendit. Positis igitur castris, opinionem veteris fabulæ accipiunt; Cyrenen eximia pulchritudinis virginem, à Thessalia monte Pelio ab Apolline raptam, perlatamque in ejusdem montis juga:—Quibus auditis, Battus, Virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit. Hæc ille. Fabulam illam sic narrat Diodorus, Bibliotheca libro quarto: Apollo puellam quandam Cyrenen nomine, formâ præsignem, quæ ad Pelion montem educabatur, amore complexus, in eam Libyæ oram ubi postero tempore urbs Cyrene condita est, transtulit, & illic ex ea genuit Aristæum. Ab illa igitur puella, Aristæi matre, hanc urbem denominatam multi putarunt. Servius ad Æneidos librum primum, Cyrenen illam, quæ civitati nomen dederit, reginam ejus loci fuisse, opinatur.*

Ante Batti adventum Antenoridas, hoc est, Troianos Antenoris Socios, eam Libyæ oram incoluisse, nonnulli prodiderunt: Ipsum enim Antenorem, cum post illi *ἀλῶσιν* navigaret, ventis in Libyam pulsum, ibi socios aliquot reliquisse. Ab his Antenoridis Aristotelem (hoc est, Battum) & comites ejus amicè receptos canit Pindarus Pyth. ode quintâ. Apparet, hunc Libyæ tractum à primis incolis electum esse ob commoditatem

fontium, ipsamque Urbem Cyrenen à fonte aliquo denominatam. Itaque apud *Ethnicographum* hæc habentur: Κυρήνη, πόλις Λιβύης, ὑπὸ Κυρήνης τῆς Ἰψέως, ἢ Κυρήνης ἐγγυαίας, Cyrene (inquit) Libya urbs, vel à Cyrene Hypseï filia (nomen habet,) vel à Fonte patrio, qui Κυρήν dicebatur. *Apollinis Fontem* (Κρήνην Ἀπόλλωνος) in Irasa fuisse, ait *Herodotus*. Is videtur esse Fons, qui Κυρήν indigenis vocabatur: cuius meminit *Callimachus*, *Cyrenæus Poëta*, *Hymno in Apollinem*:

Οἱ δ' ἐπεὶ πηγῆς Κυρήνης ἐδωάντο πλάσσαι
Δωεῖς, πυκινὸν δ' ὕδατος Ἀζιρὸν ἕναλον. id est:
Ad fontem Cyren nondum penetrare dabatur,
Umbrosam sed adhuc Azirin Dore habebant.

Verbum *Kur* linguâ antiquissimâ significat, *Aqua venam effodere*; unde & Fons *Makor* Ebraeis appellatur. Aziris autem, qui mons fuit nemoribus umbrosus, vel locus undique collibus & arboribus cinctus, ab ἄζω *Azar*, id est, *Cingere*, hanc habuerit appellationem.

In hac Colonia deducenda Anchionis Lacedæmonius se Batto socium adjunxit. Sic enim scribit *Pausanias*, *Laconicis*: Ἀγχίωνιν δ' καὶ τὸν Σόλιν μεταχεῖν τῷ Θερσάῳ Βάττῳ, καὶ Κυρήνην οἰκῆσαι σὺν ἐκείνῳ, καὶ Λιβύον καταστῆσαι τὸν περὶ χώρος, λέγουσιν. id est: *Anchionin cum Batto Theræo in Africam classe profectum, coloniam Cyrenen deduxisse, eique in ejiciendis finitimis socium fuisse, tradunt*. Hunc virum non modò inter Græcos illustrem, sed & fortissimum fuisse, ex victoriis, quas reportasse memoratur, satis constat. *Pilam* sive σῆλιν exstitisse testatur idem *Auctor*, in qua inscriptæ erant, quas de Curriculo tulit palmas Anchionis vir Spartanus, tum aliæ, tum verò Olympicæ, quæ septem numerantur, de Stadio scilicet quatuor, reliquæ de Diaulo sive *Iterato curriculo*. Hic autem inclytus Olympionices alibi apud eundem *Pausaniam* χίονις appellatur, ut suprâ vidimus.

Batto Cyrenarum Conditori post aliquot annos successit filius Arcesilaus primus: huic Battus secundus, qui Zoam in Libya condidit, & quadraginta annos regnavit. Hic regnum reliquit filio Arcesilao secundo, qui sexdecim annos illud tenuit. Post hunc regnavit Battus tertius, cognomento Ἐνδάλειον: sub quo præter Theræos colonos, multi etiam alii Græci ex Peloponneso & Creta, in Cyrenæicam & reliquam Libyam commigrarunt, quo tempore Apries Ægypti Rex fuit. Hæc fere ex *Herodoto*.

A.M. 3390. ante Christum 613.

U. C. CXXXIX. JOSIÆ XXX.
NABOPOLASSARI XI.

PSAMMITICHO Ægyptiorum Regi annos quatuor & quinquaginta tribuit *Herodotus*, ut quidem hodie legitur in libris editis: *Eusebius* autem habet, quadraginta & quatuor. Hic Rex Azotum Syriæ urbem diu obsedit, & tandem post undetriginta annos expugnavit. Ἀυτὴ δ' ἡ Ἀζωτὸς (Herodoti verba sunt in *Enterpe*) ἀπὸ τῶν πόλεων ἐπὶ πλείστον χρόνον πολιορκουμένη ἀνέχετο, καὶ ἡμεῖς ἴδμεν. id est: Hæc Azotus inter omnes urbes, quas quidem novimus, diutissimam sustinuit obsidionem.

Psammitichi filius, qui patri defuncto successit, *Herodoto* Νεκῶς appellatur, & in Sacris Bibliis Pharaon Necho 2 Reg. 23. 29. Huic Ægypti Regi annos sexdecim *Herodotus*, sex tantum tribuit *Eusebius*. Hic Rex fossam

ad Rubrum Mare ferentem primus aggressus est, ut apud *Herodotum* legimus: in qua fodienda Ἀγροπῆλαι ἀπώλοντο δυώδεκα μυριάδες, Ægyptiorum centum viginti perierunt millia: inque ejus medio opere Necos oraculo quodam impeditus, destitit. Primus autem Sesostris, ut alii tradunt, illam διώρυγα ex Ægypto in Rubrum mare ducere aggressus fuit: sed invenit Mare terrâ sublimius esse: Quapropter & hic, & postea Darius ἐπαύσατο διώρυγην, à fodienda fossa destitit, ne cursus Nili corrumperetur, commistâ aquâ marinâ. Hæc legere est apud *Aristotelem Meteorolog. lib. 1. cap. 14*. Ante Bellum Troianum ἐδρύα ἦν διώρυξ, nulla fuit Fossa, ut ait *Strabo libro primo*: Sesostrin autem, qui conatus fuit Isthmum perfodere, destitisse ab incepto ferunt, cum Maris superficiem Ægypto esse sublimiorem suspicaretur. Quam suspicionem falsam & inanem fuisse, docet idem *Geographus libro ultimo*: Fossa (inquit) primum à Sesostrin incisa est καὶ τῷ Τρωϊκῶν. nonnulli verò eam à Psammitichi filio inchoatam aiunt, qui morte præventus, non perfecit: postea Darium Primum, qui opus perficiendum suscepit, penè absolutum deseruisse; quod falso persuasum ei erat, Rubrum Mare Ægypto esse sublimius; ideoque si intermedius isthmus perfoderetur, Ægyptum à mari obrutum iri. Verum Ptolemæi reges eum post inciderunt, & Euripum clausum fecerunt, ut cum vellent in externum mare navigarent, ac rursum sine impedimento reverterentur. Hæc ille.

Tarquinius Priscus hoc demum anno Romæ regnare incipit. Sic enim scribit *Dionysius*, *Romanarum Antiquitatum libro tertio*: Παράλαμβάνει τὴν βασιλείαν ἐν αὐτῷ δευτέρῳ μάλιστα τῆς μῆνης καὶ πενταετηστείας Ὀλυμπιάδος ὁ Ταρκύνιος, ἦν ἐνίκησε Σέδιον Κλεονίδης ὁ Θηβαῖος, ἀρχόντος Ἀθηνῶν Ἡνιοχίδου. id est: Regnum accepit *Tarquinius* anno secundo *Primæ & quadragesimæ Olympiadis*, qua victor stadio erat *Cleonidas Thebanus*, Archonte Athenis *Henioschidæ*.

A. M. 3392. ante Christum 611.

U. C. CLXI. JOACHAZI I.
NABOPOLASSARI XIII.

PHARAO Nechao Ægypti rex adversus Assyriorum Regem bellum gesturus ascendit cum exercitu ad Euphraten; ut oppugnaret urbem, quæ Charchamis appellatur. Illud oppidum, cuius fit mentio in Sacris Bibliis *Esaie cap. 10. 9. & Jerem. 46. 2*. Assyrii Syris eripuisse putantur; quod cum Pharaon Regi Syriæ restituere conaretur, per Judæam ascendit pugnaturus. Rex Josias veritus, ne Pharaonis exercitus per Judæam iter faciens, incolas damno aliquo afficeret, transitu eum prohibere voluit. Ægyptius missâ legatione Josiam monet, se Deo auctore bellum suscipere. Josias autem perstitit in suo proposito, & ut cum eo pugnaret, vestes mutavit, arma induit. Nechao, licet invitatus, in Josiam arma convertit. Committitur prælium in campis Mageddo, quem locum Migdol sive Magdolum nominat *Propheta Jeremias*. Rex Josias sagittâ vulneratus, curru Hierosolymam reducit, ibique moritur, cum regnasset annos 31, & aliquot menses. Vide 2 Reg. 23. & 2 Paralip. 35.

Assyriorum Regem, contra quem Pharaon Nechao arma cepit, apparet esse Nabopolassarum; qui Babylonis simul & Assyrii imperavit, ut ex suprâ dictis ad Annum 3301 colligitur. Nam ex quo Niniven Assyriæ caput

caput subegit Rex Babylonis, ab eo tempore Babylonii (ut observat Cappellus) Assyriorum nomen sibi vindicarunt. De Pharaonis Expeditione sic scribit *Iosephus Antiquit. lib. 10. cap. 6.* Νεχάως ὁ τῆς Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ἐξείρεται στρατὸν ἐπὶ τῇ Εὐφράτῃ ἵλασι πεταμένον, Μήδους πολεμῶν, καὶ πρὸς Βαβυλωνίους, οἱ δὲ τῇ Αἰγυπτίῳ κατέλυσαν ἀρχήν: τὸ δὲ Ἀσίαν βασιλεύσαν, πόδον εἶχεν. id est: Nechaos Aegypti Rex copias ad Euphratem duxit contra Medos & Babylonios, qui Assyriorum Imperium everterant, volens sibi Asia regnum querere. Inter alias hujus Regis res gestas, victoriam in Magdolo de Syris reportatam commemorat *Herodotus lib. 2.* Πανπύλιος δὲ διώρυγος ὁ Νεχάως, ἐπράπτετο πρὸς στρατίαν: καὶ τεύχεας αἱ μὲν ἐν τῇ Βορρῇ θαλάσῃ ἐπορεύοντο, αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ κόλπῳ, ἐπὶ τῇ Εὐφράτῃ θαλάσῃ.—καὶ Σύροις πρὸς τὸν Νεχάως συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε. καὶ ὅτε πρὸς μάχην, Κάδυν πόλιν τῇ Συρίᾳ ἐῖσαν μεγάλην εἶλε. Nechos (inquit) supersedens à faciendâ Fossâ, ad bellicas copias se convertit: Et triremes partim in mari Septentrionali, partim in Sinu Arabico ad Rubrum mare sunt edificatæ.—Terrestri autem acie congressus cum Syris (Judæos intellege) in Magdolo, victoriâ potitus est; & post prælium, Cadytin magnam Syriæ urbem cepit. Hæc magna Syriæ urbs videtur esse Carchemis: in qua postea Pharao Necho præfidiarios milites habuisse legitur, *Jeremie Cap. 46.*

Post Josiæ mortem, Joachaz filius ejus, annos treis & viginti natus, rex à populo declaratur. Is treis tantum menses regnavit, ut legimus *2 Reg. 23. & 2 Par. 36.* Auctor *Paralipomenon lib. 1. cap. 3.* quatuor Josiæ Regis filios commemorat: quorum primus seu primogenitus ibi vocatur Jochanan, secundus Joakim, tertius Zedekias, quartus Sallum. Jochanan idem est, qui & Joachaz alio nomine dictus. Et hic quidem primogenitus dicitur (ut notat *Vatablus*) non nativitate, sed dignitate: vel quòd primus populi suffragio inter fratres Regnum occupârit. Reverâ autem primogenitus fuit Eliakim, qui & Joakim vocatur. Nâmque is annorum 25 erat, quando regnare cœpit; unde colligitur, eum octavo anno regni Josiæ in lucem editum fuisse: Sed frater ejus Joachaz, qui rex à populo constitutus est anno ætatis suæ vigesimo tertio, anno Regni Josiæ decimo natus reperitur. Zedekiam verò Josias decimo tertio Regni sui anno genuit, siquidem is unum & viginti annos natus ad Regnum accessit, ut post videbimus.

Sallum quo anno natus fuerit, non constat: Sed neque inter Josiæ filios hic recensetur in libris Regum. Tamen in Prophetia Jeremiæ Sallum non solum filius Josiæ dicitur, sed & post patris obitum regnasse, *Jerem. 22. 11.* Vide quæ infra notamus ad Annum 3397.

OLYMPIAS XLII. *Lycotus.*

A.M. 3393. ante Christum 610.

U. C. CXLII. JOAKIMI I.

NABOPOLASSARI XIV.

JOACHAZ Josiæ F. cum à pio patre puram Religionem accepisset, ipse repente sublatis omnibus, quæ secundum Dei Legem à patre non sine difficili labore constituta fuerant, impios cultus revocavit. Hanc ejus impietatem Deus statim ultus est. Etenim Pharao Nechao victor è Syria rediens, Joachazum Hierosolymis ad se evocavit in Riblam. Ribla, quæ & Reblata, civi-

tas fuit in terra Emath sive Hamath. Joachaz, quia resistere tam potenti Regi non potuit, ad ipsum venit. Quem Necho ibi vixit & regno amovit, quòd ipso victore inconsulto, regnum sibi usurpasset. Igitur à regni gubernaculis submotum Joachazum in Aegyptum abduxit Pharaon, eique substituit fratrem natu majorem, Eliakimum scilicet, cui Joakimo nomen fecit. Ipse Joakim annos 25 natus regnare cœpit, & undecim annis regnavit, *2 Reg. 23. 32. & 2 Paralip. 36. 3.* Judæorum terræ tributum Rex Aegyptius imponit centum argenti talentorum, & talenti Auri: cui exsolvendo Joakim populum graviter vexat. Joachaz captivus in Aegyptum abductus, in terra peregrina decessit. Joakimi regis crudelitatem descriptam habes in libro Prophetæ *Ezechielis, cap. 19.*

Pittacus (qui unus est ex Septem Sapientibus) annos circiter quadraginta natus, Melanchrum Mitylenæorum tyrannum Lesbo expellit, Olympiade 42, ut legimus apud *Suidam.* *Laërtius in Vita Pittaci:* Οὗτος μὲν καὶ Ἀλκιμάχου καὶ Ἀδελφῶν, Μελαγχρον κατέειλε τὸν Λέσβου τύραννον, Hic, inquit, unâ cum Alcæi fratribus, Melanchron Lesbi tyrannum profligavit. Hujus tyranni nomen depravatum forsan est apud *Strabonem lib. 13,* ubi de Mitylenæ tyrannis agit: *Multi, inquit, eâ tempestate tyrannidem in hac urbe tenuerunt, ob dissidia: de quibus etiam Alcæus poemata composuit, quæ Stasiotica dicuntur. In tyrannorum numero fuit & ipse Pittacus: quem idcirco, ut & ceteros, Myrsilum, Megalagyrum & Cleonactidas, aliòsque nonnullos, insectatus est Alcæus, ne ipse quidem purus à studio rerum novandarum.* Ibi pro Μεγαλόγυρῳ, reponendum censeo, Μελαγχρον. Pittaci dictum ad Myrsilum tyrannum memorat *Plutarchus, in Symposio:* Ortâ enim disputatione περὶ θνητῶν, dixit, κακίστον εἶναι, τῶν μὲν ἀνθρώπων θνητῶν, τὸν τύραννον: τῶν δὲ ἡνέμων, τὸν κόλακα, Pessimam ferarum esse tyrannum; de cicuribus, adulatorem. Urbs Mitylene, ut ait *Strabo*, viros præclaros hoc tempore tulit, Pittacum, & Alcæum poetam, ejusque fratrem Antimenidam, qui Babylonis auxilio venit, magnûmque confecit certamen, occiso Machata viro pugnace.

A. M. 3394. ante Christum 609.

U. C. CXLIII. JOAKIMI II.

NABOPOLASSARI XV.

NABUCHODONOSOR Nabopolassari F. vivente ac jubente patre in Judæam ascendit. Huic Joakimus rex Juda continuo pollicetur obsequium: quod utcunque præstitit per biennium; tertio autem anno defecit à Babylonis, ut Aegyptium jugum, quod excusserat, rursus subiret. *2 Reg. 24.*

A.M. 3395. ante Christum 608.

U. C. CXLIV. JOAKIMI III.

NABOPOLASSARI XVI.

ALYATTES Lydorum rex bellum, quod à patre traditum acceperat, adversus Milesios gerens, segetes eorum incendit. Ignis ille, valido vigente vento, ad Templum Minervæ Assesiæ pervasit; quo incendio Templum conflagravit. Id duodecimo ejus belli anno contigisse ait *Herodotus libro primo.*

Anaximander Milefius hoc anno nascitur, ut notat Auctor *Anagraphes Olympiadum*. Vide A. M. 3458.

A. M. 3396. ante Christum 607.

U. C. CXLV. JOAKIMI IV.

NABOPOLASSARI XVII.

PHARAO Nechao Aegypti Rex Babylonios, quod sibi subditum Joakimum ad defectionem impulissent, bello aggreditur. Huic obviam it Nabuchodonosor. Commissa ad Euphratem circa urbem Carchemis pugna, Pharaos victus, fugatus, occisus est, ut colligas ex Prophetia *Jeremia*, cap. 46. ubi fit mentio exercitus Pharaonis Necho, qui in Carchamis juxta fluvium Euphratem erat; quem percussit Nabuchodonosor anno quarto Joakimi Regis Juda. Nechaoni defuncto successit Psammis, qui in Aegypto regnavit sexennium, ut in *Enterpe* scribit *Herodotus*.

Babyloniorum Rex Nabopolassar filium suum Nabuchodonosorem auctoritate regia instruit, mittitque ad Syriam & Aegyptum perdomandam. De hac Nabuchodonosoris expeditione, *Berosus* Chaldaicarum Rerum Scriptor fide dignus (cujus verba citat *Flavius Josephus* lib. I. contra *Appionem*) sic scribit: 'Ακούσας δ' ὁ πατήρ αὐτοῦ Ναβουπολάσσαρς ὅτι ὁ τετυγμένθ' σατραπὴς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ πῶς οὖν τῶν Συρίαν τῶν Κοίλων καὶ τῶν Φοινίκων τοῖσι, ἀπείκασεν αὐτῷ γέροντι, ἔδωκεν αὐτῷ ἐτι κακωπαδεῖν, οὐσίῃσι τῶν ὑπὸ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντων ἐν ἡλικίᾳ μὲν πρὸς τὴν δυνάμει, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν. id est: Ubi audivit pater ejus Nabopolassar, quod Satrapa constitutus in Aegypto & Coele Syria & Phoenicia rebellaret, cum non valeret jam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori etate valenti partem quandam exercitus, contra eum misit. Hac Berosi verba protulit idem Josephus Antiquitatum libro decimo. In hac porro Expeditione Astibarem Medorum Regem (qui Cyaxares Herodoto appellatur) Nabuchodonosori socium fuisse, memoriae prodidit *Alexander Polyhistor*: cujus verba hac leguntur apud *Eusebium*, *Preparationis Evangelicae* libro nono: Τὸν δ' ἔτι Βαβυλωνίων βασιλεὺς ἀπέστειλε Ναβουχοδονοσορ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰερემίου προσηγορευθέντα, παρακαλέσας Ἀσσιάρην τὴν Μήδων βασιλεὺς συστρεφεῖν αὐτῷ. id est: Babyloniorum rex Nabuchodonosor, ubi audisset quae à *Jeremia* fuerant prophetice prolata, hortatus est Astibarem Regem Medorum, ut una secum proficisceretur in militiam. Idem Astivares Nabuchodonosorem adjuvat post in expugnatione Ninives Anno 3402.

Jeremias Propheta per Baruchum Scribam indicit jejunium celebrandum nono mense qui Judæis *Casten* dicitur. Eo mense Baruch populo jejunanti legit librum, quem *Jeremia* dictante scripserat comminatorium adversus Regem & Populum. Deinde seorsum Principibus eundem librum legit. Interea rex Joakim securus in palatio deliciatur: Jubet propheticum *Jeremiae* librum ad se perferri. Vix dum treis, quatuorve paginas lectas audierat, cum iratus correptum, leceratumque librum in ignem conjicit. *Jerem.* 36.

CAPTIVITAS Iudæorum.

Annos Regni Nabuchodonosoris ab hujus anni mense Tisri, vel à sequente Nisan inchoandos esse, recte (opinor) censet *Cappellus*. Circa hujus anni Tisri, inibat Joakimi quintus annus, vel decurrebat ad medium quartus,

cum Deus denunciaret Judæis per Prophetam *Jeremiam* Septuaginta annorum Captivitatem. Id ex ipsius *Jeremiae* verbis cognoscimus, quae Capite vigesimo quinto leguntur, in hanc sententiam: Anno Joakimi quarto, Nabuchodonosoris primo, sic Hierosolymitanos nomine DOMINI alloquutus sum: Hic est vicesimus tertius annus à decimo tertio Josia anno, ex quo vos sedulo compello, & alloquor; vos autem non audiistis. — Quamobrem ecce ego, inquit DOMINUS, immisurus sum Nabuchodonosorem servum meum: — eritque hac Terra desolationi & vastitati, serviēque gentes istae Regi Babylonia septuaginta annos. at cum implebitur septuagesimus annus, tum visitabo super Regem Babyloniae & gentem illam. Series hujus sermonis aperte indicat, à *Jeremia* designari hunc ipsum Annum, à quo initium ducat Imperium Babylonicum, Servitus Judæorum & Desolatio Judæae; omniāque simul duratura annos septuaginta.

OLYMPIAS XLIII. Cleon.

A. M. 3397. ante Christum 606.

U. C. CXLVI. JOAKIMI V.

NABOPOLASSARI XVIII.

NABUCHODONOSORIS I.

NABUCHODONOSOR dum suas injurias ultum it, Prophetiam *Jeremiae* implet, & justa Dei Judicia exercet adversus Joakimum foedifragum, hominibus & Deo infidum, 2 Reg. 24. & Paralip. 36. Annum, quo Nabuchodonosor venit ad obsidendam Hierosolymam, tertium Regni Joakimi annum fuisse, multi existimant. Nempe aperte ita sonare videntur prima verba Libri Danielis: Anno tertio regni Joacim regis Juda, venit Nabuchodonosor rex Babylonis adversus Jerusalem, & obsedit eam. Sed ex *Jeremiae* verbis cap. 25. apparet, annum primum Nabuchodonosoris, in quartum annum regni Joakim incidisse. Quod si primus Nabuchodonosoris annus tertium & quartum Joakimi annum contigerit (quae communis est interpretum sententia) facilis fuerit hujus nodi solutio. Verum *Judei* in *Seder Olam* Cap. 25. monent, verba Danielis accipienda esse de tertio anno rebellionis Joakim. Annum Hebdomadis tertium *Cappellus* intelligi arbitratur: Itaque locum Danielis sic vertit: Anno tertio, regnante Joakimo Rege Juda, venit Nabuchodonosor &c.

Urbe captā, Joakimus rex, multique ex Principibus, & plebei quam plurimi captivi abducuntur. multa etiam Templi vasa Babylonem transportantur. Hac deportatio magnam proculdubio Judæae vastitatem importavit. Itaque jam tum multis in locis coepit Terra sabbatizare, ut praedictum olim fuerat in Lege Moisaica, *Levit.* 26. 34, 35. Fuit hic Sabbatismus ἐξ ἀποκορύφτης, de quo loquitur Sacra pagina 2 Paralip. 36. 21.

Jechonias Joakimi F. Josiae N. hoc circiter anno nascitur, paulo scilicet ante quam pater ejus in exilium duceretur. Id notavit Evangelista in Christi Genealogia: Joakim genuit Jechoniam ἐπὶ μετριοῦς βασιλεὺς, hoc est, sub ipsum deportationis Babylonicæ tempus. Abducto autem in captivitatem Joakimo, Sallum Josiae filius, Jechoniae infantis patruus, nomine tutoris vel proregis videtur regiam munia obiisse: qui idcirco *Jerem.* 22. 11. regnare dicitur, paternoque folio insidere. Quia verò populus optabat, & à pseudoprophetis sperare jubebatur Joakimi

Joakimi reditum; Jeremias contra pronunciat nunquam rediturum, sed Babylone moriturum, insepultumque cadaver ejus bestiis objectum iri. Igitur Sallum ibi alloquitur, his verbis: *Sic dicit DOMINUS ad Sallum filium Josia, regem Juda, qui loco patris Josia regnat; Is, qui egressus est ex hoc loco (Joakimum intelligit) non amplius huc revertetur. nam quò abduxerunt eum, in eo loco morietur, & terram hanc non videbit amplius.* In hujus loci explicatione frustra se torquent Interpretes. Notandum, in Jeremiae prophetiis temporum seriem non ubique observatam esse, sed nonnulla, quæ antè gesta sunt, post recenseri. In Prophetis enim non textitur ordo historiae, ut monet B. Hieronymus.

Abducti sunt cum Joakimo pii aliquot, atque inter eos propheta Ezechiel *πῦς ὄν*, etiamnum puer, ut ait *Josephus Antiquit. libro decimo.* Erat Ezechiel è tribu Sacerdotali, ut ipse indicat. Eodem tempore abductus fuit Daniel stirpe regiâ prognatus, & tres socii ejus, Ananias, Misaël, & Azarias. Hosce quatuor, nobilissimorum Judæorum pueros & Sedekia Regis cognatos fuisse, legas apud *Josephum libro jam citato, cap. 11.* Daniel tum annos quindecim natus erat, ut Judæi tradunt.

Alyattes Lydorum rex, cum agrotaret, Oraculum Delphicum consulens, jubetur Templum Minervæ reparare, quod Lydi in terra Milesiorum concremarent. Quocirca rex caduceatores Miletum mittit, ad ineundas cum Thrasylulo Milesiorum tyranno pactiones tantisper dum templum ædificaretur. Thrasylulus civibus suis mandat, ut pro se quisque frumentum omne quod haberent, in forum efferrent, ibique discumbentes convivium agerent. Caduceator hæc conspicatus, Alyattæ renunciat. Ob hoc inter eos pacificatum est: & Alyattes, postquam pro uno duo delubra apud Assesum ædificasset, ex morbo convaluit. *Herodot. lib. 1.* Thrasyluli stratagemâ *Polyanus libro sexto* commemorat.

Europus Macedonum rex annos regnat viginti sex. *Euseb.*

A. M. 3398. ante Christum 605.

U. C. CXLVII. JOAKIMI VI.

NABOPOLASSARI XIX.

NABUCHODONOSORIS II.

PITTACUS, postquam tyrannos Lesbo expulisset, ipse rexit Mitylenæos: unde & ipsum tyrannum fuisse, aliqui tradiderunt. Quamvis autem, ut dominationes multorum tolleret, omnem potestatem penes se unum positam usurpaverit Pittacus, tamen re confectâ, libertatem & *αὐτονομίαν* civibus reddidisse fertur, ut docet *Strabo libro decimo tertio.* *Aristoteles* sanè Pittacum legum potius latorem agnoscit, quàm regem. Verba ejus, *Politicoz lib. 2. cap. 10.* *Ἐφ' ἧτο δ' ἡ Πιττακὸς νόμον δημοκρατίας, ἀπὸ τῆς πολιτείας.* Ibidem legem hanc à Pittaco latam ait, ut ebrii, si quem pulsarint, majorem, quàm sicci, pœnam luant: videlicet *δραχμὴν ἑκατὸν* sive *δρασίαν*, duplo majorem, ut est apud *Laërtium*, & apud *Plutarchum in Convivio Septem Sapientium.* Quamquam verò Pittacus non fuit rex vel tyrannus, tamen huic summum imperium non semel tradiderunt Mitylenæi, ad tempus aliquod præfinitum; putâ, donec bellum quodpiam ad finem perduxissent. Sic enim imperatorem elegerunt Pittacum adversus Exules, quos

civitate ejecerant, ut notat *Philosophus Politic. lib. 3. cap. 10.* Exulum duces erant Alcaus poëta, & frater ejus Antimenides. Cum Sigæum sibi vindicarent Mitylenæi, idem Pittacus strategus adversus Athenienses delectus est. Historiam narrat *Strabo libro decimo tertio: Archaanax Mitylenæus ex Iliacis lapidibus Sigæum substruxisse dicitur.* Id occupaverunt Athenienses, misso Phrynone, qui (ante annos fere triginta) Olympionices fuerat. Cum autem Lesbii, qui pleraque domicilia condiderunt, totam fere Troadem sibi tanquam hereditario jure vindicarent, Pittacus Mitylenæus cum classe contra Phrynonem profectus, bellum aliquandiu gessit. postea, cum Phrynon ad singulare certamen Pittacum provocasset, hic piscatorio usus apparatus eum excepit, & rete in eum coniecit; itaque reti comprehensum, tridente ac pugione confodit. Hoc stratagema commemorat *Polyanus libro primo: Pittacus & Phrynon singularem certamine pro Sigæo certabant: ac visum est, ut uterque paribus armis uteretur.* Quæ igitur palam cernebantur arma, paria erant. At Pittacus rete (*ἀμφιβληστρον*) sub scuto occultarat. eo constringit Phrynonem, & facile attractum occidit: atque ita *Σίγειον τοῖς Λεσβίοις τὸ λίαν ἐδάρευσεν*, id est, Sigæum Lesbii lino captavit. In libris editis male *Δεσπλοῖς* legitur, pro *Λεσβίοις*. Hoc maximum ac pulcherrimum Pittaci factum omissum ab *Herodoto historico*, notat *Plutarchus, libello De Herodoti cacoëthia.* Hinc manavit illud Pugnæ genus, quod in usu postea fuit gladiatoribus: *Festus: Retiario pugnanti adversus mirmillonem cantatur, Non te peto, piscem peto.*—Hoc autem genus pugne institutum videtur à Pittaco uno ex Septem sapientibus, qui adversus Phrynonem dimicaturus propter controversias finium, quæ erant inter Atticos & Mitylenæos, rete occulto lato impedivit Phrynonem.

Pittacus, de Agro, quem civibus acquisierat, sumere sibi quantam vellet portionem, jussus, tantum accepit, quantum misso jaculo consequebatur, ut scribit *Plutarchus in Præceptis Politicis.* Idem, libro *De Cacoëthia Herodoti: Pittacus, cum Mitylenæi magnâ ei dona offerrent, ἀκοντίσας τὸ δόρυ, τὸτο μόνον τὸ χεῖρον ἡξίωσαν, ὅσον ἐπέχον ἢ αἰχμὴν καὶ καλεῖται μίχρη νῦν Πιττακίαν.* id est: Conjectâ hastâ, id duntaxat agri petiit, quo cuspis pertigisset; locûsque is etiamnum Pittacium dicitur. Vide *Valerium Max. lib. 6. cap. 5.*

Tritici molendi exercitium Pittaco fuisse, memoriæ prodidit *Clearchus*, apud *Laërtium: Τέτρα γυνάστιον, ὅτιον ἀλεῖν.* Itaque *Plutarchus in Symposio*, Thaletem inducit hæc loquentem: *Ἐγὼ δ' ἔβην ἡκεὶν ὁδὸς οὐδ' ἔμυλιν ἐν Λέσβῳ ἠκούσθαι, Ἄλε μύλα ἀλεῖ, καὶ ὁ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλας Μιτυληνάς βασιλίδας.* Ego, inquit, cum in Lesbum venissem, audiui hospitalem sic cantantem ad pistrinum: Mole, pistrinum, mole: nam & Pittacus molit, rex magnæ Mitylenæ. *Andreas Dunæus* vir doctissimus Prælectionibus ad *Lyfiam*, hanc ἐπιμύλιον ὁδὸν non bene intellexit. Pittacus enim non *Μιτυληνῶν ἀλεῖν* ibi dicitur, sed *Μιτυληνῶν* sive *Μιτυληνάς βασιλίδας*. neque metaphoricus latet sensus, qualis apud Prophetam *Esaiam cap. 5. vs. 15.* ubi tyrannos sic increpat, *Quare commolitis ora pauperum?* Absolutè autem ponitur verbum ἀλεῖν, quo Pittaci exercitium seu *σποματικὴν γυνάστιαν* denotatur. Cujus etiam meminit *Clemens, Pedagogico: Ὁ Πιττακὸς ἐκείνῳ ἡλάνθη ὁ Μιτυληναίων βασιλὶς, ἐκέρχῳ γυνάστιῳ χεράσθαι.* Pittacus ille Mitylenæorum rex molere solebat, operoso utens exercitio. Ἀλάνθη est ἀλεῖν. Sed & de laude Molæ scripsit ipse Pittacus, ut docemur ex *Varia Eliam Historia, lib. 7. cap. 4.*

A. M. 3400

A. M. 3400. ante Christum 603.

U. C. CXLIX. JOAKIMI VIII.

NABOPOLASSARI XXI.

NABUCHODONOSORIS IV.

DANIELEM, & treis Socios ejus, in Schola Chaldaeorum educatos, post triennii institutionem Rex Nabuchodonosor tum formæ elegantia, tum ingenii amantitate & mentis sagacitate reliquis omnibus longè præstantiores esse, comperit. *Dan. cap. 1.*

OLYMPIAS XLIV. *Gelon.*

A. M. 3401. ante Christum 602.

U. C. CL. JOAKIMI IX.

NABOPOLASSARI XXII.

NABUCHODONOSORIS V.

ALCÆUS Mitylenæus, nobilis Poëta lyricus, hoc tempore inclaruit, ut notat *Eusebius*. In Opere, quod Στισιωνικῆ inscripsit, de Mitylenæorum seditionibus egit Alcæus, & tyrannos infectatus est. Cum verò ipse à rerum novandarum studio non esset alienus, patriâ pulsus, Pittacum (cui rerum summa commissa fuit) convitiis laceravit, ut ex *Diogene Laërtio* cognoscimus. Vide & *Aristotelem Politicôn* libro tertio, cap. decimo. Postea maledicus ille Poëta, cum se ducem exulibus præbuisset, & patriæ bellum inferret, captivus in ipsius Pittaci manus venit, & impunè dimissus est. Igitur *Valerius Maximus* (lib. 4. cap. 1.) laudat Pittaci moderationem, qui Alcæum poëtam, & amaritudine odii, & viribus ingenii adversus se pertinacissimè usum, tyrannidem à civibus delatam adeptus, tantummodo quid in opprimendo posset, admonuit. Alcæi Stasiotica intellexit *Quintilianus*, libro decimo: Alcæus (inquit) in parte Operis aureo plectro meritò donatur, qua tyrannos infectatur. Cui Operi suam Navigationem, & Exsilium, videtur inseruisse. Unde *Horatius*, lib. 2. ode 13:

Et te sonantem plenius aureo

Alcæe plectro dura navis,

Dura fugæ mala, dura belli.

Alcæus enim & Archilochus ἑκάτερος τὴν εὐνομίαν εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐλάττει, uterque facundiam suam in propria vite descriptionem contulit, ut ait *Synesius*, libro *De Insomniis*.

Sappho Lesbica, insignis poëtria, Alcæo fermè æqualis fuit. De qua sic scribit *Strabo*, lib. 13. Σαπφίς καὶ ἡ Τέτις καὶ ἡ Σαπφὸς, Σαπφασὸν τι χεῖρα. ἡ δὲ ἰσοῦς ἐν ποίῳ χρόνῳ τῷ μνημονεύοντι πάντῃ τινὰ γυναικὶ ἐλάμνον, ἐστὶ καὶ μικρὸν, ἐκείνη, μάλιστα χεῖρα. id est: Floruit eodem tempore Sappho, fœmina admirabilis. non enim ullis temporibus (quorum quidem memoria conservatur) aliquam exstitisse mulierem novimus, quæ vel aliquatenus cum ea comparari possit, poëticam si spectemus facultatem.

A. M. 3402. ante Christum 601.

U. C. CLI. JOAKIMI X.

NABOPOLASSARI XXIII.

NABUCHODONOSORIS VI.

PSAMMIS Nechaonis F. Ægypti rex moritur. Ei succedit filius Apries, regnatque annos viginti quinque. Hujus fit mentio in Prophetia *Jeremia*, cap. 44. 30. Sed ibi Latinus Interpres hunc Ephree vocat, recentiores Hophrah. Apud Clementem & Eusebium Ὀυαφρὴς appellatur, sicut & LXX Interpretes Ὀυαφρὴ reddiderunt. Fuit alius Vaphres rex Ægypti, temporibus Salomonis, ut & suprâ notatum est.

Cyaxares Medorum Rex hoc circiter anno Ninum urbem videtur cepisse. Sic enim scribit *Herodotus*, libro primo: Scythæ octo & viginti annos Imperium Asia tenuerunt: quo tempore omnia injuriose & superbe imperitando vastarunt. Plerosque igitur eorum Cyaxares & Medi hospitio acceptos & inebriatos interemerunt. Et hoc modo Medi recepto imperio, iis, quæ prius obtinebant, sunt potiti, & Ninum ceperunt. Hæc ille. Cyaxarem verò Nabuchodonosoris socium in bellis gerendis fuisse, jam suprâ ex Alexandro Polyhistore notavimus. Quodsi Medi hac tempestate Socii & σύμμαχοι Babyloniorum fuerint, facile colligi potest, Ninum (quæ absente Nabuchodonosore defecerit à Babyloniis) Medorum armis domitam & Babylonico rursus subditam esse imperio. Tamen ex *Herodoto* apparet, urbem Ninum & Assyrios in Medorem potestatem à Cyaxare nunc reductos esse: Μήδῃ, inquit ille, πῶς ἦ Νῖνον εἶλεν, καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχείμεναι ἐποίησαντο, πάλιν δὲ Βαβυλωνίους μοίρην. id est: Medi Ninum expugnaverunt, Assyriosque exceptâ Babylonii parte subegere. Ninus à Cyaxare capta bis memoratur in Chronico *Eusebiano*, semel ad Annum Josiæ XXVI, & iterum ante quadriennium, hoc est, anno secundo Nabuchodonosoris. *Judei* verò in *Seder Olam* cap. 24. Niniven à Nabuchodonosor anno primo regni ejus subversam fuisse, tradunt.

De Excidio Ninives.

Jonas Propheta ante annos ferè 230 comminatus fuerat supplicium de Ninivitis sumendum post dies quadraginta. Illud tamen supplicium propter eorum poenitentiam tum dilatum fuit. Cum verò non multo post ad eadem scelera Ninivitis rediissent, de excidio Ninives prophetavit Nahum, post Ezechia annu septimum, quo capta sunt Decem Tribus, & ante adventum Sennacherib Regis Assyriorum. Quæritur autem, quo tempore acciderit Ninives interitus? Sine dubitatione credendum est, inquit *Ribera*, illam Prophetiam Nahum de Excidio Ninives, impletam esse tempore Nabuchodonosor Regis Babylonis, qui evertit Jerusalem. Hæc quidem Ebraeorum est sententia in *Seder Olam*, ut jam dixi. Sed & *B. Hieronymus Proœmio Commentariorum in Nahum*, Niniven everfam esse dicit à Chaldæis: & post affirmat, captam esse à Nabuchodonosor. Eadem est sententia Theodoret, & aliorum. *Cyrillus* tamen *Alexandrinus* Niniven ad Cyri Persarum Regis tempora stetitisse, & ab eo everfam opinatur. Assyriam ante Nabuchodonosoris tempora Babyloniæ annexam fuisse, suprâ ex Cappello notavimus. Nam qui Manassem Regem ceperunt & Babylonem abduxerunt, dicuntur Duces Regis Assyria, 2 *Par.* 33. Et Rex ille, qui ad Euphraten pugnavit

pugnavit cum Pharaone Necho, aperte dicitur Rex Assyriorum. Is autem non alius videtur quam Nabopolassar Nabuchodonosoris pater. Cum vero Ninive Assyriorum metropolis subinde à Babylonis, ut credibile est, deficeret, tandem regnante Nabuchodonosore subversa est, & tunc demum Assyrii per eum domiti ad Babylonios transfierunt, & imperio Babyloniorum subjecti sunt. Ex illo etenim tempore cœperunt Chaldei multis nationibus dominari. De hujus Babylonici Imperii magnitudine consulatur Sacra Scriptura, *Jerem.* 27. 6, 7. & *Abak.* 1. 5. Item *Dan.* 2. 37.

Niniven juxta vaticinium Nahumi excisam fuisse antequam rueret Monarchia Chaldaeorum, plerique Sacrae Scripturae Interpretes fatentur, Non autem anno primo Regni Nabuchodonosoris, sed demum post Hierosolymorum αλώσει Niniven ab eo subversam recte animadvertit *Franciscus Ribera*: quam Ninives expugnationem Cyaxari tribuit *Herodotus*. Si vera est *Herodoti* historia, ait ille, dicemus Cyaxarem Regem Medorum auxilium tulisse Nabuchodonosori contra Assyrios: atque ita Medos expugnasse Niniven, sed Nabuchodonosore duce, qui eorum auxilio & operâ maximè uteretur. Et enim (ut ex *Jeremia* Cap. 25. 25, 26. colligit *Ribera*) prius Medos expugnavit Nabuchodonosor, deinde jam subactos, atque Assyrii jam diu insensos facile ad vicinæ urbis expugnationem adduxit. His adtexenda sunt *Joh. Drusii* verba, in *Nahumi* caput tertium: *Ninum everfam scribunt alii à Cyaxare, ut Eusebius & Herodotus; alii à Nabuchodonosore, ut Hieronymus & Ebraei ad unum omnes. utrumque verum est. Nam hi duo Reges conjunctis viribus Ninum simul obsederunt, ceperunt, & deleverunt.* Colligit hoc *Drusius* ex fine libri *Tobia*: Καὶ ἦκουσεν, ὅτι ἡ Σπερδαίνων αὐτὸν, ἡ ἀπὸ Λέαν Νινύην, ἡν ἡ Χυαλώπις Ναβουχοδονόσορ καὶ Ἀσούργος. id est: *Audivit (Tobias) ante mortem suam de Excidio Ninives, quam cepit Nabuchodonosor, & Asuerus, hoc est, Cyaxares.* Hujus Asveri filius Darius annum ætatis agens ferè vicessimum, huic Ninives αλώσει interesse potuit. quem postea Nabuchodonosor honoribus affecit, ut infra ad A. M. 3447. ostendimus.

A. M. 3403. ante Christum 600.

U. C. CLII. JOAKIMI II.
NABOPOLASSARI XXIV.
NABUCHODONOSORIS VII.

NABUCHODONOSOR, prout ira vel Judæorum defectiones animum ejus subinde commovebant, captivos Hierosolymis abduxit in Babyloniam. Deportationum istarum alia majores, alia minores fuerunt. Majores sunt tres: quarum Prima facta est anno primo regni Nabuchodonosoris, ut dictum est. Minores itidem tres sunt; quarum Prima hoc anno contigit. Nam anno Regni sui septimo Nabuchodonosor abduxit Judæorum tria millia, & viginti treis, ut testatur *Jeremias* Prophetæ, Cap. 52. 28.

A. M. 3404. ante Christum 599.

U. C. CLIII. JECHONIAE I.
NABOPOLASSARI XXV.
NABUCHODONOSORIS VIII.

JOAKIM Josia F. captivus Babylone moritur. Ejus cadaver insepultum abjicitur; quod prædixerat *Jeremias* cap. 22. 19. & 36. 30. Jehoiachin (qui Græcis Bibliorum Interpretibus Ιεζονίας, & Veteri Latino Jechonias & Joachin appellatur) Joakimi filius, rex non prius dictus fuit, quam audita est mors patris. Joakimum verò Babylone mortuum negant Judæi. Postquam enim in vinculis annum unum Babylone detentus fuisset (ut illi autumant) regno restitutus iterum defecit. quapropter Nabuchodonosor septimo regni sui anno rursus copias contra Jerusalem duxit, & iterum abduxit Joakimum anno sui regni undecimo, quo anno & mortuus est dum Babylonem versus abducebatur, & sepulturâ caruit. Videtur sanè hoc colligi ex *Jeremia* verbis cap. 22. 19. ubi Joakimi cadaver projectum dicitur extra portas Jerusalem: & ex 2 *Par.* 36. 6. ubi Nabuchodonosor eum non quidem abduxisse, sed vinxisse dicitur ut abduceret in Babel. Non autem eo usque denuò fuit abductus, inquiunt, sed in itinere mortuus est. Joakimi morte auditâ, Hierosolymitani filio ejus Jechonias regium nomen imponunt. Octo annos tunc natum fuisse Jechoniam, legimus 2 *Par.* 36. 9. Si autem octennis ad regnum accesserit, natus fuit sub id tempus quo pater in exilium ducebatur. Tamen Græca Versio habet οκτωκαιδάκα, sicut & 2 *Reg.* 24. 8. Jechonias octodecim annorum fuisse dicitur, quando regnare cœpit. Igitur quidam volunt, eum à patre consortem regni factum, cum octennis esset, licet anno demum ætatis decimo octavo solus regnare cœperit.

Jechonias Joakimi F. rex à populo appellatus, non multo post regno exutus est. Nabuchodonosor enim, quia id suo injussu fieri videbat, sub finem ætatis præmissis copiis quæ oppugnarent Hierosolymas, Jechoniam abducit Babylonem, cum menses treis & dies decem regnasset, 2 *Reg.* 24. 8. & 2 *Par.* 36. 9, 10. Ita impletum est, quod Deus prædixerat *Jerem.* 36. 30. *Semen Joakimi in solio Davidis non sessurum*, id est, non permansurum: Non enim diu distulit illud judicium, quod severè denunciaverat; *Etiamsi fuerit Chonias sigillum* (sive annulus signatorius) *in manu dextera mea, inde evellam eum*, *Jer.* 22. 24. Ibi Domini nomen à Regis nomine avulsum esse, dum Chonias non Jechonias nominatur, observat *B. Hieronymus*.

De hac Jechonias & Principum ejus transmigratione, sic scriptum est 2 *Reg.* 24. 10. *Ascenderunt servi Nabuchodonosor Regis Babylonis in Jerusalem, & circumdata est urbs munitionibus. Venitque Nabuchodonosor Rex Babylonis ad civitatem, cum servi ejus oppugnarent eam. Egressusque est Joachin rex Juda ad Regem Babylonis, ipse & mater ejus, & servi ejus, & Principes ejus, & Eunuchi ejus: & suscepit eum Rex Babylonis anno octavo Regni sui. Et protulit inde omnes thesauros Domus DOMINI, & thesauros domus Regia: & concidit universa vasa aurea, quæ fecerat Salomon Rex Israel in Templo Domini; juxta verbum Domini (quod scilicet locutus fuerat per Esaiam 2 *Reg.* 20. 17.) Et transtulit omnem Jerusalem, & universos principes, & omnes fortes exercitus, decem millia in captivitatem: & omnem artificem*

artificem & inclusorem: nihilque relictum est, exceptis pauperibus populi Terræ. Transtulit quoque Joachin in Babylonem, & matrem Regis, & uxores Regis, & Eunuchos ejus; & Judices Terræ duxit in captivitatem de Jerusalem in Babylonem: Et omnes viros robustos, septem millia; & artifices & inclusores mille, omnes viros fortes, & bellatores; duxitque eos Rex Babylonis captivos in Babylonem Jechonia loco Matthaniam Josia filium substituit Nabuchodonosor, eique Sedekia nomen imponit.

Initium Annorum Septuaginta ab hac Jechonia captivitate arcessendum nonnulli existimant; idque colligunt ex *Jeremia Cap. 29*. Ibi enim Propheta librum misisse dicitur Babylonem ad Captivos; postquam Jechonias & Principes eo abducti sunt; in quo libro sic scripsit: *Hec dicit Dominus, Cum ceperint impleri in Babylone septuaginta anni, visitabo vos, & suscitabo super vos verbum meum bonum, ut reducam vos ad locum istum.* Sed ibi alloquitur Jeremias omnes simul captivos, tam primam quam secundam captivitatem abductos, docetque totum Captivitatis Judæorum & Imperii Babylonici tempus futurum annorum LXX.

Sedekias annos unum & triginta natus erat, cum in locum Jechonia substitueretur, regnavitque annos undecim. Regnum autem Sedekia modo ab hujus, modo à sequentis anni Nisan, modo ab intermedio Tisri videtur inchoari.

OLYMPIAS XLV. Anticrates.

A.M. 3405. ante Christum 598.

U. C. CLIV. SEDEKIAE I.

NABOPOLASSARI XXVI.

NABUCHODONOSORIS IX.

LEGATI ad Regem Sedekiam missi à regibus Idumæorum, Moabitarum, Ammonitarum, Tyrriorum & Sidoniorum, eum ad rebellionem incitant. Illis Propheta Jeremias juga mittit, quæ perferant ad reges suos, monens, ne Babyloniorum jugum excutiant, sed patienter subeant. Simul denunciat, eos, qui Babylonicum hoc jugum ferre recusaverint, fame, peste, gladio malè perituros. Denique prædicit, Reliqua Templi vasa in Babyloniam asportatum iri. Vide *Jeremia cap. 27*. Ex cujus Capitis initio apparet, hanc prophetiam divinitus revelatam Jeremia fuisse in principio regni Joakim, & hoc demum anno cum Legati ad Sedekiam venissent, denunciatam: nisi potius dicendum, illa verba, *In principio regni Joakim* filia Josia regis Juda, pertinere ad finem Capitis 26. Quod monet *Ribera Commentariis in Haggaem*. Vaticinatur Hananias pseudopropheta, Jechoniam & Vasa sacra reductum iri: Jugum ligneum Jeremia collo detractum confringit. Jeremias jugum ligneum ferreo commutandum docet, & ipsum pseudopphetam hoc anno moriturum affirmat. Perit Hananias sequente Tisri sive mense septimo, cum Jeremias hunc ejus interitum mense quinto prædixisset. Vide *Jer. cap. 28*. Hunc annum quartum Hebdomadis fuisse putat *Cappellus*. Non multo post Sedekias Babylonem legatos mittit Eleasam & Gemariam: per quos epistolam Jeremias ad Captivos scriptam mittit. Vide *Jerem. 29*.

Cylon Atheniensis, qui *Διόλα* victoriam Olympiade 35a reportasse dicitur, hoc anno tyrannidem affectans, Athenis Arcem occupare conatur. Id cum

efficere non posset, assedit simulacro Deæ Minervæ supplex, ipse ac Socii. Illinc eos submovet Magistratus, data fide puniendi eos citra mortem. mox autem interficiuntur. Historia exstat apud *Herodotum libro quinto*. Narrat *Thucydides*, Cylonem consulto prius Oraculo ac male intellecto, ad tyrannidem adspirasse, cumque dilapsus ab obsidione, qua premebatur, in Eumenidum Ara confedisset, interemptum fuisse. Plenius rem narratam legimus in *Scholiis ad Equites Comici*, in hanc sententiam: *Cylon vir Atheniensis, qui Theaginis Megarensis filiam duxerat uxorem, affectans tyrannidem, accepit oraculum, Magno Jovis Festo (τῇ μεγάλῃ ἐστὶ τῇ Διὶ) urbem occupandam esse. Ille cum ignoraret, Diasia esse illud magnum Festum, acceptis à Theagine copiis, Urbem Olympicam Festo aggressus, dum Acropolin occupare voluit, capitur. Herodotus ait, eum simulato aequalium sodalitis Arcem occupare conatum esse. Unde colligas, moris fuisse, ut juvenes ἡλικῶν τινῶν certo tempore convenirent, ac ἐταίρειν agitarent circa Acropolin. Atheniensium Magistratus, qui Cylonem & Socios ab Arce descendere impulerunt, Prytaneis, ἢ Ναιῦνταιν Herodoto vocantur. Olim Archontes Ναιῦνταιν dicebantur, ut ait *Harporation*: aliis verò Ναιῦνταιν appellatur. In *Hesychii Lexico*, Ναιῦνταιν, Ναιῦνταιν. Hujus autem anni Archon eponymus, ut puto, fuit Megacles. Quod & *Plutarchus* indicat, in *Vita Solonis*: Τὸ δὲ Κυλῶνιον ἄρξ, inquit, ἦν ἡ ἐκ πολλῶν διετάχθη ἡ πόλις, ἐξ ἧς τὸ συνωμότας τὰ Κύλων & ἱκετόντας ἡ δὲ Ναιῦνταιν ὁ ἀρχὸν ἐπὶ δὲ Ναιῦνταιν ἐπεσεν. id est: Athenas diu perturbavit Cylonium piaculum, ex quo Cylonis conjurationis consortes, qui ad Deæ Simulacrum supplices confugerant, Megacles Archon ad causam dicendam descendere impulit. Ibidem hæc addit: Eos annexum Minervæ delubro filum tenentes, ubi in descensu appropinquarunt Aris Dearum Severarum, rupto suâ sponte Filo, Megacles cum suis Collegis (quasi rejiciente Supplices Deâ) corripere institerunt. atque illos, qui extra templum erant, lapidibus obruerunt: qui verò ad Aras confugerunt, ibi trucidati sunt. Filum illud sive κρόκη, quam Cylon & Socii apprehendebant, est ubi ἱκετὴν eleganter appellatur, cum tamen illa vox propriè denotet rami oleæ lanâ obvolutum, quem supplices prætereundum solebant. *Interpres Aristophanis*, ad *Παῖς*, hæc adnotat: Qui unâ cum Cylone in Arce Athenarum obsessi erant, ad causam dicendam descenderunt in Areopagum, ἐν τῇ ἐδῆς ἡ δὲ Ναιῦνταιν ἐξ ἧς τὸ συνωμότας ἡ δὲ Ναιῦνταιν ἡ δὲ Ναιῦνταιν, ἡ δὲ Ναιῦνταιν, ἡ δὲ Ναιῦνταιν. id est: Manu tenentes stamen supplicatorum sedi Minervæ alligatum; quo disrupto, lapidibus petebantur. Ibidem hæc leguntur: Ἐκείνῳ ἐν τῇ κρόκῃ, φονὴ ἐγένετο: &c. Ipse (Cylon) nactus opportunum tempus, fugâ sibi consuluit: & amici ejus, ad Dearum aras confugerunt: quos inde abstractos interfecerunt: nempe, non tantum amicos ejus, sed & ipsum, qui eò confugerat. Non enim fugâ elapsus est Cylon, sed unâ cum Sociis ibi est trucidatus.*

Ob hanc Supplicum cædem, Megacles ceterique Athenienses qui huic negotio manus admovère, Numinis iram implacabilem incurrisse credebantur, ideoque Scelerati appellati, & habitati sunt, ἐταίρειν ἢ ἀλιτῆροι τὸς θεῶν, ut loquitur *Thucydides*, quasi quorum capita devota Deæ, atque sacrata essent; quod morte ipsorum omnium, non alia piaculari hostia, crimen illud expiandum videretur. Neque solum ipsi hujus Cædis patratores, sed & ipsorum posterii ἐταίρειν habebantur. *Pausanias*, *Achaïcis*: Magistratus Atheniensium, cum Minervæ Supplices occidissent, ex ea nimirum factione

factione quæ cum Cylone Arcem occupaverat, & αὐτοὶ
 οἱ ἀποκτείναντες ἐνομιάζωνται καὶ οἱ ἐξ' ἐκείνων ἐνταῦθα τῇ θεῷ,
 & ipsi interfectores, & eorum posterius violatæ per eadem re-
 ligionis damnati; obnoxii Deæ fuere. Hoc illud est Κυλῶ-
 νεον ἄγος, Piaculum Cylonæum, Olympiade quadra-
 gesima quintâ (ut Anonymus notavit) admissum, cu-
 jus passim Veteres Scriptores meminerunt. Suidas :
 Κυλῶνειον ἄγος, ἀπὸ Κυλῶνος, ὃν καταφύζοντα ἐπὶ τὰς Σε-
 μείας θεὰς ἀποσπείσαντες αὐτὸν οἱ παῖδες τῆς Μεγακλέας (ita le-
 gendum, non Περικλέας) Ἀθλωνοὶ ἀπέκτειναν. id est :
 Cylonium Scelus, ita dictum à Cylone, quem ab Aris Ve-
 nerandarum dearum, ad quas confugerat, avulsum, Athe-
 nenses qui erant cum Megacle, occiderunt.

Cyloni statuam æneam ab Atheniensibus positam
 esse, testatur Pausanias : Quem honorem idcirco ei
 habitum dicit, quod & formæ dignitate præstiterit, &
 gloriâ fuerit minimè vulgari. nam Theagenis Mega-
 rensiū tyranni filiam in matrimonio habuit, & in O-
 lympia victor de iterato stadio renunciatus est. Cylonis
 socios & propinquos Κυλωνεῖες vocabant : Quorum qui
 supererant, denuò opibus pollebant, & perpetuas cum
 genere Megaculis exercebant discordias, ut scribit *Plu-
 tarchus in Vita Solonis*.

Megacles Atheniensium archon, qui Cylonem & soci-
 os neci dedit, ex familia Alcmaonidarum erat: unde *He-
 rodotus* Ἀλκμαωνίδας hujus cædis reos fuisse dicit: Οἱ μὲν
 γὰρ Ἀλκμαωνίδαι καὶ οἱ στυγιστῶνται αὐτῶν, εἶχον αἰτίαν τῆς φόνος τῆς
 Alcmaonide enim, & qui eamundem partium erant, cædis
 hujus invidiam sustinebant. Addit, Alcmaonidarum fa-
 miliâ nullam Athenis illustriorem aut honoratiorem
 fuisse. Alcmaonidæ autem dicti sunt ab Alcmaone Silli
 filio, Thrasymedis nepote, Nestoris pronepote. Post-
 quàm enim Heraclidæ Nestoris posteros Messeniâ ex-
 pulissent, Alcmaon ille unâ cum Pæonis liberis (fuit
 autem Pæon Antilochi filius) Athenas se contulerunt.
 hinc igitur Pæonidarum & Alcmaonidarum gens no-
 men accepit, ut suprà in Heroicis notavimus.

A.M. 3406. ante Christum 597.

U. C. CLV. SEDEKIÆ II.

NABOPOLASSARI XXVII.

NABUCHODONOSORIS X.

MASSILIAM Gallia Narbonensis urbem in mari
 Ligustico à Phocænsibus conditam esse, annis 120 ante
 Pugnam Salaminiam, docet ex *Timeo* historico *Mar-
 cianus in æmyniæ*. Justinus Trogi breviator, lib. 43.
Temporibus (inquit) *Tarquini Regis, ex Asia Phocen-
 sium* juvenis ostio Tiberis invec̃ta, amicitiam cum Ro-
 manis junxit: inde in ultimos Gallia sinus navibus pro-
 fecta, Massiliam inter Ligures & feras gentes Gallorum
 condidit. Urbem Massiliam Olympiade quadragesimâ
 quintâ conditam notat *Solinus* cap. 8. Sed & ille per-
 peram Phocenses nominat, pro Phocænsibus. Non au-
 tem Phocenses erant, hujus urbis conditores. Phocidem
 enim, à qua dicti Φωκῆες live Phocenses, Græciæ regionem
 esse constat, cujus metropolis sunt Delphi. Phocæa
 vero, urbs est Ioniæ, ex qua Φωκῆες, Phocæenses, qui
 & Phocæi interdum dicti, ut apud *Horatium*: —Pho-
 cæorum Velut profugit execrata civitas. Sic etiam apud
Pomponium Melam lib. 2. cap. 5. Massilia à Phocæis
 oriunda dicitur.

De primis Massilia Conditoribus sic scribit ex Trogo
Justinus libro citato: Phocæenses exiguitate ac macie
 terra coacti, studiosius mare quàm terras exercere: pis-
 cando, mercando, plerumque etiam latrocinio maris, quod
 illis temporibus gloria habebatur, vitam tolerabant. Itaque
 in ultimam Oceani oram procedere ausi, in Sinum Galli-
 cum ostio Rhodani amnis devenere. Cujus loci amenitate
 capti, reversi domum, referentes quæ viderant, plures sol-
 licitavere. Duces Classis, Simos & Protis, Regem Se-
 gobrigiorum, Nannum nomine, in cujus finibus urbem con-
 dere gestiebant, amicitiam petentes, conveniunt. Forte eo
 die Rex occupatus in apparatu nuptiarum Gyptis filia erat;
 quam more gentis electo inter epulas genero, nuptum tra-
 dere illic parabat. Itaque cum ad nuptias invitati omnes
 processissent, rogantur etiam Græci hospites ad convivium.
 Intrò ducta deinde virgo, cum juberetur à patre aquam
 porrigere ei, quem virum eligeret, tunc omissis omni-
 bus ad Græcos conversa, aquam Proti porrigit: Qui
 factus ex hospite gener, locum condenda urbis à socero ac-
 cepit.

Hanc historiam de Mercatore Phocæensi, cui Rex
 Nannus filiam suam, & locum condenda urbis prope
 ostia Rhodani dedit, ex Aristotelica Μαυαλιῶν πολι-
 τεῖα delumtam esse cognoscimus ex iis, quæ affert *A-
 thenæus* lib. 13. in hanc sententiam: Φωκῆες οἱ ἐν Ἰωνίᾳ,
 ἐμπορεῖα γινώσκοντες, ἐκτίσαν Μαυαλίαν. Sc. Phocæenses qui
 in Ionia habitaverunt, mercaturâ utentes, condiderunt Mas-
 siliam. Euxenus Phocænsis Regi Nanno hospes erat. Hic
 Nannus cum filia nuptias adornaret, Euxenum, qui
 tum fortè illuc advenerat, ad epulas vocavit. Fiebant
 autem nuptiæ hoc modo: Monis erat, ut post epulas pu-
 ella ingrederetur, & phialam seu poculum, in quo erat
 vinum aquâ mistum, uni procorum, cui vellet ipsa,
 daret; utque is, cui poculum ipsa porrigeret, sponsus
 esset. Hæc autem puella (sive ita Fors tulit, sive etiam
 alia de causa) phialam ingressa dedit Euxeno. puella
 nomen erat Petta. Eam igitur, quasi divinitus sibi da-
 tam, Euxenus voluntate patris accepit uxorem, & mu-
 tato nomine Aristoxenam vocavit: ex qua filium Pro-
 tin genuit: & ab hoc Protiadarum familia apud Massi-
 liensēs orta est. Hæc ferè *Aristoteles*, in *Massiliensi-
 um* Republica. Qui Justino Simos appellatur, forsan
 est ipse Εὐξένος. Πρωτίς enim apud Aristotelem est
 hujus Euxeni & Aristoxenæ filius. Verumtamen Pro-
 tin Massilia fuisse Conditorum, nonnulli Veteres tra-
 diderunt. Unde *Plutarchus*, in *Vita Solonis*: Ἐνίοι
 δὲ (αὐτοὶ οὐκ) καὶ πόλεων οἰκιστὴν γινώσκοντες, ὡς καὶ
 Μαυαλίαν Πρωτίς, ἡ δὲ Κελτῶν πόλις τὴν Ἰωνιδῶν ἀνα-
 πνεῖται. id est: Mercatores aliqui magnarum condit-
 ores urbium fuerunt, ut Protis Massilia conditor, quem
 Galli Rhodani accolæ cupidè amplexi sunt. Erat autem
 verum nomen illius Celtarum reguli, ut quidam exi-
 stimant, Mannus. Ejusdem filius Trogo Comannus
 nominatur. Teutonicâ linguâ MAN, VIRUM;
 CON-MAN live KUN-MAN, Potentem virum
 significat. Urbi, quam Græci Scriptores Μαυαλίαν vo-
 cant, ex eo nomen impositum fuit, quod Nauclerus
 Phocænsium in primo adventu, cum ibi conspicatus
 esset piscatorem, projecto ad eum fune, dixerit, μά-
 σου ἀλίδω, id est, Religa (funem) piscator. Æolicâ
 enim linguâ μάσαι, est δύναι, religare. Hanc nominis
 rationem affert ex *Timeo* historico *Stephanus Ethnico-
 graphus*. Cujus verba, hîc obiter emendanda: Μαυαλία,
 πόλις τῆς Λιγυστικῆς (legendum, Λιγυστικῆς) καὶ τῆς Κελτικῆς,
 ἀποικὸς Φωκῆων. id est: Massilia, civitas Liguria, a-
 pud Celtas, colonia Phocænsium. Interjecto tempore
 aliam

aliam Phocænsium Coloniam huc deductam, infra ostendimus, ad Annum 3464.

Salaminii ab Atheniensibus ad Megarenses hoc tempore defecerunt, ut notatum legimus in *Ὀλυμπιάδων* Olympiadum. Cujus *ἱστορίας* fit mentio in *Ἀττικῇ Πανσανίᾳ*: Athenienses (inquit) fatentur, Insulam Salaminem aliquando à se ad Megarenses defecisse: se verò Solonis legis excitatos, de Insula disceptasse, deinde eam bello recepisse.

Camarina urbs in Sicilia conditur Olympiade 45, ut notavit *Interpres Pindari ad Olymp. 5.* Straboni *Καμαρίνα ἡ πόλις Συρακούσων*, Camarina Syracusanorum colonia dicitur; Quod & Herodotus innuit, in *Πολυμνίᾳ*, ubi Camarinam ait antiquis temporibus *Συρακούσων* fuisse. A vicina palude urbs videtur nomen accepisse. Cujus paludis meminit *Virgilius Aeneidos tertio*:—*fatis nunquam concessa moveri Apparet Camarina procul.*—Ibi *Servius*: Camarina palus est juxta ejusdem nominis oppidum: de qua quodam tempore, cum siccata pestilentiam creasset, consultus Apollo, an eam penitus exhaustire deberent; respondit: *Μὴ κίβει Καμαρίναν, ἀνίστηται πάρα μείζων.* quo contempto, exsiccaverunt paludem: & sedata pestilentia, per eam partem ingressis hostibus, poenas dederunt. Vide *Suidam & Zenobium* in explicatione *Proverbi* *Μὴ κίβει Καμαρίναν.* Apud *Stephanum* hoc oraculum sic legitur:

Μὴ κίβει Καμαρίναν: ἀνίστηται γὰρ αἰεὶνών. id est:

Ne moveas Camarinam: etenim non tangere præstat.

Pherecydes Babyos F. Syrius, quem aliqui narrant primum *συμφορὴν ἐξεργάειν πρὸς λόγῳ* soluta oratione scripsisse, Olympiade 45a nascitur, ut notat *Auctor anonymus in Descriptione Olympiadum*. Syrius dicitur, quia fuit à Syro insula, Cycladum una. *Strabo*, libro decimo: *Σύρος δ' ἔστι νησιὸς τὴν ἀπὸ τῶν συλλάβων, ἐξ ἧς φερεται ὁ Βαβυλῶν ἢν, Syrus*, priore syllaba producta, est insula ea, in qua natus *Pherecydes Babyis filius*. Apud *Diogenem Laërtium* *Babylus* appellatur hujus philosophi pater, quem alii *Auctores Babyn* nominant. *Strabonis* verba apud *Eustathium in Odyss. 6.* depravatè leguntur: Ibi enim *Pherecydes Βαβυλωνίῳ* dicitur. Pari errore apud *Tzetzem Chiliad. 2. Hist. 55.* idem *Pherecydes Ασσυρίῳ* dicitur, cum non *Assyrius* vel *Babylonius* fuerit, sed *Syrius*. Ita legendum monet *Ursinus libro primo Tusculanarum Questionum Ciceronis*, ubi vulgo legitur, *Pherecydes Syrus*.

Cyri Persæ nativitatem in hunc annum retulere nonnulli, ut apparet ex *Ciceronis libro primo de Divinatione*, ubi *Cyrus* quadraginta annos natus regnare coepisse memoratur. Id si verum est, nascebatur ille antequàm *Astyages* ad regnum accessit. Credibilius autem est, eum avo *Astyage* regnante natum fuisse, circa A. M. 3424.

A. M. 3408. ante Christum 595.

U. C. CLVII. SEDEKIAE IV.

NABOPOLASSARI XXIX.

NABUCHODONOSORIS XII.

SEDEKIAS rex Juda, anno quarto regni sui, comite Saraia, Babylonem proficiscitur. Saraia Jeremias dat suas in Babylonios prophetias, coram Judæis captivis legendas, ut scirent, Deo tam facile esse Babylonem, quàm Hierosolyma subvertere. Vide *Jeremie Cap. 51.* Fortassis autem non tunc profectus est *Sedekias* ipse

Babylonem, sed eò missus est *Saraias* à rege legatus. Sic enim habet *Græca Versio*, *ὅτε ἐπορεύετο ὁ Σαραιας, cum iret missus à Sedekia.* Et hoc modo Ebraica particula *וְ* aliquoties in Sacris Bibliis usurpatur, ut observat *Cappellus*. Fuit hic *Saraias* (sive *Seraiah*) *Neria F. Maasia N.* Alter est *Saraias* Sacerdotum princeps, qui abductus est cum *Sedekia*, 2 Reg. 25. 18. namque is fuit *Azaria F. Helkia N.* ut legas *Esd. 7.*

OLYMPIAS XLVI. Chrysamachus.

A. M. 3409. ante Christum 594.

U. C. CLVIII. SEDEKIAE V.

NABOPOLASSARI XXX.

NABUCHODONOSORIS XIII.

EZECHIEL prophetare incipit. Verba ejus, *Capitis primi initio*: Et fuit, inquit, anno tricesimo, quarti mensis die quinto: ipse est annus quintus captivitatis *Jechonia*. Annum tricesimum *Nabopolassari* intelligit, ut monent viri docti. Et rationi consentaneum esse videtur, ut *Ezechiel* *Babylone* agens, designarit Annum Regis, cui parebat. Neque negari potest, quin *Æra* cujuscunque Regis, quàm diu regnet, usurpetur ab iis, quibus imperat; nonnunquam etiam tacito Regis nomine; ut *Nehemia* initio: Et fuit mense *Caslen*, anno vicesimo, cum essem *Susane*. Annum vicesimum Regis *Artaxerxis* intelligit. Aliter tamen *Ezechielis* verba explicanda censuit *B. Hieronymus*: Tricesimus annus, inquit, non, ut plerique existimant, ætatis *Propheta* dicitur; nec *Jubilei*, qui est *Annus Remissionis*; sed à duodevicesimo anno *Josia* Regis *Juda*: quando inventus est liber *Deuteronomii*. *Josia* quidem anno XVIII Liber Legis *Mosaica* fuit inventus, & *Fœdus* cum Deo redintegratum: quorum beneficiorum solennis forsan fuit recordatio.

Nabopolassarum *Babyloniæ* regem tricesimo regni sui anno obiisse, colligas ex *Berosi* verbis, quæ citavit *Josephus* libro priore contra *Apionem*: *Τὸ ἔπασι αὐτὸ συνέθετο Ναβοπολασσάρη καὶ τῶν τῶν κατὰ αὐτὸν ἀρρωστήσαν, ἐν τῇ Βαβυλωνίῳ πόλει μεταλλάξαι τὸ βίον, ἐπὶ βασιλευσσομένη ἐκκοι ἐννέα. Eodem (inquit) tempore (dum scilicet bellis Syriacis, & Ægyptiacis implicitus esset *Nabuchodonosor*) contigit patrem ejus *Nabopolassarum*, cum agrotasset, in urbe *Babyloniorum* defungi, postquam annos undetriginta (completos) regnasset. *Eusebius* *Præparationis Evangelicæ* libro nono sub finem, eadem *Berosi* verba affert: sed annorum numerus ibi depravatè legitur *KA*, pro *KΘ*. nam librarius *εἰκοσι* ἐν fortassis legerat, pro *εἰκοσι* ἐννέα. quem errorem reperias etiam apud *Josephum* *Antiq. libro decimo*; ubi & ipsum nomen *Nabopolassari*, in filii nomen, quod notius erat, imperitè est mutatum.*

A. M. 3410. ante Christum 593.

U. C. CLIX. SEDEKIAE VI.

NABUCHODONOSORIS XIV.

Post patris mortem Rex *Nabuchodonosor* *Babylonem* ascendit ad possidendum solum paternum. Sic enim narrat apud *Josephum* *Berosus*: *Ἀνδρόνικος ὁ κατὰ τὸν πατέρα τελευτῶν Ναβουχοδονόσορος, κατισύσας τὸ καὶ τὸ Ἀργυρίου πρᾶγμα καὶ τὸ λοιπὸν χάριν, καὶ πρὸς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ ἄλλων καὶ Ἀργυρίου ἐδωκέν*

ἐδρῶν σωτήρας ποὶ τοῦ φίλου, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν λοιπὴν ὠφελείαν ἀνακομίζεν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμήσας διελθὼς παρελθόντο διὰ τὴν ἱέρην εἰς Βαβυλῶνα. &c. id est: Non multo post Nabuchodonosor mortem patris cognoscens, negotia Egyptiaca & reliquarum provinciarum disposuit, cumque captivos Iudeorum & Phœnicum atque Syrorum aliarumque in Egypto nationum quibusdam amicis suis commendasset, ut cum exercitu & impedimentis perducerentur in Babyloniam, ipse cum paucis comitibus iter ingressus per Desertum Babylonem venit: reperiensque cuncta à Chaldeis administrata, regnumque sibi à Principibus servatum, dominus factus est totius paterni principatus. Hactenus Berosus.

Salamis insula ante aliquot annos ab Atheniensibus defecerat ad Megarenenses. De qua Insula (uti scribunt Plutarchus & Laërtius in Vita Solonis) cum acriter dimicatum esset, jamque multis cladibus acceptis, capitale apud Athenienses esse cœpisset, si quis legem de vindicanda Insula tulisset, Solon Atheniensis subitam dementiam simulans, in publicum evolat; factoque concursu hominum, conscendit Præconis lapidem, & insolitis sibi versibus suadere populo cœpit, quod vetabatur: omniumque animos ita movit, ut extemplo bellum denuò adversus Megarenenses decerneretur. Hoc Solonis stratagema refert Polyænus, libro primo. Pisistratus, ut apud Plutarchum legimus, cives adhortatus est, ut Soloni auscultarent: itaque solverunt Legem, & rebus gerendis præfecto Solone, bellum contra Megarenenses de integro susceperunt.

Solon Atheniensium dux factus, navigat versus Coliadem, cum Atticæ mulieres ibi Cereris festum obirent, emittitque transfugam ad Megarenenses, qui nunciaret; Si in Coliadem navigaveritis, Atheniensium uxores capietis, choréas ibi ducentes, modò non cunctemini. Megarenenses creduli, eò naves dirigunt. Interim verò Solon mulieres decedere jubet, atque adolescentes imberbes ibi reliquit muliebribus vestimentis indutos, coronis ornatos, & clandestinis pugionibus armatos, qui ad littus luderent ac saltarent. Megarenenses è navibus egressi, capere tanquam mulieres conabantur: qui strictis repente gladiis, pro mulieribus viri apparuerunt, hostes occiderunt, naves conscenderunt, & Salamine potiti sunt. Stratagema hoc etiam Soloni tribuitur apud Polyænum: quod tamen Pisistratus, Solonis consilio, exsecutus est. Sic enim rem narrat Julius Frontinus Strateg. lib. 4. capite septimo: Pisistratus Atheniensis, cum excepisset Megarenensium classem, qua illi ad Eleusina noctu applicuerunt, ut operatas Cereris sacro fœminas Atheniensium raperent; magnaque edità cade, ultus esset suos; eadem, quæ ceperat, navigia Atheniensi milite complevit, quibusdam matronis habitu captivarum in conspectu locatis. Qua facie decepti Megarenenses, tanquam suis & cum successu renavigantibus effusi obvii, inermesque, rursus oppressi sunt. Trogii brevior lib. 2. & Aeneas Poliorceticus capite quarto, factum isthoc adscribunt Pisistrato. Solonis tamen astu, ductumque rem gestam indicat Aelianus libro septimo Varia Historie, cap. 19. Σόλων εἰς τὴν Σαλαμῖν καὶ μάχην ἐπαγγέλλων, αἶτ, καὶ δύο νεῶν Μεγαρέων χρητήσας, μετεβίβασε στρατὸς Ἀθηναῖος εἰς αὐτὰς, καὶ τὰς δύο πολεμίων ὅπλα τοῖς οἰκείοις περὶ τοὺς καὶ μεθορμίδας δι' ἀπάτης, πολλὰς τὰς Μεγαρέων κατέκοψεν ἀνόπλους. id est: In bello de Salamine suscepto Solon ducem egit: qui captis duabus navibus Megaricis, duces Atticos in eas imposuit, atque hostium arma suis militibus induenda dedit; sicque dolo trajiciens, multos Megarenensium inermes trucidavit.

Salaminem traditam olim fuisse Atheniensibus à Philæo Euryfacis filio, Ajacis Telamonii nepote, cum ab ipsis fuisset civitate donatus, scribit Pausanias, in Atticis: Qui & testatur, ad suam usque ætatem mansisse honores Ajaci & Euryfaci ejus filio decretos ab Atheniensibus. Hoc igitur argumento Solon usus est, ad vindicandam Atheniensibus Insulam. Judicibus enim demonstrabat, Philæum & Euryfacem, civitate ab Atheniensibus donatos, ipsis insulam hanc tradidisse, ut refert Plutarchus. Aliâ insuper ratione probavit Solon, Salaminem antiquitus Atheniensium fuisse possessionem, quòd ibi cadavera in sepulcris versus occasum jacerent. Plutarchi verba: Θάπτονται δὲ Μεγαρεῖς πρὸς τὸν νεκρὸν ἐφ' ὅντες, Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς ἐσπέρην. id est: Megarenenses cadavera sepeliunt, ad Orientem convertentes; Athenienses verò, ad Occasum. Dicuntur πρὸς τὸν ἐσπέρην, vel ἐπ' ἀνατολὰς ὄρεσιν, qui ita collocantur, ut Solem spectent orientem. Cum autem cadavera ubique gentium in sepulcris supina posita sint; ut facies obversa essent Orienti, capita eorum versus Occasum sita esse debebant, quod hodièque est usitatum. Et Thucydides Scholiastes annotat, Morem fuisse omnibus Græcis ἐπ' ἀνατολὰς ποιεῖν ὄρεσιν τὸν νεκρὸν, Phœnicibus verò, πρὸς δύσιν. Apud Plutarchum igitur, ἐφ' ὅντες τὸν νεκρὸν πρὸς τὸν ἐσπέρην, est, ita mortuum collocare, ut capite versus Occasum posito, Orientem spectet: contra autem, τὸ ἐφ' ὅντες πρὸς ἐσπέρην, est, mortui caput versus Orientem collocare, ut spectet Occidentem; quem morem Atheniensium fuisse, dicit. Huic verò sententiæ planè contrarium est, quod Laërtius scribit, in Solone: Ἀναστὰς τινὰς τάφους, εἶδε τὸν νεκρὸν πρὸς ἀνατολὰς ἐστρωμένον, ὥς ἦν ἔθος θάπτεσθαι Ἀθηναῖοις. id est: Solon effosis quibusdam tumulis, ostendit cadavera ad Orientem conversa, qui Atheniensibus sepeliendi mos erat. Πρὸς ἀνατολὰς ἐφ' ὅντες, quid aliud est, nisi πρὸς τὸν ἐσπέρην; quod Megarenensibus tribuit Plutarchus. Plutarchi mentem forsitan aperient Aeliani verba Var. Hist. lib. 5. cap. 14. Νόμος καὶ ὁ Ἀθηναῖος, ὅς ἂν ἀπέθνησκεν ἄνθρωπος, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν, θάπτεσθαι δὲ πρὸς δύσιν ἐλέγοντα. id est: Lex apud Athenienses hujusmodi fuit: Si quis in inssepultum hominis cadaver incidat, omninò ei terram injicito, & ita sepelito ut ad Occasum spectet. Idem Auctor lib. 7. cap. 19. hæc habet, de Solone loquens: Ἀρχαῖος γὰρ θήσας ἀνόπλους ἀπέδειξε πάντας Ἀθηναῖους πρὸς δύσιν κειμένους καὶ τὸ παλαιὸν αὐτοῖς ἔθος: τὸν δὲ Μεγαρεῖς ἐκείν, καὶ ὡς ἐπύχε, τεταυμένους. id est: Referatis enim antiquis monumentis, ostendit omnes Athenienses versus occasum patrio more jacere; Megarenenses verò temerè & sine discrimine sepultos esse. Quo sensu apud Plutarchum Athenienses dicuntur mortuorum corpora in sepulcris πρὸς ἐσπέρην ἐφ' ὅντες, eodem (opinor) apud Aelianum, mortui dicuntur juxta morem Atheniensium πρὸς δύσιν κείμενα, & πρὸς δύσιν βλέποντες.

Solon apud Athenienses jam gloriam consecutus, eos, qui παλαῖες dicebantur, rogando ac monendo induxit, causam ut dicerent & judicium subirent. Ex primoribus Atheniensium trecenti Judices delecti sunt; & οἱ ἐναγείς, accusante Myrone, damnati, & in exilium acti. Inter hos motus, ingruentibus etiam Megarenensibus, Nisæam amittunt Athenienses, Salamisque iis est iterum elapsa. Tum oblatis quibusdam visis territa est civitas, & vates piacula quædam noxasque, quæ expiandæ essent, significari denunciant. Eam ob causam accitus est ex Creta Epimenides, ut Urbem iustraret: quòd 46ª Olympiade factum notat Auctor anonymus. Rem sic narrat Diogenes Laërtius, in Vita Epimenidis:

Athenienses cum aliquando peste laborarent, accepto oraculo, Urbem expiari oportere; in Cretam misere Niciam Nicerati filium, ut Epimenidem advocaret. Is igitur Athenas veniens Olympiade quadragesimâ sextâ, lustravit urbem, pestemque compescuit. Addit, Causam pestilentia, qua tunc temporis Athenas laborabant, ex quorundam sententia fuisse τὸ Κυλώνειον ἄγος, Scelus in cade Cylonis admissum. Sic apud Suidam in Ἐπιμηνίδης: Οὗτος ἐκείνου τὰς Ἀθῶνας τὰ Κυλώνειον ἄγος καὶ τὸ μὲν (corrigo, μὲν) Ὀλυμπιάδα γρη῏ς ὦν, Hic à scelere Cylonio purgavit Athenas Olympiade 46, cum senex esset.

Aras quasdam hac occasione Athenis exstructas fuisse legimus. Sic enim Cicero lib. 2. De Legibus: Illud, inquit, vitiosum Athenis, quod Cylonio scelere expiato, Epimenide Cretensi suadente, fecerunt Contumelia fanum, & Impudentia. Zenobius in Explicatione Proverbii Θεὸς ἢ Ἀνείδεια: Φοῖ τοὺς Θεόπραστος ἐν τῷ περὶ Νόμων, Ἰερεὺς καὶ Ἀνείδειας, καὶ τοὺς Ἀθῶναιους ἐν βωμῶν. id est: Refert Theophrastus, libro De Legibus, Contumelia & Impudentia aras esse positas apud Athenienses. B. Paulus Apostolus Act. cap. 17. ait, se Athenis vidisse Aram inscriptam Ἀγνώστῳ Θεῷ, Ignoto Deo. Cujus Inscriptionis causam affert Isidorus Pelusiota, lib. 4. epist. 69. Aiunt, pestem occupasse Atheniensium civitatem: cum igitur Deos lege sancitos coluissent, nihil inde utilitatis perceperunt. Quare cum cogitatio ipsos subiisset, fieri posse, ut deus esset aliquis, quem ipsi (utpote incognitum) sine honore & cultu reliquissent, qui, ob sui contemptum, pestem immisisset; templum exstruxerunt, & aram, cui inscripserunt Αἴνῳ Στῶν Θεῷ: cumque illi hostias immolassent, statim sanati sunt. Lucianus in Philopatrie bis meminit τὰ ἐν Ἀθῶναις ἀγῶστα. Suidas in Τιμασίον: Ἀθῶναιον, inquit, καὶ ἀγῶστον δαμῶντων βωμὸν ἱσχυῖται, Athenis Ignotorum etiam Deorum Ara statuuntur. B. Hieronymus Commentariis in Epistolam ad Titum, Ara illius Inscriptionem hanc fuisse, dicit: Diis Asiae & Europae & Africa, Diis ignotis & peregrinis. Eam ex Gracis Scholiis attulit Theodorus Beza, hoc modo: Θεοῖς Ἀσίας καὶ Ευρώπης καὶ Αἰθίως, Θεῷ ἀγῶστῳ καὶ ξένῳ. atque Pausaniam hujus Ara mentionem facere in Atticis, sed Inscriptionem addere, plurali numero, Θεῶν ἀγῶστον. Fallitur autem Beza. Nam in Atticis Pausania non facta est hujus Ara mentio: Idem verò Auctor in Eliacis, dicit, Jovis Olympii Altari adjacere Aram Ἀγῶστον Θεῷ. Videtur Epimenides, cum Urbem lustraret, hostias Deo Ignoto vel τῷ Θεῷ ἀγῶστῳ immolasse. Rem narratam habes, apud Diogenem, in Vita ejus: Acceptas oves nigras & albas ad Areopagum duxit, & illinc abire permisit, addito mandato, ut ubi quaque quieviisset, ibi immolaretur τῷ ἀγῶστῳ Θεῷ, Deo cui conveniret: ὅθεν ἐτα καὶ νῦν, inquit, ἐστὶν εὐρεῖν καὶ τὸν ἀγῶστον καὶ Ἀθῶναιον βωμὸν ἀνώνυμον, Hinc factum, ut in Atheniensium vicis Ara nullo inscripto nomine inveniantur.

Epimenidem Cretensem illum philosophum, plerique Gnosium, Strabo autem & Plutarchus Phaestium fuisse volunt. Strabonis verba, libro decimo: Ἐκ τῶν Φαιστίων καὶ δαμῶντων ποιήματα, δι' ἐπὶ τὴν Ἐπιμηνίδην φερεῖν ἐστὶν. id est: Epimenidem, qui carminibus lustrabat, Phaesto oppido oriundum fuisse, aiunt. De eo Pausanias, Atticis Pro templi (Eleusini) foribus, bos aenea spectatur, ita ornata, ut victima quae ad aram trahuntur. Ibidem sedentem videas Epimenidem Gnosium: quem, cum in agrum exisset, in spelunca somno oppressum memorant, neque prius experrectum, quam annos quadraginta obdormivisset: postea verò & heroicis versus fecisse, & cum alias urbes, tum Athenas lustrasse. De hujus viri sapientia

per quam honorificè Veteres senserunt, adeo ut in numero Septem Graciae σοφῶν quidam, rejecto Periandro, Epimenidem recensuerint. In Epistola B. Pauli ad Titum, Epimenides Cretensium propheta dicitur. Et Cicero De Divinatione libro priore, Cretensem Epimenidem numerat inter eos, qui per furorem sunt vaticinati. Aristoteles libro tertio De Rhetorica, ait, Epimenidem de præteritis ἀδύτοις vaticinari solitum, non de futuris. Quæ autem exstant Epimenidis divinationes, pleræque omnes sunt de rebus futuris. Tale est ejus vaticinium de Munychia, apud Plutarchum. Cretenses Epimenidem προσκώτατον fuisse dicebant, teste Laërtio, eique tanquam Deo sacrificabant. Habebatur enim θεοφίλος, deo charus, sapientiæque præcellens enthusiasticâ & teleticâ, ut scribit Plutarchus. Ubi Athenas venit Epimenides, Solone usus est familiariter, ipsique ad leges conscribendas viam præmuniit. Postquam enim civitatem propiciationibus & dedicationibus expiasset, cives justiciæ magis obedientes reddidit, atque ad unitatem colendam procliviores, ut pluribus narrat idem Auctor in Vita Solonis.

Athenis Archon hoc anno fuit Philombrotus, cui Solon in magistratu successit, ut docet Plutarchus.

A. M. 3411. ante Christum 592.

U. C. CLX. SEDEKIA VII.
NABUCHODONOSORIS XV.

PRIMUM Nabuchodonosoris Somnium putatur in hunc annum incidere, qui dicitur Annus secundus Regni Nabuchodonosoris, Dan. cap. 2. Secundus scilicet à morte patris. Cum enim Daniel non dicat Joakimum captum primo Nabuchodonosoris anno, apparet, eum Nabuchodonosoris annos inchoare à morte Nabopolassari, qui trigésimo regni sui anno mortuus, filio Nabuchodonosori integrum principatum, ut diximus, reliquit, cum is antea non solus, sed regni confors una cum patre regnaverit.

Itobalus Tyri rex annos undeviginti regnavit, quorum initium ducendum est annis quinquaginta quatuor ante Persicum Cyri Imperium, ut docet Flavius Josephus lib. 1. contra Apionem.

Solon Atheniensibus leges conscribit, tertio Olympiadis XLVIæ anno, quo & ipse magistratum Athenis gessit. Sic enim scribit in ejus Vita Laërtius: Ημεῖς δὲ ἐν αὐτῷ τῷ τεσσαρεσκάτῳ ἐκτῷ Ὀλυμπιάδα, ἥς τὸ τρίτον ἔτι ἦρξεν Ἀθῶναιον, κατὰ οὐκὶ Σωσιπότῃς, ὅτε καὶ τίθει τοὺς νόμους. id est: Floruit Solon maximè circa quadragesimam sextam Olympiadem, cujus tertio anno ipse Archon Atheniensium fuit, ut ait Socrates; quo etiam tempore leges tulit. A. Gellius Noctium Atticarum lib. 17. cap. 21. observat, Solonem Atheniensium leges scripsisse, Tarquinio Prisco Romæ regnante, anno regni ejus vigesimo tertio. Athenienses hoc tempore propter immoderatas usuras & atrocitatem legum Draconis tumultuari coeperant. Totus enim populus sive plebs ἡ πόλις, hoc est, ere alieno opprimebatur à divitibus, ut scribit Plutarchus. Quapropter Solonem oraverunt ut Remp. capesseret, & controversias componeret. Itaque is ἀρετὸς, ἡ καλῶς, electus, non sorte creatus ad Remp. accessit, ut ait Alianus Var. lib. 8. cap. 10. Philombroto eum successisse, notat Plutarchus: ἡγετὶς δὲ ἀρχὸν καὶ φιλόμωστον, οὗ καὶ διδασκαλὸς καὶ νομοθέτης. id est: Electus fuit (Solon) secundum Philombrotum archon,

archon, simulque concordia arbiter, & legislator. Pergratus enim fuit divitibus, ut locuples; ut probus, pauperibus. In ore populi fuit Solonis dictum τὸ ἴσον πλεονεξία καὶ πένησι, *Aequalitas bellum non movet*: quæ vox omnibus placuit. Fertur & oraculum Soloni datum ab Apolline:

Ἦτο· αἰὼν· ἡ δὲ νῦν καὶ βροτῶν θεῶν ἐστὶν
Εὐδύνων· πολλοὶ γὰρ Ἀθηνῶν ὀπίκυσαν. id est:

Ad puppim residens moderator dirige cursum.

Multus Athenarum populus tua signa sequetur.

Soloni Apollo Delphicus merito favit, quod is paulo antè quam Reip. διορθώτης ac Legislator designatus esset, causam Templi Delphici defendisset, & Amphictyonas induxisset, ut contra Cirrhæos bellum susciperent; ut apud *Plutarchum* legimus. Hujus belli causam indicat *Pausanias*, Phocicis: *Cirrhæi tum aliis impietatis generibus Apollinis numen laeserant, tum in sacrorum finium possessionem temerè irruerant. quamobrem publico Amphictyonum decreto arma sunt in Sacrilegos mota. Bellum id Clistheni Sicyoniorum tyranno mandaverunt; & cuius ille consilio interetur, Solonem Athenis evocarunt. Non quidem dux sive στρατάρχης fuit Solon ad hoc bellum delectus: Athenienses enim ducem eò miserunt Alcmaeonem, ut ex Delphorum Commentariis ostendit Plutarchus. Huic tamen bello Solonem interfuisse, constat. Ejus enim astuto consilio Plistus amnis elleboro infectus fuit; cujus aquam cum Cirrhæi avidius biberent, alvi profluentia laborantes, moenium praesidium deserere coacti sunt, ut refert Pausanias. Victis Cirrhæis, urbs eorum diruitur (eam Homerus Crissam appellavit) & ager Apollini consecratur: atque exinde Cirrha Delphorum navale esse cœpit.*

Solonis Legislatoris justitia & moderatio celebratur; qui tanto temperamento inter plebem Senatūque egit (Trogii verba sunt apud Justinum) ut ab utrisque parem gratiam traheret. Primò, animadvertens Atheniensium civitatem usuris exauriri, & plurimos redactos esse ad inopiam, multos verò etiam coactos vendere filios & filias, moderatus est usuras, sanxitque ne quisquam propter æs alienum in servitutem traderetur. Hæc *χεωκομία*, seu *eris alieni rescissio*, benigno & blando vocabulo *σεισάχθεια* fuit appellata; quasi dicas *Oneris excussio*. *Heraclides De Politiis*: Σόλων νομοθέτης Ἀθηνῶν χεωκονίαν ἐποίησεν, πῶς σεισάχθειαν λεγομένην. id est: Solon Atheniensium legislator, novarum Tabularum auctor existit, & *Sisachthéan*, hoc est, *eris decisionem*, introduxit. *Ἡ σεισάχθεια*, ut ait *Laërtius*, ἢν λυτρώσις τοῦ σώματος καὶ κτημάτων, erat corporum possessionūque redemptio. De qua plura legas apud *Plutarchum*. Deinde, Draconis Legibus tacito consensu Atheniensium oblitteratis, Solon alias mitiores componebat, quæ postea ligneis tabulis inscriptæ asservabantur.

Leges, quas Draco ante annos triginta conscripserat Atheniensibus, omnia delicta, sine discrimine, morte multabant. *μία γὰρ ὁλὴν θάνατον* (ait *Plutarchus*) ἀπασιν ὡςτε τοῖς αὐρταῖνοις ζημία, θάνατος. Unde Demades venustè dixit, *Draconem non atramento, sed sanguine leges scripsisse*: quia nimirum noxas penè omneis capitali supplicio persequutus est; adeò, ut & qui olus surriperant vel poma, in hos non secus atque in sacrilegos animadverteretur. Igitur Solon Draconis Leges ob asperitatem & pœnarum atrocitatem ἀνέηλε, πᾶσι δὲ φονικῶν, cunctas rescidit, præterquam eas quæ de sicariis latae sunt: Quod post *Plutarchum* scripsit *Ælianus*, *Var. hist. lib. 8. 10.* Καὶ τότε ἐπέσωσαντο Ἀθηνῶν χρωαῖοι τοῖς Δράκοντι: ἐκάλυντο δὲ ἐκείνοι Θεομοί: μῶνους δὲ ἐρύ-

λαζον τοὺς φονικὰς αὐτῶν. id est: Tunc (Athenienses) abrogarunt Draconis leges, quæ *Theſmi* dicebantur, iis duntaxat retentis, quæ de homicidio latae erant.

Tabulae, in quibus Leges Solonis scriptæ vel incisæ erant, *ἄξονες*, & ut aliqui volunt, *κύρβεις* dicebantur. De quibus in *Solonis Vita Plutarchus* sic scribit: Κατεγράφησαν (ὡς νόμοι) εἰς ξύλινους ἄξονας, ὅν τινα τοῖς ἀπὸ Πρυτανείου λείψανος μικρὰ δισσώζετο: καὶ ἀπὸ τῶν δὲ ἴσων (ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ) κύρβεις. id est: Leges relatæ fuerunt in *Axes* seu *Tabulas* ligneas, thecis inclusas aliquantulo longiorum quam latiorum formam habentibus, in quibus vertebantur. Quarum adhuc nostrâ memoriâ in *Prytaneo* existere vestigia, appellabantur autem *Cyrbes*, ut ait *Aristoteles*. Propriè tamen *κύρβεις* dictæ sunt, in quibus Sacrorum ritus describebantur. *Apollodorus* omnem publicam scripturam *κύρβιν* vocari dicit; quo vocabulo denotabant lapidem quadrangulum literis inscriptum, ut ex *Mosehopulo* discimus: *Κύρβεις, λίθοι κυβοειδῆς ὁμοῖοι ἐσῶτες, ἐν οἷς τὰ νόμους ἔχοντες ἐγγεγραμμένοι.* id est: *Cyrbes*, lapides quadrati, qui erigebantur, & habebant in superiore parte leges inscriptas. Vide *Harpocracionem* in *Κύρβεις*, & in *ἄξονες*, & in *ὁ κυβοειδὲς νόμος*. Forma *κύρβεις* describitur apud *Suidam*, his verbis: Πλανθίων τὴν μέγα ἀνδρόμικτος, ἡμερομῆτα ἔχον τετραγώνω ξύλῳ, τὰς πλάτους πλάτειας ἔχοντα, καὶ χεωκομῶν πλήρεις: ἐκατέρωθεν δὲ κινῶντας, ὥστε κινῶντες καὶ μεταστρέφοντες τὸν ἑαυτῶν ἀναγινώσκοντων. id est: *Laterculus* virilem altitudinem habens, erigebatur: huic ligna quadrangula coagmentata imponebantur, quorum latera erant literis plena, habebantque utrinque exstantes cuspides, ut lignea compages moveri & converti à legentibus posset. Discrimen inter *κύρβεις* & *ἄξονες* constituunt aliqui Scriptores, quod *κύρβεις* τρίγωνοι essent, *ἄξονες* verò τετραγώνοι. Consulas *Julium Pollucem*, *Onomastici* libro octavo, *Apollonii Rhodii Interpretem* ad lib. 4. & *Zenobium* in *Parœmia*, *Κύρβεις κακῶν*.

A. M. 3412. ante Christum 591.

U. C. CLXI. SEDEKIAE VIII.

NABUCHODONOSORIS XVI.

ASTYAGIS I.

SEDEKIAM rebellem castigaturus Nabuchodonosor, urbem Jerusalem obsidet, anno regni Sedekiae octavo vel nono, mensis decimi die decimo. 2 Reg. 25. Jerem. 39. & 52. 4. Ezechielis 24. Decimi mensis Jejunium, cujus meminit *Zacharias* propheta cap. 8. 19. ideò fuit institutum, quia hæc Obsidio cœpit mense decimo. Hic autem Annus vel nonus Sedekiae, vel octavus dici potest. Causam indicamus suprâ, ad A. M. 3404.

Astyages Cyaxaris F. Medorum rex patri defuncto succedit, regnatque annos triginta quinque. *Herod.* Ante Cyaxaris obitum, Scythæ quidam, quos ille supplices susceperat, scelere perpetrato, à Media ad Lydos profugerunt. Hosce reposcenti Cyaxari cum Alyattes Lydorum rex reddere abnuisset, bellum inter Medos Lydōsque conflatum est. Apud *Herodotum* Alyattes contra Cyaxarem bellasse dicitur: quod tamen bellum Astyages à patre traditum videtur postea gessisse.

Alyattes Lydorum rex, qui ante annos 23 regnare cœperat, Cimmericos exegit ex Asia, ut refert *Herodotus*. Canes hic in prælium eduxisse fertur. Quod stratagema

Polyænus

Polyanus memoria prodidit, libro septimo: Cum Cim-
merii, inusitata ac belluina corporum magnitudine præ-
diti, Alyattem bello lacefferent, ille una cum ceteris copiis
robustissimos canes ad pugnam eduxit; qui Barbaros quasi
belluas adorti, magnum eorum numerum confecerunt, &
reliquos se fugæ turpiter mandare coegerunt. Rex Aly-
attes Ionicas urbes plerasque bello aggressus est, Mile-
tum, Clazomenas, Colophonem, Smyrnam, Prienen,
& alias. Cum Milesiis verò tandem fecit societatem,
ut diximus ad Annum 3387. Clazomenas cum inva-
lisset, inde non cum eo, quem optabat, exitu discessit,
uti refert Herodotus. Stratagema, quo usus est Alyattes,
ut equitatu spoliaret Colophonios, legere est apud Po-
lyanum lib. 7. Colophonii enim, ut scribit Strabo libro
decimo quarto, Equitatu ita aliis præstabant, ut ubi-
cunque bellum aliquod ambiguum & δυσκατάλυτον esset,
Colophonio equitatu superveniente id dirimeretur:
unde etiam ortum ferunt Adagium, Τὸν Κολοφῶνα ἐπε-
σθεν, id est, Colophonem addidit; quando res stabili
fine absolvitur. Smyrnam urbem (quam Colophonii
condiderunt) ab Alyatte expugnatam esse, ex Herodoto
cognoscimus. Prienen quoque (quam olim Ardis A-
lyattæ avus ceperat) ab ipso Alyatte oppugnatam fuisse,
legimus apud Diogenem in Vita Biantis.

Bias Prienensis, Teutami F. patriam suam adversus
Alyattæ copias, tutatus est. Cum enim Alyattes Pri-
enen obsideret, Bias duos mulos, quos ex industria sagi-
naverat, in castra Lydorum impulsisse dicitur. Cumque
Biantem Rex arcefferet, ille sic respondisse fertur: Ἐγὼ
δ' Ἀλυάττῃ καὶ ὡς κρόμυα ἐδίδην, Ego Alyattem cepas
edere jubeo. Ita Laërtius, Plutarchus verò illud dicte-
rium Pittaco tribuit, in Symposio. Ibi laudatur Pittaci
βραχυλογία, qua usus est adversus Alyatten Lesbii scrip-
pto superbe aliquid insolens mandantem: Nihil enim
respondit aliud, quàm debere eum κρόμυα καὶ θερμὸν ἄρ-
τον ἐδίδην, Cepas & calidum panem edere. Biantis hono-
rificam facit mentionem Cicero, Paradoxo Primo: Sape
(inquit) laudabo sapientem illum Biantem, qui numera-
tur in Septem: Cujus cum patriam Prienam cepisset ho-
stis, ceterique ita fugerent, ut multa de suis rebus asporta-
rent, cum esset admonitus à quodam, ut idem ipse faceret:
Ego verò, inquit, facio: NAM OMNIA MEA
MECUM PORTO. Ille hæc ludibria Fortuna
ne sua quidem putavit. Biantis Syllogismum de re ux-
oria (quem tamen Laërtius Bioni tribuit) legas apud A.
Gellium lib. 5. cap. 11.

Chilon Lacedæmonius inter Septem σοφους numera-
tur. De quo sic scribit Herodotus κλειῶι: Cum Hippo-
crates (qui Pisistrati tyranni pater est) Olympia specta-
ret, hostiamque immolaret, accidit, ut athena, carne
plena & aqua, sine igne efferbuerint, ita ut aqua redun-
daret. Quod cum Chilon Lacedæmonius, qui tunc ade-
rat, videret, suavit Hippocrati, ne fecundam uxorem
duceret; aut, si jam duxisset forte, à se dimitteret, fi-
liumque ex ea natum abdicaret. Sed Hippocrates, spre-
tis Chilonis monitis, postea Pisistratum sustulit. Hoc
accidisse potuit circa Quadragesimam Olympiadem.
Chilon postea fuit Ephorus apud Spartanos Olympi-
ade quinquagesimâ sextâ, ut ex Pamphila Scriptis pro-
didit Laërtius.

Cleobulus Lindius, qui & ipse unus habetur de sep-
tem Sapientibus, Cantica & griphos scripsit, ad tria
millia versuum. De Cleobuli Epigrammate, quod Mida
Regis monumento inscriptum fuit, supra quædam no-
tavi ad Annum 3308. Ejus etiam Ænigma hoc fertur,
quo Annus δωδεκάμηνος significatur:

Εἰς ὁ πατήρ, πῦδες θ' ὀνείδων. ἦ δ' ἔτι
Κῆρυξ ἐξήκοντα, δίδωχα εἰδὸς ἔχουσι: οὐκ ἔστι
ἄλ' ἢ λάτρε' ἔσθ' ἰδὲν: αἱ δ' αὖτε μέλαινα
Ἀδάνει θ' ἔ' ἔσθ' ἀποδιδύδουσιν ἀπασιν. id est:
Est unus genitor, cui bis sex pignora: cuique
Horum bis triginta nata, dispare formâ:
Hæ nivia aspectu, nigris sunt vultibus ille;
Sunt immortales omnes, moriuntur & omnes.

Intelligit, Singulos XII menses constare Diebus tri-
ginta, totidemque Noctibus. Pro Κῆρυξ ἐξήκοντα (qua
vera lectio est, & Casaubono probatur) malè apud Dio-
genem & Suidam legitur Πᾶδες τετρήκοντα. Hoc Cleo-
buli Ænigma ex Pamphila Commentariis descripsit
Laërtius: quod tamen Suidas à Cleobuli filia composi-
tum putavit. Fuit quidem Cleobuli filia Eumetis, quæ
& Cleobulina de patris nomine dicta est, ænigmatum
παύπειρα, ut ex Laërtio discas. De qua Plutarchus, in
Symposio: Τῷ σολῶν καὶ περὶ ὧν ἀγνοεῖς Εὐμετρίαν; ἔγω γὰρ
παύπειρα ὁ πατήρ αὐτὸς, οἱ δ' ἑποιοῦσι παύπειρα ὀνομάζουσι Κλεο-
βουλίνην. id est: Sapientem & famosam non nosti Eume-
tin? sic enim eam pater ipse, vulgus autem de patris no-
mine Cleobulinam appellant. Lindiæ Minervæ templum
apud Rhodios à Danao ante annos 880 conditum, in-
staurasse dicitur Cleobulus.

Athenis Archon hoc anno fuit Dropides. Id ex Phi-
lostrato discimus, qui in Vita Critia Sophistæ, hunc
Dropidam, qui post Solonem Prætor Atheniensium
fuit, commemorat. Solonis fratrem fuisse, testatur
Plato.

OLYMPIAS XLVII. Eurycles.

A.M. 3413. ante Christum 590.

U. C. CLXII. SEDEKIA IX.

NABUCHODONOSORIS XVII.

ASTYAGIS II.

Cum Tyrii Hierosolymitanis obsessis insultarent,
Ezechiel propheta Babylone agens, ipsius Tyri exitium
denunciat undecimo (mense) anni, primo (die) mensis.
Ezech. 26. Ita locum illum exponendum monet Cap-
pellus, qui primum hunc undecimi mensis diem con-
venire putat Januarii XXI°, exeunte anno nono capti-
vitatæ Jechoniæ. Paulo post cæpit Tyri obsidio. Jose-
phus libro priorè contra Apionem: Ἐξ ὧν καὶ ἡ δεκά-
τη ἔστι τὸ Ναβυχοδονοσόρου βασιλείας, ἡρξάτο πολιορκεῖν Τύρον.
id est: Decimo septimo anno regni sui Nabuchodonosor
Tyrum obsidere cæpit. In supplendus est Josephi locus,
qui in libris vulgatis mutilus habetur.

In Ægyptios prophetat Ezechiel decimo (sux capti-
vitatæ) anno, mense decimo (qui est Tebeth) die duo-
decimo, Ezech. 29. Convenit tempus huic anno, De-
cembris XXII, ut putat Cappellus. Judæis obsessis o-
pem ferre cogitarunt Ægyptii; sed frustra. Nam Ba-
bylonii obsidionem, quam aliquantis per solverant, re-
dintegrarunt. Dum liberius agebant Hierosolymitani,
Jeremias Propheta Urbe egrediens, corripitur, quasi de-
fectionem meditaretur, & carceri includitur. Vide Je-
rem. cap. 37.

Anacharsis Scythæ Olympiade quadragesimâ septimâ
venit Athenas ἐπὶ ἀρχόντῳ Εὐκράτῃ Prætorè Eucrate,
& Solonis fit hospes, ut scribit Laërtius. Solon enim
(ut

(ut apud *Plutarchum* in *eius Vita* legimus, Anacharsidis sagacitatem admiratus, eum benignè excepit, & aliquandiu apud se detinuit. Qui, cum intelligeret, leges Atheniensibus conscribi à Solone, dixit, Eas nihil à telis araneorum differre. nam, ut illæ infirmiora animalcula retinent, sed valentiora transmittunt; ita legibus humiles & pauperes constringi, divites verò & præpotentes non alligari. Hoc dictum Anacharsidis memoratur multis scriptoribus. Vide *Valerium Max. lib. 7. cap. 2.*

Virum sapientem fuisse Anacharsin, ostendunt alia multa scitè dicta, quæ legas apud *Diogenem* in *Vita ejus*, & apud *Plutarchum* in *Convivio Septem Sapientum*. De Anacharside *Ælianus, Var. lib. 5. cap. 7.* *Οἱ μὲν Σκύθαι*, inquit, *οὗτοι τὴν ἐαυτῶν παῖδωνται: Ἀναχάρσις δ', ἄτε ἀνὴρ σοφός, καὶ ὁφρατέρῳ περὶ γὰρ τὴν πᾶν ψυχὴν ἵνα γένῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ Σόλων ἐθαύμασεν αὐτὸν.* id est: *Scythæ in sua regione erronei sunt: Anacharsis verò, utpote vir sapiens, etiam ulterius suum errorem produxit. venit enim in Græciam, & apud Solonem in magna fuit admiratione.* Verum tamen cum hic Scythæ apud Græcos sapientis nomen ambiret, Apollo ei prætulit Mysonem, ut narrat *Laërtius*. Socrati inter homines sapientiæ primas Delphicum Oraculum detulit, cum id Anacharsi non tribuerit, qui tamen ejus laudis cupiditate ductus Delphos venit, ut scribit *Pausanias, Atticis*. De morte Anacharsidis infra dicendum est, ad A. M. 3450.

A. M. 3414. ante Christum 589.

U. C. CLXIII. SEDEKIAE X.
NABUCHODONOSORIS XVIII.
ASTYAGIS III.

ANNO decimo octavo Nabuchodonosoris, Captivos octingentos triginta duo Hierosolymis abductos fuisse legimus, *Jerem. Cap. ult. commate 29.* Non quòd jam tum Babylonius Urbe potiretur, sed quòd plurimi quotidie Hierosolymitani ad Babylonios deficerent. Hæc Secunda est minorum deportationum. Vide quæ supra notamus ad A. M. 3403.

Ægyptum Nabuchodonosori tradendam esse vaticinatur Ezechiel, in mercedem laboris magni ac diuturni, quem in expugnatione Tyri sustinuit. Hoc *Ezechiel* revelatur vicesimo septimo anno, primo die primi mensis, ut legimus *Cap. 29. 17.* Ibi intelligi putat *Iosephus Scaliger* vicesimum septimum Jubilei annum. Autumno quidem sequente iniit Annus Sabbaticus, quo Sedekias obsidione durante servos Ebræorum ex Legis præscripto manumitti iussit: quos tamen mox à dominis in servitutem vindicari permisit, *Jerem. 34. 8.* Iterum de Ægypti clade vaticinatur *Ezechiel Cap. 30. 20. & 31. 1.* Ibi Propheta annum undecimum suæ captivitatis intelligit.

A. M. 3415. ante Christum 588.

U. C. CLXIV. SEDEKIAE XI.
NABUCHODONOSORIS XIX.
ASTYAGIS IV.

HIEROSOLYMIS ingravescit fames hoc anno, quarti mensis die nono. Rex Sedekias ex Urbe fugiens intercipitur ab hostibus, & ad Nabuchodonosorem ad-

ducitur in Reblatha, quæ urbs est in terra Emath. Ibi cum Nabuchodonosor de Sedekia tulisset sententiam, jugulantur Filii ejus, omnesque Principes, qui rebellionis auctores ei fuisse putabantur; ipse verò exæcatus & vinctus catenis abducitur Babylonem, *2 Reg. 25. Jerem. 39. & 52.* Urbs Jerusalem capitur quinto Mense, die mensis septimo. Templum conflatur sub vesperam noctis quæ intercessit inter nonum & decimum diem mensis quinti. Quam ob rem Judæi id nono mensis die factum referunt, *Jeremias verò Cap. 52. 12.* die decimo. Saraias Pontifex, Azariæ F. Helciæ N. capitis supplicio affectus est, ut qui Sedekia à consiliis fuisset. *2 Reg. 25. 18.* Septimi mensis die tertio, Godolias, quem Nabuzardan Nabuchodonosoris Legatus Judææ præfectum constituerat, fraudulenter occiditur ab Ismaële, *2 Reg. 25. 25. Jerem. 41. 1.* Godoliâ occiso, Judæi prophetam Jeremiam rogant, quid factu optimum? Suadet ille, ne commigrent in Ægyptum: quod si fecerint, gladio, fame, peste perituros, denunciatur. His auditis, exclamant, mentiri Jeremiam; cujus prophetiarum jam toties experti erant veritatem. In Ægyptum igitur discedunt, eoque secum trahunt Baruchum & Jeremiam. Ita deinceps tota Judæa deserta & inculta permansit. Vide *Jeremia Capp. 42. & 43.* De Ruina Ægyptiorum vaticinatur *Ezechiel* anno (suæ captivitatis) duodecimo, *Cap. 32.* cum ante duos menses nuncium acceperat de Hierosolymorum Excidio, *Cap. 33. 21.*

OLYMPIAS XLVIII. Glycon.

A. M. 3417. ante Christum 586.

U. C. CLXVI NABUCHODONOSORIS XXI.
ASTYAGIS VI.

Qui hac Olympiade victor de Stadio renunciatus est, *Eusebio* Glycon, *Pausania* verò in Phocicis Glaucias appellatur; quem ait Crotoniatam fuisse. Pythagoras quidam Samius, cum obtulisset se, ut cum pueris pugilatu certaret, non est admissus, sed tanquam fœmina derisus. idem tamen ubi ad viros accessit, omneis vicit, ut notavit *Eusebius*. Tradit *Eratostrhenes*, teste *Laërtio*, hunc Pythagoram primum *ἐν τέχνῳ πωλεῦντα*, pugilatu artem adhibuisse: quem comatum & purpuratum (*καὶ κόμην, καὶ ἀλουργίδα φορέοντα*) cum rejecissent pueri, ac irrisissent, continuo ad viros se contulit, & victoriam reportavit. Apud *Iamblichum* Pythagoras Philosophus hujus Athletæ præceptor fuisse fingitur, cum hic athleta Philosophum illum aliquot annis (triginta circiter) præcesserit. Hunc Pythagoram pugilem, Cratei filium fuisse, docet *Epigramma* apud *Laërtium*. Vulgo dicebatur *Ὁ ἐν Σάμῳ κομήτης*, ut à Pythagora Samio philosopho distingueretur: Quæ appellatio in Proverbium cessit; quod quidem in *Paræmiarum* Appendice Vaticana nuper edita ab *Andrea Schotto*, sic explicatur: *Πυθαγόρας πύκτης Σάμου ἐνόμα. καταγοινδὲς δὴν ὠδιδόξως ἐνίκησεν.* id est: *Pythagoras, pugil Samius, qui comatus ludibrio est habitus, præter opinionem victor evasit.* Non male igitur *Erasmus* advertit, Adagium dictum esse in eos, qui antea ignavi, rem post præclare gessissent.

Phœnippus, qui Athenis archon erat hoc anno, ut in *Anagraphe Olympiadum* notatur, male (opinor) *Philippus Clementi* vocatur, *Strom. primo: Φιλίππος δ' Ἀθηναίων ἀρχων*

ἀρχοντες τῶν ἀσπίτων ἔτει δ' ὀγδόῃς καὶ τεσσαράκοντις Ὀλυμπιά-
δῃ. Ait, *Philippum Athenis Archontem fuisse, primo*
anno quadragesimæ octavæ Olympiadis.

A. M. 3418. ante Christum 585.
U.C. CLXVII. NABUCHODONOSORIS XXII.
ASTYAGIS VII.

CIRRHÆI, postquam urbs eorum diruta fuit, vi-
cina Parnasso loca latrocinii infestare, eosque, qui do-
naria afferentes adibant Apollinis Delphici Oraculum,
multis incommodis afficere cœperunt. Hôsce prædones
Eurylochos Thessalus conquisitos interfecit, ut scriptum
est in *Scholiis ad Pindari Pythionicas*. Eurylochos ille,
vir admodum strenuus, ob roboris præstantiam No-
vus Achilles fuit appellatus: ut apud *Euphorionem*
poëtam:

Ὅπλοτέρῃ τ' Ἀχιλῆϊ ἀϊκέλιον Εὐρυλόχοιο.

Quare de eodem Eurylocho accipiendum videtur disti-
chon, quod exstat *Anthologia libro primo*:

Καλλιόπῃ πολὺ μῦθε μελίσσοβότῃ Ἑλικῶν

Τίκτε μοὶ ἄλλον Ὀυρεσσὶν ἐπεὶ μόλεν ἄλλῃ Ἀχιλλεύς.

Crissam urbem ab Eurylocho Thessalo everfam ait
Strabo, tempore belli Crissæi, cum Cirrha jam prius di-
ruta fuisset. Nam Crissæi, cum ob portoria (διὰ τὰ τέλη)
è Sicilia & Italia aucti essent opibus, acerbius vectigalia
exegerunt ab iis, qui ad Oraculum proficiscebantur,
idque præter Decreta Amphictyonum. Hæc ille, *libro*
nono. Crissam enim & Cirrham, duo facit distincta
Phocidos oppida. Everfâ Crissâ, vias Oraculum adeun-
tibus tutas jam fecerat Eurylochos, cum Amphissenses
Crissam reparare, & agrum arare ausi sunt, quem Am-
phictyones Apollini consecrarant. Sed & hi mox ab eo-
dem (ut videtur) Eurylocho sunt debellati. *Strabo, libro*
jam memorato: Amphissenses, inquit, cum Crissam occu-
passent, campum ab Amphictyonibus consecratum rursus
culturae subjecerunt, & inhumanius in advenas, quam
Crissæi antea fecerant, sævire cœperunt. Itaque de iis quo-
que supplicium sumfere Amphictyones, agrumque Deo red-
diderunt.

Postquam Amphictyones, duce Eurylocho, Delphi-
cum Oraculum pristinae libertati vindicassent, mox Py-
thia, in Apollinis honorem celebrata, renovantur. De
Pythiorum origine quædam supra diximus in Heroicis,
ad Annum 2741. Ludos Pythios antiquitus ἐννεαετη-
ρὴς fuisse aiunt, sive (quod suo sensu idem est) octaëte-
ricos, ut qui octo solidis annis elapsis, nono currente
celebrati sint. De quibus vide *Plutarchum Hellenicis*.
Præcipuum autem certamen, eorum fuit, qui ad lyram
vel citharam Præana canerent, ut ait *Pausanias, Pho-*
cicis. Illa verò Solennitas, aliquoties intermissa fuit,
& restituta. Inter alios Diomedes ab Illo reversus, Py-
thios ludos in Apollinis honorem instituisse fertur, ut
in *Argolicis* scribit *Pausanias*. Sed postea longo tem-
pore videntur ii Ludi intermissi. Nunc demum Am-
phictyones, debellatis prædonibus, Pythia nova insti-
tuerunt πινυετηρὴς, ad exemplum Olympiorum; ita
ut post exactos quatuor annos integros, Pythias ineunte
quinto anno celebraretur.

Amphictyones (quorum supra mentio jam facta est
in *Mosaicis*, & in *Heroicis* ad Annum 2690,) publici
Græciæ Judices erant. Olim ex duodecim tantum civita-
tibus, quæ Delphis vicinæ erant, Assessores hujus Judicii

convenire solebant, ut docet *Strabo, libro nono*. Postea,
decem Græciæ populi, quos *Pausanias libro decimo* enu-
merat, eo jure donati sunt, ut Assessores ad hoc Judi-
cium certos mittere, singulis liceret. Posterioribus au-
tem seculis non, ut olim, Delphis tantum, sed etiam in
Pylis vel Thermopylis Amphictyones conveniebant. Lo-
cus ille, qui Πύλαι (id est *Portæ*) dicebatur, sic apud *Geo-*
graphum describitur: Pars, quæ ad Thermopylas incli-
nat, Oeta vocatur, longitudine CC stadiorum: mons asper,
& excelsus, maxime juxta Thermopylas, ubi in verticem
assurgit, desinitque in acutos præruptosque usque ad mare
scopulos, ita ut exiguum transeundi spatium relinquatur
iis, qui ab ora maritima è Thessalia Locros petunt. Is adi-
tus Πύλαι vocatur, & Στενὰ seu Angustia, ac Θερμοπύλαι,
à calidis lavacris, quæ in vicinia sunt, & Herculi sacra
habentur. *Herodotus in Polymnia* dicit, murum ibi à Pho-
censibus, qui Thessalorum irruptionem metuebant,
fuisse exstructum, in quo Πύλαι, id est, portæ, quondam
erant. Hinc igitur Confessus Amphictyonum Πυλαία
(βελίη) nominatur: *Harpocraton, in Lexico*: Πυλαία
ἢ ἐκατέτω, ἢ εἰς τὰς Πύλας συνόδῃ τῶν Ἀμφικτυόνων. id
est, *Pylea vocabatur, Amphictyonum Synodus, ad Py-*
las. Addit, Ipsos assessores idcirco Πυλαρχοὺς nuncu-
pari. Horum officium erat, non solum difficiles lites
judicare, sed & Oraculi Delphici dignitatem conser-
vare, & Ludos Pythios administrare: Quæ postrema
muneris eorum pars nunc demum accessit, anno tertio
48 Olympiadis.

PYTHIAS PRIMA.

A. M. 3419. ante Christum 584.
U.C. CLXVIII. NABUCHODONOSORIS XXIII.
ASTYAGIS VIII.

NABUZARDAN in Judæam reversus, quotquot ibi
Judæos reperit, eos omneis in Babyloniam abducit, nu-
mero septingentos quadraginta quinque; cum reliqui
vel gladio, fame, peste periissent, vel in Egyptum pro-
fugissent. Captivorum numerus, qui Septimo & Deci-
mo octavo & Vicesimo tertio anno Nabuchodonosoris
sunt abducti, est 4600, ut constat ex *Jerem. 52. 28*. Hæ
treis minores fuere Deportationes. Majorum autem tri-
um Commigrationum, quæ Primo, Octavo, & Unde-
vicesimo Nabuchodonosoris anno factæ sunt, nulla fit
ibi mentio apud *Jeremiam*; quasi earum numerum non
iniverint *Babylonii*, propter multitudinem.

Pythios Ludos Amphictyones, Phocide pacatâ, reno-
vant anno tertio Olympiadis quadragesimæ octavæ, cum
Archon Athenis esset Simon, Delphis Gylidas, ut notat
Pindari Interpres. Ab hac Solennitate Pythiorum recen-
tiorum (quorum Præsides perpetuò fuere Amphictyo-
nes, sicut Olympiorum οἱ Ἑλλανοδίκται) reliquæ deinceps
Pythiades numerari cœperunt. Denotavit autem vox Πυ-
θιάς, non tantum solennitatem ipsam Pythicam, quarto
quoque anno elapso habitam; sed etiam totam quatuor
annorum periodum; ita ut Primus, Secundus, Tertius
& Quartus annus hujus vel illius Pythiadis numerare-
tur, simili cum Olympiadibus ratione. Quamvis autem
Primus Pythiadum annus maxima ex parte incidat in an-
num Olympiadis Tertium, tamen cum Pythia celebrata
sint mense Thargelione, Olympia verò Hecatombæone,
apparet, Primi anni Πυθιάδος initium cadere in finem Secundi
anni

anni Olympiadis, paulo ante initium Tertii, spatio duorum circiter mensium. Nam Pythica hæc Solennitas coepit celebrari sexto die mensis *Θαργηλιώνος*, vel *Βυσίου*, ut apud Delphos vocabatur. In Phocide hi Ludi celebrabantur, campo aperto, inter Delphos & Cirrham sito, quem Amphictyones Apollini dedicarunt; unde *Pindaro Pyth. 6.* illa campi Cirrhæi planities *Ἀπολλωνία πεδία*, *Salvus Apollinius* dicitur.

Primâ hæc Pythiade, præter Citharædorum Certamen (quod antiquitus receptum fuit,) Amphictyones *Ἀυλῶν* & *Ἀυλῶν* certamina instituerunt: unde *πυθαῖα* dicti sunt, qui in Tibiarum Certamen descenderent, vel, Tibicines qui Pythia cantarent, ut loquitur *Horatius in Artē Poëtica.* Hi *ἀγωνιστῆς*, ad exemplum Antiquorum, in memoriam Pugnæ Apollinis cum Pythone, præna modulabantur, quem *Νόμον πυθικόν* appellabant: De quo vide *Pindari Interpretes*, & *Strabonem libro nono.* Victores hæc primâ Pythiade renunciati sunt, *κεφαλῆνα* quidem, Cephallen Lampi F. *αὐλοῦ* verò Echembrotus Arcas: *αὐλοῖς* denique Sacadas Argivus, qui binis etiam deinceps Pythicis ludis præmium meruit, ut in *Phocicis* scribit *Pausanias.* Ejusdem Sacadæ monumentum memorat in *Argolicis*: *Ὅς τὸ αὐλῆμα τὸ Πυθικὸν πρῶτον ἤυλησεν ἐν Δελφοῖς*, qui primus Pythicum cantum tibiâ Delphis cecinit: quo placatus Apollo rediit cum tibicinibus in gratiam, cum antè odisset eos propter Marfyæ & Sileni, qui Deum ipsum provocârunt, certamina. Porro, hæc Primâ Pythiade athleticis etiam præmia proposita sunt, omniâque ea introducta, quæ in Olympiis tum in usu erant: Solum *τέτρηππον*, hoc est, *Quadrigas* vel *Currule* Certamen (quod Olympias vicesima quinta novum viderat) Pythias Prima non habuit.

De Tripode à piscatoribus invento & Delphos ad Apollinem misso, quæ Græci Scriptores narrant, circa hoc tempus putantur accidisse. Historiam refert *Valerius lib. 4. cap. 1.* A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus, quidam jactum emerat: extractâ deinde magni ponderis aureâ mensâ delphicâ, orta controversia est; illis piscium se capturam vendidisse affirmantibus, hoc fortunam Ductûs se emisse dicente. Qua contentione (propter novitatem rei, & magnitudinem pecunie) ad universum ejus civitatis populum delatâ, placuit Apollinem Delphicum consuli, cui nam adjudicari mensa deberet. Deus respondit, illi esse dandam, qui sapientiâ ceteros præstaret, his verbis: *Ὅς σοφία πάντων πρῶτον, τέτρηππον αὖ δῶ.* Tum Milesii consensu Thaleti mensam dederunt: ille cessit eâ Bianti, Bias Pittaco, is protinus alii: deincepsque per omnium Septem Sapientum orbem, ad ultimum ad Solonem pervenit; qui & titulum amplissimæ sapientiæ & præmium, ad ipsum Apollinem transtulit. Laërtius, in Vita Thaletis: Adolescentes quosdam Ionicos aiunt à piscatoribus Milesiis jactum retis emisse: Capto deinde & educto tripode, orta contentio non antè sedata est, quàm Milesii, consulto Deo Delphico, hoc responsum acceperunt:

Ἐκρῶνε Μιλήτις, τρίποδος ἀπὸ Φοῖβον ἔρωτα.

Τὴς σοφίᾳ πάντων πρῶτον; τέτρηππον αὖ δῶ.

Ita legendum censet Casaubonus. Ibidem additur, Hunc Tripodem à Solone Delphos missum, quod Apollinem ille sapientissimum esse assereret. Paulo accuratius rem totam in *Vita Solonis* narravit *Plutarchus*, in hanc fere sententiam: Fuisse unâ (Sapientes) perhibentur & Delphis, & post Corinthi, ubi communem quendam Conventum eorum ac symposium Periander instruxerat. Majus autem *ἀξίωμα* & gloriam illis conciliavit

ἢ τὰ τρίποδον δῶναι, Tripodis per omneis circumlatio, mutuâque inter ipsos concessio. Nam cum Côi, ut fama est, verriculum traherent, cujus jactum (*τὸ βόλον*) adhuc incertum hospites emerant Milesii, auream mensam conspexerunt extractâ, quam fuisse ab Helena in mare dejectam aiunt, cum à Troia remearet. Concertatio de Tripode inter hospites & piscatores exorta, excipientibus inde contentionem civitatibus, cum in bellum erupisset, utrisque ab Oraculo responsum est, *πρὸ σφωτάτω τὸ τρίποδον σποδῶμεν*, Sapientissimo Tripodem ut donarent. Itaque primum Mensa hæc aurea Miletum missa est ad Thalem: illo autem Biantem se sapientiozem asserente, ad eum pervenit. à Biante rursus ad alium missa est tanquam sapientiozem, donec ita circulans & remissa rediret iterum ad Thalem. Ad ultimum, ex Miletō Thebas deportata, & Apollini Ismenio est sacrata. *Theophrastus* autem tradit, Mensam eam primum Prienen ad Biantem fuisse missam; dein Biante illam ad Thalem mittente, ita ambitu confecto redisse ad Biantem, denique Delphos deportatam. *Τινὲς δὲ ἔτι φασὶ κτῆσιν αὐτῆς Ἀπολλωνοῦ τὸ τρίποδον*, inquit *Scholias* *Aristophanis ad Plutum*: quasi hunc primum tripodem Apollo nactus sit. Verum ex tripode jam olim Pythia solebat Delphis oracula fundere, ut in Heroicis suprâ ad A.M. 2777. notavimus.

Exeunte anno tertio 48æ Olympiadis, Eclipsin Solis factam observat *Josephus Scaliger*: quam & *Auctor ἀναγραφῆς Olympiadum* ad hunc annum retulit, his verbis: *Ἐκλειψις ἡλίου, ἣν Θαλῆς συνησομένην προείρηκει*, Solis Eclipsis, quam futuram Thales prædixerat. Thales quidem Milesius (ut ait *Cicero Divinat. lib. 1.*) primus Defectionem Solis, quæ Astyage regnante facta est, prædixisse fertur. Cum enim Alyattes & Astyages in prociectu essent ut configerent, die derepente in noctem vertente, utraque acies à prælio committendo destitit, ut ex *Herodoto* cognoscimus. Eam tamen Eclipsin alii quadriennio post contigisse putant.

A.M. 3420. ante Christum 583.

U.C. CLXIX. NABUCHODONOSORIS XXIV.

ASTYAGIS IX.

PERIANDER Cypseli F. Corinthiorum tyrannus obit annis quadraginta ante Cræsum à Cyro captum, anno uno ante 49 Olympiadem, ut testatur *vetustus scriptor Socrates* apud *Laërtium*. Ibi de obitu Periandri, hæc habentur: Jam senio vicinus, arcessivit filium Lycophronem, ut ei regnum traderet: quem Corcyraei, deprehenso Periandri consilio, prævenientes interemerunt. Hinc ille iratus, Corcyraeorum liberos ad Alyattem castrandos misit. Cum autem Navis, quæ hi vehebantur, Samo appropinquasset, vota Junoni facientes, à Samiis servati sunt. Mærore autem confectus Periander excessit è vita *ἡδὴ γεροντὸς ἔτι ὀγδόηκοντα*, annos natus octoginta. Lycophronem filium in Corcyram ablegaverat, quod ille matris mortem indignanter tulisset. Uxorem enim suam Periander calcibus prægnantem dicitur percussisse, pellicum persuasus calumniis. Corcyraeorum pueros trecentos à Samiis Corcyram reductos fuisse, ait *Herodotus lib. 3.*

Cypselidarum tyrannidem morte Periandri finitam esse, putat *Josephus Scaliger*. Ita quidem Oraculum (ut suprâ ad A.M. 3350. notamus) prædixit, Cypseli filios Corinthi regnatos, non autem nepotes. *Strabo* tamen Cypselidarum

Cypselidarum Regnum usque ad tertiam generationem mansisse dicit, lib. 8. *Κύψελος αὐτὸς ἐπεγέννησεν, καὶ μετὰ τριώντων ὁ δῖνος αὐτῷ συνέμεινε.* Sed & *Alianus Var. lib. 6. cap. 13.* treis enumerat *περγανίδας*, quæ ad nepotes (eis *ἐκγόνας*) permanserint; Gelonis in Sicilia, Leuconiorum in Bosphoro, & Cypselidarum Corinthi. His accedit testimonium *Aristotelis Politicorum lib. 5. cap. 12.* ubi de Cypselidarum tyrannide loquens, *Hæc* (inquit) *septuaginta treis annos permansit, & sex menses.* *Κύψελος δὲ καὶ ἐπεγέννησεν ἐπὶ λ. Περικλῆος δὲ, καὶ μ. Περικλῆος δὲ ὁ Τριών, τρία ἐπὶ.* id est: *Cypselus enim tyrannidi præfuit annos triginta: Periander verò, quadraginta: Psammetichus Gordia F. annos treis.* Gordias Periandri frater fuisse videtur. In Textu Aristotelico Periander 44 annos regnasse dicitur. *Heinsius verò in Paraphrasi, τρία καὶ ἑξήκοντα* non agnoscit.

OLYMPIAS XLIX. Lycinus.

A. M. 3421. ante Christum 582.

U.C. CLXX. NABUCHODONOSORIS XXV.

ASTYAGIS X.

NABUCHODONOSOR regni amplitudine inflatus erigit vegrandem Imaginem auream. Ad hanc Regis statuum adorandam confluere jubentur omnes Babylonis & provinciarum Principes. Hac occasione tres Judæi nobiles, Danielis Socii, quos Rex publicis quibusdam negociis in Babylonia præfecerat, à Chaldæis apud Regem accusati, cum Statuam adorare recusarent, in ardentem fornacem conjiciuntur. Flamma carnifices devorat, martyribus parcat. Miraculi magnitudine attonitus Rex verum Deum agnoscit, & ne à quoquam blasphemetur, edicto publico cavet. *Dan. cap. 3.*

PYTHIAS SECUNDA.

A. M. 3423. ante Christum 580.

U.C. CLXXII. NABUCHODONOSORIS XXVII.

ASTYAGIS XII.

CORONA laurea victori datur in Ludis Pythicis. Hunc enim *ἀγῶνα Πύθιον*, qui ex institutione Eurylochi *χρυσιαίτης* fuit, submotis æneis tripodibus & aliis præmiis, *σεφανίτις* deinceps esse voluerunt; ita ut Præmium in posterum, tantum Corona esset, & quidem ex lauro, ad exemplum Olympici Agônis, cujus præmium erat Corona ex Oleastro. *Pausanias, Phocicis: Δωτέρα δὲ Πυθιάδῃ ἐκ ἐπὶ ἀθλοῖς ἐκάλει ἐπὶ ἀγωνίζεσθαι, σεφανίτις δὲ ἡ Ἀγῶνα κατὰ τέκνῃ κατεστήσαντο.* id est: *Secundâ Pythiade non proposita sunt præmia, sed Coronarium duntaxat Certamen ut esset, statuerunt.* Hac etiam Pythiade *αὐλωδία* repudiatur; quod elegi tristes & threni ad tibias accinerentur. *Pausanias, ibidem: Καὶ αὐλωδίας τὴν κατέλυται καταργόντες ἐκ τῆς τοῦ ἀκαστοῦ εὐφημίας.* &c. *Aulædorum quoque artem, inquit, repudiaverunt, quod triste quid auditu, & minime leti ominis Tibiis caneretur.* *Αὐλωδία* enim, ejusmodi erat modulatio, in qua tristissima quæque, elegi, & funebria lamenta, tibiis accinebantur. Addit, hac Secundâ Pythiade Currule Certamen esse admissum, & de Quadrigis victorem renunciatum Clisthenem, qui Sicyoniorum tyrannus fuit.

Isthmia, in Isthmo Corinthiaco celebrari solita, & à Cypselo Corinthiorum tyranno intermissa, hoc anno repetita sunt, annis septingentis septuaginta octo post quàm fuerant instituta. *Solinus cap. 13.* de Isthmiis loquens: *Hoc spectaculum* (inquit) *per Cypselum tyrannum intermissum, Corinthii Olympiade 49^a solennitati pristina reddiderunt.* Fallitur autem cum Plinio Solinus, si quinquennales hosce Ludos fuisse putavit. Isthmia enim, ut & Nemea, *πεντημενέαι* erant, hoc est, secundo quoque anno exacto, & tertio ineunte, celebrabantur. Olympia quidem, & Pythia *πενταετηνέαι* sunt, videlicet post quatuor annos exactos, celebrata: Nemea verò, & Isthmia bis singulis quadrienniis fiebant, sive post biennium quodque solidum exactum. Solennitas Isthmica, in qua Neptuno tauri immolabantur, *ταυροφόνος πεντημενέαι* Pindaro dicitur. Porro, tum in Isthmiis tum in Nemeis usitata fuerunt omnis generis certamina, *ἰσθμικά* & *νυμφικά*, sicut in aliis Ludis Sacris. Qua de re consulas *Erasmus Schmidium Pindari Interpretem doctissimum in Prolegomenis.*

Alcetas Macedonum rex annos regnat viginti novem. *Euseb.*

A. M. 3424. ante Christum 579.

U.C. CLXXIII. NABUCHODONOSORIS XXVIII.

ASTYAGIS XIII.

NABUCHODONOSOR, qui Herodoto *Λαβύνητος* nominatur, totius Asiæ Princeps erat, ita tamen ut in ea multi Reges essent, sive tributarii sive Socii. Cum ergo Astyages & Alyattes Deliquii Solaris aspectu à prælio deterriti, non possent iram concoquere, Labynetus iis supervénit, & sincera pacis auctor fuit, sed more barbarico firmata. Sic enim *Herodotus, libro primo: Cùm* (Lydi & Medi) *aquo Marte certarent, inter pugnandum contigit ut repente dies in noctem verteretur: quam immutationem hujus diei futuram Thales Milesius Ionibus prædixerat, hunc ipsum annum præfiniens quo immutatio facta est.* Lydi ac Medi ubi diem noctescere viderunt, à pugnando desistunt, eoque propensius ad pacem inter sese constituendam festinant: Auctores conventionis erant Syennesis Cilix & Labynetus Babylonius. qui, ut *jusjurandum intercederet & reconciliatio affinitate fieret, operam dederunt.* Addit idem historicus Riturum Barbaricum, quo solerent hæ gentes fœdus inire: *Ἐπειὰ τοῦ γεγονότος ἐπιπύου ἐς τὴν αἰμαρρίαν, τὸ αἶμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων, Secantes brachia usque dum sanguis profluat, manu illum delingunt.* Julius Solinus, cap. 20. *Scytha haustu mutui sanguinis fœdus sancit, non suo tantum more, sed Medorum quoque usurpat à disciplinâ.* Bello denique quod gestum est Olympiade nonâ & quadragesiâ, anno post Ilium captum sexcentesimo quarto, inter Alyattem Lydum, & Astyagem Mediæ regem, hoc modo firmata sunt jura pacis.

Eclipsin illam, cujus meminit *Herodotus*, Martii decimo sexto contigisse putat *Cappellus*. De qua sic scribit *Clemens Strom. 1.* *Θάλλω δὲ Ἐνδμήος ἐν τῇ ἀστρολογικῇ ιστορίᾳ, τὴν ἡμετέραν ἐκλείψιν τῆς ἡλίου περιπεῖν φησὶ, καὶ ὅτι χρόνος σωφίστων μάχην περὶ ἀλλήλους Μήδων τὴν καὶ Λυδῶν, βασιλεύοντων Ἀστιάγου καὶ τοῦ Κυαξάρου, Μήδων, Ἀλυάττου καὶ τοῦ Κροίσου πατρὸς, Λυδῶν.* id est: *Thalem Endemius in Historiis Astrologicis dicit prædixisse defectum Solis, qui fuit eo tempore quo inter se manus conserrere Medi & Lydi regnante Astyage Cyaxaris F. in Media, Alyatte autem*

Cræsi

Cræsi patre in Lydia. Hunc Clementis locum, qui in libris editis perperam legitur, ex Herodoto restituimus. *Ibidem Clemens* adnotavit, Factam esse illam Eclipsin αὐγὴ καὶ παντοκροῦν Ὀλυμπιάδῃ, circa quinquagesimam Olympiadem. Apparet igitur, exiguum fuisse interval- lum inter illud Solis deliquium, & Anni sequentis ini- tium.

Cyrus Astyagis ex filia Nepos, circa hoc tempus na- scitur. Unicam Astyages filiam habuit, quæ Herodoto & Valerio Mandane, Ἀλιάνῳ Μανδάνῃ nominatur. De hac duo somnia habuisse dicitur Astyages. Primò per somnum viderat, Mandanes urinâ omnes Asiaticas gen- tes inundasse: Deinde similiter per quietem vidit geni- tali parte filia enatam vitem eo usque crevisse, donec cunctas regni sui parteis inumbraret. Consulti Arioli, ex eadem filia nepotem ei futurum, cujus magnitudo prænunciatur, eique regni amissionem portendi, respon- derunt. Hoc responso exterritus Astyages, filiam suam Cambyfi cuidam ex gente obscura tunc temporis Per- sarum, modicæ fortunæ viro collocavit. At ne sic qui- dem Somniorum metu deposito, gravidam ad se filiam arcessit: natus infans datur occidendus Harpago, Re- gis arcanorum participi. Is veritus, ne mater necem in- fantis tandem ulcisceretur, pastori Regii pecoris puerum exponendum tradit. Pastoris uxor, auditâ Regii infan- tis expositione, obnixè rogat maritum, ut sibi afferat puerum. Reversus in sylvam Pastor, invenit juxta in- fantem canem foeminam parvulo ubera præbentem, & à feris alitibusque defendentem. Misertus ille, puerum defert ad stabula, & uxori tradit nutriendum. Historia exstat apud Herodotum, Trogi Breviatorem, & Valerium lib. 1. cap. 7. Bubulci uxorem Σπακὼ, id est Κυνὼ, dictam fuisse, tradit Herodotus: Linguâ enim Medicâ καὶ κυνὼ, canem foeminam Spaca vocari. Porro ait, Hanc eodem tempore puerum mortuum peperisse, quem ma- rito tradidit loco regii infantis exponendum.

OLYMPIAS L. Epiteldas.

A.M. 3425. ante Christum 578.

U.C. CLXXIV. NABUCHODONOSORIS XXIX.

ASTYAGIS XIV.

QUINQUAGESIMA Olympiade Duumviris ex E- leorum civitate sorte ductis Ludorum Olympicorum cura fuit demandata, cum hætenus penes Iphiti po- steros fuisset. Hellanodica autem non ante LXXV O- lympiadem electi sunt. Pausan. Eliac. lib. 1.

Hac Olympiade victoriam de Stadio reportavit Επ- τηλίδας ὁ Λακεδαιμόνιος, ut apud Diodorum Siculum lib. 5. no- tatum legimus. Pentathlus Cnidius hoc tempore in Siciliam deducens coloniam, & Selinuntiis adversus Æ- gestanos opem ferens, occiditur. Post ejus mortem Gorgus, Thestor & Epithersides Duces electi sunt. Hi ad Liparam delati, inibi substiterunt, cum ob alia Insulæ commoda, tum ob aluminis fodinas. Dion. ibidem.

Pisistratus hoc anno tyrannidem Athenis constituit, ut notat Auctor Descriptionis Olympiadum. Atque tunc Athenis Archon Comias erat, ut in Vita Solonis docet Plutarchus: Ἐπὶ Κομίας ἡγεῖτο πρῶτον Πεισίστρατος, Ar- chonte Comia Pisistratus cepit dominari. Erat autem Pi- sistratus nobilissimo genere natus; & ad Codrum, re- gum ultimum, stemma suum referebat, ut ipse ait, epi-

stolâ quadam ad Solonem. idque etiam observare est in verbis Herodoti lib. 5. Plutarchus è Philaidarum tri- bu Pisistratum fuisse, scribit. Pro ἐκ Φιλαίδων, corruptè ἐκ Φιλαίδων & legitur apud Platonem in Hipparcho, ut monet Jo. Meursius. Hippocratis, qui Pisistrati pater fuit, mentionem facimus ad Annum 3412. Dictus au- tem Pisistratus est de nomine Pisistrati Nestoris filii, ut tradit Herodotus in Terpichore. Ante tyrannidem occu- patam orator erat & demagogus: quippe doctrinâ, & facundiâ excellebat, ut discas ex Ciceronis Bruto, & De Oratore lib. 3. Vide etiam Valerium Maximum lib. 8. cap. 9. Isocrates quoque in Panathenaica, ostendit, quo modo Republicâ variè afflictâ, ejectisque civium opti- mis, Pisistratus viam struxerit ad hanc, quam denique eloquentiæ adminiculo occupavit, tyrannidem.

Atheniensium Respublica hoc tempore trifariam di- visa erat; & Διᾶκροι pars vocati, pars Παιχῆλοι, pars Πιστῆλοι. Paraliorum caput Megacles erat, Pediarum Lyeurgus, Diacriorum autem Pisistratus, ut docent He- rodotus lib. 1. Plutarchus in Solone, & Schol. Aristoph. ad Vespas. Diacrii (qui & Epacrii & Hyperacrii) dicti sunt, non qui in montibus extra Urbem habitarent, sed οἱ ἐξ ἀσέου, qui in superioribus Attici agri locis, hoc est, in Urbe, quæ post Acropolis sub Theseo dici cœpe- rat, degerent. Hisce Diacriis præerat Pisistratus, in qui- bus erant homines capite censi (ὁ διπλὸς ὄχλος) ege- state infensi divitibus, & ad facinus quodvis prompti. Quibus cum Pisistratus subvenire se velle, & propugnare contra opulentiores simularet; eorum operâ, oppres- sis cæteris, rempub. invalit, isthuc modo: Cum seipsum, ac mulos suos vulnerasset, acto in Forum vehiculo, tan- quam ex hostibus elapsus, quem rus proficiscentem illi interficere voluissent, oravit populum, corporis custo- des aliquot ut concederet. Erat in magna existimatio- ne, & Megarensi Expeditione (ut supra dictum est) aliisque rebus gestis, clarus valdè. Itaque permotus po- pulus gloriâ viri, & injuriâ, ut putabat, custodes ei dat κορυμβόρους, clavos (non hastis) armatos. In stipatorum numero variant Auctores. Plutarchus enim, quiqua- ginta fuisse ait, ex decreto Aristonis: Polyænus, tre- centos dicit: in Epistola Solonis ad Epimenidem, φυλα- κες τετρακόσιοι, custodes quadringenti fuisse memorantur. Commentum hoc narrant etiam Herodotus in Κλειῶι, & Justinus lib. 2. qui tamen satellitum numerum non ex- primunt. Verisimile est, initio quinquaginta tantum fuisse; sed mox auctos, pro Pisistrati libidine, ut & Plutarchus non obscure indicat. In hunc modum cum satellites impetrasset, Arcem postea occupavit. Sed non illud ei satis. Ut plenè reip. potens esset, exarmandus erat populus. Hic, commentus novum dolum, in Ana- cœo sive Dioscurorum Templo cum armis populum a- desse jubet: quò & ipse, verba facturus, processit. Cum exili voce dicere cœpisset, quæ exaudiri non posset, iique juberent in propylæum procedere, ut commodius audirent; isque ibi submisit nihilominus loqui per- geret: dum illi, positis armis, hoc unum agunt, ut au- dire verba facientem possent; prodeuntes οἱ ἐπὶ κρητὶ, qui à partibus ejus stabant, arma subducunt atque in Aglauri Templum deferunt. Athenienses nudi sic de- stituti, tum demum Pisistrati βραχυφανίαν intellexerunt dolum fuisse ad arma ipsis eripienda adhibitum. Stra- tagema nârrat Polyænus libro primo. Aglauri fatum su- pra Castorum ædem fuisse, docemur ex Atticis Pausa- nia. Aglauros, Cecropis filia & (ut notat Hesychius) Mi- nervæ sacerdos fuit, per quam jurare solebant Athenien- ses. Eadem Ἀγλαῦρος Apollodoro, Stephano, & aliis vocatur.

Soloni Pisistratus materno genere *αὐστηρὸς* erat: & huic cognato suo, simulac tyrannidem cœpit affectare, restitit Solon. Initio quidem per blanditias privatim ipsum compellatum dimovere de proposito conabatur: postquàm privatim nihil profecit, etiam publicè se opposuit. Inde, lorica clypeoque armatus, pro concione adhortari populum ausus est, ne desereret libertatem. Cum verò neque sic proficeret, positis ante Curiam armis, *Ego*, inquit, *quantum potui, patriæ & Legibus opem tuli*. Posthæc, quanquam facto nil prodesse posset Solon, verbis tamen non abstinuit. Vide *Plutarchum & Laërtium in Vita Solonis, Ælianum Var. lib. 8. cap. 16. Valerium Maximum lib. 8. cap. 9.*

Onomacritus Atheniensis, cujus dicuntur esse poemata quæ Orpheo adscribuntur, tempore principatus Pisistratidarum, circa quinquagesimam Olympiadem invenitur, ut ait *Clemens Alexandrinus Strom. libro primo*. Eadem ferè habet *Tatianus*. Hunc Onomacritum post Athenis ejectum fuisse ab Hipparcho Pisistrati filio, scribit *Herodotus in Polymnia*.

Sibylla Cumæa Tarquinio Romanorum Regi treis libros certo pretio offert, quibus, ut ipsa profitebatur, Urbis Romæ fata continebantur. Tarquinio pareius pretium offerente quàm postulabatur, ipsa priores duos exurit: tertium tantidem vendit, quantum pro tribus exegerat. Hic liber, quo pluris constiterat, eo studiosius asservatus est, usque ad Cornelii Syllæ tempora: Tunc enim unà cum Capitolio igni absumtus est, ut scribit *Julius Solinus, cap. octavo*. Perperam verò ille Tarquinio Superbo tribuit, quod Prisco convenit; si quidem hoc factum est, ut ipse fatetur *Solinus*, Olympiade quinquagesimâ. Novem libros ab anu hospita & incognita ad Tarquinium Superbum allatos memorat *A. Gellius lib. 1. cap. 19*. Rectius, opinor, *Laërtius lib. 1. cap. 6. ex Varrone* refert, Cumanam Sibyllam novem libros attulisse ad Regem Tarquinium Priscum, ac pro eis trecentos aureos postulasse: regemque aspernatum pretii magnitudinem, derisisse mulieris insaniam: illam in conspectu Regis treis combussisse, ac pro reliquis idem pretium poposcisse: Tarquinium multo magis mulierem insanire, putasse: Quæ denuò tribus aliis exustis, cum in eodem pretio perseveraret; motum esse Regem, ac residuos trecentis aureis emisse. Duos tantum libros combustos fuisse, quidam tradiderunt. *Suidas*, in *Σιβυλλῆς*: *Φασὶ δὲ* (inquit) *ὡς ἡ Κυμαία ἐννέα βιβλία χρησιμῶν ἰσθῶν πεποιημένην τὸν ἄνθρωπον Πείρω τῷ πανυχῶντα βασιλεῶντι τῷ Πρωσίῳ*: *καὶ τότε αὐτὴν προσποιούμενη ἐχρῆστο βιβλία δύο*. id est: Cumæa (ut aiunt) novem libros suorum vaticiniorum ad Tarquinium Priscum Romanorum Regem attulit; cùmque is pretium dare nollet, duos libros combussit.

A. M. 3426. ante Christum 577.

U. C. CLXXV. NABUCHODONOSORIS XXX.

ASTYAGIS XV.

TYRUM hoc circiter anno Nabuchodonosor expugnavit. Quæ urbs beneficio maris alimenta & auxilia sibi comparans, per annos tredecim potentissimo hosti restitit. *Iosephus libro priore contra Apionem*, ex Phœnicum Annalibus hæc affert: *Ἐπὶ Ἰσθμῷ τῆς βασιλέως ἐπολιόρκητος Ναβουχοδονόσορος τὸν Τύρον ἐπὶ τῷ*. id est: Sub Rege Ithobalo Tyrum obsedit Nabuchodonosorus tredecim annos. *Diocles libro secundo Rerum Persicarum, & Phi-*

lostratus tum in Indicis suis tum in Phœniciis Historiis mentionem fecerunt hujus Regis, qui tredecim annos oppugnaverit Tyrum, regnante tunc temporis apud Tyrios Ithobalo, ut apud eundem *Iosephum Antiquit. libro decimo*, legimus. Hanc Tyri obsidionem fuisse inchoatam anno XVII Nabuchodonosoris, jam supra notavimus. Igitur hoc vel superiore anno Tyrum captam, advertit *Cappellus*: ceterum, Ithobalo vitam ac regium nomen à victore concessum, adeo ut ille everso regno suo superstes quatuor circiter annos fuerit. Ithobalus iste A. M. 3411. regnare cœpit, ut ibi dictum est.

Apries (qui & Vaphres) Ægypti Rex cùm annos XXV regnasset, regno privatur, deficientibus ab eo Ægyptiis, ut scribit *Herodotus*: Nabuchodonosori Babyloniorum Regi Deus pollicitus erat, quia longo & infructuoso labore ipsi servierat in expugnanda Tyro, fore, ut mercedis loco Ægyptum obtineret absque sanguine & sudore suo, non sine maxima tamen Ægyptiorum clade, & totius Ægypti per annos quadraginta vastitate, *Ezechielis Cap. 29. 11, 12*. Quam Ægypti ruinam *Jeremias* quoque propheta in Ægypto agens prædixit, *Cap. 43. 8. & 44. 30. & 46. 13*. Horum quadraginta annorum primus incidisse videtur in ultimum Apriæ annum. Is regnare incepit A. M. 3402. & hoc anno regnum amisit.

Cum enim Apries exercitu contra Cyrenæos misso magnam cladem accepisset, Ægyptii ab eo desciscentes, Amasin regem declarant. Habebat Apries circa se auxiliariorum ex Ionibus & Caribus triginta millia. his armatis, in Amasin tendit. Ubi igitur Apries cum auxiliariis, Amasis cum universis Ægyptiis ad urbem Memphin pervenere, congressi sunt. Et peregrini quidem egregiè pugnantes magnam Ægyptiorum stragem ediderunt, tamen quòd erant multo inferiores numero, victi sunt. Apries vivus, captus ad urbem Saïm abducitur: ibique eum aliquandiu nutritum Amasis honestè observavit. Tandem autem incusantibus & conquerentibus Ægyptiis, non justè illum agere, qui suum & ipsorum inimicum aleret, ita illis Aprien tradidit. Quem ubi strangulavere, paternis in monumentis sepelierunt. Hæc in *Enterpe* scripsit *Herodotus*.

Jeremiam Prophetam, qui Apriæ interitum prædixit *Cap. 44. 30*. ab ipso interfectum nonnulli tradunt. Eum verò à Judæis in Ægypto occisum scribit *Auctor Libri De Vitis Prophetarum*: *Ἰερემίας ὁ προφήτης ὃν ἐξ Ἀναθῶθ, καὶ ἐν Τάφναις Ἀγυῶνις λιθοβολήθηκεν ἐπὶ τῆς λατρείας*. id est: *Jeremias propheta Anathothe oriundus erat; & Taphnis Ægypti urbe, lapidibus à populo obrutus, occubuit*. Taphnæ urbs, quæ & Tahpanes, nomen accepisse traditur à regina Tahpenes, Pharaonis uxore, cujus fit mentio, *1 Reg. 11. 19*. Huc *Jeremias* populari tumultu pertractus fuit, uti constat ex *Jerem. Cap. 43*. ibique tandem à Judæis lapidatus est. Quò respexit Dominus in Evangelio, & B. Paulus Epistolâ ad Ebræos, ubi mentionem faciunt prophetarum *λιθοβοληθέντων* vel *λιθαδέντων*. *Tertullianus in Scorpiaco, cap. 10*. *David exagitatur, Elias fugatur, Jeremias lapidatur*. *Zonaras Annalium Tomo primo*: *καταλιδεύει ἐπὶ τῷ αἰμαδιπῶν, τῷ Τύρῳ, Ἀ popularibus suis, (Jeremias) lapidibus obrutus occubuit*. Ibidem addit, Hujus Prophetæ ossa post ab Alexandro Magno in Urbem à se conditam (Alexandriam scilicet) translata fuisse, quòd Ægyptii hunc Prophetam divinis laudibus celebrarent.

Aprie sublato, Ægypti regnum administravit Amasis per quinque & quinquaginta annos, ut apud *Diodorum* legimus; etsi *Herodotus* Amasi tribuat annos tantum quadraginta

quadraginta quatuor. Hunc regem initio Aegyptii contemnebant, ut qui non clarâ aut insigni familiâ ortus fuisset. illos vero postea Amasis suâ solertiâ ad se reverendum perduxit. Erat ei pelvis aurea, in qua tum ipse tum convivæ solebant pedes ablvere. Hanc ille confregit, ex eâque Numinis statuam fecit, & in appositissimo urbis loco posuit. Hoc Simulacrum cum Aegyptii adeuntes magnopere venerarentur, Amasis illis convocatis aperit, Statuam, quam tantopere adorabant, factam esse ex Pelvi, in qua Aegyptii prius pedes ablvere & ἐνερμεῖν & ἐνερμεῖν consueverant. Itaque se aiebat perinde atq; Pelvim esse factum: quamvis enim antehac fuisset plebeius, tamen jam esse ipsorum regem, ideoque sibi dehinc honorem deberi. Ad hanc historiam (quæ exstat in *Herodoti Euterpe*) respicit *Aristoteles Politicôn* primo, cap. 8. Ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς μεταβάλλει τὸ ἀρχον, καὶ τὸ ἀρχέμενον: &c. ὡς καὶ Ἀμασις εἶπα ἢ πᾶσι τοῖς πολυπληθεῖς ἀρχόν. id est: In politicis imperiis alternat, quod imperat, & quod paret: &c. ut & Amasis orationem habuit de Pelvi. Bellum, quod Amasis adversus Arabas gessit, & ejus stratagema, commemorat *Polyænus lib. 7.* Plura de Amasidis operibus & rebus gestis legere est apud *Herodotum*; qui Cyprum insulam ab ipso captam ait: Ἐκεῖ καὶ Κύπρον (Ἀμασις) παρέλαβεν ἀνδράπων, καὶ κατεστήσατο ἐς πόρε ἀπαρχῶν. id est: Cyprum Amasis primus cepit, & eam fecit tributariam provinciam.

Amasin Herodotus quidem adeo felicem fuisse affirmat, ut nihil unquam adversum ipsi contigerit, & adeo potentem, ut viginti millia urbium possederit. Verumtamen haud dubitandum est, quin totam Aegyptum rex Nabuchodonosor circa hoc tempus armis domitam sibi subegerit, juxta hanc Prophetiam, quam Jeremias paulo ante mortem suam in Aegypto edidit: *Factus est Sermo Domini ad Jeremiam in Taphnis, dicens, Sume lapides grandes in manu tua, & abscondes eos in crypta, quæ est sub muro latericio in Porta domus Pharaonis in Taphnis, cernentibus viris Judæis: & dices ad eos: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israël, Ecce, ego mittam, & assumam Nabuchodonosor regem Babylonis, servum meum; & ponam thronum ejus super lapides istos quos abscondi, & statuet solium suum super eos: veniensque percutiet Terram Aegypti, &c.* Quare, probabilis est eorum opinio, qui existimant, Amasin fuisse auctorem defectionis Aegyptiorum ad Babylonios, & Aprien auspiciis Nabuchodonosoris vicisse: potuisse autem Aegyptum, cum quadraginta circiter annis inculta mansisset, tandem pristinam recuperare felicitatem, regnante Amasi, qui post ruinam Babylonici Imperii aliquot annos vixit, & Cyrum amicum habuit. Aegyptios, ex quorum relationibus multa acceperat Herodotus, vaniloquos fuisse constat: unde merito suspicari possumus, quædam Amasi apud illum historicum tribui, quæ potius Regi Nabuchodonosori conveniebant.

Megasthenes Indicarum libro quarto scripsit, Magnam Libyæ partem à Nabuchodonosore subjugatam fuisse, ut docemur ex *Josephi lib. 1. contra Apionem.* Ex *Afyria Abydeni Historia Eusebii Prepar. lib. 9.* hoc citat Megasthenis testimonium: Μεγαθένης δὲ φησι, Ναβουχοδρονόσου Ἡρακλῆος ἀλκιμώτερον χρόνῳ, ἐπὶ τῇ Λιβύῃ καὶ Ἰβηρίῃ στρατεύσαι. id est: Megasthenes dicit, Nabuchodonosorum Hercule fortiozem fuisse, qui & Africam & Hispaniam armis subegit. Apud *Strabonem* quoque lib. 15. Megasthenes Ναυοχοδρονόσου ἕως Σηπλῶν ἐλάσαι, ἡςque ad Herculis Columnas pervenisse, ait, & exercitum ex Hispania in Thraciam Pontumque duxisse.

Athenis hoc anno Archon erat Hegestratus, ut in

Vita Solonis notat *Plutarchus*: Ἐφ' Ἡρακλῆος καὶ Σόλωνα ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀποδιδόναι, τὴν καὶ Κωμίων ἀρχάντων. id est: Archonte Hegestrato, qui Comia proximus successit, Solonem obisse refert *Phanias*. Alii tamen Solonem diutius vitam produxisse, existimant. *Plutarchus*, ibidem: Ἐπιβίωσε δὲ ὁ Σόλων ἀρχαρχὸς τῶν Πεισιπράτων τεταρτηνῶν, ὡς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Πονηκὸς ἱστρεῖ, συχνὸν χρόνον. id est: Superstes fuit Solon postquam occupavit Pisistratus tyrannidem, per multos annos, ut memoria tradidit *Heraclides Ponticus*. Ipsum fanè Solonem cum rege Cræso congressum fuisse, plerique Veterum fatentur: quorum sententiam *Plutarchus* amplectitur. Scribit *Laërtius*, Solonem Pisistrato jam rerum potito, in Aegyptum navigasse, atque inde in Cyprum, postremo ad Cræsum pervenisse. In Aegyptum delatus, ibique commoratus - κατωβίδος ἐγυρῶν αὐτῶν, aliquantisper συνεφιλοσοφῆσεν (inquit *Plutarchus*) cum Psenophe Heliopolita & Sonche Saïta inter Sacerdotes literatissimis; ex quibus audivit, ut auctor *Plato* est, sermonem Atlanticum: Quem ut Græcis traderet, versibus ipse explicare aggressus est. Exstat apud *Laërtium* Pisistrati (tyrannidem jam adepti) epistola, qua Solonem peregrinantem blandè domum revocat.

PYTHIAS III.

A. M. 3427. ante Christum 576.

U.C. CLXXVI. NABUCHODONOSORIS XXXI.

ASTYAGIS XVI.

Servius Tullius, Rex Romanorum sextus, Tarquinio Prisco defuncto succedit, regnatque annos quadraginta quatuor. Tarquinius ante annos circiter viginti expugnato Corniculo Italiæ oppido, Ocrisiam Tullii Corniculani in obsidione mortui viduam, & prægnantem ceperat. Hanc enixam Tarquinii uxor Tanaquil libertati restituit, & filium ejus *Servium Tullium*, ubi adolevit, sibi generum adscivit. Ipse Tarquinius ab Anci liberis, quos regno spoliaverat, hoc anno occiditur. Huic quidem erat ex filio defuncto nepos, & ipse Tarquinius dictus. Is verò cum per ætatem rebus gerendis impar esset, Regina Tanaquil generum suum *Servium* hortatur, ut regnum capeisset. *Servius* appellatus est, quod mater ejus bello capta, ad tempus pro serva haberetur. *Consulas Historiæ Romanæ Scriptores, Dionysium Halicarnasæum, Titum Livium, Florum, &c.* *Servium* regem Soloni & Pisistrato ὄνυχον esse, docet *Cicero in Bruto.* *Dionysius* eum regnare cœpisse ait anno quarto hujus Olympiadis, Archonte Athenis *Archestratide*.

A. M. 3428. ante Christum 575.

U.C. CLXXVII. NABUCHODONOSORIS XXXII.

ASTYAGIS XVII.

ANNO captivitatis Jechoniæ vigesimo quinto, ab Hierosolymorum everfione decimo quarto, mensis Tisri die decimo, Deus propheta *Ezechieli* Babylone agenti in visionibus ostendit Figuram Templi, Cap. 40.

Pisistratus ejectus ab Atheniensibus, tyrannidem, cum non diu tenuisset, amisit, conspirantibus inter sese *Megacle* & *Lycurgo*, quique parteis utriusque sequebantur.

Herodotus,

Herodotus, libro primo: Atheniensium imperio potitus Pisistratus, nullis qui tum erant magistratibus perturbatis, neque Legibus mutatis, Urbem bene ac pulchrè exornavit. Sed non multò post tempore eum milites Megaculis & Lycurgi concordibus animis ejecerunt. Sic igitur Pisistratus primùm obtinuit Athenas, & tyrannidem nondum valide firmatam amisit. Ejecti Bona, publicata fuisse, docet idem Herodotus, libro sexto: Pisistrati Athenis ejecti bona, cum publicè sub præcone venderentur, Callias Phcenippi F. solus Atheniensium omnium emere ausus est.

OLYMPIAS LI. Eratosthenes.

A. M. 3429. ante Christum 574.
U.C. CLXXVIII. NABUCHODONOSORIS XXXIII.
ASTYAGIS XVIII.

ORPHEUS Crotoniata, poëta epicus, hoc tempore innotuit; quem Pisistratus tyrannus in suam adscivit familiaritatem. Id ex Asclepiade notavit Suidas: Qui inter alia poemata ejus Ἀρπυιωνικά recenset. Quare Johannes Meursius admodum probabiliter existimat, hunc Orpheum Argonauticorum, quæ hodie circumferuntur, esse auctorem.

A. M. 3430. ante Christum 573.
U.C. CLXXIX. NABUCHODONOSORIS XXXIV.
ASTYAGIS XIX.

SOMNIUM Regis Nabuchodonosoris, quod refert Daniel cap. 4. circa hoc tempus contigerit. Arbos patulis ac luxuriantibus diffusa ramis totum orbem obumbrare videbatur. vox cœlitus emissa auditur: Succidite, dejicite, &c. Rex, licet à Daniele præmonitus ut imminentem capiti suo tam horrendam cladem resipiscentiâ & benignitate averteret, animum inducere non potuit, ut ante ictum saperet.

Ithobalo Tyri regulo defuncto succedit Bahal, regnumque precario tenet ut Regis Babyloniorum tributarius, annos decem. Joseph. contra Apion. lib. 1.

PYTHIAS IV.

A. M. 3431. ante Christum 572.
U.C. CLXXX. NABUCHODONOSORIS XXXV.
ASTYAGIS XX.

NABUCHODONOSOR XII post Somnium suum mensibus amplitudinem Babylonis & insanas substructionum moles circumspiciens, exclamat, Annon hac est Babylon illa Magna, quam ego exstruxi, &c? Et cum dicto vox cœlitus auditur, O rex Nabuchodonosor, tibi dicitur: Regnum transiit à te: ab hominum consortio ejicieris; cum bestiis agri erit habitatio tua; fœnum quasi bos comedas: & septem tempora transibunt super te, donec agnoscas, quod Excelsus, dominatur in Regnum hominum, & cui vult tradit illud. Extemplò vox illa compleri cœpit, ut legimus Dan. Cap. 4.

Hujus Historiæ vestigia existere apud Ethnicos

Scriptores, ut docet Eusebius sub finem noni Libri De Prepar. Evangelica. Ibi enim Abydenus ex Annalibus Chaldaeorum prodidit, ὡς ἀναβὰς (Ναβουχοδονόσορ) ἐπὶ τὰ βασιλῆα, καταρχεῖν διῶ, ὅτε ᾤδῃ, Nabucodrosorum, cum intumisset vel inflatus esset, & super palatium suum ascendisset, divinitus furore correptum fuisse. Chaldaei quidem, prophetico furore Regem afflatum esse tradiderunt, & edito quodam vaticinio, disparuisse. Verum innuit Eusebius, illa Ethnici Scriptoris verba conferenda esse cum his, quæ in libro Danielis Prophetæ leguntur, ὡς ἀρα Ναβουχοδονόσορ ἐν τῷ ναῷ τῆ βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι ἀειπατῶν, μέγα φρονήσας, ἀπυδαδίστατο εἰπὼν, Ὅυχ αὐτῇ ὅτῃ βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἦν ἐγὼ ᾤκοδοῦναι &c. ὅτε ὄντῃ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἐπὶ σῶματῃ αὐτοῦ, τὰ τῆ μετελθέουσιν καταστροφῆς αὐτοῦ γέρονε.

Urbem Babel, quæ Græcis Βαβυλῶν dicta est, à Rege Nabuchodonosore instauratam, & magnificè exstructam esse, ex ipsius verbis modò citatis, planè constat. De primis Conditoribus Babylonis, dictum est in Mosaicis: De Nabuchodonosoris exstructionibus ea, quæ vetusti Scriptores tradiderunt, hîc adjiciemus. Ex Berose Χαλδαικῶν libro tertio Josephus (tum Antiquit. lib. 10. tum priore contra Apionem) hæc affert: Ipse Nabuchodonosor ex manubiis Templum Beli ac reliqua munificentissimè excoluit: Veteri urbi alteram extrinsecus addidit: Insuper proviso, ne posthac possent hostes Fluvium convertere & ad Urbem accedere, treis interiori civitati per circuitum muros, totidem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bitumine, circumdedit, portasque, quæ vel templum deceant, urbi sic communita addidit. Præterea, juxta paternam Regiam, aliam sumtuosiore ampliorèque exstruxit: cujus ornatum exponere fortasse longum esset; illud memoratu dignum, quod hæc adeò superba (supràque fidem magnifica Regia, quindecim dierum spatio perfecta est. In ea lapideas moles excelsas excitavit, aspectus montibus similes, omnique genere arborum confitas. Hortum quoque pensilem (κρεμασὲν ὄρεσσι) fecit, famâ nobilem; eo quod uxor ejus montanum aspectum desideraret & sylvis delectaretur, utpote in Medorum regione educata. Consimilia ferè ex Abydeno desumpta leguntur apud Eusebium Prep. lib. 9. cap. ult. ubi & alia quædam ejusdem Regis opera memorantur, his verbis: Τὸν τῆ Ἀρμακάλῳ ποταμὸν ἐξήγαγον, ἐόντα κέρεα Ἐυφράτης, τῆ τῆ Ἀκράκων. ὑπὲρ δὲ Σιππάρων πόλιν ἑλάνκον ὀρυζάνῃ, ἀειμαῖον μὲν τετραγώνοντα ὄρεσσι γὰρ, ἑκάς δὲ ὀργυῖαν εἰκοσι, πύλας ἐπέστην, τὰς ἀνοίγοντες ἀρδισκον τὸ πᾶν: καλέουσι δὲ αὐτὰς ἐχρηνοῖνας. id est: Fluvium Armacalam, quod est cornu Euphratis, & Acracanium eduxit: effossâque supra urbem Sipparenorum cisternâ, cujus circuitus quadraginta parasangarum erat, profunditas autem ulnarum viginti, portas superposuit, quibus apertis campus irrigaretur: eas vocant Echetognomonas. Obiter hic Eusebii locus emendandus est. Pro Ἀρμακάλῳ, legendum censeo Ναρμαλῳ, quæ vox Fluvium Regium significat, ut ex Ammiano docemur, lib. 24. Pro Σιππάρων, lego, Βορσιππῶν. Urbs Borsippa (τὰ Βόρσιππα) Straboni dicta, Berose Βόρσιππα, non procul Babylone aberat: cui λακκῷ ille nomen videtur dedisse. nam Borsippa est ܒܪܫܝܬܐ Cisterna affluentia, Portarum nomine Cattractas intelligit; quarum & Ammianus meminit. Pro Ἐχρηνοῖνας, mallem Ὀχρηνοῖνας. Est autem ὀχρὸς, σπῆλξ vel ὑδραγωγεῖον. Itaque Ochetognomon dici potest, cujus pro arbitratu aqua educitur, & cohibetur.

Cisternam illam, & Hortum pensilem, Opus Nabuchodonosoris fuisse, docet etiam Suidas, in Ναβουχοδονόσορ: Οὐτῷ

Οὗτος κῆπος βαβυλωνία πόλιν μεγάλην καὶ κινεῖραν : καὶ ἐπαίω αὐτῆς κῆπον τεχνησάμενος ὃ καλεῖντα κρεμάσων , καὶ καταποτίσας ἐν αὐτῷ πάντοτε τὰ ῥήθη εὐτῶν , ἐν αὐτῷ δ. ἦσαν. id est : *Condidit (Nabuchodonosor) Babylonem urbem magnam , & Cisternam : hortumque pensilem super eam construxit omnigenis plantis confutum , in quo degebat.* Apud Strabonem κῆπος ille κρεμάσων super Euphrate fluvio constructus fuisse dicitur , unde per Cochleas sive aquarias machinas τὸ ὕδωρ ἀνῆγον εἰς τὸν κῆπον συνεχῶς , continuè aqua in hortum attollebatur. Hortum illum mirabilem describit Diodorus , *Bibliotheca libro Secundo* : Quem quidem non à Semiramide , sed à Syro quodam rege ait fuisse constructum , in pallacæ gratiam ; quæ , cum ex Persia oriunda esset , in montibus λευκῶνας requirens , à Rege contendit , ut artificioso quodam plantario Persicæ naturam terræ imitaretur : *Quintus Curtius libro quinto*, de illis pensilibus Hortis loquens , ait , Syriæ regem , Babylone regnantem , hoc Opus esse molitum , amore conjugis victum ; quæ desiderio nemorum sylvarumque , in campestribus locis virum compulit amoenitatem naturæ genere hujus operis imitari. *Suidas* , loco jam citato : Εἰς τῶν (κῆπων) ἡ γυνὴ αὐτῆς ἀπεπολεῖσα , καὶ πᾶσι γῆν ἐκείνῃ ἐποπτεύουσα , κατετέρπητο ἐπὶ ἑδρῶς ὁρῶσα. id est : *Uxor (Nabuchodonosoris) in hunc hortum prodeambulans & totam regionem despectans gandeat cum à nullo conspiceretur.*

Hæc Nabuchodonosoris conjux (quæ marito superstes fuit , ut discimus ex *Dan. 5. 10.*) non alia videtur esse , quam Nitocris. Cujus Regina mentionem facit *Herodotus lib. 1.* Ἡ βασίλισσα , inquit , τῇ ἡνομία ἦν Νιτωκρίς , καὶ Εὐφράτιον ποταμὸν , ἔχοντα περὶ τὴν ἰσθμὸν , ὅς σφι διὰ τὸ πῶς καὶ μέγας ῥεῖ , τῶτον , ἀνῶθεν διὰ πυλῶν ὁρῶσα ; ἔπειτα δὲ πρὸς ἐπὶ σκαλὸν , &c. *Regina , cui nomen erat Nitocris , fluvium Euphratem , qui prius mediam urbem (Babylonem) interfluens , rectus erat , flexuosum reddidit , fossis superius depressis.*

OLYMPIAS LII. Agis.

A. M. 3433. ante Christum 570.

U. C. CLXXXII. NABUCHOD. XXXVII.

ASTYAGIS XXII.

De metamorphósi Regis Nabuchodonosoris ex Veterum quorundam sententia hæc leguntur apud *Cedrenum* : Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐξεδιόχθη , καὶ ἐν ἐρίοις ἡνελόθη , καὶ ὅρεσι. μέγας γὰρ τὰ ἐμπεσόντα αὐτῷ σὺν τῇ κεφαλῇ ὡς βὺς , καὶ οἱ πόδες σὺν τοῖς ὀπασίοις ὡς λέων. id est : *Exactus ab hominibus , in solitudine & montibus delituit. nam prior corporis pars cum capite , in Bovis ; posterior cum pedibus , in Leonis formam abierunt. Quæ sumfisse videtur ex Epiphanii Libro De Vitis Prophetarum.* Sic enim scribit ille , in *Danielis Vita* : Πολλὰ δ' ἠύχατο (Δανιὴλ) περὶ τὸν Nabuchodonosor , ὅτε ἐξήκατο θνητὸν καὶ κτῆνος , ἵνα μὴ ἀποληται. ἦν γὰρ τὰ ἐμπεσόντα αὐτῷ ὡς βὺς σὺν κεφαλῇ , καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ σὺν τοῖς ὀπασίοις , ὡς λέων. id est : *Daniel pro Rege Nabuchodonosor tempore , cum is pecus sive brutum factus esset , multum oravit , ne perderetur. nam anterioribus membris & capite , similis erat Bovi : pedibus verò & posterioribus , Leonem referebat. Hic igitur Scriptor (qui Epiphanius vulgo nominatur) opinatus est , Regem illum in Feram fuisse commutatum , ut amissâ formâ Hominis , anteriore sui partē Bovem , posteriore Leonem aquaverit : Quam tamen μεταμόρφωσιν nec Daniel , nec*

Josephus , nec quisquam alius è vetustioribus in literas retulit. Quare simpliciter statuendum videtur , ei tantummodò mentem humanam , sive usum sanæ Rationis ademtum fuisse , ut in rabiem actus , non solum ab hominum conversatione abhorruerit , sed etiam in eosdem crudeliter sævierit , atque idcirco ad feras relegatus sit. *B. Hieronymus* , ad illa verba *Dan. 4. versu antepenultimo* , Sensus meus reversus est ad me.] *Quando dicit sensum sibi redditum , ostendit , non formam se amisisse , sed mentem.* Græca Versio ibi habet : αὐτῶν ἡμεῖς ἐπιστρέψαμεν εἰς ἐμὲ. Quod autem ibidem additur , *Et figura mea reversa est ad me ;* non significat , *Figuram humanam fuisse ei ablatam & postea restitutam , sed usque eò deformatam , ac immutatam , ut bestia potius , quàm hominis figuram & similitudinem præ se ferret.* *Datur intelligi (inquit Rupertus) quòd de figura vel statu humani rectitudine nonnihil amisit : & quòd , etiamsi manuum & pedum effigies , digitorumque discretio & numerus permansit , nihilominus tamen quadrupes incesse.* *Dictum enim ei est , Fœnum quasi bos comedes. Bos enim quadrupes , nullis utitur manibus , sed pronus humi fœnum dente demetit , & os per terram trahendo , comedit. Sed & illud , quòd illi dictum est , Cum feris atque bestiis erat habitatio tua , figuram ejus nonnulla ex parte demutatam fuisse probat. non enim Bestia facile sociarentur illi , sine aliqua sui similitudine.* Hæc ille.

Pisistratus à primo exilio Athenas redit , & Megacis filiam in uxorem ducit. Nam Megacle & Lycurgo de novo inter se dissidentibus , cum Pisistratus oblatam à Megacle filiam ducturum se promississet , mox stratagema inventum est , ad reducendum Pisistratum. Restitutio autem ejus , in hunc modum sese habuit. Erat mulier , Phya nomine , è Præniensi Tribu , magnitudine quatuor ferè cubitorum , cæteroqui sat formosa. Hanc armatam , & in curru collocatam , eo habitu , quo quàm venustissima esse videretur , in Urbem agunt , præmissis præconibus , qui præcurrerent , quique in Urbem cum venissent , imperata prædicarent , hunc in modum : Athenienses , excipite bonâ mente Pisistratum , quem Minerva quoque ipsa , inter homines maximo dignata honore , in arcem suam nunc reducit. Quæ cum illi , transeuntes per Urbem , confidenter passim exequerentur , ac per populos rumor statim increbesceret , Pisistratum à Minerva reduci : qui in Urbe habitabant , hanc mulierem esse ipsam Deam rati , simul adoraverunt eam , & Pisistratum receperunt. Ita ille tyrannidem recepit. Historiam habes apud *Herodotum in κλειῶι*. Narrat factum etiam *Polyænus Strateg. libro primo* , & *Val. Maximus lib. 1. cap. 2.* Erat autem Phya ista , tenuis fortunæ mulier , quæque vendendis coronis victum quæreret : ac Pisistratus , ut se gratum exhiberet , hanc uxorem filio Hipparcho dedit , ut apud Athenæum legas. A prima Pisistrati ejectione usque ad hanc reductionem ejus , quinque annos interfuisse , observat *Joh. Meursius*.

Phalaris apud Agrigentinos in Sicilia tyrannidem invadit Olympiade 52 , ut notavit *Suidas*. Eusebius autem Phalaridis tyrannidem retulit ad 54 Olympiadem. Stratagema , quo Phalaris Agrigentum occupavit , legere est apud *Polyænum libro quinto*. Erat is natione Crætensis , patriâ Astypalæensis : qui in exilium pulsus , cum diu profugus ac consilii inops fuisset , tandem ab Agrigentinis humaniter exceptus est. Vide *Phalaridis Epistolas* : Plura de hoc tyranno , infra ad A. M. 3441.

A. M. 3434. ante Christum 569.

U. C. CLXXXIII. NABUCHOD. XXXVIII.

ASTYAGIS XXIII.

CYRUS Aftyagis ex Mandane filia Nepos, quem avus Harpago tradiderat exponendum, ut ad Annum 3424 diximus, mirabiliter servatus, cum pastoribus educatur. Cum jam decem annorum (δεκάτης) esset, inter pueros ludentes Rex sorte delectus, contumaces aliquot castigari flagellis iussit. Hac de re puerorum Parentes apud regem Aftyagem conquesti sunt. Ille, arcessito puero, & interrogato; cum nihil mutato vultu, fecisse se ut regem respondisset; admiratus Pueri constantiam, in memoriam Somnii sui revocatur. Atque ita, ubi ex pastore, qui Cyrum educavit, veritatem omnem rescivisset, nepotem agnovit. Et quoniam defunctus sibi Somnio videbatur, agitato inter Pastores regno, animum minacem duntaxat in illo fregit, & in Persiam ablegavit. Ceterum Harpago amico suo infensus, in ultionem servati nepotis, filium ejus interfecit, epulandumque patri apposuit. Harpagus dissimulato dolore, odium Regis in vindicta occasionem distulit. Exstat Historia apud Herodotum, & Justinum Trogi breviatorem.

P Y T H I A S V.

A. M. 3435. ante Christum 568.

U. C. CLXXXIV. NABUCHOD. XXXIX.

ASTYAGIS XXIV.

PITTACUS Mitylenæus hoc anno moritur, Archonte Athenis Aristomene, ut scribit Diogenes Laërtius, in Vita Pittaci: Ἐπιδότιος δ' ἐπὶ Ἀεστύδῳ, πρὸς τῷ ἐτεῖ τῷ παντικῷ δευτέρῳ Ὀλυμπιάδῃ, βίος ἐξῆλθε. Ita in Diogene rescribendum monuit doctissimus Meursius. Editi codices perperam habent, ἐξῆλθε ἐπὶ Ἐβδμήκοντι. Vixit autem Pittacus annos 82, siquidem natus fuit anno primo Olympiadis trigesimæ secundæ.

OLYMPIAS LIII. Agnon.

A. M. 3437. ante Christum 566.

U. C. CLXXXVI. NABUCHOD. XLI.

ASTYAGIS XXVI.

NABUCHODONOSOR per septennium videtur ferinam vitam egisse. Per Septem enim tempora (quorum fit mentio Capite quarto Libri Danielis) intelligendos esse septem annos, plerique censent Interpretes. Tamen opinio quorundam fuit, illis Septem temporibus denotari treis annos & dimidium: ita ut annus integer in duo tempora, Æstatem videlicet, & Hyemem, dividatur. Theodoretus in illum locum Danielis: Septem tempora, alii septem annos dixerunt, alii treis cum dimidio. Neque enim in quatuor conversiones divina Scriptura Annum dividit, sed in duas maxime generales partes, Hyemem & Æstatem. Septem igitur tempora, treis annos cum dimidio faciunt, tantoque tempore in calamitate illa

Nabuchodonosor permansit. Hæc ille. Alibi verò etiam Tempus pro Anno sumitur, ut Dan. 7. 25. Itaque Septem tempora, pro Septennio. Neque aliter intellexit Josephus. Verba ejus, libro decimo Antiquitatum: Ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Βαβυλωνίων ὄντων: ὡς ἐκπαύων τὴν ἀρχὴν, καὶ πλείων ἔξελαι διαταρ, καὶ διαθήσας ἑπὶ τὸν ἐρημικὸν ἔπαιον ἔπαιον, αὐτὸς τὴν ἀρχὴν ἀπλήθετα, id est: Rex in somnis vidit hanc Visionem, Quod privatus regno, inter bestias vitam acturus esset, & post exactos in solitudine septem annos, denuò restituendus esset in pristinum imperium. Ibidem: Διατρίψας δ' ἐπὶ τὴν ἐρημικὴν καὶ ἀειρημονίαν χρόνον, ἀφ' οὗ παραστάς ἐπιδόξῃ πῶς ἀνέγνωσι, ὅτι τὸ ἐπαιεῖται, συνδεδῆς τῷ δὲ τῷ Βασιλείῳ καταλαβὼν, πολλὴν εἰς αὐτὴν ἐπιφέρειται, Cum in solitudine tempus prædictum exegisset, nemine per totum septennium audente invadere dominium, exorato Deo rursus in regnum suum restitutus est.

Regnum Chaldaorum illo septennii tempore uxor Nabuchodonosoris (quam Scaliger opinatur esse eam, quæ Herodoto Nitocris appellatur) absente marito administrare potuit. Filius enim Evilmerodachus an eo tempore per atatem fuerit tanto Imperio regendo maturus, atque idoneus, dubitatur. Aliis probabile videtur, Optimates Regni, consensu populi, quod Rex ad sanam mentem rediit, gubernacula Imperii tractasse. Cum enim Daniel prædiceret, Regem post septennium ad integritatem sensuum, mentisque sanitatem rediturum; hujus auctoritate & sapientiâ permoti Chaldaei, qui jam saepe aliàs Danielis prædicta fuisse vera experti fuerant, in hoc pariter vera fore non dubitabant.

Nabuchodonosor post tempus præfinitum, septimo scilicet anno suæ μεταμορφώσεως, velut excusso veterino evigilat, & ad se reversus, in cælum oculos attollit, Deo benedicit, & Viventem in secula collaudat. restituitur animæ Ratio, vultui nitor, Regi majestas. Itaque ab omnibus summâ gratulatione læticiæque recipitur. Requirit eum proceres, quem abegerant; & quem pecora spreverant, homines venerantur. Etiam amplitudo major est ei addita. Neque puduit Regem, dementiae suæ & potentiae divinæ monumenta scripto publico consignare, ad perpetuam rei tantæ memoriam. Legatur quartum Caput Libri Danielis.

Romæ Censum à Servio Tullio actum anno Regni sui decimo, putat Josephus Scaliger, De Emendatione Temp. lib. 2. Eam verò Censionem alii rectius fortasse in duodecimum annum Servii retulerunt.

A. M. 3438. ante Christum 565.

U. C. CLXXXVII. NABUCHOD. XLII.

ASTYAGIS XXVII.

PRIMAM Nemeadem in annum Secundum Olympiadis quinquagesimæ tertiæ incidere, observant viri docti. Ex Eusebii Chronico Cappellus hæc verba adducit: Ἄγον Νεμεᾶς πρῶτον ἀπὸ Ἀργείων ἀκτὺς πῶς ἐν αὐτῇ, qui in honorem Archemori fuerat celebratus. Quæ verba (ut notavit ille) ad Annum superiorem male referuntur. Nemea enim Secundo & Quarto Olympici Quadriennii anno ineunte, sunt celebrata. Nam res memini erant, sicut & Isthmia, hoc est, tertio quoque anno fiebant. Male igitur Nemea pentaëterica facit. Ausonius, in Eclogario:

Archemori Nemea colunt quinquennia Thebe.

Hujus autem Certaminis Judices erant ipsi Argivi; qui habitu quædam pullati sedebant, ut indicarent, originem horum

horum Ludorum à luctu promanasse. Post tamen in Jovis honorem celebrata Nemea innuit *Pindarus*, odâ *tertiâ*. Hercules enim occiso Leone Nemeo, hunc Agônem dignitate auxit, & pro Archemoro, Jovi Nemeo dicavit.

Pythagoras Philosophus, circa hoc tempus nascitur. Hic enim anno ætatis suæ decimo octavo ad Thalem & Pherecydem discendi causâ profectus est, ut scribit *Iamblichus*. Post annos autem viginti Thales vivere desiit. Fuit hic Pythagoras Mnesarchi Samii filius, Sidone in Phœnicia natus. Cum enim Mnesarchus (qui *annulorum sculptor* seu *δακτυλιολύτρος* erat, ut *Hermippus* apud *Laërtium* tradit) è Samo in Syriam negociandi gratiâ unâ cum uxore Pythiade navigasset, uxor ejus partum enixa est ἐν Σιδώνι ἢ Φοινίκῃς, uti narrat *Iamblichus* in *Vita Pythagoræ*. Hinc Tyrium eum fuisse, aliqui prodiderunt.

Mnesarchum Pythagoræ philosophi patrem commemorat *Pausanias Corinthiacis*; ubi de Hippaso Phliasio, qui ejusdem Pythgaoræ proavus fuit, hanc refert historiam: *Post reditum Heraclidarum in Peloponnesum, Rhegnidas Phalca F. Temeni N. cum exercitu Phliuntem venit. Ac ceteri quidem Phliasi non recusabant quod ille postulabat, ut sedes quique suas retinerent, ipsi autem regnum deferrent, & sociis ejus agrum assignarent: At Hippasus, totâque ejus factio, ostantum censebant, neque omnino sine pugna tot & tam præclara bona Doriensibus concedenda. Hujus verò sententiam cum populus repudiasset, Hippasus ipse cum iis qui sequi voluerunt, in Samum profugit. Hippasi hujus pronepos (τέταρτος ἀπόγονος) fuit Pythagoras, cui sapientiæ laus attributa est, è Mnesarcho Euphronis filio, Hippasi nepote procreatus. Hæc Pausanias.*

Romanorum rex Servius Tullius hoc anno de Hetruscis secundo triumphat, ut docent Tabulæ Capitolinæ. Aliquanto post Hetruscos debellatos, Censum à Servio factum notat *Livius*.

P Y T H I A S V I .

A. M. 2439. ante Christum 564.

U. C. CLXXXVIII. NABUCHOD. XLIII.

ASTYAGIS XXVIII.

CENSUM, & Lustrum condendi rationem Servius Tullius Romæ instituit, anno Regni sui duodecimo, ut observat *Lipsius*. Census erat enumeratio & distributio populi, æstimatione facultatum. Ita in Glossario exponitur: Census, ἀπογραφὴ εἰσίας, ἀποτίμωσις. Cum autem pensitationis præstandæ modus penderet à Censu (Tributa enim pendebantur secundum bonorum æstimationem) propterea obtinuit post in Romanis provinciis, ut ipsum Tributum appellaretur κῆνσις, census. Athenis Solon ante aliquot annos discriminandi populi causâ classes quatuor fecit, in quibus Cives omnes pro opibus divitiisque ordine censerentur: unde *Julius Pollux* lib. 8. τιμήματα πέντε, id est, Census quatuor Athenis fuisse, adnotat. Primæ Classis Cives, Pentacosimedimni; Secundæ, ἱππῆς τελευντες, sive Ordo Equestris; Tertiæ, Zeugitæ; Quartæ, Σῆτες appellati sunt. Vide *Aristotelem* libro secundo *Politicôn*, cap. decimo; & *Plutarchum* in *Vita Solonis*.

Hoc exemplum secutus Servius Romanorum Rex, Cives suos distribuit in sex Classes: etsi *Tubero* apud

Gellium lib. 10. cap. 28. quinque tantum recenseat, nullâ ratione habitâ ultimæ Classis. In hac nimirum Classe erant cives pauperrimi, quos proletarios & capite-censos vocabant; ex quorum numero milites olim non scribebantur. *Livius* ipse, enumeratis quinque Classibus à Servio institutis, *Hoc minor census*, ait, *reliquam multitudinem habuit*. Illis autem quinque Classibus cives eos tantum comprehendere, qui arma ferre possent, apparet ex classium descriptione ipsa; in qua semper mentio telorum & armorum. De proletariis & capite-censis, qui Sextam expleverunt Classem, consulendus *A. Gellius* lib. 16. cap. 10. Classibus distributis, ne quis extra eas dolo malo remaneret, legem tulit *Servius de In-censis*: uti, quicumque civis Romanus nomen opesque suas ex fide non retulisset, ipse & bona ejus publicè vanirent, ut scribit *Dionysius Halicarnassensis*.

De Lustrum.

CENSU civium habito, Lustrum ex Servii institutione condebatur, ut religione sanciretur Census. Instituit enim, ut post Censionem certo die Cives omnes in suis quisque classibus Centuriisque ornati instructique in Campo Martio adessent. Ibi casis victimis Civitas expiabatur, sive lustrabatur. Hoc solenne sacrificium Solitaurilia vocabant, vel potius Suovetaurilia, quod ex Sue, ove, & tauro constaret, ut notat *Quintilianus* lib. 1. cap. 5. *Varro De Re Rustica* lib. 2. sub initium: Populus Romanus cum lustratur, circumaguntur Verres, Aries, Taurus. Fiebant igitur hæc Sacra, Censu peracto: atque tum demum immolatis istis victimis, Lustrum dicebatur conditum. Tamen interdum, acto Censu, Lustrum condi nefas erat; cum scilicet dirum aliquod & ominosum accidisset. Porro, quia in mutatione hominum facultatumque opus iteratâ censione sæpius fuit; ab eodem Servio Tullio institutum est, ut in quinquennia singula Census repeteretur: atque ita ipse deinceps quater lustrum condidit, ut ait *Valerius Max.* lib. 3. cap. 4. Post Reges exactos Censum egerunt Consules, donec proprius huic rei inventus magistratus, qui Censor dictus.

Lustrum à luendo dictum est, sicut Flustrum à fluendo. *Varro De Lingua Latina* lib. 5. Lustrum nominatum ait; tempus quinquennale, à luendo, hoc est, solvendo; quod quinto quoque anno vectigalia & tributa per Censores persolvebantur. Lustrum quinto quoque anno conditum ex instituto Servii Regis, testatur *Censorinus*. Verba ejus, *Libro De Die Natali*, cap. 18: *Tempus Anni magni Romanis fuit, quod Lustrum appellabant. ita quidem à Servio Tullio institutum, ut quinto quoque anno, Censu civium habito, Lustrum conderetur.* Quod autem dicit, *Lustrum quinto quoque anno conditum*, dupliciter intelligi potest; vel, quinto anno finito, hoc est, post completum quinquennium; vel, post solidum quadriennium, ineunte scilicet anno quinto.

Lustrum Romanorum Olympiadi Græcorum respondisse, docet *Isidorus Originum* libro quinto, cap. 37. his verbis: *Lustrum est πενταετής, id est, quinquennium: quod quinto anno dicitur condi propter Olympiadas (id est, loco Olympiadum) à Romanis. Est enim quinquennale tempus. Id verò sic vocatur, eo quod Censu per quinquennium in Repub. peracto, urbs Roma lustrabatur. Olympicam verò celebritatem post quadriennium completum recurrere, jam supra docuimus. Quare, si Olympiadi-bus lustra respondeant, Lustrum eo modo, quo &*

Olympias,

Olympias, dicitur *πυθαγνεία*, nempe quod quinto quoque anno (ineunte dico, non autem finito) conderetur.

Atqui Lustrum apud Romanos Scriptores pro quinquenniali tempore, hoc est, pro quinquennio completo, usurpatur. *Ovidius, Amorum libro secundo, Eleg. 12.*

Pergama cum caderent bello superata bilustri.

Illud bellum bis quinque annorum fuisse intelligit. Similiter *Lucanus libro primo* locutus est, ubi Cæsar bella dicitur in Gallia gessisse lustra duo, id est, annos decem:

Bellantem geminis tenuit te Gallia lustris.

Sidonius, in Epithalamio:

Afferit hic Samius post docta silentia lustris.

Silentium quinque annorum intelligit. nam apud Samium illum Pythagoram quinque annis completis tacendum erat. Idem, *Carminis ad Magnum Felicem:*

Ast illum, cui contigit paternam

Quartum post Ithacam redire lustrum.

Vult, Ulysses post lustra quatuor, hoc est post viginti annos in patriam rediisse. *Apuleius, in sua Apologia:* Annos computet, quos sexaginta mulieri assignabat: probet quinque & quinquaginta: lustrum mentitus est. id est, quinquennio. Hinc apparet, Lustrum Romanum *πυθαγνεία* solidam & absolutam esse, hoc est, plenum quinquennium. Contendunt tamen viri docti, Lustrum post quatuor annos exactos condi solitum, ideoque hoc vocabulum improprie & *καταχρηστικῶς* poni pro quinquennio. Sic enim scriptum est in *Adriani Junii Nomenclatore:* Lustrum Livio, Tempus quatuor annorum exactorum, ita ut quinto anno conderetur lustrum. unde abusus obtinuit, ut pro quinquennio sive pentaeteride ponatur. Erasmus Schmidius, *Prolegomenis in Pindari Olympionicas:* *Olympias* (inquit) ab annorum quatuor completorum circuitu *πενταετηρίς* nominabatur, planè ut apud Romanos Lustrum, quod & ipsum erat quatuor annorum completorum spatium, ubi quarto quoque anno exacto, populus Romanus lustrabatur. Ac licet Poeta, & Olympiadi & Lustrum quinquennium tribuant, unde *Olympias* quinquennis *Ovidio* dicitur; suâ tamen id faciunt licentiâ, eo quod post quatuor annos completos in initio quinti ageretur: quam ob causam etiam ipsis Græcis *Olympias* *πενταετηρίς* aliquando fuit dicta. Hæc ille.

Quæritur, An alicubi apud probatos auctores Lustrum pro quadriennio clarè positum reperiatur? Et affertur quidem *Plinii locus ex Nat. Hist. lib. 2. capp. 46 & 47.* ubi Lustrum sumitur pro quatuor annorum periodo. Notant etiam Juris Consulti, Tributum, quod Græcis *χρυσάργεον* dicebatur, in Codice Theodosiano Aurum lustrale passim nominari, hoc est, quadriennale. nam pendebatur *ἀπὸ τετραετηρίδα*, quarto quoque anno, ut docet *Enagrius lib. 3. cap. 39.* Verum observat *Jos. Scaliger*, quamvis periodum à Latinis Lustrum dici; unde & apud *Manilium* legitur lustrum Solis, pro anno Solari. Idem monet, Vetus Lustrum Romanum distinguendum esse à Lustrum Juliano. hoc enim esse systema quatuor annorum Julianorum, quorum ultimus est dierum 366 absolutorum, sine horarum reliquatione: Lustrum verò Romanum non quadriennium, sed quinquennium esse completum. Proprie, inquit, lustrum est quinquennium absolutum; quod dictum à *luo*. Exitu enim quinquennii, antequàm Censores abirent magistratu, *manicipes & redemptores publicorum pop. Romani, vectigalia Censoribus luebant.* Hæc *Scaligeri* sententia confirmatur ex verbis *XII Tabularum*, de Censoribus: *Bini sunt: Magistratum quinquennium habento.* Citantur apud *Ciceronem lib. 3. De Legibus.* Hinc igitur colligimus,

Lustrum Romanum vetus, quinquennium solidum & absolutum fuisse, ut & *Jos. Rualdus De Vita Plutarchi Cap. 15. & Animadversione 51.* probare conatur: Idque manifestum esse putat ex Indictionum periodo: *Tria enim lustra antiqua, inquit, quinque annorum singula, Indictionem constituerunt.* Nam (ut ipse *Scaliger. Canon. Isagog. lib. 3.* scripsit) Indictio dicta est systema trium lustrorum quinquennialium.

Dubitari hîc potest, quomodo Lustrum Romanum Olympiadi respondeat. Observabit ergo diligens Lector, Olympiadis vocabulum nonnunquam (et si improprie) poni pro quinquennio absoluto. *Servius, ad illud Aeneidos primo, — veniet lustris labentibus ætas* Lustris, quinquennis. Et bene (inquit) Olympiadibus computat tempora; quia nondum erant vel Roma vel Consules. Lustrum autem dictum, quod post quinquennium unumquodque Civitas lustrabatur. Ita legendum censeo, non unaquæque. Videtur *Servius* Olympiadem sumere pro quinquennio solido. ita enim Lustrum Romano respondebit. *Vetus Papinii Statii Interpres, ad primum librum Thebaidos:* Quinto finito anno Agon Olympicus fiebat. Apertè quinquennium completum tribuit Olympiadibus singulis; quas quidem ipse *Papinius* Jovis Pifæi lustra dixit. *Socrates in fine Ecclesiasticae sue Historia* non aliter accipit Olympiadis nomen, ut putat *Schmidius Prolegomenis in Pindari Olympionicas.* Sed fallitur eruditus ille *Pindari* Interpres. Olympiadas enim quadriennes intelligit *Socrates*, non quinquennes. Ait enim, se Historiam inchoasse ab eo anno, quo *Constantinus M.* Imperator declaratus fuit, videlicet à primo anno Olympiadis 271, finisse autem in decimo septimo Theodosii Consulatu, qui incidit in annum secundum Olympiadis 304. ita ut historiam annorum centum triginta quatuor complectatur. Numerus iste aptè consurget, si Anni digerantur per Olympiadas quadriennes. *Socratis* autem verba nondum satis emendatè sunt edita. Nam pro *χρόνον ἑπὶ τὸν ἑκτὸν πενταετηρίδα τεύχεα*, male ediderunt *ἑπὶ τὸν ἑκτὸν τετραετηρίδα*, & pro *πενταετηρίδος τετάρτης* *Ὀλυμπιάδος* depravatè legitur *πενταετηρίδος πέμπτης*. Fieri tamen potest, ut *Socrates* alique Scriptores, qui post tempora *Diocletiani* vixerunt, non semper accuratè rationem Olympiadum observarint.

Ludi Terentini apud Romanos circa hoc tempus instituti sunt: quorum origo sic traditur. *Valesius*, vir locuples, & apud *Sabinos* illustris, prope Eretum oppidum non procul à Tiberi villam habuit, ibique vitam egit rusticam, quo tempore pestis in Urbe agrisque grassabatur. Hujus cum duo filii & filia morbo correpti essent, pater de liberorum salute sollicitus inter vota & comprecationes vocem exaudivit, qua jussus est eos Tarentum deportare, ibique ex Ditis & Proserpinæ ara Tiberinam aquam calidam ad eos recreandos petere. Ille urbem Tarentum designari putat, adeoque an Tiberinam aquam in illo remoto Italia loco reperturus sit, dubitat. Tamen voce iterum auditâ, Deo parendum statuit. Igitur pueris lintri impositis, secundo flumine dum Ostiam contendit, nocte concubiâ ad Martium Campum appellit. Ibi intelligit locum quandam in proximo esse, qui Terentus appelletur: atque egressus navigio, aquam ibi calefactam pueris dat bibendam. Qua potâ, salutarî quiete sopiti, morbo repente liberati sunt, patrique indicarunt, vidisse se in somnis nescio quem deorum, qui præciperet, ut ad Ditis Patris & Proserpinæ Aram furvæ hostiæ immolarentur, & lectisternia ludique nocturni fierent. *Valesius* quod eo loci nullam aram videret, de ara exstruenda cogitat: jubet servos terram effodere,

effodere, ad constituenda fundamenta. Humo egesta, animadvertunt aram Diti Patri, Proserpinæque inscriptam. Heic igitur Valesius hostiis immolatis, ludos & lectisternia continuis tribus noctibus (quia sanati erant tres liberi) fecit. Hinc ille Manius Valerius Terentinus postea fuit nuncupatus. Historia exstat apud *Zosimum libro secundo*, & *Val. Maximum lib. 2. cap. 4.* Notat Festus, Terentum in Campo Martio locum fuisse, ubi Ara Ditis Patris in terris occultaretur. Eam enim, uti refert Zosimus, Romani adversus Albanos olim pugnatu ante annos centum, non sine monitu numinis sub terra struxerunt, atque factâ re sacrâ, defossam occultarunt. Ejus meminit *Statius, in Sylvio*:

Aut instaurati peccaverit Ara Terenti.

Ausonius Ludos Terentinos intelligit, in Ternario: *Trina Terentino celebrata trinoctia ludo.* Seculares Ludi, quod in Campo Martio circa Terentum fierent, Terentini interdum vocantur. De quibus *Martialis libro quarto, epigrammate primo*:

Hic colat ingenti redeuntia Secula lustro,

Et quæ Romuleus Sacra Terentius habet.

Plura de his infra notamus ad A. M. 3496.

Panathenæa Athenis instituta sunt, Olympiadis 53^a anno tertio. *Ensebius*, ad hunc annum: Ὁ δὲ Παναθηναίων γυμνικὸς ἀγὼν ἦρχθη. Gymnicum ejus Festi Certamen intelligit. Fuit autem hæc panegyris olim à Theseo instituta, quod Atticæ populos in Urbem contraxisset, ut in Heroicis prioribus ostendimus. Et primis quidem temporibus Festum Panathenæorum quotannis instaurabatur. Postea (nempe hoc anno, ut videtur) factus est Agôn πενταῖτερος pentaëtericus, hoc est, quinto quoque anno rediens. Quodcumque autem celebrari cœpta fuerint hæc Panathenæa, certum est, ea instaurari solita anno tertio Olympiadis. Nec tamen propterea omissa est solennis celebratio priorum Παναθηναίων. sed ea dehinc μικρὰ vocata sunt: quæ autem quinto quoque anno repetebantur, Μεγάλαι Παναθηναίαι dicta. In his certamen Equestre actum esse, indicat *Xenophon in Symposio*. Gymnici Agónis fit mentio apud *Demosthenem Oratione Περὶ στεφάνου*.

In Majoribus istis Panathenæis Peplus in Arcem deduci solebat, Minervæ consecratus, μῆδος δὲ ποικιλιμάτων, ut ait *Plato, Euthyphrone*. Cujus Pepli multi Scriptores meminerunt. *Plantus, Mercatore*:

Neque nisi quinto anno quoque posse eum visere

Urbem; atque extemplo inde ut spectavisset peplum,

Rus rursus confestim exigi solitum à patre.

Ejusdem Comici fragmentum hoc exstat apud *Servium, ad Aeneid. 1.*

Nunquam ad civitatem venio, nisi cum infertur peplum.

Virgilius, Poëmatio, quod Ciris inscribitur:

Sed magno intexens (si fas est dicere) peplo;

Qualis Erechtheis olim portatur Athenis,

Debita cum castæ solvantur vota Minervæ,

Tardaque confecto redeunt quinquennia lustro.

Erat autem Peplus iste, velum Navis Panathenæicæ.

Scholiastes Aristophanis, ad Equites: Πέπλος, τὸ ἀρῦον τὴν Παναθηναϊκὴν νεὼς, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι καταπαύουσι διὰ τετραετηρίδος. Ait, navem illam ab Atheniensibus post quadriennium, hoc est, quinto quoque anno adornatam. Addit, πέπλον vocari, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἑῶν, quod illud velum esset laneum. Intexta autem illi erat Titanomachia, resque in ea pugna præclare à Minerva gesta, ut docet *ibidem Comici Interpres*: Ὁ ἐγχεσθῆς Ἐγκέλαδος, δὲ ἀνέστην ἡ Ἀθηνᾶ: ἣν δὲ εἰς τῆς γυναικῶν. id est: In eo

depictus fuit Enceladus, quem Minerva interfecit, unus ex Gigantibus. *Virgilius, poëmatio eodem*:

Ergo Palladia texuntur in ordine pugna;

Magna gigantes ornantur pepla tropæis.

Erant præterea etiam intexta, quæ alii viri excellentes strenuè fecissent. *Servius, in Primum Aeneidos*: Peplum Minervæ consecratum erat. in hoc depingebantur ex more apud Athenienses, qui strenuè se in bello gessissent. Inde est, quod tales qui essent, ab Aristophane in Equitibus ἀξιοὶ τοῦ πέπλου, id est, peplo digni, dicantur. Virgines, quæ Peplum texebant, ἐργαστῆραι dicebantur, ut docet *Hesychius*. Atque huic texturæ præerant duæ virgines ἀρχηγοί. Vide quæ ex *Dinarcho* affert *Harpocration* in Ἀρχηγῶν. Peplus à Navi Minervæ apparatus suspendebatur: quam per Ceramicum (ubi pompa instituta) usque ad Fanum Cereris deducebant: ibatque navis illa non mari, sed terrâ: nec jumentis trahebatur, sed per machinas impulsâ ad Cereris Eleusiniæ templum; idque circumvecta, per murum Pelasgicum & Apollinis Pythii ædem, in locum suum deducebatur. In Arcem verò ubi deduxissent, Minervæ Simulacrum peplo insternebant.

In hac pompa Panathenæica omnis ætas, omnis sexus, omnis ordo incedebat: primò, Senes δαλλοφῶγοι, ramum oleæ gestantes: Inde viri ætate florentes, iique cum armis, clypeo scilicet, atque Hasta. Hos inquilini (οἱ ἰνίκιοι) sequebantur, cum Ligone; unde etiam σκαρφέροι appellati. Deinde, Fœminæ comitabantur: quas sequuntur Inquilinorum uxores, hydriam ferentes. Viros subsequuti Ephebi chlamydati, & coronati, præna Deæ proprium canebant. Post hos Virgines incedebant cum canistris; in quibus ea, quæ ad Sacra faciendâ, necessaria: unde illæ κληροφῶροι dictæ, erant verò, quæ canistra hæc portabant, virgines planè primariæ; neque is honos quibuscunque habebatur. Sequebantur autem Virgines hæc alia, pedissequæ, inquilinorum filia, umbellam & Sellam ferentes; atque illæ à sella, quam ferebant, σκαρφέροι appellatæ. Agmen pueri claudabant, tunicis pandamicis amicti, ut docet *Hesychius* in Πανδμυκοί. Præter hanc Pompam, rhapsodi in Panathenæica celebritate Carmina Homerica recitabant; quod ab Hipparcho institutum, Pisistrati filio, ut refert *Ælianus Var. lib. 8. cap. 2.* & ante eum *Plato, in Hipparcho*. Captivos etiam vinculis solvere tunc permissum, ut scribit *Demosthenis Interpres Ulpianus*. Consulas *Jo. Meursii librum De Panathenæis*.

A. M. 3440. ante Christum 563.

U. C. CLXXXIX. EVILMERODACHI I.

ASTYAGIS XXIX.

REGI Nabuchodonosori defuncto succedit filius Evilmerodach, cujus fit mentio 2 Reg. 25. 27. regnatque annos duos, postquam pater ejus treis & quadraginta annos Babylonicum Imperium tenuisset. De quo Rege *Josephus Antiquit. libro decimo*: Ὁ δὲ βασιλεὺς Ναβυχοδονόσορ ἐπὶ τεσσαράκοντα πέντε βασιλεύσας, τελευταῖον τὸ βίον: ἀντὶ δρασίης, καὶ οὗ κατὰ αὐτὸν βασιλεὺς ἐπὶ τέρας γένετο. id est: Rex Nabuchodonosor cum regnasset annos 43, vitam finit, vir industrius, & prioribus Regibus longè fortunatior. Apud eundem lib. 1. contra Apionem, *Berosi verba* hæc citantur, ex *Chaldaicôn libro tertio*: Ναβυχοδονόσορ δὲ ἐν μὲν τῷ ἀρχαίῳ τῷ αἰσθημένῳ τέλει, ἐμπροσθεν εἰς ἀρρώστιαν, κατηλάσαστο τὸ βίον, βασιλεύσας ἑξήκοντα ἔτη.

ἐν μ.γ. ἡ δὲ βασιλεία αὐτοῦ ἐγένετο ἵδρι ἀπὸ Εὐλιμαράδου. id est: Nabuchodonosor itaque postea quam inchoavit prædictum Murum, incidens in languorem, de vita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta: Hujus Regni dominus effectus est filius ejus Euilmaraduchus.

Bahali Tyri regulo defuncto Babyloniorum Rex non passus est alium regem substitui, sed tantum Prætores, sive Judices. quorum primus, Ecnibalus præfuit menses duos; secundus, cui nomen Chelbes, menses decem. Joseph. contra Apion. lib. 1. Ibidem addit, Tertium Tyriorum Judicem fuisse Abbarum pontificem, menses treis: Mytgonum & Gerastartum, annos sex: Balatorum verò regnasse annum unum: Merbalum denique qui Balatoro successit, annos quatuor. Hæc ex Phœnicum Historiis.

OLYMPIAS LIV. Hippostratus.

A. M. 3441. ante Christum 562.

U. C. CXC. EVILMERODACHI II.
ASTYAGIS XXX.

EVILMERODACH Nabuchodonosoris F. Babyloniorum Rex primo regni sui, hoc est eo ipso, quo regnum obtinuit, anno, sed exeunte, Jechoniam e carcere eductum regiis donat insignibus, Anno Captivitatis ipsius Jechoniæ trigesimo septimo exeunte, Mensis duodecimi die vicésimo quinto, ut legimus 2 Reg. 25. 27. & Jerem. cap. 52. 31.

Phalaris ille, de quo suprâ ad A. M. 3433. Agrigenti in Sicilia tyrannidem hoc anno occupat, regnatque annos sexdecim. Euseb. Phalaridis humanitatem erga Charitonem & Melanippum amatores, proditiōis reos, legere est ab Eliano proditam Var. Hist. lib. 2. cap. 4. Crudelitatis nomine malè audiit Phalaris post fabricatum Taurum æneum. Perillus enim (qui & Perilaus) Atheniensis statuarius insignis, à Phalaride liberaliter exceptus, taurum ex ære cavum hominibus excarnificandis excogitavit, & ipse artifex primus artis suæ periculum facere cogitur. Idcirco Pindarus Pyth. 1. Phalarin ἢ πάρος χαλκῷ κερτῆρα dixit. Dorotheus Rerum Sicularum scriptor apud Stobæum narrat, ut Phalaris Perilaum Fabrum æreo tauro incluserit. Meminit & Cicero Oratione in Pisonem, & libro quinto De Finibus. Vide Plinium lib. 34. cap. 8. & Valerium Maximum lib. 9. cap. 2. Perilai supplicium ipse Phalaris Epistolâ CXXII excusat; & alibi crudelitatis suæ causam in maleficos ipsos transfert. Nihilominus tamen inclementiæ nomine ubique odium incurrit, virtutibus ejus eximiiis planè silentio involutis. Epistolas, quæ Phalaridis nomine circumferuntur, à Luciano confictas esse, viri docti existimant.

Æsopus à Delphis e rupe Phædria præcipitatus perit Olympiade quinquagesimâ quartâ, ut Eusebius notavit, & Suidas tradidit, his verbis: Ἐν δὲ Δελφοῖς (Ἀισώπων φασιν) ἀδίκως ἀπολέσθαι, ὡς αὐτῶν κατακρημνισθέντι ἀπὸ τῆς Φαιδριάδος καλυμνίου πέτρης, καὶ τῆς τοῦ Οὐμπίαν. Phædriadæ Petras nominat Diodorus Bibliotheca lib. 16. Æsopum Septem Græciæ Sapientibus σύγχρονον facit Plutarchus, in Symposio. In Vita Chilonis Laërtius sic scribit: ἦν δὲ γέρων πρὸς τὴν πεντηκστήν. δεύτερον Ὀλυμπιάδα, ὅτε Ἀισώπος ὁ λογοποιὸς ἠκμαζεν. id est: Sennerat jam Chilon circa 52 Olympiadem, quo tempore florebat

Æsopus fabulator. Cræso adamatū fuisse Æsopum legimus: Διέπειθε δὲ καὶ Κρόσῳ φιλέωμεν, inquit Suidas. Agebat autem Cræsus hoc tempore tricesimum ætatis annum, ut ex Herodoto colligimus, jamque à patre Alyatte consors imperii forsitan factus erat. Æsopum à Cræso Delphos missum, ibique occisum, narrat Plutarchus, Libro de sera numinis vindicta: Aiunt, Æsopum illuc advenisse allato à Cræso auro, ut & magnifico sacrificio Apollinem veneraretur, & Delphis viritum quaternas minas distribueret. cum verò ei offensa & discordia quædam cum Delphicis esset oborta, sacris quidem eum fuisse operatum, sed pecuniam Sardes remisisse, ut qui homines istos beneficio indignos judicaret. propterea, Delphos e composito sacrilegii insinulatum eum interfecisse, de Petra Hyampæa præcipitatum. Aristophanes Comicus in Vespis, sacrilegii crimen Æsopo intentatum indicat: Ἀισώπων οἱ Δελφοῖ, inquit, φιάλῃ ἐπηπάοντο κλέψαι τὸ Θεῖον. id est: Æsopum Delphi criminabantur, quasi suffuratus esset phialam Dei Apollinis. Rem plenius narrat Scholiastes ibidem: Ἀισώπων φασιν ἐλθόντα ποτὲ εἰς τοὺς Δελφοὺς, ἀποκῶσαι αὐτὸς, ὅτι μὴ ἔχοιεν γῆν ἀφ' ἧς ἐργαζόμενοι διατρέφοιντο, ἀλλὰ θεωροῖεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ θυμῶν διαζῆν. οἱ Δελφοὶ χαλεπήναντες, φιάλῃ ἱερᾷ τῆς Ἀισώπου σκεῦος ἐπέβαλον. ὃ μὲν δὲ ἔκ εἰδός, ἢ ἐς φασίδια φέρεται ὥρισεν εἶδεν. ὃς δὲ ἐπιδραμόντες καὶ φωράντες, ἱεροπλίας αὐτὸν κατακρήν. id est: Aiunt, Æsopum cum Delphos aliquando venisset, ipsos derisisse, quod terram colendam, unde alerentur, non haberent, sed otiose expectarent vivere de sacrificiis Dei. Id graviter ferentes Delphi, phialam sacram in Æsopi sarcinas clam intulerunt. Ille rei ignarus, per viam, quæ in Phocidem ducit, abire properat. Ibi accurrentes Delphi scrutabantur sarcinas ad furtum deprehendendum, & sacrilegii illum incusabant. Ob Æsopum injustè necatum Apollo Delphis iratus fuit, ut in explicatione Proverbii Αἰσώπειον αἶμα, Æsopicus sanguis, notat Zenobius: Τοῖς Δελφοῖς ἀδίκως τὸ Ἀισώπων ἀνέλαιον ὠρχίδι τὸ δαιμόνιον: καὶ διὰ τὸτο πᾶν Πυθίαν φασὶ ἀνερήκεναι αὐτοῖς, ἰλάσκεσθαι τὸ ἐπὶ Ἀισώπου μῦθος. id est: Delphis, quod Æsopum pernefas sustulissent, iratum numen fuit. quamobrem & Pythiam respondisse ipsis ferunt, Expiandum esse scelus Æsopo illatum. Plutarchus, libro citato: Ἐκ δὲ τότε λέγεται κινῆσαι τὸ θεῖον αὐτοῖς, &c. Iras (inquit) in ipsos Delphos Deus exinde dicitur exercuisse, & cum solo sterilitatem, tum hominibus tetros morbos intulisse; ita ut Delphi singulis Græcorum conventibus edixerint, se paratos esse, si quis Æsopi gratiâ pœnas ab ipsis exigere vellet. Tertiâ demum ætate venit Iadmon Samius. huic Delphi pro delicto pœnas dederunt. Iadmon ille (qui perperam Idmon vocatur) prognatus ab iis erat, qui Æsopum Sami emerant, ἀπόγονοι δὲ τοῦ παλαιῶν αὐτῶν ἐν Σάμῳ, ut scribit ibidem Plutarchus; Quod & Herodotus in Enterpe tradidit: Πολλὰ κηρύσσοντες Δελφῶν ἐκ θεοπροπίης, ὃς βέλοιο ποιῶν τὸ Ἀισώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι, ἀλλὰ μὲν εἰς ἐξάνη, Ἰάδμον δὲ πῶς πᾶς αἶν. Ἰάδμον ἀνείλετο. id est: Cum sæpenumero Delphi ex oraculo pronuntiarent, Pro Æsopi animâ pœnas ut sumeret, quisquis vellet, alius nullus extitit qui sumere vellet, nisi Iadmonis ex filio Nepos, alius Iadmon. Hujus avus (ut docet idem historicus) Æsopi & Rhodopidis herus fuit: Rhodopis, inquit, genere Thracia, ancilla erat Iadmonis Samii Hephestopolis F. συνέλαβεν δὲ Ἀισώπου τὸ λογοποιεῖν, conserva Æsopi fabularum scriptoris. Æsopum Thracem fuisse, & prius quidem Xanthi servum, post ab Iadmone muto liberatum, prodidit Heraclides, ubi de Samiorum Republica agit: ἦν δὲ πρὸς τὸ μέγιστον, inquit, ἡλδοσεῖσθαι καὶ ἀπὸ Ἰάδμον

ἡ κωφή: ἡμεῖς δὲ πρῶτον ἐάνδρα δὲ αὐτῷ. Uterque Æsopi herus memoratur in *Suida Collectaneis*: Τινες οὖτοι ἡ Ἀισώπων οὐκ ἐστὶν ἡμεῖς δὲ πρῶτον ἐάνδρα δὲ αὐτῷ: ἄλλοι, ἀνδρὸς τινος Σαμίου Ἰαδμόνου. id est: Æsopum quidam tradunt Xanthi Lydi servum domesticum fuisse: alii verò, Iadmonis Samii. Herodotus Xanthi Samii meminit, à qua Rhodopis in Ægyptum fuerit transportata. Plerisque placet, Æsopum Phrygem fuisse. Apud Samios eum aliquandiu vixisse, constat: quibus & consilium dedit, ne divitem occiderent demagogum, quod in ejus locum alii pauperculi & famelici διαμαρτυροῖν essent successuri. Id ut persuaderet, Fabulam eis narrabat de Vulpe, quæ muscas sanguine jam ipsius plenas abigi noluit. Exstat hic Æsopi logus apud *Aristotelem Rhetoricæ libro secundo, cap. 20.*

Æsopum quanti fecerint Veteres, vel ex eo apparet, quod Socrates Philosophus, cum ad carmina scribenda animum convertisset, Æsopi Fabellas in epos contulerit, ut testatur *Plutarchus, libro de audiendis Poëtis. Adolescentes enim* (ut ibidem ait ille) *dum Æsopicas legunt Fabellas, ut ἡδονὴν ἐκδυσσάτω, quasi cœlesti quodam instinctu non sine voluptate excitantur.* Hujusmodi fabularum primus auctor Hesiodus existimatur. Sic enim scribit *Quintilianus lib. 5. cap. 11.* Illa quoque Fabula, quæ etiam si originem non ab Æsopo acceperunt, (nam videtur earum primus autor Hesiodus,) nomine tamen Æsopi maxime celebrantur, ducere animos solent, &c. *Philostatus lib. 1.* Icone tertiâ: φοιτῶσιν οἱ Μῦθοι πρὸς τὴν Ἀισώπων, ἀγαπῶντες αὐτὸν, ὅτι αὐτῶν ἐπιμαλεῖται; Ad Æsopum (inquit) se conferunt Fabulae, illum benevolentiam complectentes, quod ipsarum curam gerat. Mox addit: *Εὐδαιμονοῦντες οἱ Μῦθοι διὰ τὴν Ἀισώπων, φοιτῶσιν ἐπὶ ταῖς δούξας τὴν σοφίαν, πανίους αὐτῶν ἀναδύοντες.* id est: Fabula in pretio habita propter Æsopum, ad (ipsius) sapientis januam accedunt, vittis eum devincturæ.

Arrhachion Phigalensis, Arcas, hac Olympiade de pancratio mortuus, tamen victoris nomen reportavit, & cadaveri ejus Corona est adjudicata, ut in *Arcadicis* refert *Pausanias.* Hunc Arrhichionem appellat *Philostatus Ἐικόνων libro secundo, Imagine sextâ: Στεφανῶται ἡ αὐτὴ (παγκρατῖς) Ἀρρήχιων, ἐπαπεδυνῶν τῇ νίκῃ.* id est: Coronatur Arrhichion pancratiasta, qui dum adversarium vicit, mortuus est.

A. M. 3442. ante Christum 561.

U. C. CXCI. NERIGLISSARIS I.
ASTYAGIS XXXI.

EVILMERODACHO, cum biennium regnasset, succedit Neriglissares, qui filiam Regis Nabuchodonosoris in matrimonio habuit, & ex ea filium genuit Balsafarem. Apud *Flavium Josephum, libro primo contra Apionem,* citantur hæc Berosi verba: *Ἐπιμαραδάχῳ πρῶτος ἦν παραμάτων ἀνώμους καὶ ἀσελγῆς, ἐπιβελιδεύς τῶν τῶν ἀδελφῶν ἐχόντων αὐτῷ, Νηριγλισσάρη, ἀνδρείῳ, βασιλεύσας ἐπὶ δύο. Μετὰ δὲ τὸ ἀναρῆναι τῶν τῶν, διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ἐπιβελεύσας αὐτῷ Νηριγλισσάρη, ἐβασίλευσεν ἐπὶ πέντε.* id est: Evilmaraduchus cum imperaret injuste & insolenter, insidias passus à sororis suæ marito Neriglissare peremptus est, cum duos annos regnasset. Ei autem defuncto successit qui insidias ei fecerat Neriglissares, regnavitque annos quatuor. Idem Berosus filio Neriglissaris Balsafari tribuit menses novem. Sed quia Neriglissares pro-rex & pater tutorque Regis potius,

quàm rex erat, utpote Nabuchodonosoris gener, non filius, ideo Sacra Scriptura Balsafaris tantum meminit, & patris annos filio adscribit. Hoc autem anno, qui Balsafaris primus dicitur, Visio quatuor Bestiarum Danieli oblata est, *Dan. 7.* Neriglissares, ut ego conjicio, est unus ex Babyloniis Principibus, qui expugnationi Urbis Jerusalem interfuerit *Jerem. Cap. 39.* qui Nergal-farezzer ibi vocatur.

Abaris Hyperboreus ex Scythia venit in Græciam, ut notat *Eusebius.* Hunc Abarin Pythagoræ philosopho συγγεγονός facit *Iamblichus libro De Vita Pythagoræ, cap. 19.* ubi agit de convictu Abaridis cum Pythagora. Hos etiam conjungit *Clemens Strom. libro primo,* ubi ait, magnum illum Pythagoram & Abarin Hyperboreum πειραζόμενους semper mentem adhibuisse, sive rerum futurarum præciosos fuisse habitos. Alius ergo fuit Abaris ille, qui Olympiade tertiâ ex Hyperboreis πρεσβύτης sive legatus in Græciam venisse dicitur. Hic enim videtur post annos ducentos venire in Græciam, Olympiade utique 54, quem idcirco καὶ Κερίσων, temporibus Cræsi Lydorum Regis venisse prodidit *Pindarus, teste Harpocrati.* Tamen hunc cum antiquiore illo confundunt Scriptores. Nam & hunc Abarin ἀνδροβάτης dictum esse scribit *Iamblichus,* quod per æthera graderetur, acceptâ nimirum ab Apolline Hyperboreo sagittâ. Itaque Iamblichos si credimus, hic etiam Abaris sagitta inequitans (τὸ οὐρανὸν ἐπεχέουσα) fluvios & maria & loca inaccessa (quasi per aërem gradiens) transivit: Quod & Pythagoræ post aliquot annos usu evenisse nonnulli suspicati sunt, quando unâ eademque die in Metapontio & Tauro-menio amicis, qui in utrisque locis degebant, congressus est. Abaridis αἶσῶν commemorat *Nonnus, Dionysiacôn libro undecimo:*

Ἐκλυες αὐτὸν Ἀβάρην, ὃν εἰς δρόμον ἡγεροῖόν τε
Ἰππαμῆος πόμπῃσιν ἀλγέμονι φοῖβος ἵππῳ.

Heraclides librum composuit, in quo ea colligit, quæ de hoc vate Hyperboreo circumferebantur. Id colligas ex *Plutarchi libello De Poëtis audiendis,* ubi *Ἡρακλείδης Ἀβάρην* inter ea scripta, quæ adolescentes cum voluptate legant, recensetur. Abaridis meminerunt *Plato in Charmide, Strabo libro septimo, Pausanias Laconicis, Himerius apud Photium, & Julius Firmicus,* in cujus codicibus *Avarus Scythia* depravatè legi monuit *Jos. Scaliger, pro Abaris Scythia.*

Phocæenses urbem Alalian in Cyrno sive Corsica insula condunt, annis viginti antequàm Harpagus Cyri copiarum dux bellum in Ionia gereret, ut refert *Herodotus lib. 1.*

PYTHIAS VII.

A. M. 3443. ante Christum 560.

U. C. CXCH. NERIGLISSARIS II.
ASTYAGIS XXXII.

PISISTRATUS Atheniensis cum post prius Exilium iterum tyrannidem recepisset (ut ad Annum 3433 diximus) Megaclem filiam ex pacto accepit uxorem. Verum, cum & filios ipse ætate florentes haberet, & piaculo teneri Megacles (qui unus erat Alcæonidarum) diceretur, liberos ex ea nolens, ut apud Herodotum legimus, contra leges matrimonii illâ est usus. Quod cum ipsa aliquandiu occultasset, tandem matri factum indicat, ista viro. Megacles iniquo animo ferens contumeliam,

liam, conciliatis inimicis, de ejiciendo Pisistrato iterum consilia capit. Quod cum ille animadverteret, sponte Atticâ decedit, Olympiadis 54^æ anno tertio, & Eretriam Eubœæ urbem petit. *Eusebius*, qui notavit hoc anno Pisistratum in Italiam abiisse, corrupto Herodoti codice in errorem inductus est. nam pro ἐς Ἑρέτειαν, videtur legisse ἐς Ἐρέτριαν. Igitur Echetrâ Italia urbem intelligi putavit.

Athenis hoc anno Archon fuit Hippoclidēs, & Panathenæa celebrata sunt, ut notavit *Marcellinus in Vita Thucydidis*, & *Anonymus in ἀναγὰς Ὀλυμπιάδων*. Hippoclidēs Tisandri F. unus fuit ex procis Agaristæ: Quem propter gestulationes & saltationes Clisthenes Agaristæ pater contempsit, ac filia nuptiis indignum judicavit, sic eum allocutus: ὦ παῦ Τισάνδρᾳ, ἀπορχήσαι γὰρ μέλει καὶ γάμου, *Fili Tisandri, desultasti à nuptiis*. Cui ille, Οὐ σεβντὶς Ἰαποκλείδῃ, inquit; *Non id curæ est Hippoclididi*. quod cessit in Proverbium. Vide *Herodotum libro sexto*, & *Paræmiographos*.

A. M. 3444. ante Christum 559.

U. C. CXCIII. NERIGLISSARIS III.

ASTYAGIS XXXIII.

VISTO Arietis bicornis & Capri unicornis Danieli offertur anno Neriglissaris (sive potius filii ejus Balsafaris) tertio. Aries Regnum Medorum & Persarum, Caper Alexandrum Græcorum sive Macedonum Regem designabat: Cujus cornu in quatuor cornua, (hoc est Regna) dividendum erat. Ex Seleucidarum Regno oriurus notatur Antiochus Epiphanes, qui bellum Judæis inferret, ac Templum profanaret. A die profanationis usque ad Judæ Maccabæi de Nicanore victoriam dies futuri notantur bis mille & trecenti. Vide *Danielis Cap. 8*.

OLYMPIAS LV. Hippostratus II.

A. M. 3445. ante Christum 558.

U. C. CXCIV. NERIGLISSARIS IV.

ASTYAGIS XXXIV.

ARISTEAS Proconnesius, qui carmine epico historiam de Arimaspiis conscripsit, Olympiade quinquagesimâ quintâ χϛ Κεῖσεν καὶ Κῦρεν, id est, temporibus Cræsi & Cyri claruit, ut ostendit *Vossius lib. 4. De Græcis Historicis*. Apud *Suidam* pro Ὀλυμπιάδῃ, omnino reponendum, ve. Historiæ de Arimaspiis mentionem facit *Herodotus, libro quarto*: Aristeas (inquit) Proconnesius, *Caystrobii F. memoravit, se Phæbo instinctum venisse ad Issedonas; & supra eos, incolere Arimasspos, viros monoculos; supra hos autem, esse grypas, qui aurum afferrent*. Addit, Hoc Arimasporum nomen linguâ Scythicâ significare μονοὐδάμους. Huic narrationi fidem derogat ipse *Herodotus, in Thalia*: Aurum, inquit, à gryphibus afferre dicuntur Arimaspi, viri unoculi: quod tamen ipsum non crediderim, ut viri nascantur unoculi. *Strabo* existimat *Homerum* aliquid de iis inaudisse, adeoque *Cyclopas* μονοὐμάτους à Scythicâ historia transtulisse. Apud eundem *Geographum (lib. 13. ubi de Proconneso loquitur)* Aristeas Arimaspeorum auctor ἀντὶ γούνης εἶται ἀλλ' οὐ, prestigiis nulli secundus, dicitur. Aristæam præ-

stigiatores fuisse dicit, quod anima ejus corpore, quoties vellet, exisse diceretur. nam in longa ad gentes Septentrionales peregrinatione, suam ipse Animam corpore exutam, solam peregrinatam esse, voluit hominibus persuadere. Cujus rei post *Herodotum* multi alii Scriptores (quos citat *Jo. Meursius Notis ad Hesychium Milesium*) meminerunt. Versus aliquot ex Arimaspeis Aristæa adducit *Dionysius Longinus libro Περὶ ὁμήρου*. *Pausanias*, ubi agit de Minervæ Simulacro, quod in Parthenone positum viderat, sic scribit, Atticis: Galeæ partem gryphes (γῦπες) tenent. hos autem Arimaspiis, qui supra Issedones sunt, auri causâ assidue bellare, Aristeas Proconnesius carminibus testatus est: & aurum quidem, quod custodiunt gryphes, è terra nasci: Arimasspos ipsos unico singulos oculo nasci: & gryphas belluas leonibus similes, rostrum & pennas habere aquilinas. Aristæa ipsius libros situ squalientes vidisse se testatur *A. Gellius lib. 9. cap. 4*. Arimasporum meminit *Æschylus Poëta tragicus*, *Herodoto antiquior*, in *Prometheo*. Plura de his legi possunt apud *Plinium Nat. Hist. lib. 7. cap. 2*. De Gryphum forma, & pugna adversus Indos aurum colligentes, consulatur *Ælianus De Animalibus lib. 4. cap. 27*. De Arimaspiis *Euergetis*, vide A. M. 3676.

Stesichorum Poëtam Himeræum hoc anno vitâ excessisse, notat *Eusebius*. Alii Olympiade 56 eum obiisse tradunt. Cum Himeræi Phalaridem Imperatorem sibi delegissent, ejusque custodiæ armatos satellites daturi essent, Stesichorus id eis dissuasit, apologum commentus de Equo, qui ut Cervum puniret, hominem sessorem sustinuit, atque ita servitutem sibi conscivit. Hujus Logi meminit *Aristoteles Rhetorica lib. 2. cap. 20*. Phalaridem verò non solum clementem, sed & benignum expertus est Stesichorus, etiamsi in illum versus scripserat, copias conscripserat, & Himerenses armaverat, ad stipulante Conone homine flagitiosissimo & aliis quibusdam, qui postea in Phalaridis manus venerunt. Conon statim Tauro traditus est. De Stesichoro primum dubitavit, dein perspectâ ingenii ejus amœnitate ac morum elegantia, non modò impunitum, sed & amplissimis muneribus auctum dimisit, semperque postea vivum defunctumque coluit. Stesichorum, cum aliquando in Helenam carmen maledicum condidisset, tam diu oculis captum fuisse legimus, quoad παλιν ὁπδῶν tecinisset. cuius Palinodiæ fit mentio apud *Isocratem Encomio Helena*, *Platonem in Phædro*, *Pausaniam in Laconicis*, & alios.

A. M. 3446. ante Christum 557.

U. C. CXCV. BALSASARIS I.

CYRI I.

NERIGLISSARI, cum annos quatuor Babylone regnasset, succedit filius Balsafar, Nabuchodonosoris υἱογενὴς sive ex filia Nepos. In libro *Danielis* Balsafar Nabuchodonosoris filius dicitur, tum quia filiorum Appellatio & ad Nepotes extenditur, ut docent Jurisconsulti, tum quia raro filiarum habetur ratio. Huic Regi novem tantum menses tribuit *Berosus apud Josephum*, ut supra jam diximus. Verum tamen si patris Neriglissaris annos filio Balsafari admetiamur, quod Scriptura facit, ipse Balsafar dicendus est regnasse annos circiter quinque. Notanda est distinctio inter duo nomina, *Belt-shatsar*, & *Bel-shatsar*. Hoc Regis Babylonii nomen est, *Beli thesaurarium* significans: illud sancto Danieli

Danieli nomen fuit impositum, & *Beltridis thesaurarium* denotat. *Bel* sive *Belus* Babyloniorum Deus fuit; at *Beltis* Deæ nomen est, quæ *Βασιλεία Βήλπις* *Abydeno historico* dicta, id est, *Regina Beltis*, apud *Euseb. Præp. lib. 9.* Quare Latino Interpreti Daniel est *Baltasar* vel *Balthasar*; Rex autem, *Balsasar*: licet apud Græcos Interpretes uterque *Βαλτάρης* nominetur. Pro *Baal*, Babylonii *Bel* efferebatur, & pro fœminino *Baaleth*, *Belth*: hinc igitur *Baaltis* sive *Beltis*, & in *Hesychio* *Βήλθις*, quæ *Regina Cœli* apud *Jeremiam* vocatur. Pro *Bel*, Chaldæi etiam *Lebo*, & *Nebo* dixisse videntur. Itaque pro *Belschatsar*, fieri potuit *Leboschatsar*; quod quidem nomen apud Græcos historicos non uno modo corruptum est. Etenim nonnullis *Λαβοσάρης* effertur, aliis *Λαβοσάρης*, aliis *Λαβοσάρης*, aliis *Λαβοσάρης*. Ex vetusto scriptore *Eusebius* sub finem libri nomi *Περσάρης*, hæc habet: *Τὸν δὲ (Εὐίλμαρδ' ἔχον) ὁ κινδυνεύων ἀποκτείναντι Νηριγλισάρης λέγειν πῶδα Λαβοσάρησιν.* id est: *Euilmaraduchum* occidit affinis *Neriglises*, qui filium reliquit *Labassoarascum*.

Astyagi, cum annos triginta quatuor imperasset, regnum eripit nepos ex filia *Cyrus*, & ad Persas transfert. Ad regnum occupandum *Cyrus* somnio *θεοπέμπη* fuit excitatus. Accessit *Harpagi* cohortatio, qui beneficii in *Cyrum* collati præmium triste ab *Astyage* reportaverat. *Astyages*, ubi bellum instare sensit, oblitus sui in *Harpagum* demeriti, summam belli eidem *Harpago* commisit, qui exercitum acceptum statim *Cyro* per deditionem tradidit. Id ubi rescivit *Astyages*, contractis undique auxiliis, in Persas ipse profectus est. *Cyrus* ter victus discessit, ut legimus apud *Polyanum* libro septimo. Cum autem Persarum uxores & liberi *Pasargadis* essent, quartum prælium in eo loco commisit. Ibi post pugnam cruentam, *Medi* tandem novo *Persicarum* mulierum stratagemate superantur. *Astyages* etiam captus in *Cyri* manus venit. Quem clementer habitum *Cyrus* postea *Hircanorum* genti præposuit. Nam in *Mediam* post amissum Regnum reverti ipse noluit. Vide *Herodoti* *Cleio*, & *Trogi* breviatorem libro primo. Hic finis *Medorum* Imperii fuit, postquam steterat annos centum & quinquaginta ab initio Regni *Deiocis*, sed à morte *Sardanapali* annos 260. *Cyri* somnium ex *Deionis* Historia *Persica* refert *Cicero*, *Divinationis* libro primo: *Nam cum dormienti ei Sol ad pedes visus esset, ter eum scribit frustra appetivisse manibus, cum se convolvens Sol elaberetur, & abiret. ei Magos dixisse, ex triplici appetitione Solis, triginta annos Cyrum regnaturum esse, portendi. quod ita contigit. nam ad septuagesimam pervenit, cum quadraginta natus annos regnare cepisset.* Hæc ille. An verò *Cyrus*, quando regnum avo eripuit, quadragenarius fuerit, meritò potest dubitari, ut suprà notatum est, ad Annum 3406. Regnavit quidem annos solidos triginta, quorum initium ducendum esse ab *Olympiadis* 55^æ anno primo, observavit *Julius Africanus*, & post eum *Eusebius* tum in *Chronico*, tum libro *Præpar. Evang. decimo*. cuius *χρονολογία* auctores ibi laudantur *Diodorus Siculus*, *Thallus*, *Castor*, *Polybius*, & *Phlegon*. Verum exeunte primo hujus *Olympiadis* anno *Cyrus* regnare cepit, ut *Edmundus Livellus* in sua *Chronologia Persica* notavit: Itaque primus *Cyri* annus, ut rectè putat *Cappellus*, in *Olympiadis* 55^æ annum secundum incidit.

Hic primus Persarum Rex in Sacris literis *Cores* כורש dictus est: quo illum nomine Deus per Prophetam ante annos circiter centum quinquaginta appellavit,

hoc est, plus quàm centum annis ante ipsius *Cyri* nativitatem. Vide *Esaia Capp. 44, & 45.* *Cyri* nomen *Persicâ* linguâ Solem significare ait *Plutarchus in Vita Artaxerxis*: *Κῶρον γὰρ καλεῖν Πέρσης ἔπ' ἤλιον.* Videtur sanè *Cores* aliquam habere affinitatem cum *Ἰῆρ* *Cheres*, quod *Ebrais* Solem significat: quem tamen *Mithran* à *Persis* appellatum fuisse, constat. *Rabbini* quidam tradunt, hoc nomen *Cores* apud *Persas* Canem denotare; quod & apud *Julium Scaligerum Exercitatione 266* legimus. In *Hesychii Lexico*: *Κῶρος, ὅτι τὸ κῶρος τετραπόδι.* A Cane quidem *Cyrum* infantem nutritum fuisse refert *Ælianus Var. lib. 12. cap. 42.* *Κῶρον ἢ Μανδύλης ἔδρεψεν, φασί, κῶν.* Sed Canem *Medi* suâ linguâ *Spaca* vocabant, ut ex *Herodoto* cognoscimus. Quare *Junius Annotationibus* in *Caput 45 Esaie*, *Cyrum* primò *Spacon* dictum fuisse opinatur, à cane illa, quæ expositum infantem lactaverat. Et fortasse *Justinus Trogi* brevior ita scripserat: *A nutrice Spacos postea nomen fuit, quia Canem Persæ sic vocant. puer deinde cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit.* Græci quidem Scriptores nonnulli *Κῶρον* appellatum existimant, quasi *κῶρον*, ab auctoritate regiâ scilicet, quæ illis *κῶρος* dicitur: & hoc nomen ei impositum volunt, postquam rex inter ludentes pueros creatus esset, διὰ τὸ ἐν τῇ βασιλείᾳ λεγόμενῃ πωδιᾷ κωρίζουσι τῆς ἡλικίας, ut notavit *Suidas*.

Cyri uxorem *Nitetin*, *Apriæ* *Ægyptiorum* Regis filiam fuisse, docet *Polyanius*, libro octavo: *Κῶρος Περσῶν βασιλεὺς, Ἀμασιν Ἀιγύπτου βασιλέα μίαν τῆς θυγατρὸς ἦντις πρὸς γάμον: ὃ δ', Νιτὴν θυγατέρα Ἀπρίας βασιλέως, ὃν καταλύσας αὐτὸς ἤρχον, ἐπιμύεν ὡς αὐτὸν.* id est: *Cyrus Persarum rex ab Amasi Ægyptiorum rege petiit, ut unam filiarum sibi in matrimonium collocaret: Ille Nitetini filiam Apriæ regis, quo devicto ipse regnum capefferat, ad eum misit.* Hæc *Nitetis* multos liberos *Cyro* peperit, ut ibidem legimus. Et hujus quidem mentionem facit *Herodotus*, sub initium *Thalie*: Eam verò ab *Amasi* ad *Cambysem* *Cyri* filium missam opinatur, ut ejus uxor esset. Quippe nesciebat, *Apriæ* filiam tunc quadragenariam fuisse, cum *Cyri* filius *Cambyses* viginti circiter annorum adolescens erat. Mater ea *Cambysis* esse potuit; quod & *Ægyptii* affirmabant: uxorem ejus fuisse, vix credibile est.

Cræsus *Alyattæ* *Lydorum* Regis filius, ἑτέρον ἐὼν ἡλικίῳ πέντε καὶ τετράκοντα, id est, annos natus quinque & triginta, patri defuncto succedit, regnatque annos quatuordecim, ut ait *Herodotus*. Idem historicus innuit, Regem *Alyatten* etiam antequàm vitâ excederet, regiâ potestate *Cræsum* filium instruxisse. Sic enim scribit: *Ἐπει δὲ θύνητο τὰ πατρὸς ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κρόσος, ἔπ' ἀνδραπὸν ἢ ἀντιπρόσωπον ἐπὶ κληρονομίᾳ ἔλκων διεσείρεν.* id est: *Cum Cræsus tradito à patre imperio potiretur, hominem, qui pertinaciter sibi restitisset, in fullonis officinam pertractum interemit.* Quendam *Cræsi* adversarium intelligit, qui *Pantaleontis* partibus impensè studuerat, illum in regni potestatem provehere conatus. *Pantaleon* enim fuit *Alyattæ* filius, ex *Ionica* muliere susceptus: *Cræsus* autem, ἐν Κασίῳ ἢ γυναικὶ, matre fuit *Caricâ*. *Plutarchus*, *Libro De Pythia Oraculis*, observat, *Cræsum* ex priore *Alyattæ* uxore genitum fuisse: *Λογεται, ἰν-quit, Ἀλυάτῳ ἔπ' πατέρα τὸ Κρόσου δυνάστην ἀγαγόντι γυναικί, καὶ πῶδας ἐτέρας ἔχειν.* id est: *Alyattes Cræsi pater secundam dicitur uxorem duxisse, ex qua alios sustulit liberos.* Addit, *Novercam* *Cræso* insidiantem, venenum *pistrici* dedisse, ac jussisse, ut panem ex eo effectum

Cræso

Q

Cræso daret. eam, re clanculum Cræso indicatâ, p-
nem istum novercæ pueris apposuisse. Itaque Cræsum
postea regno potitum, ancillæ suæ τὸ ἀργυρεὺν statuam
auream in Delphici Apollinis templo posuisse. Herodo-
tus, inter alia anathemata Delphos ab hoc Rege missa,
commemorat γυναικὸς εἰδωλὸν χρύσειον πρίμην, τὸ Δελφοῖ
τὸ ἀργυρεὺν τὴν Κροίσου εἰκόνα λέγουσι εἶναι, *Mulieris simul-
acrum tricubitale, quod Delphi dicebant esse effigiem pistri-
cis Cræsi.* Adramytes, Cræsi frater, urbem Adramyt-
tium condidit, ut *Aristoteles* scripsit ἐν πολιτείᾳ, teste
Stephano Byzantino.

PYTHIAS VIII.

A.M. 3447. ante Christum 556.

U. C. CXCVI. DARIi MEDI I.

CYRI II.

BALSASAR Nabuchodonosoris ex filia nepos, post-
quàm annos quatuor cum patre Neriglissare, ac dein-
ceps solus menses novem Babylone regnasset, occisus
est. De quo *Berosus* apud *Iosephum* libro priore contra
Apionem, λαβοσάρχης ἐκείδου ἢ τὴν βασιλείαν πᾶς ὡς
μῆνας ἑννέα. ἐπιβαλόντες ἡ, διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κα-
κοῦν, καὶ οὗ φίλων ἀπὸ τυραννίδος. id est: *Labo-
sarchodas puer existens (is est Balsasar) principatum qui-
dem tenuit novem mensibus: insidias vero passus, eo quod
in multis pravo videretur esse ingenio, ab amicis enectus
est fustibus.* In libro *Danielis*, cap. 5. commate 30, Bal-
sasar occisus dicitur proximâ nocte post Epulum illud,
quo mille proceres suos excepit, & vasa Domûs Dei
profanavit: quo tempore immissa manus descripsit
iudicium divinum profano Regi impendens, in super-
ficie parietis coram oculis omnium convivarum. Nul-
lus hic dissensus est inter Danielelem, & *Berosum*. Tra-
dit enim *Berosus*, adolescentulum illum, Neriglissaris
filium, ab amicis conjuratione factâ oppressum, quo-
niam imperii dulcedine ebrius, insolentior factus est.
Daniel etiam non obscure indicat, Regem Balsasarem ab
iis, quos ad cœnam vocaverat, scilicet ab amicis & con-
vivis, occisum.

Eâ nocte, qua Balsasar est occisus, urbem Babylonem
à Cyro captam esse, nonnulli existimarunt. Non est
autem verisimile, Regem illum ac Proceres ejus adeo
fuisse vacordes, ut eo tempore, quo Urbs gravissimâ ob-
sidione premeretur, dies festos & convivia dissolutissimè
agitarent. Sed neque apud Danielelem Urbis captæ aut
obseffæ ulla ibi fit mentio: Verba enim hæc sunt: *In illa
nocte occisus est Balsasar rex Chaldaeorum: Darius autem
Medus suscepit regnum, agens annum (ætatis) sexagesi-
mum secundum.* Quem vero *Daniel* Darium Medum no-
minat, is *Beroso* Nabonnedus vel Nabonidus appellatur:
Ἀποδορῆς ἢ τέτυς (*Berosi* verba sunt, apud *Iosephum*)
συνελόντες οἱ ἐπιβαλόντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν ἀπέ-
δωκαν Ναβοννέδῳ πνὶ ἢ ἐν Βαβυλῶνι, ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν
ἐπιστάσεως. id est: *Hoc perempto (Labofoarchodum in-
telligit) convenientes hi qui fecerant ei insidias, communi
suffragio Regnum tradidere Nabonnedo cuidam Babylonio,
qui ejusdem conjurationis particeps fuit.* *Abydenus*, apud
Eusebium *Præpar.* lib. 9. cap. ult. τέτυς ἢ ἐπιβαλόντος βασι-
λέως, Ναβοννέδορον ἀποδορῆσι βασιλέα, προσήκοντα οἱ εἶδεν.
id est: *Post extinctum violentâ morte Labassoarascum,
Neriglissares regem declarat Nabonnidochum, qui secum
nullâ propinquitate erat conjunctus.*

Darium Medum *Theodoretus* sic cognominatum ar-
bitratur, quod à patre Medo esset, licet mater Chaldaea
fuerit. *Drusius*, *Notis ad Sulpitium Severum*: *Incer-
tum est (inquit) an natione Medus fuerit. vocatur qui-
dem Darius Medus: sed ex eo non sequitur, gente Me-
dum fuisse.* Forte *Medus* dicitur, quia patre Medo erat
oriundus, aut quia vixerat apud Medos. Quis autem,
& cujas fuerit iste Darius, qui post mortem Balsaris
regnavit, optimè nos docebit *Daniel*, initio Capitis
noni. Ibi enim hic Darius apertè dicitur *Filius Asveri
de semine Medorum.* *Asverus* hujus Darii pater, is esse
creditur, qui à Græcis *Cyaxares* vocatur. *Drusius*
ibidem: *Patrem habuit Asverum, inquit, qui ab aliis
Xerxes Medus & Axares vocatur, & pleniore voca-
bulo Cyaxares, additâ videlicet syllabâ KT, quæ in ea
lingua Dynastam aut Principem denotat.* Ante *Drusium*
hoc annotavit *Iosephus Scaliger*. Igitur hic Darius Me-
dus, quem *Babylonii* *Nabonitum* & *Labonitum* nun-
cupabant (unde & apud *Herodotum* λαβόνιτος dicitur)
fuit *Asveri* sive *Cyaxaris Medorum* Regis fili-
us; Qui postquàm ad Nabuchodonosorem cum copiis
auxiliaribus à patre *Cyaxare*, vel à fratre *Astyage*
missus præclare se in bello gessisset, in aula *Babylonii*
Regis deinceps manserit, utpote ab eodem Rege po-
tentissimo amplissimos honores merito consecutus.
Cyaxarem (qui & *Astivares*, & *Asverus* nominatur)
auxilia Nabuchodonosori circa initium bellorum ejus
misisse, supra ostendimus ad Annum 3396, ex *Alex-
andri Polyhistoris* verbis, quæ *Eusebius* citat libro nono
Præparationis Evangelicæ. Ait enim, Nabuchodonoso-
rem auditis *Jeremiæ* vaticiniis, Medorum Regi *Asti-
baræ* suasisse, ut secum ad bellum proficisceretur: itaque
non solum *Babylonios*, sed & *Medos* in eam militiam
duxisse.

Dario huic Medo *Cyrum Persam* propinquum fuisse,
multis jam olim persuasum est. quod quidem nos non
negamus; si quidem hic Darius est *Astyagis* frater.
Hinc autem male collegerunt, Darium istum ab ipso
Cyro, captâ demum *Babylone*, fuisse *Babyloniis* præ-
fectum. Quam opinionem si velimus admittere, necesse
est ut differamus Balsaris necem in quartum decimum
circiter ab hoc annum, & Regum *Babyloniorum* seri-
em planè intervertamus. Vide *Scaligeri* *Notas in Be-
rosi Fragmenta*. *Pererius* libro septimo *Commentariorum
in Danielelem*, ostendit, varias de hoc Dario Medo fuisse
veterum Scriptorum Ecclesiasticorum Opiniones; at-
que, hanc rem esse valde obscuram, perplexam, & in-
certam. In hac igitur difficultate expedienda multum
æstuat ille: ac tandem ad *Scaligeri* sententiam impug-
nandam descendit.

*Argumentorum, quibus utitur Pererius
ad impugnandam Iosephi Scaligeri
sententiam, Solutio.*

Iosephus Scaliger libro sexto *De Emendatione Tem-
porum*, ubi differit de Regibus Chaldaeorum, vult, Bal-
sarem regem Babylonis, non alium esse, quàm *Labo-
foardachum*. Objicit *Pererius*, Regnasse *Labofoardachum*
puerum, idque novem tantum mensibus: *Balsaris* verò
annum tertium memorari *Dan.* 8. 1. ejusque uxores &
concubinas convivio interfuisse *Dan.* 5. 2. *Responsio*:
Annos quatuor cum patre *Neriglissare* regnavit Bal-
sasar, & postea solus menses novem. Uxores autem &
concubinas

concubinas Balsafaris intelligi, docet *Theodoretus*, quæ scilicet non legitimè, sed lasciviæ causâ cum illo adolescente consueverant. Deinde, arbitratur *Jos. Scaliger*, Darium Medum (qui interfecto Balsafare suscepit Regnum) esse eum ipsum Nabonidum, signiferum ejus factionis, quem Berofus & alii historici tradunt, post necem Labosoardathi, ad regni Babylonici administrationem communi Principum suffragio esse assumptum: & hunc esse posteriorem illum Labynitum, quo regnante (ut scribit *Herodotus*) Babylon à Cyro expugnata est. Hic namque Darius Medus seu Nabonidus, cum Regnum Babylonicum septemdecim annos tenuisset, agerétque 79 ætatis annum, bello victus est à Cyro, regnóque spoliatus, & in Carmaniam relegatus. Quid ad ista *Pererius*? Objicit Primò, Nabonidum fuisse Babyloni-um, cum Darius natione Medus sit, non Babyloni-us. Resp. Apud Berofum Nabonidus quidem dicitur *ἡ βαβυλωνίως*, quod in Aula Regia diu Babylone versatus fuerat. Non autem dicit Berofus, eum ex eadem gente fuisse, ut male vertit Latinus Josephi Interpres. Illa etenim verba Berofi, *ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστροφῆς*, significant, Nabonidum esse ex illorum numero, qui conjurationis in regem Balsafarem participes & conscii fuerunt. Neque verò dubitandum est, quin hic senex Nabonidus Asveri filius, vir prudens fuerit, & spectatæ satis fidei, ac proinde magnæ apud Babylonios auctoritatis, etsi natione Medus, adeoque alienigena esset. Hunc enim Darium Asveri filium (postquam Ninus à Nabuchodonosore & Asvero capta fuit, ut notamus suprâ ad Annum 3402) Assyriis præfectum fuisse, innuit *Abydenus apud Eusebium Præpar. Evang. libro nono*. Illis nempe verbis, *Μῆδης τὸ Ἀσσυρίων ἀρχὴν*, Darium Medum Assyriæ provinciæ Satrapam illustrem designari arbitror. Non mirum igitur, si Babylonii huic tantæ auctoritatis viro regnum deferant, ad vitandas contentiones ac dissidia Principum, cum jam Nabuchodonosoris progenies in Balsafare defecisset. Promiserat Deus, se daturum Nabuchodonosori regnum amplissimum, & filio ejus, & filio filii, *Jerem. cap. 27. 7*. Itaque post illum regnavit filius ejus Evilmerodach, & filia filius Balsafar: quem tamen filii filium dicit Sacra Scriptura, quæ per mares, non per fœminas solet describere Genealogias.

Deinde, ex *Danielis Capite sexto*, ubi fit mentio Legis Medorum & Persarum, colligit *Pererius*, hunc Darium fuisse regem Medorum & Persarum. Sed & assert *B. Hieronymi* testimonium, ut probet, Darium Medum occupato regno Babylonis, non ibi mansisse, sed in Mediam rediisse, & illuc Danielem secum abduxisse. Denique ex illis verbis, *Divisum est regnum tuum, & datum est Medis, ac Persis, Dan. 5. 28*. *Pererius* concludit, Statim post cædem Balsafaris, regnum Babylonicum ad Persas & Medos fuisse devolutum. *Responsio*: Ex edictis seu legibus illis, more Medorum & Persarum inviolabilibus, quarum fit mentio *Dan. cap. 6*. non firmè concluditur, Darium hunc Medis ac Persis imperasse. Potuit enim vir à Medis oriundus, à Babyloniis rex elegi, electus Babyloniis persuadere, ut deinceps Edicta regia more Medorum sint inviolabilia: Vel etiam ii, qui Danielem perditum ibant, potuerunt hoc comminisci, ut in speciem Regi à Medis oriundo gratificarentur, reverâ certam Danieli perniciem crearent. *Scaliger* putat, id, quod narratur Capite Sexto Danielis, in Susiana gestum fuisse, cui regioni Daniel erat præfectus. in illa autem præfectura Leges Medorum viguisse, ut quæ olim pars fuerit Medorum Imperii. Vide *Dan. 8. 2*. Porro, illud oraculum (*Divisum est Regnum tuum, & datum est Medis ac*

Persis) quamvis videatur aliquo modo respexisse translationem Regiæ auctoritatis à posteris Nabuchodonosoris ad virum alienigenam qui à Medis fuit oriundus, tamen perfectè demum est impletum, postquam Cyrus Medorum & Persarum Rex Babylonios in suam potestatem redegisset. Regnum Balsafaris datum est primum Dario Medo, qui suscepit regnum oblatum sibi à Babyloniis: deinde Cyro Persæ, ejusque posteris, ut notat *Drusius*.

Darium Medum, non Medorum sed Chaldaeorum regem fuisse, testatur ipse *Daniel Cap. 9*. his verbis: *Anno primo Darii filii Assueri de semine Medorum, qui imperavit super Regnum Chaldaeorum*. Assuerus ille, ut modò dixi, non alius est, quàm inclytus Cyaxares, ut & ipsum nomen indicat, quod variè effertur. Nam Asverus sive Achasveros Græcis scriptoribus est *Ἀσιβάρης*, *Ὀξυάρης* (pro *Ὀχουάρης*) *Ἀξοάρης*, *Ὀξάρης*, *Ξάρης*, & *Ἀξάρης*, unde fit *Κυαξάρης*. Falluntur ergo, qui putant hunc Asverum esse Astyagem. *B. Hieronymus* Josephum secutus, existimat Darium Medum fuisse Astyagis filium, Cyri avunculum, & patri Astyagi in Medorum regno successisse. Verum in confesso est apud historiæ hujus Scriptores, Astyagi filium non fuisse, sed unicam tantum filiam. In *Xenophontis libro*, quem *κυρουπαιδείαν* inscripsit, Cyaxares nescio quis Astyagis filius patri successisse dicitur. Discrepat enim in multis de industria Xenophon ab Herodoto & cæteris historicis. *Herodotus* Astyagem facit ultimum Medorum Regem; *Xenophon* penultimum. Astyagem à Cyro debellatum scribit *Herodotus*, & regno amotum: *Xenophon* autem tradit, Astyagem in regno decessisse, regnumque filio Cyaxari reliquisse, cum Cyrus adhuc esset puerulus. Præterea, *Herodotus* ait, Cyrum obscuro natum patre Cambyse, Astyagis jussu expositum, & postea humiliter educatum inter pastores: Contrâ *Xenophon* narrat, Cyrum patre Persarum principe, quique genus à Perseo duxerit, generatum, & in Aula patris atque Avi splendide educatum. Adhuc, *Herodotus* refert, Cyrum in bello, quod gessit adversus Tomyrin Massagetarum reginam, perisse: *Xenophon* vero scribit, Eum domi suæ tranquillissimè ac felicissimè vitâ defunctum. Denique, *Herodotus* ait, Cyrum regnasse novem & viginti annos: *Xenophon* autem annos illi septem duntaxat tribuit. Ne quem turbet hic dissensus, meminisse oportet, *Cyropædian* *Xenophontis* non ad fidem Historiæ, sed ad effigiem justî Imperii atque optimi Principis esse conscriptam, ut rectè monuit *Cicero*, *Epistolarum ad Q. Fratrem libro primo*. Itaque non mirum, si in illis *Xenophontis* libris, multa ad uberiorè & illustriorem Cyri laudem conficta sint. Quare, si Historiæ veritatem spectemus, Herodoto hac in re potius credendum est, quàm Xenophonti. Consulas *Vossium De Græcis Historicis libro primo, cap. 5*.

Josephi historici locus, qui multos in errorem induxit, confutatur à Theodoretò.

Flavius *Josephus*, etsi libro contra Apionem ex Berofi Chaldaicis juxta veritatem Historiæ contexuit Seriem Regum, qui post Nabuchodonosorem Babylone regnarunt; tamen ipse antea, cum libros Antiquitatum scriberet, in errore versatus, errandi ansam *B. Hieronymo* aliisque præbuit. Locus habetur *Ἀρχαιολογίας libro decimo, cap. 12*. in hanc sententiam: *Abilamarodacho, postquam annos 18 regnasset, defuncto successit Niglifar filius, cumq;*

imperium obtinisset annis 40, vitam cum morte commutavit. continuatâ deinde successione ad Labosordachum filium ejus Regnum pervenit: apud quem cum novem tantum menses habisset, post mortem ejus transiit ad Baltassarum, qui Babylonis Naboandel nominatur. Huic bellum intulerunt Cyrus Persarum rex, & Darius rex Medorum; à quibus dum obsessus Babylone erat, mirabilis quædam & prodigiosa visio ei contigit. — Non multo autem interjecto tempore, ipse (Baltasar) & urbs in Cyri Persarum Regis potestatem devenit. Sub Baltasare enim capta est Babylon, anno regni ejus decimo septimo. Hic finis fertur posterorum Nabuchodonosoris. Darius autem, cum exstingueret Babyloniorum imperium, adjutus à Cyro suo cognato, annum agebat sexagesimum secundum; qui fuit Astyagis filius, alio apud Græcos vocatus nomine. Hic etiam Daniele prophetam assumptum secum duxit in Mediam, &c. In hac Josephi (optimi alioqui & gravissimi historici) narratione multiplicem halucinationem prudens Lector facile animadvertet tum ex supra jam dictis, tum ex iis, quæ post nobis dicenda sunt. Unum, & quidem præcipuum Errorem deprehendit jam olim detexitque doctissimus Pater Theodoretus, Commentario in Librum Danielis, ad Cap. 5. 31. Ibi enim ille in hanc ferè sententiam scripsit: Darium Astyagis filium & Cyri avunculum fuisse, Josephus historicus asserit, verum à Græcis scriptoribus aliter ipsum appellatum, qui Cyaxarem illum vocaverint: narratque, Cum exercitum eodem tempore Darius & Cyrus adversus Babylonem adduxissent, eos per obsidionem Urbe potitos esse, & Baltasarem ab ipsis illâ nocte interfectum, qua scriptas illas syllabas in pariete conspexerat. Verum non ita credendum est. Nam quæ à beato Daniele conscripta sunt, nos docent, Ipsum Daniele prosperè permansisse in regno Darii, & in regno Cyri Persæ. Ostendit, aliud Darii regnum esse, aliud Cyri. Quod si una eorum fuisset contra Babylonem cum exercitu profectio, unum omnino eorum (hoc est, uno tempore) regnum fuisset: nunc autem aliud hoc, aliud illud Regnum esse Daniel confirmat. Non igitur eodem tempore Darius & Cyrus regnum obtinentes Baltasarem interfecerunt: verum Darius Assueri F. prior, Cyrus posterior regnavit. Neque etiam quæ à Josepho dicuntur, cum Græcis Historiis consentanea sunt. non enim in illis facile licet invenire, Cyaxarem filium Astyagis esse eum Darium, quem dicit unâ cum Cyro contra Babylonem cum exercitu profectum: ita ut omnino à fide abhorreat Josephi oratio. Hactenus ille. Locus Danielis, quem ex fine Capitis sexti citat Theodoretus, apertè quidem indicat, Cyrum Persam post Darium Medum cœpisse Babylonis imperare, quamvis eodem ferè tempore, quo Darius Medus apud Babylonios regnum adeptus est, ipse Cyrus apud Medos & Persas regnare cœperit.

Daniel Propheta, cum attentè consideraret, Imperii Babylonici κατὰ λυσιν non procul abesse, neque nesciret jam regnare Cyrum, quem Deus per Esaiam prædixerat fore Judaici populi liberatorem, annorum numerum, qui ab initio Regni Nabuchodonosoris jam effluxerant, supputans, ex libro Prophetiarum Jeremiæ (quem sedulo vir sanctus legebat) ediscit verum epilogismum Septuaginta Annorum, quos Deus Captivitati Babylonice præfinierat: Mox totus in deprecationes coram Deo effusus, altioris mysterii revelationem accipit: cuius hæc ferè summa est: Quemadmodum Babylonica hæc Captivitas usque ad annum septuagesimum duratura est, sic Septuaginta Hebdomadas annorum à Deo præfinitas esse Hierosolymitanæ Civitati, ab instaura-

tione murorum usque ad Passionem Christi. Dan. 9. De his Septuaginta Hebdomadis infra dicendi locus erit, ad Annum Mundi 3547, & 3561, & 3583.

A. M. 3448. ante Christum 555.

U. C. CXC VII. DARI I MEDI II.

CYRI III.

CROESUS Lydorum Rex circa initium regni sui, ut ex Herodoto colligimus, primis Græcorum Ephesiis bellum intulit. Ephesii ab eo obfessi, urbem suam Dianæ commendant, fune ex Æde Deæ ad urbis murum alligato. Polyanius, libro sexto: Κρόισος τῷ Ἀνδρὶ πολιορκητῆς Ἐφεσίων, ἐπειδὴ ἦν πύργων τὸ ὄρεσθαι καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ δεινὸν τὴν ἀλώσεως ἐν ὀφθαλμοῖς ἦν, Πίνδαρος ὁ τρυφῶν τὴν πόλεως συνέβη δόσε τοῖς Ἐφεσίοις, ἐν ᾧ πύργων καὶ τειχῶν δαμῆζας συνάγει τοὺς κίους τῶν ἱερῶν τῶν Ἀρτέμιδος, ὥστε ἀναπένται τῇ θιῶ τὴν πόλιν. id est: Cræso Lydo Ephesum oppugnante, cum Turris, quæ Proditrix appellabatur, cecidisset, & periculum expugnationis ob oculos versaretur, Pindarus, qui imperium in Urbe tenebat, consilium Ephesiis dedit, ut per funes Portas Mœniæque Dianæ Templi columnis connecterent, atque ipsam Urbem Dea consecrarent. Id cum fecissent, Cræsus in honorem numinis, Urbi quasi anathemati pepercit, & cum Ephesiis fœdus pepigit, libertate eis permissâ, ut apud eun-Scriptorem legimus. Deinde Cræsus carptim singulas Ionum Æolensiumque urbes (ut Herodotus ait) aggressus est, alias in alios causas prætendens. Postea, cum Græcos in Asia subegisset ad tributum pendendum, constituit ædificatis navibus aggredi insulanos. Eum verò Bias Priensis oratione suâ deterruit à compingenda classe, ut refert Herodotus, & post eum Polyanius Strateg. libro primo.

OLYMPIAS LVI. Phædrus.

A. M. 3449. ante Christum 554.

U. C. CXC VIII. DARI I MEDI III.

CYRI IV.

CHILON, qui unus est ex Septem Sapientibus, hoc anno Ephorus apud Lacedæmonios fuit, Archonte Athenis Euthydemo. Laërtius in Vita Chilonis: Fuit ephorus Olympiade 55^a, vel 56^a, juxta Pamphilam, quæ notat, eum Ephorum primum fuisse sub Euthydemo. An-Notor Anagraphes Olympiadum, ad hunc Annum: Εὐθύδημος (ἀρχων) Χείλων πρῶτος ἐφορὸς ἐν Λακεδαιμονίᾳ κατέστη. Primum intelligit, qui ἐφορὸς ἐπὶ νόμους dicebatur, ut putat Scaliger. De Ephoris supra dixi, ad A. M. 3256.

Cræsus Lydorum Rex omnes nationes intra Halyn fluvium habitantes, præterquàm Cilicas ac Lycios, subegisse dicitur. Lydi enim, Phryges, Mysi, Mariandyni, Chalybes, Paphlagones, Thraces, Thyni, Bithyni, Cares, Iones, Dores, Æoles, & Pamphylii, Cræso paruerunt. Igitur Sardeis (quæ Regni ejus metropolis erat) se contulerunt tum cæteri omnes à Græcia Sophistæ, tum verò Sapiens ille Solon; cujus colloquium cum Cræso de beatitudine accuratè narrat Herodotus libro primo. Eundem Solonis cum Cræso Rege congressum Plutarchus commemorat, itémque Cicero lib. 3. de Finibus, Diogenes Laërtius, & alii. Anacharsin Scytham à Cræso invitatum esse,

esse, ut Sardeis ad se veniret, indicat ipsius *Anacharsidis ad Cræsum Epistola*, apud *Laërtium*. Epistolam Anacharsidis ad Hannonem protulit *Cicero Tuscul. Quæst. libro quinto*: eadem Græcè hodièque exstat, teste *Caesaubono*.

Stesichorus Himeræus, poëta Lyricus, hoc anno vitâ excessit; qui natus fuit Olympiade tricesimâ septimâ, ut notavit *Suidas*. Itaque vixit annos circiter sex & septuaginta. Aliis verò putatur claruisse Olympiade 37^a. *Lucianus*, qui eum inter *μακροβίους* recenset, annos octoginta quinque, vel potius (ut legendum monet *Gyrardus*) nonaginta quinque vixisse, prodidit. Fratres habuit duos, *Mamertinum* geometram, & *Helianacta* jureconsultum: ipse Lyricus, primus instituit ut in choris *citharâ* caneretur, *καθαρώδης ῥέον ἔσθαι*, unde & *Σπείρξεος* dictus, cum prius *Tisias* vocaretur, ut apud *Suidam* legimus. *Stesichorum Phalaris* tyrannus tanti fecit, ut dixerit, Se multa quidem hominum millia novisse, sed nunquam vidisse *ψυχὴν ἐπιφανέστεραν*, animam illustriorem. Hunc heroicum fermè poëtam agnoscit *Synæsius*, libro *De Insomniis*: *Οὐνεὶς καὶ Σπείρξεος, τὸ μὲν ἡρώικον φῶλον διὰ τῆς πειρήσεως αὐτῶν ἐπικυδέστερον ἔδειξεν*. id est: *Homerus & Stesichorus, Heroum genus poematibus suis gloriosius atque illustrius reddiderunt*. Celebravit ergo hic carmine lyrico *Heroas*, qui contra Troiam profecti sunt. Unde *Quintilianus*: *Stesichorum, quàm sit ingenio validus, materie quoque ostendunt, maxima bella & clarissimos canentem Duces, & epici carminis onera lyrâ sustinentem*.

A. M. 3450. ante Christum 553.

U. C. CXCIX. DARIi MEDI IV.

CYRI V.;

ANACHARSIS cum Scythicas sedes repeteret, per Hellepontum navigans, Cyzicum appulit: ubi vovit Matri deorum (offendit enim Cyzicenos Ejus festum diem celebrantes) Si salvus sospesque domum revertisset, sacrificaturum se eodem ritu quo Cyzicenos sacrificantes viderat. Igitur in Scythiam reversus, clam ingreditur Hylæam, quæ juxta Achillis Cursum sita est, omnis generis arboribus refertam. In hanc abstrudens se Anacharsis, omnem Festi ceremoniam Deæ persolvit. Hæc eum agentem quidam Scythia animadvertens, Saulio Regi indicium detulit. Rex, cum & ipse eò se contulisset, & Anacharsin ea facientem inspexisset, eum sagittâ interfecit, ut scribit *Herodotus libro quarto*. Mortem Anacharsidis memorat etiam *Iosephus*, libro secundo contra *Apionem*: *Anacharsin*, inquit, qui propter sapientiam in admiratione fuit apud Græcos, reversum in patriam interemerunt, ἐπεὶ τῷ Ἑλληνικῶν θεῶν ἐστὶν ἡμεῖς ἀνάπλεως, quoniam Græcorum Deorum plenus redisse videbatur. Eandem historiam respicit *Clemens Alexandrinus*, *Protreptico*: Πολλὰ καλὰ δὲ ᾔσχοιτο τῷ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ, ὅς τις ποτὲ ἦν. Ἀναχάρσιν δὲ τὸ παλιτὶν τὸ ἑαυτοῦ, πλὴν ὅτι Κυζικηνῶς μνηστὴς τῷ θεῶν τελευτὴν ἀποιμύμυρον παρὰ Σκυθῶν, &c. κατετόξασεν. id est: *Multa bona Regi Scytharum eveniant, quicumque fuerit. Anacharsin is civem suum, Matris deorum Sacra, quæ fiebant apud Cyzicenos, in Scythia imitantem, sagittis confodit*. Ita omnino corrigendus iste locus, qui etiam in *Heinsiana* Editione mendosè legitur, ὅς τις ποτὲ ἦν Ἀναχάρσις. A fratre suo Anacharsin occisum fuisse ait *Diogenes in Vita ejus*: Πάρεργον αὐτοῦ εἰς τὸ Σκυθίαν, καὶ νομίζων τὰ νόμιμα ἑξαλφύειν.

τὸ παλιτὶν, πολλὸς ὢν ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ, πρὸς τοὺς ἐν κυζικῇ τοῖς θεοῖς τὰ δέλοισι, τελευτᾷ. id est: *Regressus in Scythiam, cum patrias leges immutare vellet, & Græcos ritus niteretur inducere, in venatu à fratre sagittâ percussus interiiit*. Ibidem legimus, Anacharsin Gnuri filium fuisse, fratrem verò Caduida regis Scytharum. Apud *Herodotum* Anacharsis Gnuri filius, & Indathyrsi Scytharum regis patruus dicitur. Addit, Indathyrsum esse filium Saulii, qui Anacharsin interemit. Notat *Laërtius*, Matre Græcâ Anacharsin fuisse procreatum; unde & *Σύλλων* erat, utriusque linguæ peritus.

PYTHIAS IX.

A. M. 3451. ante Christum 552.

U. C. CC. DARIi MEDI V.

CYRI VI.

IBYCUS Rheginus, poëta Lyricus, Cræsi temporibus floruit. Ex Italia Samum venerat Olympiade quinquagesimâ quintâ, quo tempore apud Samios Polycratis pater, imperabat, ut docet *Suidas*. Fuit autem Ibycus Polyzeli Messenii historiographi filius. *Zenobius* in Explicatione Proverbii *Αἰ Ἰβύκη γέρουσι*, de hujus Poëtæ morte hæc tradit: Ibycus cum à latronibus jugularetur, grues supervolantes aspiciens, testes invocavit. Iidem grassatores aliquanto post tempore in theatro grues volantes conspicati, in aurem invicem insusurrabant, αἰ Ἰβύκη γέρουσι, id est, *Ibyci grues*. Mox hoc nomine suspecti, & comprehensi, cædis pœnas dederunt. Refert quoque *Plutarchus Libro de Garrulitate*, Illos homicidas, cum sederent in theatro, ac fortè tum grues essent conspectæ, cum risu invicem sibi insusurrasse hæc verba, αἰ Ἰβύκη ἐκδικοὶ πάρεσιν, id est, *Ibyci vindices adsunt*. Hanc votem ab iis, qui propius affidebant, exceptam, indiciumque de ea ad magistratus delatum, quod jam multo tempore nusquam apparens Ibycus desideraretur: Ita illos facinoris compertos, ad supplicium abductos fuisse. Historiam hanc, divinæ argumentum Providentiæ, etiam Christiani Scriptores usurpant, ut ait *Andreas Schottus Notis ad Paræmiographos*. Hinc lucem accipiunt *Statii Papinii* verba, *Epicedio in Patrem*: *Volucrumque precator Ibycus*.—Ita enim *Gul. Canterus* emendavit, cum ibi pro Ibycus, Obsitus legeretur. *Ausonius*, in *Mono syllabis*:

Ibycus ut perit, vindex fuit altivolans grus.

Illos Ibyci interfectores *Σισυφίῳ καὶ γαῖαν*, id est, *In Sisyphia terra*, capite pœnas luisse, indicat Epigramma, quod exstat libro tertio *Anthologia*, cap. 25. Per Terram Sisyphiam intelligi puto Corinthum, ubi olim Sisyphus Æoli F. regnavit.

A. M. 3452. ante Christum 551.

U. C. CCI. DARIi MEDI VI.

CYRI VII.

MERBALO Tyri regulo defuncto, Chiram (qui & Iromus Merbali frater Babylone missus Tyriorum rebus præfuit annos viginti. Hic regnare cœpit anno decimo quarto ante primum Imperii Persici annum, ut notat *Iosephus libro priore contra Apionem*.

Amyntas

Amyntas Macedonum rex, annos regnat quinquaginta. *Enseb.*

OLYMPIAS LVII. *Laodromus.*

A. M. 3453. ante Christum 550.

U. C. CCII. DARII MEDI VII.

CYRI VIII.

CROESUS Astyagi affinis fuit, ut ex *Herodoto* colligas. Namque ad Fœdus stabiliendum inter Lydos & Medos, Alyattæ filia (Crœsi soror) Astyagi nuptum data fuerat. Unde Crœsus Cyro infensus Astyagis causâ, Persis bellum inferre cogitabat. Astyagem Crœsi γαμβρὸν fuisse, dicit *Herodotus*: Ἀλυάττεια δ' ἐγνώσθη (Συέννης δ' ὁ Κίλιξ καὶ Λαβύνητος ὁ Βαβυλώνιος) δῶναι δ' ἑκατέρωτ' Ἀρμένιον Ἀστιάει τὸν Κυαξάρειον παῖδα. id est: *Censuerunt Syennesis Cilix & Labynetis Babylonius, Alyattæ filiam Aryenem Astyagi Cyaxaris filio nuptum dandam.* De illo Fœdere suprâ dictum est ad Annum 3424. Crœso duos filios fuisse legimus: quorum alter vitio corporis laborabat; erat enim κακός, hoc est, mutus. Alter, cui nomen Atyr, summæ spei adolescens, dum aprum in Myfia venabatur, casu quodam periit. Crœsus filio orbatus, ingenti in luctu duos annos egit. *Herodotus lib. 1.*

Camarina Siciliæ urbs subvertitur à Syracusiis, ut ad hunc annum notat *Auctor Anagraphes Olympiadum*. Sequentibus autem annis paulatim instaurata est, usque dum Olympiade 85. planè in integrum restitueretur. *Schol. Pindari ad Olymp. 5.*

A. M. 3454. ante Christum 549.

U. C. CCIII. DARII MEDI VIII.

CYRI IX.

PISISTRATUS dum Eretriæ commoratur, Hippia filii sui consilium sequutus, repetendam tyrannidem statuit. Et præstô fuere Urbes aliquot, pecuniisque eum adjuvère: maximè omnium Thebani: deinde Argivi, & Naxius quidam nomine Lygdamis. Igitur Eretriâ profectus anno undecimo post quàm illuc advenisset, Marathonem in Attica occupavit. Ibi multi passim ex *Tribubus* (ἐκ τῶν Δίμων) & ex ipsa quoque Urbe (ἐκ τῆς Ἀστὸς) accedebant. Hinc cum copias contra Urbem Atheniensium porro duceret, & ad Minervæ Pallenidis Fanum perrexisset, Amphilytus Acarnan ariolus eum confirmat hoc vaticinio:

Ἐρρίπται δ' ὁ βόλ' ὅ, τὸ δ' ἄκτυον ἐκπιπέταται:

Θύνοισι δ' οἰμήσονται σελήμαϊς διὰ νυκτὸς.

Verriculum jactum est, expansaque retia: nocte

Mox aderunt thynni clârô sub sidere Luna.

Pisistratus sic confirmatus porro tendit, & in Athenienses Urbe jam egressos ductis copiis, eos in fugam vertit. Ipsi autem fugientibus, consilium excogitat, ne dispersi iterum conglobarentur. Filiis suis mandat, ut conscensis equis assequerentur fugientes, suoque nomine juberent eos bono animo esse, & ad sua quemque abire. Ita Urbem, ac tyrannidem recipit, stabilitque, uti narrat *Herodotus* κλειῶϊ. De Amphilyti vatis alloquio, sic scribit *Clemens Alexandrinus, Strom. 1.* Τῆς τῆς Ἀθηνῶν Ἀμφιλύτης συμβουλῆς, καὶ Πεισίστρατος ἐκρίπνε δ' ὑπερνήδα,

καὶ ἡμεῖς δ' ἐπιδέσσω δὴ λῶσαντο. id est: *Consilio Amphilyti Atheniensis, tyrannidem quoque Pisistratus tenuit, cum ei invadendi tempus significasset.* Stratagema verò Pisistrati, ab aliis paulo aliter refertur: Nempe, Eum, cum primos profligasset, statim mandasse suis, uti, sertis coronati, desisterent occidere obvios; dicerentque, fœdus ictum cum prioribus: atque illos, cum sic factum esse crederent, Urbem ei tradidisse. Sic enim *Polyanius, libro primo*: Pisistratus ab Eubœa copias in Atticam duxit, ad Pallenidis Minervæ Fanum; primosque hostium, in quos incidisset, omnes cecidit: in progressu aliis pluribus obviam factus, mandat suis, ut sertis se coronarent, & ab obviis occidendis abstinerent; verum dicerent, fœdus sese cum prioribus iniisse. qui, cum fidem his haberent, ipsi quoque fœdus faciunt, ac Pisistrato Urbem tradunt. Urbe tertium sic subjugatâ, Pisistratus, ne & tertium amitteret, tyrannidem munire constituit. itaque socios sibi parat, redditusque & obsides capit, filios eorum, qui mansissent.

Exstat Epigramma *Ἐἰς εἰκόνα Πεισίστρατου*, cujus initium est:

Τεῖς με τυραννίσαντα, ποσὺνταῖς ἐξεδίωξα

Δῆμος Ἐρεχθίδων, καὶ τρεῖς ἐπηγάγες.

Ait hic Epigrammatarius, Pisistratum ter occupatâ tyrannide, ter ejectum fuisse, & ter reductum. Fallitur autem, si ter ejectum putavit. Nam bis ejectus cum tertium sibi Athenas subjecisset, ita demum porro in potestate habuit. Ac bis ejectum, *Aristoteles* nobis memorat *Politicorum libro quinto, cap. 12.* *Pisistratidarum* (inquit) tyrannis continua non fuit, δὲς γὰρ ἐποῦν Πεισίστρατος τυραννῶν. Fuit quidem Pisistrati Tyrannis universim annorum triginta trium, ita tamen; ut sexdecim annos in exilio egerit. *Aristoteles, loco citato*: Ἐν ἑτὶς τετράκοντα καὶ πέντε, ἐπαχθίς τε τῶν ἐπυραννόντων. id est: *Ex annis triginta tribus, septemdecim tantum tyrannidem tenuit Pisistratus.* In priore exilio annos quinque egerat: & à secunda ejectione ad recuperationem ultimam annos undecim actos esse, docuit *Herodotus*.

PYTHIAS X.

A. M. 3455. ante Christum 548.

U. C. CCIV. DARII MEDI IX.

CYRI X.

CROESUS ubi audivit Res Persarum augescere, ad bellum Cyro inferendum se accingens, Oracula explorat, & quasi muneribus Deos corrupturus, amplissima dona per legatos mittit, ut prolixè narrat *Herodotus*. Apollo Delphicus, cujus responsa videtur Crœsus ceteris omnibus prætulisse, prædixit fore, ut Crœsus, si arma Persis inferret, magnum Imperium everteret. Ambiguum erat illud Oraculum: quod apud *Suidam*, & *Ensebiū Prepar. libro quinto* exstat hexametro versu prolatum, Κεῖστος ἄλυν διαβάς, καὶ ἄλυν ἀρχὴν καταλύσει. id est: *Crœsus Alym sive Halyn transgressus, magnum subvertet imperium.* Halys fluvius, ex Armeniæ monte per Cilicas profluens, Imperium Lydorum & Medorum determinabat, ut apud *Herodotum* describitur. Cum Crœsus tertio consularet Oraculum Delphicum, & an diuturnum sibi foret imperium, quæreretur; Pythia in hæc verba respondit:

Ἄλ' ὅταν ἡμῶν βασιλεὺς Μήδισι ῥήνται,

Καὶ τότε Λυδὲ πᾶσα βρὲ πολυμήφει παρ' Ἑρμιον

ῥέειν.

ἰδὲν, ἀνδὲ μὲν, ἀνδὲ αὐδὲν καὶ ἔν. id est:
Regis apud Medos nullo jam Sede potito,
Lyde fugam mollis scruposum corripe ad Hermum,
Néve mane; ignavus posito sis Lyde pudore.

Magnam ex his verbis voluptatem Cræsus dicitur cepisse, sperans utique nunquam fore, ut apud Medos mulus regnaret; & proinde nec ipsi, nec posteris suis principatus abrogaretur. Posthæc, curam adhibendam sibi putavit, ut potentissimi Græcorum, Athenienses & Lacedæmonii, sibi conciliarentur, ut scribit *Herodotus*.

Legatis quos Cræsus Delphos misit, Alcmaeon Atheniensis administrum se præbuit, & comiter ipsos tractavit. Ob quod beneficium Cræsus Alcmaeonem ad se arcessitum tanto auro donavit, quantum semel corpore suo ferre posset. Historiam legas apud *Herodotum* libro sexto. Hinc Alcmaeonidarum domum πλεῖστον μεγάλως, valde locupletatam esse, scribit idem Historicus; ipsumque Alcmaeonem Megaclis F. τετραποδῶν, id est, quadrijugos equos aluisse, & vicisse Olympia.

Miltiades Cypseli F. Atheniensis, qui ab Ajacis filio Philæo genus ducebat, eratque ex familia τετραποδῶν, & quadrigario curriculo jam palmam Olympiacam reportaverat, Chersonesi tyrannus factus est, cum Doloncos Thracas hospitio excepisset. Eum postea Lampfaceni, quibus bellum intulerat, vivum cepere. Eâ re audita Cræsus (cui Miltiades erat carus) præcepit Lampfacenis, ut hominem missum facerent. Ita ille ob Cræsum evasit: qui sine liberis moriens, imperium tradidit Stefagoræ, Cimonis sui è matre germani filio. Postea cum Stefagoras quoque liberis orbus decederet, Chersonesum obtinuit Miltiades alter Cimonis filius, quem pugna Marathonia inclytum reddidit. Vide *Herodoti Eratonem*. Hinc colligas, matrem Cimonis, post obitum mariti Cypselo nupsisse, eique Miltiadem, qui Chersonesi conditor est, peperisse.

A. M. 3456. ante Christum 547.

U. C. CCV. DARIi MEDI X.

CYRI XI.

LACEDÆMONIORUM Reges, Anaxander ex familia Eurysthenidarum, & Anaxidamus ex altera Familia, tempore Secundi Belli Messeniaci vixerunt, ut supra ostendimus ad A. M. 3320. Anaxandro natus est Eurycrates secundus, Eurycrate Leon. In Proclidarum vero Familia Anaxidamus filium habuit Archidamum, qui Agasicles filio regnum reliquit, ut docet *Pausanias Laconicus*. Agasicles (qui & Hegesicles) Leontem collegam in Regno habuit. Id indicat *Herodotus*, libro primo: Sub Leonte & Hegesicle Sparta regnantibus, inquit, Lacedæmonii, cum cetera bella prospere gessissent, adversus solos Tegeatas infelicitè pugnarunt. Fatetur etiam *Pausanias*, regnante Leonte Lacedæmonios clades aliquot à Tegeatis accepisse. Idem tamen, non advertens fortasse Leontis collegam fuisse Agasiclem, tempora Archidami & Agasicles omnibus belli molestiis vacua fuisse affirmat. Leonti successit filius Anaxandrides, qui Aristonem Agasicles filium habuit collegam. Id quoque docemur ex *Herodoto*, qui hos Spartanorum Reges Cræso συγγένους esse, prodidit.

OLYMPIAS LVIII. Diognetus.

A. M. 3457. ante Christum 546.

U. C. CCVI. DARIi MEDI XI.

CYRI XII.

TEMPLUM Apollinis Delphici, quod ante Bellum Troianum Trophonius & Agamedes construxerant, conflagravit, Archonte Athenis Erxicle, anno scilicet primo quinquagesimæ octavæ Olympiadis, qua palmam tulit Diognetus Crotoniata, ut in *Phocicis Pausania* notatum est. A Pisistratidis incensum prodidit *Philochorus* apud *Pindari Scholiastem*. Non multo post ab Alcmaeonidis instauratum, ex verbis ejusdem Lyrici vatis Pyth. 7. colligit eruditus Interpres *Erasmus Smidius*: Cum Pisistrati Socii (inquit) Templum Delphicum exussissent; Alcmaeonidae qui ab iis Athenis expulsi erant, votum fecerunt, se templum illud reparaturos, si Pisistratidas vicissent, & patria restituti essent. Quod cum divinitus eis obtigisse videretur, Templum Delphicum magnificè restituerunt. Vide *Herodoti Terpsichoren*.

Solon Atheniensis in Cipro Insula supremum diem obiit, ὅτε ἐπὶ ὀγδοήκοντα, cum vixisset annos octoginta, ut scribit *Laërtius*.

Thales Milesius paulo ante obitum suum Cræso Halyn fluvium trajecturo operam præstitisse dicitur. Historiam hac de re sic narrat *Herodotus* libro primo: Cræsus (Cyro bellum illaturus) ubi ad Halyn flumen pervenit, pontibus ibi sitis, ut ego quidem sentio, copias traduxit; ut autem Græci dicunt, Thales Milesius traductor exstitit. Nam cum incertus animi dubitaret Cræsus, qua parte fluminis trajiceret exercitum, (nullos enim pontes tunc ibi fuisse) Thales, qui tum in castris aderat, fecit ut Fluvius, qui ad levam exercitus fluebat, flucret etiam ad dexteram. Fossam enim per altam, exorsus supra Castra, ductam in speciem lune, depressit, qua Castra à tergo amplecteretur; ut in eam Fluvius ex alveo deductus, iterum, ubi Exercitus transmissus esset, in pristinum refunderetur alveum. Itaque celerrimè divisus Fluvius, vado meabilis effectus est. Si hoc anno Sapiens ille Thales vitâ excessit, videtur usque ad annum 92 vixisse. Nonaginta sanè annos ei tribuit *Socrates* apud *Laërtium*; additque, defunctum eum Olympiade quinquagesimâ octavâ.

Ossa Orestis hoc anno inventa apud Tegeatas, & Lacedæmonem translata, notat *Auctor Anagraphes Olympiadum*. *Julius Solinus* id memoriæ prodidit, cap. quinto: Priscorum (inquit) molem testantur etiam Orestis suprema: cujus Ossa Olympiade 58 Tegeæ inventa à Spartanis oraculo monitis, didicimus implese longitudinem cubitorum septem. Vide & quæ scripsit *Plinius* lib. 7. cap. 19. Orestes apud Arcadas decesserat, & Tegeæ fuit corpus ejus sepultum. Temporis autem processu cum Sepulcri locus ignoraretur, officinam ibi habuit faber quidam ærarius. Is effossâ ibi terrâ ut puteum faceret, incidit in loculum septem cubitorum. hoc aperto, invenit cadaver æquali cum loculo longitudine: quam ubi mensus est, iterum obruit, ut legimus apud *Herodotum*, libro primo. Lacedæmonii adversus Tegeatas infelicitè pugnantibus, Apollo Delphicus respondit, non prius res prospere cessuras, quàm ossa Orestis filii Agamemnonis Spartam referrent. Disquirentes Lacedæmonii cum Orestis Sepulcrum nequirent invenire, rursus Oraculum de loco, ubi Orestes situs esset, sciscitantur. Obscurum Pythiæ

Pythiæ responsum (quod exstat in *Herodoti κλειῶι*) cum nullus intelligeret, tandem Lichas Spartanus, fortunâ pariter atque sollertiâ usus, Orestis ossa deprehendit in Officinâ ærariâ defossa. Plura petas ex Herodoto; qui Lacedæmonios postea Tegeatum victores exstitisse ait Cræsi temporibus, cum apud ipsos regnarent Ariston & Anaxandrides. Id etiam in *Laconicis* scribit *Pausanias*: *Regnante Anaxandridâ Leontis filio* (inquit) *Lacedæmonii secundiore multo quàm Tegeatæ fortunâ usi sunt*. Deinde refert Historiam, de Orestæ ossibus translatis Lacedæmonem.

Phalaris postquàm tyrannide Agrigenti occupatâ potitus esset annos sexdecim, hoc circiter anno perit. In quem tyrannum (ut ait *Cicero Offic. 2.*) universa Agrigentorum multitudo impetum fecit. Quidam opinati sunt, Phalaridis Subditos in ipsum conjurasse, Pythagoræ præceptis imbutos. Hanc opinionem secutus est *Iamblichus Libro De Vita Pythagoræ, cap. 32.* Tota autem ejus narratio de Pythagoræ cum Phalaride congressu mihi suspecta est; quod Pythagoras adhuc juvenis, nondum in Italiam transierit.

A. M. 3458. ante Christum 545.

U. C. CCVII. DARIÏ MEDI XII.
CYRI XIII.

CROESUS hoc anno, ut videtur, Halyn fluvium cum copiis transgreditur. Quo stratagemate usus sit ad traducendum exercitum, docet *Frontinus lib. 1. cap. 5.* *Cræsus*, inquit ille, cum *Halym vado transire non posset, neque navium aut pontis faciendi copiam haberet, fossâ e superiore parte post Castra deductâ, alveum Fluminis à tergo exercitus sui reddidit*. Hoc *ἑρπύγνεια* Thaleti Milesio quidam Scriptores tribuunt, ut & suprâ jam notavimus ex *Herodoto*. Cræso quidem Thales pollicitus est ἢ ἄλλω ἀνδρὶ κρυπτοῦς μηχανή, id est, se effecturum ut *Halym sine ponte trajiceret*, translato cursu Fluminis, ut ex Veterum Scriptis tradit *Diogenes in Vita Thaletis*. Itaque sic scribit *Eustathius Commentariis in Dionysii Periegesin*, ad illa verba, *Τῷ δ' ἐπιπορευόμενοι ποταμῷ ἄλλω* [Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἔχουσε ποτε ἢ ἄλλω πρὸ Κροίσου διὰ βαθείας διαρρυχθῆναι εἰς ἐνδιαβάτην. id est: *Thales Milesius olim in Cræsi gratiam Alym fluvium factâ fossâ profundâ divisit, ac pervium reddidit*.

Anaximander Milesius, Thaletis discipulus, annos natus sexaginta quatuor, obit secundo Olympiadis 58^æ anno, ut docet *Laërtius*. Anaximandri meminit *Cicero lib. 1. de Divinatione*: Ab Anaximandro Physico moniti Lacedæmonii sunt, ut Urbem & tecta linquerent, armatque in agro excubarent, quod terræ motus instaret, tum, cum & Urbs tota corruiet, & ex monte Taygeto extrema Montis quasi puppis avulsa esset.

Theognis Poëta hoc tempore claruit, ut notat *Eusebius*. Megarenses se fuisse, initio Gnomarum ipse testatur. Cum verò Megara plura enumerentur à Geographis, Megara Sicilia urbem (quæ prius Hybla dicta fuit) Theognidis gnomographi patriam esse, aliqui volunt. Rectius alii patriam ipsi inscribunt Megara illa, quæ circa Isthmum sita, inter Atticam & Bœotiam. Arcem enim ab Alcathoo Pelopis filio ibi exstructam ipse non tacuit. Vixit, quo tempore Corinthii Megarensibus omni genere contumeliarum illudebant. Inter alia ferivitutis stigmata, quæ Scholiastes Pindari memorat; Mulieres Megarensium, quoties aliquis ex nobilibus (quos

Bacchiadas vocabant) mortuus esset, atratæ funus prosequi tenebantur. Ideo multi Megarensium serviliter Bacchiadis adulabantur. Quam civium suorum ignaviâ deplorat *Theognis*:

Οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δ' κακοὶ δέπουσιν:

Ὡς Κυψελίδων Ζεὺς ὀλέσσει γῆν.

Imprecatur Cypsellistis, hoc est, illis, qui in Megarensium urbe Cypselidarum parteis fovebant. Cypselida autem erant ex reliquiis priscorum Bacchiadarum. Ipsi enim Cypseli avus maternus, ut suprâ vidimus, unus fuit ex Bacchiadis. Itaque Theognis Periandro Cypseli filio ferè σύγγχον fuisse videtur; qui obiit A. M. 3420. Hunc poëtam paulo post Solonem scripsisse, innuit *Clemens Stromatum libro sexto*; ubi à Theognide surreptum ait istum Solonis versum,

Τίκτηι τοι κόρος ὕβειν, ὅτ' αὖ κακῶ ὀλεσθῇ ἔπιτα.

PYTHIAS XI.

A. M. 3459. ante Christum 544.

U. C. CCVIII. DARIÏ MEDI XIII.
CYRI XIV.

CROESUM, ne in Persas moveret, frustra dehortatur Sandanis Lydus. Cyro parebant hoc tempore Cappadoces, qui erant dicionis Medorum antè quàm Persæ imperitarent. Igitur Cræsus in Cappadociam cum exercitu profectus (postquàm Halyn trajecisset) in Pteriam venit, qui locus est juxta Sinopen. Cyrus collectis suis copiis, Cræso obviam pergit, missis tamen, prius quàm exercitum educeret, caduceatoribus ad Ionas sollicitandos, ut ad se à Cræso deficerent. Illis abnuentibus, Cyrus educto suo exercitu castra contra Cræsum posuit. Non multo post committitur acris pugna: & non paucis utrinque cadentibus, ad extremum noctis interventu dirimuntur, neutri victores. Postero die cum Cyrus non descenderet in certamen, Cræsus causatus sui exercitus paucitatem, regreditur, habens in animo evocare Ægyptios (cum Amasi enim societatem inierat) & Babylonios accire ex fœdere, quorum rex erat eâ tempestate Labynetus; denique Lacedæmoniis denunciare, ut ad certam diem præstò essent: hisque & suis copiis coactis, ubi per hyemem quievisset, initio statim veris iterum tendere adversus Persas. Hæc destinans Cræsus, abiit Sardeis, dimisitque caduceatores, qui Sociis & amicis edicerent, uti ad quintum mensem Sardeis convenirent. Interim exercitum, qui aderat ex conductis militibus, missum fecit, ac dissipavit; minimè sperans unquam fore ut Cyrus, qui sic in Cappadocia æquo Marte pugnasset, Sardeis promoverè copias auderet. Hæc *Herodotus*. Alii Cræsum in Cappadocia victum à Cyro, copias noctu subduxisse memorant. *Polyænus lib. 7.* Κροίσος ἡπὶ τοῖς ποταμοῖς καὶ περὶ τὴν Κόρυ, βαλόντων ἐπορεύετο, &c. Cræsus in Cappadocia victus à Cyro, ut commodè fugam facere posset, militibus imperavit, ut magnam lignorum multitudinem comportarent. his viam angustam stravit; perque eam summâ celeritate, cum nox ingrueret, copias abduxit. Equites verò levissimos & celerrimos reliquit, qui ligna, ubi primum illuxisset, incenderent. Hoc pacto Cræsus per fugam evasit: Cyrum autem à persequendo flamma prohibebat.

Cyrus, ut hostem, prius quàm ille copias contraheret, ex inopinato occuparet, properè in Lydiam ducit exercitum. Unde Cræsus in magnam sollicitudinem adductus,

adductus, cogitur Lydos in prælum producere. Cyrus ubi vidit Lydos ad pugnandum instructos, eorum equitatum reformidans, constituit, admonitu Harpagi Medi, adversus equites armatos camelorum multitudinem in acie collocare. Camelum enim equus averfatur, adeo ut nec speciem ejus intueri, nec odorem sentire sustineat. Igitur equi Lydorum, olfactis protinus conspectisque camelis, retrò se avertunt: & Lydi, re cognita, ab equis defiliunt, ac pedites cum Persis configunt: tandem verò in fugam versi, ac muris inclusi, ab hoste obsideri cœperunt. Hoc commentum, quo Cyrus equitatum Crœsi inutilem reddidit, eodem ferè modo (ex Herodoto, opinor) narrant *Julius Frontinus* lib. 2. cap. 4. & *Polyenus* libro septimo.

Pisistratus Athenis tertium potitus (ut supra dictum est) socios sibi multos & pecuniarum proventus comparavit; tum obsidibus item captis liberis Atheniensium qui permanferant, & in Naxum transportatis, firmavit tyrannidem, ut scribit *Herodotus*. Sed non diu postea tenuit, uti certa conjectura est. Nam cum postrema hæc vindictio facta fuerit anno secundo Olympiadis 57, mortuusque sit ipse Pisistratus anno tyrannidis universæ trigesimo tertio; certum est, non amplius quadriennio supervixisse. Triginta autè & treis annos illi actos in tyrannide, testimonio Aristotelis jam comprobavimus. In *Trogi Historiarum Epitome*, quam *Justinus* contexit, eundem annorum numerum reperias, lib. 2. Occupata, inquit, tyrannide Pisistratus per annos triginta treis regnavit. Heraclides, De Politis: Πεισίστρατος τριάκοντα τρία έτη τυραννήσας, γηράσας απέθανεν. id est: Pisistratus post treis & triginta annos in tyrannide actos, senex mortuus est. *Valerius Max.* lib. 8. cap. 9. loquitur de juvine quodam, qui Pisistratum decrepitem concionantem audierat. Unde colligimus, eum in summa senectute decessisse.

In Pisistrato unum tantum illud reprehenditur, quod Rempubicam invasisset. Ipse Solon prædicabat, præter studium tyrannidis, non fuisse alium magis à natura ad virtutem comparatum, neque meliorem civem. Nemo erat, quem odisse plus debebat, quàm Solonem; quippe qui conatibus ejus unus maximè obstitisset: atque plurimum Eum observavit, & Rempub. juxta Ejus quoque Leges administravit: Quin & ad se invitavit, oravitque, ut deinceps in Republica regenda consilio adjuvare vellet. Hoc legere est apud *Plutarchum*, & *Diogenem Laërtium*. Cives suos Pisistratus (ne in ocio urbano consilia contra ipsum caperent, ut docet *Ælianus Var. lib. 9. cap. 25.*) ad rem rusticam applicare sese, jussit; contra atqui olim Theseus fecerat: qui, potentiam ut conciliaret populo, rure commigrare eos in urbem jusserat. unde ea fama apud vulgus inolevit, Theseum summam rerum multitudini tradidisse; mansisse autem ex eo popularem administrationem usque ad illud tempus, quo tyrannidem Pisistratus invaserit, ut scribit in *Atticis Pausanias*. Porro autem ipse Pisistratus civibus in agrum sic redactis non tributa ulla imposuit, præter decimam è proventibus agrorum, antè Regibus usitatam. *Zenobius* explicatione Adagii καὶ σφακελοὶ ποιεῖσιν ἀτέλειαν, id est, Et sphaceli faciunt immunitatem: Πεισίστρατος ὁ πύργων (inquit) δεκάτων τῶν καργυμένων ἀπώγει τοὺς Ἀθηναίους. παλαιὸν δὲ ποτε καὶ ἰδὼν ἀπεφύκει πέντας ἐργάζουσαν καὶ τὸ πῶς λιδοῦσαν, ἥρετο αὐτὸν, πῶς ἐν τῶν τόπων κομίζοιτο τοὺς καρπὸς. ὃ δ' ἀπερίφραστο, ὁδῶν καὶ σφακέλων, καὶ τῶν δέκατον Πεισίστρατος φέροι. δαυμάται δ' ὁ Π. τὴν παρρησίαν αὐτῶν δὲ δέκατης ἀτέλειαν ἔδωκεν. i. Pisistratus tyrannus ab Atheniensibus Decimas exigebat eorum quæ in agris provenissent. Cum verò prateriens aliquando videret

senem in petricoso loco laborantē, interrogavit, quos inde fructus referet? Dolores, inquit ille, & Sphacelos, & horum decimam Pisistratus exigit. Admiratus ille hominis in dicendo libertatem, Decimæ immunitatem eis concessit. Urbi exornandæ cum alia multa fecit Pisistratus, tum Bibliothecam instituit. Sic enim legimus apud *A. Gellium* lib. 6. cap. ultimo: Libros Athenis disciplinarum liberalium, publicè ad legendum præbendos, primus posuisse dicitur Pisistratus tyrannus. Hinc apud *B. Hieronymum* epistolâ ad *Marcellam*, Pamphilus martyr Demetrium Phalereum, & Pisistratum, in Sacræ Bibliothecæ studio, æquare voluisse dicitur. Vide *Isidorum* libro sexto *Originum*, cap. 3.

Homeri libros, sparsos antea, Pisistratus collegisse, ac disposuisse existimatur. Sic enim scribit *M. Tullius* libro tertio De Oratore: Quis doctior iisdem illis temporibus, aut cujus eloquentia literis instructior fuisse traditur, quàm Pisistrati, qui primus Homeri libros, confusos antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus? Homerī carmina (ut supra ad A. M. 3121. ostendimus) primus omnium Lycurgus Lacedæmonius ex Ionia in Graciam detulerat. Postea verò in concinnandis Homericis poematibus diligentem operam navarunt Solon, Pisistratus, & Pisistrati filius Hipparchus. De Solone, *Laërtius*: Τὰ τε Ὀμήρου καὶ ἑκατόμβης μέγεθος παρὰ τοὺς ἑταίρους, οὗ δ' ὅτι οὐδεὶς ἐλεγεῖν ἐνεῖδεν ἀρχαῖα καὶ ἐχρόνον. id est: Homerī carmina ut ordine contexerentur, scripsit, ita ut esset versuum sensuumque consequentia. Ibidem: Μᾶλλον δὲ αὖ Σόλων Ὀμήρου ἐκώπισεν ἢ Πεισίστρατος, ὡς ἐνσι διδύχιδας ἐν πέμπτῳ Μεγακλῶν, Magis ergo Solon, quàm Pisistratus, Homerum illustravit, ut in quinto *Megaricōn* *Dienchidas* ait. Postmodum verò Pisistratus (prout Solon jusserat) Homerī carmina in duas partes, quarum alterutra constaret 24. Libris, distribuenda curavit. Fuerunt enim initio sparsa ac divulsa, non ita, ut nunc exstant, digesta & in libros redacta. Partes aliquot Poematum Homericorum *Ælianus Var. Hist. lib. 13. cap. 14.* recenset, quas à Veteribus canis solitas ait, prius quàm Lycurgus universam Homerī poësin simul in Graciam importasset: ὅτερον δ', inquit, Πεισίστρατος συναγαγὼν ἀπὸ πολλῶν καὶ Ἰλιάδης, καὶ Ὀδυσσεύς. id est: Postea Pisistratus collectis in unum omnibus, *Iliadem* & *Odyssæam* confecit. Carmina Homérica διεσπασμένα τε καὶ ἀναρχῆς ὑμνῶν δόρυκα, id est, Passim in aliis literarum monumentis dispersa Pisistratus collegisse dicitur, ut scribit *Pausanias* libro septimo. Plura de Pisistrati diligentia, qui oblatos quoscunque versus Homericos auro rependit, provinciamque eos examinandi & in ordinem redigendi Grammaticis tum celeberrimis demandavit, legas apud *Lilium Gyraldum* Poet. Hist. Dialogo secundo, & tertio.

A. M. 3460. ante Christum 543.

U. C. CCIX. DARIi MEDI XIV.

CYRI XV.

CRŒSUS Sardibus inclusus, missis cum ad alios Socios, tum verò ad Lacedæmonios nunciis, orat, quàm celerrimè auxilia mitti sibi utique jam obfesso. Cunctantibus Gracis, ipse Lydorum robustissimos armis Gracanicis subornavit. Cyri milites inusitatam Gracanicæ arturæ speciem extimuisse dicuntur. quin etiam hastarum cum scutis collifarum fremitus terrorem Persis injecit, & æneorum Scutorum splendor Persicorū equorum oculos perstrinxit.

perstrinxit, atque avertit. Cyrus, cum Sardes aliquandiu obsedisset, *τρίων μηνῶν ἀποστάς πρὸς Κροίσον ἐπαύσατο*, *trium mensium inducias cum Cræso facit*. Factis induciis, exercitum ille abduxit quidem; ingruente verò nocte, compendio reversus ad Sardium mœnia duxit. Comparaverat autem plurima ligna longa, mœnibus æqualia. His perticis simulacra imposuit, barbas habentia, & Persicas vestes induta, pharetrâque ex humeris & arcus in manibus gestantia. Isthac *εἰδωλὰ* per noctem surrigit, ita ut superarent Arcis mœnia. ipse verò circa diluculum ex altera parte Urbis muros aggreditur. Cræsi milites impetum hunc Persarum strenuè propulsant. Cùm verò ex eis nonnulli conversi, à longo Simulacra supra Arcem cernerent, clamorem sustulerunt; omneisque invalit metus, quasi jam Arce à Persis occupatâ. Itaque portis apertis, alius alio fugam capeffere: & hoc modo Sardes à Cyro captæ sunt. Hoc stratagema commemorat *Frontinus libro 3. cap. 8.* & *Polyænus libro septimo*: Alia tamen est Herodoti de Sardium expugnatione narratio; quam inde petat Lector. Cyrus Sardibus potitus, necessarios ac familiares eorum qui Arcem cum Cræso obtinebant, vinctos in medium produxit, ac iis, qui oppugnabantur, ostendit, præcone jussu proclamare, Si traderent Arcem, se quoque familiares & consanguineos ipsis redditurum: si dedere nolent, se omnes suspendio necaturum. Illi, ut domesticos incolumes servarent, Arcem Cyro tradiderunt, nequaquam secuti vanas Cræsi spes de Græcorum auxilio. Hæc *Polyænus, libro citato*.

Cræsum hoc anno à Cyro captum esse, comprobatur testimonio Soficratis, quod affert *Laërtius*, ubi agit de obitu Periandri Corinthii. Scripsit enim Soficrates, Periandrum obiisse quadraginta annis ante Cræsum; hoc est, antequàm Cræsus caperetur, ut exponit *Cappellus*. Non enim mortuus est hoc anno Cræsus, sed regno exutus. Militibus suis Cyrus præcepit, ne Cræsum interficerent. Traditâ autem Arce, cùm quidam Persa Cræsum sibi ignotum stricto gladio peteret, & ille præsentī clade affectus invadentem devitare negligeret, Cræsi filius, qui à puero mutus fuerat, erupit in vocem, exclamans, *Ὁ ἄνθρωπε, μὴ κτείνῃς Κροίσον*, *O homo, ne Cræsum occidas*. Historia exstat apud *Herodotum*, & ex eo rem narrat *Valerius lib. 5. cap. De pietate in parentes*. Vide *A. Gellium lib. 5. cap. 9*. Hujus etiam rei meminit *Solinus, capite septimo*: Cùm Olympiade octavâ & quinquagesimâ victor Cyrus intrasset Asiæ oppidum Sardeis, ubi tunc Cræsus latebat, Atys filius Regis, mutus ad id usque temporis, in vocem erupit vi timoris. Alter verò Cræsi filius, qui casu quodam antea periit, Atys Herodoto nominatur.

Solon ante aliquot annos Cræsum monuerat, neminem mortalium, dum vivit, beatum esse. Beatus sibi videbatur Cræsus: sed ubi à Cyro captus & pyra impositus est, Solonis verba recordatur, ejusque nomen ter inclamat. Cyrus hujus clamoris causam percontatus, humanæ vicissitudinis memor, Cræsum ab incendio liberat, ut pluribus narrat *Herodotus libro primo*. Cyrus Cræsum vitâ donatum, postea summo in honore habuit, & urbi cuidam præfecit, ut ex Trogo scribit *Justinus*. Cyrum Cræsi consiliis deinceps utum esse, ipsumque Cræsum Cyro superstitem Cambyſi Cyro filio sanum aliquando consilium dedisse, ex *Herodoti historia* discas.

Iones atque Æolenses, ubi audierunt Lydos à Persis devictos, ad Cyrum legatos Sardeis miserunt, volentes iisdem stare condicionibus, quibus & Cræsi fue-

rant subjecti. Verum Cyrus ad eorum postulata respondit per apologum de piscibus à tibicine captis; quem legas apud Herodotum. Irascebatur Cyrus Ionibus, quòd prius amicitiam ejus repudiassent. Iones igitur, audito ejus responso, urbium suarum muros communiunt. Congregabantur autem in Panionio alii omnes, præter Milesios. quippe cum his solis fœdus inierat Cyrus iisdem condicionibus, quibus & Lydos receperat.

Milesius quidam circa hoc tempus, patriæ suæ metuens, navigavit in Siciliam, ibique apud notum quendam trapezitam auro deposito, domum rediit. Postea, fœdere cum Persis inito, depositum illud repetit. Trapezita non quidem negat se accepisse, sed depositum reddidisse contendit. Cùm Milesius ad jusjurandum hominem adigeret, ille tale quid machinatus est. In narthecem seu ferulam emedullatam aurum liquefactum infundit, & ad jurandum accedit, ferens hanc pro scipione ferulam. Juraturus, Milesio sibi adstanti, ferulam, velut mox repetiturus, tradit: deinde manibus sublatis, dejerat, se depositum eidem, à quo accepisset, reddidisse. Milesius indignans, fidem hominibus defecisse clamat, simul narthecem è manibus projicit. Ibi casu fracta Ferula perjurium detexit. Milesius aurum sibi suum vindicavit; Trapezita verò, quòd improbus manifestò deprehenderetur, laqueo vitam sibi abruptit. Historiam refert *Conon apud Photium, Narratione 38*. Male autem sub Harpago Miletum ait periclitatam, cùm rex Cyrus Milesios jam in amicitiam recepisset, antequàm Harpagus bello Ionico designaretur.

Cyrus captas Sardeis Tabalo homini Persæ commisit: Cræsi autem thesaurum Pactyæ Lydo tradidit deferendum. Ipse versus Ecbatana contendit, Cræsum unâ secum ducens. Verum simul atque Cyrus Sardibus est profectus, Pactyas Lydos ad desciscendum à Cyro impulit. Et quia Sardium thesaurum habebat, auxilia-rios mercede conduxit, Tabalumque in Arce conclusum obsedit. Cyrus ubi hæc intellexit, de Lydorum defectione apud Cræsum conqueritur. Is veritus, ne Sardes funditus everterentur, hoc consilium Cyro suggessit: Quandoquidem (inquit) præsens factum Pactyas designavit, pœnas ille, quas meruit, luat: tu autem, Rex Cyre, Lydis veniam dans, ne defectionem posthac meditari audent, interdicto illis ne arma bellica possideant, jubetòque supra tunicam pallium gestare, & cothurnos induere: adhuc impera, ut liberos citharam pulsare, psallere, cauponari doceant. Hæc Cræsi admonitione gavisus Cyrus, Mazarem Medum Sardeis ex itinere mittit, præcipiens illi eadem, quæ Cræsus suggesserat, Lydis imperanda. Plura legantur apud *Herodotum*.

OLYMPIAS LIX. *Archilochus.*

A. M. 3461. ante Christum 542.

U. C. CCX. DARIÏ MEDI XV.

CYRI XVI.

PHERECYDES SYRIUS *πέρωνος καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος*, id est, *Fuit vel vixit circa 59 Olympiadem, ut Laërtius in Vita ejus notavit. Eundem natum fuisse (τετέχται) quadragesimâ quintâ Olympiade, Suidas ex antiquis Chronographis prodidit. Hujus meminit Cicero Tuscul. Quæst. lib. 1. Pherecydes Syrius primus dixit animos*

animos hominum esse sempiternos. antiquus sanè. fuit enim meo regnante gentili. Servium Tullium intelligit. Idem, lib. 1. De Divinatione: Ne Pherecydes quidem ille Pythagoræ magister potius divinus habebitur, quàm physicus; qui, cum bibisset (in libris editis legitur, vidisset) haustam aquam de jugi puteo, terræ motus dixit instare. Quod & apud Laërtium legimus: Καὶ ἀνιυμέντ' ἐν φρέσιν ὕδατος πόντα, πρὸς τὴν ὥς ἐς τὴν ἡμέραν ἔσσιτο σεισμός· καὶ ἔπειτα id est: E puteo haustam aquam cum bibisset, post diem tertium Terræ motum prædixit futurum: quod & evenit. Hunc sapientem nullo præceptore usum esse, quidam tradunt. Hesychius Milesius: Περικύδην τὴν Συρίων φασὶν εἶναι διδάσκαλον ἀλλ' ἐαυτὸν ἀσκήσαι, κτησιδωρὸν τὰ Φοινίκων ἀποκρύφα βιβλία. id est: Pherecydes Syrius nullo usus magistro, suapte Marte profecisse dicitur, postquam apocrypha seu arcana Phœnicum commentaria nactus fuerat. Addit: Οὗτος ἀρετὴν καὶ δὲ μετεμψυχώσεως λόγον εἰσήνεγκεν. i. Hic primus opinionem de animarum transmigratione invenit. Ab hoc igitur Theologo (sic enim appellant Veteres) Pythagoras suum de metempsychosí dogma haurire potuit. Apuleius in Floridis, hunc Pherecydem solutæ orationis auctorem primum statuit. Qua de re consulendus Strab. l. 1. & Suidas in Περικύδην. Pherecydē hunc à pediculis exesum (φειρόβρωτον) obiisse, scribit Aristot. hist. Anim. lib. 5. cap. 30. De morbo ejus, vide Ælianum Var. lib. 5. cap. 2. Idem lib. 4. cap. 28. refert, eum in phthiriasin incidisse δι' ἀδρότητα, propterea quod jactitasset, se, etiamsi nulli Deo rem sacram faceret, nihilo injucundius vitam egisse, quàm qui hecatombas sacrificarent. In Samo Insula Pherecydem hoc tristi morbo extinctum ait Heraclides. Apud Jamblichum verò, Pythagoras ad Pherecydem præceptorem suum in Delum profectus dicitur, ipsum curaturus à morbo pediculari, vel funeraturus. A Pythagora sepultum fuisse, refert Apuleius Florid. lib. secundo: Pythagoras Magistrum (Pherecydem) coluit, & infandi morbi putredine in serpentium scabiem solutum, religiosè humavit. Quod si ex Italia in Delum rediit Pythagoras ut Præceptorem curaret, sicuti narrat Jamblichus, post annos demum viginti videtur Pherecydes in morbum illum incidisse.

Pythagoras ille Samius, quem Anno Mundi 3438 natum fuisse supra ostendimus, ad Thalem & Pherecydem discendi causâ venerat anno ætatis suæ duodevicesimo. Sic enim in Ejus Vita scribit Jamblichus: Suborientem jam tum Polycratis tyrannidem prospiciens ac prævidens δὲ ὁκτανεὶκάτον μάλιστα ἐτὶ γήρῳ, ad Pherecydem transfretavit; & ad Anaximandrum Physicum, itémque ad Thalem contendit. Thales egregiam illius indolem admiratus, cum communicasset ei quantum disciplinarum potuisset, in Ægyptum trajicere adhortatus est. Igitur Pythagoras Sidonem primò navigavit, ibique cum prophetis qui ab Mocho physiologo oriundi erant, & cum aliis Phœnicum Hierophantis congressus est. Inde in Ægyptum cum descendisset, annos viginti duos ibi cum Sacerdotibus versatus, cunctisque sacris initiatus, Astronomiæ & Geometriæ operam dedit: tandem verò à Cambyſis militibus captus, & Babylonem adductus, Magorum ibi disciplinam haulit. His adtexi possunt, quæ in ejusdem Philosophi Vita habet Diogenes: Ægyptum petiit (Pythagoras) quo tempore Polycrates Amasidi per epistolam illum commendavit, linguamque Ægyptiorum addidit; atq; apud Chaldæos conversatus est Magis. Ciceronis verba, lib. 5. de Finibus: Ipse Pythagoras & Ægyptum lustravit, & Persarum Magos adiit. In Ægypto quidem Sonchidis archiprophetæ discipulus factus Pythagoras

(ut ait Clemens Strom. 1.) fuit etiam circumcisus, ut adyta ingredi, & Ægyptiorum mysticam philosophiam posset addiscere. Vide & Valerium Maximum lib. 8. cap. 7.

Lydis post Crœſi captivitatem deficientibus, Cyrus contra eos Mazarem Medum cum præcepto misit, ut cum regionem subegisset, arma pariter & equos eis adimeret, vestitumque muliebrem gestare cogeret, ac neque ad jaculandum, neque ad equitandum amplius exerceri permetteret, sed omneis texere ac psallere compelleret, ut legimus apud Polyannum, Strategematum lib. 7. Justinus Trogi brevior, lib. primo: (Lydis) iterum victis arma & equi adempti: jussique canponas, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Hinc Adagium, Λυδοὶ καμπέουσι, Lydus canponatur. Quod sic exposuit Zenobius: Fertur, Cyrum Lydis devictis imperasse, canpones ut fierent, armæque abdicarent, quin & talari veste uterentur. Ludorum originem & nomen apud Romanos à Lydis fuisse, annotavit Hesychius Grammaticus, in Lexico: Λυδοὶ τὰς δέας διδρῆν λέγονται, ὅθεν καὶ Ρωμαῖοι λυδοὶ φασί, id est: Lydi spectacula invenisse dicuntur; unde & Romani Ludos dixerunt. Ludionum sanè sive ludiorum origo, à Lydis. Nam Etrusci à Lydis originem traxerunt, ut ait Valerius Maximus lib. 2. cap. 4. Ex Etruria autem Romani primitus ludios arcessebant. Livii historici verba, libro septimo: Ludiones ex Etruria acciti, ad tibicinis modos saltantes, haud indecoros motus more Thusco dabant. Propriè Ludius saltatorem significabat: ut apud Nasōnem, Ludius æquatam ter pede pulsat humum. Hinc Ludia undæ Catullo; & insulæ ludiano ritu χερύουσαι, apud Varro-nem.

Mazares, postquam Lydos adegisset Cyri mandatis obsecundare, audito Pactyam ad Cumæos confugisse, nuncios Cumam misit, qui hominem reposcerent. Cumæi supplicem tradere nolentes, Mitylenam primò ablegant, mox misso ad Lesbum navigio, in Chium deportant. Eum verò ex Minervæ templo violenter raptum, Chii Persis tradiderunt. Postea Mazares in illos castra promovet, qui unà cum Pactya Tabalum oppugnassent: Prienienses subigit; Mæandri campum incurſat, & Magnesiā diripit. Non multo post, in defuncti Mazaris locum suffectus est Harpagus Medus, qui Cyrum ad regnum obtinendum adjuverat. Hic, simul atque in Ioniam venit, urbium muros objectis aggeribus cœpit oppugnare, ut docet Herodotus.

A. M. 3462. ante Christum 541.

U. C. CCXI. DARIÏ MEDI XVI.

CYRI XVII.

ARGANTHONIUS rex Tartessiorum, postquam annos octoginta regnasset, mortuus est, quo tempore Harpagus Medus bellum, jubente Cyro, Ionibus intulit, ut ex Herodoto discimus. Verba ejus, libro primo: Ἐπεγένυσεν δ' (Ἀργανθώνι') Ταρτησίων ὁ γ' ὄνομα ἔτα, ἐβίωσε δ' πάντα ἑκοσι καὶ ἑκατὸν. id est: Tartessi regnavit Arganthonius annis 80. vixit autem annos centum viginti. Valerius Maximus lib. 8. cap. 13. Arganthonius autem Gaditanus (inquit) tam diu regnavit, quâmdiu etiam ad satietatem vixisse abunde foret. octoginta enim annis patriam suam rexit, cum ad imperium quadraginta annos natus accessisset. Cicero, libro De senectute: Expectemus Tartessiorum Regis ætatem. fuit enim, ut scriptum video, Arganthonius quidam Gaditanus, qui octoginta regnavit annos, centum viginti vixit. Afinius autem

autem Pollio (quem laudat *Valerius loco citato*) in tertio suarum Historiarum libro, centum & triginta annos expleffe Arganthonium commemorat. Hinc igitur *Silius Italicus lib. 2.* ita cecinit:

Arganthoniacos armat Carteia nepotes:

Rex proavis fuit humani ditissimus ævi,

Terdenos decies emensus belliger annos.

Anacreon poëta Lyricus (cujus verba citantur à *Strabone*) ἑξαπεντήκοντα καὶ ἑκατόν, annos centum quinquaginta tribuit huic Rege Tartessiorum.

Phocæam Ionum civitatem Harpagus primam oppugnavit. Phocæenses primi Græcorum longinquis navigationibus usi, non solum Adriam & Tyrrheniam, sed etiam Iberiam sive Hispaniam, & Tartessum (quo nomine quidam Gades, alii Carteiam vel Carpeiam intelligi putant) suis hominibus patefecerunt. Hi cum primum Tartessum appellerent, à rege Arganthonio comiter & amicè accepti fuerunt, adeo quidem ut ipsos, relictâ Ioniâ, quam vellent suæ regionis partem incolere jufferit: deinde verò, cum id non persuaderet, pecuniam illis ad suam ipsorum in Ionia Urbem muro circumvallandam dedit. Harpagus Phocæensium urbem oppugnaturus, postulavit prius ab eis, ut unum muri cropugnaculum demoliri vellent. Phocæenses servitutem averfantes, responderunt, diem unum se ad contultandum sumturos. cùmque Medus, interim dum consultarent, exercitum ab Urbe abduceret; ii continuo Pentecontores, hoc est, lembos quinquagenum remorum instruxerunt, quibus liberos una cum uxoribus atque supellectile universâ imponent: itaque conscensis navibus, illinc solverunt, & Phocæam hominibus desertam hosti occupandam reliquerunt. Similiter & Teii, cùm urbem eorum Harpagus cepisset, omnes conscensis navibus trajecerunt in Thraciam, ibique Abdera condiderunt. Hi igitur Ionum soli, servitutem non ferentes, patrium solum reliquere. Milesii, qui Cyro jam antè erant fœdere adstricti, quietè agebant. At cæteri Iones pro sua quisque patria pugnantes hosti fortiter cùm restitissent, tandem superati, & imperata facere coacti, in suis sedibus remanserunt. Porro devictis Ionibus, qui Continentem habitabant, insulani horum exemplo conterriti, ultrò sese dediderunt.

Harpagus, subactâ Ioniâ, in Caras traduxit exercitum. Hi nullo præclaro facinore edito, mox subjugati sunt. Cnidii peninsulam habitantes, isthmum perfodere cum frustrâ tentassent, invadentibus Persis ultrò se non commisso prælio dedunt. Pedasenses, qui supra Halicarnassum ὑποῖαν incolebant, diu reluctati sunt, cùm montem Lidam operibus muniissent: tandem tamen & ipsi expugnati fuerunt. Cæterum, ubi in Xanthium campum Harpagus exercitum duxisset, Lycii & Caunii contrâ procedentes, pauci cum multis strenuè conflixere: prælio autem superati, cùm in urbem se recepissent, uxores, liberos, atque pecunias in arcem coëgerunt, & admoto igne incenderunt; ipsi verò regressi ad hostes, fortiter pugnando omnes mortem oppetierunt. Ita Harpagus Medus Cyri strategus inferiorem Asiam bello domuit, ut fufius narrat *Herodotus*. Hæc tamen, ut opinor, non unius anni gesta sunt.

PYTHIAS XII.

A. M. 3463. ante Christum 540.

U. C. CCXII. DARIÏ MEDI XVII.

CYRI XVIII.

PERSAM mulum, qui Babylonios subigeret, venturum prædixit olim Rex Nabuchodonosor, ut ex Chaldaeorum libris refert *Abydenus historicus apud Eusebium Pædægoniæ libro nono*. Quo spectabant *Apollinis Delphici verba*, Ἀλλ' ὅταν ἡμῶν βασιλεὺς Μήδους ᾖνται. Appellatur Cyrus ἡμίονος, quo vocabulo mulus, ex equa & asino generatus, denotatur: quia nimirum Cyrus erat nobili matre Mandane Astyagis Medorum Regis filiâ, patre autem Cambyse obscuri generis Persâ genitus. Babylonios Cyrus aggressus est biennio, triennio post captum Cræsum, ut ex *Herodoti Historia* facile est colligere; etsi in Trogi Epitoma, quam *Justinus* compilavit, Cyrus post captam Babylonem demum in Lydiam bellum transtulisse memoretur.

Cyrum in Babyloniam cum exercitu profectum esse anno Nabonidi (id est Darii Medi) decimo septimo, clarè docent verba *Berosi apud Flavium Josephum, libro primo contra Apionem*: Ἐπὶ τῷτε (Ναβοννίδε) τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τείχη τῆ βαβυλωνίαν πόλεως ἐξ ὅππης πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. ἔσπευ δὲ ἡ βασιλεία αὐτῷ ἐν τῷ ἐπὶ αὐτῷ ἔτει, παρεξελλυδὺς Κῦρος ἐκ τῆ Περσίδος καὶ δυνάμει πολλῇ, καταστρεφάμενος τὸ λοιπὸν Ἀσίαν ἀπασαν, ὥρμησεν ἐπὶ τῇ βαβυλωνίᾳ. id est: Sub hoc Nabonnido muri Babyloniorum Civitatis circa Fluvium ex latere cocto & bitumine sunt eleganter constructi. Cujus regni anno decimo septimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, universâ Asiâ subactâ, impetum fecit in Babyloniam. Ibidem hæc adtexuit *Berosus*: Ἀποδύμενος δὲ Ναβοννίδος τὸ ἔσπευ αὐτῷ, ἀπασίας καὶ τῇ δυνάμει, καὶ καταστρεφάμενος, ἡγήσθης τῇ μάχῃ καὶ συρῶν ὀλίγους, συνελεύσθη εἰς τὸ Βορσισπιλῶν πλιν. id est: Nabonnidus ubi sensit Cyri invasionem, occurrens ei cum exercitu suo atque congressus, pugnâ victus est, & cum paucis fugiens, in Urbe Borsippensium inclusus est.

De hac Cyri Expeditione *Herodotus, libro primo*: Cyrus Babylonem tendens, ubi venit ad Gyndem fluvium (qui in Mantienis ortus montibus, per Darneos in Tigrim fluit) conabatur amnem transire, cùm non nisi navibus trajici posset. Ibi unus ex Equis candidis jugalibus (qui regium Currum trahere solebant, & sacri habebantur) præferocia ingressus flumen, vorticibus abreptus est. Quare vehementer commotus Cyrus, Se illud Flumen adeo debilitaturum minatur, ut in posterum transiri etiam à mulieribus posset, ne genua quidem tingentibus. Nec peragendo segnior, Gyndem in trecentos & sexaginta rivulos dispartivit. Iratum flumini Cyrum culpat *Seneca De Ira lib. 3. cap. 21*. Hinc etiam *Tibullus lib. 4.*

Profluit aut rapidus, Cyri dementia, Gyndes.

Postquàm Gyndem hoc modo multasset Cyrus, ut porro narrat *Herodotus*, ire Babylonem perrexit. Babylonii, qui eum producto exercitu præstolabantur, ubi propius Urbem promovit, cum eo conflixerunt, prælioque fugati, in Urbem compulsi sunt. Itaque Cyrus hoc anno Babylonem obsidere cœpit.

Babylonii, quia Cyrum ἐκ ἀσπερίζοντα jampridem animadverterant, præsentientes futuram Urbis obsidionem, commeatus permultorum annorum comportaverant: ideoque obsidionem tunc, ut ait *Herodotus*, nihili

nihili faciebant. Neque dubium est, fuisse eos plurimis ac fortissimis propugnatoribus omnique armorum genere instructissimos. Præterea, Babylon hoc tempore cum propter alia munimenta & propugnacula, tum vel maximè propter amplissimum & altissimum fluvium Euphratem, inexpugnabilis censebatur. Itaque Cyrum obsidentem & mœnia oppugnantem derisisse dicuntur Babylonii. *Polyænus, lib. 7.* Κύρου Βαβυλῶνα ἐπολιόρει. Βαβυλώνιοι πολλῶν ἐπὶ σιτία ἔχοντες, κατελάων τὴν πολιορκίαν. i. *Cyrus Babylonem obsidebat: Babylonii cum frumentum in multos annos haberent, obsidionem deridebant.*

A.M. 3464. ante Christum 539.

U. C. CCXIII. DARIi MEDI XVIII.
CYRI XIX.

PHOCAENSES relictâ (ut diximus) patriâ, in Chium primò trajecerunt. Inde, cum ipsis Chii insulas, quæ Oenussæ vocantur, licitantibus addicere nollent, concesserunt in Cynum insulam, quæ alio nomine Corsica dicta est; in qua ipse Phocæenses ante viginti annos urbem Alaliam condiderant. Porro autem cum Cynum trajecturi essent, prius diverterunt Phocæam, præsidiaque illic Persarum, quæ ab Harpago custodia causâ fuerant relictâ, trucidarunt. Quibus patratâ, diras imprecati illic manentibus, discedunt. Adhæc, ferri massam candentem (μύδρον σιδήρεον appellat Herodotus) in mare projiciunt, jurantes, se non prius Phocæam reversuros, quàm Massa hæc emergeret. Hinc *Horatius, in Epodis:*

Phocæorum

Velut profugit execrata civitas:

Agros, atque lares proprios, habitandaque fana

Apris reliquit, & rapacibus lupis.

Vide *Zenobium* in Explicatione Proverbii Φωκαίων ἀρῶν, Phocæensium Execratio. *Suidas:* 'Οι Φωκαῖες καταλιπόντες τὴν πόλιν ἐν τῇ ἑσπέρῳ Ἀρπᾶγος πολιορκία, ὥρμητο ἐπ' Ἰταλίαν, μύδρους εἰς τὴν θάλασσαν βάλλοντες, καὶ ἐπικρασίῃσιν, καὶ πλεῖστον ὥστε εἶναι εἰς τὴν ἑσπέρῳ, ἢ τῆς ἀντιόχου. id est: *Phocæenses relictâ urbe, cum ab Harpago obsiderentur, profecti sunt versus Italiam, ferreis massis in mare coniectis; additâ execratione, se non prius in patriam reversuros esse, quàm illa emergeret.*

Phocæensium ducem Creontiadem nominat *Strabo, libro sexto:* Φωκαῖας ἀλῆσιν, ὑπὸ Ἀρπᾶγου τὸν Κύρου στρατηγὸν, καὶ Σωκράτους ἐισβαίνοντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ πλεῖστον ὥστε εἶναι εἰς τὴν ἑσπέρῳ, ἢ τῆς ἀντιόχου. id est: *Antiochus historicus ait, quo tempore Harpagus Cyri strategus Phocæam cepit, cives, quibus aliquid facultatum esset, totis cum familiis naves conscendisse, primùmque cum Creontiade ad Cynum navigasse, & Massiliam. Igitur Massilia (quæ à Phocæensibus circa A. M. 3406. condita fuerat) aliam hoc tempore coloniam Phocæensium accepit. De hac Colonia loquitur Isocrates, in Archidamo:* Φωκαῖες ἢ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, εἰς Μασσαλίαν ἀπέρχονται. i. *Phocæenses, magni Regis dominationem fugientes, relictâ Asiâ, Massiliam se contulerunt. Hanc eandem Coloniam intelligunt recentiores illi Scriptores, qui Massiliam à Phocæensibus Persicam servitutem fugientibus conditam fuisse referunt, Pausanias, Solinus, A. Gellius, & Ammianus.*

Phocæensium adversus Carthaginienses naumachiam

commemorat *Thucydides, libro primo:* Φωκαῖες τὴν Μασσαλίαν οἰκίζοντες, Καρχηδονίους ἐνέκων ναυμαχούντες. i. *Phocæenses Massiliam deducentes coloniam, Carthædonios navali pugnâ vicerunt. Hujus Pugnæ meminit etiam Pausanias, libro decimo: Massilienses, inquit, sunt Phocæensium (qui Ionie gens fuit) colonia, eorum nempe hominum pars, qui ex Phocæa Harpagum Medium fugere. hi namq, cum navali pugnâ Carthaginienses vicissent, occupatâ eâ, quam nunc incolunt, terrâ, ad magnas opes sunt proveci. Alia videtur esse ναυμαχία, quæ post quinquennium facta est inter Carthaginienses & Phocæenses illos, qui Cynum habitabant, uti narrat Herodotus.*

OLYMPIAS LX. Apellans.

A. M. 3465. ante Christum 538.

U. C. CCXIV. DARIi MEDI XIX.
CYRI XX.

DARIUS MEDUS (qui & Nabonidus) Babyloniorum rex ante biennium cum Cyri copiis congressus, & prælio superatus, in Borsippensium oppidum confugerat. Κόρρις ἢ Βαβυλῶνα κατὰ Βούρριον (Berosi verba sunt) ἢ σωτάξας τὰ ἐξω τῆ πόλεως τείχη κατασκευάσαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ περιγυμνῶν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέβλεπεν ἐπὶ Βόρσιππον, ἐκπολιόρκεισιν τὴν Ναβοννίδην. id est: *Cyrus autem Babylonem aggressus, jussit ut exteriores Urbis muros suffodiendo diruerent: Quia verò non sine per multo labore & difficulter capi posse videbatur, Borsippum castra movit, Nabonnidum expugnaturus.*

Arx Borsippena, in qua Nabonnidus erat conclusus, non diu Cyro restitit. Sic enim narrat idem *Berosus, apud Josephum:* Τὸ ἢ Ναβοννίδης ἐκ τῆς πόλεως ἐκπολιόρκει, ἀλλ' ἐγχεῖται αὐτὸν ὡς τεσσόν, χερσὶν αὐτοῦ Κόρρις φιλονεικῶν, καὶ δὲ οἰκιστὴν αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. i. *Cum verò Nabonnidus obsidionem non sustineret, sed prius seipsum traderet, usus eo Cyrus clementer, Carmaniam ei dedit pro habitaculo, & emisit eum ex Babylonia. Abydenus ex Chaldaeorum annalibus refert Regem Nabucodrosorum paulo ante obitum suum Babyloniis prædixisse, Urbem à Cyro captam iri, deditionem faciente Medo. Abydeni verba citantur apud Eusebium Præpar. lib. 9. sub finem.*

Cum verò animadvertisset Cyrus, non nisi longissimo tempore Babylonem expugnari & capi posse, conversus ad stratagemata, hoc consilio usus est. Prope Babylonem, quo scilicet loco Euphrates Urbem influit, multas fecit laras & altas Fossas, in quas Fluvium derivaret. Tum instructis militibus fortissimis partim quâ Fluvius in Urbem intrat, partim à tergo quâ egreditur, præcepit, ut cum cernerent alveum posse transiri, illac Urbem invaderent. Ita instructis atque admonitis suis, cum inutiliore parte exercitus abiit ad Paludem illam, cujus ἐλυττον sive receptaculum Regina Nitocris olim effoderat. Eò ubi pervenit Cyrus, Fluvio per fossas in Paludem immisso, alveum ejus pristinum, aquis subsidientibus, διάβατον reddidit, ita ut commodè à militibus transmeari posset. Persæ igitur, qui ad hoc ipsum instructi erant, per alveum, unde fluvius Euphrates abscesserat, mediorum femorum tenuis, ad summum, fortiter Babylonem introierunt. Sic ferè gestam rem narrat *Herodotus.* Hoc etiam Stratagma *Polyænus* commemorat, libro septimo: Cyrus Babylonem obsidens, cum διώρυγας perfecisset, per quas derivaret Euphratem

fluvium, quo Urbs interluitur, exercitum abduxit longissime. Babylonii existimantes eum de expugnatione desperasse, multum de excubitorum diligentia remittunt. Ille verò, averso flumine, copias instructas per alveum pristinum è vestigio adducens, clam in Urbem cum militibus pervenit, & Babylone potitus est.

Hanc Euphratis fluminis παραχέτουςιν seu *derivatorem* respexisse videtur Propheta, qui Babylonis expugnatorem Cyrum venturum prævidit, ipsumque, antequam proavus ejus nasceretur, nominatim designavit; Esaias scilicet, cujus hoc exstat vaticinium: *Qui dicit profundo, Exsiccare, & Flumina tua arefaciam.* Esa. 44. 27.

Regum à Cyro devictorum ultimus fortè fuit Rex Babylonis: idque innuisse videtur Jeremias Propheta Cap. 25. ubi, reliquis regibus enumeratis, ait, *Et rex Sefac bibit post eos.* Idem Propheta de Babylonis expugnatione loquitur Cap. 51. *Quomodo capta est Sefac! quomodo comprehensa est totius terre gloria!* Non immerito tantæ Urbis αλωσιν inexpectatam cum admiratione prænunciat. Sefac, idolum Babyloniorum fuisse puta-

tur. Linguâ Babylonicâ Scheschac, est, *Festum diem celebrans*, ut Junius annotavit. Illa Festa Babyloniorum, quæ memorantur in Prophetia Jeremia Cap. 51. 39, & 57. non alia fuisse, quàm Σαχίαν ἑορτήν, viri docti opinantur. Ejus Festi meminerunt Berossus & Ctesias, teste Athenæo, quod Babylone celebrabatur die XVI Mensis Loi, & quidem diebus quinque continuis; in quibus domini famulabantur servis epulantibus, quemadmodum apud Romanos Saturnalibus. Herodotus sanè Babylone à Cyro captam refert, cum tota Civitas choræis & oblectationibus occupata festum ageret. Cyri consilium si præsensissent Babylonii, inquit, handdubie obferatis omnibus quæ ad Flumen ferunt portulis, Persas per alveum progressos veluti in cavea excepissent. Nunc ex inopinato illis supervenerunt. tantæque Urbis erat magnitudo, ut, cum capti essent qui extremas Urbis partes incolebant, ii qui mediam urbem habitarent, id nescirent: τοῦτ' ἐν τῷ σφί ἐκείνῳ ἡμέρῃ: fortè enim dies festus illis erat: itaque exercendis choræis atque oblectationibus operam dabant, donec planè hoc resciverunt.

BASILICORUM FINIS.

Annorum, qui BASILICIS sive Tertia CHRONICI CATHOLICI
Parte comprehenduntur, TABULA CHRONOLOGICA.

<i>Annus Mundi</i>	<i>Annus Regni</i>	
	SAMUELIS	
2914	11	D avidis Nativitas. <i>Corinthus</i> ab <i>Alete</i> occupata. <i>Regem</i> petunt <i>Israelitæ</i> .
2920	17	
	SAULIS	
2924	1	<i>Ammonitæ</i> qui <i>Jabes</i> obsidebant, à <i>Saule</i> profligantur.
2930	7	<i>Ægyptus</i> <i>Cresphontis</i> F. in <i>Messenia</i> regnat.
2935	12	<i>Codrus</i> <i>Atheniensium</i> rex se devovet pro patriâ.
2941	18	<i>Samuel</i> moritur.
2943	20	<i>Saulis</i> mors.
	DAVIDIS	
2944	1	<i>David</i> <i>Chebrone</i> regnat.
2948	5	<i>Ionica Colonia</i> deducuntur in <i>Asiam</i> .
2950	7	<i>Abibaal</i> <i>Hirami</i> pater <i>Tyriis</i> imperat.
2951	8	<i>David</i> totum obtinet <i>Regnum Israëliticum</i> .
2957	14	<i>Salomon</i> <i>Davidis</i> F. nascitur.
2964	21	<i>Absolon</i> <i>Davidis</i> F. contra patrem conjurat.
2966	23	<i>Carthago</i> condita.
2972	29	<i>Cuma</i> urbs <i>Æolica</i> conditur in <i>Asia</i> .
2977	34	<i>Hiram</i> <i>Tyriis</i> imperat.
	SALOMONIS	
2984	1	<i>Salomon</i> <i>Davidi</i> patri succedit.
2988	5	<i>Templi Hierosolymitani</i> Fundamenta jacta.
2990	7	<i>Homerus</i> nascitur.
3007	24	<i>Classis Salomonis</i> paratur.
	ROBOAMI	
3024	1	<i>Salomoni</i> succedit filius <i>Roboam</i> . <i>Regni Divisio</i> .
3027	4	<i>Jeroboami</i> vitulos colunt <i>Israelitæ</i> .
3028	5	<i>Sesac</i> <i>Ægypti</i> rex <i>Hierosolyma</i> diripit.
	ABIAE	
3041	1	<i>Roboamo</i> succedit filius <i>Abia</i> .
3042	2	<i>Jeroboami</i> <i>Exercitus</i> contra <i>Abiam</i> eductus, clade afficitur.
	ASE	
3043	1	<i>Abia</i> succedit filius <i>Ase</i> .
3045	3	<i>Nadab</i> <i>Jeroboami</i> F. occiditur. <i>Baasa</i> <i>Regnum</i> occupat.
3048	6	<i>Bacchis</i> apud <i>Corinthios</i> regnat.
3053	11	<i>Zerach</i> <i>Æthiopum</i> rex <i>Judæam</i> invadit.
3061	19	<i>Ithobalus</i> (<i>Jezabelæ</i> Pater) apud <i>Tyrios</i> regnum obtinet.
3069	27	<i>Zimri</i> perit. <i>Thebni</i> & <i>Omri</i> de regno certant.
3073	31	<i>Omri</i> rex <i>Israël</i> urbem <i>Samariam</i> exstruit.
3079	37	<i>Lycurgus</i> <i>Spartanus</i> nascitur.
3080	38	<i>Achab</i> <i>Omri</i> F. <i>Israëlitis</i> imperat.
	JOSAPHATI	
3083	1	<i>Ase</i> succedit filius <i>Josaphat</i> .
3093	11	<i>Elias</i> <i>Viduae Sareptanæ</i> filium mortuum suscitatur.
3097	15	<i>Benhadad</i> <i>Syriorum</i> rex ab <i>Achabo</i> vivus capitur, & dimittitur.
3098	16	<i>Jezabel</i> <i>Nabuthum</i> opprimit.
3100	18	<i>Achab</i> bello <i>Syriaco</i> vulneratus, obit.
3101	19	<i>Ochozias</i> <i>Achabi</i> F. milites mittit ad comprehendendum <i>Eliam</i> .
		<i>Elias</i> in cœlum assumitur.
3102	20	<i>Eliseus</i> <i>Israëliitarum</i> exercitui aquam in deserto præbet.
	JORAMI	
3106	1	<i>Josaphato</i> succedit filius <i>Joram</i> . <i>Pygmalion</i> <i>Tyriis</i> imperat.

<i>Annus Mundi</i>		
3107	2	<i>Lycurgus</i> abdicato regno, <i>Charilai</i> tutelam gerit.
3110	5	<i>Elia</i> epistola <i>Joramo</i> offertur. <i>Lycurgus</i> peregrinatur.
3111	6	<i>Samaria</i> à <i>Syris</i> obsessa, subito liberatur obsidione.
	OCHOZIAE	
3113	1	<i>Joramo</i> succedit filius <i>Ochozias</i> . <i>Benhadado</i> succedit <i>Hazaël</i> .
	ATHALIAE	
3114	1	<i>Ochozias</i> rex <i>Juda</i> & <i>Joramus</i> (<i>Achabi</i> F.) rex <i>Israël</i> à <i>Jehu</i> occiduntur.
		<i>Jehu</i> <i>Joramo</i> succedit. <i>Ochozia</i> mater <i>Athalia</i> Regnum <i>Juda</i> arripit.
3115	2	<i>Hazaël</i> <i>Israëlitas</i> horrendis malis afficit.
	JOASI	
3120	1	<i>Athalia</i> morte multatur. <i>Joas</i> <i>Ochozia</i> F. regnat.
3122	3	<i>Lycurgus</i> leges fert <i>Lacedamonis</i> .
3132	13	<i>Dido</i> <i>Pygmalionis</i> Soror Arcem <i>Karthaginis</i> exstruit.
3142	23	<i>Joachaz</i> , <i>Jehu</i> F. <i>Israelitis</i> imperat.
3153	34	<i>Joiada</i> Summus Sacerdos 130 anno ætatis moritur.
	AMAZIAE	
3157	1	<i>Joaso</i> succedit filius <i>Amazias</i> . <i>Joas</i> Rex <i>Israël</i> <i>Syros</i> vicit.
3165	9	<i>Elifans</i> Propheta obit.
3166	10	<i>Sardanapalus</i> <i>Assyriis</i> imperat.
3171	15	<i>Jeroboam</i> rex <i>Israël</i> <i>Amaziam</i> à patre captum dimittit. <i>Jonas</i> <i>Ninivitis</i> exitium (denunciat.
	INTERREGNI	
3185	1	<i>Amazias</i> occiditur, relicto filio parvulo.
3186	2	<i>Arbaces</i> <i>Niniven</i> capit, & Imperium ab <i>Assyriis</i> transfert ad <i>Medos</i> .
3192	8	Apud <i>Macedonas</i> regnat <i>Caranus</i> .
	OZIAE	
3196	1	<i>Ozias</i> <i>Amaziae</i> F. regnare incipit. <i>Hesiodus</i> hoc tempore vixit.
3205	10	<i>Phidon</i> <i>Argivorum</i> rex pondera & mensuras instituit.
3207	12	<i>Oseas</i> prophetat per annos septuaginta.
3209	14	<i>Amulius</i> apud <i>Latinos</i> regnat.
3211	16	<i>Anarchia</i> apud <i>Israëlitas</i> . <i>Ardys</i> , <i>Lydorum</i> rex primus.
3218	23	<i>Corinthii</i> Naves <i>Trieres</i> ædificant.
3223	28	<i>Esaias</i> prophetat per 86 annos.
3228	33	<i>Hesiodi</i> Poëtæ mors.
3229	34	<i>Olympiadum</i> Initium.
3234	39	Regnum <i>Israël</i> occiso <i>Sellumo</i> <i>Menachemus</i> occupat.
3235	40	<i>Romulus</i> nascitur paulo post <i>Solis</i> Eclipsin.
3241	46	<i>Phul</i> <i>Assyrius</i> <i>Israëliticum</i> agrum incurfat.
3242	47	<i>Ozias</i> Rex leprâ percutitur.
	JOTHAMI	
3247	1	<i>Ozia</i> defuncto succedit filius <i>Jotham</i> .
3248	2	<i>Archontes</i> <i>Sexastæis</i> instituti apud <i>Athenienses</i> .
3252	6	<i>Urbs</i> <i>Roma</i> condita à <i>Romulo</i> .
3257	11	<i>Nabonassar</i> regnum <i>Babylone</i> obtinet.
	ACHAZI	
3262	1	<i>Jothamo</i> succedit filius <i>Achaz</i> . <i>Bellum</i> <i>Messeniacum</i> .
3264	3	<i>Sibylla</i> <i>Erythraea</i> hoc tempore vixit.
3265	4	<i>Tiglathpilesar</i> <i>Assyria</i> Rex <i>Reubenitas</i> , <i>Gaditas</i> & <i>Dimidiam</i> <i>Tribum</i> <i>Manassis</i> abducit in captivitatem.
3270	9	<i>Bellum</i> <i>Thyreaticum</i> inter <i>Argivos</i> & <i>Lacedamonios</i> .
3273	12	<i>Salmanassar</i> <i>Oseam</i> regem <i>Israel</i> cogit tributa solvere.
	EZEKIAE	
3275	1	<i>Achazo</i> succedit F. <i>Hezekias</i> .
3281	7	<i>Samaria</i> capta. <i>Salmanasar</i> <i>Decem</i> tribus abducit.
3288	14	<i>Senacheribi</i> exercitus deletur. <i>Solis</i> retrocessio.
3290	16	<i>Gyges</i> apud <i>Lydos</i> regnat. <i>Romuli</i> mors.
3298	24	<i>Tarentum</i> capitur à <i>Philancho</i> <i>Spartano</i> .
3301	27	<i>Asarchaddon</i> <i>Senacheribi</i> F. obit.
	MANASSIS	
3304	1	<i>Ezekia</i> defuncto succedit filius <i>Manasses</i> .
3308	5	<i>Midas</i> <i>Phrygiae</i> Rex moritur.
3318	15	<i>Anni</i> <i>Archontes</i> <i>Athenis</i> constituti.
3320	17	<i>Bellum</i> alterum <i>Messeniacum</i> .
3326	23	<i>Manasses</i> Rex <i>Juda</i> captivus <i>Babylonem</i> abducitur.
3334	31	<i>Tullus</i> <i>Hostilius</i> post <i>Numam</i> apud <i>Romanos</i> regnat.

<i>Annus Mundi</i>	<i>Annus Regni</i>	
MANASSIS		
3341	38	<i>Messenii patriâ ejecti, Zanclem in Sicilia obtinent.</i>
3350	47	<i>Cypselus Corinthi regnat. Phraortes Medis imperat.</i>
AMONIS		
3359	1	<i>Manassi succedit filius Amon.</i>
JOSIÆ		
3361	1	<i>Amoni succedit filius Josias.</i>
3365	5	<i>Thales Milesius nascitur.</i>
3366	6	<i>Ancus Marcius Romæ regnat.</i>
3372	12	<i>Cyaxares, qui & Asverus, Medis imperat.</i>
3374	14	<i>Jeremias prophetare incipit.</i>
3380	20	<i>Nabopolassar Nabuchodonosori pater regnat apud Babylonios.</i>
3389	29	<i>Alyattes Lydis imperat. Tarquinius Priscus Romæ regnat.</i>
3390	30	<i>Pharao Nechao Psammitichi filius regnat apud Ægyptios.</i>
JOACHAZI		
3393	1	<i>Josia succedit filius Joachaz.</i>
JOAKIMI		
3392	1	<i>Joachaz in Ægyptum captivus ducitur, & Joakim ei substituitur.</i>
3394	2	<i>Nabuchodonosor in Judæam ascendit. ei obsequium pollicetur Joakim.</i>
3396	4	<i>Joakim Jeremiæ Scriptam Prophetiam in ignem mittit. Pharao Nechao ad Euphratem interficitur.</i>
3397	5	<i>Nabuchodonosor Joakimum captivum abducit.</i>
3402	10	<i>Ninives Excidium. Apries in Ægypto regnat.</i>
JECHONIAE		
3404	1	<i>Joakimi F. Jechonias Babylonem abducitur.</i>
SEDEKIAE		
3405	1	<i>Sedekias Josiæ filius regnat. Cylon Athenis tyrannidem affectat.</i>
3409	5	<i>Ezekiel prophetare incipit. Nabopolassar moritur.</i>
3411	7	<i>Solon leges conscribit Atheniensibus.</i>
3412	8	<i>Sedekiam rebellem castigaturus Nabuchod. urbem Jerusalem obsidet.</i>
3415	11	<i>Astyages Cyaxeris F. Medis & Persis imperat.</i>
ASTYAGIS		
3424	13	<i>Sedekias ab urbe fugiens intercipitur. Urbs capitur. Templum incenditur à Babyloniis.</i>
3426	15	CYRUS NASCITUR. <i>Eclipsis Solis, Astyagem & Alyattem prælio decertaturos teruit.</i>
3427	16	<i>Tyrus à Nabuchod. expugnata. Amasis regnat in Ægypto.</i>
3431	20	<i>Servius Tullius Romæ regnat. Pisistrati Tyrannis.</i>
3434	23	<i>Nabuchodonosor inter feras & pecora degit.</i>
3437	26	<i>Astyages Cyrum ablegat in Persidem. Phalaridis Tyrannis.</i>
3439	28	<i>Nabuchod. in Regnum suum restituitur.</i>
3440	29	<i>Census Romæ institutus.</i>
3442	31	<i>Evilmerodach Nabuchodonosoris F. Babylone regnat.</i>
CYRI		
3446	1	<i>Neriglissar Nabuchodonosoris gener Babylone regnat.</i>
3447	2	<i>Balsasar Nabuchod. ex filia N. Babylone regnat.</i>
3455	10	<i>Cyrus Astyagi regnum eripit. Cræsus Lydis imperat.</i>
3458	13	<i>Balsasar occiditur à conjuratis. Darius Medus Babylone regnat.</i>
3459	14	<i>Cræsus belli Persas aggressurus, consulit oraculum.</i>
3460	15	<i>Cræsus Halyn transgreditur.</i>
3462	17	<i>Cyrus in Lydiam ducit exercitum Sardes obsidet.</i>
3463	18	<i>Cræsus à Cyro captus vita donatur.</i>
3465	20	<i>Harpagus à Cyro missus in Ioniam.</i>
		<i>Cyrus Babylonem obsidet. Phocæenses patriam relinquunt.</i>
		<i>Darius Medus se Cyro tradit. CYRUS BABYLONEM CAPIT.</i>

REGUM & ARCHONTUM Successiones, quæ in BASILICIS traduntur.

Reges Hebræorum:		Egyptiorum	Medorum	Atheniensium Archontes.
		Dynastia 26.	Reges:	Perpetui :
		Merres.	Arbaces.	Medon.
		Stephanites.	Sofarmus.	Acastus.
		Necepsos.	Medidus.	Arxippus.
		Nechao.	Cardiceas.	Thersippus.
		Psammitichus.	Deioces.	Phorbas.
		Pharao Nechao.	Med. & Perf.	Megacles.
		Psammis.	Phraortes.	Diognetus.
		Apries.	Cyaxares.	Phereclus.
		Amasis.	Astyages.	Ariphron.
		Tyriorum	CYRVS.	Thespiens.
		Reges:		Agamestor.
		Abibaal.		Aschylus.
		Hiram.	Lydorum	Alcmaeon.
		Baleazar.	Reges:	Macedonum Reges :
		Abdastartus.	Ardys I.	1 Caranus.
		Astartus.	Alyattes I.	2 Cœnus.
		Aserumus.	Meles.	3 Thurimas.
		Pheles.	Candanles.	4 Perdiccas.
		Ithobalus.	Gyges.	5 Argæus
		Badexorus.	Ardys II.	Lat.Reg. in Her.
		Mattenus.	Sadyattes.	Aeneas.
		Pygmalion.	Alyattes II.	Ascanius.
			Cræsus.	Sylv. Postumus.
				Aeneas Sylvius.
				Latinus Sylvius.
				Alba Sylvius.
				Attius Sylvius.
				Capys.
				Carpentus.
				Tiberinus.
				Agrippa.
				Aremulus.
				Avocentinus.
				Prcas.
				Amulius.
				Olympionicarum Catalogus.
				Olympiade
				1 Coræbus.
				2 Antimachus.
				3 Androclus.
				4 Polychares.
				5 Eschines.
				6 Oebotas.
				7 Daicles.
				8 Anticles.
				9 Xenocles.
				10 Dotades.
				11 Lcochares.
				12 Oxythemis.
				13 Diocles.
				14 Dasmon.
				15 Orsippus.
				16 Pythagoras.
				17 Polus.
				18 Tellis.
				19 Menon.
				20 Atheradas.
				21 Pantacles.
				22 Pantac. II.
				23 Icarus.
				24 Cleoptolem.
				25 Thalpius.
				26 Callisthen.
				27 Eurybates.
				28 Chionis five
				29 Chionis II.
				30 Chionis III
				31 Chionis IV.
				32 Cratinus.
				33 Gyges.
				34 Stomas.
				35 Sphærus.
				36 Phrynon.
				37 Euryclides.
				38 Olyntheus.
				39 Rhipsolcus.
				40 Olyntb. II.
				41 Cleondas.
				42 Lycotas.
				43 Cleon.
				44 Gelon.
				45 Anticrates.
				46 Chrysamax.
				47 Eurycles.
				48 Glycon.
				49 Lycinus.
				50 Epitclidas.
				51 Erorosthen.
				52 Agis.
				53 Agnon.
				54 Hippostrat.
				55 Hippost. I.
				56 Phædus.
				57 Laodromus.
				58 Dioguenus.
				59 Archilechus.
				60 Apellus.
				FINIS.

In BASILICA sive Tertiam CHRONICI Partem INDEX Alphabeticus.

Numerus Annum Mundi indicat.

A

Abaris Hyperboreus, 3237. an Pythagoræ
Abastartus, Tyri rex, 3442
Abia vel Abiam, Roboami F. rex Juda, 3041
Abiathar Achimelech Sacerdotis F. 2934
Abibaal, Hiram pater, Tyrionum rex, 2950
Abigail Davidis vx. 2942
Abilai, Joabi frater, 2946
Abner, Saulis Strategus, 2946
Absalon, ob cædem fratris exulat, 2959.
In patrem Davidem conjurat, 2964
Acanthus, in Stadio nudus cucurrit, 3285
Acastus, archon. Ath. 2956
Achab, Idolum Astarta coluit, 3080
In Bello vulnératus, obit, 3100
Achaz, rex Juda, 3262. Ab Assyriis
auxilia petit, 3264. Damascum proficiscitur,
3265
Achimelech Sacerdos, Davidem excipit, 2932
Achis Philistæorum rex, Davidem profu-
gum suscipit, 2942
Adiabene, Assyriæ pars, unde dicta,
3187
Adramyttium, conditum à fratre Cræsi,
3446
Ælana, urbs in Sinu Arabico, 3007
Æolicæ Coloniae, in Asiam deducta, 2917
Æolicæ urbes duodecim in Asia, 2990
Æpytus Cresphontæ F. in Messenia regnat,
2930
Æschylus, arch. Ath. 3228
Æsimides, arch. Ath. 3258
Æsopus, occiditur, 3441
Æthiopes, Fudæam invadunt, 3053
Agamestor, arch. Ath. 3207
Agarista, Clisthenis tyranni Filia 3443
Agasicles, Lacedæmon. rex, 3456
Agilas, Corinth. rex, 3083
Agelaus, Corinth. rex, 2976
Agemon, Corinthiorum rex, 3173
Agésilæus, Lacedæmoniorum rex, 3048
Agis Eurysthenis F. Laced. rex, 2940. He-
lotas in servitutem redegit, 2945
Agrippa Sylvius, Latinorum rex, 3089
Ahazias, vide Ochozias.
Alba Sylvius, Latinorum rex, 2978
Alba Longa, diruta à Tullo Hostilio, 3350
Albani, victi à Romanis 3351
Alcæus poeta, Pittaci inimicus, 3393.
Stasitorica scripsit, 3401
Alcámenes Telecli F. Laced. rex, 3192
Alcander, Lycurgi oculum excussit, 3132
Alcetas, Macedonum rex 3423
Alcidamidas Messenius, Rhegium commi-
gravit, 3262, 3339
Alcmæon, Archon. Ath. 3246
Alcmæon alter, à Cræso ditatus, 3455
Alcmæonidarum Familia apud Ath. 3405
Alcman poeta 3333
Aletes Heraclida, Corintho potitus, 2914.
Atticam cum Dorienſibus invadit, 2935
Alexander, Corinthi rex, 3190
Althæmenes Temeni Nepos, coloniam in Cre-
tam deduxit, 2947
Alyattes, Lydorum rex, 3247
Alyattes Secundus, 3389. Bellum inferi
Mileſiis, 3395. Pacem eis concedit, 3397.
Ionias urbes oppugnat, 3412. Canes in præ-
lium eduxit, ibid. Deliquio Solis terretur,
3424. Fœdus cum Astyage fecit, 3453

Amasis, Ægypti rex, 3426. Ejus Pelvis, ibid.
Amazias, rex Juda, 3157. Deos Idumæo-
rum adorat, 3168. Victus bello, captusque,
3169. Dimissus, 3171. Occiditur, 3181
Aminocles Corinthus, naves triremes fecit,
3243, & 3301.
Amnon, Davidis F. primogenitus, 2957.
In convivio occiditur, 2959
Amon, rex Juda, 3359
Amphictyones, bellum suscipiunt contra sa-
cilegos, 3411. Supplicium sumunt de
Crissæis, 3418
Amphilytus, vates, 2454
Amulius, Latinorum rex, 3209
Amyntas, Maced. rex, 3452
Anacharsis, Athenas venit, 3413. In patri-
am reversus, à rege Scytharum interficitur,
3450
Anacyndaraxis, Sardanapali pater 3166
Anaxandrides, Lacedæmoniorum rex, 3456
Anaxidamus Lacedæmoniorum rex 3320
Anaxilas, Rhegii rex, ad se accessit exules
Messenios, 3339. Zanclem expugnatam illis
tradit, 3341
Anaximander Mileſius nascitur, 3395. Obit,
3458
Anchiale & Tarsus, à Sardanapalo condita,
3187
Anchionis, vide Chionis.
Ancus, Rom. rex, 3365
Andræmon Codri F. Lebedi conditor, 2948
Androcles Messenius in seditione perit, 3262
ejus posteritas, 3282
Androclus Codri F. Ephesi conditor, 2948
ANNI Forma apud Romanos correctæ, 3292
Annyi Magistratus Athenis constituit, 3318
Antander Messeniorum dux, 3266, 3274
Anrimenidas, Alcæi frater, 3393
Antiochus Herculis F. Heros eponymus 2914
Antiochus Philæ F. Messeniorum rex 3262
Antiphemus Rhodius, Gela conditor, 3328
Apœcus, Teon condidit, 2948
Apollo Delphicus, læsus à Cirrhæis, 3411.
Ejus Oraculum pristina libertati restitutum,
3418
Apries, Ægypti rex, 3402. Regno priva-
tur, 3426
Aplander, archon. Atheniensis 3298
Ara Eumoniidum, 2935
Ara Ignoti Dei, 3410
Ara Ditis, 3439
Arbaces Medus & Belesis Babylonius conspi-
rant contra Sardanapal. 3183, 3184, 3186
Arca Dei, huc illuc translata, 2923, 2924,
2932. Sionem deducitur, 2952
Arca, in qua Cypselus servatus, Jovi dedicata,
3350
Arceſilaus Batti F. Cyrenes rex, 3389
Archelaus, Lacedæmoniorum rex 3092
Archias Corinthius, Syracusarum conditor,
3272
Archidamus Theopompi Lacedæmoniorum
Regis F. 3282
Archilochus, poeta, 3305
Archippus, arch. Ath. 2992
Arctinus, poeta, 3237
Ardys, Lydorum Rex primus, 3211
Ardys II, Lyd. rex, 3328
Aremulus Sylvius, Latinorum rex, 3129
Arganthonius, Tartessus rex, 3382. A-
micus Phocænsibus, 3462. Annos octoginta
regnavit, ibid.

S

Argens, Macedonum rex, 3320
Arimaspi, pop. 3445
Arion, à Delphino servatus, 3381
Ariphron archon. Ath. 3160
Aristæas, qui Arimaspea scripsit, 3445
Aristocrates Arcadum rex, Messenios prodi-
dit, 3323. Lapidatur, 3338
Aristodemus Messenius, filiam pro salute pa-
puli immolat, 3269. à Messenii. rex e-
ligitur, 3275. Prosperè pugnat contra Lac.
3278. Ad filia tumultum se occidit, 3281
Aristomedes, Corinthiorum rex, 3139
Aristomenes, Messeniorum Dux, 3320, 3321.
Superat Lacedæmonios, 3322. ab hosti-
bus captus, elabitur è carcere, 3336. Filias
suas collocat maritis nobilibus, 3341. Mori-
tur, ibid.
Ariston, Laced. rex, 3456
Aristoteles, qui & Battus, Cyrenes conditor,
3389
Aryene Cræsi soror, nupsit Astyagi, 3453
Ara, rex Juda, 3057. Syrorum aperitur contra
Baasam, 3059. Ob id reprehenditur, 3061.
Pedibus agrotavit, 3081
Asaël, Joabi frater, 2946
Asar-chaddon Senacheribi F. an sublatu à
Merodaco Babylonio, 3301
Afcra, Bœotia pagus, ubi Hesiodus educatus,
3199
Alerumus, Tyri rex, 3051
Athera Ebraeis, an Lucum significet, 3043
Afinxi, sedibus pulsi ab Argivis, 3234
Aflon-gaber, locus juxta Mare Rubrum
3007
Aknapper, an Senacheribi Filius, 3301
Assyriorum Imperium, à Medis eversum,
3186
Assyriorum Regum nomen, 3241
Astacus urbs condita in Bithynia, 3293
Astarte, Sidoniorum Dea, 3018
Astartus, Tyri rex, 3039
Astivares, qui & Cyaxares 3396
Astyages Cyaxaris F. Medorum rex 3412
Ejus Somnia, 3424. Deliquio Solis terri-
tus, cum Alyatico fœdus init, 3424, 3453.
à Cyro superatus, 3446
Alveros sive Assuerus, vel Astivares, variè
effertur à Grecis scriptoribus, 3402, 3447
Athalia Achabi filia, Foramo Josaphati F.
nupsit, 3100. Mortuo Ochozia filio suo Reg-
num Juda occupat, 3114
Athenienses, morte Codri, liberantur,
2935. Archontas perpetuos creant, 2936
Deinde Decennales, 3248. Demum Annuos,
3318. Trifariam divisi sunt 3425
Attius Sylv. Latin. rex 3017
Attyria, Assyria, 3187
Atys Cræsi F. 3453
Aventinus Sylvius, Latinorum rex, 3142
Autolycus, Sinopes urbis conditor 3374
Automenes, Corinth. rex, 3226
Azotus urbs ab Assyriis oppugnata, 3273.
Obsessa à Psammithico, & post XIX annos
expugnata, 3390
B
Baal (& Baalim) idolum, 3043. Baalis
Sacerdotes occiduntur, 3095. ejus & Edes
incenditur, 3114
Baasa, rex Israel, 3045. Asam Regem Ju-
da bello infestavit, 3058
Babylon, magnificè extructa, 3431. Inex-
pugnabilis

I N D E X.

pugnabilis censetur, 3463. à Cyro capi-	Charops, archon Ath.	3248	nat, 3465. Euphraten per fossas derivat in
tur, 3465	Cheminis, Ægypti rex,	2946	paludem, & Babylonem capit, ibid.
Babys, Pherecydis pater,	Chilon Laced. Sapiens, 3412. Ephorus	3449	Κύς & Cores, quid significant, 3446
Bacchiadarum Regnum luxuriâ dissolutum,	Chionis Lacon, quater Olympionices	3337,	
3350	3338, 3339		D
Bacchis, Corinthi rex, à quo Bacchiadæ	Chius, insula & urbs Ionica,	2948	D Aicles Olympionices, primus coronatur,
dicti posteri,	Chuthæi, in Samariam traducti,	3282	3253
Bactriani, deficiunt à Sardanapalo,	Cimmerii, Asiam incursant, 3309. Sar-		Damagerus Rhodius, filii gener Aristomenis,
3184	des capiunt,	3374	3341
Badezorus, Tyri rex,	Cinathon Laced. poeta,	3248	Damascus urbs, capitur ab Assyriis, 3265
3011	Cirrhæi sacrilegi, 3411. Ab Eurylocho		Damafichthon Codri F. Colophone regna-
Beleazar, Tyri rex,	sublati,	3418	vit, 2948
3093	Cis, Saulis pater,	2923	Damascus Codri F. Attica colonia Dux,
Balsasar Babylonem regnat,	Cisus Temeni F. Ægyptum in Messeniam		2948
3446	reducit,	2930	Damis, Messeniorum dux,
Occiditur,	Clazomenæ, urbs Ionum	2948	3278
3447	Cleobulus Lindus, Sapiens, Mide Epita-		Daniel Puer abductus Babylonem, 3397. E-
Baltasar, Danielis nomen, unde,	phium fecit, 3308. Minervæ Templum		ducatus in Schola Chaldaeorum, 3400. Somni-
3446	instauravit 3412. Ænigma ejus, ibid.		um Nabuchod. explicat, 3430. Ejus Visio
Bamoth, quid,	Ejus Filia,	ibid.	de Ariete & Hirco,
3043	Cleonnis Messenius,	3267	3444
Basileus, Atheniensium magistratus,	Clidicus, archon Ath.	3268	Darius Medus Asveri F. quem Nabuchodo-
3318	Clisthenes, Sicyoniorum tyrannus, 3411. Py-		nosor præfecit Assyriae provinciae, 3402.
Bartus Theraus, Cyrenes conditor, 3389.	thionices,	3423	Post Balsasarem Babylonem regnat, 3447.
Vocis vitium ex insperato sanat,	Cnopus Codri F. Erythras coloniam dedu-		Fuit Astyagis Frater, ibid. Nabonitus, &
ibid.	xit,	2948	Labynitus nominatur, ibid. à Cyro victus,
Bel, Lebo, Nebo, idem,	Codrus Ath. rex pro patria se devovit,	2935.	3463. Cyro se tradit, & Carmaniae præficiunt,
3446	unde nomen habuerit,	2948	3465
Beleus Babylonius, contra Sardanapalum	Coenus, Maced. rex,	3220	David nascitur 2914. Profugit ad Achis
conspirat cum Arbace Medo,	Colophon, urbs Ionica, 2948. Equitatu		2942. regnat Chebrone, 2944. Toto regno
3183	præstabat,	3412	Israëlitico potitur, 2951. Prosperè præ-
Bellum, quod Peloponnesii Atheniensibus	Corcyra, à Corinthiis occupata,	3298	liatur, 2953, 2954, 2955. Moritur, 2984
intulere,	Corinthus urbs, ab Aleie occupata, 2914.		Deioces, Med. rex
2935	Cur Διδς Κόρυδος dicta,	ibid.	3296
Bellum Messeniæ Primum 3262. Alter-	Corcebus, Olympionices primus	3229	Deiphontes, uxorem Hyrnesthonem amittit,
rum,	Creontiades, Phocænsium Dux,	3464	2915
3320	Creophylus, Homeri amicus, an Occhalia		Demaratus Corinthius, in Italiam migrat,
Bellum Thyreaticum,	auctor,	3121	3351.
3270	Cresus Ephesiæ Dianæ templum extruxit	2948	Pater Tarquini Prisci, ibid. Quomodo
Beltis, Deæ nomen	2948		potentiam consecutus apud Rom. 3389
3446	Criſſa urbs, eversa	2418	Dianassa, Lycurgi Lacedæmonii mater,
Belzebub, demon, quem Ochozias consu-	Critheis, Homeri mater,	2920	3079
luit,	Croesus Allyatæ F. Lydorum rex, 3446.		Dido, condit Arcem Karthaginis, 3132
3101	Bellum Ephesiis infert 3448. Gentes in-		Didymæus Apollo,
Benhadad, Damasci rex, 3059. Israëli-	tra Halyn omnes subegit,	3449	2948
tis bellum infert, & in fugam vertitur,	Cyros infensus Astyagis causâ, 3453. Con-		DIEI divisio in Partes, quæ Horæ vo-
3096. Achabo supplicat, 3097. Moritur,	sulit Apollinem Delphicum, 3455. Halyn		cantur,
3113	transgressus, 3458. Cum Cyro configit, &		3288
Berytus urbs, unde dicta,	Sardes regreditur, 3459. à Cyro capitur	3460	Diognetus, Archon. Ath.
2950			3114
Bethel, ironice Beth-aven dicitur,	Croton urbs conditur	3302	Dius, Hesiodi pater
3027	Cudrelus Codri F. Myuntis conditor,	2948	3199
Bethſabe, Salomonis mater,	Cuma, urbs Æolica, Phriconitis dicta,		Dorientes Atticis bellum inferunt,
2957	2917, 2972		2935
Bias Prieniensis, patriam suam adversus	Cumæ, urbs Italia,	2954	Doryſſus, Lac. rex,
Allyatem tutatus est, 3412. Cræsum	Cyaxares, Medorum rex, 3372. Ninum		3019
à compingenda Classe deterruit,	obsidet, 3374. Superatur à Scythis, ibid. So-		Draco Ath. legislator,
3448	cus Nabuchodonosoris, 3396. Ninum		3381
Bithyni, origine Thraces,	evertit, 3402. Astivares appellatur, &		Ejus leges pleræque Solon rescidit,
3293	Asveros,	3447	3411
Bocchoris, Ægypti rex	Cylon Atheniensis, diavulo Olympico victor,		Dyrachium, urbs,
3237	3365. Tyranidem affectat, 3405. Supplex		3378
Booz, Davidis proavus,	occiditur,	ibid.	
2914	Cylonium Piaculum,	3405	E
Borsippa, urbs Babyloni vicina, 3431.	Cypselus, Corinthiorum Tyrannus, 3350		E Cbatana, Medorum Regia, 3187, 3296
In eam confugit Nabonitus, 3463. à Cy-	Cypselidarum Imperium, quot annos per-		Echelatus Orestæ Nepos, in Asiam de-
ro expugnata	manſerit,	3420	duxit coloniam,
3465	Cyrbes & Axones, an distinguatur, 3411		2917
Branchidarum Oraculum,	Cyrene in Libya cond.	3389	Echeſtratus, Lac. rex,
2948	Cyrus Astyagis ex Filia Nepos, expositus		2947
Briges, è Thracia cum Rege Mida transie-	nutritur à cane, 3424. Agnitus, ablegatur		Eclipsis Solis, in conceptione Romuli, 3234
runt,	in Persiam, 3434. Regnum avo eripit,		Eclipsis Solis, quam Thales prædixit, 3419
3308	3446. ejus somnii, ib. Cræſo occurrit, 3459.		3414
Byrsa, Arx Carthaginis, à Didone ex-	Exercitum in Lydiam ducit, ibid. Sardeis		Eclipsis Luna, Babylonem observata, 3284,
structa,	capit, 3460. Milesios recipit in amicitia-		3285
3132	tiâ, ibid. Cur mulus apelletur, 3463.		Ection, Cypseli Tyranni pater
Byzantium conditur	In Babyloniam proficiſcitur ibid. Gyndi		3350
3347	fluvio irascitur, ibid. Darium Medum prælio		Egertilus, Ionum Dux, in Chium dedux-
Byzas, Megarenſium Dux, qui Byzantio	vincit, ibid. Borsippenam Arcem expug-		it coloniam
nomen dedit,			2948
ibid.			Eira, Mons & urbs Messeniæ, diu obsidetur
			à Lacedæmoniis, 3323. Capitur,
C			3337
C Aduidas, Scytharum rex, Anacharsidis			Ela Baasæ F. rex Israël, à Zimri occisus,
Frater,			3068
3450			Elatus, Ephorus primus apud Laced.
Camarina condita, 3406. à Syracusiis e-			3256
versa,			Elias, Propheta, 3092. Viduæ filium mor-
3453			tuū suscitatur, 3093. Pluviam impetrat, 3095
Cambyſes, Cyri pater,			Ignem celo deducit, 3101. In cælum assum-
3424			tus, ibid. An venturus in fine Saculorum,
Candaules, Lyd. rex,			ibid. Ejus. epistola ad Forum,
3273			3110
Capetus, Latin. rex,			Elisæus Propheta, pueris ob probum maledi-
3069			cit, 3101. Oleum viduæ multiplicat, 3102.
Captivitas Decem Tribuum Israël,			Sunamitidi filium promittit, 3103. Prænu-
3281			ciat annos septem steriles, 3106. Ejus obi-
Captivitas Juda,			it
3396			
Caranus, Macedonum rex primus			
3192			
Cardiceas, Med. rex,			
3284			
Carpentus, vide Capetus.			
Carnia, Festum Laced.			
3329			
Carthago cond. 2966. unde appellata, ibid.			
Census, Romæ institutus à Servio Tullio,			
3439			
Cerynes Temeni F. à Deiphonte interfectus,			
2915			
Chalcedon cond.			
3330			
Chalcedonii, cæci,			
3347			
Charilaus, sub Licurgi tutela, 3107. Quando			
regnare cœperit, 3114. Quot annos regna-			
verit, 3132. à Tegæis capitur,			
3192			
Charillus, vide Charilaus.			

I N D E X.

ius, & Sepulcrum magnificum, 3165	stygis Cyro tradit, 3446. Camelos equi-	Joas Joachaz F. rex Israël 3156. Syros ter
Elifla, vide Dido.	tarui Lydorum opponit, 3459. Mittitur ad	vicit, 3165. Amaziam bello cepit 3169
Elulæus, Tyræ rex, 3282	subigendam Ioniam, 3461. Oppugnat ur-	Joiada Summus Sacerdos Aihaliâ depositâ
Emperamus Lacedæmonius Eiran capit, 3337	bes Ionicas, 3462	Regnum Juda restituit Joaso, 3120. vixit
Enemestlar, Assyr. rex, 3281	Hazaël, Syriæ rex, 3113. In Israëlitas	annos centum & triginta, 3153
Epebolus, Mess. vates, 3269	crudelis, 3115. Joasum, & Joachazum in-	Jonas Ninivitis exitium denunciat, 3171
Ephelus, urbs Ionica, 2948	festat, 3154	Jonathan Philistæos clade afficit, 2925. E-
Ephesinæ Dianæ templum, ibid.	Hecatus, vates Laced. 3322	jus erga Davidem fida amicitia, 2932
Epidamnus urbs, 3378	Hellanodicæ 3425	Iones ducibus Codridis, in Asiam migrant,
Epimenides, Athenas lustrat, & Scelus	Helos, urbs Laconicæ 2945. Eversa 3229	2948. Eos Cyrus sollicitat, ut à Cræso de-
in cade Cylonis admissum expiat, 3410. So-	Helotæ, servi Lacedæmoniorum 2945. Mi-	ficiant, 3459. Serò legatos ad Cyrum mit-
lone usus est familiariter, ibid.	litant, 3322	tunt, 3460. Eorum urbes oppugnat Har-
Eratus, Argivorum rex, 3234	Hephziba, Esaia filia, an Manassæ Regis	pagus, 3462
Erythræ, urbs Ionica, 2948	mater, 3309	Joram Achabi F. rex Israël 3101. Bello con-
Eryxias, arch. Ath. 3308	Hesiodus, Dii Cumæi F. 3199. An Ho-	tra Syros vulneratur, 3114. à Jechu inter-
Esaïas Propheta, 3223. occiditur jussu Ma-	mero æqualis, ibid. Ejus percussores puni-	ficatur, ibid.
nassæ Regis Juda, 3309	untur, 3228	Joram Josaphati F. rex Juda, 3106. Fratres
Elar-chaddon, vide Asar-chaddon.	Hezekias, rex Juda, 3275. Tributum ne-	suos occidit, 3109. Ejus Familia in capti-
Erb-baal, vide Ithobalus.	gat Assyrio 3287. Senacherib ei minatur,	vitatem asportatur, 3110
Eudemus, Corinth. rex, 3114	Esaïas latum affert nuncium, 3288. O-	Ios insula, in qua sepultus Homerus, 3093
Euergetidas Messenius, 3337, 3338	pæ suas ostendit Babylonis, 3289	Josabetha Joiadæ uxor, Joasum servavit
Euilmerodach Nabuchodonosoris F. Babylone	Hilkias, librum Legis Mosaicæ reperit, 3378	3120
regnat 3440. Jechoniam educit è carcere,	Hilotæ, vide Helotæ.	Josaphat Asæ F. rex Juda 3083. Affinita-
3441	Hippasus, Pythagoræ proavus 3438	tem contraxit cum Achabo 3080, 3100
Eumelus Corinthius, poëta historicus, 3237	Hippias Pisistrati F. 3454	Josephi Historici Opinio de Dario Medo con-
Eumenidum Ara Athenis, 2935	Hippocles, Cumarum in Italia conditor,	futata, 3447
Eumetis, Cleobuli filia, ænigmatum poë-	2954	Josias, rex Juda, 3361. Paschacelebrat,
tria, 3412	Hippoclidæ Atheniensis, Agaristæ proci,	3379. Prælio contra Pharaonem vulneratus
Eunomus, Laced. rex, 3019. Ex secunda	3443	obit 3392
uxore Lycurgum genuit, 3048. mors ejus,	Hippocrates, Pisistrati pater, 3412, 3425	Jorham Ozia F. rex Juda, 3247
3100	Hippomenes, archon Ath. in filiam crudelis,	Iphitus, Ludos Olympicos instaurat, 3229.
Euphaës, Messeniorum rex, 3262, 3266,	3278	Consulit Apollinem de coronandis Victori-
3267. Ejus mors, 3274	Hiram, Tyrionum rex, 2977. Salomonis a-	bus, 3249
Euphrates Fluvius, à Cyro per fossas deriva-	micus, 2988	Isboeth, Sauli successit, 2944. Occiditur,
tus in paludem, 3465	Homerus nascitur, 2990. Cum Mente na-	2951
Eurycrates Polydori F. Lacedæmoniorum	vigat, 3030. Ejus cecitas, ibid. Mors e-	Iseliceus, Sybaridis conditor 3287
rex, 3282	jus, 3093. Eum multa urbes sibi vindi-	Isthmus inter Ægyptum & Mare Rubrum
Euryleon, Laced. dux 3267	cant, ibid.	perfossus, 3390
Eurylochus Theſſalus, Novus Achilles, 3418	Homicidium puniunt etiam in Brutis, 3381	Ithobalus Tyri rex, Jechabæ pater, 3061.
Europus, Maced. rex, 3397	Hophræ, vide Apries.	Ithobalus alter, 3426
Eurypon Laced. rex, 2947. Popularis au-	Horatii tres fratres, 3351	Ithome urbs Messenia, 3268. Deseritur à
ra captator, 3122	Horologii inventio, 3288	Messenis, 3281. Diruitur à Lacedæmoniis
Excelsa prohibita, postquàm Salomon exstrux-	Hortus pensilis, quem fecit Nabuchodonosor	3282
it Templum, 3043	3431	Ixion, Corinthi rex 2939
Ezechias, vide Hezekias.	Huzzias, vide Ozias.	
Ezechiel puer abductus Babylonem, 3397.	Hyperborei, Græcis benevoli, 3237	L
Prophetare incipit, 3409	Hyrnetho Temeni filia, vi aufertur marito,	Labda, Cypseli Corinthiorum tyranni ma-
	2915	ter 3350
F	I	Labotas, Laced. rex 2982
Ferri candentis massa, in mare projecta à	Bycus, poëta, 3451	Labynitus, vide Darius Medus.
Phocæensibus, 3464	Idumæi deficiunt à Rege Juda, 3106	Lacedæmonii, ante Lycurgum pessimè gu-
G	Jechonias Joakimi F. 3397. Abducitur Ba-	bernati, 3122. Ephoros instituunt, 3256.
Gabaon urbs, ubi Deus apparuit Salomoni,	bylonem, 3404. In honore fuit apud Na-	uxores suas prostituunt 3278. Ad dolos
2984	buchodonosoris Filium, 3441	conversi 3286
Galæa, navis, 3243	Jechu, duos Reges interficit, & succedit Jora-	Larissa, urbs Æolica 2972
Gela urbs condita, 3328	mo, 3114	Latinus Sylvius rex 2928
Geres Bæotius, Teon deduxit coloniam,	Jeremias propheta, 3374. Ejus liber prophe-	Lebedos, urbs Ionica 2948
2948	ticus crematur 3396. Mittit epistolam ad	Leges Lycurgi 3122
Gindes fluvius, multatus à Cyro, 3463	captivos, 3405. Carceri includitur, 3413.	Leges Solonis 3411
Gnurus, Anacharsidis pater, 3450	In Ægyptum ire cogitur, ibid. Apria Regis	Leocrates, arch. Ath. 3288
Godolias, præfectus Judææ, 3415	interitum prædixit, 3426. Mors ejus, ibid.	Leon, Laced. rex 3456
Gorgus, Aristomenis Messenii Filius,	Jeroboam Nebati F. rex eligitur, 3024	Leonidas, invidet Lycurgo 3110
3336, 3337, 3339.	Jeroboam alter, rex Israël, 3171	Lesbus. Æolicarum urbium mater 2917.
Grais Echelati F. Coloniam deduxit in Asi-	Jerusalem, à Chaldaeis obsessa, 3412. Capi-	Habitata ab Æolensibus 2951
am, 2917	tur, 3415	Lesbius, cantor 3329
Grinus, Theræ rex, 3389	Jezabel, Ithobali Regis Filia 3061. Nabu-	Lescheus, poëta 3237
Gyges, Lydorum rex, 3290. Repulsus à	thum opprimat, 3098. Perit, 3114	Lipephile, Hippotæ mater 2914
Smyrnat 3327	Imbræus, fluvius in Samo, 2948	Locri, migrant in Italiam 3321
Gymnopædia, instituta à Lacedæmoniis,	Indathyrus, Scytharum rex, 3450	Lucretia, Numa uxor 3366
3334	Joab, Davidis Strategus, 2952	Lucumo, qui & Lucius Tarquinius 3351,
H	Joachas Jechu F. rex Israël, 3142	3389
Habbakuc propheta, 3353	Joachaz Josia F. captivus in Ægyptum ab-	Lucus, consecratus 3043
Hagnagora, Aristomenis Soror, 3337	ducitur 3393	Ludi Terentini 3439
Halicarnassus, unde dicta, 3093	Joakim Josia F. rex Juda, 3393. Babylonem	Ludorum origo à Lydis 3461
Harpagus Medus, Astyagis amicus, 3424.	abducitur, 3397. Babylone moritur, 3404	Lustrum, apud Romanos, an Olympiadi
Ori causâ punitus, 3434. Exercitum A-	Joas Ochozia F. rex Juda, 3120. Zachari-	Græcorum responderit 3229, 3439
	am Sacerdotem occidi jussit, 3153. Odium	Lycophron Periadri F. à Corcyraîs ne-
	incurrit, 3156	catus 3420
		Lycurgus

I N D E X.

Lycurgus Laced. Eunomi Regis F. 3079. Regnum fratris filio reddit 3107. Charilai intellectu omiffa, peregrinatur 3110. Homeri libros primus vulgavit 3121. Redit in pa- triam, ibid. Leges fert 3122. Cives in- gratos expertus est 3132. Extra patriam moriatur 3149	Myrina, urbs 2952 Myrsilus, vide Candaules. Myscellus, Crotonis urbis conditor 3302 Myus, urbs Ionica 2948	fit 3429 Orsippus, nudus cucurrit in Stadio Olymp. 3285 Oseas, propheta 3207 Oseas, rex Israel 3266. Tributarius Assyri- orum 3273. Non pessimus rex 3275. Con- spirat contra Assyrium 3279. Abducitur in captivitatem 3281 Ostia, urbs cond. 3385 Othryades Spartanus 3270 Ozias, rex Juda 3196. Lepra percussus 3242
Lycus fluvius, ad quem Ninos urbs condita 3187 Lydi à Cyro deficiunt, & ludicras artes exer- cere coguntur 3460, 3461 Lygdamis Syracusanus, pancratiasta primus 3357. Proceritas ejus ibid. Lygdamis, Cimmeriorum Dux 3374 Lygdamis Naxius, Pisistrati adjutor 3454	N Naama, Salomonis uxor prima 3024 Nabo, Babyloniorum Deus 3380 Nabonazar, Babylonis rex 3257 Nabonitus, vide Darius Medus. Nabopolassar, Babyl. & Assy. rex 3380, 3392. Moritur 3409 Nabuchodonosor Nabopolassari F. 3380. In Judæam ascendit 3394. Mittitur contra Sy- ros & Egyptios 3396. Joakimum abducit captivum 3397. Niniven subvertit, ope Cyaxaris 3402. Patri defuncto succedit 3410. Ejus somnium 3411. Ejus Statua aurea adoranda erigitur 3421. Alterum ejus Somnium 3430. Metamorphosis Ejus 3431. An humanam Formam amiserit 3433. In Regnum suum restituitur 3437. Armis domuit Ægyptum, & magnam Li- bya partem 3426 Nadab Jeroboami F. 3045 Nahum, propheta 3353 Nannus, Celtarum rex 3406 Naoclus Codri F. Tcon deduxit coloniam 2948 Naves Tiremes edificata à Corinthiis 3218, 3243 Necepsos, Ægypti rex 3333 Nechao, Ægypti rex 3338 Nechao II, Psammitichi F. 3390, 3392 Nemea, trieterica 3423 Nemorum instauratio 3438 Neriglissares, Babylonis rex 3442 Nicander, Laced. rex 3196 Nicomedia urbs 3293 Nileus Codri F. 2936. In Asiam deducit Ionas 2948 Ninos urbs (quæ & Ninive) ab Arbace oppugnata 3185. Capta 3186. Ejus ampli- tudo & Situs 3187. Quo anno capta à Cyaxare 3386. De Excidio ejus 3402 Niretis, Cyri uxor 3446 Nitocris, Nabuchodonosoris uxor 3431 Numa, Rom. rex 3291. An Pythagora auditor ibid. Annum correxit 3292 Numitor, Amulii frater 3209	P PAnthenæa, instituta Athenis 3439 Pancratiæ & Pentathli differunt 3297 Pantaleon, Pisæ rex 3361 Parphorus, Clazomenas condidit 2948 Partheniæ, Tarentum condidit 3298 Patreus, Patrarum conditor 2943 Pekach, rex Israël 3246 Pekachias, rex Israël 3244 Penthilus Orestæ F. coloniam deduxit in A- siam 2917 Perdiccas, Maced. rex 3271 Periander, Corinthiorum tyrannus 3381. Obit 3420 Perillus, ænei tauri fabricator 3441 Phalanthus, Partheniarum Dux 3298 Phalaris, tyrannus 3433, 3441. Perit 3457 Phalces Temeni F. Sororem marito aufert 2915 Pharao Necbo, Ægypti rex 3390. Invi- tus in Fossam arma convertit 3392. Occisus à Nabuchod. 3396 Phaelis urbs cond. 3328 Pheles, Tyri rex 3060 Phemius, Homeri præceptor 3010 Phereclus, arch. Ath. 3142 Pherecydes philosophus nascitur 3406. Fuit Pythagora præceptor 3461 Phiden, Arg. rex 3205. Mensuras &c. pri- mus instituit, ibid. Tyrannus fuit 3257. Submotus ab Eleis 3261 Phigalea, Arcadiæ urbs, capta à Laced. 3346 Philippus Argei F. Macedonum rex 3359 Philo Byblius, Interpres Sanchoniathonis 2950 Philogenes, Ionum dux, Phocæam condi- dit 2948. Philotas, Prienen cond. ibid. Phintas, Messen. rex. 3192 Phocæa, urbs Ionica 2948. Capta ab Har- pago 3462 Phocæenses, Massiliam condunt 3406 Ab Harpago oppugnati, patriam deserunt 3462. Pænos vincunt naumachia 3464 Phorbas, arch. Ath. 3052 Phraortes, Med. rex 3350. Persas subegit 3372 Phriconis vel Phricotis urbs unde dicta 2917, 2972 Phrynon Ath. Olympionices 3369. Victus à Pittaco 3398 Phul, Assyriorum rex 3241 Phya, mulier, quam Minervæ habitu Pisi- stratus ornavit 3433 Pindarus Ephesus 3448 Pisæi, Olympicum Agônâ administrant 3257, 3361 Pisistratus Atheniensis, Salaminem Megaren- sibus eripit 3410. Ejus nobilitas & Stratage- ma, quo tyrannidem constituit 3425. à Megacle ejicitur Athenis 3427. Redit, ductâ Megaclem siliâ 3433. Iterum ejectus, in Eubæam discedit 3443. Copias in Atti- cam ducit, & imperium recuperat 3454. In summâ senectute mortuus 3459. Ejus dili- gentia in Homeri libris colligendis & di- sponendis ibid. Pittacus
M Maacha, Roboami uxor 3041. Idolum ejus 3043 Madauces, Med. rex 3214 Magneia, urbs Asia 2949 Magnetum migratio 2949 Manasses, rex Juda 3304. captivus abducitur Babylonem 3326. Re- missus in regnum, abolet Idola 3327 Manticlus, vates 3338 Mandane, Cyri mater 3424 Marcius, Numæ gener 3366 Mardokempadus, Babylone regnat 3284 Massilia urbs, à Phocæensibus condita 3406, 3464 Mattenus, Tyri rex 3100 Matthanas, Sedekias 3404 Mazares, à Cyro in Lydiam missus 3461 Medidus, Med. rex 3244 Medon Codri F. archon primus Atheniensis um 2936 Megacles, archon Ath. 3083 Megacles, archon annuus, Cylonem truci- dat 3403. Filiam dat Pisistrato 3433 Megaridem Dorienfes sibi vindicant 2935 Megasthenes, Cumarum conditor 2954 Melanchrus tyrannus, Lesbos expulsus à Pit- taco 3393 Melas Antassi F. receptus ab Alete Rege Corinth. 2914 Meles, Lyd. rex 3261 Melesigenes Homerus 2990 Menachem, rex Israël 3234 Mentes, naucerus, cum quo Homerus navi- gavit 3030 Mentor, Homerum agrotantem curavit 3030 Merodach, Babylonis rex 3289 Merope, filium percussura, agnovit 2930 Merres, Ægypti rex 3313 Melscha, Moabitarum rex, filium sacrificat 3102 Messana, Siciliæ urbs, quæ prius Zancle 3345 Messenii, Lacedæmonios vincunt 3278. Tan- dem bello domiti sunt 3282. Iterum victores 3322. Fraude superantur 3323. Profu- gi, in Italiam vocantur 3339 Metius, Albanorum dux 3351 Micheas, propheta 3275 Midas, Gygæ antiquior 3290. Ejus collo- quium cum Sileno 3308. Ejus Votum, Au- res, & Mors ibid. Migdol, locus ubi Fossas pugnavit contra Pharaonem 3392 Miltiades Atheniensis, Chersonesi tyrannus 3455 Mimnermus poeta 3377 Minæi, Arabes 3196 Mnesarchus, Pythagora pater 3438 Mochus, Physiologus 3461 Morgetes, pop. 3339 Moria, mons 2988	O Obadias, Achabi Regis Dispensator 3102 Ochozias Achabi F. 3100. Mittit ad ca- piendum Eliam 3101 Ochozias Forami F. rex Juda 3113. à Je- hu occiditur 3114 Olympiadum Initium 3229 Olympias, quo sensu quinquennis dicta ibid. Olympiades duæ, non relatæ in Fastos 3361 Olympiorum Præsides, Hellanodice 3419 Omri, rex Israël, Socer Josaphati 3073 Onomacritus, poeta 3425 Ophioneus, vates 3275 Ophir, ubi 3007 Opiletis Minerva 3132 Oraculum Dodonæum, Alete datum 2914 Oraculum Delphicum datum Dorienfis 2935. De Lycurgo Lacedæmonio 3122. Datum Messeniis 3269. Lacedæmonis 3280. Iterum Messeniis 3281. Iterum Lacedæmonis, de Duce belli Athe- nis arcessendo 3321. Messeniis exulibus 3339. Ectioni 3350. Soloni 3411. Mi- lesis, de aureo Tripode 3419. Cræso 3455. De mulo regnante apud Medos ibid. Orestis Ossa translata Lacedæmonem 3457 Orpheus poeta, qui Argonautica scrip-	

I N D E X.

Pittacus nascitur 3353. Lesbo tyrannum expellit 3393. Mitylenæos regit, 3398. Phrynona superat, ibid. Ejus exercitum, mola, ibid. Moritur 3435
 Plutarchus, pugil 3233
 Polemarchus, Atheniensium magistratus 3318
 Polydectes, Laced. rex 3100
 Polydorus, Laced. rex 3262
 Polyphontes, Cresphontis viduam duxit 2930
 Polyzelus, historicus, Ibyci pater 3451
 Pompilia, Numæ filia, Anci Regis mater 3366
 Pontifex, à Numa constitutus 3291
 Priene, urbs Ionica 2948
 Procas, Latin. rex 3186
 Procles ante fratrem Eurysthenem obiit 2940
 Procles Pityrei F. Ionas in Samum deduxit 2948
 Promethus Codri Filius Colophone regnavit 2948
 Protis, Massiliæ conditor 3406
 Prumnis, Corinth. rex 3013
 Prytanis, Laced. rex 2982
 Πρωταγὼς Corinthiorum magistratus 3226
 Psammis Ægypti rex 3396
 Psammitichus Ægypti rex 3346
 Pycimede, Hesiodi mater 3199
 Pygmalion, Tyri rex 3106. Didonis frater 3132
 Pylæ vide Thermopylæ.
 Pylagorarum officium 3418
 Pythagoras Lacon, Numæ αὐτοχρον 3289, 3291
 Pythagoras, pugil 3417
 Pythagoras philosophus, nascitur 3438. Ægyptiorum & Magorum disciplinam hausit 3461
 Pytharatus, Messen. dux, 3267
 Pythia, in Apollinis honorem renovantur 3418, 3419. Eorum Præsides, Amphictyones ibid.
 Pythionice, lauro coronati 3423

Q

Quinquentium 3297
 Quirinus, unde 3290

R

Rabba, urbs 2955
 Rabfaces, Senacheribi legatus ad Hezekiam 3288
 Rachab, Davidis abavia 2914
 REGNUM Hebræorum dividitur in duo regna 3024
 Remus, Romuli frater 3253
 Rezin, Syriæ rex 3262
 Rhea Sylva 3205
 Rhegium, unde 3339. urbs condita ibid.
 Rhegnidas Temeni N. Phliumtem obtinuit 3438
 Rhetra, Reges Lycurgi 3122
 Roboam Salomoni succedit & Decem Tribus amittit 3024
 Roma condita 3251, 3252, 3253
 Romuli Conceptio 3233, 3234. Nativitas 3235. Mors 3290
 Rubrum mare celebre fecit Classis Salomonis 3007
 Ruth, Davidis proavia 2914

S

Sabacos, Ægypti rex 3346
 Sacadas, Pythionices 3419
 Sacæa, Festum Babyloniorum 3465
 Sadyattes, Lyd. rex 3377. Bellum infert Milesiis 3384

Salamis Insula, ab Atheniensibus deficit 3406. Recuperatur 3410
 Sallum, vide Sellum.
 Salmanasar Assy. rex, Israëlitas subjugat 3273. Regnum Israël funditus extinguit 3281. Bellum infert Tyriis 3282. Tra-duxit Chuthæos in Samariam ibid.
 Salmon, Davidis abavus 2914
 Salomon Davidis F. nascitur 2957. Patri succedit 2984. Fundamenta Templi jacet 2988. Ejus Classis ad Ophir missa 3007. Ejus Ecclesiastes 3022. Moritur 3024
 Samaria condita 3073. Obsessa à Syris 3111. Obsidione liberatur ibid. Capitur à Salmanasare 3281
 Samos, insula Ionica 2948
 Samuel moritur 2941
 Sanchoniathon, Historiam suam Abibalo dedicat 2950
 Sandanis, Cræso consilium salutare dat 3459
 Sappho, poetria 3401
 Saraïas, Sedekia legatus 3408
 Saraïas, Pontifex 3415
 Sardanapalus, Assy. rex 3166. In urbe Ni-uo obsidetur 3184, 3185. Ejus interiit ibid. Epitaphium 3187
 Sardes, Lydorum Regia, capta à Cimmeriis 3374. à Cyro capta 3460
 Sarepta, urbs 3093
 Sargon, Assy. rex 3269
 Sarvia, Davidis Soror 2946
 Saul, Ebræorum Rex primus 2923
 Saulius, Scytharum rex 3450
 Scythæ, Medos superant, & Asia potiuntur 3374. Interemti à Medis 3402
 Sedekias, rex Juda 3404. Obsidetur à Babylonis 3412. Abducitur captivus 3415
 Sellum, rex Israël 3233
 Sellum, Pontifex 3305
 Sellum Josia F. 3392. An regnaverit 3397
 Senacherib, Assy. rex 3287, 3288. Ejus clades ibid.
 Servius Tullius, Rom. rex 3427. Censum instituit 3439
 Sefac, Ægypti rex, invadit Judæam 3028
 Sefac, idolum Babyl. 3465
 Sesostris, Ægypti rex 3028
 Sethos, Ægypti rex 3346
 Sibylla Erythraea 3264
 Sibylla Cumæa 3425
 Sicharbas Didonis maritus 3132
 Sinope urbs condita 3374
 Sion Arx, à Davide capta 2952
 Smyrna, urbs Æolica 2948
 So, Ægypti rex 3279
 SOLIS Retrocessio 3288
 Solon, nascitur 3372. Probat Salaminem fuisse Atheniensium possessionem 3410. Introducit αἰσχρολογίας 3411. Causam Templi Delphici defendit ibid. Restitit Pisistrato 3425. In Ægyptum navigavit 3426. Cum Cræso congressus est 3449. Obiit in Cypro 3457. Ejus verba Cræsus à Cyro captus recordatur 3460
 Sonches, Sacerdos Ægypti 3426
 Sophonias, propheta 3353
 Sosarmus, Med. rex 3214
 Sous, Laced. rex 2940
 Spaco, Cyri nutrix 3424
 Stephinates, Ægypti rex 3325
 Stesichorus poeta, nascitur 3373. Honoratus à Phalaride 3445. 3449. Obiit ejus 3449
 Sybaris urbs cond. 3287
 Sybotas, Messen. rex 3192
 Syennesis, Cilicia rex 3453
 Syracusæ condita 3272

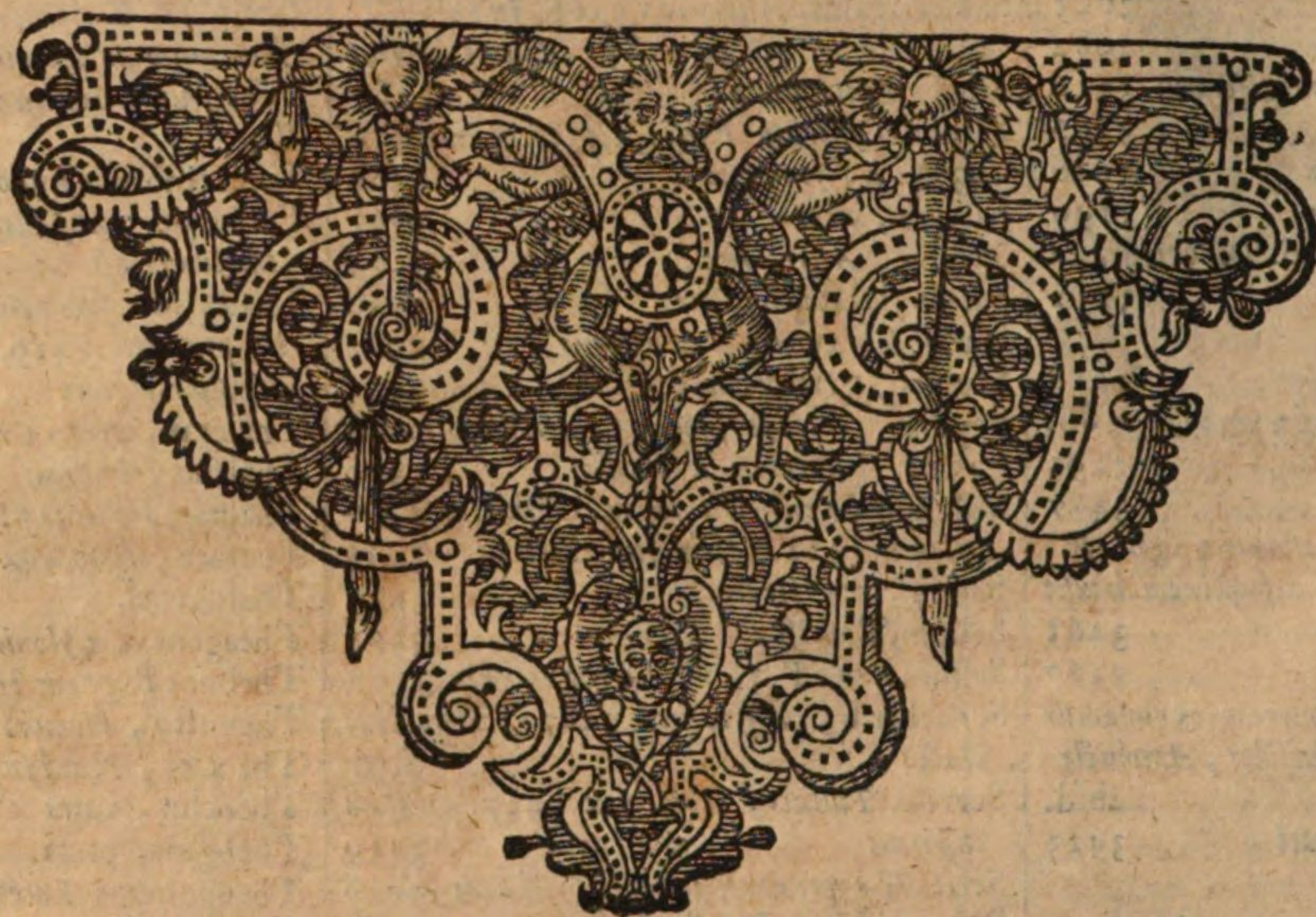
T

TAbalus Persa, cui Cyrus Sardeis commisit 3460
 Taras heros, qui nomen Tarento dedit 3298
 Tarentum, à Phalantho captum ibid.
 Tarquinius Priscus, Romanorum rex 3389
 Tarrutii mathematici sententia de Natali Urbis Roma 3252
 Tarsus condita à Sardanapalo 3187
 Tattius Sabinorum Rex cum Romulo regnat 3263
 Tegeatæ, Charilaum Regem Lac. vivum capunt 3192
 Teleclus Laced. rex 3152. Occiditur à Messeniis in Fano Dianæ 3192
 Telestes, Corinth. rex 3214
 Tementhes, Ægypti rex 3346
 Templi fundamenta jacta à Salomone 2988. Ædificatio absolvitur 2994
 Templum Salomonis incensum à Chaldæis 3415
 Templum Delphicum incensum 3457. Instauratum ab Alcmeonidis ibid.
 Teos, urbs Ionica 2948. Deseritur ab incolis 3462
 Terentinorum Ludorum Origo 3439
 Terpander musicus, Leges Lycurgi versibus complexus est 3122, 3329
 Thales Milesius nascitur 3365. Eclipsin Solis prædixit 3419. Halyn flumen Cræso διαστρόν fecit 3457, 3458
 Thaletas, poeta Cretensis 3110
 Thaletas, musicus 3333
 Thamar, Davidis filia 2957
 Tharaca, Æth. rex 3285
 Thasus cond. 3285
 Theagenes, Cylonis Socer 3405
 Thebni, Regnum Israël occupat 3069
 Themisto, Homeri mater 2990
 Theocles, Naxi in Sicilia conditor 3271
 Theoclus, vates 3322
 Theognis, poeta 3458
 Theopompus Laced. rex 3234
 Thermopylæ 3418
 Therfippus, Arch. Ath. 3011
 Theseus Theffalus, uxoris nomen urbi Smyrnae imposuit 2990
 Thesmothetæ Atheniensium 3318
 Thespieus, arch. Ath. 3179
 Thonis, meretrix Ægyptia 3377
 Thrasybulus, Milesiorum tyrannus 3381. Pacem cum Alyatte facit 3397
 Thurimas, Maced. rex 3232
 Thyrea, locus de quo contenderunt Laced. & Argivi 3270
 Tiberinus, Latinorum rex 3081
 Tiglath-pilesar Assyriorum rex, Damascum capit, & partem Israëlitarum abducit in captivitatem 3265
 Tobias, vixit ad Excidium Ninives 3402
 Tripodes Jovi dedicantur 3281
 Tripos aureus, à piscatoribus inventus, Delphos mittitur 3419
 Triremis, an à numero remigum dicta 3218
 Trophonii Antrum 3322
 Tullus Hostilius Rom. rex 3333. Ejus mors 3365
 Tyrii, in Edomæam deducti à Salomone 3007
 Tyrii vincunt Classem Assyriorum 3282
 Tyrtæus poeta claudus, Lacedæmoniorum Dux 3321
 Tyrus, obsessa à Nabuchodonosore 3413. Expugnatur 3426

I N D E X.

V		X		Z	
V	Aleſius, Ditis Aram reperit, 3439	X	Enophanes philoſophus, naſcitur 3385	Z	Abas Fluvius, ultra quem Ninive urbs ſita 3187
V	aphres <i>Ægypti</i> rex, Salomoni 2980-2988	X	Xenophon in <i>Cyropædia</i> diſcrepat ab aliis historicis 3447	Z	acharias <i>Joſiada</i> F. juffu <i>Joſi</i> occiſus 3153
V	aphres alter, qui & Hophrab dictus 3402			Z	acharias, rex <i>Iſr.</i> 3233
V	exoris, <i>Ægypti</i> rex 3028				
V	ituli duo aurei 3027. in captivitatem abducti 3265, & 3273				
					Zambri, vide Zimri.
					Zancle, urbs <i>Siciliæ</i> , occupata à <i>Meſſeniis</i> 3345
					Zedekias vide <i>Sedekias</i> .
					Zerach <i>Æthiopum</i> rex, ab <i>Aſa</i> ſuperatus 3053
					Zeuxidamus, <i>Lac.</i> rex 3282
					Zijon, ſpecula 2952
					Zimri, <i>Elam</i> Regem <i>Iſraël</i> occidit, ſe comburit 3068
					Zipætes <i>Bithynus</i> , <i>Nicomedis</i> pater 3293

F I N I S.

I N D E X.

V

Valesius, Ditis Aram reperit, 3439
 Vaphres *Ægypti* rex, Salomoni *ov* 2988
 Vaphres alter, qui *et* Hophrah dictus 3402
 Vexoris, *Ægypti* rex 3028
 Vituli duo aurei 3027. in captivitatem ab-
 ducti 3265, & 3273

X

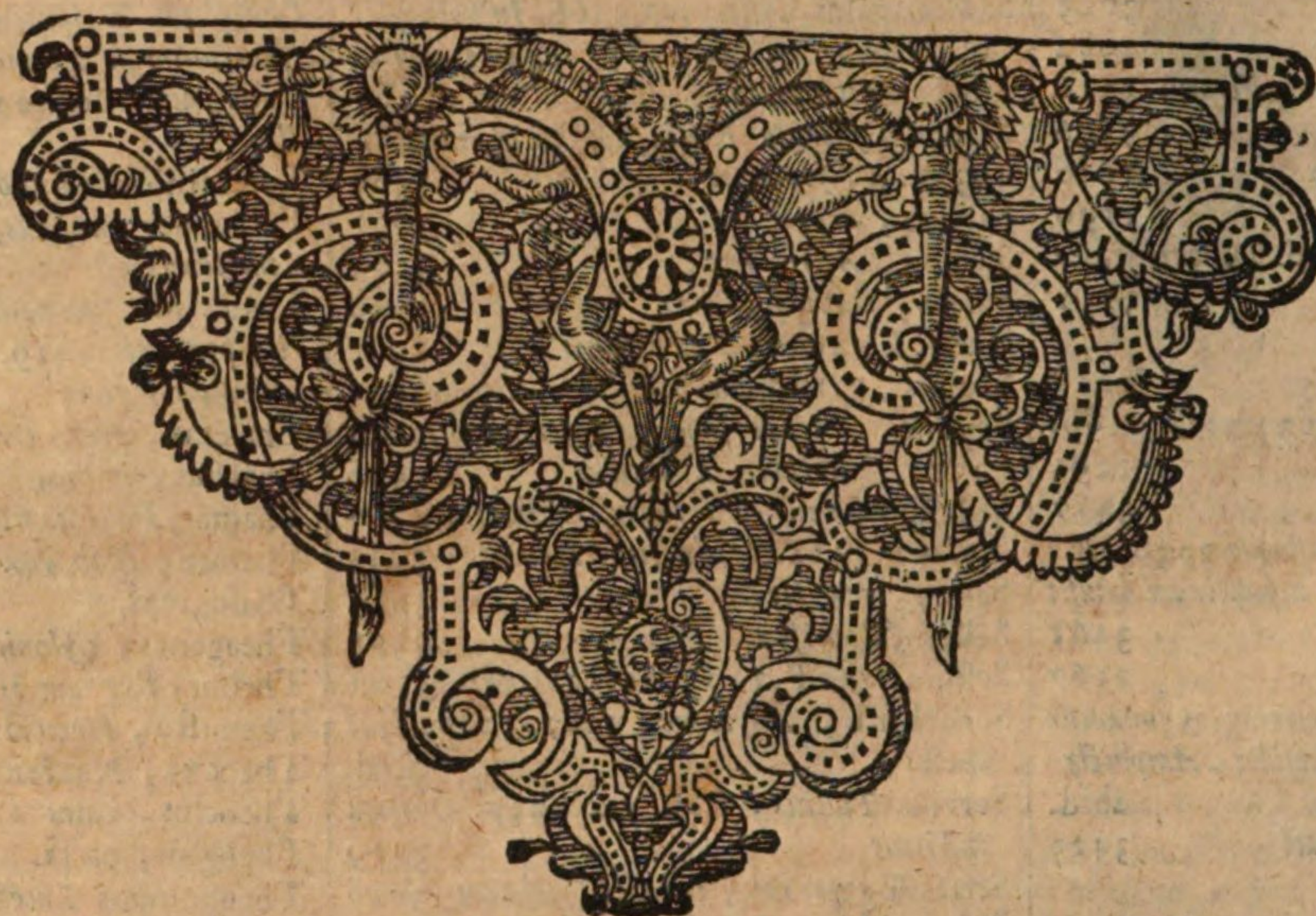
Xenophanes philosophus, nascitur 3385
 Xenophon in *Cyropædia* discrepat ab aliis
 historicis 3447

Z

ZAbas Fluvius, ultra quem Ninive urbs
 sita 3187
 Zacharias Foiaæ F. jussu Foasi occisus 3153
 Zacharias, rex Isr. 3233

Zambri, vide Zimri.
 Zancle, urbs Siciliæ, occupata à Messeniis 3345
 Zedekias vide Sedekias.
 Zerach *Æthiopum* rex, ab Asa superatus 3053
 Zeuxidamus, Lac. rex 3282
 Zijon, specula 2952
 Zimri, *Elam* Regem *Israël* occidit, 3068
 se comburit 3069
 Zipætes *Bithynus*, *Nicomedis* pater 3293

F I N I S.

Simpson, Edward,

Chronicon historiam catholicam complectens ab exordio mundi ad nativitatem
D.N. Iesu Christi et exinde ad annum a Christo nato LXXI ...

Bd.: 3. Basilica sive chronici catholici pars tertia in qua regum, archontu
m, dynastarum qui a nativitate

Oxoniae 1651

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/2Hist.pol.188(1/7
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11054962-4